J. V. STALİN

LENİNİZMİN SORUNLARI

Bu kitap, J. Stalin'in "Fragen Des Leninismus" özgün adıyla "Dietz Verlag-Berlin" 1950 baskısından Türkçeye çevrilmiştir.

Birinci Basım : Ekim 1997

Dizgi : Dönüşüm (0212) 244 29 97
Baskı : Yaylacık Matbaası
Kapak : İnter Grafik-Tasarım
Kapak Baskı : Yaylacık Matbaası

ISBN 975 - 7349 - 63 - 1

İNTER YAYINLARI
Ankara Cd. 31
Fahrettin Kerim Gökay Vakfı İşhanı
Kat: 4 Daire 51
Cağaloğlu - İSTANBUL
Tel: (0212) 519 16 16

J. V. STALİN

LENİNİZMİN SORUNLARI

Çeviren: İsmail YARKIN
Süheyla KAYA
Saliha N. KAYA

Elinizdeki cilt, Siyasi Yazın İçin Devlet Yayınevi—Moskova'da 1939 sonunda çıkan Rusça (onbirinci) baskısına göre hazırlanmıştır.

Bu cildin içerdiği kadarıyla J. V. Stalin yazılarının daha önce çıkan Almanca çevirileri Rusça orijinal metin ile karşılaştırılmıştır.

Yayınevi

(Moskova)

İÇİNDEKİLER

Rusça Baskıya Önsöz 11
Leninizmin Temelleri Üzerine *(Sverdlov Üniversitesinde Verilen Konferanslar. Nisan 1924)*....13-107
I— Leninizmin Tarihsel Kökleri 15
II— Yöntem 22
III— Teori 29
IV— Proletarya Diktatörlüğü 44
V— Köylü Sorunu 55
VI— Ulusal Sorun 68
VII— Strateji ve Taktik....77
VIII— Parti....92
IX— Çalışma Stili 105
Ekim Devrimi ve Rus Komünistlerinin Takiği *(Ekim'e GidenYolda" adlı Kitaba Önsöz)*....108-143
I— Ekim Devrimi Sırasında Dış ve İç Durum....108
II— Ekim Devrimi'nin İki Özelliği Üzerine, ya da Ekim ve Troçki'nin "Sürekli" Devrim Teorisi 111
III— Ekim'in Hazırlanması Döneminde Bolşeviklerin Taktiğinin Bazı Özellikleri Üzerine....126
IV— Dünya Devrimi'nin Başlangıcı ve Önkoşulu Olarak Ekim Devrimi....139
Leninizmin Sorunları Üzerine....144-207
I— Leninizmin Tanımı....144
II— Leninizmde En Önemli fiey....146
III— "Sürekli" Devrim Sorunu 149
IV— Proleter Devrim ve Proletarya Diktatörlüğü....151
V— Proletarya Diktatörlüğü Sisteminde Parti ve İşçi Sınıfı ...160
VI— Tek Ülkede Sosyalizmin Zaferi Sorunu 183
VII— Sosyalist İnşanın Zaferi Uğruna Mücadele....195
Köylü Sorunu'nda Parti'nin Üç Temel fiiarı Üzerine *(Yan-ski'ye Yanıt)*....208-220
Ekim'e Hazırlık Döneminde Proletarya Yoksul Köylülüğün Diktatörlüğü fiiarı Üzerine *(S. Pokrovski'ye Yanıt)* 221-231
Ekim Devrimi'nin Uluslararası Karakteri *(Ekim'in Onuncu Yıldönümü Dolayısıyla)*....232-240
Tahıl Cephesi'nde *(Komünist Akademi ve Sverdlov Üniversitesi Kızıl Profesörlük Enstitüsü Öğrencileriyle Bir Görüşmeden. 28 Mayıs 1928)* 241-253
Lenin ve Orta Köylülerle İttifak Sorunu *(S. Yoldaşa Yanıt)* 254-265

SBKP(B)'de Sağ Tehlike Üzerine *(SBKP(B) Moskova Komitesi ve Moskova Kontrol Komisyonu'nun Plenumu'nda Konuşma. 19 Ekim 1928)*....266-278
SBKP(B)'de Sağ Sapma Üzerine *(SBKP(B) MK ve MKK Plenumu'nda Konuşma. Nisan 1929)* 279-341
I— Sınıfsal Değişiklikler ve Görüş Ayrılıklarımız 279
II— Komintern Sorunlarındaki Görüş Ayrılıkları....287
III— İç Politika Sorunlarında Görüş Ayrılıkları....292
IV— Sağ Sapmaya Karşı Mücadele Üzerine 339
Büyük Dönüşüm Yılı *(Ekim'in 12. Yıldönümü Dolayısıyla)*....342-355
I— Emek Üretkenliği Alanında....343
II— Sanayinin İnşası Alanında....344
III— Tarımın inşası Alanında....347
Özet 355
SSCB'de Tarım Politikasının Sorunlarına İlişkin *(Marksist Tarım Bilimcileri Konferansı'nda Konuşma. 27 Aralık 1929)* 356-380
I— Denge Teorisi 358
II— Sosyalist İnşada "Kendiliğindelik" Teorisi....360
III— Küçük Köylü Çiftliklerinin "İstikrarlılığı" Teorisi 362
IV— Kent ve Kır.. 367
V— Kolektif Çiftliklerin Niteliği Üzerine 371
VI— Sınıfsal Değişiklikler ve Parti'nin Politikasındaki Dönemeç....375
VII— Özet....379
Sınıf Olarak Kulakların Tasfiyesi Sorununa İlişkin 381-385
Başarı Sarhoşluğuna Kapılmak *(Kolektif Çiftlik Hareketinin Sorunlarına İlişkin)*....386-393
Kolektif Köylü Yoldaşlara Yanıt 394-415
İdarecilerin Görevleri Üzerine *(Sosyalist Sanayi Fonksiyonerlerinin Birinci Birlik Konferansı'nda Konuşma. 4 fiubat 1931)* 416-426
Yeni Koşullar– Ekonomik İnşanın Yeni Görevleri *(İdareciler Konferansı'nda Konuşma. 23 Haziran 1931)* 427-449
I— İşgücü....428
II— İşçi Ücreti 430
III— Çalışmanın Örgütlenmesi 434
IV— İşçi Sınıfının Teknik Aydınları Sorunu 438
V— Eski Teknik Aydınlar Arasında Bir Dönüşün Belirtileri ..441
VI— Ekonomik Muhasebe Üzerine....444
VII— Yeni Tarzda Çalışmak, Yeni Tarzda Yönetmek 446
Bolşevizm Tarihinin Bazı Sorunları Üzerine *("Proletarskaya Revolutsiya" Dergisi Redaksiyonuna Mektup)* 450-463
Birinci Beşyıllık Plan'ın Sonuçları *(SBKP(B) MK ve MKK'nın Ortak Plenumu'na Sunulan Rapor. 7 Ocak 1933)*....464-507

I— Beş Yıllık Plân'ın Uluslararası Önemi....464
II— Beş Yıllık Plân'ın Temel Görevleri ve Gerçekleştirilmesinin Yolu. 473
III— Endüstri Alanında Dört Yılda Beş Yıllık Plân'ın Sonuçları..... 478
VI— Tarım Alanında Dört Yılda Beş Yıllık Plân'ın Sonuçları 486
V— İşçi ve Köylülerin Maddi Durumlarının Düzeltilmesi Alanında Dört Yılda Beş Yıllık Plân'ın Sonuçları....492
VI— Kentle Kır Arasındaki Ticaret Alanında Dört Yılda Beş Yıllık Plân'ın Sonuçları....497
VII— Düşman Sınıfların Kalıntılarına Karşı Mücadele Alanında Dört Yılda Beş Yıllık Plân'ın Sonuçları....501
VIII— Genel Sonuçlar 505
Kırda Çalışma Üzerine *(SBKP(B) MK ve MKK'nın Ortak Plenumu'nda Konuşma. 11 Ocak 1933*)....508-522
Kolektif Çiftlik Hücum İşçilerinin Birinci Birlik Kongresi'nde Konuşma *(19 fiubat 1933)*....523-539
I— Kolektif Çiftlikler Yolu Tek Doğru Yoldur 523
II— Önümüzdeki Görev Tüm Kolektif Köylüleri Varlıklı Yapmak 531
III— Çeşitli Noktalar....534
SBKP(B) MK'nın Çalışması Üzerine XVII. Parti Kongresi'ne Siyasi Faaliyet Raporu *(26 Ocak 1934)*....540-619
I— Dünya Kapitalizminin Süregiden Krizi ve Sovyetler Birliği'nin Dış Politika Durumu 540
1) Kapitalist Ülkelerde Ekonomik Bunalımın Seyri....541
2) Kapitalist Ülkelerde Politik Durumun Kötüleşmesi....547
3) SSCB İle Kapitalist Ülkeler Arasındaki İlişkiler....554
II— Ulusal Ekonominin Süregiden Gelişimi ve SSCB'nin İçdurumu 559
1) Sanayinin Gelişimi....562
2) Tarımın Gelişimi....568
3) Emekçilerin Maddi Durumunun ve Kültürünün Gelişimi....582
4) Mal Satışının Gelişimi ve Ulaşım....587
III— Parti 592
1) İdeolojik-Politik Önderlik Sorunları....594
2) Örgütsel Önderlik Sorunları....606
Kapayış Konuşması Yerine....618

Kremlin Sarayı'nda Kızıl Ordu Akademileri Mezunları Önünde Konuşma. *(4 Mayıs 1935)*....620-626
Stahanovcuların Birinci Birlik Danışma Toplantısında Konuşma. *(17 Kasım 1935)*.....627-642
1— Stahanov Hareketi'nin Önemi....627
2— Stahanov Hareketi'nin Kökleri....632
3— Yeni İnsanlar — Yeni Teknik Normlar 636
4— Önümüzdeki Görevler....639
5— Birkaç Söz....641
SSC Birliği Anayasa Taslağı Üzerine (Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği VIII. Olağanüstü Sovyet Kongresi'ne Sunulan Rapor. *25 Kasım 1936)*....643-675
I— Anayasa Komisyonu'nun Oluşumu ve Görevleri 643
II— Sovyetler Birliği'nin Hayatında 1924-1936 Arası Dönemde Görülen Değişiklikler....644
III— Anayasa Taslağının Temel Özellikleri 652
VI— Anayasa Taslağının Burjuva Eleştirisi....657
V— Anayasa taslağında Değişiklik ve Tamamlama Önerileri 664
VI— Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği Yeni Anayasası'nın Önemi 674
Diyalektik ve Tarihi Materyalizm Üzerine. *(Eylül 1938)*....676-707
SBKP(B) Merkez Komitesi'nin Çalışmaları Üzerine XVIII. Parti Kongresi'ne Sunulan Rapor: *(10 Mart 1939)* 708-764
I— Sovyetler Birliği'nin Uluslararası Durumu....708
1) Kapitalist Ülkelerde Yeni Ekonomik Kriz. Pazarlar, Hammadde Kaynakları, Dünya'nın Yeniden Paylaşılması İçin Mücadelenin Keskinleşmesi 709
2) Uluslararası Politik Durumun Keskinleşmesi, Savaş Sonrası Barış Anlaşmaları Sisteminin Çöküşü, Yeni Emperyalist Savaşın Başlaması....713
3) Sovyetler Birliği ve Kapitalist Ülkeler....719
II— Sovyetler Birliği'nin İç Durumu....721
1) Endüstri ve Tarımın Kalkınması....722
2) Halkın Maddi ve Kültürel Durumunun Giderek Yükselmesi ... .735
3) Sovyet Sisteminin Daha Çok Sağlamlaştırılması 739
III— SBKP(B)'nin Daha da Pekiştirilmesi....742
1) Parti Bileşiminin İyileştirilmesi İçin Önlemler. Gereğinden Fazla Büyük Örgütlerin Bölünmesi. Yönetici Organların Alt Örgütlerin Çalışmalarına Yakınlaştırılması 743
2) Kadroların Seçimi, Teşviki ve Dağılımı....745
3) Parti Propagandası. Parti Üyesi ve Parti Kadrolarının Marksist-Leninist Eğitimi....749
4) Teorinin Bazı Sorunları 752

RUSÇA BASKIYA ÖNSÖZ

Elinizdeki "Leninizmin Sorunları"nın onbirinci baskısı onuncu baskıdan; az veya çok güncel öneme sahip bir dizi yeni çalışmalar içermesiyle farklıdır ve bu farklar şunlardır:

1) "Kremlin Sarayı'nda Kızıl Ordu Akademileri Muzunları Önünde Konuşma" *(4 Mayıs 1935);*

2) "Stahanovcuların I. Birlik Danışma Toplantısı'nda Konuşma" *(17 Kasım 1935)*

3) "SSC Birliği Anayasa Taslağı Üzerine" *(SSCB VIII. Olağanüstü Sovyet Kongresi'ne Sunulan Rapor 25 Kasım 1936)*

4) "Diyalektik ve Tarhi Materyalizm Üzerine" *("SBKP(B) Tarihi-Kısa Ders" İçin Stalin Yoldaş Tarafından Yazıldı, Eylül 1938)* ve;

5) "SBKP(B) Merkez Komitesi'nin Çalışmaları Üzerine XVIII. Parti Kongresi'ne Sonulan Rapor" *(10 Mart 1939)*

Kitabın daha önceki kapsamını korumak amacıyla, "Leninizmin Sorunları"nın elinizdeki baskısında onuncu baskının içerdiği şu çalışmalar alınmamıştır: "Birinci Amerikan İşçi Delegasyonu İle Görüşme", SBKP(B) Merkez Komitesi'nin XVI. Parti Kongresi'ne Sunulan Rapor" ve "İngiliz Yazar H. G. Wells İle Görüşme".

Bu değişiklikler yazarın mutabakatı ile yapılmıştır.

Siyasi Yazın İçin Devlet Yayınevi
(Moskova)

RUSÇA BASKIYA ÖNSÖZ

Elinizde bulanan "Leninizmin Sorunları"nın onbirinci baskısı, bunun az veya çok güncel önem kazanan bir dizi yeni çalışmaları içermesiyle onuncu baskıdan farklıdır; yani şöyle:

1) "Kızıl Ordu Akademileri Mezunları önünde Kremlin Sarayı'ndaki Konuşma" (4 Mayıs 1935);

2) "Stahanovcuların Birinci Birlik Görüşmesi'nde Konuşma" (17 Kasım 1935);

3) "SSC-Birliği Anayasası Taslağı Üzerine" (25 Kasım 1936'daki SSCB'nin Olağanüstü VIII. Sovyetler Kongresi'nde Rapor);

4) "Diyalektik ve Tarihi Materyalizm Üzerine" (Stalin yoldaş tarafından SBKP(B) Tarihi Kısa Ders için yazıldı, Eylül 1938) ve

5) "SBKP(B) MK'nin çalışması üzerine XVIII. Parti Kongresi'ne Faaliyet Raporu" (10 Mart 1939).

Katabın daha önceki kapsamını korumak için "Leninzmin Sorunları"nın bu baskısına onuncu bakkıda bulunan şu çalışmalar alınmamıştır: "Birinci Amerikan İşçi Delegasyonu ile Görüşme", "SBKP(B) XVI. Parti Kongresi'ne Merkez komitesi'nin Siyasi Raporu" ve "İngiliz yazar H. G. Wells ile Görüşme".

Bu değişiklikler yazarın onayıyla yapılmıştır.

Siyasi Yazın için Devlet Yayınevi

LENİNİZMİN TEMELLERİ ÜZERİNE

SVERDLOV ÜNİVERSİTESİ'NDE VERİLEN KONFERANSLAR

Lenin Seferberliğinin
anısına
J. STALİN

Leninizmin temelleri geniş bir konudur. Bu konuyu inceden inceye tetkik etmek için koca bir kitap yazmak gerekir. Hatta, bir kitaplar dizisi gerekir. Bu nedenle, konferanslarımın Leninizmin eksiksiz bir açımlaması olamayacağı doğaldır; en iyi halde, Leninizmin temellerinin kısa bir özeti olabilir. Bununla birlikte, Leninizmi başarılı bir şekilde incelemek için gerekli olan bazı temel çıkış noktalarını ortaya koymak amacıyla bu özeti vermenin yararlı olacağını düşünüyorum.

Leninizmin temellerini açımlamak, ne var ki, Lenin'in dünya görüşünün temellerini açımlamak değildir. Lenin'in dünya görüşü ile Leninizmin temelleri, kapsam bakımından bir ve aynı şey değildir. Lenin bir Marksisttir ve elbette ki onun dünya görüşünün temeli Marksizmdir. Ama bundan kesinlikle, Leninizmin açımlamasına Marksizmin temellerinin açımlanması ile başlanması gerektiği sonucu

çıkmaz. Leninizmi açımlamak, Lenin'in Marksizmin genel hazinesine yapmış olduğu ve doğal olarak onun adıyla bağlı olan, yapıtlarındaki özgün ve yeni olan şeyi açımlamaktır. Konferanslarımda Leninizmin temellerinden ancak bu anlamda söz edeceğim.

O halde, Leninizm nedir?

Bazıları, Leninizmin, Marksizmin Rusya'ya özgü koşullara uygulanması olduğunu söylüyorlar. Bu tanımlama, gerçeğin bir kısmını içermektedir ama, tüm gerçeği içermekten uzaktır. Lenin gerçekten de Marksizmi Rus gerçeğine uygulamıştır, hem de ustaca uygulamıştır. Ama Leninizm, Marksizmin Rusya'ya özgü koşullara uygulanmasından başka birşey olmasaydı, o zaman Leninizmin saf milli ve salt milli, saf Rus ve salt Rus bir görüngü olması gerekirdi. Oysa Leninizmin, salt Rusya'ya özgü değil, kökleri uluslararası gelişmenin tümünde olan uluslararası bir görüngü olduğunu biliyoruz. Bu nedenle, bu tanımlamanın tekyanlılıktan muzdarip olduğunu düşünüyorum.

Başka bazıları ise Leninizmin, daha sonraki yıllarda sözümona ılımlı hale geldiği ve devrimci olmaktan çıktığı iddia edilen marksizmden farklı olarak, ondokuzuncu yüzyılın kırklı yıllarındaki Marksizmin devrimci ögelerinin canlandırılması olduğunu söylüyorlar. Marx'ın öğretisini devrimci ve ılımlı diye aptalca ve bayağı bir şekilde ikiye bölmeyi bir an için dikkate almazsak, bu tamamıyla yetersiz ve tatmin edici olmayan tanımlamada bile bir gerçek payı bulunduğunu kabul etmek gerekir. Bu gerçek payı, Lenin'in, gerçekten de II. Enternasyonal oportünistlerinin unutturmuş olduğu marksizmin devrimci içeriğini canlandırmış olmasıdır. Ne var ki, bu gerçeğin yalnızca bir parçasıdır. Leninizme ilişkin tam gerçek şudur ki, Leninizm Marksizmi yalnızca canlandırmakla kalmamış, fakat aynı zamanda daha da ileri bir adım atarak kapitalizmin ve proletaryanın sınıf mücadelesinin yeni koşulları altında marksizmi geliştirmiştir.

O halde, sonuç olarak Leninizm nedir?

Leninizm, emperyalizm ve proleter devrimi çağının Marksizmi-

dir. Daha tam söylemek gerekirse: Leninizm, genel olarak proleter devrimin teorisi ve taktiği, özel olarak proletarya diktatörlüğünün teorisi ve taktiğidir. Marx ve Engels, henüz gelişmiş bir emperyalizmin olmadığı devrim öncesi dönemde (burada proleter devrimi öncesini kastediyoruz), proleterlerin devrime hazırlanması döneminde, proleter devrimin pratikte henüz ivedi bir kaçınılmazlık olmadığı dönemde etkinlik gösterdiler. Marx ve Engels'in öğrencisi olan Lenin ise, gelişmiş emperyalizm döneminde, proleter devrimin halihazırda bir ülkede zafer kazanmış, burjuva demokrasisini parçalamış ve proleter demokrasisi çağını, Sovyetler çağını açmış olduğu gelişen proleter devrim döneminde etkinlik gösterdi.

İşte bu yüzden, Leninizm marksizmin daha da geliştirilmesidir.

Genellikle Leninizmin olağanüstü mücadeleci ve olağanüstü devrimci karakterine işaret edilir. Bu tamamıyla doğrudur da. Ama Leninizmin bu özelliği iki nedenden ileri gelir: birincisi, Leninizmin, izini taşımadan yapamayacağı proleter devrimin bağrından doğmuş olmasıdır; ikincisi, Leninizmin, kapitalizme karşı başarılı bir mücadelenin gerekli önkoşulu olan II. Enternasyonal oportünizmine karşı mücadele içinde büyümüş ve güçlenmiş olmasıdır. Unutmamak gerekir ki, bir yanda Marx ve Engels ile öte yanda Lenin arasında, II. Enternasyonal oportünizminin tek başına egemen olduğu tüm bir dönem vardır, ve bu oportünizme karşı amansız mücadele, Leninizmin en önemli görevlerinden biri olmak zorundaydı.

I

LENİNİZMİN TARİHSEL KÖKLERİ

Leninizm, kapitalizmin çelişkilerinin en uç noktaya kadar keskinleşmiş olduğu, proleter devrimin pratiğin ivedi bir sorunu haline gelmiş olduğu, işçi sınıfının devrime hazırlanma eski döneminin yeni döneme, kapitalizme doğrudan saldırı dönemine gelip dayandığı ve geçtiği emperyalizm koşulları altında gelişti ve biçimlendi.

Lenin emperyalizmi "can çekişen kapitalizm" diye niteledi. Niçin? Çünkü emperyalizm, kapitalizmin çelişkilerini, onun ötesinde devrimin başladığı en yüksek seviyeye, en uç sınıra vardırır da ondan. Bu çelişkiler arasında en önemlileri olarak görülmesi gereken üç çelişki vardır.

Birinci çelişki, emek ile sermaye arasındaki çelişkidir. Emperyalizm, sanayi ülkelerinde, tekelci tröst ve birliklerin, bankaların ve mali oligarşinin mutlak egemenliği demektir. Bu mutlak egemenliğe karşı mücadelede işçi sınıfının alışılmış yöntemlerinin —sendikalar ve kooperatifler, parlamenter partiler ve parlamenter mücadele— tamamıyla yetersiz kaldığı görülmüştür. Ya kendini sermayenin insafına terkedeceksin, eskisi gibi sürüneceksin ve gittikçe batacaksın, ya da yeni bir silaha sarılacaksın — işte emperyalizmin, proletaryanın muazzam kitleleri önüne koyduğu alternatif budur. Emperyalizm, işçi sınıfını devrime götürür.

İkinci çelişki, hammadde kaynaklarını, yabancı toprakları ele geçirme uğruna mücadele eden çeşitli mali gruplar ve emperyalist güçler arasındaki çelişkidir. Emperyalizm, hammadde kaynaklarına sermaye ihracıdır, bu hammadde kaynaklarının tekelci sahipliği için çılgınca mücadeledir, halihazırda paylaşılmış olan dünyanın yeniden paylaşılması uğruna mücadeledir, ellerine geçirmiş olduklarına kene gibi sarılan eski grup ve güçlere karşı, kendilerine "güneşin altında bir yer" edinmek isteyen yeni mali gruplar ve güçler tarafından özellikle kıyasıya yürütülen bir mücadeledir. Çeşitli kapitalist gruplar arasındaki bu çılgınca mücadelenin dikkate değer yanı, bu mücadelenin emperyalist savaşları, başkalarının topraklarını fethetmek için yapılan savaşları kaçınılmaz bir unsur olarak içermesidir. Bu husus ise, emperyalistlerin birbirlerini karşılıklı olarak zayıflatmasına, genel olarak kapitalizmin pozisyonunun zayıflamasına, proleter devrim saatinin yakınlaşmasına ve bu devrimin pratik bir zorunluluk haline gelmesine yol açması bakımından dikkate değerdir.

Üçüncü çelişki, bir avuç hakim, "uygar" ulus ile, dünyanın yüzlerce milyon sömürge ve bağımlı halkları arasındaki çelişkidir. Emperyalizm, muazzam sömürgelerde ve bağımlı ülkelerde yaşayan,

sayıları yüzlerce milyona varan halkların en utanmazca sömürülmesi ve onlara en insanlık dışı zulüm demektir. Bu sömürünün ve bu zulmün amacı, aşırı kâr* sızdırmaktır. Fakat emperyalizm, bu ülkeleri sömürürken, buralarda demiryolları, fabrikalar ve işletmeler inşa etmek, sanayi ve ticaret merkezleri kurmak zorundadır. Bir proletarya sınıfının ortaya çıkması, yerli aydınların oluşması, milli öz bilincin uyanması, kurtuluş hareketinin güçlenmesi — bunlar bu "politika"nın kaçınılmaz sonuçlarıdır. Devrimci hareketin istisnasız tüm sömürgelerde ve bağımlı ülkelerde güçlenmesi bu olguyu açıkça kanıtlamaktadır. Bu husus, proletarya açısından, sömürgeleri ve bağımlı ülkeleri emperyalizmin yedeklerinden, proleter devrimin yedeklerine dönüştürerek kapitalizmin mevzilerini kökünden mayınladığı için önemlidir.

İşte eski, "Gelişen" kapitalizmi can çekişen kapitalizme dönüştüren emperyalizmin en önemli çelişkileri genel olarak bunlardır.

On yıl önce patlak vermiş olan emperyalist savaşın önemi, diğer şeylerin yanısıra, bütün bu çelişkileri bir tek düğümde toplayarak teraziye vurması, böylece proletaryanın devrimci savaşlarını hızlandırmış ve kolaylaştırmış olmasında yatar.

Başka bir deyişle, emperyalizm, devrimi yalnızca pratik bir kaçınılmazlık haline getirmekle kalmadı, aynı zamanda kapitalizmin kalelerine karşı dolaysız saldırı için de elverişli koşulları yarattı.

İşte Leninizmi doğuran uluslararası durum buydu.

Bazıları diyebilir ki: Bütün bunlar iyi, hoş da, emperyalizmin klasik bir ülkesi olmayan ve olamayacak olan Rusya ile tüm bunların ne ilişkisi var? Tüm bunların, her şeyden önce Rusya'da ve Rusya için çalışan Lenin ile ne ilişkisi var? Tüm ülkeler içinde neden tam da

* *"Extraprofit" karşılığı olarak "aşırı kâr" kavramını kullandık. Kastedilen, emperyalist - sömürge ilişkisi içinde ortaya çıkan 'özel' (extra) bir kârdır. Bunun boyutu (oranı) 'normal' artı-değerden çok daha fazla olduğu için bu tip kâra "Extraprofit" adı verilmektedir.* ***—ÇN.***

Rusya, Leninizmin yurdu, proletarya devriminin teorisi ve taktiğinin doğum yeri haline geldi?

Çünkü Rusya, emperyalizmin tüm bu çelişkilerinin düğüm noktasıydı.

Çünkü Rusya, herhangi bir ülkeden daha fazla, devrime gebeydi, ve bu nedenle yalnızca Rusya, bu çelişkileri devrimci yoldan çözecek durumdaydı.

İlk olarak, Çarlık Rusyası, en insanlık dışı ve barbar biçimiyle her türlü zulmün —gerek kapitalist, gerek askeri ve sömürge zulmünün— ocağıydı. Rusya'da sermayenin mutlak egemenliğinin Çarlık despotizmi ile kaynaştığını; Rus milliyetçiliğinin saldırganlığının, Çarlığın Rus-olmayan halklara karşı cellatlığı ile; koca koca alanların —Türkiye, İran, Çin— sömürülmesinin, bu alanların Çarlık tarafından ele geçirilmesi ile, fetih savaşları ile birleştiğini kim bilmez? Lenin, Çarlık "askeri-feodal bir emperyalizmdir" derken haklıydı. Çarlık, emperyalizmin en olumsuz yanlarının kat kat yoğunlaşmasıydı.

Devamla, Çarlık Rusyası, yalnızca, Rusya'nın ulusal ekonomisinin yakıt sanayii ve metal sanayii gibi temel dallarını kontrol eden yabancı sermayeye serbest giriş tanıması anlamında değil, aynı zamanda batılı emperyalistlerin emrine milyonlarca asker sunması anlamında da, Batı emperyalizminin muazzam bir yedeği idi. İngiliz-Fransız kapitalistlerinin muazzam kârlarını korumak için emperyalist cephelerde kanı dökülen ondört milyonluk Rus Ordusu'nu anımsayınız.

Bundan başka, Çarlık Doğu Avrupa'da yalnızca emperyalizmin bekçi köpeği olmakla kalmıyordu, aynı zamanda Paris ve Londra'da, Berlin'de, Brüksel'de Çarlığa sağlanan borçlar için halkın sırtından yüzlerce milyona varan faiz sızdırmakla görevli Batı emperyalizminin bir acentasıydı.

Son olarak, Çarlık, Türkiye, İran, Çin vb.nin paylaşılmasında Batı emperyalizminin en sadık müttefikiydi. Emperyalist savaşın,

Çarlık tarafından Antant (itilaf —ÇN) emperyalistleri ile ittifak içinde yürütüldüğünü, Rusya'nın bu savaşın esas unsurlarından biri olduğunu kim bilmez?

Çarlığın ve Batı emperyalizminin çıkarlarının içiçe geçmesi ve sonunda bir tek emperyalist çıkarlar yumağı halinde kaynaşması işte bundan dolayıdır. Batı emperyalizmi, Çarlığı savunmak ve ayakta tutmak amacıyla, Rusya'da devrime karşı bir ölüm-kalım savaşı vermek için tüm güçlerini harekete geçirmeden, eski Çarlık Rusyası, burjuva Rusya gibi Doğu'da bu kadar güçlü bir desteği ve bu kadar zengin bir insan gücü ve kaynak yedeğini yitirmeye razı olabilir miydi? Elbette olamazdı.

Ama bundan şu sonuç çıkar ki: Kim Çarlığa vurmak istiyorsa, kaçınılmaz olarak emperyalizme karşı el kaldırmak zorundaydı, kim Çarlığa karşı ayaklanıyorsa, emperyalizme karşı da ayaklanmak zorundaydı; çünkü kim Çarlığı devirmek istiyorsa, —gerçekten yalnızca Çarlığı yenmekle kalmayıp, bilakis onu kökünden temizlemek istediği ölçüde— emperyalizmi de devirmek zorundaydı. Böylece Çarlığa karşı devrim, emperyalizme karşı devrime, proleter devrime varmak, ona geçmek zorundaydı.

Bu arada Rusya'da, başında dünyanın en devrimci proletaryasının durduğu, ve Rusya'nın devrimci köylülüğü gibi önemli bir müttefike sahip bir proletaryanın durduğu muazzam bir halk devrimi gelişiyordu. Böyle bir devrimin yarı yolda duramayacağı, başarılı olduğu takdirde daha da ilerleyip emperyalizme karşı isyan bayrağını kaldırması gerektiğini tanıtlamanın gereği var mı?

İşte bunun için Rusya, emperyalizmin çelişkilerinin odak noktası haline gelmek zorundaydı, yalnızca bu çelişkilerin özellikle iğrenç ve özellikle dayanılmaz niteliklerinin tam da Rusya'da en açık şekilde dışa vurması anlamında değil; yalnızca Rusya, Batı'nın mali sermayesini Doğu'nun sömürgeleriyle birleştiren Batı emperyalizminin son derece önemli bir dayanağı olduğundan değil, bilakis, emperyalizmin çelişkilerini devrimci yoldan çözebilecek gerçek güç yalnızca Rusya'da bulunduğundan ötürü de.

Ama bundan şu sonuç çıkar ki, Rusya'daki devrim kaçınılmaz olarak bir proleter devrim haline gelmek zorundaydı, gelişmesinin daha ilk günlerinde uluslararası bir niteliğe bürünmek, dolayısıyla kaçınılmaz olarak dünya emperyalizmini temellerinden sarsmak zorundaydı.

Bu koşullar altında, Rus komünistleri çalışmalarını Rus devriminin dar ulusal çerçevesi ile sınırlayabilirler miydi? Elbette hayır! Tam tersine, gerek iç (derin devrimci bunalım) ve gerek dış (savaş) durumun tümü, onları, bu çerçevenin dışına çıkmaya, mücadeleyi uluslararası alana taşımaya, emperyalizmin yaralarını açığa çıkarmaya, kapitalizmin çöküşünün kaçınılmazlığını tanıtlamaya, sosyal-şovenizmi ve sosyal-pasifizmi paramparça etmeye ve son olarak kendi ülkesinde kapitalizmi devirmeyi ve tüm ülkelerin proletaryasının kapitalizmi devirmesini kolaylaştırmak için proletaryaya yeni bir mücadele silahı, proletarya devriminin teorisi ve taktiğini kurmaya zorluyordu. Rus komünistleri zaten başka türlü davranamazlardı; çünkü yalnızca bu yol, Rusya'yı burjuva düzenin restorasyonuna karşı koruyabilecek uluslararası alandaki belli değişiklikleri sağlayabilirdi.

İşte Rusya'nın, Leninizmin yurdu ve Rus komünistlerinin önderinin, Lenin'in, onun yaratıcısı olması bu yüzdendir.

Geçen yüzyılın kırklı yıllarında Almanya'nın ve Marx-Engels'in başına gelen şey, yaklaşık olarak Rusya ve Lenin'in de "başına geldi." O zamanlar Almanya, tıpkı yirminci yüzyılın başında Rusya'nın durumunda olduğu gibi, burjuva devrimine gebeydi. Marx o sıralar "Komünist Manifesto"da şöyle yazıyordu:

> "Komünistler esas dikkatlerini Almanya'ya çeviriyorlar, çünkü Almanya bir burjuva devriminin arifesinde bulunuyor, ve çünkü o bu devrimi genel olarak Avrupa uygarlığının daha ileri koşullarında ve İngiltere'nin onyedinci ve Fransa'nın onsekizinci yüzyıldaki proletaryasından çok daha gelişmiş bir proletarya ile yaptığından, Al-

man burjuva devrimi bir proletarya devriminin başlangıcından başka birşey olamaz."

Başka bir deyişle, devrimci hareketin merkezi Almanya'ya kayıyordu.

Aktarılan alıntıda Marx tarafından vurgulanan tam da bu hususun, tam da Almanya'nın bilimsel sosyalizmin doğduğu ülke ve Alman proletaryasının önderlerinin, Marx ve Engels'in, onun yaratıcıları haline gelmesinin muhtemel sebebi olduğuna herhalde kuşku yoktur.

Ama aynı şey, daha yüksek ölçüde, yirminci yüzyılın başındaki Rusya için de geçerlidir. Rusya bu sırada burjuva devriminin arifesinde bulunuyordu, bu devrimi Avrupa'daki daha da ileri koşullar altında ve Almanya'nın ondokuzuncu yüzyılın kırklı yıllarındakinden (İngiltere ve Fransa'nın sözünü bile etmiyorum) daha da gelişmiş bir proletarya ile yapacaktı, bütün koşullar, bu devrimin proleter devrimin mayası ve başlangıcı haline gelmek zorunda olduğunu gösteriyordu.

Lenin'in, Rus devrimi rüşeym halinde iken, daha 1902'de de "Ne Yapmalı?" adlı yapıtında şu kâhince sözleri yazması elbette bir rastlantı değildir:

> "Tarih bizi (yani rus Marksistlerini ***—J. St.***) şimdi, herhangi bir başka ülkenin proletaryasının önündeki bütün ivedi görevlerin ***en devrimcisi*** olan bir görevle karşı karşıya getirmiştir." "Bu görevin gerçekleştirilmesi, yalnızca Avrupa gericiliğinin değil, bilakis (şimdi diyebiliriz ki) Asya gericiliğinin de en güçlü kalesinin yıkılması, Rus proletaryasını uluslararası devrimci proletaryanın öncüsü yapacaktır." (Bkz. Lenin, Seçme Eserler, C. 2, s. 50. [s. 58. —İnter Yayınları.])

Başka bir deyişle, devrimci hareketin merkezi Rusya'ya kaymak zorundaydı.

Bilindiği gibi, Rusya'da devrimin seyri, Lenin'in bu öngörüsünü tamamıyla doğrulamıştır.

Tüm bunlardan sonra, böyle bir devrimi yapmış ve böyle bir proletaryaya sahip olan ülkenin, proleter devrimin teorisi ve taktiğinin

doğum yeri olmuş olmasına şaşılabilir mi?

Rusya proletaryasının önderinin, Lenin'in, aynı zamanda bu teorinin ve taktiğin yaratıcısı ve uluslararası proletaryanın önderi haline gelmiş olmasına şaşılabilir mi?

II

YÖNTEM

Yukarıda, bir yanda Marx ve Engels ile öte yanda Lenin arasında, II. Enternasyonal oportünizminin hakim olduğu tüm bir zaman diliminin yattığını söyledim. Tam doğru olmak için, kastettiğimin, oportünizmin biçimsel hakimiyeti değil, gerçek hakimiyeti olduğunu eklemeliyim. Biçimsel olarak, II. Enternasyonal'in başında "imanlı" Marksistler, "ortodokslar" duruyordu — Kautsky ve diğerleri. Gerçekte ise II. Enternasyonal'in esas çalışması oportünizm çizgisini izliyordu. Oportünistler, uyarlamacı, küçük-burjuva nitelikleri yüzünden kendilerini burjuvaziye uyarladılar; "ortodokslar" ise, oportünistlerle "birliği korumak" uğruna, "partide barış" uğruna kendilerini oportünistlere uyarladılar. Böylece, burjuvazinin politikası ile "ortodokslar"ın politikası arasındaki devre tamamlandı, ve sonuç oportünizmin hakimiyeti oldu.

Bu dönem, kapitalizmin görece barışçıl bir gelişme dönemi idi; emperyalizmin felaketli çelişkilerinin henüz tüm belirginliğiyle gün yüzüne çıkmadığı, işçilerin iktisadi grevlerinin ve sendikaların aşağı yukarı "normal" bir şekilde geliştiği, seçim kampanyalarının ve parlamento gruplarının "baş döndürücü" başarılar sağladığı, yasal mücadele biçimlerinin göklere çıkarıldığı ve yasal araçlarla kapitalizmin "işinin bitirilebileceğine" inanıldığı; kısacası, II. Enternasyonal partilerinin yağ bağladığı ve devrim üzerine, proletarya diktatörlüğü üzerine ve kitlelerin devrimci eğitimi üzerine ciddi bir şekilde düşünme isteğinde olmadıkları bir savaş öncesi dönemdi.

Bütünlüklü bir devrimci teori yerine, kitlelerin yaşayan devrimci mücadelelerinden kopuk, çürük dogmalara dönüşmüş birbiriyle

çelişen teorik önermeler ve teori parçacıkları. Dış görünüşü kurtarmak için elbette arasıra Marx'ın teorisi anılıyordu, ama bu ancak onun canlı, devrimci ruhunu kovmak için yapılıyordu.

Devrimci bir politika yerine — pörsümüş bir darkafalılık ve aşağılık bir politika cambazlığı, parlamenter diplomasi ve parlamenter kombinezonlar. Dış görünüşü kurtarmak için elbette "devrimci" kararlar ve şiarlar kabul ediliyordu, ama bu yalnızca bunları rafa kaldırmak için yapılıyordu.

Partiyi kendi hataları temelinde eğitmek ve ona doğru bir devrimci taktik öğretmek yerine — acil sorunlardan kasten kaçınma, bunların üstünü örtüp kapatma. Dış görünüşü kurtarmak için elbette sakıncalı sorunlara da arada bir değinmeye kimsenin itirazı yoktu, ama bu yalnızca meseleyi herhangi bir "esnek" kararla halletmek için yapılıyordu.

İşte II. Enternasyonal'in fizyonomisi, çalışma yöntemleri, cephaneliği böyleydi.

Bu sırada emperyalist savaşların ve proletaryanın devrimci savaşlarının yeni bir dönemi yaklaşıyordu. Eski mücadele yöntemlerinin, mali sermayenin mutlak egemenliği karşısında apaçık yetersiz ve etkisiz kaldığı görülüyordu.

II. Enternasyonal'in tüm faaliyetini, tüm çalışma yöntemlerini gözden geçirmek ve darkafalılık, dargörüşlülük, politika cambazlığı ve hainliğin, sosyal-şovenizm ve sosyal-pasifizmin kökünü kurutmak gerekiyordu. II. Enternasyonal'in tüm cephaneliğini gözden geçirmek, paslı ve çürük olan herşeyi bir kenara atmak ve yeni tür silahlar edinmek gerekiyordu. Böyle bir ön çalışma olmaksızın, emperyalizme karşı savaşa çıkmak boşunaydı. Bu ön çalışma olmaksızın, proletarya, yeni devrimci savaşlara yeterince donanmamış olarak, ya da hiç donatımsız girmek tehlikesiyle karşı karşıya idi.

II. Enternasyonal'in Augias ahırlarını genel denetimden geçirmek ve genel temizliğini yapmak şerefi Leninizme düştü.

İşte Leninizmin yöntemi bu koşullar altında doğdu ve biçimlendi.

Bu yöntemin talepleri nelerdir?

Birincisi, II. Enternasyonal'in teorik dogmalarının, kitlelerin devrimci mücadelesinin ateşinde, canlı pratiğinde ***sınanması,*** yani teorinin ve pratiğin bozulmuş olan birliğinin yeniden kurulması, bu ikisi arasındaki uçurumun giderilmesi; çünkü devrimci teoriyle silahlanmış gerçek bir proletarya partisini yaratmak ancak böyle mümkündür.

İkincisi, II. Enternasyonal partilerinin politikasının, şiarlarına ve kararlarına (ki bunlara inanılmamalıdır) bakarak değil, tam tersine, yaptıklarına, eylemlerine bakarak ***sınanması;*** çünkü proletarya kitlelerinin güvenini kazanmak ve buna layık olmak ancak böyle mümkündür.

Üçüncüsü, tüm parti çalışmasının, kitleleri devrimci mücadeleye eğitme ve hazırlama bakış açısıyla, yeni, devrimci bir tarzda ***yeniden örgütlenmesi;*** çünkü kitleleri proleter devrime hazırlamak ancak böyle mümkündür.

Dördüncüsü, proletarya partilerinin ***özeleştirisi,*** kendi hataları temelinde eğitilmesi ve yetiştirilmesi; çünkü partinin gerçek kadrolarını ve gerçek önderlerini yetiştirmek ancak böyle mümkündür.

İşte Leninizmin yönteminin temeli ve özü budur.

Bu yöntem pratikte nasıl uygulandı?

İkinci Enternasyonal oportünistlerinin sürekli yineleyip durdukları bir dizi teorik dogma vardır. Bunlardan birkaçını ele alalım.

Birinci dogma: proletaryanın iktidarı hangi koşullar altında ele geçirebileceğine ilişkindir. Oportünistler, proletaryanın, ülkede çoğunluğu oluşturmadığı takdirde, iktidarı ele geçiremeyeceğini ve geçirmemesi gerektiğini iddia ediyorlar. Kanıtın izi yok, çünkü bu saçma tezi teorik ya da pratik olarak gerekçelendirmek mümkün

değildir. "Varsayalım ki, bu böyledir", diye yanıtlıyor Lenin bu II. Enternasyonal baylarını; Ama nüfusun azınlığını oluşturan proletaryaya, emekçi kitlelerin muazzam çoğunluğunu çevresinde toplama olanağını sağlayan bir tarihi durum ortaya çıktığında (savaş, tarım bunalımı vs.) ne olacak — niçin proletarya o zaman iktidarı ele geçirmesin? Proletarya, sermaye cephesini yarmak ve genel sonucu hızlandırmak için, elverişli uluslararası ve iç durumdan neden yararlanmasın? Marx, daha geçen yüzyılın ellili yıllarında, Almanya'da proletarya devrimi, eğer deyim yerindeyse, "Köylü Savaşı'nın bir çeşit ikinci baskısı" ile desteklenebilirse, işlerin "mükemmel" olacağını söylememiş miydi?" O sıralar Almanya'daki proleterlerin sayısının, örneğin 1917 yılında Rusya'da olduğundan nispeten daha az olduğunu bütün dünya bilmiyor mu? Rus proleter devriminin pratik deneyimi, II. Enternasyonal kahramanlarının pek sevdikleri bu dogmanın, proletarya için hiçbir yaşamsal önemi olmadığını göstermemiş midir? Kitlelerin devrimci mücadelesinin pratik deneyiminin bu çürük dogmayı çürüttüğü ve yıktığı açık değil midir?

İkinci dogma: Proletarya, ülkenin yönetilmesini örgütleyebilecek, kültür bakımından ileri ve yönetimde deneyimli yeterli sayıda kadrodan yoksun ise, iktidarı koruyamaz; bu kadrolar ilkönce kapitalizm koşulları altında yetiştirilmelidir, iktidar ancak bundan sonra alınabilir. Varsayalım ki, bu böyledir, diye yanıtlıyor Lenin. "Ama bu iş, ilkönce iktidarın devralınması, proletaryanın gelişmesi için elverişli koşulların yaratılması ve bundan sonra her adımda yedi fersah katederek emekçi kitlelerin kültür seviyesinin yükseltilmesi, işçiler arasından önder kadrolar ve yönetim kadrolarının yetiştirilmesine doğru ilerlemek şeklinde niçin yapılamayacak olsun?" Rusya'nın pratik deneyimi, işçiler arasından önder kadroların, proletaryanın iktidarı altında, kapitalizmin iktidarı altında olduğundan yüz kez daha hızlı ve daha esaslı bir şekilde geliştiğini göstermemiş midir? Kitlelerin devrimci mücadelesinin pratik deneyiminin, oportünistlerin bu teorik dogmasını da acımasızca yıktığı açık değil midir?

Üçüncü dogma: ***Siyasi*** genel grev yöntemi, proletarya için kabul

edilemez birşeydir, çünkü teorik olarak savunulamaz (bakınız Engels'in eleştirisi), pratikte tehlikelidir (ülkenin iktisadi yaşamının normal seyrini bozabilir ve sendikaların kasalarını boşaltabilir), ve proletaryanın sınıf mücadelesinin esas biçimi olan parlamenter mücadele biçimlerinin yerini tutamaz. Pekâlâ, diye yanıtlıyor Leninistler, ama Engels önce her genel grevi değil, yalnızca genel grevin belli bir türünü, yani anarşistlerin, proletaryanın siyasi mücadelesinin ***yerine*** önermiş oldukları, anarşistlerin ***iktisadi*** genel grevini eleştirmiştir — bunun ***siyasi*** genel grev yöntemi ile ne ilişkisi vardır? İkincisi, parlamenter mücadele biçiminin, proletaryanın esas mücadele biçimi olduğu nerede ve kim tarafından tanıtlanmıştır? Devrimci hareketin tarihi, parlamenter mücadelenin, proletaryanın parlamento dışı mücadelesinin örgütlenmesi için bir okul ve yardımcı araç olduğunu, kapitalizm altında işçi hareketinin temel sorunlarının şiddet yoluyla, proletarya kitlelerinin dolaysız mücadelesi yoluyla, genel grevi, ayaklanması yoluyla çözüldüğünü göstermiyor mu? Üçüncüsü, parlamenter mücadelenin yerine siyasi genel grev yönteminin geçirileceği sorununa nasıl varılmıştır. Siyasi genel grev yanlıları, parlamenter mücadele biçimlerinin yerine parlamento-dışı mücadele biçimlerini geçirmeyi nerede ve ne zaman denemişlerdir? Dördüncüsü, Rusya'daki devrim, ***siyasi*** genel grevin, proletarya devriminin muazzam bir okulu ve kapitalizmin kalelerine taarruzun arifesinde proletaryanın en geniş kitlelerinin seferber edilmesi ve örgütlenmesi için vazgeçilmez bir araç olduğunu acaba göstermemiş midir? Öyleyse, iktisadi yaşamın normal seyrinin bozulması üzerine ve sendika kasaları üzerine darkafalı sızlanmalar niye? Devrimci mücadelenin pratik deneyiminin, oportünistlerin bu dogmasını da parçaladığı açık değil midir?

Vs. vb.

İşte bunun için Lenin, "devrimci teori bir dogma değil…dir", o "ancak gerçekten kitlesel bir hareketin ve gerçekten devrimci bir hareketin pratiğiyle sıkı sıkıya bağ içinde kesin biçimini alır" demiştir ("Sol" Radikalizm — Bir Çocukluk Hastalığı), çünkü teori, pratiğe hizmet etmelidir, çünkü "teori, pratiğin ortaya koyduğu sorunlara

yanıt vermelidir" ("Halkın Dostları"), çünkü teori, pratik deneyimler temelinde sınanmalıdır.

İkinci Enternasyonal partilerinin siyasi şiarlarına ve siyasi kararlarına gelince, devrim karşıtı faaliyetlerini parlak devrimci şiarlarla ve kararlarla örten bu partilerin siyasi pratiğinin tüm sahteliğini ve tüm kokuşmuşluğunu anlamak için, "Savaşa karşı savaş" şiarının tarihçesini anımsamak yeter. Emperyalistlerin, savaş çıkartmaya cüret ettikleri takdirde, ayaklanmanın bütün dehşetiyle tehdit edildikleri, ve tehdit edici "Savaşa karşı savaş" şiarının tarihçesini anımsamak yeter. Emperyalistlerin, savaş çıkartmaya cüret ettikleri takdirde, ayaklanmanın bütün dehşetiyle tehdit edildikleri, ve tehdit edici "Savaşa karşı savaş" şiarının atıldığı II. Enternasyonal'in Basel Kongresi'ndeki tantanalı gösterileri herkes anımsar. Ama belli bir zaman sonra, savaşın başlangıcından hemen önce, Basel kararının rafa kaldırıldığını ve işçilere yeni bir slogan verildiğini, kapitalist anavatanın şan ve şerefi uğruna birbirlerini boğazlamaları sloganının verildiğini kim anımsamaz? Devrimci şiarların ve kararların, eylemle gerçekleşmedikçe beş para etmediği açık değil midir? Oportünist politika cambazlarının tüm alçaklığını ve Leninizmin yönteminin tüm büyüklüğünü anlamak için, emperyalist savaşı içsavaşa dönüştürme Leninist siyaseti ile, II. Enternasyonal'in savaş sırasındaki hain siyasetini karşı karşıya koymak yeter. Bu noktada Lenin'in "Proletarya Devrimi ve Dönek Kautsky" adlı kitabından, Lenin'in, II. Enternasyonal'in önderi Kautsky'nin, partileri eylemleriyle değil, bilakis kağıt üzerinde kalan şiarlarına ve belgelerine bakarak değerlendirmek şeklindeki oportünist çabasını şiddetle eleştiren bir pasajı aktarmaktan kendimi alamayacağım:

> "Kautsky, bir ***şiar ilan etmenin*** sanki herhangi birşeyi değiştirdiğini sanmakla… tipik küçük-burjuva, darkafalı bir siyaset gütmektedir. Burjuva demokrasisinin tüm tarihçesi, bu hayali çürütmektedir; burjuva demokratları halkı aldatmak için, istenen bütün 'şiarları' daima ilan etmişlerdir ve etmektedirler. Önemli olan, onların içtenliğini ***sınamaktır,*** sözleri ile ***eylemlerini*** karşılaştırmaktır, idealist ya da şarlatanca ***lafazanlıklar***la yetinmemek, bilakis ***sınıf gerçekliği*** temeline varmaktır." (Bkz. Lenin, Bütün Eserler, Cilt 23, s.

486.)

İkinci Enternasyonal partilerinin özeleştiri korkusunun; hatalarını gizlemek, "sakıncalı" sorunları örtbas etmek, herşey yolundaymış gibi yaparak eksikliklerini örtmeye çalışmak âdetlerinin; canlı her düşünceyi körelten ve partinin kendi hataları temelinde devrimci eğitimine gem vuran, Lenin tarafından alaya alınan ve ipliği pazara çıkarılan bu âdetin burada sözünü bile etmiyorum. Lenin, "Sol Radikalizm" adlı yapıtında, proletarya partilerinde özeleştiri üzerine şöyle yazıyordu:

> "Siyasi bir partinin kendi hatalarına karşı tavrı, bu partinin ciddiyetinin ve ***sınıfına*** ve emekçi ***kitlelere*** karşı yükümlülüklerini ***gerçekten*** yerine getirmesinin en önemli ve en emin kıstaslarından biridir. Hatayı açıkça kabullenmek, nedenlerini ortaya çıkarmak, hataya yol açan koşulları tahlil etmek, hatayı ortadan kaldırmanın yollarını özenle araştırmak — işte ciddi bir partinin belirtileri bunlardır, yükümlülüklerini yerine getirmenin, yani ***sınıfı*** ve sonra ***kitleyi*** de eğitmenin ve yetiştirmenin yolu budur." (Bkz. Lenin, Seçme Eserler, C. 10, s. 91. [s. 113. —İnter Yayınları.])

Bazıları, kendi hatalarını ortaya çıkarmanın ve özeleştiri yapmanın tehlikeli olduğunu, çünkü bunların düşman tarafından proletarya partisine karşı kullanılabileceğini söylüyorlar. Lenin bu türden itirazların önemsiz ve tamamıyla yanlış olduğu görüşündeydi. Partimizin henüz zayıf ve çelimsiz olduğu bir sırada, daha 1904'te, "Bir Adım İleri, İki Adım Geri" adlı yazısında bu konuda şöyle yazıyordu:

> "Onlar (yani Marksistlerin hasımları — ***J. St.***) bizim ihtilaflarımıza sinsice gülüyorlar ve oh çekiyorlar; onlar elbette, Partimizin eksikliklerini ve yetersizliklerini konu edinen benim broşürümden, tek tek pasajları, kendi amaçları için bağıntısından koparmaya çalışacaklardır. Rus sosyal-demokratları, daha şimdiden, böylesine ufak-tefek şeylerden tedirgin olmayacak ve bunlara rağmen özeleştiri çalışmasını ve işçi hareketinin büyümesiyle hiç şüphesiz ve kaçınılmaz olarak üstesinden gelinecek olan kendi eksikliklerini acımasızca açığa çıkarmayı sürdürecek kadar savaşta çelikleşmişlerdir." (Bkz. Lenin, Seçme Eserler, C. 2, s. 410. [s. 407-

408. —İnter Yayınları.])

İşte Leninizmin yönteminin karakteristik özellikleri genel olarak bunlardır.

Lenin'in yönteminde var olan şey esas olarak daha Marx'ın öğretisinde vardı; o öğreti ki, Marx'ın sözleriyle, "özü itibarı ile eleştirici ve devrimci"dir. Tam da bu eleştirici ve devrimci ruh, Lenin'in yönteminin tepeden tırnağa içine işlemiştir. Ama Lenin'in yönteminin, Marx'ın yönteminin basitçe yeniden kurulması olduğunu sanmak yanlış olur. Gerçekte ise Lenin'in yöntemi, Marx'ın eleştirici ve devrimci yönteminin, materyalist diyalektiğinin yalnızca yeniden kurulması değil, aynı zamanda somutlaştırılıp daha da geliştirilmesidir.

III

TEORİ

Bu konuda üç sorunu ele alacağım.
a) proleter hareket için teorinin önemi;
b) kendiliğindenlik "teorisi"nin eleştirisi;
c) proleter devrimin teorisi.

1— Teorinin önemi. Bazıları, Leninizmde esas olanın, Marksist tezlerin eyleme geçirilmesi, bu tezlerin "uygulanması" olması anlamında, Leninizmin, pratiğin teoriye göre önceliği olduğunu, teoriye gelince, Leninizmin bu bakımdan oldukça umursamaz olduğunu sanıyorlar. Plehanov'un defalarca, Lenin'in teoriye ve özellikle felsefeye ilişkin "umursamazlığı" ile alay ettiği bilinir. Bugün pratik faaliyet yürüten Leninistlerden pekçoğunun, özellikle koşulların kendilerine yüklediği büyük pratik çalışma yüzünden, teoriye pek iltifat etmedikleri de bilinmektedir. Lenin'e ve Leninizme ilişkin bu garipten de öte fikrin tamamıyla yanlış olduğunu ve gerçekle herhangi bir alakası olmadığını; pratikçilerin teoriyi bir yana koyma çabalarının, Leninizmin tüm ruhuna aykırı olduğunu ve davamız için büyük tehlikeler

taşıdığını söylemek zorundayım.

Teori, bütün ülkelerin işçi hareketinin genel biçimi ile ele alınmış deneyimidir. Elbette ki teori, devrimci pratikle birleştirilmedikçe anlamsız olur; tıpkı, devrimci teori ile yolu aydınlatılmadıkça, pratiğin karanlıkta el yordamıyla yürümesi gibi. Ama teori, devrimci pratikle kopmaz bir bağla birleştiğinde, işçi hareketinin muazzam bir gücü haline gelebilir, çünkü harekete güveni, yönünü tayin etme yeteneğini ve çevresinde olup biten olayların iç bağlantısını anlamayı teori, ve yalnızca teori verebilir; çünkü pratiğe, yalnızca sınıfların bugün nasıl ve hangi yönde hareket ettiklerini değil, aynı zamanda yakın gelecekte de nasıl ve hangi yönde hareket edeceklerini de anlamasında teori, ve yalnızca teori yardım edebilir. fiu ünlü şiara damgasını vuran ve onu düzinelerce kez yineleyen, Lenin'den başkası değildir:

"Devrimci teori olmaksızın, devrimci hareket de olamaz."* (Bkz. Lenin, Seçme Eserler, C. 2, s. 46. [s. 55. —İnter Yayınları.])

Lenin, teorinin büyük önemini, özellikle, uluslararası proletaryanın öncüsü olma rolü kendisine düşen ve karmaşık bir iç ve uluslararası durum içinde bulunan bizim Partimiz gibi bir parti için, herkesten daha iyi anladı. Lenin, Partimizin bu özel rolünü daha 1902'de önceden gördü ve daha o zamandan şuna işaret etmeyi gerekli gördü: ***"Öncü savaşçı rolünü yalnızca, ileri bir teorinin kılavuzluk ettiği bir parti yerine getirebilir."*** (Aynı yerde, s. 47. [Türkçesi, s. 56.])

Lenin'in, Partimizin rolüne ilişkin bu öngörüsünün şimdiden gerçek haline geldiği bugün, Lenin'in bu kılavuz ilkesinin özel bir güç ve önem kazandığını herhalde tanıtlamaya gerek yoktur.

Lenin'in teoriye verdiği büyük önemin en çarpıcı ifadesi olarak, belki de, Engels'ten Lenin'e kadarki dönemde bilimin en önemli buluşlarını materyalist felsefe temelinde genelleştirme ve Marksistler arasındaki anti-materyalist akımları çok yönlü bir eleştiriye tabi tutma

* *İtalikler benim.* ***—J. St.***

gibi son derece ciddi görevin çözümünü ele alanın Lenin'den başkası olmaması görülmelidir. Engels materyalizme ilişkin şöyle diyordu: "Her yeni büyük keşif ile, o, yeni bir çehre kazanır". Bu görevi kendi zamanında çözenin, "Materyalizm ve Ampiriokritisizm" adlı kitabıyla Lenin'den başkası olmadığı iyi bilinmektedir. Lenin'in felsefe konusundaki "umursamazlığı" ile alay eden Plehanov'un, böyle bir görevi çözmek için ciddi bir çaba göstermeye cüret bile etmediği iyi bilinir.

2— Kendiliğindenlik "teorisi"nin eleştirisi ya da harekette öncünün rolü. Kendiliğindenlik "teorisi" oportünizmin teorisidir, işçi hareketinin kendiliğindenliğine tapma teorisidir, işçi sınıfının öncüsünün, işçi sınıfının partisinin önder rolünü gerçekte yadsıma teorisidir.

Kendiliğindenliğe tapma teorisi; işçi hareketinin devrimci karakterine kesinlikle karşıdır, hareketin, kapitalizmin temellerine karşı mücadele yoluna sokulmasına karşıdır, hareketin yalnızca "gerçekleştirilebilir", kapitalizm için "kabul edilebilir" talepler çizgisini izlemesinden yanadır, tamamıyla "en az direnme çizgisi"nden yanadır. Kendiliğindenlik teorisi, trade-unionizmin ideolojisidir.

Kendiliğindenliğe tapma teorisi, kendiliğinden harekete bilinçli, planlı bir nitelik verilmesine kesinlikle karşıdır; partinin işçi sınıfının başında yürümesine, partinin kitlelerin siyasi bilincini yükseltmesine, partinin harekete önderlik etmesine karşıdır; hareketin siyasi bilinçli unsurlarının, hareketin kendi yolundan gitmesini engellememesinden yanadır, partinin kendiliğinden hareketi sadece dinlemesinden ve onun kuyruğuna takılmasından yanadır. Kendiliğindenlik teorisi, hareket içinde bilinçli unsurun rolünü küçümsemenin teorisidir, "kuyrukçuluk" ideolojisidir, ***her*** tür oportünizmin mantıki temelidir.

Pratikte bu teori —ki bu teori Rusya'da daha birinci devrimden önce sahneye çıkmıştı—, "Ekonomistler" denilen yandaşlarını, Rusya'da bağımsız bir işçi partisinin gerekliliğini reddetmeye, işçi sınıfının Çarlığı devirme uğrundaki devrimci mücadelesine karşı çıkmaya, hareket içinde salt trade-union'cu bir politika vaaz etmeye ve genel olarak işçi sınıfını liberal burjuvazinin hegemonyasına terketmeye götürdü.

Eski "Iskra"nın mücadelesi ve Lenin'in "Ne Yapmalı?" adlı yapıtında "kuyrukçuluk" teorisinin parlak eleştirisi, yalnızca "Ekonomizm" denilen şeyi yıkmakla kalmadı, aynı zamanda Rus işçi sınıfının gerçekten devrimci hareketinin teorik temellerini de yarattı.

Bu mücadele olmaksızın, Rusya'da bağımsız bir işçi partisinin yaratılması ve devrimde bu partinin önder rolü oynaması düşünülemezdi.

Ama kendiliğindenliğe tapma teorisi, salt Rusya'ya özgü bir görüngü değildir. Bu teori, biraz değişik bir biçim altında, II. Enternasyonal'in istisnasız bütün partilerinde son derece yaygındır. Burada, II. Enternasyonal önderleri tarafından bayağılaştırıldığı biçimiyle "üretici güçler" teorisi denilen şeyi; herşeyi haklı gösteren ve herkesi uzlaştıran, herkesin gına getirdiği olguları saptayan ve açıklayan, ve bu saptama ile yetinen teoriyi kastediyorum. Marx, materyalist teorinin kendini dünyayı yorumlamakla sınırlayamayacağını, önemli olanın onu değiştirmek olduğunu söyler. Ama Kautsky ve şürekasını kaygılandırmıyor bu; onlar Marx'ın formülünün birinci bölümü ile yetinmeyi yeğliyorlar. İşte size bu "teori"nin uygulanmasının pekçok örneğinden biri. İkinci Enternasyonal partileri, deniyor, emperyalist savaştan önce, emperyalistler savaş başlatacak olurlarsa, "Savaşa karşı savaş" açmak tehdidinde bulundu. Savaşın başlamasından hemen önce, deniyor, bu partiler "Savaşa karşı savaş" şiarını rafa kaldırdılar ve "Emperyalist anavatan uğruna savaş" şeklindeki taban tabana zıt şiarı gerçekleştirdiler. Bu şiar değişikliği sonucu, deniyor, milyonlarca işçi canlarını kurban etmek zorunda kaldı. Ama burada suçluların bulunduğunu, herhangi bir kişinin işçi sınıfına sadakatsizlik ettiğini ya da ona ihanet ettiğini sanmak hata olur. Hiç de değil! Herşey, olması gerektiği gibi olmuştur. Çünkü, ilkönce Enternasyonal, görüldüğü gibi, "barışın bir aracıdır", savaşın değil. Çünkü, ikincisi, o zaman var olan "üretici güçlerin gelişme düzeyi" ile başka birşey yapılamazdı. "Suçlu" olan "üretici güçler"di. Bay Kautsky'nin "üretici güçler teorisi" "bize" tam olarak bunu açıklar. Ve kim bu "teo-

ri"ye inanmıyorsa, Marksist değildir. Partilerin rolü mü? Bunların hareket içindeki önemi mi? Ama "üretici güçlerin gelişme düzeyi" gibi tayin edici bir faktör karşısında parti ne yapabilir ki?…

Marksizmin tahrifinin böyle örneklerinden yığınla vermek mümkündür.

Oportünizmin çıplaklığını örtmeye yarayan bu tahrif edilmiş "Marksizm"in, Lenin'in daha ilk Rus devriminden önce mücadele ettiği "kuyrukçuluk" teorisinin avrupavari biçimi olduğunu tanıtlamaya herhalde gerek yoktur.

Batı'da gerçekten devrimci partilerin yaratılmasının önkoşulunun, bu teorik tahrifatın yıkılması olduğunu tanıtlamaya herhalde gerek yoktur.

3— Proleter devrimin teorisi. Lenin'in proleter devrim teorisi üç temel tezden yola çıkar:

Birinci tez: İleri kapitalist ülkelerde mali sermayenin hakimiyeti; mali sermayenin en önemli operasyonlarından biri olarak tahvil emisyonu; emperyalizmin temellerinden biri olarak, hammadde kaynaklarına sermaye ihracı; mali sermayenin hakimiyetinin sonucu olarak mali oligarşinin mutlak egemenliği — tüm bunlar, tekelci kapitalizmin zorba-asalak karakterini açığa vurur, kapitalist tröst ve birliklerin boyunduruğunu yüz kat daha hissedilir hale getirir, işçi sınıfının kapitalizmin temellerine karşı öfkesini daha da şiddetlendirir ve tek kurtuluşları olarak kitleleri proleter devrime götürür (bkz. Lenin, "Emperyalizm" [—İnter Yayınları.]).

Buradan birinci sonuç olarak şu çıkar: kapitalist ülkelerde devrimci bunalımın şiddetlenmesi, "metropoller"deki iç, proleter cephede patlayıcı unsurların artması.

İkinci tez: Sömürge ve bağımlı ülkelere sermaye ihracının artması; "nüfuz alanları"nın ve sömürgeciliğin tüm yerküreyi kapsayıncaya dek yayılması; kapitalizmin, bir avuç "ileri" ülke tarafından dünya nüfusunun muazzam çoğunluğunun mali bakımdan

köleleştirilmesi ve sömürge zulmüne uğratılmasının ***dünya sistemine*** dönüşmesi — tüm bunlar bir yandan tek tek milli ekonomileri ve milli toprakları, dünya ekonomisi denen yekpare zincirin halkalarına dönüştürmüş ve diğer yandan yerkürenin nüfusunu iki kampa bölmüştür: geniş sömürge ve bağımlı ülkeleri sömüren ve ezen bir avuç "ileri" kapitalist ülke ile, emperyalist boyunduruktan kurtulmak için mücadele vermek zorunda olan sömürge ve bağımlı ülkelerden oluşan büyük çoğunluk ("Emperyalizm"e bakınız).

Buradan ikinci sonuç olarak şu çıkar: sömürge ülkelerde devrimci bunalımın şiddetlenmesi, dış cephede, sömürge cephesinde emperyalizme karşı öfke unsurlarının artması.

Üçüncü tez: "Nüfuz alanları" ve sömürgeler üzerinde tekelci hakimiyet; halihazırda yabancı toprakları ele geçirmiş olan ülkelerle, aynı şekilde kendi "pay"larını elde etmek isteyen ülkeler arasında dünyanın yeniden paylaşılması uğruna çılgınca mücadeleye yol açan, kapitalist ülkelerin eşitsiz gelişimi; bozulan "denge"yi yeniden sağlamanın tek aracı olarak emperyalist savaşlar — tüm bunlar, emperyalizmi zayıflatan ve ilk iki cephenin, devrimci-proleter cephe ile sömürge kurtuluş hareketleri cephesinin emperyalizme karşı birleşmesini kolaylaştıran üçüncü cephenin, kapitalistlerarası cephenin güçlenmesine yol açar (bakınız "Emperyalizm").

Buradan üçüncü sonuç olarak şu çıkar: emperyalizm altında savaşların kaçınılmazlığı ve emperyalizmin dünya cephesine karşı Avrupa'daki proleter devrim ile Doğu'daki sömürge devrimi arasında birleşik dünya devrim cephesi koalisyonunun kaçınılmazlığı.

Lenin, tüm bu sonuçları şu genel sonuçta birleştirir: ***"Emperyalizm, sosyalist devrimin arifesidir"**** (Bkz. Emperyalizm, Kapitalizmin en Yüksek Aşaması, Moskova 1940, s. 3. [s. 16. —İnter Yayınları.]).

Buna uygun olarak, proleter devrim sorununa, devrimin karakteri, kapsamı, derinliği sorununa yaklaşım, genel olarak devrimin şeması

* *İtalikler benim.* ***—J. St.***

da değişir.

Eskiden, proletarya devriminin önkoşullarının tahliline genellikle tek tek şu ya da bu ülkenin ekonomik durumu bakış açısıyla yaklaşılırdı. fiimdi bu yaklaşım tarzı artık yetersizdir. fiimdi bu soruna bütün ülkelerin ya da onların çoğunluğunun ekonomik durumu bakış açısıyla, dünya ekonomisinin durumu bakış açısıyla yaklaşmak gerekir, çünkü tek tek ülkeler ve tek tek ulusal ekonomiler, kendi başına yeterli birimler olmaktan çıkmıştır, dünya ekonomisi denen birleşik zincirin halkalarına dönüşmüşlerdir, çünkü eski "uygar" kapitalizm emperyalizm haline gelmiştir, emperyalizm ise dünya nüfusunun dev çoğunluğunun bir avuç "ileri" ülke tarafından mali köleleştirilmesi ve sömürge zulmüne uğratılmasının dünya sistemidir.

Eskiden, tek tek ülkelerde, ya da daha doğrusu, şu ya da bu gelişmiş ülkede proletarya devriminin nesnel koşullarının varlığından ya da yokluğundan söz etmek âdetti. fiimdi bu bakış açısı artık yetersizdir. fiimdi, yekpare bir bütün olarak emperyalist dünya ekonomisinin tüm sistemi içinde devrim için nesnel koşulların varlığından söz etmek gerekir; bir bütün olarak sistem devrim için ***eğer*** şimdiden olgunlaşmışsa, ya da daha doğrusu, olgunlaştığı ***için,*** sınai bakımdan yetersiz derecede gelişmiş ülkelerin bu sisteme dahil olması hususu, devrim için aşılamayacak bir engel oluşturamaz.

Eskiden, gelişmiş şu ya da bu ülkede proleter devrimden, karşıt kutup olarak sermayenin şu ya da bu ulusal cephesine karşı koyan ayrı, kendi kendine yeterli bir varlık olarak söz etmek âdetti. fiimdi bu bakış açısı artık yetersizdir. fiimdi proleter dünya devriminden söz etmek gerekir, çünkü sermayenin tek tek ulusal cepheleri, bütün ülkelerin devrimci hareketinin genel cephesinin karşısına konması gereken, emperyalizmin dünya cephesi denen yekpare bir zincirin halkalarına dönüşmüşlerdir.

Eskiden, proleter devrim, salt verili ülkenin iç gelişmesinin sonucu olarak görülürdü. fiimdi bu bakış açısı yetersizdir. fiimdi proleter devrimi, herşeyden önce, emperyalizmin dünya sistemindeki

çelişkilerin gelişmesinin sonucu olarak, emperyalist dünya cephesi zincirinin şu ya da bu ülkede kırılmasının sonucu olarak görmek gerekir.

Devrim nerede başlayacak; sermayenin cephesi ilkönce nerede, hangi ülkede yarılabilecek?

Sanayiin en gelişmiş olduğu, proletaryanın çoğunluğu oluşturduğu, kültürün daha fazla, demokrasinin daha fazla olduğu yerde, denirdi eskiden genellikle.

Hayır, der Leninist devrim teorisi, ***sanayinin en gelişmiş olduğu,*** vs. ***yerde olması şart değil.*** Sermaye cephesi, emperyalizmin zincirinin en zayıf olduğu yerde yarılacaktır, çünkü proleter devrim, emperyalist dünya cephesi zincirinin en zayıf halkasından kopmasının sonucudur; devrimi başlatan ülkenin, sermaye cephesini yaran ülkenin, kapitalist bakımdan daha gelişmiş, ve fakat buna rağmen kapitalizmin çerçevesi içinde kalan ülkelerden daha az gelişmiş olması mümkündür.

1917 yılında emperyalist dünya cephesi zincirinin Rusya'da diğer ülkelerden daha zayıf olduğu görüldü. Ve orada da koptu ve proleter devrimin yolunu açtı. Neden? Çünkü Rusya'da, başında, büyük toprak sahipleri tarafından ezilen ve sömürülen köylülüğün milyonlarca kitlesi gibi son derece ciddiye alınması gereken bir müttefiki olan devrimci proletaryanın yürüdüğü büyük bir halk devrimi gelişiyordu. Çünkü orada devrimin karşısında, tüm manevi saygınlığını yitirmiş ve tüm halkın haklı nefretini üstüne çekmiş olan Çarlık gibi, emperyalizmin iğrenç bir temsilcisi duruyordu. Rusya'da zincirin daha zayıf olduğu görüldü, oysa Rusya kapitalist bakımdan örneğin Fransa ya da Almanya'dan, İngiltere ya da Amerika'dan daha az gelişmişti.

Yakın gelecekte zincir nerede kopacaktır? Yine en zayıf olduğu yerde. Zincirin, örneğin Hindistan'da kopması dıştalanamaz. Neden? Çünkü orada, genç, mücadeleci, devrimci bir proletarya var, ve bu proletarya, ulusal kurtuluş hareketi gibi bir müttefike, hiç kuşkusuz büyük ve hiç kuşkusuz ciddiye alınması gereken bir müttefike sahip.

Çünkü orada devrimin karşısında, tüm manevi kredisini yitirmiş ve Hindistan'ın ezilen ve sömürülen kitlelerinin genel nefretini üzerine çekmiş yabancı emperyalizm gibi herkesçe bilinen bir düşman duruyor.

Zincirin Almanya'da kopması da tamamıyla mümkündür. Neden? Çünkü, örneğin Hindistan'da etkide bulunan faktörler Almanya'da da etkide bulunmaya başlıyorlar; bu arada, Hindistan ile Almanya'nın gelişme düzeyi arasındaki muazzam fark, Almanya'daki devrimin seyri ve sonucu üzerine damgasını mutlaka basacaktır.

Bu yüzden Lenin der ki:

> "Batı Avrupa'nın kapitalist ülkeleri sosyalizme doğru gelişmelerini… sosyalizmin bu ülkelerde dengeli bir şekilde 'olgunlaşması' yoluyla değil, bilakis bir devletin başka devletler tarafından sömürülmesi yoluyla, emperyalist savaş sırasında ilkönce yenilen ülkenin, tüm Doğu ile birlikte sömürülmesi yoluyla tamamlayacaklardır. Öte yandan, tam da bu birinci emperyalist savaşın sonucu olarak, Doğu devrimci harekete kesinlikle girmiş ve kesin olarak dünya devrimci hareketinin genel girdabına çekilmiştir." (Bkz. Lenin, Seçme Eserler, C. 9, s. 432-433. [s. 434. —İnter Yayınları.])

Kısacası, emperyalist cephenin zinciri, genel kural olarak, zincirin halkalarının en zayıf olduğu yerde kopacaktır ve kesinlikle, mutlaka kapitalizmin en gelişmiş olduğu, yüzde şu kadar proleter, yüzde bu kadar köylünün olduğu vb. yerde değil.

Bu nedenle, proleter devrim sorununu çözerken, herhangi bir ülkede proleter nüfusun yüzde payı üzerine istatistiki hesaplara, emperyalizmi kavramayan ve devrimden vebadan korkar gibi korkan II. Enternasyonal doktirinerlerinin seve seve biçtikleri olağanüstü önem düşmez.

Devam: İkinci Enternasyonal kahramanları, bir yanda burjuva demokratik devrim ile, öte yanda proleter devrim arasında, ikisini birbirinden az çok uzun bir zaman boyunca ayıran —bu zaman aralığında, iktidara geçen burjuvazinin kapitalizmi geliştirdiği, proletaryanın ise

güç topladığı ve kapitalizme karşı "tayin edici mücadele"ye hazırlandığı— bir uçurum, ya da her halükârda bir Çin Seddi bulunduğunu iddia ederlerdi (ve hâlâ ederler). Bu zaman aralığının genellikle pekçok onyıl, hatta daha da uzun süreceği hesaplanır. Bu Çin Seddi "teorisi"nin, emperyalizm koşulları altında herhangi bir bilimsel anlamdan yoksun olduğunu, burjuvazinin karşı-devrimci emellerinin yalnızca gizlenmesi, şirin gösterilmesi olduğunu, başka birşey olamayacağını kanıtlamaya herhalde gerek yoktur. Çatışmalara ve savaşlara gebe olan emperyalizm koşulları altında, "gelişen" kapitalizmin "can çekişen" kapitalizme dönüştüğü ***(Lenin)*** ve devrimci hareketin dünyanın bütün ülkelerinde geliştiği, emperyalizmin, Çarlık ve feodalizm dahil, istisnasız bütün gerici güçlerle ittifak yaptığı ve böylece Batı'daki proletarya hareketinden, Doğu'daki ulusal kurtuluş hareketine kadar bütün devrimci güçlerin birleşmesini zorunlu kıldığı, feodal serflik koşullarının kalıntılarından kurtulmanın emperyalizme karşı mücadele olmaksızın imkânsız olduğu "sosyalist devrimin arifesi" koşulları altında, az çok gelişmiş bir ülkede bu koşullar altında burjuva-demokratik devrimin proleter devrime varmak zorunda olduğunu, birincisinin ikincisine geçmek zorunda olduğunu tanıtlamaya herhalde gerek yoktur. Rusya'daki devrimin tarihi, bu tezin doğruluğunu ve tartışma götürmezliğini apaçık tanıtlamıştır. Lenin'in daha 1905'te, birinci Rus devriminin arifesinde, "İki Taktik" adlı yapıtında burjuva-demokratik devrim ile sosyalist devrimi bir tek zincirin iki halkası olarak, Rus devriminin coşkulu ilerleyişinin yekpare ve kendi içinde bütünlüklü tablosu olarak göstermesi nedensiz değildi.

> ***"Proletarya, mutlakiyetin [Absolutismus —ÇN] direnişini şiddet yoluyla kırmak ve burjuvazinin yalpalayan tavrını etkisiz hale getirmek için, köylü yığınlarıyla ittifak kurarak demokratik devrimi sonuna kadar götürmelidir. Proletarya, burjuvazinin direnişini şiddet yoluyla kırmak ve köylülüğün ve küçük-burjuvazinin yalpalayan tavrını etkisiz hale getirmek için, nüfusun yarı-proleter unsurlarıyla ittifak kurarak sosyalist devrimi başarmalıdır.*** Yeni 'Iskra'cıların, devrimin çoşkulu ilerleyişi konusunda bütün savlarında ve kararlarında o denli dar biçimde sundukları proletaryanın görevleri işte bunlardır." (Bkz. Lenin, Seçme Eserler, C.

3, s. 104-105. [s. 105-106. —İnter Yayınları.])

Leninist devrim teorisinin temel direklerinden biri olarak burjuva devriminin proleter devrime geçmesi fikrinin, Lenin'in "İki Taktik" adlı yapıtındakinden daha belirgin bir şekilde ortaya çıktığı, daha sonraki diğer yapıtlarının burada sözünü bile etmiyorum.

Öyle görünüyor ki, bazı yoldaşlar, Lenin'in bu fikre ancak 1916'da vardığını; o zamana kadar Rusya'da devrimin burjuva çerçevesi içinde kalacağını, ve dolayısıyla iktidarın proletaryanın ve köylülüğün diktatörlük organının elinden, proletaryanın eline değil, burjuvazinin eline geçeceğini düşündüğünü sanıyorlar. Hatta bu görüşün, komünist basınımıza bile girdiği söyleniyor. Bu iddianın kesinlikle yanlış olduğunu, kesinlikle gerçeğe uymadığını söylemeliyim.

Burada Lenin'in 1905'te III. Kongre'de yaptığı, proletarya ve köylülüğün diktatörlüğünü, yani demokratik devrimin zaferini "'düzen' örgütü" olarak değil "savaş örgütü" olarak nitelendirdiği, bilinen konuşmasına atıfta bulunabilirim (Bkz. Lenin, Bütün Eserler, C. 7, s. 361).

Burada ayrıca Lenin'in, Rus devriminin gelişme perspektiflerini çizerek, Parti'ye "Rus devriminin birkaç aylık bir hareket değil; bilakis yıllarca süren bir hareket olması için; sadece iktidarı ellerinde tutanlardan küçük tavizler koparılmasına değil, bilakis onların tamamıyla devrilmesine yol açmasını sağlamak" görevini verdiği "Geçici Hükümet Üzerine" bilinen makalelerine atıfta bulunabilirim. Lenin bu makalelerde bu perspektifi daha da genişletip Avrupa'da devrime bağlayarak, şöyle devam etmektedir:

> "Bu başarılırsa, o zaman… o zaman devrim yangını Avrupa'yı ateşe verecektir; burjuva gericiliği altında inleyen Avrupa işçisi ayaklanacak ve bize 'işin nasıl yapıldığını' gösterecektir; o zaman Avrupa'daki devrimci kabarış Rusya'da yankılanacak ve birkaç devrim yılından oluşan bir dönemi, birkaç devrim onyılından oluşan bir döneme dönüştürecektir…" (Lenin, Seçme Eserler, C. 3, s. 32. [s. 40. —İnter Yayınları.])

Burada ayrıca yine Lenin'in Kasım 1915'te yayınlanan iyi bilinen bir makalesine daha atıfta bulunabilirim. Orada şöyle yazıyor:

> "Proletarya, iktidarın ele geçirilmesi için, cumhuriyet için, topraklara elkoymak için, … ***burjuva*** Rusya'nın ***askeri-feodal*** 'emperyalizmden' (=Çarlıktan) kurtarılmasına 'proleter ***olmayan*** halk yığınlarını' katılması için mücadele ediyor ve yiğitçe mücadele etmeye devam edecektir. Ve proletarya, burjuva Rusya'nın Çarlıktan, büyük toprak sahiplerinin toprak üzerindeki hakimiyetinden kurtuluşundan, tarım işçilerine karşı mücadelelerinde zengin köylülere yardım etmek için değil, bilakis Avrupa proleterleri ile birlik içinde sosyalist devrimi yapmak için yararlanacaktır." (Bkz. Lenin, Seçme Eserler, C. 5, s. 157-158. [s. 174-175. —İnter Yayınları.])

Son olarak burada Lenin'in, Rus devriminin coşkulu ilerleyişine ilişkin yukarıda "İki Taktik"ten aktarılan alıntıya işaret ederek şu sonuca vardığı "Proleter Devrim ve Dönek Kautsky" adlı yapıtındaki bilinen pasaja atıfta bulunabilirim:

> "Herşey tam da söylediğimiz gibi oldu. Devrimin seyri, gerekçelerimizin doğruluğunu onayladı. ***Önce*** 'bütün' köylülükle birlikte monarşiye karşı, büyük toprak sahiplerine karşı, ortaçağ rejimine karşı (ve bu ölçüde devrim bir burjuva-demokratik devrim olarak kalır). ***Sonra*** yoksul köylülükle birlikte, yarı-proleterlerle birlikte, tüm sömürülenlerle birlikte, kır zenginleri, Kulaklar, spekülatörler de dahil ***kapitalizme karşı,*** ve bu ölçüde devrim ***sosyalist*** bir devrim olur. Birincisi ile ikincisi arasına yapay olarak bir Çin Seddi çekmeye, bu ikisini birbirinden proletaryanın hazırlık derecesinden ve kır yoksullarıyla birleşme derecesinden herhangi bir ***başka*** şeyle ayırmaya çılışmak, Marksizmi muazzam çarpıtmak ve bayağılaştırmak, onun yerine liberalizmi geçirmek demektir." (Bkz. Lenin, Bütün Eserler, C. 23, s. 506.)

Sanırım bu kadar yeter.

Pekâlâ, eğer durum böyleyse, o zaman Lenin niçin "sürekli (kesintisiz) devrim" fikrine karşı mücadele etti? denebilir.

Çünkü Lenin, köylülüğün devrimci yeteneğinden "sonuna kadar yararlanmayı" ve onların devrimci enerjisinden Çarlığı tamamıyla tasfiye etmek, proletarya devrimine geçmek için yararlanmayı önerirken;

"sürekli devrim" yanlıları köylülüğün Rus devrimindeki büyük rolünü anlamıyor, köylülüğün devrimci enerjisinin gücünü olduğu gibi, Rus proletaryasının köylülüğe önderlik etme gücünü ve yeteneğini azımsıyor ve böylece köylülüğün burjuvazinin etkisinden kurtulmasını, köylülüğün proletarya etrafında birleşmesini zorlaştırıyorlardı.

Çünkü Lenin, devrimin eserini, iktidarın proletaryaya geçişi ile ***taçlandırmayı*** önerirken; "sürekli" devrim yanlıları doğrudan proletarya iktidarının kurulmasıyla işe ***başlamak*** istiyorlar, böyle yapmakla feodalizmin kalıntıları gibi bir "küçük ayrıntı"yı görmezlikten geldiklerini ve Rus köylülüğü gibi son derece ciddiye alınması gereken bir gücü hesaba katmadıklarını kavramıyorlar, böyle bir siyasetin köylülüğün proletaryadan yana kazanılmasını yalnızca dizginleyebileceğini kavramıyorlardı.

Dolayısıyla Lenin, "sürekli" devrim yanlılarına karşı süreklilik sorunundan dolayı mücadele etmedi, çünkü bizzat Lenin de kesintisiz devrimden yanaydı, onlarla tam tersine, proletaryanın muazzam bir yedeğini oluşturan köylülüğün rolünü azımsadıkları için, proletaryanın hegemonyası fikrini kavramadıkları için mücadele etti.

"Sürekli" devrim fikri, yeni bir fikir olarak görülmemelidir. Bu fikir ilk olarak Marx tarafından kırklı yılların sonundaki ünlü "Komünistler Birliği'ne Söylev"inde (1850) geliştirilmişti. Bizim "sürekliciler imiz"in Marx'tan aldıkları bu fikri biraz değiştirdikleri ve bu değişiklikle onu "berbat ettikleri" ve pratik kullanım için işe yaramaz hale getirdiklerine dikkat çekilmelidir. Bu hatanın düzeltilmesi, Marx'ın kesintisiz devrim fikrinin arı biçimiyle ele alınıp Leninist devrim teorisinin temel dayanaklarından biri yapılması için Lenin'in deneyimli eline gerek vardı.

Marx "Söylev"inde, Komünistleri gerçekleştirmeye çağırdığı bir dizi devrimci-demokratik talepleri sıraladıktan sonra, kesintisiz (sürekli) devrim üzerine şunları söyler:

> "Demokratik küçük burjuvalar devrimi mümkün olduğunca çabuk ve en iyi halde yukarıdaki taleplerin gerçekleştirilmesiyle sona erdirmek isterlerken, az çok bütün mülk sahibi sınıflar iktidardan uzaklaştırılıncaya, devlet iktidarı proletarya tarafından ele geçirilinceye ve yalnızca bir tek ülkedeki değil, bilakis dünyanın tüm hakim ülkelerinde proleterlerin birliği, bu ülkelerin proleterleri arasındaki rekabet ortadan kalkacak ve en azından tayin edici üretici güçler proletaryanın elinde yoğunlaşacak kadar ilerleyinceye dek devrimi sürekli kılmak bizim sorunumuz ve bizim görevimizdir."

Başka bir deyişle:

a) Marx, bizim Rus "süreklicilerimiz"in planlarının ***tersine,*** ellili yıllar Almanyası'nda devrime doğrudan proletarya iktidarı ile ***başlamayı*** kesinlikle önermemiştir;

b) Marx yalnızca, devrimin eserini proletaryanın devlet iktidarı ile ***taçlandırmayı,*** burjuvazinin bir fraksiyonu ardından diğerini adım adım iktidarın kumanda mevkilerinden uzaklaştırıp, proletarya iktidarı ele geçirdikten sonra, tüm ülkelerde devrimi tutuşturmayı önermiştir —Lenin'in bütün öğrettikleri ve emperyalizm koşulları altında proletarya devrimi teorisini izleyerek devrimimizin seyri içinde bütün gerçekleştirdikleri, bu önermeye ***tamamen uygundur.***

O halde, bizim Rus "süreklicilerimiz" yalnızca Rus devriminde köylülüğün rolünü ve proletarya hegemonyası fikrinin önemini azımsamakla kalmamışlar, aynı zamanda Marx'ın "sürekli" devrim fikrini (kötü yönde) değiştirmişler ve pratikte işe yaramaz kılmışlardır.

Bunun içindir ki Lenin, bizim "süreklicilerimiz"in teorisiyle alay etmiş, bu teoriyi "orijinal" ve "şahane" diye nitelendirmiş ve onları "hayatın on yıldan beri bu şahane teorinin yanından gelip geçmemesinin nedenleri üzerine düşünmekle" suçlamıştır. (Lenin'in bu makalesi, Rusya'da "sürekliciler"in teorisinin ortaya çıkışından 10 yıl sonra, 1915'te yazılmıştı — bakınız Lenin, Seçme Eserler, C. 5, s. 156. [s. 173. —İnter Yayınları.])

Bunun içindir ki Lenin, bu teoriyi yarı-menşevik bir teori sayıyor ve bu teori "Bolşeviklerden proletaryanın kararlı devrimci mücadele

ve siyasi iktidarın proletarya tarafından ele geçirilmesi çağrısını ödünç alırken, Menşeviklerden ise köylülüğün rolünün 'yadsınması'nı ödünç alıyor" diyordu (bkz. Lenin'in "Devrimin İki Çizgisi" makalesi, aynı yerde.).

Lenin'in burjuva-demokratik devrimin proletarya devrimine geçmesi üzerine, burjuva devriminden "derhal" proletarya devrimine geçmek için yararlanma fikri işte böyledir.

Devam edelim. Eskiden bir ***tek*** ülkede devrimin zaferi imkânsız görülürdü, çünkü burjuvazi üzerinde zafer için, tüm ileri ülkelerin, ya da her halükârda bu ülkelerin çoğunluğunun proleterlerinin ortak eyleminin gerekli olduğu varsayılırdı. fiimdi bu görüş artık gerçeğe uymamaktadır. fiimdi böyle bir zaferin mümkün olduğundan hareket etmek gerekir, çünkü emperyalizm koşulları altında çeşitli kapitalist ülkelerin gelişmesinin eşitsiz ve sıçramalı karakteri, emperyalizmin içindeki, kaçınılmaz olarak savaşa götüren felaketli çelişkilerin gelişmesi, dünyanın tüm ülkelerinde devrimci hareketin büyümesi — tüm bunlar, proletaryanın tek tek ülkelerde zaferini yalnız mümkün değil, bilakis gerekli de kılmaktadır. Rus devriminin tarihi, bunun doğrudan kanıtıdır. Ancak burada, burjuvazinin başarılı bir şekilde devrilmesinin ancak belli, mutlak gerekli koşullar var olduğu zaman mümkün olduğunu, bunlar olmaksızın iktidarın proletarya tarafından ele geçirilmesinin düşünülemeyeceğini gözönünde bulundurmak gerekir.

Bu koşullar üzerine Lenin, "Çocukluk Hastalığı" adlı yapıtında şunları söyler:

> "Devrimin temel yasası, tüm devrimler tarafından ve özellikle yirminci yüzyıldaki üç Rus devriminin tümü tarafından doğrulanan temel yasa şudur: Devrim için, sömürülen ve zincire vurulan kitlelerin eski tarzda yaşamaya devam etmelerinin mümkün olmadığının bilincine varmaları ve değişiklik talep etmeleri yetmez; devrim için, sömürenlerin artık eski tarzda yaşama ve hükmetmelerinin de mümkün olmaması gerekir. Ancak 'alt katmanlar' eski düzeni artık ***istemedikleri*** ve 'üst katmanlar' ***eski tarzda yaşayamadıkları*** zaman, ancak o zaman devrim zafere ulaşabilir. Bu gerçeği başka bir deyişle şöyle ifade edebiliriz: ***Tüm ulus çapında (sömürülenleri olduğu gibi sömürenleri de kapsayan) bir bunalım olmaksızın devrim mümkün değildir.**** Dolayısıyla, bir devrim olabilmesi için, birincisi, işçilerin çoğunluğunun (ya da her halükârda sınıf bilinçli, düşünen, siyasi bakımdan aktif işçilerin çoğunluğunun) devrimin gerekliliğini tam olarak kavraması ve devrim uğruna ölmeye hazır olmaları; ikincisi, hakim sınıfların, en geri kitleleri bile siyasetin içine çeken…, hükümeti iktidarsız kılan ve devrimcilerin bu hükümeti hızla devirmesini kolaylaştıran bir hükümet bunalımından geçiyor olmaları gerekir?" (Bkz. Lenin, Seçme Eserler, C. 10, s. 120. [s. 143-144. —İnter Yayınları.])

* *İtalikler benim.* ***—J. St.***

Ama bir ***tek*** ülkede burjuvazinin iktidarını devirip proletaryanın iktidarını kurmak, henüz sosyalizmin tam zaferini güvencelemek değildir. Muzaffer ülkede, kendi iktidarını pekiştiren ve köylülüğe önderlik eden proletaryanın, sosyalist toplumu inşa etmesi mümkündür ve zorunludur. Ama bu, onun böylece sosyalizmin eksiksiz, kesin zaferini başarabileceği mi demektir, yani bu, proletaryanın yalnızca bir ülkenin güçleriyle sosyalizmi kesin olarak sağlamlaştırabileceği ve ülkeyi müdahaleye karşı ve dolayısıyla bir restorasyona karşı da tamamıyla güvenceleyebileceği mi demektir? Hayır, bu demek değildir. Bunun için en azından birkaç ülkede devrimin zaferi gereklidir. Bu yüzden, diğer ülkelerde devrimin geliştirilmesi ve desteklenmesi, muzaffer devrimin özsel bir görevidir. Bu yüzden, muzaffer ülkenin devrimi kendini, kendi kendine yeterli bir varlık olarak değil, diğer ülkelerde proletaryanın zeferini hızlandırmanın dayanağı, aracı olarak görmelidir.

Lenin bu düşünceleri birkaç kelime ile şöyle diyerek ifade etmiştir: Muzaffer devrimin görevi, ***"bütün ülkelerde*** devrimin geliştirilmesi, desteklenmesi, alevlendirilmesi ***i ç i n*** bir ***tek*** ülkede mümkün olanın en çoğunu" yapmaktır (Bkz. Lenin, Bütün Eserler, C. 23, s. 497).

Leninist proletarya devrimi teorisinin karakteristik özellikleri genel hatlarıyla işte bunlardır.

IV

PROLETARYA DİKTATÖRLÜĞÜ

Bu konuda üç temel sorunu ele alıyorum:

a) proleter devrimin aleti olarak proletarya diktatörlüğü;

b) burjuvazi üzerinde proletaryanın egemenliği olarak proletarya diktatörlüğü;

c) proletarya diktatörlüğünün devlet biçimi olarak Sovyet iktidarı.

1— Proleter devrimin aleti olarak proletarya diktatörlüğü. Proletarya diktatörlüğü sorunu, herşeyden önce proleter devrimin temel içeriği sorunudur. Proleter devrim, bu devrimin hareketi, kapsamı ve başarıları ancak proletarya diktatörlüğü ile ete-kemiğe bürünür. Proletarya diktatörlüğü, proleter devrimin aleti, organı, onun en önemli üssüdür; birinci olarak, devrilen sömürücülerin direnişini bastırmak ve kendi kazanımlarını sağlamlaştırmak, ikinci olarak proleter devrimi sonuna dek götürmek, devrimi sosyalizmin tam zaferine kadar götürmek için oluşturulmuştur. Devrim, proletarya diktatörlüğü olmaksızın da, burjuvaziyi yenebilir ve onun iktidarını devirebilir. Ama devrim, gelişmesinin belli bir aşamasında, en önemli dayanağı olarak proletarya diktatörlüğü biçiminde özel bir organ yaratmazsa, burjuvazinin direncini kıramaz, zaferi koruyamaz ve sosyalizmin kesin zaferine doğru ilerleyemez.

"Her devrimin temel sorunu, iktidar sorunudur" ***(Lenin).*** Bu, iktidarı almakla, iktidarı ele geçirmekle meselenin hallolduğu mu demektir? Hayır, kesinlikle değil. İktidarın ele geçirilmesi, yalnızca başlangıçtır. Bir ülkede devrilmiş olan burjuvazi, birçok nedenden ötürü, uzun bir zaman, kendisini devirmiş olan proletaryadan daha güçlü kalır. Bundan dolayı, en önemli şey, iktidarı korumak,

sağlamlaştırmak, yenilmez hale getirmektir. Bu hedefe varmak için ne gereklidir? Bunun için en azından, "zaferin ertesi günü" proletarya diktatörlüğünün önünde duran üç ana görevi yerine getirmek gereklidir:

a) Devrim tarafından devrilmiş ve mülksüzleştirilmiş olan büyük toprak sahiplerinin ve kapitalistlerin direnişini kırmak, onların sermayenin iktidarını yeniden kurma girişimlerini başarısızlığa uğratmak;

b) Tüm emekçileri proletaryanın çevresinde birleştirecek şekilde inşayı örgütlendirmek ve bu çalışmayı sınıfların tasfiyesini, ortadan kaldırılmasını hazırlayacak yönde yürütmek;

c) Devrimi silahlandırmak, dış düşümanlara karşı mücadele amacıyla, emperyalizme karşı mücadele amacıyla devrim ordusunu örgütlemek.

Proletarya diktatörlüğü, bu görevleri yerine getirmek, bu görevlerin üstesinden gelmek için gereklidir.

> "Kapitalizmden komünizme geçiş", der Lenin, "tüm bir tarihsel dönemi kapsar. Bu dönem kapanmadığı müddetçe, sömürücüler kaçınılmaz olarak bir restorasyon umudu beslerler, ve bu ***umut,*** restorasyon ***denemelerine*** dönüşür. İlk ciddi yenilgiden sonra, yenilgiyi hiç beklemeyen ve buna inanmayan, böyle bir düşünceye izin bile vermeyen sömürücüler, yoksun bırakıldıkları 'cennet'i yeniden elde etmek için, geçmişte o kadar tatlı bir hayat süren ve şimdi 'aşağılık ayaktakımı' tarafından yıkıma ve sefalete (ya da 'sıradan' işlere…) mahkûm edilen aileleri için, on kat enerji ile, şiddetli bir tutkuyla, yüz kat artmış bir kinle, savaşa atılırlar. Ve kapitalist sömürücüleri, ardları sıra, küçük burjuvazinin büyük kitlesi izler; o küçük burjuvazi ki, bütün ülkelerde onlarca yıllık tarihsel deneyimlerin tanık olduğu gibi, yalpalar ve bocalar, gün olur, proletaryayı izler, gün olur, devrimin güçlüklerinden korkar, işçilerin ilk yenilgisinden ya da yarım yenilgisinden paniğe kapılır, sinirleri bozulur, oradan oraya koşuşturur, ağlamaklı olur, bir kamptan ötekine geçer" (bkz. Lenin, Bütün Eserler, C. 23, s. 452-453).

Burjuvazinin restorasyon denemelerine girişmek için nedenleri vardır, çünkü o, devrilmesinden sonra hâlâ uzun bir süre, kendisini de-

viren proletaryadan daha güçlü olarak kalır.

"Eğer sömürücüler yalnızca bir tek ülkede yenilgiye uğratıldıysa", der Lenin, "—ve bu doğal olarak tipik durumdur, çünkü bir dizi ülkede eşzamanlı bir devrim ender bir rastlantıdır—, ***hâlâ*** onlar sömürülenlerden ***daha güçlü*** olarak kalırlar" (aynı yerde, s. 452, Rusça).

Devrilmiş burjuvazinin gücü nerede yatmaktadır?

Birincisi, "uluslararası sermayenin gücünde, burjuvazinin uluslararası bağlantılarının güç ve sağlamlığında" (bkz. Lenin, Seçme Eserler, C. 10, s. 57. [s. 75. —İnter Yayınları.].)

İkincisi, "devrimden sonra uzun bir süre sömürücülerin kaçınılmaz olarak bir dizi muazzam gerçek avantajları ellerinde bulundurmasında: hâlâ paraları vardır (paranın derhal ortadan kaldırılması mümkün değildir), bir miktar, çoğu zaman önemli miktarda taşınabilir servet, ilişkiler, örgüt ve yönetme alışkanlıkları, yönetmenin tüm sırlarının (âdetler, yöntemler, araçlar ve olanaklar) bilgisi ellerinde kalır, daha yüksek eğitime sahiptirler, (burjuva tarzda yaşayan ve düşünen) yüksek teknik personelle yakın ilişki içindedirler, askerlik sanatında karşılaştırılmayacak derecede büyük deneyimleri vardır (bu çok önemlidir) ve saire, ve saire." (Bkz. Lenin, Bütün Eserler, C. 23, s. 451-452).

Üçüncüsü, ***"alışkanlığın gücünde, küçük üretimin*** kuvvetinde. Çünkü ne yazık ki dünyada hâlâ çok, pekçok küçük üretim vardır; küçük üretim ise ama sürekli olarak, her gün, her saat, kendiliğinden ve kitlesel çapta kapitalizmi ve burjuvaziyi ***doğurur"***…, çünkü "sınıfları ortadan kaldırmak yalnızca büyük toprak sahiplerini ve kapitalistleri sürüp atmak demek değildir —biz bunu göreli kolay bir şekilde yaptık—, bu aynı zamanda ***küçük meta üreticilerini*** de ***ortadan kaldırmak*** demektir, ama bunlar ***sürülüp atılamazlar,*** ya da ezilemezler; bunlarla ***geçinmesini bilmek zorundayız,*** bunlar ancak çok uzun, yavaş özenli bir örgütleme çalışmasıyla yeniden kalıba dökülebilir ve yeniden eğitilebilir (ve bunları yapmak zorundayız)." (Bkz. Lenin, Seçme Eserler, C. 10, s. 57 ve 78. [s. 75-99. —İnter Yayınları.])

İşte bu yüzden Lenin şöyle der:

"Proletarya diktatörlüğü, devrilmesiyle birlikte direnişi ***on kat artan daha güçlü*** düşmana, burjuvaziye karşı yeni sınıfın en özverili ve en acımasız savaşıdır."

"Proletarya diktatörlüğü, eski toplumun güçlerine ve geleneklerine karşı inatçı bir mücadele, kanlı ve kansız, şiddetli ve barışçıl, askeri ve iktisadi, eğitsel ve yönetsel bir mücadeledir." (Aynı yerde.)

Kanıtlamaya gerek yoktur ki, bu görevlerin kısa zamanda yerine getirilmesi, tüm bunların birkaç yıl içinde gerçekleştirilmesi olanaksız birşeydir. Bu nedenle, proletarya diktatörlüğü, kapitalizmden komünizme geçiş, çabucak geçip giden, bir dizi "süper devrimci" edimleri ve kararnameleri olan bir dönem olarak değil; tam tersine, içsavaşlarla ve dış çarpışmalarla, inatçı örgütsel çalışma ve iktisadi inşa, saldırılar ve geri çekilmeler, zaferler ve yenilgiler ile dolu tüm bir tarihsel dönem olarak görülmelidir. Bu tarihsel dönem, yalnızca sosyalizmin kesin zaferinin iktisadi ve kültürel önkoşullarını yaratmak için değil, tam tersine aynı zamanda proletaryaya, birincisi, ülkeyi yönetme yeteneğinde olan güç olarak kendi kendisini eğitmesi ve çelikleştirmesi, ve ikincisi, küçük-burjuva katmanları, sosyalist üretimin örgütlenmesini sağlama alan bir doğrultuda yeniden eğitmesi ve yeniden kalıba dökmesi olanağını da vermek için zorunludur.

"Sizler", diyordu Marx, işçilere, "15, 20, 50 yıl içsavaşlar ve uluslararası çatışmalardan geçeceksiniz, yalnızca var olan koşulları değiştirmek için değil, fakat aynı zamanda kendinizi değiştirmek ve kendinizi siyasi iktidara yetenekli kılmak için de" (Bkz. ***Karl Marx/ Friedrich Engels,*** Eserler, Cilt, VIII, s. 506).

Marx'ın düşüncesini devam ettiren ve daha da geliştiren Lenin şöyle yazıyor:

"Proletarya diktatörlüğü altında, milyonlarca köylüyü ve küçük üreticiyi, yüzbinlerce hizmetliyi, memuru, burjuva aydınlarını yeniden eğitmek ve onların hepsini proletarya devletine ve proletaryanın önderliğine tabi kılmak, onlardaki burjuva alışkanlık ve geleneklerin üstesinden gelmek gerekecektir…", aynı şekilde "çetin mücadeleler içinde, proletarya diktatörlüğünün zemini üzerinde, kendi küçük-burjuva önyargılarından bir darbede, bir mucizeyle, Meryem Ana'nın ricasıyla, bir sloganla, bir kararla, bir emirnameyle kurtulmayan, tam

* ***"fiipka Geçiti'nde herşey yolunda"*** *— 1877-78 Rus-Türk savaşından gelme Rus deyimi. fiipka Geçiti'ndeki çarpışmalarda Rus birlikleri büyük kayıplar verdi, buna rağmen Rus genel kurmayı ordu raporlarında şöyle diyordu: "fiipka Geçiti'nde her şey yolunda."* ***— Alm. ÇN.***

tersine ancak küçük-burjuvazinin kitlesel etkisine karşı uzun ve çetin kitle mücadeleleriyle kurtarabilecek olan proleterlerin kendilerini de yeniden eğitmek" gerekli olacaktır (bkz. Lenin, Seçme Eserler, C. 10, s. 149-150 ve 148. [s. 175-174. —İnter Yayınları.])

2— Burjuvazi üzerinde proletaryanın egemenliği olarak proletarya diktatörlüğü. Yukarıda söylediklerimizden, proletarya diktatörlüğünün, eski iktisadi ve siyasi düzeni olduğu gibi bırakan, hükümetteki sıradan bir personel değişikliği, bir "kabine" değişikliği vs. olmadığı açıktır. Diktatörlükten yangından korkar gibi korkan ve bu korkuyla diktatörlük kavramını "iktidarın ele geçirilmesi" kavramı ile değiştiren tüm ülkelerin menşevikleri ve oportünistleri için "iktidarın ele geçirilmesi", genellikle bir "kabine" değişikliği, Scheidemann ve Noske, MacDonald ve Henderson gibi kişilerden oluşan yeni bir hükümetin iktidara gelmesidir. Açıklamaya gerek yoktur ki, bu ve benzeri kabine değişikliklerinin proletarya diktatörlüğü ile, gerçek iktidarın gerçek proletarya tarafından ele geçirilmesiyle hiçbir ortak yanı yoktur. MacDonald'ların ve Scheidemann'ların iktidarda olduğu, eski burjuva düzenin muhafaza edildiği yerde, onların sözümona hükümetleri, burjuvazinin elinde bir yardımcı aygıttan, emperyalizmin çıbanlarını gizlemek için bir paravanadan, ezilen ve sömürülen kitlelerin devrimci hareketine karşı burjuvazinin elinde bir alet olmaktan başka birşey olamazlar. Kitleleri paravanasız ezmek ve sömürmek rahat ve elverişli olmadığı zaman, zor olduğu zaman, sermaye, böyle hükümetlere paravana olarak ihtiyaç duyar. Elbette ki, böylesi hükümetlerin ortaya çıkışı, "orada, onlarda" (yani kapitalistlerde) "fiipka Geçiti'nde" herşeyin yolunda olmadığının bir işaretidir*, ama buna rağmen bu türden hükümetler kaçınılmaz olarak sermayenin kılık değiştirmiş hükümetleri olarak kalırlar. Bir MacDonald ya da Scheidemann hükümeti ile, iktidarın proletarya tarafından ele geçirilmesi arasında yerden göğe fark vardır. Proletarya diktatörlüğü bir hükümet değişikliği değil, tam tersine, hem merkezi hem de yerel yeni iktidar organları olan yeni bir devlettir, eski devletin, burjuva devletinin yıkıntıları üzerinde ortaya çıkan bir poletarya devletidir.

Proletarya diktatörlüğü, burjuva düzenin temeli üzerinde ortaya

çıkmaz, tam tersine, onun parçalanması süreci içinde, burjuvazinin devrilmesinden sonra, büyük toprak sahiplerinin ve kapitalistlerin mülksüzleştirilmesi süreci içinde, en önemli üretim aletlerinin ve araçlarının toplumsallaştırılması süreci içinde, proletaryanın şiddete dayalı devrimi süreci içinde ortaya çıkar. Proletarya diktatörlüğü, burjuvaziye karşı şiddet kullanımına dayanan devrimci bir iktidardır.

Devlet, hakim sınıfın elinde, kendi sınıf düşmanlarının direnişini bastırmak için bir makinedir. ***Bu bakımdan*** proletarya diktatörlüğü, esasında herhangi bir başka sınıfın diktatörlüğünden hiçbir şekilde ayrılmaz, çünkü proletarya devleti burjuvazinin bastırılması için bir makinedir. Ama burada ***öze ilişkin*** bir fark vardır. Bu farklılık şuradadır ki, bugüne kadar var olan bütün sınıf devletleri, sömürücü azınlığın sömürülen çoğunluk üzerindeki diktatörlüğü idi, oysa proletarya diktatörlüğü sömürülen çoğunluğun sömürücü azınlık üzerindeki diktatörlüğüdür.

Kısacası: ***Proletarya diktatörlüğü, proletaryanın burjuvazi üzerindeki, hiçbir yasayla sınırlanmayan ve şiddete dayanan egemenliğidir — emekçi ve ezilen kitlelerin sevgi ve desteğine sahip bir egemenlik*** (Lenin, "Devlet ve Devrim" [—İnter Yayınları.]).

Buradan iki temel sonuç çıkar:

Birinci sonuç. Proletarya diktatörlüğü, "tam" demokrasi, hem zenginler hem yoksullar, ***herkes*** için demokrasi olamaz — proletarya diktatörlüğü "***yeni bir biçimde*** demokratik (proleterler ve genelde mülksüzler ***için)*** ve ***yeni bir biçimde*** diktatörce (burjuvaziye ***karşı***) olmak zorundadır" (bkz. Lenin, Devlet ve Devrim, Moskova 1940, s. 25. [s. 46 —İnter Yayınları.]). Kautsky ve şürekasının genel eşitlik, "saf" demokrasi, "tam" demokrasi vs. üzerine lafları, sömürülenler ile sömürenler arasında eşitliğin olanaksız olduğu şeklindeki kuşku götürmez olgunun burjuvaca gizlenmesidir. "Saf" demokrasi teorisi, emperyalist haydutlar tarafından evcilleştirilip beslenen işçi sınıfının üst katmanının teorisidir. Bu teori, kapitalizmin çıbanlarını gizlemek, emperyalizmin ayıbını örtmek ve sömürülen kitlelere karşı

mücadelede ona moral güç vermek için yaratılmıştır. Kapitalizm altında, sömürülenler için hiçbir gerçek "özgürlük" yoktur ve olamaz, çünkü "özgürlükler"den yararlanabilmek için gerekli olan yapıların, matbaaların, kağıt depolarının sömürücülerin ayrıcalığında olması, tek başına bu bile, "özgürlükler"in yokluğunu tanıtlamaya yeter. Kapitalizm altında, sömürülen kitlelerin ülkenin yönetimine gerçekten katılması yoktur ve olamaz, çünkü en demokratik durumlarda bile kapitalizm koşulları altında hükümetler halk tarafından değil, tam tersine Rothschild ve Stinnes, Rockefeller ve Morgan'lar tarafından kurulduğundan, tek başına bu bile, kapitalizm koşulları altında sömürülen kitlelerin ülkenin yönetimine gerçekten katılmasının yokluğunu tanıtlamaya yeter. Kapitalizm altında demokrasi, ***kapitalist*** bir demokrasidir, sömürülen çoğunluğun haklarının kısıtlanmasına dayanan ve bu çoğunluğa karşı yönelen, sömürücü azınlığın demokrasisidir. Sömürülenler için gerçek özgürlükler ve proleterlerin ve köylülerin ülkenin yönetimine gerçekten katılması ancak proletarya diktatörlüğü altında mümkündür. Proletarya diktatörlüğü altında demokrasi, ***proleter*** bir demokrasidir, sömüren azınlığın haklarının kısıtlanmasına dayanan ve bu azınlığa karşı yönelen, sömürülen çoğunluğun demokrasisidir.

İkinci sonuç. Proletarya diktatörlüğü, burjuva toplumunun ve burjuva demokrasisinin barışçıl gelişmesinin sonucu olarak ortaya çıkamaz; o ancak, burjuva devlet makinesinin, burjuva ordunun, burjuva bürokratik aygıtın, burjuva polisin un ufak edilmesi sonucunda ortaya çıkabilir.

> "İşçi sınıfı, hazır devlet makinesini basit bir şekilde eline alıp kendi amaçları doğrultusunda kullanamaz", diyor Marx ve Engels "Komünist Manifesto"nun önsözünde. Proletarya devriminin görevi, "…bugüne kadar olduğu gibi bürokratik-askeri mekanizmayı bir elden diğerine geçirmek değil, ***tam tersine*** onu ***parçalamaktır,*** ve bu, kıtadaki her gerçek halk devriminin önkoşuludur", diyor Marx, 1871 yılında Kugelmann'a bir mektupta.

Marx'ın kendini kıtayla sınırlayan bu sözleri, tüm ülkelerin oportünistlerine ve menşeviklerine, en azından Avrupa kıtası dışında kalan

bazı ülkeler (İngiltere, Amerika) için Marx'ın öyleyse burjuva demokrasisinin proleter demokrasiye barışçıl bir gelişimi olanağını tanıdığını bağıra bağıra iddia etmeleri için bir bahane verdi. Marx gerçekten de böyle bir olanağı tanıdı, ve onun henüz tekelci kapitalizmin, emperyalizmin olmadığı ve gelişmelerinin özel koşulları yüzünden İngiltere'de ve Amerika'da henüz gelişmiş bir militarizmin ve bürokratizmin bulunmadığı geçen yüzyılın yetmişli yıllarında bu ülkelere ilişkin olarak bunu yapmasının nedeni vardı. Gelişmiş emperyalizmin ortaya çıkmasından önce durum buydu. Ama daha sonra, 30-40 yıl sonra, bu ülkelerdeki durum kökten değiştiğinde, emperyalizm gelişip istisnasız bütün kapitalist ülkeleri kapsadığında, militarizm ve bürokratizm İngiltere ve Amerika'da da ortaya çıktığında, İngiltere ve Amerika'nın barışçıl gelişme özel koşulları ortadan kalktığında, bu sınırlama bu ülkeler için de kendiliğinden ortadan kalkmak zorundaydı.

> "fiimdi", diyor Lenin, "1917 yılında, ilk büyük emperyalist savaş döneminde, Marx'ın bu sınırlaması ortadan kalkmaktadır. Hem İngiltere hem de Amerika, militarizmin ve bürokratizmin olmaması anlamında dünyada Anglo-Sakson 'özgürlüğünün' bu en büyük ve son temsilcileri de, herşeyi kendilerine tabi kılan, herşeyi ayakları altına alan bürokratik-militarist kurumların tüm Avrupa'yı kapsayan, pis, kanlı bataklığına tamamen batmışlardır. fiimdi hem İngiltere ve hem de Amerika için (bu ülkelerde 1914-1917 yılları arasında 'Avrupai' genel emperyalist mükemmelliğe erişen) 'hazır devlet makinesi'nin ***parçalanması, yıkılması,*** 'her gerçek halk devriminin önkoşulunu' oluşturur." (Bkz. Lenin, Devlet ve Devrim, s. 29. [s. 52.—İnter Yayınları.])

Başka bir deyişle, proletaryanın şiddete dayalı devrim yasası, bu devrimin önkoşulu olarak burjuva devlet makinesinin parçalanması yasası, dünyanın emperyalist ülkelerdeki devrimci hareketin kaçınılmaz bir yasasıdır.

Uzak bir gelecekte, proletarya en önemli kapitalist ülkelerde zafere ulaşıp bugünkü kapitalist kuşatmanın yerini sosyalist kuşatma aldığında, kapitalistleri "elverişsiz" uluslararası durumdan dolayı proletaryaya "kendiliğinden" ciddi ödünlerde bulunmayı daha uygun bu-

lan bazı kapitalist ülkeler için "barışçıl" bir gelişme yolu elbette açıktır. Ama bu varsayım ancak uzak ve olası bir gelecekle ilgilidir. Yakın geleceğe ilişkin olarak böyle bir varsayım için hiç, ama hiç bir neden yoktur.

Bu yüzden, Lenin şunu derken haklıdır:

> "Burjuva devlet aygıtı şiddetle yıkılıp, onun yerine ***yeni*** bir devlet aygıtı geçirilmeksizin proletarya devrimi mümkün değildir" (bkz. Lenin, Bütün Eserler, C. 23, s. 436.).

3— Proletarya diktatörlüğünün devlet biçimi olarak Sovyet iktidarı. Proletarya diktatörlüğünün zaferi, burjuvazinin baskı altına alınması, burjuva devlet makinesinin parçalanması, burjuva demokrasisinin yerine proletarya demokrasisinin geçirilmesi demektir. Bu açıktır. Ama bu muazzam iş ne tür örgütlerin yardımıyla başarılacaktır? Proletaryanın, burjuva parlamentarizmi zemini üzerinde ortaya çıkan eski örgüt biçimlerinin bu çalışma için yetersiz olduğuna kuşku yoktur. O halde, burjuva devlet makinesinin mezar kazıcısı rolünü oynayacak durumda olan, bu makineyi yalnızca parçalamakla ve burjuva demokrasisinin yerine proletarya demokrasisini geçirmekle kalmayıp, aynı zamanda proletaryanın devlet iktidarının temeli de olacak durumda olan, proletaryanın yeni örgüt biçimleri ne türdendir?

Proletaryanın bu yeni örgüt biçimi Sovyetlerdir.

Eski örgüt biçimleriyle karşılaştırıldığında Sovyetler'in gücü nerede yatmaktadır?

Sovyetlerin, proletaryanın ***en kapsamlı, herşeyi kapsayan*** kitle örgütleri olmasında; çünkü istisnasız bütün işçileri Sovyetler, ve yalnızca Sovyetler kapsamaktadır.

Sovyetlerin, tüm ezilenleri ve sömürülenleri, işçileri ve köylüleri, askerleri ve denizcileri birleştiren ve bundan dolayı kitlelerin mücadelesinin siyasi önderliğinin kitlelerin öncüsü, proletarya tarafından en kolay ve en tam şekilde gerçekleştirilebilecek ***biricik*** kitle örgütü olmasında.

Sovyetlerin kitlelerin devrimci mücadelesinin, kitlelerin siyasi eylemlerinin, kitlelerin ayaklanmasının ***en güçlü organı,*** mali sermayenin ve onun siyasi uzantılarının mutlak egemenliğini kırma yeteneğinde olan organlar olmasında.

Sovyetlerin, kitlelerin kendilerinin ***dolaysız*** örgütleri olmasında, yani kitlelerin ***en demokratik*** ve bu nedenle de en çok otorite sahibi örgütleri, onlara yeni devletin inşasına ve onun yönetimine katılmayı azami düzeyde kolaylaştıran, kitlelerin devrimci enerjisini, inisiyatifini, yaratıcı yeteneklerini eski düzenin yıkılması mücadelesinde, yeni, proleter düzen uğruna mücadelede azami düzeyde geliştiren örgütler olmasında.

Sovyet iktidarı, yerel Sovyetlerin ***bir tek*** genel devlet örgütü halinde, ezilen ve sömürülen kitlelerin öncüsü olarak ve hakim sınıf olarak proletaryanın devlet örgütü halinde birleşmesi ve yapılanmasıdır, Sovyet Cumhuriyetleri halinde birleşmesidir.

Sovyet iktidarının özü, kapitalistler ve büyük toprak sahipleri tarafından ezilmiş olan sınıfların, tam da bu sınıfların en geniş kitlelerini kucaklayan ve en devrimci örgütlerinin şimdi "tüm devlet iktidarının, tüm devlet aygıtının ***sürekli ve biricik*** temeli" olmasında, "bizzat en demokratik burjuva cumhuriyetlerinde bile" gerçi yasaya göre eşit haklara sahip olan, ama "fiiliyatta binbir araç ve dolapla siyasi yaşantıya katılmaktan ve demokratik hak ve özgürlüklerin kullanımından uzak tutulan kitlelerin, şimdi devletin demokratik yönetimine ***sürekli,*** koşulsuz ve ***tayin edici*** bir şekilde katılmaya çekilmelerinde"* yatmaktadır (bkz. Lenin, Seçme Eserler, C. 7, s. 231. [s. 245, —İnter Yayınları.]).

Bundan ötürü, Sovyet iktidarı, eski burjuva-demokratik ve parlamenter biçiminden temelde farklı olan ***yeni biçimde*** bir devlet örgütü, emekçi kitlelerin sömürülmesi ve ezilmesi görevine değil, tam tersine bu kitlelerin her türlü baskı ve sömürüden tamamen kurtarılması görevine, proletarya diktatörlüğünün görevlerine uyarlanmış ***yeni tipte*** bir

* *İtalikler benim.* ***—J. St.***

devlettir.

Lenin, Sovyet iktidarının ortaya çıkmasıyla "burjuva-demokratik parlamentarizm çağının kapandığını ve dünya tarihinde yeni bir bölümün: proletarya diktatörlüğü çağının başladığını" söylerken haklıydı.

Sovyet iktidarının karakteristik çizgileri nelerdir?

Sovyet iktidarı, sınıflar var oldukça, düşünülebilecek tüm devlet örgütlenmeleri içinde en belirgin kitle karakteri taşıyan ve en demokratik devlet örgütlenmesidir; çünkü o, işçilerin sömürücülere karşı mücadele içinde, sömürülen köylülerle birleşme ve işbirliği etmesinin arenasını oluşturduğundan ve o, faaliyetleri içinde bu birleşmeye ve işbirliğine dayandığından, nüfusun çoğunluğunun azınlık üzerindeki iktidarıdır, bu çoğunluğun devletidir, onun diktatörlüğünün ifadesidir.

Sovyet iktidarı, sınıflı toplumdaki tüm devlet örgütlenmelerinin en enternasyonalistidir, çünkü o, her türlü ulusal baskıyı ortadan kaldırdığından ve çeşitli milliyetlerin emekçi kitlelerinin işbirliğine dayandığından, bu kitlelerin bir tek devlet birliği içinde birleşmesini kolaylaştırır.

Sovyet iktidarı, kendi yapısından dolayı, bu kitlelerin öncüsünün, Sovyetler'in en birleşik ve en sınıf bilinçli çekirdeği olarak proletaryanın, ezilen ve sömürülen kitlelere önderlik etmesini kolaylaştırır.

"Ezilen sınıfların tüm devrimlerinin ve tüm hareketlerinin deneyimleri, tüm dünyadaki sosyalist hareketlerin deneyimleri", diyor Lenin, "bize, emekçi ve sömürülen halkın dağınık ve geri katmanlarını yalnızca proletaryanın birleştirip, onlara önderlik edecek durumda olduğunu öğretiyor." (Aynı yerde, s. 232. [Türkçesi, s. 246.]) Sovyet iktidarının yapısı, bu deneyimlerden çıkan derslerin gerçekleştirilmesini kolaylaştırır.

Sovyet iktidarı, yasama ve yürütme gücünü bir tek devlet örgütünde birleştirerek ve coğrafi seçim bölgelerinin yerine üretim birim-

* *İtalikler benim.* ***—J. St.***

lerini, işletmeleri ve fabrikaları geçirerek, işçileri ve genelde emekçi kitleleri devletin yönetim aygıtıyla ilişkiye geçirir ve onlara ülkeyi yönetmeyi öğretir.

Sovyet iktidarı, orduyu burjuva kumandasına boyun eğmekten kurtaracak ve onu burjuva düzeninde olduğu gibi halkı ezmenin bir aleti olmaktan çıkarıp, halkı kendi burjuvazisinin ve yabancı burjuvazinin boyunduruğundan kurtarmanın bir aletine dönüştürecek durumda olan tek iktidardır.

"Yalnızca, devletin Sovyetler şeklinde örgütlenmesi, eski, yani burjuva bürokratik ve hukuki aygıtı derhal gerçekten parçalayacak ve sonuçta yok edecek durumdadır" (aynı yerde, s. 232. [Türkçesi, s. 246.]).

Yalnızca, devletin Sovyet biçimi, emekçilerin ve sömürülenlerin kitle örgütlerini sürekli olarak ve kayıtsız şartsız devletin yönetimine katılmaya çekerek, gelecekteki devletsiz, komünist toplumun temel unsurlarından biri olan devletin sönüp gitmesini hazırlayacak durumdadır.

O halde Sovyetler Cumhuriyeti, uzun zaman aranan ve sonunda bulunan, çerçevesi içinde proletaryanın iktisadi kurtuluşunun, sosyalizmin tam zaferinin gerçekleşmek zorunda olduğu siyasi biçimdir.

Paris Komünü, bu biçimin embriyonu idi; Sovyet iktidarı, onun gelişmesi ve doruğuna ulaşmasıdır.

İşte bu yüzden Lenin şöyle der:

> "İşçi, Asker ve Köylü Temsilcileri Sovyetleri Cumhuriyeti, yalnızca daha yüksek tipte bir demokratik kuruluşlar biçimi değildir…, ayrıca, o, sosyalizme en ağrısız şekilde geçişi güvenceleyecek durumda olan ***biricik**** biçimdir." (Bkz. Lenin, Seçme Eserler, C. 6, s. 457. [s. 463. —İnter Yayınları.])

V

KÖYLÜ SORUNU

Bu konuda dört soruyu ele alacağım:

a) Sorunun konuluşu;

b) burjuva-demokratik devrim sırasında köylülük;

c) proleter devrim sırasında köylülük;

d) Sovyet iktidarının sağlamlaştırılmasından sonra köylülük.

1— Sorunun konuluşu. Bazıları, Leninizmde temel olanın köylü sorunu olduğunu, köylülük sorununun; onun rolü, önemi sorununun Leninizmin çıkış noktasını oluşturduğunu sanıyorlar. Bu tamamen yanlıştır. Leninizmin baş sorunu, onun çıkış noktası köylülük sorunu değil, tam tersine proletarya diktatörlüğü sorunudur, onun hangi koşullarda ele geçirileceği, hangi koşullarda sağlamlaştırılacağı sorunudur. Proletaryanın iktidar mücadelesinde müttefikleri sorunu olarak köylü sorunu, türev bir sorundur.

Ne var ki bunun böyle olması, proletarya devriminde ona düşen ciddi, yaşamsal derecedeki önemi bir nebze olsun bile azaltmaz. Rus Marksistlerinin safları arasında köylü sorununu ciddi bir şekilde incelemenin, tam da birinci devrimin (1905) arifesinde, Çarlığın devrilmesi ve proletaryanın hegemonyasının gerçekleştirilmesi sorunu tüm büyüklüğüyle Parti'nin önüne çıktığı ve önümüzdeki burjuva devriminde proletaryanın müttefikleri sorununun canalıcı önemde bir sorun haline geldiği sırada başladığı bilinir. Rusya'da köylü sorununun, proletarya devrimi döneminde, proletarya diktatörlüğü sorununun; onun ele geçirilmesi ve korunması sorununun, önümüzdeki proletarya devriminde proletaryanın müttefikleri sorununa yol açtığı sırada daha güncel hale geldiği de bilinir. Bu anlaşılırdır da: Her kim ki iktidarı ele geçirmeye doğru ilerliyor ve buna hazırlanıyorsa, kendisinin gerçek müttefiklerinin kimler olduğu sorusuna ilgi göstermek zorundadır.

Bu anlamda köylü sorunu, proletarya diktatörlüğü genel sorununun bir parçası ve böyle bir sorun olarak da Leninizmin canalıcı önemdeki sorunlarından biridir.

İkinci Enternasyonal partilerinin köylü sorunu karşısındaki kayıtsız, hatta bazen doğrudan olumsuz tavırları, yalnızca Batı'daki özgül gelişme koşullarıyla açıklanamaz. Bu herşeyden önce, bu partilerin proletarya diktatörlüğüne inanmamalarıyla, devrimden korkmalarıyla ve proletaryayı iktidara getirmeyi düşünmemeleriyle açıklanır. Ama her kim ki devrimden korkuyorsa, proletaryayı iktidara getirmeyi düşünmüyorsa, proletaryanın devrimdeki müttefikleri sorunuyla da ilgilenemez — onun için müttefikler sorunu, kayıtsız kalınacak bir sorundur, güncel bir sorun değildir. İkinci Enternasyonal kahramanlarının köylü sorununda takındıkları alaycı tavır bir görgü kuralı, "gerçek" Marksizmin işareti sayılır. Gerçekte ise bunda Marksizmin zerresi bile yoktur, çünkü proletarya devriminin arifesinde köylü sorunu kadar önemli bir sorunda kayıtsızlık, proletarya diktatörlüğünü reddetmenin öteki yüzü, Marksizme doğrudan ihanetin kuşku götürmez bir belirtisidir.

Sorun şudur: Varlığının belirli koşullarından dolayı köylülükte var olan devrimci potansiyel ***tükenmiş midir,*** yoksa tükenmemiş midir, ve eğer tükenmemişse, bu potansiyelden proletarya devrimi ***için*** yararlanmaya, köylülüğü, onun sömürülen çoğunluğunu, Batı'daki burjuva devrimlerinde ve bugün halen olduğu gibi, burjuvazinin yedek gücü olmaktan çıkarıp, proletaryanın yedek gücü, onun müttefiki yapabilmek için ***gerekçeli bir umut var mıdır?***

Leninizm, bu soruya olumlu yanıt verir, yani köylülüğün çoğunluğunun saflarında devrimci potansiyelin var olduğu görüşünü savunur ve bunlardan proletarya diktatörlüğünün çıkarları doğrultusunda yararlanılabileceği görüşündedir. Rusya'daki üç devrimin tarihi, Leninizmin bu doğrultudaki sonuçlarını tamamıyla doğrular.

Bundan şu pratik sonuç çıkar ki, köylülüğün emekçi kitleleri köleliğe ve sömürüye karşı mücadelelerinde, baskıdan ve sefaletten kurtulma uğrundaki mücadelelerinde desteklenmek zorundadır. Bu elbette ki, proletaryanın ***her*** köylü hareketini desteklemek zorunda olduğu anlamına gelmez. Burada sözkonusu olan, köylülüğün; proletaryanın kurtuluş hareketini doğrudan ya da dolaylı olarak ilerle-

ten, proletarya devriminin değirmenine şu ya da bu şekilde su taşıyan ve köylülüğü işçi sınıfının yedek gücü ve müttefikine dönüştürmeye yardım eden hareketlerinin ya da mücadelelerinin desteklenmesidir.

2— Burjuva-demokratik devrim sırasında köylülük. Bu dönem, birinci Rus devriminden (1905) ikincisine (fiubat 1917) kadar —ve o da dahil olmak üzere— olan zaman dilimini kapsar. Bu dönemin karakteristik belirtisi, köylülüğün liberal burjuvazinin etkisinden kopması, köylülüğün Kadetlere ***sırt çevirmesi***, yüzünü proletaryaya, Bolşevik Parti'ye doğru çevirmesidir. Bu dönemin tarihi, Kadetler (liberal burjuvazi) ile Bolşeviklerin (proletaryanın) köylülük uğrundaki mücadelesinin tarihidir. Bu mücadelenin sonucu Duma dönemi tarafından tayin edildi, çünkü dört Duma dönemi köylülük için uygulamalı bir ders oldu; bu ders, köylülüğe, Kadetler'in elinden ne toprak ne de özgürlük alamayacaklarını, Çar'ın tamamıyla büyük toprak sahiplerinden yana olduğunu, ama Kadetlerin ise Çar'ı desteklediklerini, yardımına güvenebilecekleri tek gücün kent işçileri, proletarya olduğunu apaçık gösterdi. Emperyalist savaş, köylülüğün burjuvaziye sırt çevirmesini, liberal burjuvazinin soyutlanışını tamamlayarak, Duma döneminin dersini sadece doğruladı; çünkü savaş yılları, Çar'dan ve burjuva müttefiklerinden barış elde etme umutlarının ne kadar boşuna, ne kadar aldatıcı olduğunu gösterdi. Duma döneminin uygulamalı dersleri olmaksızın proletaryanın hegemonyası imkânsız olurdu.

Burjuva-demokratik devrimde işçilerin ve köylülerin ittifakı işte böyle kuruldu. İşte Çarlığın devrilmesi için ortak mücadelede proletaryanın hegemonyası (önder rolü), 1917 yılının fiubat Devrimi'ne yol açan hegemonyası böyle kuruldu.

Batı'daki burjuva devrimleri (İngiltere, Fransa, Almanya, Avusturya), bilindiği gibi, başka bir yolu izledi. Orada devrimde hegemonya, zayıflığından ötürü bağımsız bir siyasi güç oluşturmayan ve oluşturamayacak da olan proletaryada değil, tam tersine liberal burjuvazideydi. Orada köylülük, feodal düzenden kurtuluşu, sayıca güçsüz ve örgütlenmemiş olan proletaryanın elinden değil, tam tersine burjuvazinin elinden elde etti. Orada köylülük liberal burjuvaziyle ortaklaşa, eski düzene karşı yürüdü. Orada köylülük, burjuvazinin bir yedek gücünü oluşturdu. Orada dolayısıyla devrim, burjuvazinin siyasi ağırlığının muazzam bir şekilde güçlenmesine yol açtı.

Rusya'da ise burjuva devrim tamamıyla taban tabana zıt sonuçlar verdi. Rusya'da devrim, bir siyasi güç olarak burjuvazinin güçlenmesine değil, tam tersine zayıflamasına, onun siyasi yedek güçlerinin artmasına değil, tam tersine, onun temel gücünün yitirilmesine, köylülüğün yitirilmesine yol açtı. Rusya'daki burjuva devrim, liberal burjuvaziyi değil, tam tersine, çevresinde milyonlarca köylü kitlesini birleştiren devrimci proletaryayı önplana çıkardı.

Diğer şeylerin yanısıra, Rusya'daki burjuva devriminin nispeten kısa bir zaman süresinde proletarya devrimine doğru gelişmesi olgusu da bundan ileri gelir. Proletaryanın hegemonyası, proletarya diktatörlüğünün embriyonu ve ona geçiş aşamasıydı.

Rus devrimindeki bu kendine özgü görüngü, Batı'daki burjuva devrimlerinin tarihinde örneği olmayan bu görüngü nasıl açıklanır? Bu kendine özgülük nereden gelir?

Bu, Rusya'daki burjuva devriminin, Batı'da olduğundan daha gelişmiş sınıf mücadelesi koşulları altında gelişmesiyle açıklanır; Rus proletaryasının bu dönemde halihazırda bağımsız bir siyasi güce dönüşmüş olmasıyla, oysa proletaryanın devrimci ruhundan korkan liberal burjuvazinin, devrimci ruhun her türlü izini bile yitirmesiyle (özellikle 1905 yılının derslerinden sonra) ve artık Çar'la ve büyük toprak sahipleriyle devrime karşı, işçilere ve köylülere karşı bir ittifak rotası tutmasıyla açıklanır.

Rus burjuva devriminin kendine özgülüğünü belirleyen şu hususlar göz önünde bulundurulmalıdır:

a) Devrimin arifesinde, Rus sanayiinin eşi görülmemiş ölçüde yoğunlaşması. Örneğin, Rusya'da bütün işçilerin %54'ünün, 500'den fazla işçi çalıştıran işletmelerde çalıştığı, oysa Kuzey Amerika gibi

gelişmiş bir ülkede bütün işçilerin ancak %33'ünün bu tip işletmelerde çalıştığı bilinir. Bolşevik Partisi gibi devrimci bir partinin varlığı ile birlikte tek başına bu durumun bile, Rusya işçi sınıfını ülkenin siyasal hayatında muazzam bir güç haline getirdiğini ayrıca tanıtlamaya gerek yoktur.

b) İşletmelerdeki sömürünün korkunç biçimleri ile Çar'ın ücretli katillerinin dayanılmaz polis rejiminin birleşmesi; bu durum, işçilerin her ciddi grevini oldukça önemli bir siyasi eyleme dönüştürüp, işçi sınıfını çelikleştirip, sonuna kadar devrimci bir güç haline getiriyordu.

c) 1905 Devrimi'nden sonra Çarlığa uşaklığa ve doğrudan karşı-devrime dönüşen Rus burjuvazisinin siyasi gevşekliği; bu olgu yalnızca Rus burjuvazisini Çarlığın kollarına atan Rusya proletaryasının devrimci ruhuyla değil, ayrıca aynı zamanda bu burjuvazinin hükümet ihalelerine doğrudan bağımlılığı ile de açıklanır.

d) Köylerde serfliğin, en iğrenç, en dayanılmaz biçimlerinin kalıntılarının varlığı, bunların büyük toprak sahiplerinin sınırsız iktidarıyla tamamlanması; bu durum, köylülüğü devrimin kollarına itti.

e) Canlı olan herşeyi boğan ve keyfi yönetimiyle kapitalist ve büyük toprak sahibi tarafından ezilmeyi daha da katmerleştiren Çarlık; bu durum, işçilerin ve köylülerin mücadelesini bir tek devrimci sel içinde birleştirdi.

f) Rusya'nın siyasi yaşamının tüm bu çelişkilerini derin bir devrimci bunalım içine akıtan ve devrime muazzam bir vuruş gücü kazandıran emperyalist savaş.

Bu koşullar altında köylülük kime yönelebilirdi? Büyük toprak sahiplerinin sınırsız iktidarına karşı, Çar'ın keyfi yönetimine karşı, kendi ekonomisini yıkan mahvedici savaşa karşı kimden destek arayacaktı? Liberal burjuvaziden mi? Ama dört Duma'nın dördünün de uzun yıllar süren deneyimlerinin gösterdiği gibi, o bir düşmandı. Sosyal-Devrimcilerden mi? Sosyal-Devrimciler elbette Kadetlerden

"daha iyi"lerdi, ve programları "biraz uygun"du, neredeyse köylü programıydı; ama Sosyal-Devrimciler yalnızca köylülere dayanmayı düşündüklerine ve düşmanın güçlerini ilk planda aldığı yer olan kentte zayıf olduklarına göre, onlar ne verebilirdi? Ne kırda ne kentte, hiçbir şeyin önünde gerilemeyecek olan, Çar'a ve büyük toprak sahiplerine karşı en ön safta cesaretle mücadele edecek olan, köylülüğün kendini kölelikten, toprağa susamışlıktan, baskıdan ve savaştan kurtarmasına yardım edecek olan o yeni güç neredeydi? Rusya'da hiç böyle bir güç var mıydı? Evet, vardı. Bu, daha 1905 yılında gücünü sonuna kadar savaşma yeteneğini, cesaretini ve devrimci ruhunu göstermiş olan Rus proletaryasıydı.

Her halükârda, onun gibi bir başka güç daha yoktu, ve başka hiçbir yerde de bulunamazdı.

İşte bu nedenle köylülük, Kadetlere sırt çevirip yüzünü Sosyal-Devrimcilere döndürdükten hemen sonra Rus proletaryası gibi cesur bir devrim önderinin önderliğine tabi kılmanın zorunluluğunu kavradı.

Rus burjuva devriminin kendine özgü niteliğini tayin eden hususlar bunlardır.

3— Proleter devrim sırasında köylülük. Bu dönem, fiubat Devrimi'nden (1917) Ekim Devrimi'ne (1917) kadar olan zaman dilimini kapsar. Bu dönem nispeten kısadır, toplam sekiz ay; ama bu sekiz ay, kitlelerin siyasi aydınlanması ve devrimci eğitimi bakımından, normal anayasal gelişmenin onlarca yılına rahatlıkla eşit tutulabilir; çünkü bu sekiz ay, sekiz ***devrim*** ayıydı. Bu dönemin karakteristik özelliği, köylülüğün daha da devrimcileşmesi, Sosyal-Devrimcilerden hayal kırıklığına uğraması, köylülüğün Sosyal-Devrimcilere ***sırt çevirmesi,*** köylülüğün, ülkeyi barışa götürebilecek biricik, sonuna kadar devrimci güç olarak proletaryanın etrafında ***doğrudan birleşmeye*** doğru yeni bir ***dönüş*** yapmasıdır. Bu dönemin tarihçesi, Sosyal-Devrimcilerin (küçük-burjuva demokrasisinin) ve Bolşeviklerin (proletarya de-

mokrasisinin) köylülük uğruna, köylülüğün çoğunluğunun kazanılması uğruna mücadelesinin tarihçesidir. Bu mücadelenin yazgısını koalisyon dönemi, Kerenski dönemi, Sosyal-Devrimcilerin ve Menşeviklerin, büyük toprak sahiplerinin topraklarına elkonulmasını reddetmeleri, Sosyal-Devrimcilerin ve Menşeviklerin savaşın sürdürülmesi uğrundaki mücadeleleri, cephedeki Haziran saldırısı, askerlere ölüm cezası, Kornilov isyanı belirledi.

Daha önceki dönemde, devrimin ana sorunu, Çar'ın ve büyük toprak sahiplerinin iktidarının devrilmesi iken, şimdi, fiubat Devrimi'nden sonraki dönemde, Çar'ın artık olmadığı ve sonu gelmek bilmeyen savaşın ülke ekonomisini baştan aşağı sarstığı ve köylülüğü tamamen mahvettiği dönemde, savaşın tasfiyesi sorunu devrimin ana sorunu haline gelmişti. Ağırlık merkezi, besbelli ki, salt iç sorunlardan ana soruna, savaş sorununa kaymıştı. "Savaşa son!", "Savaştan çıkmalı!" — tükenmiş ülkenin ve herşeyden önce köylülüğün genel haykırışı bu idi.

Ama savaştan çıkmak için, Geçici Hükümet'i devirmek, burjuvazinin iktidarını devirmek, Sosyal-Devrimcilerin ve Menşeviklerin iktidarını devirmek gerekiyordu; çünkü savaşı "muzaffer son"a kadar uzatmak isteyen onlar, ve yalnızca onlardı. Pratikte, savaştan çıkmak için burjuvaziyi devirmekten başka bir çıkış yolu yoktu.

Bu, yeni bir devrimdi, bir proletarya devrimiydi; çünkü devrim, emperyalist burjuvazinin en uç sol fraksiyonunu, Sosyal-Devrimcilerin ve Menşeviklerin partisini iktidardan süpürüp atıyor, yeni bir iktidarı, proletarya iktidarını, Sovyetler iktidarını yaratıyor; devrimci proletaryanın partisini, Bolşeviklerin partisini, emperyalist savaşa karşı ve demokratik barış için mücadelenin devrimci partisini iktidara getiriyordu. Köylülüğün çoğunluğu, işçilerin barış uğruna, Sovyet iktidarı uğruna mücadelesini destekledi.

Köylülük için başka bir çıkış yolu yoktu. Başka bir çıkış yolu olamazdı da.

Böylece Kerenski dönemi, köylülüğün emekçi kitleleri için muazzam bir pratik ders oldu; çünkü Kerenski dönemi, Sosyal-Devrimcilerin ve

Menşeviklerin iktidarı altında ülkenin asla savaştan çıkamayacağını, köylülerin ne toprak ne de özgürlük yüzü görebileceklerini, Sosyal-Devrimcileri ve Menşevikleri Kadetlerden ayıran tek şeyin bunların tatlı dilleri ve yalancı vaatleri olduğunu, gerçekte ise aynı emperyalist, Kadetçi politikayı izlediklerini, ülkeyi çıkmazdan kurtaracak olan tek gücün ancak Sovyetler'in iktidarı olabileceğini açıkça gösterdi. Savaşın daha da uzatılması sadece bu dersin doğruluğunu onaylıyor, devrime ivme kazandırıyor ve köylü ve asker kitlelerinin milyonlarını proletarya devrimi etrafında ***doğrudan birleştiriyordu.*** Sosyal-Devrimcilerin ve Menşeviklerin soyutlanması çürütülemez bir olgu haline geldi. Koalisyon döneminin pratik dersi olmaksızın proletarya diktatörlüğü imkânsız olurdu.

Burjuva devriminin proleter devrime geçmesi sürecini kolaylaştıran koşullar işte bunlardır.

Rusya'da proletarya diktatörlüğü böyle ortaya çıktı.

4— Sovyet iktidarının sağlamlaştırılmasından sonra köylülük. Daha önceleri, devrimin birinci döneminde, Çarlığın devrilmesi, ve daha sonra, fiubat Devrimi'nden sonra, herşeyden önce, burjuvaziyi devirerek emperyalist savaştan çıkma esas hedef olmasına karşılık, şimdi, içsavaşın tasfiyesinden ve Sovyet iktidarının sağlamlaştırılmasından sonra, iktisadi inşanın sorunları ön plana çıktı. Millileştirilmiş sanayii güçlendirmek ve geliştirmek; bu amaçla sanayii ve köylü ekonomisini devletçe düzenlenen ticaretle birbirine bağlamak; teslimat yükümlülüğünün yerine aynî vergiyi geçirmek ve sonra da aynî vergiyi giderek azaltarak sanayi ürünlerinin köylü iktisadının ürünleriyle değişimine ulaşmak; ticareti canlandırmak ve köylülüğün geniş kitlelerini çekerek kooperatifleri geliştirmek — sosyalist ekonominin temellerinin kurulması yolunda iktisadi inşanın ivedi görevlerini Lenin böyle çiziyordu.

Bu görevin, Rusya gibi bir köylü ülkesinin gücünü aşabileceği söyleniyor. Hatta bazı kuşkucular, bunun düpedüz ütopik olduğunu, gerçekleştirilemez olduğunu, çünkü köylülüğün köylülük olduğunu, küçük üreticilerden oluştuğunu ve bu yüzden de sosyalist üretimin temelinin örgütlenmesine çekilemeyeceğini söylüyorlar.

Ama kuşkucular yanılıyorlar, çünkü verili durumda tayin edici öneme sa-

hip belli hususları hesaba katmıyorlar. Bu hususlardan en önemlilerini inceleyelim.

Birincisi. Sovyetler Birliği'nin köylülüğü, Batı'nın köylülüğüyle karıştırılmamalıdır. Üç devrimin okulundan geçmiş ve proletarya ile birlikte ve başında proletarya olmak üzere Çar'a ve burjuva iktidarına karşı mücadele etmiş bir köylülük, toprağı ve barışı proleter devrimin elinden elde etmiş olan ve bundan dolayı da proletaryanın yedek gücü haline gelmiş bir köylülük — böyle bir köylülük, burjuva devrimi sırasında liberal burjuvazinin önderliği altında mücadele etmiş olan, toprağı bu burjuvazi sayesinde elde etmiş ve bundan dolayı da burjuvazinin bir yedek gücü haline gelmiş olan bir köylülükten mecburen farklı olmak zorundadır. Kanıtlamaya gerek yoktur ki, proletarya ile siyasi dostluğa ve siyasi işbirliğine yüksek değer vermeyi öğrenen ve özgürlüğünü bu dostluğa ve bu işbirliğine borçlu olan Sovyet köylülüğü, proletarya ile iktisadi işbirliğine özellikle elverişli olmak zorundadır.

Engels şöyle diyordu: "Siyasi iktidarın sosyalist parti tarafından ele geçirilmesi, pek uzak olmayan bir geleceğin meselesi haline gelmiştir. Ama siyasi iktidarı ele geçirmek için bu Parti'nin önce kentten kırlara geçmesi, kırda bir güç haline gelmesi gerekiyor." (Bkz. ***Engels,*** "Köylü Sorunu", 1922 baskısı.) O bunu geçen yüzyılın doksanlı yıllarında, Batı'nın köylülüğüyle ilgili olarak yazıyordu. Üç devrim sürecinde bu alanda muazzam bir çalışma yapmış olan Rus komünistlerinin, kırda, Batı'daki yoldaşlarımızın hayallerinden bile geçirmedikleri bir nüfuz kazanmakta ve bir üs oluşturmakta şimdiden başarı sağladıklarını tanıtlamanın gereği var mı? Bu durumun, Rusya'da işçi sınıfı ile köylülük arasındaki iktisadi işbirliğini örgütlemeyi temelden kolaylaştırmak zorunda olduğu nasıl yadsınabilir?

Kuşkucular, küçük köylülerden daima, sosyalist inşa ile bağdaşmayan bir etken olarak söz ediyorlar. Oysa Engels'in, Batı'nın küçük köylüleri hakkında söylediklerini bir dinleyelim:

> "Ve biz kesinlikle küçük köylüden yanayız; onun yazgısını daha katlanılabilir kılmak, eğer aklı yatmışsa kooperatife geçişini kolaylaştırmak, ve hatta, eğer aklı henüz yatmamışsa, meseleyi enine boyuna düşünmek için parseli üzerinde uzun bir düşünme zamanı bırakmak için, elden gelen izin verilebilir herşeyi yapacağız. Biz bunu yalnızca, kendi başına çalışan küçük köylüyü dolaylı olarak kendimizden saydığımızdan değil, ayrıca aynı zamanda doğrudan parti çıkarları için de yapıyoruz. Proletarya içine gerçekten düşmekten kurtarabileceğimiz, henüz köylü olarak kazanabileceğimiz köylülerin sayısı ne kadar büyük olursa, toplumsal dönüşüm de o kadar hızlı ve kolay olacaktır. Bu dönüşüm için, kapitalist üretimin her yerde en son sonuçlarına kadar gelişmesine, son küçük zanaatçının, son küçük köylünün, kapitalist büyük işletmenin kurbanları durumuna düşmelerine dek beklemeye zorlanmak, bize hiçbir yarar sağlamaz. Bu amaçla köylülerin çıkarları doğrultusunda kamusal kaynaklardan yapılacak maddi özveriler, kapitalist ekonomi açısından sadece sokağa atılmış para olarak görülebilir, ama yine de bu paralar mükemmel bir yatırımdır, çünkü genel toplumsal yeniden örgütlenme harcamalarında belki on kez daha büyük bir pay tasarruf ederler. Dolayısıyla, bu anlamda köylülere karşı oldukça liberal davranabiliriz." (Aynı yerde.)

Engels, Batı'nın köylülüğünü kastederek bunları söylüyordu. Ama Engels'in söylediklerinin, proletarya diktatörlüğü ülkesinde olduğu kadar hiçbir yerde bu kadar kolayca ve bu kadar tam olarak gerçekleştirilemeyeceği açık değil midir? "Dolaylı olarak kendimizden saydığımız kendi başına çalışan küçük köylülerin" bizim tarafımıza geçişini sağlamak, bunun için zorunlu "maddi özverileri" yapmak ve bunun için gerekli "köylülere karşı oldukça liberal tavrı" pratiğe koymanın, ancak Sovyetler Birliği'nde derhal ve tamamen mümkün olduğu, köylüler yararına bu ve benzeri önlemlerin Rusya'da daha bugünden uygulandığı açık değil midir? Bu durumun da, Sovyet ülkesinde iktisadi inşayı kolaylaştıracağı ve ilerleteceği nasıl yadsınabilir?

İkincisi. Rusya'daki tarım, Batı'nın tarımı ile karıştırılmamalıdır. Orada tarımın gelişmesi, kapitalizmin her zamanki çizgisini izler, bir uçta büyük çiftlikler ve özel kapitalist latifundiyalarla, öteki uçta yoksulluk, sefalet ve ücret köleliği olmak üzere köylülüğün derin bir farklılaşması koşullarında olur. Dolayısıyla orada çökme ve çürüme tamamıyla doğaldır. Rusya'da ise başkadır. Bizde tarımın gelişmesi, bu yolu izleyemez; sadece Sovyetler iktidarının varlığı ve en önemli üretim aletlerinin ve araçlarının millileştirilmiş olması bile böyle bir gelişmeye izin vermez. Rusya'da tarımın gelişmesi başka bir yoldan yürümek zorundadır; milyonlarca küçük ve orta köylünün kooperatiflerde birleşmesi yolunu, kırda, devletin tanıdığı tercihli kredilerle desteklenen kitlesel kooperatiflerin gelişmesi yolunu izlemek zorundadır. Lenin, kooperatifçilik üzerine yazılarında, bizde tarımın gelişmesinin yeni bir yoldan yürümek zorunda olduğuna; köylülerin

çoğunluğunun kooperatifler aracılığıyla sosyalist inşaya çekilmesi yolunu, ilkönce sürüm alanında ve daha sonra tarımsal ürünlerin üretimi alanında da giderek kolektivizm ilkelerinin tarımın içine işlemesi yolunu izlemek zorunda olduğuna isabetle işaret etmiştir.

Bu bakımdan tarım kooperatiflerinin faaliyetiyle bağlantı içinde kırda gözlemlenen bazı yeni görünümler son derece ilginçtir. Tüm-Rusya Tarım Kooperatifleri Birliği içinde, tarımın tek tek dalları için, keten, patates, yağ vb. üretimi için büyük geleceği olan yeni büyük örgütler ortaya çıkmıştır. Bunlar arasında örneğin Keten Merkezi, köylü keten yetiştiricilerini tüm bir ağla kucaklamaktadır. Keten Merkezi köylülere tohum ve üretim araçları sağlamakta, sonra bu köylülerden ürettikleri tüm keteni satın almakta ve bunu toptan pazara sürmektedir; köylülere kazançtan pay sağlamakta ve böylece köylü iktisadını Tüm Rusya Tarım Kooperatifleri Birliği aracılığıyla devlet sanayiine bağlamaktadır. Böyle bir üretim örgütü biçimini nasıl adlandırmalı? Bence bu, tarım alanındaki büyük çaplı devlet sosyalizmi üretiminin, evdeki çalışma sistemidir. Burada, devlet sosyalist üretimin evde çalışma sisteminden söz ederken kapitalist düzende, örneğin tekstil sanayiinde hammaddeleri ve aletleri kapitalistten alan ve tüm ürünlerini kapitaliste teslim eden ev işçilerinin, pratikte evde çalışan yarı-ücretli işçiler durumunda oldukları, evde çalıştırma sistemiyle analoji kurmaktayım. Bu, tarımın gelişmesinin bizde izlemesi gereken yolu gösteren birçok belirtiden biridir. Tarımın diğer kollarında buna benzer belirtileri burada anmanın gereği yoktur.

Kanıtlamaya gerek yoktur ki, köylülüğün muazzam çoğunluğu, bu yeni gelişme yolunda istekle ilerleyecek ve özel kapitalist latifundiyalar ve ücretli kölelik yolunu, sefalet ve yıkım yolunu reddedecektir.

Tarımımızın gelişme yolları hakkında Lenin şöyle diyor:

> "Tüm büyük çaplı üretim araçları üzerinde devletin tasarrufu yetkisi, devlet iktidarının proletaryanın ellerinde olması, bu proletaryanın milyonlarca küçük ve küçücük köylülerle ittifakı, bu proletaryanın köylülük karşısındaki yönetici konumunun güvenlik altına alınmış olması vs. — tüm bunlar, daha önce küçümseyerek bezirgânlık olarak gördüğümüz ve şimdi, NEP düzeninde bazı bakımlardan öyle görmekte haklı olduğumuz kooperatiflerden, sadece kooperatiflerden hareket ederek, tam bir sosyalist toplumu kurmak için gerekli olan herşey değil mi? Bu, henüz sosyalist bir toplumun kuruluşu değildir, ama bu kuruluş için gerekli ve yeterli olan herşeydir." (Bkz. Lenin, Seçme Eserler, C. 9, s. 437. [s. 439. —İnter Yayınları.])

Daha sonra Lenin, proletarya diktatörlüğü altında "nüfusu örgütlemenin yeni ilkesi" olarak kooperatiflerin ve yeni "toplumsal düzenin" mali ve diğer bakımlardan desteklenmesi zorunluluğundan şöyle söz eder:

> "Her toplumsal düzen, ancak belirli sınıf tarafından mali olarak desteklenirse ortaya çıkar. 'Özgür' kapitalizmin doğuşunun malolduğu yüzlerce ve yüzlerce milyon rubleyi anımsatmak gereksiz. fiimdi kavramak ve kavradığımızı eyleme dönüştürmek zorundayız ki, bugün olağanüstü ölçüde desteklemek zorunda olduğumuz toplumsal düzen, kooperatif düzenidir. Ama onu kelimenin gerçek anlamında desteklemek zorundayız, yani bu destekten herhangi bir kooperatifsel ticareti anlamak yetersizdir, bu destekten, ***gerçek halk kitlelerinin gerçekten katıldığı*** kooperatifsel ticaretin desteklenmesini anlamak zorundayız." (Aynı yerde, s. 438. [Türkçesi, s. 440.])

Bütün bu olgular neyi kanıtlamaktadır?

Kuşkucuların yanıldıklarını.

Emekçi köylü kitlelerini proletaryanın yedek gücü olarak görmekte Leninizmin haklı olduğunu.

İktidardaki proletaryanın, sanayi ile tarımı birleştirmek, sosyalist inşayı geliştirmek ve proletarya diktatörlüğüne, o olmaksızın sosyalist iktisada geçmenin mümkün olmadığı vazgeçilmez temeli yaratmak için bu yedek güçten yararlanabileceğini ve yararlanmak zorunda olduğunu.

VI

ULUSAL SORUN

Bu konudan iki ana soruyu ele alacağım:

a) sorunun konuluşu;

b) ezilen halkların kurtuluş hareketi ve proleter devrim.

1 — Sorunun konuluşu. Son yirmi yıl içinde ulusal sorun çok önemli bir dizi değişikliklerden geçti. İkinci Enternasyonal dönemindeki ulusal sorun ile Leninizm dönemindeki ulusal sorun bir ve aynı şey olmaktan çok uzaktır. Bunlar yalnızca kapsamları bakımından değil, tam tersine iç karakterleri bakımından da birbirinden temelden ayrılmaktadır.

Eskiden ulusal sorun genellikle, esas olarak "uygar" milliyetleri ilgilendiren dar bir sorunlar çemberi içinde kalırdı. İrlandalılar, Macarlar, Polonyalılar, Finliler, Sırplar ve bazı başka Avrupa milliyetleri — işte İkinci Enternasyonal önderlerinin yazgılarıyla ilgilendikleri, tam haklarına sahip olmayan halklar bunlardı. Ulusal baskının en kaba ve en zalim biçimlerine uğrayan Asya ve Afrika'nın on milyonlarca ve yüz milyonlarca halkı, genelde onların görüş alanı dışında kalırdı. Beyazlar ile siyahları, "uygarlar" ile "uygar olmayanlar"ı bir tutmaya bir türlü karar verilemiyordu. Sömürgelerin kurtuluşu sorunundan dikkatle kaçınan iki-üç anlamsız, sudan karar — İkinci Enternasyonal önderlerinin övünebildikleri her şey bundan ibaretti. Bugün, ulusal sorundaki bu ikiliğe ve yarım-gönüllülüğe artık son verilmiş gözüyle bakılmalıdır. Leninizm, bu açık uygunsuzluğu, beyazlar ile siyahlar arasındaki, Avrupalılar ile Asyalılar arasındaki, emperyalizmin "uygar" ve "uygar olmayan" köleleri arasındaki bu ayrım duvarını yıktı ve böylece ulusal sorunu sömürgeler sorunuyla bağladı. Böylece ulusal sorun özel bir sorun, bir devletin iç sorunu olmaktan çıkıp, genel ve uluslararası bir sorun haline, bağımlı ülkelerin ve sömürgelerin ezilen halklarının emperyalizmin boyunduruğundan kurtuluşu dünya sorunu

haline geldi.

Eskiden, ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı ilkesi genellikle yanlış yorumlanırdı ve sık sık ulusların özerklik hakkı biçiminde daraltılırdı. Hatta II. Enternasyonal'in bazı önderleri, kendi kaderini tayin hakkını kültürel özerklik hakkına; yani tüm siyasi iktidar hakim ulusun elinde bırakılırken, ezilen ulusların kendi kültürel kuruluşlarına sahip olma hakkına indirgeyecek kadar işi ileri götürdüler. Bu durum, kendi kaderini tayin fikrinin, ilhaklara karşı bir mücadele aracı olmaktan çıkıp, ilhakların haklı gösterilmesi için bir araç olmaya dönüşme tehlikesiyle karşı karşıya kalmasına yol açtı. fiimdi bu kafa karışıklığına üstesinden gelinmiş gözüyle bakılmalıdır. Leninizm, kendi kaderini tayin kavramını, bağımlı ülkelerin ve sömürgelerin ezilen halklarının tamamen ayrılma hakkı, ulusların bağımsız devlet varlığı hakkı olarak yorumlayarak bu kavramı genişletmiştir. Böylelikle kendi kaderini tayin hakkı kavramını özerklik hakkı olarak yorumlayarak ilhakları haklı gösterme olanağı dıştalanmıştır. Kendi kaderini tayin ilkesi ise, emperyalist savaş sırasında sosyal-şovenlerin elinde olduğu gibi, kitlelerin aldatılmasının bir aracı olmaktan çıkarak, bütün emperyalist emellerin ve şovenist entrikaların maskesini düşürme aracı, kitleleri enternasyonalizm ruhuyla siyasi bakımdan aydınlatmanın bir aracı haline geldi.

Eskiden, ezilen uluslar sorunu, genellikle salt hukuki bir sorun olarak görülürdü. "Ulusal hak eşitliği" üzerine tumturaklı bildiriler, "ulusların eşitliği" üzerine sayısız açıklamalar — işte, bir grup ulusun (azınlığın) diğer bir grup ulusu sömürerek yaşadığı emperyalizm koşullarında, "ulusların eşitliği"nin ezilen halklarla alay etmek olduğu olgusunu örtbas etmeye çalışan II. Enternasyonal partileri bunlarla yetindiler. fiimdi ulusal sorundaki bu burjuva-hukuksal kavrayışın maskesi düşürülmüş olarak görülmelidir. Leninizm, proletarya partilerince doğrudan desteklenerek güçlendirilmeyen ezilen halkların kurtuluş mücadelesine ilişkin "ulusların eşitliği" açıklamalarının içi boş ve sahtekârca olduğunu açıklayarak, ulusal sorunu tantanalı açıklamaların yüksekliklerinden yeryüzüne indirdi.

Böylelikle ezilen uluslar sorunu, ezilen ulusların emperyalizme karşı mücadeleleri için, ulusların gerçek eşitliği için, onların bağımsız devlet varlıkları için destek, yardım, gerçek ve sürekli yardım sorunu haline geldi.

Eskiden ulusal sorun, reformist bir bakış açısıyla, ayrı, bağımsız bir sorun olarak; sermayenin iktidarı, emperyalizmin devrilmesi, proleter devrim genel sorunuyla bağlantısız bir sorun olarak ele alınırdı. Sömürgelerdeki kurtuluş hareketiyle doğrudan ittifak olmaksızın Avrupa'da proletaryanın zaferinin mümkün olduğu, ulusal sorunun ve sömürgeler sorununun sessizce, "kendiliğinden", proleter devrimin anayolunun dışında, emperyalizme karşı devrimci mücadele olmaksızın çözülebileceği sessizce varsayılırdı. fiimdi bu devrim karşıtı görüşün maskesi düşürülmüş olarak görülmelidir. Leninizm tanıtlamış ve emperyalist savaş ile Rusya'daki devrim doğrulamıştır ki, ulusal sorun ancak proleter devrim ile bağlantı içinde ve proleter devrimin zemini üzerinde çözülebilir; Batı'daki devrimin zafer yolu, sömürgelerin ve bağımlı ülkelerin emperyalizme karşı kurtuluş hareketiyle devrimci ittifaktan geçer. Ulusal sorun, proleter devrimi genel sorunun bir parçası, proletarya diktatörlüğü sorunun bir parçasıdır.

Sorun şudur: Ezilen ülkelerin devrimci kurtuluş hareketlerinin bağrında var olan devrimci olanaklar ***artık tükenmiş midir,*** tükenmemiş midir, ve eğer tükenmemişse, bu olanaklardan proleter devrim için yararlanmak, bağımlı ve sömürge ülkeleri emperyalist burjuvazinin bir yedek gücü olmaktan çıkarıp devrimci proletaryanın bir yedek gücü, onun müttefiki yapabilmek için gerekçeli bir umut var mıdır?

Leninizm bu soruya olumlu yanıt verir, yani ezilen ülkelerin ulusal kurtuluş hareketlerinin bağrında devrimci potansiyelin var olduğu görüşünü savunur ve bunlardan, ortak düşmanın devrilmesi için, emperyalizmin devrilmesi için yararlanmanın mümkün olduğu görüşündedir. Emperyalizmin gelişme mekaniği, emperyalist savaş ve Rusya'daki devrim, Leninizmin bu konuda vardığı sonuçları tamamıyla doğrular.

"Egemen" ulusların proletaryasının, ezilen ve bağımlı halkların ulusal kurtuluş hareketlerini destekleme, kararlılıkla ve aktif bir şekilde destekleme zorunluluğu buradan çıkar.

Bu elbette ki, proletaryanın ***her*** ulusal hareketi her zaman ve her yerde, tek tek bütün somut durumlarda desteklemek zorunda olduğu anlamına gelmez. Burada sözkonusu olan, emperyalizmi sağlamlaştırmaya ve sürdürmeye yönelik hareketler değil, onu zayıflatmaya, devirmeye yönelik ulusal hareketlerin desteklenmesidir. Tek tek ezilen ülkelerin ulusal hareketlerinin, proletarya hareketinin gelişmesinin çıkarlarıyla çatıştığı durumlar vardır. Kendiliğinden anlaşılır ki, böyle durumlarda bir destek sözkonusu olamaz. Ulusların hakları sorunu, soyut, kendi içine kapalı bir sorun değil, tam tersine proleter devrimi genel sorununun bir parçası, bütüne tabi ve bütünün bakış açısından görülmek zorunda olan bir sorundur. Geçen yüzyılın kırklı yıllarında Marx, Polonyalıların ve Macarların ulusal hareketinden yana, Çeklerin ve Güney Slavların ulusal hareketine ise karşıydı. Neden? Çünkü Çekler ve Güney Slavları o sıralar "gerici halklar"dı, Avrupa'daki "Rus ön karakolları" idi, oysa Polonyalılar ve Macarlar mutlakiyete karşı mücadele eden "devrimci halklar" idi. Çünkü o sıralar Çeklerin ve Güney Slavlarının ulusal hareketinin desteklenmesi, Çarlığın, Avrupa'daki devrimci hareketin en tehlikeli düşmanının dolaylı desteklenmesi demekti.

> "Demokrasinin tek tek talepleri", diyor Lenin, "bunlardan biri olarak kendi kaderini tayin hakkı, mutlak birşey değildir, tam tersine, genel-demokratik (şimdi: genel-sosyalist) ***dünya*** hareketinin ***küçük bir parçasıdır.*** Tek tek somut durumlarda parçanın bütünle çelişmesi mümkündür, o zaman parça atılmalıdır." (Bkz. Lenin, Bütün Eserler, C. 19, s. 319, Rusça.)

İşte tek tek ulusal hareketler sorununda, bu hareketlerin mümkün olan gerici karakteri sorununda durum budur; elbette ki yalnızca, biçimsel bakış açısından, soyut haklar bakış açısından değil, somut olarak, devrimci hareketin çıkarları bakış açısından bakıldığında.

Aynı şeyi, genelde ulusal hareketlerin devrimci karakteri için de söylemek gerekir. Ulusal hareketlerin muazzam çoğunluğunun kuşku götürmez devrimci karakteri, tıpkı tek tek bazı ulusal hareketlerin mümkün gerici karakterinin göreli ve kendine özgü olması gibi, göreli ve kendine özgüdür. Emperyalist baskı koşulları altında ulusal hareketlerin devrimci karakteri, hareketle mutlaka proleter ögelerin yer alması gerektiğini; hareketin devrimci ya da cumhuriyetçi bir programa, demokratik bir temele sahip olması gerektiğini önşart koşmaz. Afganistan Emiri'nin Afganistan'ın bağımsızlığı için mücadelesi, Emir'in ve mücadele arkadaşlarının monarşist görüşlerine rağmen, nesnel olarak ***devrimci*** bir mücadeledir; çünkü bu mücadele emperyalizmi zayıflatmakta, parçalamakta ve onun altını oymaktadır; oysa örneğin Kerenski ve Tsereteli, Renaudel ve Scheidemann, Çernov ve Dan, Henderson ve Clynes gibi "çaresiz" demokratların ve "sosyalistlerin", "devrimcilerin" ve cumhuriyetçilerin emperyalist savaş sırasındaki mücadelesi ***gerici*** bir mücadele idi; çünkü emperyalizmi şirin gösteriyor, sağlamlaştırıyor ve zafere götürmek istiyordu. Aynı nedenlerle Mısırlı tüccarların ve burjuva aydınların Mısır'ın bağımsızlığı için mücadelesi, Mısır ulusal hareketinin önderlerinin burjuva kökenine ve burjuva toplumsal konumuna rağmen, nesnel olarak ***devrimci*** bir mücadele iken; İngiliz "İşçi" hükümetinin Mısır'ın bağımlı konumunu sürdürmek için mücadelesi, bu hükümetin üyelerinin proleter kökeni ve proleter toplumsal konumuna rağmen, bunların sosyalizmden "yana" olmalarına rağmen, aynı nedenlerden ötürü ***gerici*** bir mücadeledir. Hindistan ve Çin gibi, kurtuluş yolunda her adımları biçimsel demokrasinin taleplerine pek uymasa bile, emperyalizme indirilen güçlü bir balyoz darbesi olan, yani hiç kuşkusuz ***devrimci*** bir adım olan daha başka, daha büyük sömürge ve bağımlı ülkelerin ulusal hareketinden söz bile etmiyorum.

Lenin, ezilen ülkelerin ulusal hareketinin biçimsel demokrasi bakımından değil, tam tersine emperyalizme karşı genel mücadele bilançosundaki gerçek sonuçları bakımından değerlendirilmesi gerektiğini, yani "soyutlanarak değil, tam tersine dünya ölçüsünde" değerlendirilmesi gerektiğini söylerken haklıydı (Bkz. Lenin, Bütün Eserler, C. 19, s. 318, Rusça).

2 — Ezilen halkların kurtuluş hareketi ve proleter devrim. Ulusal sorunu çözerken Leninizm şu önermelerden yola çıkar:

a) Dünya iki kampa ayrılmıştır: mali sermayeyi ellerinde tutan ve dünya nüfusunun muazzam çoğunluğunu sömüren bir avuç uygar ulusların

kampı; ve bu çoğunluğu oluşturan, sömürgelerin ve bağımlı ülkelerin ezilen ve sömürülen halklarının kampı;

b) mali sermaye tarafından ezilen ve sömürülen sömürgeler ve bağımlı ülkeler, emperyalizmin çok büyük bir yedek gücünü ve çok önemli bir güç kaynağını oluşturur;

c) bağımlı ve sömürge ülkelerdeki ezilen halkların emperyalizme karşı devrimci mücadelesi, onların baskıdan ve sömürüden kurtulmalarının biricik yoludur;

d) en önemli sömürge ve bağımlı ülkeler, şimdiden ulusal kurtuluş yolunu tutmuşlardır; bu, kaçınılmaz olarak, dünya kapitalizminin bunalımına yol açacaktır;

e) gelişmiş ülkelerdeki proletarya hareketinin ve sömürgelerdeki ulusal kurtuluş hareketinin çıkarları, devrimci hareketin bu iki türünün ortak düşmana karşı, emperyalizme karşı bir ortak cephede birleşmesini gerektirmektedir;

f) ortak devrimci bir cephe oluşturulup sağlamlaştırılmadan, gelişmiş ülkelerde işçi sınıfının zaferi ve ezilen halkların emperyalizmin boyunduruğundan kurtuluşu olanaksızdır;

g) ortak devrimci bir cephenin oluşturulması, ezilen halkların "anavatan" emperyalizmine karşı kurtuluş mücadelesi; ezen ulusun proletaryası tarafından doğrudan ve kararlılıkla desteklenmeksizin olanaksızdır, çünkü "başka halkları ezen bir halk özgür olamaz" ***(Engels);***

h) bu destek, ulusların ayrılma hakkı, bağımsız devlet olarak var olma hakkı şiarının yüce tutulması, savunulması ve gerçekleştirilmesi demektir;

i) bu şiar gerçekleştirilmeksizin, ulusların, tüm dünyada sosyalizmin zaferinin maddi temelini oluşturan yekpare dünya pazarı içinde birleşmelerini ve işbirliğini sağlamak olanaksızdır;

k) bu birlik, halkların karşılıklı güveni ve kardeşçe ilişkileri temelinde oluşan yalnızca özgür bir birlik olabilir.

Buradan, ulusal sorunda iki yan, iki eğilim ortaya çıkar: emperyalist zin-

cirlerden siyasi kurtuluş ve bağımsız ulusal devlet kurma eğilimi —bu, emperyalist baskı ve sömürge sömürüsü temelinde ortaya çıkan bir eğilimdir; ve ulusların iktisaden birbirlerine yaklaşmaları eğilimi— bu, dünya pazarının ve dünya iktisadının oluşmasından ortaya çıkan bir eğilimdir.

> "Gelişmekte olan kapitalizm", der Lenin, "ulusal sorunda iki tarihi eğilim tanır. Birinci eğilim: Ulusal yaşantının ve ulusal hareketlerin uyanışı, her türlü ulusal baskıya karşı mücadele, ulusal devletlerin yaratılması. İkinci eğilim: Uluslararasındaki çok çeşitli bağların gelişmesi ve çoğalması, ulusal çitlerin yıkılması, sermayenin, genelde iktisadi yaşamın, siyasetin, bilimin vs. uluslararası birliğin yaratılması. Her iki eğilim de kapitalizmin evrensel yasasıdır. Birincisi kapitalist gelişmenin başlangıç aşamasında ağır basar; ikincisi olgunlaşmış, sosyalist topluma dönüşmeye doğru yol alan kapitalizmi belirler." (Bkz. Lenin, Bütün Eserler, C. 18, s. 166, Rusça.)

Emperyalizm açısından bu iki eğilim, uzlaşmaz çelişkilerdir; çünkü emperyalizm, sömürgeleri sömürmeksizin ve onları şiddet yoluyla "yekpare bütün"ün çerçevesi içinde tutmaksızın yaşayamaz; çünkü emperyalizm yalnızca, onlar olmaksızın genelde düşünülemeyecek olan ilhaklar ve sömürge fetihleri yoluyla ulusları birbirine yaklaştırabilir.

Buna karşılık komünizm için ise bu iki eğilim, bir ve aynı şeyin, ezilen halkların emperyalizmin boyunduruğundan kurtuluşu davasının iki yönüdür; çünkü komünizm, halkların yekpare dünya iktisadında birleştirilmelerinin ancak karşılıklı güven ve özgür anlaşma temelinde mümkün olduğunu bilir, halkların özgür bir birliğinin yaratılması yolunun, sömürgeleri "yekpare" emperyalist "bütün"den ayrılmasından, onların bağımsız devletlere dönüşmesinden geçtiğini bilir.

Egemen ulusların (İngiltere, Fransa, Amerika, İtalya, Japonya vb.) kendi emperyalist hükümetlerine karşı mücadele etmek istemeyen; "kendi" sömürgelerinin ezilen halklarının baskıdan kurtulma, devlet olarak ayrılma mücadelesini desteklemek istemeyen "sosyalistlerinin"

büyük güç şovenizmine karşı inatçı, sürekli ve kararlı mücadele zorunluluğu bundan ötürüdür.

Bu mücadele olmaksızın, egemen ulusların işçi sınıfını hakiki enternasyonalizm ruhuyla, bağımlı ülkelerin ve sömürgelerin emekçi kitlelerine yakınlaşma ruhuyla, proletarya devrimine gerçekten hazırlanma ruhuyla eğitmek düşünülemez. Eğer Rus proletaryası, eski Rus imparatorluğunun ezilen halklarının sempatisine ve desteğine sahip olmasaydı, Rusya'da devrim zafere ulaşmazdı ve Kolçak ve Denikin yenilmezdi. Ama bu halkların sempati ve desteğini kazanmak için o, herşeyden önce, Rus emperyalizminin zincirlerini parçalamak ve bu halkları ulusal baskıdan kurtarmak zorundaydı. Aksi takdirde, Sovyet iktidarını sağlamlaştırmak, hakiki enternasyonalizmi sağlamak Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği adını taşıyan ve halkların yekpare bir dünya iktisadındaki gelecekteki birliğinin yaşayan örneği olan, halkların işbirliğinin büyük örgütünü yaratmak olanaksız olurdu.

Kendi ulusal dargörüşlülüklerini aşmak istemeyen ve kendi ülkesinin kurtuluş hareketi ile egemen ülkelerin proletarya hareketi arasındaki bağıntıyı kavramayan ezilen ülkelerin sosyalistlerinin ulusal içe kapanıklığına, dargörüşlülüğüne ve yalıtıklığına karşı mücadele zorunluluğu bundan ötürüdür.

Bu mücadele olmaksızın, ezilen ulusların proletaryasının bağımsız bir siyaset izleyebilmesi ve ortak düşmanın devrilmesi için mücadelede, emperyalizmin devrilmesi için mücadelede egemen ülkelerin proletaryasıyla sınıf dayanışmasını gerçekleştirebilmesi düşünülmezdi; Bu mücadele olmaksızın, enternasyonalizm olanaksız olurdu.

Egemen ulusların ve ezilen ulusların emekçi kitlelerini devrimci enternasyonalizm ruhunda eğitmenin yolu budur.

İşçilerin enternasyonalizm ruhunda eğitilmesine ilişkin komünizmin ikili görevi hakkında Lenin şunları söylüyor:

> "Bu eğitim… büyük, ezen uluslar ve küçük, ezilen uluslar, ilhak eden ve ilhak edilen uluslar için ***somut olarak birbirinin aynı*** olabilir mi?
>
> Elbette ki olamaz. Ortak hedefe; tam hak eşitliğine, ***bütün*** ulusların en sıkı yakınlaşmasına ve sonra da ***kaynaşmasına*** giden yol; örneğin tıpkı bir kitap sayfasının ortasında bulunan bir noktaya giden yolun, sayfanın bir kenarından sola doğru, karşı kenarından ise sağa doğru gitmesi gibi, burada da elbette çeşitli somut yollardan geçecektir. Büyük, ezen, ilhakçı bir ulusun bir sosyal-demokratı, bir yandan genelde ulusların kaynaşmasını savunurken, 'kendi' Nikolaus II'sinin, 'kendi' Wilhelm, George, Poincaré vs.sinin ***de*** küçük uluslarla (ilhaklar yoluyla) ***kaynaşmasından yana*** olduğunu bir an bile unutursa, —Nikolaus II Galiçya ile 'kaynaşmaktan' yanadır, Wilhelm II Belçika ile 'kaynaşmaktan' yanadır vs.—, böylesi bir sosyal-demokrat teoride gülünç bir doktriner, pratikte ise emperyalizmin bir suç ortağı olur.
>
> Ezen ülkelerdeki işçilerin enternasyonalist eğitiminin ağırlık noktasında, kayıtsız koşulsuz, ezilen ülkelerin ayrılma özgürlüğünü propaganda etmek ve savunmak zorundadır. Bu olmaksızın enternasyonalizm ***olmaz.*** Bu propagandayı ***yapmayan*** bir ezen ulusun her sosyal-demokratını, emperyalist ve alçak saymak hakkımız ve görevimizdir. Sosyalizmin gerçekleşmesinden önce ayrılma ***olayı*** binde bir olayda bile mümkün ve 'gerçekleştirilebilir' olsa da, bu mutlak bir taleptir…
>
> Öte yandan, küçük bir ulusun sosyal-demokratı, ajitasyonunda ağırlık noktasını genel formülümüzün ***ikinci*** kelimesine vermelidir: ulusların 'özgür ***birliği'.*** O, bir enternasyonalist olarak yükümlülüklerini zedelemeksizin, ***hem*** kendi ulusunun siyasi bağımsızlığından, ***hem de*** komşu devlet X, Y, Z, vs.ye katılmasından yana olabilir. Ama o, her durumda, ulusal dargörüşlülüğe içe kapanıklığa ve yalıtıklığa ***karşı,*** ve bütünün ve genelin hesaba katılması, parçanın çıkarlarının, bütünün çıkarlarına tabi kılınması için mücadele etmelidir.
>
> Sorunu derinlemesine incelememiş kişiler, ezen ulusların sosyal-demokratları '***ayrılma*** özgürlüğü' üzerinde ısrar ederken, ezilen ulusların sosyal-demokratların '***birleşme*** özgürlüğü' üzerinde direnmelerinin 'çelişkili' olduğunu düşünüyorlar. Ama üzerinde biraz düşününce, enternasyonalizme ve ulusların kaynaşmasına giden bir ***başka*** yol, ***verili durumdan*** bu hedefe giden bir başka yol olmadığı ve olamayacağı görülecektir." (Bkz. Lenin, Bütün Eserler, C. 19, s. 324-326, Rusça.)

VII

STRATEJİ VE TAKTİK

Bu konudan altı soruyu ele alacağım:

a) proletaryanın sınıf mücadelesinde önderlik bilimi olarak strateji ve taktik;

b) devrim aşamaları ve strateji;

c) hareketin kabarma ve alçalmaları ve taktik;

d) stratejik önderlik;

e) taktik önderlik;

f) reformculuk ve devrimcilik.

1 — Proletaryanın sınıf mücadelesinde önderlik bilimi olarak strateji ve taktik. İkinci Enternasyonal'in egemenlik dönemi, proletaryanın siyasi ordularının az çok barışçıl gelişme koşulları altında oluşturulması ve eğitimi dönemiydi. Parlamentarizmin, sınıf mücadelesinin ağırlıklı biçimi olduğu dönemdi. Büyük sınıf çatışmaları, proletaryanın devrimci muharebelere hazırlanması, proletarya diktatörlüğünü elde etmenin yolları sorunları, o zamanlar gündemde durmuyor gibi görünüyordu. Görev, proletarya ordularının oluşturulması ve eğitimi için bütün legal gelişme yollarından yararlanmak, proletaryanın muhalefet durumunda kaldığı ve muhalefet durumunda kalmak zorunda gibi görüldüğü parlamentarizmden koşullara uygun biçimde yararlanmakla sınırlanıyordu. Kanıtlamaya gerek yok ki, böyle bir dönemde ve proletaryanın görevlerinin böyle bir kavranışıyla, ne çerçevesi sağlam bir strateji, ne de işlenmiş bir taktik olamazdı. Elbette, taktik ve strateji üzerine parça parça, birbirinden kopuk düşünceler vardı ama taktik ve strateji yoktu.

İkinci Enternasyonal'in ölümcül günahı, o sıralar parlamenter mücadele biçimlerinden yararlanma taktiğini uygulamasında değil, bu biçimlerin önemini abartmasında, onları neredeyse biricik mücadele biçimleri olarak görmesinde ve II. Enternasyonal partilerinin, açık devrimci muharebeler dönemi başlayıp, parlamento dışı mücadele biçimleri sorunu ön plana çıktığında, yeni görevlere sırt çevirmesi, onları reddetmesinde yatar.

Ancak bunu izleyen dönemde, proletaryanın açık eylemleri döneminde, proleter devrimi döneminde, burjuvazinin devrilmesi sorunu ivedi bir sorun haline, proletaryanın yedek güçleri sorunu (strateji) en yakıcı sorunlardan biri haline geldiğinde, tüm mücadele ve örgüt biçimleri —parlamenter ve parlamento dışı (taktik)— tüm belirginlikleriyle öne çıktığındadır ki, ancak bu dönemdedir ki, proletaryanın mücadelesinin sınırları sağlam çizilmiş bir stratejisi ve işlenmiş bir taktiği yaratıldı. İkinci Enternasyonal oportünistlerinin unutturduğu, Marx ve Engels'in taktik ve strateji üzerine dahiyane düşünceleri Lenin tarafından tam da bu dönemde günışığına çıkarıldı. Ama Lenin, kendisini Marx ve Engels'in tek tek taktik önermelerini yeniden tesis etmekle sınırlamadı. Onları daha da geliştirip, yeni düşüncelerle ve önermelerle tamamladı; tüm bunları, proletaryanın sınıf mücadelesine önderlik için bir kurallar ve yolgösterici ilkeler sistemi halinde birleştirdi. Lenin'in "Ne Yapmalı", "İki Taktik", "Emperyalizm", "Devlet ve Devrim", "Proletarya Devrimi ve Dönek Kautsky", "Çocukluk Hastalığı" gibi yazıları hiç kuşkusuz marksizmin genel hazinesine, onun devrimci cephaneliğine son derece değerli katkılar olarak girecektir. Leninizmin stratejisi ve taktiği, proletaryanın devrimci mücadelesine önderlik bilimidir.

2— Devrim aşamaları ve strateji. Strateji, devrimin verili aşaması temelinde, proletaryanın ana darbesinin doğrultusunu saptamak, devrimci güçlerin mevzilenişi (ana ve ikincil yedek güçler) için uygun plan hazırlamak, devrimin verili aşamasının tüm süreci boyunca bu planın gerçekleştirilmesi için çalışmaktır.

Bizim devrimimiz bugüne değin iki aşamadan geçmiş ve Ekim Devrimi'nden sonra üçüncü aşamaya girmiştir. Buna uygun olarak strateji de değişmiştir.

Birinci aşama. 1903'ten 1917 fiubatı'na kadar. Hedef: Çarlığı yıkmak, ortaçağ kalıntılarını tamamıyla tasfiye etmek. Devrimin ana

gücü: proletarya. En yakın yedek gücü: köylülük. Ana darbenin doğrultusu: köylülüğü kendi etkisi altına çekmeye ve Çarlıkla ***anlaşarak*** devrimi tasfiye etmeye çabalayan liberal-monarşist burjuvaziyi tecrit etmek. Güçlerin mevzilenme planı: işçi sınıfının köylülükle ittifakı. "Proletarya, şiddet yoluyla mutlakiyetin direnişini ezmek ve burjuvazinin yalpalayan tavrını etkisiz hale getirmek için köylülük kütlesini kendi etrafında toplayarak demokratik devrimi sonuna kadar götürmelidir." (Bkz. Lenin, Seçme Eserler, C. 3, s. 104. [s. 105. —İnter Yayınları.])

İkinci aşama. Mart 1917'den Ekim 1917'ye. Hedef: Rusya'da emperyalizmi devirmek ve emperyalist savaştan çıkmak. Devrimin ana gücü: proletarya. En yakın yedek gücü: yoksul köylülük. Komşu ülkelerin proletaryası, muhtemel yedek güç. Uzayan savaş ve emperyalizmin krizi, elverişli faktörler. Ana darbenin doğrultusu: emekçi köylü kitlelerini kendi etkisi altına çekmeye ve devrimi emperyalizmle ***anlaşarak*** sona erdirmeye çabalayan küçük-burjuva demokrasisini (Menşevikler, Sosyal-Devrimciler) tecrit etmek. Güçlerin mevzilenme planı: proletaryanın yoksul köylülükle ittifakı. "Proletarya, şiddet yoluyla burjuvazinin direnişini ezmek ve köylülüğün ve küçük-burjuvazinin yalpalayan tavrını etkisiz hale getirmek için nüfusun yarı-proleter unsurları kütlesini kendi etrafında toplayarak sosyalist devrimi yapmalıdır." (Aynı yerde, s. 104-105. [s. 105-106. —İnter Yayınları.])

Üçüncü aşama. Ekim Devrimi'nden sonra başlamıştır. Hedef: ***bir*** ülkede proletarya diktatörlüğünü sağlamlaştırmak, aynı zamanda onu tüm ülkelerde emperyalizmi yenmek için kullanmak. Devrim, bir tek ülkenin çerçevesi dışına taşar; dünya devrimi dönemi başlamıştır. Devrimin ana güçleri: ***bir*** ülkede proletarya diktatörlüğü, tüm ülkelerdeki proletaryanın devrimci hareketi. Ana yedek güçler: gelişmiş ülkelerdeki yarı-proleter ve küçük-köylü kitleler, sömürgelerdeki ve bağımlı ülkelerdeki kurtuluş hareketi. Ana darbenin doğrultusu: küçük-burjuva demokratları tecrit etmek; emperyalizmle ***anlaşma*** politikasının ana dayanağını oluşturan II. Enternasyonal partilerini tecrit etmek. Güçlerin mevzilenme planı: proleter devrimin, sömürgelerdeki ve bağımlı ülkelerdeki kurtuluş hareketiyle ittifakı.

Strateji, devrimin ana güçleri ve onların yedekleriyle uğraşır. Devrimin bir aşamadan diğerine geçmesiyle değişir, fakat verili aşamanın tüm dönemi boyunca esas olarak değişmez.

3— Hareketin kabarma ve alçalmaları ve taktik. Taktik, hareketin kabarma ve alçalma, devrimin yükselme ve alçalmasının nispeten kısa dönemi için proletaryanın davranış çizgisini saptamak, eski mücadele ve örgütlenme biçimlerinin ve eski şiarların yerine yenilerini geçirerek, bu biçimleri birbiriyle birleştirerek vb. bu çizginin uygulanması için mücadele etmektir. Strateji, diyelim ki, Çarlığa ya da burjuvaziye karşı savaşı kazanma, Çarlığa ya da burjuvaziye karşı mücadeleyi sonuna kadar götürmeyi hedef edinmişse, taktik daha az önemli hedefleri önüne koyar; çünkü onun hedefi, bir bütün olarak savaşı kazanmak değil, devrimin verili yükselme ya da alçalma dönemindeki somut duruma uygun şu ya da bu muharebeyi, şu ya da bu çarpışmayı, şu ya da bu kampanyayı, şu ya da bu eylemi başarıyla gerçekleştirmektir. Taktik, stratejinin bir parçasıdır, ona bağlıdır ve ona hizmet eder.

Taktik, kabarma mı, yoksa alçalma mı olduğuna göre değişir. Devrimin birinci aşaması boyunca (1903 — fiubat 1917) stratejik plan herhangi bir değişikliğe uğramadığı halde, taktik bu süre içinde birçok kez değişti. 1903-1905 döneminde partinin taktiği saldırı taktiği idi, çünkü devrim kabarıyor, hareket yükseliyordu ve taktik bu olgudan yola çıkmak zorundaydı. Buna uygun olarak, mücadele biçimleri de devrimciydi ve devrimin kabarmasının gereklerine uygundu. Yerel siyasi grevler, siyasi gösteriler, siyasi genel grev, Duma boykotu, ayaklanma, devrimci mücadele şiarları — bu dönemde birbirini izleyen mücadele biçimleri işte bunlardı. Mücadele biçimleriyle birlikte örgüt biçimleri de değişmekteydi. Fabrika komiteleri, devrimci köylü komiteleri, grev komiteleri, işçi temsilcileri Sovyetleri, az çok açık bir şekilde faaliyet yürüten bir işçi partisi — bu dönemdeki örgüt biçimleri bunlardı.

*

Printed with RagTime 6 (Demo)
© 2006 RagTime GmbH

1907-1912 döneminde Parti, geri çekilme taktiğine geçmek zorunda kaldı, çünkü o sıralar devrimci hareket geri çekiliyordu, devrim alçalıyordu, ve taktik bu olguyu hesaba katmak zorundaydı. Buna uygun olarak hem mücadele biçimleri hem de örgütlenme biçimleri değişti. Duma'yı boykot yerine — Duma'ya katılma; Duma dışında açık devrimci eylemler yerine — Duma içinde eylemler ve çalışma; siyasi genel grevler yerine — kısmi iktisadi grevler, ya da basbayağı durgunluk. Parti'nin bu dönemde illegaliteye geçmek zorunda olduğu kendiliğinden anlaşılır; devrimci kitle örgütlerinin yerine ise kültür ve eğitim örgütleri, kooperatifler, sigorta kasaları ve diğer legal örgütler geçti.

Devrimin ikinci ve üçüncü aşamaları için de aynı şey söylenmelidir; bu aşamalar boyunca stratejik planlar değişmeden kaldığı halde, taktik düzinelerce kez değişti.

Taktik proletaryanın mücadele ve örgüt biçimleriyle, bu biçimlerin değişmesiyle, birleşmesiyle uğraşır. Devrimin verili bir aşaması temelinde taktik, devrimin kabarma ve alçalmasına, yükselme ve geri çekilmesine göre birçok kez değişebilir.

4— Stratejik önderlik. Devrimin yedek güçleri şunlardır:

dolaysız: a) köylülük ve genelde ülke içindeki nüfusun ara tabakaları; b) komşu ülkelerin proletaryası; c) sömürgelerdeki ve bağımlı ülkelerdeki devrimci hareket; d) proletarya diktatörlüğünün fetihleri ve kazanımları; proletarya, güçler dengesinde üstünlüğü sağlama aldıktan sonra, ödünler yoluyla güçlü düşmandan bir dinlenme molası elde etmek için, bu yedeklerin bir kısmından geçici bir süre vazgeçebilir; ve

dolaylı: a) proletaryanın, düşmanı zayıflatmak ve kendi yedek güçlerini kuvvetlendirmek için yararlanabileceği, ülkenin proleter olmayan sınıfları arasındaki çelişkiler ve çatışmalar; b) proleter devlete düşman olan burjuva devletler arasındaki, proletaryanın, saldırısı ya da zorunlu bir geri çekilme durumundaki manevralarında yararlanabileceği çelişkiler, çatışmalar ve savaşlar (örneğin emperyalist savaş).

Birinci kategorideki yedek güçler üzerinde uzun boylu durmanın gereği yok, çünkü bunların önemi herkesçe açıktır. Önemleri her zaman açık olmayan ikinci kategorideki yedek güçlere gelince, bunların bazen devrimin akışı için birinci derecede öneme sahip oldukları söylenmelidir. Örneğin, birinci devrim sırasında ve sonrasında küçükburjuva demokrasisi (Sosyal-Devrimciler) ile liberal-monarşist burjuvazi (Kadetler) arasındaki, hiç şüphesiz köylülüğün burjuvazinin etkisinden çıkartılmasına yardım eden çatışmanın muazzam önemi asla yadsınamaz. Emperyalistlerin, birbirleriyle savaş içinde olduklarından dolayı, güçlerini genç Sovyet iktidarına karşı yoğunlaştırma olanaklarının olmadığı, ve proletaryanın tam da bu yüzden kendi güçlerini örgütlemeyi doğrudan ele alma, kendi iktidarını sağlamlaştırma ve Kolçak ve Denikin'in yenilgilerini hazırlama olanağını elde ettiği, Ekim Devrimi sırasında başlıca emperyalist grupların birbirlerine karşı bir ölüm-kalım savaşı vermeleri olgusunun muazzam önemini yadsımak için daha da az neden vardır. Emperyalist gruplar arasındaki çelişkilerin gittikçe derinleştiği ve aralarında yeni bir savaşın kaçınılmaz hale geldiği şu sırada, bu türden yedek güçlerin proletarya için gittikçe daha büyük önem kazanacağı varsayılmalıdır.

Stratejik önderliğin görevi, gelişmesinin verili aşamasında devrimin ana hedefine ulaşmak için tüm bu yedek güçlerden doğru bir şekilde yararlanmaktır.

Yedek güçlerden doğru bir biçimde yararlanmak nasıl olur?

Ana koşulları olarak aşağıdakilerin görüldüğü bazı zorunlu koşulları yerine getirmekle olur.

Birincisi: Devrimin halihazırda olgunlaştığı, saldırının tam islim ilerlediği, ayaklanmanın kapıyı çaldığı ve yedeklerin öncüye yaklaştırılmasının başarının tayin edici koşulu olduğu sırada, devrimin ana güçlerini tayin edici anda düşmanın en canalıcı noktasında yoğunlaştırmak. Parti'nin Nisan-Ekim 1917 dönemindeki stratejisi, yedek güçlerden bu şekilde bir yararlanmanın örneği olarak alınabilir.

*

Printed with RagTime 6 (Demo)
© 2006 RagTime GmbH

Hiç kuşkusuz, bu dönemde düşmanın canalıcı noktası savaştı. Hiç kuşku yok ki, Parti, temel sorun olarak tam da bu sorunu ortaya atarak, nüfusun en geniş kitlelerini proleter öncünün çevresinde topladı. Bu dönemde Parti'nin stratejisi, öncüyü mitingler ve gösteriler yoluyla sokak eylemlerinde eğitmek ve aynı zamanda cephe gerisinde Sovyetler yoluyla ve cephede asker komiteleri yoluyla yedek güçleri öncüye yaklaştırmaktı. Devrimin sonucu, yedeklerden doğru bir şekilde yararlanıldığını gösterdi.

Marx ve Engels'in ayaklanma konusundaki tanınmış önermelerini açıklarken Lenin, devrimin güçlerinden stratejik olarak yararlanmanın bu koşulları hakkında şunları söylüyor:

> "1— Ayaklanmayla ***asla oyun oynama,*** ama bir kez onu başlatınca, ***sonuna kadar gitmek*** zorunda olduğunu tam olarak bilmek zorundasın.
>
> 2— Tayin edici yerde ve tayin edici anda ***büyük bir güç üstünlüğü*** yoğunlaştırılmak zorundadır, çünkü aksi takdirde daha iyi eğitilmiş ve örgütlenmiş olan düşman, ayaklanmacıları yok edecektir.
>
> 3— Ayaklanma başlar başlamaz, en büyük ***kararlılıkla*** davranmak ve her halükârda ve mutlaka ***saldırıya*** geçmek gerekir. 'Savunma, silahlı ayaklanmanın ölümüdür.'
>
> 4— Düşmanı gafil avlamaya ve birliklerinin dağınık olduğu anı yakalamaya çalışmak gerekir.
>
> 5— Küçük de olsa ***günbegün*** (eğer bir şehir sözkonusuysa, her saat de denebilir) başarı kazanmak ve bu sayede ne pahasına olursa olsun 'moral üstünlüğü' korumak gerekir." (Bkz. Lenin, Bütün Eserler, C. 21, s. 408.)

İkincisi: Tayin edici darbe anının, ayaklanmanın başlama anının seçimi öyle hesaplanmalıdır ki, bunalım doruk noktasına varmış olsun, öncünün sonuna kadar savaşmaya hazır olması, yedek güçlerin öncüyü desteklemeye hazır olması ve düşman saflarında kargaşalığın son hadddine varması verilmiş olsun.

> Tayin edici muharebe, diyor Lenin, [şu koşullar yerine gelmişse —ÇN] tamamen olgunlaşmış olarak görülebilir: ***Eğer*** "1— bize düşman tüm sınıf güçleri yeterince kargaşa içindeyse, yeterince birbirine düşmüşse, güçlerini aşan mücadele ile yeterince güçten düşmüşlerse"; ***eğer*** "2— tüm yalpalayan, istikrarsız, kararsız ara unsurlar, yani küçük-burjuvazi —burjuvaziden farklı olarak küçük-burjuva demokrasisi—, halkın gözünde yeterince teşhir olmuşsa, iflaslarıyla pratikte yeterince gözden düşmüşse"; ***eğer*** "3— proletarya içinde, burjuvaziye karşı en kararlı, en yürekli, devrimci eylemleri desteklemekten yana bir kitle ruh hali başlamışsa ve güçlü bir şekilde yükseliyorsa. Eğer durum buysa, o zaman devrim gerçekten olgunlaşmıştır, o zaman zaferimiz, eğer yukarıda sayılan… koşulları doğru bir şekilde değerlendirmiş ve anı doğru bir şekilde seçmişsek, o zaman zaferimiz kesindir." (Bkz. Lenin, Seçme Eserler, C. 10, s. 130. [s. 154. —İnter Yayınları.])

Böyle bir stratejinin örneği olarak Ekim ayaklanmasının uygulanması gösterilebilir.

Bu koşulu ihlâl etmek, "tempoyu yitirme" denilen, Parti'nin hareketin akışının gerisinde kaldığı ya da çok ilerisinde yürüdüğü ve böylelikle yenilgi tehlikesinin ortaya çıktığı tehlikeli bir hataya götürür. Böyle bir "tempo yitirme"nin örneği olarak, ayaklanma anının nasıl seçilmemesi gerektiğine örnek olarak, Sovyetler'de hâlâ bir yalpalamanın hissedildiği, cephedeki askerlerin hâlâ yol ayrımında olduğu ve yedek güçlerin henüz öncüye yaklaştırılmamış olduğu Eylül 1917'de, bir bölüm yoldaşın Demokratik Konferans'ı tutuklayarak ayaklanmayı başlatma girişimi görülmelidir.

Üçüncüsü: Bir kez tutulan rota, hedefe giden yol üzerindeki tüm ve her türden zorluklar ve karışıklıklara rağmen şaşmadan izlenmelidir; bu, öncünün, mücadelenin ana hedefini gözden kaybetmemesi ve bu hedefe yönelen ve öncünün çevresinde toplanmaya çalışan kitlelerin yoldan sapmaması için zorunludur. Bu koşulu ihlâl etmek, denizciler arasında "rotayı şaşırmak" tanımıyla bilinen muzacam bir hataya götürür. Böyle bir "rotayı şaşırma" örneği olarak, Partimizin Demokratik Konferansı'nın hemen ertesinde, Ön Parlamento'ya katılma kararı aldığı sıradaki yanlış tavrı görülmelidir. Parti bu anda sanki, Ön Parlamento'nun ülkeyi Sovyetler yolundan burjuva parlamentarizmi yoluna geçirmek için burjuvazinin bir girişimi olduğunu;

*

Printed with RagTime 6 (Demo)
© 2006 RagTime GmbH

Parti'nin böyle bir kuruma katılmasının bütün kartları karmakarışık etmek ve "Tüm İktidar Sovyetlere" şiarı altında devrimci bir mücadele veren işçileri ve köylüleri yolundan saptırmak olduğunu unutmuştu. Bu hata, Bolşeviklerin Ön Parlamento'dan çıkmalarıyla düzeltildi.

Dördüncüsü: Yedeklerle öyle manevra yapılmalıdır ki, düşmanın güçlü olduğu, geri çekilmenin kaçınılmaz olduğu, düşmanın kabul ettirmek istediği savaşı kabul etmenin apaçık dezavantajlı olduğu, verili güçler ilişkisinde geri çekilmenin, öncüyü düşmanın darbelerinden sakınmak ve yedekleri korumak için tek araç olduğu zaman, düzenli bir geri çekilmeye girişilebilsin.

> "Devrimci partiler", diyor Lenin, "eğitimlerini tamamlamalıdırlar. Onlar saldırmayı öğrenmişlerdir. fiimdi artık bu bilimin, daha doğru bir şekilde nasıl geri çekilineceği bilimiyle tamamlanması gerektiğini kavramalıdırlar. Kavramak gerekir ki —ve devrimci sınıf, kendi acı deneyimleriyle kavramayı öğrenir—, doğru bir şekilde saldırmayı ve doğru bir şekilde geri çekilmeyi öğrenmiş olmaksızın zafer kazanılamaz." (Aynı yerde, s. 61. [Türkçesi, s. 80.)]

Böyle bir stratejinin hedefi zaman kazanmak, düşmanı harap etmek ve daha sonra saldırıya geçmek üzere güç toplamaktır.

Brest barışının imzalanması böyle bir stratejinin örneği olarak görülebilir; [Brest barışı, —ÇN] Parti'ye, zaman kazanma, emperyalizmin kampındaki çatışmalardan yararlanma, düşmanın güçlerini parçalama, köylülüğü kendi yanında tutma ve Kolçak ve Denikin'e karşı saldırıyı hazırlamak için güç toplama olanağını verdi.

> "Ayrı bir barış anlaşması yapmakla", diyordu Lenin o sıralar, "kendimizi ***verili anda mümkün olan*** en yüksek derecede, birbirleriyle savaşan her iki emperyalist gruptan kurtarıyoruz, onların düşmanlıklarından ve —bize karşı bir anlaşma yapmalarını zorlaştıran— savaşlarından yararlanıyoruz, belirli bir dönem, sosyalist devrimi sürdürmek ve pekiştirmek için hareket serbestliği elde ediyoruz." (Bkz. Lenin, Bütün Eserler, C. 22, s. 198, Rusça.)

> "fiimdi en budalalar bile", diyordu Lenin Brest barışından üç yıl sonra, "'Brest Barışı'nın bizi güçlendiren ve uluslararası emperyalizmin güçlerini parçalayan bir taviz olduğunu görüyor" (Bkz. Lenin, Seçme Eserler, C. 9, s. 263. [s. 274. —İnter Yayınları.])

Stratejik önderliğin doğruluğunu güvenceleyen ana koşullar bunlardır.

5— Taktik önderlik. Taktik önderlik, stratejik önderliğin bir parçasıdır; onun görevlerine ve gereklerine tabidir. Taktik önderliğin görevi, proletaryanın tüm mücadele ve örgüt biçimlerinde ustalaşmak; ve verili güçler ilişkisinde, stratejik başarının hazırlanması için gerekli olan azami sonuçları elde etmek için bunlardan doğru bir şekilde yararlanılmasını sağlamaktır.

Proletaryanın mücadele ve örgüt biçimlerinden doğru bir şekilde yararlanmak nasıl olur?

Ana koşulları olarak aşağıdakilerin görüldüğü bazı zorunlu koşulları yerine getirmekle olur:

Birincisi: Öne çıkarılacak mücadele ve örgüt biçimleri, tam da, hareketin verili anındaki kabarma ya da alçalma koşullarına en uygun olan ve kitleleri devrimci mevzilere çekmeyi, milyonlarca kitleyi devrim cephesine çekmeyi ve onların devrim cephesinde mevzilenmesini kolaylaştırmak ve sağlama almak için elverişli mücadele ve örgüt biçimleridir.

Burada önemli olan, öncünün, eski düzenin ayakta tutulmasının olanaksızlığını ve onun devrilmesinin kaçınılmazlığını görmesi değildir. Önemli olan, kitlelerin, milyonlarca kitlenin bu kaçınılmazlığı kavraması ve öncüyü desteklemeye hazır olduğunu göstermesidir. Ama kitleler bunu ancak kendi deneyimleri temelinde kavrayabilir. Milyonlarca kitleye, eski iktidarın devrilmesinin kaçınılmazlığını kendi deneyimleri vasıtasıyla anlama olanağını vermek ve kitlelerin, devrimci şiarların doğruluğuna deneyimleri temelinde kanaat getirmelerini kolaylaştıracak mücadele yöntemlerini ve örgüt biçimlerini öne çıkarmak — işte görev budur.

Eğer Parti o sıralar Duma'ya katılmaya karar vermiş olmasaydı, eğer güçlerini Duma'da çalışma üzerinde toplamamış ve Duma'nın beyhudeliğini, Kadetlerin vaatlerinin yalan olduğunu, Çarlıkla

*

Printed with RagTime 6 (Demo)
© 2006 RagTime GmbH

anlaşmaya varmanın olanaksızlığını ve köylülükle işçi sınıfının ittifakının kaçınılmazlığını kitlelerin kendi deneyimleri ile kavramalarını kolaylaştırmak için bu çalışma temelinde mücadeleyi geliştirmeseydi, öncü, işçi sınıfından kopardı ve işçi sınıfı, kitlelerle bağlarını kaybederdi. Kitlelerin Duma dönemindeki deneyimleri olmaksızın, Kadetlerin teşhiri ve proletaryanın hegemonyası olanaksız olurdu.

Otzovizm taktiğinin tehlikesi şu idi ki, öncüyü milyonlarca yedeğinden koparmakla tehdit ediyordu.

Eğer proletarya; Menşevikler ve Sosyal-Devrimcilerin henüz kendi kendilerini savaş ve emperyalizm yanlıları olarak teşhir etmemiş oldukları, kitlelerin barış, toprak ve özgürlük üzerine menşevik ve sosyal-devrimci söylevlerin sahteliğini henüz kendi deneyimleriyle kavramamış oldukları 1917 Nisanı'nda ayaklanma çağrısı yapan "Sol" komünistleri izlemiş olsaydı; Parti işçi sınıfından kopardı ve işçi sınıfı geniş köylü ve asker yığınları üzerindeki nüfuzunu yitirirdi. Kitlelerin Kerenski dönemindeki deneyimleri olmaksızın, Menşevikler ve Sosyal-Devrimciler tecrit edilmez, ve proletarya diktatörlüğü olanaksız olurdu. Bundan ötürü, küçük-burjuva partilerinin hataları hakkında [kitleleri —ÇN] "sabırla aydınlatma" ve Sovyetler içinde açık mücadele taktiği tek doğru taktikti.

"Sol" komünistlerin taktiğinin tehlikesi şuydu ki, Parti'yi proletarya devriminin önderinden, ayakları havada bir avuç boş kafalı komplocuya dönüştürmekle tehdit ediyordu.

> "Yalnızca öncüyle", diyor Lenin, "zafer kazanılamaz. Tüm sınıfın, geniş kitlelerin, öncüyü ya doğrudan desteklediği ya da ona karşı hayırhah bir tarafsızlık gösterdiği bir konum almamış oldukları sürece, öncüyü tek başına tayin edici savaşa sürmek… yalnızca bir budalalık olmakla kalmaz, aynı zamanda bir cinayet olur. Ama gerçekten tüm sınıfın, gerçekten emekçilerin ve sermaye tarafından ezilenlerin geniş kitlelerinin bu konuma gelmesi için, bunun için yalnızca propaganda, yalnızca ajitasyon yeterli değildir. Bunun için bu kitlelerin kendi siyasi deneyimi gereklidir. Bu, tüm büyük devrimlerin temel yasasıdır; bu yasa ki, şimdi sadece Rusya tarafından değil, Almanya tarafından da şaşırtıcı bir güçle ve canlılıkla doğrulanmaktadır. Yalnızca Rusya'nın kültür seviyesi düşük ve çoğu zaman okuma-yazmayı bilmeyen kitleleri değil, aynı zamanda Almanya'nın kültür seviyesi yüksek ve tümüyle okuma-yazma bilen kitleleri de, yönlerini kararlılıkla komünizme çevirmek için, II. Enternasyonal şövalyelerinin hükümetinin bütün güçsüzlüğünü, karaktersizliğini, çaresizliğini, burjuvazi önündeki bütün uşaklığını, bütün alçaklığını ve proletarya diktatörlüğünün tek alternatifi olarak en aşırı gericilerin (Rusya'da Kornilov, Almanya'da Kapp ve ortakları) diktatörlüğünün kaçınılmazlığını kendi acı deneyimleriyle kavramak zorunda kaldılar." (Bkz. Lenin, Seçme Eserler, C. 10, s. 128-129. [s. 152-153. —İnter Yayınları.])

İkincisi: Verili her her anda, tüm zinciri elde tutmayı ve stratejik başarıya ulaşmanın koşullarını hazırlamayı olanaklı kılmak için kavranması gereken süreçler zincirindeki özel halkayı bulmak.

Burada önemli olan, Parti'nin önünde bulunan tüm görevler arasından, yerine getirilmesi merkezi noktayı oluşturan ve çözümü diğer aktüel görevlerin başarıyla yerine getirilmesini güvenceleyen özel aktüel görevi bulup çıkarmaktır.

Bu yol gösterici ilkenin önemi, birisi uzak geçmişten (Parti'nin oluşturulması dönemi) ve diğeri dolaysız güncelden (NEP dönemi) alınan iki örnekle gösterilebilir.

Parti'nin oluşturulması döneminde, sayısız çevre ve örgütlerin henüz birbirine bağlanmadığı, amatörlüğün ve çevreciliğin Parti'yi baştan aşağı kemirdiği, ideolojik parçalanmışlığın Parti'nin iç yaşantısının karakteristik özelliğini oluşturduğu bu dönemde, Parti'nin o sırada karşı karşıya bulunduğu halkalar zinciri içinde ve görevler zinciri içinde esas halka ve esas görev, bütün Rusya için illegal bir gazetenin ("Iskra") yaratılmasıydı. Niçin? Çünkü o zamanki koşullar altında, sayısız çevreleri ve örgütleri bir tek bütün içinde birleştirecek, ideolojik ve taktik birliğin koşullarını hazırlayacak ve bu yoldan gerçek bir partinin oluşturulması için temelleri atacak durumda olan ve aynı telden çalan bir Parti çekirdeği ancak illegal bir tüm Rusya gazetesi ile yaratılabilirdi.

*

Printed with RagTime 6 (Demo)
© 2006 RagTime GmbH

Savaştan iktisadi inşaya geçiş döneminde; sanayinin, yıkılmışlığın kıskacında bir bitkisel hayata girdiği ve tarımın kentsel ürün darlığından sıkıntı çektiği; devlet sanayii ile köylü iktisadının birleşmesinin, sosyalist inşanın başarısının temel koşulu haline geldiği bu dönemde; ticaretin geliştirilmesi, süreçler zincirinin ana halkasını, görevler dizisi içinde ana görevi oluşturuyordu. Niçin? Çünkü NEP koşulları altında, sanayi ile köylü iktisadının birleştirilmesi ticaretten başka bir yolla mümkün değildi; çünkü NEP koşulları altında, sürüm olmadan üretim sanayi için ölüm demekti; çünkü sanayi ancak, ticareti geliştirme yoluyla sürümü genişleterek genişletilebilirdi; çünkü ancak ticaret alanında sağlam bir tutanak elde edildiğinde, ancak ticarete egemen olunduğunda, ancak bu halkaya egemen olunduğunda, sanayi ile köylü iktisadını birbiriyle sımsıkı bağlamak ve sosyalist iktisadın temelinin kurulmasının koşullarını yaratmak için diğer aktüel görevleri başarıyla çözmek umudu olabilirdi.

> "Devrimci ve sosyalizm yandaşı ya da genelde komünist olmak yetmez…", der Lenin. "Verili her anda, tüm zinciri elde tutmayı ve bir sonraki halkaya geçmeyi güvenle hazırlamak için tüm güçle kavranması gereken özel halkayı bulmasını bilmek gerekir…"
>
> "Verili anda… bu halka, doğru bir devlet düzenlemesi (yönetimi) altında iç ***ticaretin*** canlandırılmasıdır. Ticaret, tarihsel olaylar zincirinde, 1921-1922 yıllarında sosyalist inşamızın geçiş biçimlerinde… ***'tüm gücümüzle kavramamız gereken'*** 'halka'dır." (Bkz. Lenin, Seçme Eserler, C. 9, s. 319. [s. 327. —İnter Yayınları.])

Taktik önderliğin doğruluğunu güvenceleyen ana koşullar bunlardır.

6— Reformculuk ve devrimcilik. Devrimci taktik, reformist taktikten ne ile ayrılır?

Bazıları, Leninizmin genelde reformlara karşı, uzlaşmalara ve anlaşmalara karşı olduğunu sanıyorlar. Bu tamamen yanlıştır. Belirli bir anlamda "her ne koparırsan kâr" olduğunu, belirli koşullar altında genelde reformların, özelde ise uzlaşma ve anlaşmaların zorunlu ve yararlı olduğunu Bolşevikler de herkes kadar bilir.

> "Uluslararası burjuvazinin devrilmesi için bir savaş yürütmek", diyor Lenin, "devletler arasındaki alelade savaşların en inatçılarından bile yüz kez daha çetin, daha uzun ve daha çapraşık [bir savaş yürütmek —ÇN] ve bu arada manevra yapmayı, düşmanlar arasındaki (geçici de olsa) çıkar çatışmalarından yararlanmayı, olası (geçici de olsa) çıkar çatışmalarından yararlanmayı, olası (geçici, istikrarsız, yalpalayan, koşullu da olsa) müttefiklerle anlaşmalar ve uzlaşmalar yapmayı peşinen reddetmek — bu sonsuz derecede gülünç bir tavır olmaz mı? Bu, henüz araştırılmamış ve o güne kadar ulaşılmamış bir dağa çetin bir şekilde tırmanırken, bazen zikzaklar çizerek gitmeyi, bazen geri dönmeyi, bir kez seçilen doğrultuyu bırakıp başka doğrultuları denemeyi baştan reddetmekle aynı şey değil midir?" (Bkz. Lenin, Seçme Eserler, C. 10, s. 105. [s. 127. —İnter Yayınları.])

Bundan dolayı, apaçıktır ki, burada önemli olan, reformların ya da uzlaşma ve anlaşmaların kendileri değil, reformlardan ve anlaşmalardan nasıl yararlanıldığıdır.

Reformist için reform herşeydir; devrimci çalışma ise ikincil birşey, lafı edilecek bir konudur, gözboyamaya yarar. Bundan dolayı burjuva iktidarının varlığı koşullarında reformist bir taktikle reform, kaçınılmaz olarak bu iktidarın sağlamlaştırılmasının bir aracına, devrimi çökertmenin bir aracına dönüşür.

Oysa devrimci için tersine, esas olan reform değil, devrimci çalışmadır; devrimci için reform, devrimin bir yan ürünüdür. Bundan dolayı burjuva iktidarının varlığı koşullarında devrimci bir taktikle reform, doğası gereği, bu iktidarı çökertmenin bir aracına, devrimi sağlamlaştırmanın bir aracına, devrimci hareketin daha da geliştirilmesi için bir üs noktasına dönüşür.

Devrimci, reformu sadece, legal ve illegal çalışmayı birleştirmenin bir dayanak noktası olarak ve burjuvaziyi devirmek için kitlelerin devrimci hazırlığını amaçlayan illegal çalışmayı güçlendirmeye yarayan bir siper olarak kabul eder.

Emperyalizm koşullarında reformlardan ve uzlaşmalardan devrimci bir şekilde yararlanmanın özü ***budur.***

*

Printed with RagTime 6 (Demo)
© 2006 RagTime GmbH

Reformist ise tersine, reformları her türlü illegal çalışmayı reddetmek, kitlelerin devrime hazırlanmasını baltalamak ve "bağışlanan" reformların gölgesinde uykuya yatmak için kabul eder.

Reformsit taktiğin özü ***budur.***

Emperyalizm koşulları altında reformlar ve uzlaşmalar konusunda durum budur.

Ama emperyalizmin devrilmesinden sonra, proletarya diktatörlüğü altında, durum biraz değişir. Belirli koşullar altında, belirli bir durumda, proletarya iktidarı kendini, var olan düzeni devrimci bir şekilde yeniden inşa etme yolundan, bu düzeni geçici bir süre yavaş yavaş yeniden biçimlendirme yoluna, Lenin'in ünlü makalesi "Altının Önemi Üzerine"de söylediği gibi, "reformist yola", yandan çevirme yoluna, proleter olmayan sınıfları dağıtmak, devrime soluklanma molası vermek, güç toplamak ve yeni bir saldırının koşullarını hazırlamak için reformlar ve bu sınıflara ödünler verme yoluna geçmek zorunluluğuyla karşı karşıya görebilir. Bu yolun belirli bir anlamda "reformist" bir yol olduğu inkâr edilemez. Yalnız, bu durumda temel bir farklılıkla karşı karşıya olduğumuzu, [yani —ÇN] bu durumda reformun proletarya iktidarından kaynaklandığını, proletarya iktidarını güçlendirdiğini, ona gerekli soluklanma molasını verdiğini, görevinin devrimi değil, tam tersine proleter olmayan sınıfları çökertmek olduğunu akılda tutmak gerekir.

Böylelikle reformlar bu koşullar altında kendi karşıtına dönüşür.

Böyle bir politikanın proletarya iktidarı tarafından uygulanması, yalnızca, önceki dönemde devrimin atılımı yeterince büyük olduğu ve böylelikle saldırı taktiği yerine geçici olarak geri çekilme taktiğini, yandan çevirme hareketleri taktiğini geçirebilmek için geri çekilecek yeterince geniş bir alan yarattığı için mümkündür.

Böylece, eskiden burjuva iktidarı altında reformlar devrimin bir yan ürünü iken, şimdi, proletarya diktatörlüğü altında reformların kaynağı; proletaryanın devrimci kazanımlarıdır; bu kazanımlardan

oluşan, proletaryanın elindeki birikmiş rezervlerdir.

> "Reformlar ile devrimin ilişkisini", diyor Lenin, "yalnızca marksizm tam ve doğru bir şekilde belirlemiştir; ne var ki Marx bu ilişkiyi sadece bir yanıyla, yani proletaryanın, bir tek ülkede de olsa, ilk az çok sağlam, az çok kalıcı zaferinden önceki bir durumda görebilmiştir. Böyle bir durumda doğru bir ilişkinin temeli şöyleydi: Reformlar, proletaryanın devrimci sınıf mücadelesinin bir yan ürünüdür… Bir tek ülkede de olsa proletaryanın zaferinden sonra, reformlar ile devrimin ilişkisi içine yeni bir şey girer. İlkesel olarak hiçbir şey değişmemiştir, ama biçimde, Marx'ın şahsen önceden göremediği, ama yalnızca marksizmin felsefesi ve siyaseti zemini üzerinde bilincine varılabilecek bir değişiklik olur… Zaferden sonra onlar (yani reformlar. ***J. St.***) (uluslararası ölçekte eskiden olduğu gibi yine 'yan ürün' olarak kalırken) zaferin kazanılmış olduğu ülke için, ayrıca, güçler sonuna kadar kullanılmasına rağmen şu ya da bu geçişi devrimci bir şekilde başarmaya açıkça yetmediğinin görüldüğü durumlarda gerekli ve haklı bir soluklanma molasıdır. Zafer öyle bir 'güç rezervi' sağlar ki, zoraki bir geri çekilme sırasında bile dayanmaya —hem maddi, hem manevi anlamda dayanmaya— olanak verir." (Bkz. Lenin, Seçme Eserler, C. 9, s. 322-323. [s. 329– 330. —İnter Yayınları.])

VIII

PARTİ

Devrim öncesi dönemde, az çok barışçıl gelişme döneminde, II. Enternasyonal partilerinin işçi hareketinde egemen güç olduğu ve parlamenter mücadele biçimlerinin temel biçimler olarak görüldüğü bu koşullarda parti, sonraları açık devrimci savaş koşulları altında kazandığı ciddi ve tayin edici öneme sahip değildi ve olamazdı da. Çeşitli saldırılara karşı II. Enternasyonal'i savunmak için Kautsky, II. Enternasyonal partilerinin savaş aracı değil, bir barış aracı olduklarını, tam da bu yüzden savaş sırasında, proletaryanın devrimci eylemleri döneminde, herhangi ciddi birşeye girişecek durumda olmadıklarını söyledi. Bu tamamıyla doğrudur. Ama bu ne demektir?

*

Printed with RagTime 6 (Demo)
© 2006 RagTime GmbH

Bu demektir ki, II. Enternasyonal partileri, proletaryanın devrimci mücadelesi için işe yaramazdır; işçileri iktidara götüren, proletaryanın militan partileri değil, parlamento seçimleri ve parlamenter mücadele için düzenlenmiş bir seçim aygıtıdır. Aslında, II. Enternasyonal oportünistlerinin egemenlik döneminde proletaryanın asıl siyasi örgütünün parti değil de parlamento fraksiyonu olduğu olgusu da bununla açıklanır. Parti'nin bu dönemde gerçekte parlamento fraksiyonunun bir eklentisi ve ona hizmet etmekle yükümlü bir öge olduğu iyi bilinir. Kanıtlamaya gerek yoktur ki, böylesi koşullar altında ve böyle bir partinin yönetimi altında proletaryayı devrime hazırlamak sözkonusu bile olamazdı.

Ama yeni dönemin gelip çatmasıyla durum temelden değişti. Yeni dönem, sınıfların açıktan çatışması dönemidir; proletaryanın devrimci eylemleri dönemi, proletarya devrimi dönemi, güçlerin emperyalizmi devirmeye, iktidarın proletarya tarafından ele geçirilmesine doğrudan hazırlanması dönemidir. Bu dönem, proletaryanın önüne yeni görevler koyar: tüm parti çalışmasını yeni, devrimci bir tarzda yeniden örgütlemek, işçileri iktidar uğruna devrimci mücadele ruhuyla eğitmek, yedekleri yetiştirmek ve yakınlaştırmak, komşu ülkelerin proleterleriyle ittifakı kurmak, sömürgelerdeki ve bağımlı ülkelerdeki kurtuluş hareketiyle sağlam bağlar kurmak vs. vb. Bu yeni görevlerin, parlamentarizmin barışçıl koşullarında eğitilmiş olan eski sosyal-demokrat partilerin güçleriyle çözülebileceğini sanmak, kendini onmaz bir çaresizliğe, kaçınılmaz bir yenilgiye mahkûm etmek demektir. Üstesinden gelinecek böylesi görevlerin olduğu yerde eski partileri başta tutmaya devam etmek, tamamen silahsız durumda kalmak demektir. Kanıtlamaya gerek yoktur ki, proletarya böyle bir duruma razı olamazdı.

Yeni bir partinin, militan bir partinin, devrimci bir partinin, proletaryaya iktidar uğruna mücadelede önderlik edecek kadar cesur, devrimci durumun çapraşık koşulları içinde yolunu şaşırmayacak kadar deneyimli, hedefe giden yolda tehlikeli engellerden sakınacak kadar esnek bir partinin zorunluluğu buradan gelir.

Böyle bir parti olmaksızın, emperyalizmi devirmek, proletarya diktatörlüğünü kurmak düşünülemez bile.

Bu yeni parti, Leninizmin partisidir.

Bu yeni partinin özellikleri nelerdir?

1— İşçi sınıfının öncü müfrezesi olarak Parti. Parti herşeyden önce işçi sınıfının öncü müfrezesi olmak zorundadır. Parti'nin, işçi sınıfının en iyi unsurlarını, bu unsurların deneyimini, devrimci ruhunu, proletarya davası uğruna sonsuz fedakârlığını emmesi gerekir. Ama gerçekten bir öncü müfreze olması için, partinin devrimci teori ile, hareketin yasalarının bilgisiyle, devrimin yasalarının bilgisiyle silahlanmış olması gerekir. Yoksa parti, proletaryanın mücadelesini yönetemez, proletaryaya önderlik edemez. Eğer parti, işçi sınıfının kitlesinin duygularını ve düşündüklerini kaydetmekle yetinirse, kendiliğinden hareketin kuyruğunda sürüklenirse, kendiliğinden hareketin ataletinin ve politikaya karşı ilgisizliğin üstesinden gelemezse; eğer parti, proletaryanın geçici çıkarlarının üstüne çıkamazsa, kitleleri proletaryanın sınıf çıkarlarını anlama bilinç düzeyine yükseltemezse, gerçek bir parti olamaz. Parti, işçi sınıfından ilerde olmak zorundadır; parti, işçi sınıfından daha uzakları görebilmelidir; parti, kendiliğinden hareketin kuyruğunda sürüklenmemeli, proletaryaya önderlik etmelidir. "Kuyrukçuluk" siyasetini vaaz eden II. Enternasyonal partileri, proletaryayı burjuvazinin elinde bir alet olmaya mahkûm eden burjuva politikasının bir aracıdırlar. Ancak proletaryanın öncü müfrezesi olan ve kitleleri proletaryanın sınıf çıkarlarını anlama bilinç düzeyine yükseltebilen bir parti, ancak böyle bir parti, işçi sınıfını trade-union'culuk yolundan vazgeçmeye ve bu sınıfı bağımsız bir siyasi güç haline getirmeye muktedirdir. Parti, işçi sınıfının siyasi önderidir.

Yukarıda, işçi sınıfının mücadelesinin güçlüklerinden, bu mücadelenin çapraşık koşullarından, strateji ve taktikten, yedeklerden ve manevralardan, saldırıdan ve geri çekilmekten söz ettim. Bu koşullar, savaş koşullarından daha az çapraşık değildir, belki daha da çapraşıktır. Bu koşullar içinde doğru yolu kim bulabilir, milyonlarca

*

Printed with RagTime 6 (Demo)
© 2006 RagTime GmbH

proletere doğru yönü kim gösterebilir? Savaş halinde olan hiçbir ordu, yenilmek istemiyorsa, deneyimli bir kurmay heyetinden vazgeçemez. Proletaryanın da, eğer amansız düşmanlarının pençesinde kahrolmak istemiyorsa, böyle bir kurmay heyetinden hiç mi hiç vazgeçemeyeceği açık değil midir? Ama bu kurmay heyet nerededir? Bu kurmay heyeti ancak proletaryanın devrimci partisi olabilir. Devrimci partisi olmayan bir işçi sınıfı, kurmay heyeti olmayan bir ordudur. Parti, proletaryanın savaş kurmay heyetidir.

Ama parti sadece ***öncü*** müfreze olamaz. Aynı zamanda ***sınıfın*** bir müfrezesi, sınıfın bir parçası, varlığının bütün kökleri ile ona sımsıkı bağlı bir parçası olmak zorundadır. Öncü müfreze ile işçi sınıfının arta kalanı arasındaki fark, parti üyeleri ile partisizler arasındaki fark, sınıflar yok olmadıkça, proletarya, başka sınıflardan gelen unsurlarla kendi saflarını tamamlamadıkça, işçi sınıfı bütünü ile öncünün düzeyine yükselmedikçe, ortadan kalkamaz. Ama bu fark, işçi sınıfından kopmaya kadar varırsa, parti kendi içine çekilir ve partisiz kitlelerle bağları çözülürse, parti parti olmaktan çıkar. Parti, partisiz kitlelerle bağlı değilse, kendisiyle partisiz kitleler arasında bağlantı yoksa, bu kitleler partinin önderliğini kabul etmiyorlarsa; eğer partinin kitleler arasında manevi ve siyasi itibarı yoksa, parti sınıfa önderlik edemez. Kısa bir süre önce, partimize 200 000 işçiyi yeni üye kaydettik. Bu üye kaydının dikkate değer yanı, bu işçilerin partiye özellikle kendiliklerinden gelmemeleri, ama yeni üyelerin kabulüne fiilen katılan ve onların onayı olmaksızın bir tek yeni üyenin alınmadığı bütün partisizler kitlesi tarafından gönderilmeleridir. Bu olgu, partisiz işçilerin büyük kitlesinin Partimizi ***kendi*** öz partisi, kendine ***yakın*** ve ***yakın tanıdığı*** olarak gördüğünü, Parti'nin gelişmesinin ve güçlenmesinin kendilerini son derece ilgilendirdiğini ve kaderlerini Partimizin önderliğine seve seve bağladığını gösteriyor. Kanıtlamaya gerek yoktur ki; partiyi partisizler kitlesine bağlayan bu çözülmez manevi bağlar olmaksızın, parti, sınıfının tayin edici gücü haline gelemezdi. Parti, işçi sınıfının ayrılmaz bir parçasıdır.

"Biz", diyor Lenin, "sınıfın partisiyiz, ve bu yüzden, ***hemen hemen tüm sınıf*** (savaş sırasında, içsavaş döneminde, kesinlikle tüm sınıf) partimizin yönetimi altında hareket etmelidir, partimizin çevresinde saflarını mümkün olduğu kadar sıklaştırmalıdır; ama kapitalizmin egemenliği altında tüm sınıfın ya da hemen hemen tüm sınıfın, öncü müfrezesinin, yani kendi sosyal-demokrat partisinin bilinçlilik ve eylem düzeyine çıkabileceğini düşünmek Manilovizm ve 'kuyrukçuluk' olur. Kapitalizm altında (daha ilkel olan, ve gelişmemiş katmanların bilincine daha kolay ulaşabildikleri) sendika örgütünün bile, işçi sınıfının tümünü ya da hemen hemen tümünü kucaklayamayacağından, aklı başında hiçbir sosyal-demokrat kuşku duymamıştır. Öncü müfreze ile, ona doğru çekilen kitleler arasındaki farkı unutmak, öncünün gittikçe daha geniş kitleleri bu ileri düzeye ***yükseltme*** görevini unutmak, yalnızca kendini aldatmak, gözlerini görevlerimizin muazzam büyüklüğüne kapamak ve bu görevlerin kapsamını daraltmak olur." (Bkz. Lenin, Bütün Eserler, C. 6, s. 261–262. Rusça.)

2— İşçi sınıfının örgütlü müfrezesi olarak Parti. Parti, işçi sınıfının yalnızca ***öncü*** müfrezesi değildir. Eğer sınıfın mücadelesini gerçekten yönetmek istiyorsa, aynı zamanda sınıfın ***örgütlü*** müfrezesi de olmak zorundadır. Kapitalizm şartlarında partinin görevleri son derece büyük ve çeşitlidir. Parti, iç ve dış gelişmenin son derece çetin şartları altında proletaryanın mücadelesini yönetmek zorundadır; durum saldırıyı gerektiriyorsa, proletaryayı saldırıya geçirmeli, durum geri çekilmeyi gerektiriyorsa, proletaryanın, güçlü hasmının darbelerinden sakınmasını sağlamalıdır; örgütsüz partisiz işçi kitlesinin milyonlarına disiplin ruhunu ve planlı mücadeleyi, örgütlülük ve metanet ruhunu taşımalıdır. Ama parti, ancak kendisi de disiplinin ve örgütlülüğün cisimleşmesi ise; ancak kendisi proletaryanın ***örgütlü*** müfrezesi ise bu görevleri layıkıyla yerine getirebilir. Bu koşullar olmaksızın, partinin proletaryanın milyonlarca kitlesine gerçek önderliği sözkonusu olamaz. Parti, işçi sınıfının örgütlü müfrezesidir.

Örgütlü bir bütün olarak Parti düşüncesi, Partimizin Tüzüğü'nün birinci maddesine konan Lenin'in ünlü formülasyonu ile saptanmıştır; bu formülasyona göre parti, örgütlerinin ***toplamıdır*** ve parti üyesi ise

*

Printed with RagTime 6 (Demo)
© 2006 RagTime GmbH

parti örgütlerinden birinin üyesi olan kimsedir. Bu formülasyona daha 1903'te karşı çıkan Menşevikler, bunun yerine kendi kendini parti üyesi ilan etme "sistemini", parti üyesi "sıfatını", partiyi şu ya da bu şekilde destekleyen, ama parti örgütüne mensup olmayan ve mensup olmak da istemeyen her "profesör" ve "öğrenci"ye, her "sempatizan" ve "grevci"ye dek genişleten bir "sistem" koymayı önerdiler. Kanıtlamaya gerek yoktur ki, eğer bu orijinal sistem Partimizde yer etseydi, Parti'nin kaçınılmaz olarak profesör ve öğrencilerle aşırı derecede dolmasına ve parti ile sınıf arasındaki sınırı silerek partinin örgütsüz kitleleri öncü müfrezenin düzeyine yükseltme görevini ortadan kaldırarak, Parti'yi "sempatizanlar" denizinde koybolmuş, şekilsiz, dezorganize bir "kuruluş" haline gelmesine götürürdü. Söylemeye gerek yok ki, böyle oportünist bir "sistem" ile Partimiz, devrimimizde işçi sınıfının örgütleyici çekirdeği rolünü yerine getiremezdi.

> "Martov yoldaşın görüşü açısından", der Lenin, "Parti'nin sınırları tamamiyle belirsiz kalmaktadır, çünkü 'her grevci' 'kendini Parti üyesi ilan edebilir'. Bu belirsizliğin yararı nedir? Bir 'ünvan'ın en geniş biçimde yayılması. Zararı ise, sınıf ile Parti'yi birbirine karıştıran ***örgüt dağıtıcı*** düşüncenin taşınmasıdır." (Aynı yerde, s. 268.)

Ama Parti, sadece parti örgütlerinin ***toplamı*** değildir. Parti aynı zamanda bu örgütlerin birleşmiş ***sistemi,*** üst ve alt yönetim organlarıyla, azınlığın çoğunluğa uymasıyla, bütün Parti üyeleri için bağlayıcı olan pratik kararlarıyla, bu örgütlerin resmen birleştirilmiş bütünlüğüdür. Bu koşullar olmaksızın Parti, işçi sınıfının mücadelesinin planlı ve örgütlü yönetimini gerçekleştirmeye yetenekli birleştirilmiş ve örgütlü bir bütün olamaz.

> "Eskiden", der Lenin, "Partimiz şeklen örgütlenmiş bir bütün değildi, sadece ayrı ayrı grupların bir toplamı idi; ve bundan dolayı da bu gruplar arasında ideolojik etkileme ilişkilerinden başka bir ilişki bulunamazdı. ***fiimdi*** ise örgütlü bir Parti haline geldik; ve bu da bir gücün yaratılması, fikirlerin otoritesinin gücün otoritesine dönüştürülmesi, alt Parti kademelerinin üst Parti kademelerine bağımlı olması demektir." (Aynı yerde, s. 384–385.)

Azınlığın çoğunluğa uyması ilkesi, Parti çalışmasının bir merkez tarafından yönetilmesi ilkesi, istikrarsız unsurların hücumlarına, "bürokatizm", "formalizm" vb. suçlamalarına sık sık hedef olur.

Kanıtlamaya gerek yoktur ki, bu ilkeler uygulanmaksızın, Parti'nin bir bütün olarak sistemli çalışması ve işçi sınıfının mücadelesinin yönetilmesi olanaksız olurdu. Örgüt sorununda Leninizm, bu ilkelerin sıkı sıkıya uygulanmasıdır. Bu ilkelere karşı mücadeleyi Lenin, alayla karşılanmaya ve reddedilmeye layık "Rus nihilizmi" ve "aristokratik anarşizm" diye niteler.

"Bir Adım İleri" adlı kitabında Lenin, bu istikrarsız unsurlar hakkında şöyle der:

> "Bu aristokratik anarşizm, özellikle Rus nihilistine özgüdür. Parti örgütü ona korkunç bir 'fabrika' gibi görünür; parçanın bütüne, azınlığın çoğunluğa boyun eğmesi bir 'kölelik'tir… , merkezin yönetimi altında işbölümü onda, insanların 'çarka ve dişliye' dönüşmesine karşı traji-komik bir çığlık atmaya neden olur…, Parti'nin örgüt tüzüğünden söz edilmesi, yüzünü aşağılayıcı bir şekilde buruşturmasına ve küçümseyici bir tavırla, işlerin tüzük olmadan da pekâlâ yürüyebileceğini belirtmesine… neden olur."
>
> "Bu ünlü bürokratizme karşı çığlıkların, merkezi organların personel bileşiminden duyulan hoşnutsuzluğu örtmeye yarayan bir örtü, bir incir yaprağı olduğu… açıktır sanıyorum. Sen bir bürokratsın, çünkü parti kongresi seni benim isteğimle değil, benim isteğime rağmen seçti; sen bir formalistsin, çünkü parti kongresinin formal kararlarına dayanıyorsun, benim rızama değil; kaba-mekanik bir tarzda hareket ediyorsun, çünkü parti kongresinin 'mekanik' çoğunluğuna dayanıyorsun ve benim koopte edilme isteğimi dikkate almıyorsun; sen bir otokratsın, çünkü iktidarı eski ahbap çevresine teslim etmek istemiyorsun"* (Aynı yerde, s. 412–413 ve 380).

3— Proletaryanın sınıf örgütünün en yüksek biçimi olarak Parti. Parti, işçi sınıfının örgütlü müfrezesidir. Ama parti, işçi sınıfının biricik örgütü değildir. Proletarya, onlar olmaksızın sermayeye karşı başarılı bir mücadele yürütemeyeceği, bir dizi diğer örgütlere de sahiptir: sendikalar, kooperatifler, fabrika örgütleri, parlamento grupları, partisiz kadın birlikleri, basın, kültür ve eğitim örgütleri, gençlik dernekleri, (açık devrimci eylemler sırasında) devrimci müca-

* *Burada, II. Parti Kongresi'nin kararlarına boyun eğmeyen ve Lenin'i "bürokratizm" ile suçlayan Akselrod, Martov, Potressov v.d.'nin "ahbap çevresi" kastedilmektedir.*

*

Printed with RagTime 6 (Demo)
© 2006 RagTime GmbH

dele örgütleri, (eğer proletarya iktidarda ise) devlet örgütü biçimi olarak Temsilciler Sovyeti vb. Bunların büyük çoğunluğu, partisiz örgütlerdir ve içlerinden ancak birkaçı Parti'ye doğrudan doğruya dayanır ya da Parti'nin kollarını oluşturur. Bu örgütlerin hepsi, belirli şartlarda işçi sınıfına kesinlikle gereklidirler, çünkü bunlar olmadan mücadelenin çeşitli alanlarında proletaryanın sınıf mevzilerini güçlendirmek, burjuva toplum düzeninin yerine sosyalist toplum düzenini geçirmekle yükümlü güç olarak proletaryayı çelikleştirmek imkânsızdır. Ama sayısı bu kadar kabarık olan bu örgütlerin yönetim birliği nasıl gerçekleştirilecektir? Bu örgüt çokluğunun, yönetimde dağınıklığa yol açmayacağının garantisi nerdedir? Denebilir ki, bu örgütlerin her biri, kendi özel alanında faaliyet göstermektedir ve dolayısıyla bunlar birbirlerine engel olamaz. Bu elbette doğrudur. Ama ***bir tek*** sınıfa, proleterler sınıfına hizmet ettiklerine göre, bütün bu örgütlerin faaliyetlerini bir tek doğrultuda yürütmeleri gerektiği de doğrudur. O zaman şu soru ortaya çıkıyor: Bütün örgütlerin çalışmalarında izlemeleri gereken bu çizgiyi, bu genel doğrultuyu kim belirler? Gereken deneyime sahip bulunduğu için, yalnız bu genel çizgiyi hazırlamaya yetenekli olmakla kalmayan, aynı zamanda yeterli otoriteye de sahip bulunduğu için, bütün bu örgütleri, yönetim birliğini sağlamak ve aykırı hareketleri gidermek üzere bu çizgiyi uygulamaya sevketmeye yetenekli olan o merkezi örgüt nerdedir?

Bu örgüt, proletaryanın partisidir.

Parti, bunun için gerekli bütün önşartlara sahiptir; çünkü birincisi, Parti, proletaryanın partisiz örgütlerine doğrudan doğruya bağlı olan ve çok defa bu örgütleri yöneten işçi sınıfının en yetkin unsurlarının toplandığı alandır; ikincisi, işçi sınıfının en yetkin unsurlarının toplanma alanı olarak Parti, işçi sınıfının örgütlerinin bütün biçimlerini yönetmeye yetenekli önderlerin yetiştirilmesi için en iyi okuldur; üçüncüsü, işçi sınıfı önderlerinin yetiştirilmesi için en iyi okul olarak Parti, deneyimi ve otoritesi sayesinde proletaryanın mücadelesinin önderliğini merkezileştirmeye ve böylelikle işçi sınıfının çeşitli partisiz örgütlerini, Parti'yi sınıfa bağlayan yardımcı organlar ve volan kayışları haline getirmeye yetenekli biricik örgüttür. Parti,

proletaryanın sınıf örgütünün en yüksek biçimidir.

Tabii ki bu, partisiz örgütlerin, sendikaların, kooperatiflerin vb. partinin yönetimine şeklen ast olarak bağlı olmaları demek değildir. Sadece, bu örgütlere mensup olan ve tartışma götürmez şekilde etkili olan Parti üyeleri; bu partisiz örgütlerin, faaliyetlerinde proletarya partisine mümkün olduğunca yakınlaştırılması ve onun siyasi önderliğini gönül rızasıyla kabul etmeleri için bütün ikna yollarına başvurmalıdır demektir.

İşte bunun için Lenin, partinin, siyasi önderliği, proletaryanın bütün diğer örgüt biçimlerine uzanması gereken "proletaryanın sınıf birliğinin ***en üst*** biçimi" olduğunu söyler. (Bkz. Lenin, Seçme Eserler, C. 10, s. 84. [s. 106. —İnter Yayınları.])

İşte bunun için, partisiz örgütlerin "bağımsızlığı" ve "tarafsızlığı" oportünist teorisi, ***bağımsız*** parlamenterler ve Parti'den ***kopmuş*** yazarlar, ***darkafalı*** sendikacılar ve ***küçük-burjuvalaşmış*** kooperatifçiler üreten bu teori, Leninizmin teorisi ve pratiği ile kesinlikle bağdaşmaz.

4— Proletarya diktatörlüğünün aleti olarak Parti. Parti, proletarya örgütünün en yüksek biçimidir. Parti, proleterler sınıfının içinde ve bu sınıfın örgütleri arasında temel yönetici güçtür. Ama bu hiç de Parti'nin kendisi için bir amaç olduğu, kendi kendine yeter bir güç olarak görülebileceği anlamına gelmez. Parti, proleterlerin sınıf birliğinin sadece en yüksek biçimi değildir, aynı zamanda proletaryanın elinde, henüz kurulmadan önce diktatörlüğünün kurulmasına yarayan, kurulduktan sonra ise bu diktatörlüğün pekiştirilmesine ve geliştirilmesine yarayan bir ***araçtır.*** Eğer proletarya iktidar sorunuyla karşı karşıya kalmasaydı, emperyalizmin yarattığı koşullar, kaçınılmaz savaşlar, bir bunalımın varlığı, burjuvaziyi devirmek ve proletarya diktatörlüğünü kurmak için proletaryanın bütün güçlerinin bir noktada toplanmasını gerektirmeseydi, Parti devrimci hareketin bütün diğer örgüt biçimleri içindeki üstün durumuna erişemezdi. Parti, proletaryaya herşeyden önce, proletaryanın iktidarı başarıyla ele geçirmesi için vazgeçilmez bir kurum olan savaş genel kurmayı olarak gereklidir.

*

Printed with RagTime 6 (Demo)
© 2006 RagTime GmbH

Kanıtlamaya gerek yoktur ki, proletaryanın kitle örgütlerini çevresinde toplamaya ve savaş sırasında hareketin tümünün önderliğini merkezileştirmeye yetenekli bir parti olmasaydı, proletarya Rusya'da devrimci diktatörlüğünü kuramazdı.

Ama Parti, proletaryaya sadece diktatörlüğünü kurması için gerekli değildir; Parti, diktatörlüğü devam ettirmek, onu sosyalizmin tam zaferinin çıkarına sağlamlaştırmak ve geliştirmek için daha da gereklidir.

> "Partimizde", diyor Lenin, "en sert disiplin, gerçek demir disiplin olmadan; işçi sınıfının bütün kitlesinin; yani bu sınıfta düşünen, namuslu, fedakâr, etkili, geri tabakalara kılavuzluk etmeye ve onları peşinden sürüklemeye yetenekli ne varsa onların Parti'ye tam ve sınırsız desteği olmadan, Bolşeviklerin, 2,5 yıl demiyorum, 2,5 ay bile iktidarda kalamayacaklarını bugün hemen herkesin görebildiği muhakkaktır." (Aynı yerde, s. 56. [Türkçesi, s. 75.])

Ama diktatörlüğü "devam ettirmek" ve "geliştirmek" ne demektir? Milyonlarca proletere disiplin ve örgütlülük ruhunu aşılamaktır; proleter yığınlar içinde, küçük-burjuva kökenli güçlerin ve küçük-burjuva alışkanlıkların kemirici etkisine karşı bir savunma kalesi ve savunma ordusu kurmaktır; küçük-burjuva tabakaları eğitmek ve kalıba dökmek için proleterlerin örgütsel çalışmalarını desteklemektir; sınıfları kaldırmak ve sosyalist üretimi örgütlendirmek için zorunlu şartları hazırlamaya yetenekli bir güç olabilmeleri için proleter kitlelerin kendilerini eğitmelerine yardım etmektir. Bütün bunları ise, gücünü birliğinden ve disiplininden alan bir parti olmaksızın başarmak imkânsızdır.

> "Proletarya diktatörlüğü", diyor Lenin,"eski toplumun güçlerine ve geleneklerine karşı, kanlı ve kansız, şiddetli ve barışçı, askeri ve iktisadi, pedagojik ve idari inatçı bir mücadeledir. Milyonlarca ve on milyonlarca insanın alışkanlıklarının gücü, en korkunç güçtür. Mücadelede çelikleşmiş bir parti olmaksızın, sözkonusu sınıfta namuslu ne varsa onun güvenini kazanmış bir parti olmaksızın, kitlelerin ruh halini kollamayı ve kitle üzerinde etkili olmayı bilen bir parti olmaksızın, bu mücadeleyi başarı ile devam ettirmek imkânsızdır." (Aynı yerde, s. 78. [Türkçesi, s. 99.])

Proletarya, diktatörlüğünü kurmak ve devam ettirmek ***için*** Parti'ye muhtaçtır. Parti, proletarya diktatörlüğünün bir aletidir.

Bundan çıkan sonuç şudur ki, sınıfların ortadan kalkması ve proletarya diktatörlüğünün giderek sönmesi, yok olması ile (absterben —ÇN) Parti de giderek sönecek, yok olacaktır.

5— Hiziplerin varlığı ile bağdaşmayan bir irade birliği olarak Parti. Birliğinden ve demir disiplininden güç alan bir Parti olmaksızın, proletarya diktatörlüğünü kurmak ve devam ettirmek imkânsızdır. Ama irade birliği olmadan, bütün Parti üyelerinin tam ve koşulsuz eylem birliği olmadan, Parti'de demir disiplin düşünülemez. Kuşkusuz ki bu, Parti'de fikir mücadelesine yer olmadığı anlamına gelmez. Tam tersine, demir disiplin, eleştiriye ve fikir mücadelesine engel olmak şöyle dursun, Parti'nin bağrında eleştiriyi ve fikir mücadelesini önşart koşar. Üstelik bu, disiplinin "kör" disiplin olması demek hiç değildir. Tam tersine, demir disiplin, bilinçliliği ve itaat özgürlüğünü dıştalamaz, bilakis bunları önşart olarak öngörür; çünkü ancak bilinçli bir disiplin, gerçekten demir disiplin olabilir. Ama fikir mücadelesi bitince, eleştiri tükenip karara varılınca, bütün Parti üyelerinin irade birliği ve eylem birliği şarttır. Bu öyle bir zorunlu şarttır ki, onsuz ne birleşmiş Parti, ne de Parti'de demir disiplin düşünülebilir.

> "Bugünkü çetin içsavaş döneminde", diyor Lenin, "Komünist Partisi, ancak mümkün olduğunca merkezileşmiş tarzda örgütlenmişse, Parti'de askeri disipline pek benzeyen demir disiplin yürürlükteyse ve Parti'nin merkezi, büyük bir otoriteye sahipse, geniş yetkileri varsa ve Parti üyelerinin genel güvenini kazanmışsa görevini başarabilir." (Bkz. Lenin, Seçme Eserler, C. 10, s. 197. [s. 226. —İnter Yayınları.])

Diktatörlüğün kuruluşundan önceki mücadele koşullarında Parti disiplini hakkında bunlar söylenebilir.

*

Printed with RagTime 6 (Demo)
© 2006 RagTime GmbH

Diktatörlüğün kurulmasından sonra aynı şeyi, ama daha da büyük ölçüde söylemek gerekir.

> "Proletarya partisinin demir disiplinini", der Lenin, "(özellikle onun diktatörlüğü sırasında) azıcık da olsa zayıflatan kimse, gerçekte, proletaryaya karşı burjuvaziye yardım eder." (Bkz. Lenin, Seçme Eserler, C. 10, s. 79. [s. 100. —İnter Yayınları.])

Bundan çıkan sonuç şudur ki hiziplerin varlığı parti birliği ile, demir disiplini ile bağdaşamaz. Kanıtlamaya gerek yoktur ki, hiziplerin varlığı, birçok merkezin ortaya çıkmasına yol açar; birçok merkezin var olması ise Parti'de ortak bir merkezin yokluğu, irade birliğinin parçalanması, disiplinin gevşemesi ve dağılması, diktatörlüğün zayıflayıp dağılması demektir. Elbette ki, proletarya diktatörlüğüne karşı mücadele eden ve proleterleri iktidara götürmek istemeyen II. Enternasyonal partileri, hizip özgürlüğü gibi bir liberalizmi hoş görebilirler; çünkü bu partilerin demir disipline ihtiyaçları yoktur. Ama çalışmalarını proletarya diktatörlüğünün kuruluşu ve sağlamlaştırılması görevi üzerinde örgütlendiren Komünist Enternasyonal partileri, ne "liberalizmi" ne de hizip özgürlüğünü hoş göremezler. Parti, her türlü hizipçiliği ve Parti içinde her türlü iktidar bölünmesini dıştalayan bir irade birliğidir.

Bundan dolayı Lenin, "proletarya diktatörlüğünün başarılarının temel şartı olarak Parti birliğinin ve proletaryanın öncü müfrezesinin irade birliğinin gerçekleşmesi bakımından hizipçiliğin tehlikeleri"ne işaret eder. Bu düşünce, Partimizin X. Kongresi'nde kabul edilen "Parti Birliği Üzerine" başlıklı özel kararında ifade edilmiştir.

Bundan dolayı Lenin, "Parti'den kesin ve hemen ihraç edilme" cezası ile "her türlü hizipçiliğin tam olarak bastırılmasını" ve "şu ya da bu platform üzerinde kurulmuş bütün grupların hemen dağıtılmasını" talep eder (bkz. "Parti Birliği Üzerine" karar).

6— Parti, kendini oportünist unsurlardan arındırarak güçlenir. Parti'deki oportünist unsurlar, hizipçiliğin kaynağıdır. Proletarya, dışa kapalı bir sınıf değildir. Köylü, küçük-burjuva kökenli unsurların, kapitalizmin gelişmesi sonucunda proleterleşmiş

aydınların durmadan bu sınıfa doğru aktıkları görülür. Aynı zamanda, burjuvazinin sömürgelerden elde ettiği ekstra kârlarla beslediği proletaryanın üst tabakaları, özellikle sendika yöneticileri ve parlamenterler, bir yozlaşma süreci geçirir. "Yaşam tarzlarıyla", der Lenin, "kazançlarıyla, dünya görüşleriyle, tam küçük-burjuva niteliği taşıyan bu burjuvalaşmış işçi tabakası ya da 'işçi aristokrasisi', II. Enternasyonal'in esas desteğidir; günümüzde de ***burjuvazinin esas sosyal desteğidir*** (askerî değil). Çünkü bunlar, ***işçi*** hareketi ***içinde burjuvazinin*** gerçek ***ajanları,*** kapitalist sınıfın işçi uşakları…, reformizmin ve şovenizmin gerçek yayıcılarıdırlar." (Bkz. Lenin, Emperyalizm Kapitalizmin En Yüksek Aşaması, s. 10. [s. 16. —İnter Yayınları.])

Bütün bu küçük-burjuva gruplar şu ya da bu şekilde Parti'ye sızarlar; Parti'ye kararsızlık ve oportünizm ruhunu, moral bozukluğu ve güvensizlik ruhunu getirirler. Hizipçiliğin ve çözülmenin kaynağını, örgüt dağıtıcılığının ve Parti'nin içten parçalanmasının kaynağını esas olarak onlar oluşturur. Ardında böyle "müttefikler" varken emperyalizme karşı savaşmak, kendini hem cepheden, hem de cephe gerisinden iki ateş arasında bırakmak demektir. Bu yüzden, böyle unsurlara karşı amansız mücadele ve bunların Parti'den kovulması, emperyalizme karşı mücadelenin başarısı için ön şarttır.

Parti içinde ideolojik mücadele ile oportünist unsurların "aşılabileceği" teorisi, bir ve aynı Parti çerçevesi içinde bu unsurların "üstesinden gelinebileceği" teorisi, Parti'yi felce ve kronik hastalığa mahkûm etmenin belirtisi olan çürük ve tehlikeli bir teoridir; bu teori, Parti'nin oportünizme peşkeş çekilmesi tehlikesini doğurur; proletaryayı devrimci partisinden, emperyalizme karşı mücadelesinde en önemli silahından yoksun bırakmakla tehdit eder. Eğer saflarında Martov ve Dan'lar, Potressov ve Akselrod'lar bulunsaydı, Partimiz doğru yolu tutamaz, iktidarı ele geçirip proletarya diktatörlüğünü örgütleyemez, içsavaştan zaferle çıkamazdı. Eğer Partimiz iç birliğini ve saflarının eşsiz birliğini sağlayabildiyse, bu herşeyden önce oportünizm pisliğinden kendini zamanında arındırması, saflarından tasfi-

*

Printed with RagTime 6 (Demo)
© 2006 RagTime GmbH

yecileri ve menşevikleri kovmayı bilmesinden ötürüdür. Proletarya partilerinin gelişme ve güçlenme yolu, saflarını oportünistlerden ve sosyal-şovenlerden, sosyal-yurtseverlerden ve sosyal-pasifistlerden arındırmaktan geçer. Parti, saflarını oportünist güçlerden arındırarak güçlenir.

> "Saflarında reformistler, menşevikler bulundukça", der Lenin, "proletarya devrimini muzaffer kılmak, bu devrimi korumak ***imkânsızdır.*** Bu ilkesel olarak açıktır. Bu hem Rusya'da hem de Macaristan'da deneyimle açıkça doğrulanmıştır… Rusya'da ***birçok kez*** öyle güç durumlar ortaya çıktı ki, eğer menşevikler, reformistler, küçük-burjuva demokratlar Partimizde kalsaydı, Sovyet rejimi ***muhakkak*** devrilirdi… Herkesin kabul ettiği gibi, İtalya'da, devlet iktidarını ele geçirmek için proletarya ile burjuvazi arasında tayin edici mücadeleler yakındır. Böyle bir anda Parti'den ihraçları mutlak zorunlu olan yalnız Menşevikleri, reformistleri, Turati'cileri kovmak yetmez; yalpalamaya eğilimli olan ve reformistlerle 'birliği' bozmama yönünde yalpalayan kusursuz komünistleri de tüm sorumlu mevkilerden uzaklaştırmak yararlı olabilir… Devrimin arifesinde, devrimin zaferi için en çetin savaşlar sırasında, Parti içinde en ufak yalpalama ***herşeyi mahvedebilir,*** devrimi başarısızlığa sürükleyebilir; proletarya iktidarı henüz sağlamlaşmadığından ve ona karşı saldırı hâlâ çok güçlü olduğundan, iktidarı proletaryanın elinden koparıp alabilir. Eğer böyle bir anda yalpalayan önderler çekilirlerse, bu Parti'yi, işçi hareketini ve devrimi zayıflatmaz, tersine güçlendirir." (Bkz. Lenin, Seçme Eserler, C. 10, s. 252-254. [s. 283-286. —İnter Yayınları.])

IX

ÇALIfiMA STİLİ

Burada sözkonusu olan edebi stil değildir. Çalışma stili ile, Leninizmin pratiğinde özel ve ona özgü olan, Leninist fonksiyoner özel tipini yaratan şeyi kastediyorum. Leninizm, özel tipte Parti ve devlet fonksiyoneri yetiştiren, özel, Lenin'e özgü bir çalışma stili yaratan teorik ve pratik bir okuldur. Bu stilin karakteristik belirtileri nelerdir? Özellikleri nelerdir?

Bunlar iki özelliktir:

a) Rus devrimci atılımı ve

b) Amerikan akılcılığı [Sachlichkeit]*.

Leninizmin stili, Parti ve devlet çalışmasında bu iki özelliğin birleştirilmesidir.

Rus devrimci atılımı, atalete, rutine, tutuculuğa, düşünme tembelliğine, eski geleneklere kölece bağlılığa karşı panzehirdir. Rus devrimci atılımı, düşünmeye zorlayan ve ilerleten, eskiyi yıkan, perspektifler açan canlandırıcı güçtür. Bu atılım olmadan hiçbir ilerleme mümkün değildir. Ama Rus devrimci atılımı, çalışmada Amerikan akılcılığı ile birleştirilmezse, pratikte içi boş "devrimci" Manilovizme yozlaşması çok olasıdır. Böyle yozlaşma örnekleri pek çoktur. Kaynağı, herşeyi yoluna koyacak, herşeyi değiştirecek durumda olduğu söylenen kararnamelerin kerametine iman olan "devrimci" proje kotarma ve "devrimci" plan yapma hastalığını kim bilmez? "M. K. İ." (Mükemmel Komünist İnsan) öyküsünde bir Rus yazarı, İ. Ehrenburg, ideal mükemmel insanın şemasını çizmeyi amaç edinen ve… bu "çalışma" içinde "boğulan", bu hastalığa tutulmuş bir "Bolşevik" tipini betimliyor. Bu öyküde gerçi büyük abartmalar vardır ama, hastalığı doğru bir şekilde betimlediğinden kuşku duyulamaz. Ama bu hastalarla Lenin kadar iğneleyici ve amansız bir şekilde alay eden başka kimse olmamıştır. "Komünist böbürlenme" — o, proje yapmaya ve kararnameciliğe olan bu hastalıklı imanı böyle adlandırıyordu.

> "Komünist böbürlenme", der Lenin, "Komünist Partisi'ne mensup olan ve henüz ondan temizlenmemiş olan bir kişinin, tüm görevlerini komünist kararnamelerle halledebileceğini sanması demektir." (Bkz. Lenin, Seçme Eserler, C. 9, s. 291. [s. 301. —İnter Yayınları.])

* *"Sachlichkeit": Sorunlara yaklaşırken duygulara yer vermeyen, maddeci, sağduyulu bir yaklaşımı ifade eden; duygusallığın karşıtı olarak kullanılan bir kavramdır. Amerikan akılcılığı diye çevirmeyi uygun gördük.* ***—ÇN.***

*

Printed with RagTime 6 (Demo)
© 2006 RagTime GmbH

"Devrimci" tumturaklı sözlere karşı Lenin genellikle basit ve her günlük görevleri ileri sürerdi ve böylelikle "devrimci" proje kotarıcılığın gerçek Leninizmin hem ruhuna ve hem de lafzına ters düştüğünü vurgulardı.

> "Daha az tumturaklı laflar", diyor Lenin, "ve daha çok basit, ***her günlük*** iş…" "Daha az siyasi laf salatası ve komünist inşanın… en basit ama canlı olgularına daha fazla dikkat…" (Aynı yerde, s. 477-466. [Türkçesi, s. 477-468.])

Amerikan akılcılığı ise "devrimci" Manilovizme ve fantezi ürünü proje kotarıcılığına karşı panzehirdir. Amerikan akılcılığı ne engel bilen ne de tanıyan, her tür engeli akılcılık sebatıyla bertaraf eden, küçük de olsa bir kez başlanan işi mutlaka sonuna kadar götüren, o olmaksızın ciddi bir inşa çalışmasının düşünülemeyeceği, yılmaz bir güçtür.

Ama Amerikan akılcılığı Rus devrimci atılımı ile birleştirilmezse, dar ve ilkesiz pratikçiliğe yozlaşması çok olasıdır. Bazı "Bolşevikleri" yozlaşmaya ve devrim davasına sırt dönmeye götüren dar pratikçilik ve ilkesiz işgüzarlık hastalığını kim bilmez? Bu özgün hastalık, B. Pilniyak'ın "Çıplak Yıl" öyküsünde yansımasını bulmuştur; bu öyküde, gerçi iradeye ve pratik kararlılığa sahip ve çok "enerjik" bir şekilde "çalışan", ama perspektiften yoksun olan, "şeylerin iç bağlantısını" bilmeyen ve bundan dolayı devrimci çalışma yolundan sapan Rus "Bolşevik" tipleri çizilmektedir. Kimse bu işgüzarlık hastalığını Lenin kadar acı şekilde alaya almamıştır. "Darkafalı pratikçilik", "kafasızca işgüzarlık" — Lenin bu hastalığı işte böyle nitelerdi. Buna karşı canlı devrimci eylemi ve günlük çalışmamızın tüm alanlarında devrimci perspektiflerin zorunluluğunu ileri sürer; bununla ilkesiz pratikçiliğin, gerçek Leninizme, "devrimci" proje kotarıcılık kadar aykırı olduğunu vurgulardı.

Rus devrimci atılımının Amerikan akılcılığı ile birleştirilmesi — işte Parti ve devlet çalışmasında Leninizmin özü budur.

Ancak böyle bir birleşme, bize Leninist fonksiyonerin mükem-

mel tipini, Leninizmin çalışma stilini verir.

*

Printed with RagTime 6 (Demo)
© 2006 RagTime GmbH

EKİM DEVRİMİ VE RUS KOMÜNİSTLERİNİN TAKTİĞİ

"Ekim'e Giden Yolda"
Adlı Kitaba Önsöz

I

EKİM DEVRİMİ SIRASINDA DIŞ VE İÇ DURUM

Dışsal bir nitelik taşıyan üç husus, Rusya'daki proletarya devriminin, emperyalizmin zincirlerini parçalamayı ve böylece burjuvazinin iktidarını devirmeyi başarmasındaki görece kolaylığı belirlemiştir.

Birincisi, Ekim Devrimi'nin, her iki temel emperyalist grubun, İngiliz-Fransız ve Avusturya-Alman grubunun arasındaki amansız mücadele döneminde; kendi aralarında ölümcül bir mücadeleye girmiş olan bu iki grubun, Ekim Devrimi'ne karşı mücadeleye ciddi bir dikkat göstermek için ne zamana ne de araca sahip olmadıkları bir zamanda başlamış olması hususu. Bu husus, Ekim Devrimi için muazzam öneme sahipti; çünkü ona, kendi güçlerini pekiştirmek ve örgüt-

lemek için emperyalizm içindeki şiddetli çatışmalardan yararlanma olanağı sağlamıştır.

İkincisi, Ekim Devrimi'nin emperyalist savaş sırasında, savaştan tükenmiş ve barışa susamış emekçi kitlelerin, olayların kendi mantığı sayesinde, savaştan çıkışın biricik yolu olarak proleter devrimine yaklaştırıldıkları bir sırada başlaması hususu. Bu husus, Ekim Devrimi için son derece önemliydi; çünkü onun eline güçlü barış silahını vermiş, Sovyet Devrimi'ni nefret edilen savaşa son vermekle bağlamayı kolaylaştırmış, ve böylece ona hem Batı'da, işçiler arasında, hem de Doğu'da, ezilen halklar arasında, kitlesel bir sempati yaratmıştır.

Üçüncüsü, Avrupa'da güçlü bir işçi hareketinin olması hususu, ve Batı'da ve Doğu'da, emperyalist savaşın uzun süresinin yarattığı devrimci bir bunalımın olgunlaşmakta olması olgusu. Bu husus, Rusya'daki devrim için paha biçilmez bir öneme sahipti; çünkü devrime, dünya emperyalizmine karşı mücadelesinde, Rusya dışında vefalı müttefikler sağlamıştır.

Ama dışsal bir nitelik taşıyan hususların yanısıra, Ekim Devrimi'nin zaferini kolaylaştırmış olan bir dizi elverişli içsel koşullar da vardı.

Bu koşulların en önemlileri olarak şunlar görülmelidir:

Birincisi, Ekim Devrimi Rusya işçi sınıfının ezici çoğunluğunun en aktif desteğine sahip olmuştur.

İkincisi, barışa ve toprağa susamış olan yoksul köylülüğün ve askerlerin çoğunluğunun kuşku duyulmaz desteğine sahip olmuştur.

Üçüncüsü, başında, ona önderlik eden güç olarak, Bolşevik Partisi gibi, gücünü yalnızca deneyiminden ve yıllar boyu çalışma içinde ortaya çıkan disiplininden değil, fakat aynı zamanda, emekçi kitlelerle olan yoğun bağlarından da alan böylesine denenmiş bir parti bulunmaktaydı.

Dördüncüsü, Ekim Devrimi'nin karşısında, az çok zayıf Rus bur-

juvazisi, köylü "isyanlarıyla" morali son derce bozulmuş olan bir çiftlik sahipleri sınıfı ve savaş sırasında tamamen iflas etmiş olan uzlaşıcı partiler (Menşeviklerin ve Sosyal-Devrimcilerin partileri) gibi yenmesi görece kolay olan düşmanlar vardı.

Beşincisi, elinin altında genç devletin, üzerinde özgürce manevra yapabildiği, koşullar gerektirdiğinde geri çekilebildiği, dinlenebildiği, kuvvet toplayabildiği vb. muazzam alanı vardı.

Altıncısı, karşı-devrime karşı mücadelesinde Ekim Devrimi, ülke içinde yeterli yiyecek, yakıt ve hammadde kaynaklarına güvenebilirdi.

Bu dış ve iç koşulların çakışması, Ekim Devrimi'nin zafer kazanmasındaki görece kolaylığı belirleyen o özgün durumu yaratmıştır.

Elbette bu, Ekim Devrimi'nin dış ve iç durumuyla ilgili olumsuz etkenlerin de bulunmadığı anlamına gelmez. Ekim Devrimi'nin, tek başına kalması, yanında ya da sınırlarında, yaslanabileceği bir başka Sovyet ülkesinin olmaması olgusu gibi bilinen bir eksiklik ne kadar da önemlidir. Kuşkusuz, bundan sonraki devrim, örneğin Almanya'da, bu açıdan daha elverişli bir durumda olacaktır; çünkü yakınında, Sovyetler Birliğimiz gibi, gücü itibariyle son derece ciddiye alınması gereken bir Sovyet ülkesi bulacaktır. Ekim Devrimi'nin, ülkede bir proleter çoğunluğun bulunmayışı gibi, böylesine bir eksikliğin sözünü etmeme bile gerek yoktur.

Ama bu olumsuz etkenler, yalnızca, Ekim Devrimi'nin yukarıda sözünü ettiğim özgün iç ve dış koşullarının muazzam önemini bir o kadar daha keskin bir şekilde vurgulamaktadır.

Bu özgünlük bir an bile unutulmamalıdır. 1923 sonbaharında Almanya'daki olayları tahlil ederken bunun üzerinde özellikle düşünülmelidir. Bunun üzerinde herkesten önce de, Ekim Devrimi ile Almanya'daki devrim arasında yüzeysel bir benzerlik kuran ve gerçek ve sözde hataları yüzünden Alman Komünist Partisi'ne azgınca saldıran Troçki düşünmelidir.

"1917'nin somut, tarihsel bakımdan son derece özgün durumun-

da" diyor Lenin, "sosyalist devrimi ***başlatmak*** Rusya için kolaydı, ama onu ***sürdürmek*** ve sonuna kadar götürmek, Rusya için Avrupa ülkelerinden daha zor olacaktır. Daha 1918 yılının başında, bu hususa işaret etmek zorunda kalmıştım, ve daha sonraki iki yılın deneyimi, bu görüşün doğruluğunu tamamen doğrulamıştır. fiu özgül koşullar: 1) Sovyet Devrimi'ni, bu devrim sayesinde sağlanan; işçileri ve köylüleri inanılmaz derecede tüketmiş olan emperyalist savaşın sona erdirilmesiyle bağlama olanağı; 2) dünyaya hükmeden her iki emperyalist haydut grubu arasında sürdürülen ölüm-kalım mücadelesinden, Sovyetlere, onların düşmanına karşı birleşemeyen iki grup arasında sürdürülen ölüm-kalım mücadelesinden belirli bir zaman için yararlanma olanağı; 3) —kısmen ülkenin muazzam genişliği ve kötü ulaşım araçları sayesinde— nispeten uzun süreli bir içsavaşa dayanma olanağı; 4) köylülük içinde, köylü partisinin (üyelerinin çoğunluğu Bolşevizme kesinlikle düşman bir parti olan Sosyal-Devrimcilerin) taleplerini proletarya partisinin benimseyebildiği ve siyasi iktidarın proletarya tarafından ele geçirilmesi sayesinde derhal gerçekleştirebildiği, derin bir burjuva-demokratik hareketin varlığı — böylesi özgün koşullar şu anda Batı Avrupa'da yoktur; ve böylesi ya da benzer koşulların bir tekrarı, o kadar kolay olmayacaktır. Bir dizi diğer nedenin yanısıra, Batı Avrupa için sosyalist devrimi ***başlatmanın,*** bizim için olduğundan daha zor olması, ayrıca bir de bundan ötürüdür." (Bkz. Lenin, Seçme Eserler, C. 10, s. 98-99. [s. 121. —İnter Yayınları.])

Lenin'in bu sözleri unutulmamalıdır.

II

EKİM DEVRİMİ'NİN İKİ ÖZELLİĞİ ÜZERİNE YA DA EKİM VE TROÇKİ'NİN "SÜREKLİ" DEVRİM TEORİSİ

Ekim Devrimi'nin, bu devrimin iç anlamını ve tarihsel önemini kavramak için, herşeyden önce açıklığa kavuşturulması gereken iki özelliği vardır.

Bu özellikler nelerdir?

Birincisi, bizde proletarya diktatörlüğünün, proletarya ile, proletarya tarafından önderlik edilen emekçi köylü kitleleri arasındaki ittifak temelinde ortaya çıkan bir iktidar olarak dünyaya gelmiş olması olgusudur. İkincisi, bizde proletarya diktatörlüğünün, kapitalizm, kapitalist açıdan daha gelişmiş diğer ülkelerde varlığını sürdürürken, kapitalist bakımdan daha az gelişmiş ***bir*** ülkede sosyalizmin zaferinin sonucu olarak sağlamlaşması olgusudur. Elbette bu, Ekim Devrimi'nin başka hiçbir özelliği olmadığı anlamına gelmez. Fakat şu anda bizim için önemli olan, tam da bu iki özelliktir; çünkü bu özellikler, yalnızca Ekim Devrimi'nin özünü açıkça dile getirmekle kalmayıp, aynı zamanda "sürekli devrim" teorisinin opotünist niteliğini de parlak bir biçimde ortaya çıkarmaktadır.

Bu özellikleri kısaca inceleyelim.

Kent ve kır küçük burjuvazisinin emekçi kitleleri sorunu, bu kitlelerin proletarya için kazanılması sorunu, proletarya devriminin son derece önemli bir sorunudur. Kent ve kır emekçi halkı iktidar uğrundaki mücadelede kimi destekleyecek, burjuvaziyi mi, yoksa proletaryayı mı, kimin yedeğini oluşturacak, burjuvazinin yedeğini mi, yoksa proletaryanın yedeğini mi — devrimin kaderi ve proletarya diktatörlüğünün sağlamlığı buna bağlıdır. Fransa'daki 1848 ve 1871 devrimlerinin başarısızlığa uğramalarının esas nedeni, köylü yedeklerin burjuvazinin safında yer almasıdır. Ekim Devrimi ise, burjuvaziyi köylü yedeklerinden yoksun bırakmayı becerdiği, bu yedekleri proletaryaya kazanmayı becerdiği, ve bu devrimde proletarya, kent ve kırın emekçi halkının milyonlarca kitlesinin tek önder gücü olduğu için zafer kazanmıştır.

Bunu kavramayan kişi, ne Ekim Devrimi'nin niteliğini, ne proletarya diktatörlüğünün özünü ve ne de proleter iktidarımızın iç politikasının özgünlüğünü asla kavramayacaktır.

Proletarya diktatörlüğü, "deneyimli bir stratejisyen"ın dikkatli eliyle "ustalıkla" "seçilmiş" ve nüfusun şu ya da bu kesimine "akıllıca dayanan" basit bir hükümet doruğu değildir. Proletarya diktatörlüğü, ittifakın önder gücünün proletarya olması koşuluyla, sermayenin dev-

rilmesi, sosyalizmin kesin zaferi için, proletaryanın ve köylülüğün emekçi kitlelerinin sınıf ittifakıdır.

Yani burada sorun, "sürekli devrim"in bazı diplomatça temsilcilerinin şimdi ifade etmekten hoşlandıkları gibi, köylü hareketinin devrimci potansiyelini "az biraz" küçümsemek ya da "az biraz" abartmak sorunu değildir. Burada sorun, Ekim Devrimi'nin sonucu olarak ortaya çıkan yeni proleter devletin özü sorunudur. Sorun, proleter iktidarın niteliği sorunu, proletarya diktatörlüğünün temelleri sorunudur.

> "Proletarya diktatörlüğü", diyor Lenin, "emekçilerin öncüsü proletarya ile, emekçilerin proleter olmayan çok sayıdaki katmanları (küçük burjuvazi, küçük mülk sahipleri, köylülük, aydınlar, vb.) arasındaki, ya da bunların çoğunluğu arasındaki sınıf ittifakının; sermayeye karşı ittifakın, sermayeyi tamamen devirmek, burjuvazinin direncini ve onun restorasyon girişimlerini tamamen bastırmak amacıyla bir ittifakın, sosyalizmin kesin kuruluşunu ve sağlamlaştırılmasını amaçlayan bir ittifakın özel bir biçimidir." (Bkz. Lenin, Bütün Eserler, C. 24, s. 311, Rusça.)

Ve daha ilerde:

> "Proletarya diktatörlüğü, eğer bu Latince, bilimsel, tarihi-felsefi terimi daha basit bir dile çevirirsek, şu demektir: Ancak belli bir sınıf, yani kent işçileri ve genelde fabrika işçileri, sanayi işçileri; sermayenin boyunduruğunu silkip atma mücadelesinde, bizzat bu silkip atma süreci içinde, zaferi koruma ve sağlamlaştırma uğruna mücadelede, yeni, sosyalist toplum düzenini yaratmada, sınıfları tamamen ortadan kaldırma mücadelesinin tümünde, tüm emekçi ve sömürülen kitlelere önderlik edecek durumdadır." (Bkz. Lenin, Seçme Eserler, C. 9, s. 468. [s. 469. —İnter Yayınları.])

Lenin tarafından verildiği şekli ile proletarya diktatörlüğü teorisi budur.

Ekim Devrimi'nin özelliklerinden biri, bu devrimin, Lenin'in proletarya diktatörlüğü teorisinin klasik gerçekleştirilmesi olmasıdır.

Bazı yoldaşlar, bu teorinin, sadece Rus gerçekliği ile ilgisi olan, katıksız bir "Rus" teorisi olduğu görüşündedirler. Bu yanlıştır. Tamamen yanlıştır. Lenin, proletaryanın önderlik ettiği proleter olmayan sınıfların emekçi kitlelerinden söz ederken, yalnızca Rus köylülerini değil, fakat aynı zamanda, daha kısa bir süre öncesine kadar Rus sömürgeleri olan, Sovyetler Birliği'nin kenar bölgelerinin emekçi unsurlarını da kastetmektedir. Lenin, diğer milliyetlerin bu kitleleriyle ittifak kurmaksızın Rusya proletaryasının zafere ulaşamayacağını yorulmaksızın tekrarlamıştır. Ulusal sorun üzerine makalelerinde ve Komünist Enternasyonal kongrelerindeki konuşmalarında Lenin, tekrar tekrar, ileri ülkelerin proletaryası ile köleleştirilmiş sömürgelerin ezilen halkları arasında devrimci bir ittifak, devrimci bir blok olmaksızın, dünya devriminin zaferinin olanaksız olduğunu söylemiştir. Ama sömürgeler; ezilen emekçi kitleler, ve herşeyden önce de köylülüğün emekçi kitleleri değil de nedir? Sömürgelerin kurtuluşunun, ***özünde,*** proleter olmayan sınıfların emekçi kitlelerinin mali sermayenin baskısından ve sömürüsünden kurtuluşu sorunu olduğunu kim bilmez?

Ama bundan şu sonuç çıkar ki, Lenin'in proletarya diktatörlüğü teorisi, katıksız bir "Rus" teorisi değil, bütün ülkeler için koşulsuz geçerli bir teoridir. Bolşevizm, salt Rusya'ya özgü bir olay değildir. "Bolşevizm", diyor Lenin, ***"herkesin örnek alması gereken bir taktik örneğidir***" (bkz. Lenin, Bütün Eserler, C. 23, s. 499).

Ekim Devrimi'nin ilk özelliğinin karakteristik çizgileri bunlardır.

Ekim Devrimi'nin bu özelliği açısından, Troçki'nin "sürekli devrim" teorisi ne âlemdedir?

Troçki'nin 1905 yılında, devrimci güç olarak köylülüğü "basitçe" unuttuğu ve "Defolsun Çar! Gelsin İşçi Hükümeti!" şiarını, yani köylülük olmaksızın bir devrim şiarını ortaya attığı zamanki tavrı üzerinde uzun uzadıya durmayacağız. "Sürekli devrim"in diplomatça savunucusu Radek bile şimdi, "sürekli devrim"in 1905 yılında gerçeklikten uzaklaşan bir "takla atma" anlamına geldiğini kabul etmek zorunda kalmıştır. fiimdi herkes, artık bu "takla atma" ile uğraşmanın zahmete değmeyeceğini açıkça kabul etmektedir.

Troçki'nin savaş sırasındaki; örneğin 1915 yılında, "İktidar Mücadelesi" adlı makalesinde, "emperyalizm çağında yaşıyoruz", emperyalizm "burjuva ulusla eski rejimi değil, proletarya ile burjuva ulusu karşı karşıya getirir"den yola çıkarak, köylülüğün devrimci rolünün azalmak zorunda olduğu, topraklara elkonulması şiarının artık eskisi kadar önemli olmadığı sonucuna vardığı zamanki tavrı üzerinde de uzun uzadıya durmak istemiyoruz. Bilindiği gibi, Lenin o dönemde Troçki'nin bu makalesinin bir eleştirisinde, onu "köylülüğün rolünü" "yadsımak"la suçlamış ve "Troçki gerçekte, köylülüğün rolünün 'yadsıması'ndan, köylüleri devrim için ayaklandırmada ***irade yetersizliğini*** anlayan Rusya'nın liberal işçi politikacılarına yardım etmektedir!" demiştir." (Bkz. Lenin, Seçme Eserler, C. 5, s. 157. [s. 174. —İnter Yayınları.])

Daha ziyade, Troçki'nin bu sorundaki daha sonraki yazılarına, proletarya diktatörlüğünün artık sağlamlaşmış olduğu ve Troçki'nin "sürekli devrim" teorisini pratik temelinde sınayıp, hatalarını düzeltmek olanağına sahip olduğu dönemdeki yazılarına gelmek istiyoruz. "1905 Yılı" adlı kitaba Troçki'nin 1922 yılında yazdığı "önsöz"ü alalım. Troçki bu "önsöz"de "sürekli devrim" üzerine şunları söylüyor:

> "'Sürekli devrim' teorisi tanımını alan, Rusya'daki devrimci gelişmenin karakteri konusundaki görüşler, yazarın kafasında tam da 1905'in 9 Ocak'ıyla Ekim grevi arasındaki zaman dilimi içinde billurlaştı. Bu alimce tanım, Rus Devrimi'nin her ne kadar ivedilikle burjuva hedefleri olsa da, orada durup kalamayacağı düşüncesini dile getiriyordu. Devrim, önündeki burjuva görevleri, proletaryayı iktidara getirmekten başka bir yolla çözemeyecekti. Ama bu, [proletarya, —ÇN] iktirdarı ele geçirdikten sonra, kendini devrimin burjuva çerçevesiyle kısıtlayamayacaktı. Tam tersine, tam da zaferini güvence altına almak için proleter öncü, iktidarının daha ilk döneminde yalnızca feodal değil, fakat aynı zamanda burjuva mülkiyete de derinlemesine müdahale etmek zorunda kalacaktı. Bunu yaparken, onu devrimci mücadelesinin başlangıcında desteklemiş olan yalnızca tüm burjuva gruplaşmalarla değil, fakat aynı zamanda destekleriyle iktidara gelmiş olduğu ***köylülüğün geniş kitleleri ile*** de ***düşmanca çatışmalara*** girecekti. Ezici çoğunluğu köylü olan bir nüfusa sahip geri bir ülkedeki işçi hükümetinin konumundaki çelişkiler, ***ancak*** uluslararası ölçekte, proletaryanın dünya devrimi arenasında çözümünü bulabilecekti."*

* *Altını ben çizdim.* ***—J. St.***

Troçki, "sürekli devrim"inden işte böyle söz ediyor.

Lenin'in proletarya diktatörlüğü teorisini, Troçki'nin "sürekli devrim" teorisinden ayıran tüm uçurumu anlamak için, bu alıntıyı yukarıda proletarya diktatörlüğü konusunda Lenin'in eserlerinden yapılan alıntılarla karşılaştırmak bile yeter.

Lenin, proletarya ile köylülüğün emekçi tabakaları arasındaki ***ittifak***tan, proletarya diktatörlüğünün temeli olarak söz ediyor. Troçki'de ise, "proleter öncü" ile "köylülüğün geniş kitleleri" arasında ***"düşmanca çatışmalar"*** görülüyor.

Lenin, emekçi ve sömürülen kitlelere proletarya tarafından ***önderlik*** edilmesinden söz ediyor. Troçki'de ise, "ezici çoğunluğu köylü olan bir nüfusa sahip geri bir ülkedeki işçi hükümetinin konumundaki ***çelişkiler"*** görülüyor.

Lenin'e göre devrim, gücünü herşeyden önce bizzat Rusya'nın işçi ve köylülerinden alır. Troçki'de ise, gerekli güçler ***"ancak*** proletaryanın dünya devrimi arenasından" alınabilir.

Ama eğer uluslararası devrim gecikecek olursa ne olacak? Bu durumda devrimimiz için herhangi bir umut ışığı var mı? Troçki'de hiç umut ışığı yoktur, çünkü "işçi hükümetinin konumundaki çelişkiler … ***ancak*** … proletaryanın dünya devrimi arenasında çözümünü bulabilecektir." Bu plana göre, devrimimiz için yalnızca tek perspektif kalıyor: kendi öz çelişkileri içinde bitkisel bir hayat sürdürmek ve dünya devrimini beklerken çürüyüp gitmek.

Lenin'e göre proletarya diktatörlüğü nedir?

Proletarya diktatörlüğü, "sermayeyi tamamen devirmek" için ve "sosyalizmin kesin kuruluşu ve sağlamlaştırılması" için, proletaryanın ve köylünün emekçi kitlelerinin ittifakına dayanan bir iktidardır.

Troçki'ye göre proletarya diktatörlüğü nedir?

Proletarya diktatörlüğü, "köylülüğün geniş kitleleri" ile "düşmanca çatışmalara" giren ve "çelişkilerin" çözümünü ***yalnızca*** "proletaryanın dünya devrimi arenasında" arayan bir iktidardır.

Bu "sürekli devrim teorisi", proletarya diktatörlüğü düşüncesini reddeden menşevizmin ünlü teorisinden ne ile ayrılmaktadır?

Aslında hiçbir şeyle.

Bundan kuşku duymak imkânsızdır. "Sürekli devrim", köylü hareketinin devrimci potansiyelinin basitçe küçümsenmesi değildir. "Sürekli devrim", köylü hareketinin, Lenin'in proletarya diktatörlüğü teorisinin ***reddine*** götüren bir küçümsenmesidir.

Troçki'nin "sürekli devrimi", Menşevizmin değişik bir türüdür.

İşte, Ekim Devrimi'nin ilk özelliği açısından mesele böyledir.

Ekim Devrimi'nin ikinci özelliğinin karakteristik çizgileri nelerdir?

Emperyalizmi incelerken, özellikle savaş döneminde, Lenin, kapitalist ülkelerin iktisadi ve siyasi gelişmesinin eşitsizliği, sıçramalı niteliği yasasına vardı. Bu yasaya göre, işletmelerin, tröstlerin, sanayi dallarının ve tek tek ülkelerin gelişmesi, eşit bir şekilde değil, sabit bir sıralanışa göre değil, bir tröstün, bir sanayi dalının ya da bir ülkenin tüm zaman boyunca önde gitmesi, diğer tröstlerin ya da ülkelerin sıraya göre birbiri ardında geri kalması şeklinde değil; tam tersine sıçramalı bir şekilde, bazı ülkelerin gelişmesinde duraklamalar ve diğer ülkelerin gelişmesinde ileriye doğru sıçramalarla olmaktadır. Bu durumda, geri kalan ülkelerin eski konumlarını korumak için "tamamen meşru" çabaları ve önde giden ülkelerin aynı şekilde "meşru" yeni konumlar ele geçirme çabalarının sonucu, emperyalist ülkeler arasında askeri çatışmaların kaçınılmaz bir zorunluluk haline gelmesi olmaktadır. Örneğin, yarım yüzyıl önce, Fransa ve İngiltere'ye kıyasla geri kalmış bir ülke olan Almanya'nın durumu böyleydi. Aynı şey, Rusya ile kıyaslandığında Japonya için de geçerlidir. Bununla birlikte,

şu iyi biliniyor ki, 20. yüzyılın daha başında Almanya ve Japonya öylesine ileriye sıçramışlardı ki, Almanya Fransa'yı geçmeyi başarmış ve İngiltere'yi dünya pazarında sıkı bir şekilde zorlamaya başlamıştı, aynı şeyi Japonya, Rusya karşısında başarmıştı. Son emperyalist savaş da, bilindiği gibi, bu çelişkilerden çıktı.

Bu yasa, şunlardan yola çıkar:

1— "Kapitalizm, bir avuç 'ileri' ülke tarafından, dünya nüfusunun muazzam çoğunluğunun sömürge zulmüne uğratılması ve mali bakımdan boğulmasının dünya sistemi haline gelmiştir." (Bkz. Lenin'in "Emperyalizm"inin Fransızca baskısına önsöz, s. 13. [—İnter Yayınları.])

2— "Bu 'ganimet'i, dünyaya hükmeden, dişlerine kadar silahlanmış, ***kendi*** ganimetlerini paylaşma uğrundaki ***kendi*** savaşlarına tüm dünyayı sürükleyen iki, üç haydut (Amerika, İngiltere, Japonya) paylaşmaktadır." (Aynı yerde.)

3— Mali baskının dünya sistemi içindeki çelişkilerin büyümesi ve askeri çatışmaların kaçınılmazlığı, emperyalizmin dünya cephesinin devrim tarafından kolaylıkla yararlanabilir hale gelmesine ve tek tek ülkeler tarafından bu cephenin yarılmasının muhtemel hale gelmesine yol açmaktadır.

4— Bu yarma, en büyük olasılıkla, emperyalist cephe zincirinin en zayıf olduğu, yani emperyalizmin en az donatımlı olduğu ve devrimin en kolay gelişebileceği noktalarda ve ülkelerde olacaktır.

5— Bundan dolayı, sosyalizmin ***tek*** ülkede zaferi, —bu ülke kapitalist bakımdan daha az gelişmiş olsa bile— kapitalizmin diğer ülkelerde sürmesi halinde de —bu ülkeler kapitalist bakımdan daha gelişmiş olsa bile— tamamen mümkün ve olasıdır.

Lenin'in proletarya devrimi teorisinin temelleri kısaca bunlardır.

Ekim Devrimi'nin ikinci özelliği nerde yatar?

Ekim Devrimi'nin ikinci özelliği, bu devrimin, Lenin'in proletar-

ya devrimi teorisinin pratik uygulanışının örnek numunesi olmasında yatar.

Ekim Devrimi'nin bu özelliğini kavramayan, ne bu devrimin uluslararası özünü, ne onun muazzam uluslararası kudretini, ne de onun dış siyasetinin özgünlüğünü asla kavramayacaktır.

> "İktisadi ve siyasi gelişmenin eşitsizliği", der Lenin, "kapitalizmin mutlak bir yasasıdır. Bundan şu sonuç çıkar ki, sosyalizmin zaferi başlangıçta birkaç kapitalist ülkede ya da tek başına alınan bir ülkede bile olanaklıdır. Bu ülkenin muzaffer proletaryası, kapitalistleri mülksüzleştirdikten ve kendi ülkesinde sosyalist üretimin örgütlenmesinden sonra kendini diğer, kapitalist dünyanın ***karşısına koyacak*** ve diğer ülkelerin ezilen sınıflarını kendi yanına çekecek, onlarda kapitalistlere karşı isyanlar körükleyecek ve gerektiğinde sömürücü sınıflara ve onların devletlerine karşı hatta silah zoruna bile başvuracaktır." Çünkü "sosyalizmde ulusların özgür birleşmesi, sosyalist cumhuriyetlerin geri kalmış devletlere karşı az çok uzun süren ve inatçı bir mücadelesi olmaksızın olanaksızdır." (Bkz. Lenin, Seçme Eserler, C. 5, s. 134-135. [s. 151-152. —İnter Yayınları.])

Bütün ülkelerin oportünistleri, proletarya devriminin —eğer onların teorilerine göre, devrim herhangi bir yerde başlayacak olursa— ancak sınai bakımdan gelişmiş ülkelerde başlayabileceğini, bu ülkeler sınai bakımdan ne kadar gelişmiş olursa, sosyalizmin zafer şansının o kadar büyük olduğunu iddia ediyorlar. ***Tek*** ülkede, üstelik de kapitalist bakımdan az gelişmiş bir ülkede, sosyalizmin zaferi olanağını ise tamamen ihtimal dışı gösteriyorlar. Daha savaş sırasında Lenin, emperyalist devletlerin eşitsiz gelişmesi yasasına dayanarak, oportünistlerin karşısına, kendi proletarya devrimi teorisini, ***tek*** ülkede —bu ülke kapitalist bakımdan daha az gelişmiş olsa bile— sosyalizmin zaferi teorisini çıkarmıştır.

Bilindiği gibi, Ekim Devrimi, Lenin'in proletarya devrimi teorisinin doğruluğunu tamamıyla onaylamıştır.

Tek ülkede proletarya devriminin zaferine ilişkin Lenin'in teorisi bakış açısından Troçki'nin "sürekli devrimi"nin durumu nedir?

Troçki'nin "Devrimimiz" (1906) broşürünü alalım.

Troçki şöyle yazıyor:

> "Avrupa proletaryasının doğrudan devlet desteği olmadan, Rusya'nın işçi sınıfı iktidarı koruyacak ve geçici egemenliğini kalıcı bir sosyalist diktatörlüğe dönüştürecek durumda olmayacaktır. Bundan bir an bile kuşku duyulamaz."

Bu alıntı ne ifade etmektedir? Sosyalizmin ***tek*** ülkede, bu durumda Rusya'da, "Avrupa proletaryasının doğrudan devlet desteği ***olmadan",*** yani Avrupa proletaryası iktidarı ele geçirmeden önce, zafer kazanmasının olanaksız olduğunu ifade etmektedir.

Bu "teori" ile, Lenin'in "tek başına alınan bir kapitalist ülkede" sosyalizmin zaferi olanağına ilişkin önermesi arasında ortak ne vardır?

Açıktır ki, burada hiç bir ortak şey yoktur.

Ama varsayalım ki, Troçki'nin 1906'da, devrimimizin karakterini belirlemenin zor olduğu bir zamanda yayınlanan bu broşürü, istenmeden yapılan hatalar içermekte ve Troçki'nin daha sonraki bir dönemdeki görüşlerine tam olarak uymamaktadır. Troçki'nin bir başka broşürüne, 1917 Ekim Devrimi'nden önce yayınlanan ve şimdi (1924'te) "1917" kitabında yeniden basılan "Barış Programı"na bakalım. Bu broşürde Troçki, Lenin'in proletarya devrimi teorisini, ***tek*** ülkede sosyalizmin zaferi teorisini eleştirmekte ve onun karşısına Avrupa Birleşik Devletleri şiarını çıkarmaktadır. ***Tek*** ülkede sosyalizmin zaferinin olanaksız olduğunu, sosyalizmin zaferinin ancak, Avrupa Birleşik Devletleri olarak birleşen, Avrupa'nın belli başlı birkaç ülkesinde (İngiltere, Rusya, Almanya) zafer olarak mümkün olduğunu; yoksa tümüyle olanaksız olduğunu iddia etmektedir. Gayet açık bir dille "Rusya'daki ya da İngiltere'deki muzaffer bir devrim, Almanya'da bir devrim olmadan, ya da bunun tersi olmadan, düşünülemeyecek bir şeydir" demektedir.

> "Birleşik Devletler şiarına karşı az çok somut biricik tarihsel argüman", diyor Troçki, "İsviçre'li 'Sosyal-Demokrat'ta (Bolşeviklerin o

sıradaki merkez yayın organı. ***J. St.***) şu cümlede formüle edilmişti: 'İktisadi ve siyasi gelişmenin eşitsizliği, kapitalizmin mutlak bir yasasıdır.' 'Sosyal-Demokrat' bundan, ***tek*** ülkede sosyalizmin zaferinin mümkün olduğu ve bundan ötürü tek tek her devlette proletarya diktatörlüğünü Avrupa Birleşik Devletleri'nin yaratılmasına bağımlı kılmaya gerek olmadığı sonucunu çıkardı. Çeşitli ülkelerin kapitalist gelişmesinin eşitsiz olduğu, tamamen tartışma götürmez bir argümandır. Ama bu eşitsizliğin kendisi son derece eşitsizdir. İngiltere, Avusturya, Almanya ya da Fransa'nın kapitalist düzeyi bir ve aynı değildir. Ama Afrika ve Asya ile karşılaştırıldığında, bütün bu ülkeler, sosyal devrim için olgunlaşmış olan kapitalist 'Avrupa'yı oluşturmaktadır. Hiçbir ülkenin mücadelesinde diğerlerini 'beklemek' zorunda olmadığı düşüncesi, paralel uluslararası eylem fikrinin yerine, bekleyici uluslararası eylemsizlik fikri geçmesin diye tekrarlanması yararlı ve zorunlu olan önemli bir düşüncedir. Diğerlerini beklemeksizin, inisiyatifimizin diğer ülkelerdeki mücadeleye hız katacağından tamamen emin olarak, ulusal zeminde mücadeleye başlarız ve sürdürürüz; ama eğer bu olmazsa, örneğin devrimci bir Rusya'nın tutucu bir Avrupa karşısında tutunabileceğini, ya da sosyalist bir Almanya'nın kapitalist dünyada izole kalabileceğini düşünmek umutsuz bir şey olurdu; hem tarihsel deneyimler hem de teorik mülahazalar bunu kanıtlamaktadır."

Görüldüğü gibi, Avrupa'nın tayin edici ülkelerinde sosyalizmin eşzamanlı zaferi teorisinin tıpkısıyla, ***tek*** ülkede sosyalizmin zaferine ilişkin Lenin'in devrim teorisini dıştalayan bir kural olarak, karşı karşıyayız.

Söylemeye gerek yok ki, sosyalizmin ***tam*** zaferi için, eski düzenin yeniden kurulmasına karşı ***tam*** bir garanti için, birden çok ülkenin proleterlerinin ortak çabaları zorunludur. Söylemeye gerek yok ki, Rusya proletaryası, devrimimizin Avrupa proletaryası tarafından desteklenmesi olmaksızın, genel saldırıya karşı koyamazdı, tıpkı, Batı'daki devrimci hareketin Rusya'daki devrim tarafından desteklenmesi olmaksızın, bu hareketin Rusya'daki proletarya diktatörlüğü[nün kuruluşundan —ÇN] sonra gelişmeye başladığı hızla gelişemeyeceği gibi. Söylemeye gerek yok ki, desteğe ihtiyacımız var. Ama devrimimizin Batı Avrupa proletaryası tarafından desteklenmesi ne demektir? Avrupa işçilerinin devrimimize sempati duyması, emperyalistlerin

müdahale planlarını başarısızlığa uğratmaya hazır olmaları — tüm bunlar bir destek, ciddi bir yardım mıdır? Kuşkusuz. Yalnızca Avrupalı işçilerin değil, fakat aynı zamanda sömürge ve bağımlı ülkelerin de bu desteği, bu yardımı olmasaydı, Rusya'daki proletarya diktatörlüğü zor durumda kalırdı. fiimdiye kadar bu sempati ve bu yardım, Kızıl Ordumuzun gücü ve Rusya işçilerinin ve köylülerinin sosyalist anavatanı canla başla savunmaya hazır oluşları ile birlikte, emperyalistlerin saldırılarını püskürtmeye ve ciddi bir inşa çalışması için zorunlu koşulları elde etmeye yetmiş midir? Evet, yetmiştir. Bu sempati artmakta mıdır, yoksa azalmakta mıdır? Hiç kuşkusuz, artmaktadır. O halde bizde, yalnızca sosyalist iktisadın örgütlenmesi işini ilerletmek için değil, ama aynı zamanda bizim tarafımızdan Batı Avrupa işçilerinin olduğu gibi Doğu'nun ezilen halklarının da desteklenmesi için de elverişli koşullar var mıdır? Evet, vardır. Rusya'da proletarya diktatörlüğünün yedi yıllık tarihi canlı bir biçimde bunu gösteriyor. Bizde güçlü bir emek coşkunluğunun halihazırda başlamış olduğu yadsınabilir mi? Hayır, bu yadsınamaz.

Tüm bunlardan sonra, Troçki'nin, devrimci bir Rusya'nın tutucu bir Avrupa karşısında tutunamayacağı şeklindeki açıklaması ne anlama gelebilir?

Ancak şu anlama gelebilir: Birincisi, Troçki devrimimizin içgücünü hissetmiyor; ikincisi, Troçki Batı'nın işçilerinin ve Doğu'nun köylülerinin devrimimize gösterdiği manevi desteğin paha biçilmez önemini kavramıyor; üçüncüsü, Troçki bugün emperyalizmi kemiren müzmin ağır iç hastalığı kavramıyor.

Lenin'in proletarya devrimi teorisini eleştirme ateşi içinde Troçki, 1917'de yayınlanan ve 1924'te yeniden basılan "Barış Programı" broşüründe, farkında olmadan başını taşa vurmuştur.

Ama belki bu broşür de eskimiş ve herhangi bir nedenden dolayı Troçki'nin bugünkü görüşlerine uymamaktadır? Troçki'nin, proletarya devriminin ***tek ülkede,*** Rusya'da, zaferinden sonra yazılmış olan daha sonraki yazılarını alalım. Örneğin, Troçki'nin, "Barış Programı"

broşürünün yeni baskısı için 1922'de yazdığı "Sonsöz"ünü alalım. Bu "Sonsöz"de şunları yazıyor:

> "'Barış Programı'nda defalarca tekrarlanan, proletarya devriminin ulusal çerçeve içinde zaferle sonuna kadar götürülemeyeceği iddiası, bazı okurlara elbette, Sovyet Cumhuriyetimizin nerdeyse beş yıllık deneyimiyle çürütülmüş gibi görünebilir. Ama böyle bir sonuç çıkarmak asılsız olurdu. İşçi devletinin ***tek,*** hem de üstelik geri kalmış bir ülkede tüm dünyaya karşı tutunabilmiş olması olgusu, proletaryanın diğer, daha ileri, daha uygar ülkelerde hakiki mucizeler yaratabilecek olan muazzam gücüne tanıklık etmektedir. Ama biz devlet olarak siyasi ve askeri bakımdan tutunabildiğimiz halde, sosyalist bir toplumun yaratılmasına kesinlikle varmış, ya da buna yaklaşmış bile değiliz… Diğer Avrupa ülkelerinde burjuvazi iktidarda durduğu sürece, iktisadi soyutlanmaya karşı mücadelemizde kapitalist dünya ile bir anlaşma aramak zorundayız; aynı zamanda şu kesinlikle söylenebilir ki, bu anlaşmalar, en iyi halde, şu ya da bu iktisadi yarayı sarmamız da, ileriye doğru şu ya da bu adımı atmamızda bize yardım edebilir, ama Rusya'da sosyalist iktisadın gerçek bir ilerlemesi ***ancak*** Avrupa'nın en önemli ülkelerinde proletaryanın ***zaferinden sonra****** mümkün olacaktır."

İşte gerçeğe karşı açıkça suç işleyen ve inatla "sürekli devrim"i kesin yıkımdan kurtarmaya çabalayan Troçki böyle söylüyor.

fiu çıkıyor ki, ne yapılırsa yapılsın, sosyalist toplumun yaratılmasına "varmamakla" kalmamış, tersine ona "yaklaşmamışız bile". Demek ki bazıları "kapitalist dünya ile anlaşma" yapmayı ummuşlar, ama görüldüğü gibi, bu anlaşmadan da bir şey çıkmıyor, çünkü ne yapılırsa yapılsın, "Avrupa'nın en önemli ülkelerinde" proletarya zafer kazanmadığı sürece, "sosyalist iktisadın gerçek bir ilerlemesi" olmayacaktır.

Ama Batı'da zafer henüz kazanılmadığı için, Rusya'daki devrime sadece şu "seçenek" kalmaktadır: ya çürüyüp gitmek, ya da bir burjuva devletine yozlaşmak.

Troçki iki yıldan beri Partimizin "yozlaşması"ndan boşuna söz etmiyor.

* *Altını ben çizdim.* ***J. St.***

Troçki geçen yıl ülkemizin "mahvolacağı" kehanetinde boşuna bulunmadı.

Bu garip "teori"yi Lenin'in "sosyalizmin ***tek*** ülkede zaferi" teorisiyle nasıl bağdaştırmalı?

Bu garip "perspektif"i, Lenin'in Yeni Ekonomik Politika'nın bize "sosyalist iktisadın temellerini inşa etme" olanağını vereceği şeklindeki perspektifiyle nasıl bağdaştırmalı?

Bu "sürekli" umutsuzluğu, örneğin Lenin'in şu sözleriyle nasıl uyum içine sokmalı?

> "fiimdi artık sosyalizm, uzak geleceğin bir sorunu ya da herhangi soyut bir şema ya da herhangi bir aziz tablosu sorunu değildir. Aziz tablolarına ilişkin eski, çok kötü görüşümüzü halen koruyoruz. Sosyalizmi günlük yaşantının içine çekmiş bulunuyoruz, ve işte burada doğru yolu bulmamız gerekiyor. Günümüzün görevi, çağımızın görevi budur. İzin verirseniz, sözlerimi, ne kadar zor olursa olsun, önceki görevimize kıyasla ne kadar yeni olsa da ve bize ne kadar çok güçlük çıkarırsa çıkarsın, bu görevi hep birlikte, hemen yarın değil ama, birkaç yıl içinde ne pahasına olursa olsun çözeceğimize, böylece NEP Rusyası'nın sosyalist Rusya haline geleceğine olan inancımı belirterek bitireyim." (Bkz. Lenin, Seçme Eserler, C. 9, s. 412. [s. 414. —İnter Yayınları.])

Troçki'nin bu "sürekli" karamsarlığını, Lenin'in örneğin şu sözleriyle nasıl uyum içine sokmalı?

> "Gerçekten de, tüm büyük çaplı üretim araçları üzerinde devletin tasarruf yetkisi, devlet iktidarının proletaryanın ellerinde olması, bu proletaryanın milyonlarca küçük ve küçücük köylülerle ittifakı, bu proletaryanın köylülük karşısındaki yönetici konumunun güvenlik altına alınmış olması vs. — tüm bunlar, daha önce küçümseyerek bezirgânlık olarak gördüğümüz ve şimdi, NEP düzeninde bazı bakımlardan öyle görmekte haklı olduğumuz kooperatiflerden, sadece kooperatiflerden hareket ederek, tam bir sosyalist toplumu kurmak için gerekli olan herşey değil mi? Bu, henüz sosyalist bir toplumun kuruluşu değildir, ama bu kuruluş için gerekli ve yeterli olan herşeydir." (Bkz. Aynı yerde, s. 437. [Türkçesi, [s. 439.])

Burada hiçbir uyum olmadığı ve olamayacağı açıktır. Troçki'nin "sürekli devrim"i, Lenin'in proletarya devrimi teorisinin yadsımasıdır;

ve bunun tersi olarak, Lenin'in proletarya devrimi teorisi, "sürekli devrim" teorisinin yadsımasıdır.

Devrimimizin güçlerine ve yeteneklerine inançsızlık, Rusya proletaryasının güçlerine ve yeteneklerine inançsızlık — işte "sürekli devrim" teorisinin temeli budur.

fiimdiye kadar genellikle, "sürekli devrim" teorisinin ***bir*** yanı öne çıkarıldı — köylü hareketinin devrimci potansiyeline inançsızlık. Bugün, doğruluk uğruna, bu yan bir ***başka*** yanla —Rusya proletaryasının güçlerine ve yeteneklerine inançsızlıkla— tamamlanmalıdır.

Troçki'nin teorisi, Menşevizmin, proletarya devrimi önce "Batı Avrupa'nın belli başlı ülkelerinde" zafer kazanmadan, sosyalizmin ***tek*** ülkede, ve üstelik de geri bir ülkede zaferi olanaksızdır teorisinden ne ile ayrılmaktadır?

Aslında hiçbir şeyle.

Bundan kuşku duymak imkânsızdır. Troçki'nin "sürekli devrim" teorisi, Menşevizmin değişik bir türüdür.

Son zamanlarda basınımızda, "sürekli devrim" teorisini, Leninizmle bağdaşır bir şey olarak yutturmaya çalışan çürük diplomatlar ortaya çıkmıştır. Elbette, diyorlar, bu teorinin 1905 yılında işe yaramaz olduğu görüldü. Ama Troçki'nin hatası, 1905'teki duruma o sırada uygulanamayacak olan bir şeyi uygulamaya çalıştığından, o sırada çok önden gitmesidir. Ama daha sonra, diyorlar, örneğin Ekim 1917'de, devrim tamamen olgunlaştığında, Troçki'nin teorisinin tamamen yerinde olduğu görülmüştür. Bu diplomatların başında gelen kişinin Radek olduğunu tahmin etmek zor değildir. Dinleyin:

> "Savaş, toprak elde etmek isteyen ve barışı özleyen köylülük ile, küçük-burjuva partiler arasında bir uçurum açtı; savaş, köylülüğü, işçi sınıfının ve onun öncüsü Bolşevik Partisi'nin önderliği altına soktu. İşçi sınıfının ve köylülüğün diktatörlüğü değil, köylülüğe dayanan işçi sınıfının diktatörlüğü olanaklı hale geldi. Rosa Luxemburg ve Troçki'nin 1905'te Lenin'e karşı ileri sürdükleri şey (yani "sürekli devrim" ***—J. St.)***in, gerçekte, tarihsel gelişmenin ikinci aşaması olduğu görüldü.

Buradaki her bir söz bir çarpıtmadır.

Savaş sırasında "işçi sınıfının ve köylülüğün diktatörlüğü(nün) değil, köylülüğe dayanan işçi sınıfının diktatörlüğü(nün) olanaklı hale geldiği doğru değildir. Gerçekte, 1917 fiubat Devrimi, burjuvazinin diktatörlüğüyle özgün bir biçimde içiçe girmiş olan proletaryanın ve köylülüğün diktatörlüğünün gerçekleştirilmesiydi.

Radek'in mahçup bir şekilde suskunlukla geçiştirdiği "sürekli devrim" teorisinin, 1905 yılında Rosa Luxemburg ve Troçki tarafından öne sürüldüğü doğru değildir. Gerçekte bu teori Parvus ve Troçki tarafından öne sürülmüştür. fiimdi, on ay sonra, Radek kendini düzeltmekte ve "sürekli devrim" teorisi yüzünden Parvus'u paylamayı gerekli görmektedir. Ama doğruluk Radek'ten, Parvus'un ortağı Troçki'nin de paylanmasını talep ediyor.

1905 Devrimi tarafından bir kenara fırlatılan "sürekli devrim"in, "tarihsel gelişmenin ikinci aşaması"nda, yani Ekim Devrimi sırasında doğru olduğunun görüldüğü doğru değildir. Ekim Devrimi'nin tüm seyri, tüm gelişmesi, "sürekli devrim" teorisinin tam iflasını, Leninizmin temelleriyle kesinlikle bağdaştırılamayacağını açıkça göstermiş ve tanıtlamıştır.

Tatlı söylevler ve çürük diplomasi, "sürekli devrim" teorisi ile Leninizm arasındaki derin uçurumu gizleyemez.

III

EKİM'İN HAZIRLANMASI DÖNEMİNDE BOLfiEVİKLERİN TAKTİĞİNİN BAZI ÖZELLİKLERİ ÜZERİNE

Ekim'in hazırlanması dönemi sırasında Bolşeviklerin taktiğini anlamak için, en azından bu taktiğin bazı özellikle önemli özellikleri

hakkında açıklığa kavuşmak gerekir. Bolşeviklerin taktiği üzerine yazılan çok sayıda broşürde tam da bu özellikler sık sık atlandığı için, bu bir o kadar daha gereklidir.

Bu özellikler nelerdir?

Birinci özellik. Troçki'yi duyan, Ekim'in hazırlanması döneminde topu topu iki dönem olduğunu sanır: keşif dönemi ve ayaklanma dönemi; geriye kalan herşey ise kötüdür. 1917 yılındaki Nisan gösterisi nedir? "Gerektiğinden 'daha sol' bir rota tutan Nisan gösterisi, kitlelerin hissiyatını ve onlarla Sovyetlerdeki çoğunluk arasındaki karşılıklı ilişkileri yoklamak için bir keşif girişimiydi." Ya 1917 yılındaki Temmuz gösterisi neydi? Troçki'nin görüşüne göre, "bu da aslında, hareketin yeni, daha yüksek bir aşamasında yapılan yeni, daha kapsamlı bir keşifti." Söylemeye gerek yok ki, Partimizin talebiyle düzenlenmiş olan 1917 yılındaki Haziran gösterisi, Troçki'nin anlayışına göre, haydi haydi bir "keşif" olarak adlandırılmak zorundadır.

Buna göre, Bolşeviklerin tasarrufunda daha 1917 Martı'nda, işçilerden ve köylülerden oluşan hazır bir siyasi ordu varmış, ve onu ne Nisan'da, ne Haziran'da ve ne de Temmuz'da ayaklanmaya sokmayıp, sadece "keşif" ile uğraştılarsa, bunun biricik ve tek nedeni, "keşif sonuçlarının"' o sıralar elverişli "işaretler" vermemesiymiş.

Söylemeye gerek yok ki, Partimizin siyasi taktiğine ilişkin bu basitleştirilmiş anlayış, olağan askeri taktikle Bolşeviklerin devrimci taktiğinin birbirine karıştırılmasından başka birşey değildir.

Gerçekte tüm bu gösteriler, herşeyden önce, kitlelerin kendiliğinden baskısının sonucuydu, kitlelerin savaşa karşı duyduğu nefretin sokağa taşması sonucuydu.

Gerçekte burada Parti'nin rolü, kitlelerin kendiliğinden patlayan eylemlerini, Bolşeviklerin devrimci şiarları doğrultusunda biçimlendirmek ve yönetmekti.

Gerçekte Bolşeviklerin Mart 1917'de hazır bir siyasi ordusu yoktu ve olamazdı da. Bolşevikler bu orduya ancak Nisan — Ekim 1917

arasındaki mücadeleler ve sınıf çatışmaları sırasında yarattılar (ve bu orduyu nihayet Ekim 1917'den kısa zaman önce kurdular); bu orduyu hem Nisan gösterisi hem de Haziran ve Temmuz gösterisi vasıtasıyla, hem bölge ve şehir Dumaları seçimleri vasıtasıyla hem de Kornilov darbesine karşı mücadele vasıtasıyla ve Sovyetleri ele geçirme vasıtasıyla yarattılar. Siyasi bir ordu, askeri bir ordudan biraz başka bir şeydir. Askeri bir yönetim savaşa ancak elinde hazır bir ordu olduğunda başlarken, Parti kendi ordusunu bizzat mücadelenin seyri içinde, sınıf çatışmalarının seyri içinde —bizzat kitleler kendi deneyimleri ile Parti'nin şiarlarının doğruluğuna, siyasetinin doğruluğuna ikna olduğu ölçüde— yaratmak zorundadır.

Elbette bu gösterilerin her biri, aynı zamanda, belli bir ölçüde gözle görülemeyen güçler dengesini de aydınlattı, belli bir keşifti; ama keşif burada gösterinin gerekçesi değildi, tersine onun doğal sonucuydu.

Ekim ayaklanmasından önceki olayları tahlil ederken ve bunları Nisan'dan Temmuz'a kadarki olaylarla karşılaştırırken Lenin şöyle diyordu:

> "fiu andaki durum, hiç de 20-21 Nisan, 9 Haziran, 3 Temmuz öncesindeki gibi değildir, çünkü o zamanlar bizim Parti olarak ya tutmayı beceremediğimiz (20 Nisan) ya da frenleyip barışçıl bir gösteriye dönüştürdüğümüz (9 Haziran ve 3 Temmuz) ***kendiliğinden gelme kaynaşma*** vardı. Çünkü o zaman gayet iyi biliyorduk ki, Sovyetler ***henüz*** bizim elimizde değildir, köylüler ***henüz*** Bolşevikler'in yoluna (ayaklanma) değil, Liber-Dan-Çernov'un yoluna inanmaktadır, dolayısıyla halkın çoğunluğu bizim arkamızda duruyor olamaz, dolayısıyla ayaklanma için vakit henüz erkendir." (Bkz. Lenin, Seçme Eserler, C. 6, s. 323-324. [s. 328. —İnter Yayınları.])

Yalnızca "keşif"in, insanı pek ileriye götürmediği açıktır.

Açıktır ki, burada sözkonusu olan "keşif" değil, şudur:

1— Parti, Ekim'in hazırlanmasının tüm dönemi sırasında mücadelesinde daima devrimci kitle hareketinin kendiliğinden yükselmesine dayandı;

2— kendiliğinden yükselişe dayanarak, hareketin bölünmemiş önderliğini korudu;

3— harekete bu önderlik etme sayesinde Parti'nin Ekim ayaklanması için bir siyasi kitle ordusu oluşturması kolaylaştırıldı;

4— bu politika, zorunlu olarak, Ekim'in tüm hazırlanmasının ***bir*** tek partinin, Bolşevik Partisi'nin önderliği altında gerçekleşmesine götürmek zorundaydı;

5— Ekim'in bu hazırlanması ise, Ekim ayaklanmasının sonucu olarak devlet iktidarının ***bir*** tek partinin, Bolşevik Partisi'nin eline geçmesine götürdü.

Demek ki, Ekim'in hazırlanmasında temel etken olarak, ***bir*** tek parti, Komünist Partisi'nin bölünmemiş önderliği — işte Ekim Devrimi'nin karakteristik özelliği budur, Ekim'in hazırlanması döneminde Bolşevikler'in taktiğinin ilk özelliği budur.

Herhalde kanıtlamaya gerek yoktur ki, emperyalizm koşulları altında proletarya diktatörlüğünün zaferi, Bolşevikler'in taktiğinin bu özelliği olmaksızın, olanaksız olurdu.

Ekim Devrimi, Fransa'daki, devrimin önderliğini iki partinin paylaştığı, bu partilerden hiçbirinin komünist partisi diye nitelendirilemeyeceği 1871 yılındaki devrimden bu [özelliğiyle —ÇN] üstün bir şekilde ayrılır.

İkinci özellik. Ekim'in hazırlanması, demek ki, ***bir*** tek partinin, Bolşevik Partisi'nin önderliği altında oldu. Ama bu önderlik Parti tarafından nasıl yerine getirildi, hangi çizgiyi izledi? Bu önderlik, devrim kesin sonucuna doğru gittiğinden, bu dönemdeki en tehlikeli gruplaşmalar olarak ***anlaşıcı*** partilerin tecrit edilmesi çizgisini, Sosyal-Devrimcilerin ve Menşeviklerin tecrit edilmesi çizgisini izledi.

Leninizmin temel stratejik kuralı nedir?

fiunun bilgisidir:

1— yaklaşan devrimci kesin sonuç döneminde, devrimin

düşmanlarının en tehlikeli sosyal dayanağı ***anlaşıcı partilerdir;***

2— bu partileri tecrit etmeksizin, düşmanı (Çarlığı ya da burjuvaziyi) devrirmek imkânsızdır;

3— dolayısıyla, devrimin hazırlanması döneminde ana darbeler, bu partileri tecrit etmeye ve geniş emekçi kitleleri bunlardan koparmaya yönelmek zorundadır.

Çarlığa karşı mücadele döneminde, burjuva-demokratik devrimin hazırlanması döneminde (1905'ten 1916'ya), Çarlığın en tehlikeli sosyal dayanağı, liberal-monarşist parti, Kadet Partisi idi. Niçin? Çünkü o anlaşmacı bir partiydi; Çarlık ile, halkın çoğunluğu, yani bir bütün olarak köylülük arasında ***anlaşmanın*** partisiydi. Parti'nin o sıralar ana darbelerini Kadetlere karşı yöneltmiş olması doğaldır, çünkü Kadetleri tecrit etmeden, köylülüğün Çarlıktan ***kopmasını*** beklemek imkânsızdı, ama bu kopmayı sağlamadan, devrimin zaferini beklemek olanaksızdı. O sıralar pek çok kişi Bolşevik stratejinin bu özelliğini kavramıyor ve Bolşevikleri aşırı bir "Kadet düşmanlığı" ile suçluyordu. Bolşevikler de Kadetlere karşı mücadelenin, baş düşmana, Çarlığa karşı mücadeleyi "gölgede bıraktığını" [ağır bastığını —ÇN] iddia ediyorlardı. Ama hiçbir temeli olmayan bu suçlamalar, baş düşman üzerindeki zaferi kolaylaştırmak ve hızlandırmak ***için*** anlaşmacı partilerin tecrit edilmesini talep eden Bolşevik stratejinin hiç anlaşılmadığını açığa vurmaktaydı.

Herhalde kanıtlamaya gerek yoktur ki, bu strateji olmaksızın, burjuva-demokratik devrimde proletaryanın hegemonyası imkânsız olurdu.

Ekim'in hazırlanması döneminde, mücadele eden güçlerin ağırlık noktası yeni bir düzeye kaydı. Artık Çar yoktu. Kadet Partisi, anlaşmacı bir partiden, emperyalizmin hükümet eden, egemen gücüne dönüşmüştü. Mücadele artık Çarlık ile halk arasında değil, fakat burjuvazi ile proletarya arasındaydı. Bu dönemde küçük-burjuva demokrat partiler, Sosyal-Devrimcilerin ve Menşeviklerin partileri, emperyalizmin en tehlikeli sosyal dayanaklarıydı. Niçin? Çünkü bu partiler o

sıralar anlaşmacı partilerdi, emperyalizm ile emekçi kitleler arasında ***anlaşmanın*** partileriydi. Bolşeviklerin ana darbelerinin o sıralar bu partilere karşı yönelmiş olması doğaldır, çünkü bu partileri tecrit etmeden, emekçi kitlelerin emperyalizmden ***kopmasını*** beklemek imkânsızdı, ama bu kopmayı sağlamadan, Sovyet devriminin zaferini beklemek imkânsızdı. O sıralar pek çok kişi Bolşevik taktiğin bu özelliğini kavramıyor ve Bolşevikleri, Sosyal-Devrimcilere ve Menşeviklere karşı "aşırı düşmanlık" ve ana hedefi "ihmal etmek" ile suçluyorlardı. Ama Ekim'in hazırlanmasının tüm dönemi, Bolşeviklerin ancak bu taktik sayesinde Ekim Devrimi'nin zaferini güvenlik altına alabildiklerine canlı tanıklık etmektedir.

Bu dönemin karakteristik özelliği, köylülüğün emekçi kitlelerinin daha da devrimcileşmesi, Sosyal-Devrimcilerden ve Menşeviklerden hayal kırıklığına uğramaları, bu partilere sırt çevirmeleri, ülkeyi barışa götürmek yeteneğinde olan sonuna kadar devrimci biricik güç olarak proletaryanın etrafında doğrudan birleşmeye yönelmeleriydi. Bu dönemin tarihi, bir yanda Sosyal-Devrimcilerin ve Menşeviklerin, ve diğer yanda Bolşeviklerin, köylülüğün emekçi kitleleri uğrundaki, bu kitleleri kazanma uğrundaki mücadelesinin tarihidir. Bu mücadelenin yazgısı koalisyon dönemi tarafından, Kerenski dönemi tarafından, Sosyal-Devrimcilerin ve Menşeviklerin çiftlik sahiplerinin topraklarına elkoymayı reddetmeleri, Sosyal-Devrimcilerin ve Menşeviklerin savaşın sürmesi için mücadele etmeleri, cephedeki Haziran saldırısı, askerler için ölüm cezası getirilmesi, Kornilov ayaklanması tarafından sonuca bağlanmıştır. Ve tüm bunlar, bu yazgıyı yalnızca Bolşevik stratejinin lehine sonuca bağlamışlardır. Çünkü Sosyal-Devrimcileri ve Menşevikleri tecrit etmeden, emperyalistlerin hükümetini devirmek olanaksızdı, ama bu hükümet devrilmeden, savaştan çıkmak imkânsızdı. Sosyal-Devrimcilerin ve Menşeviklerin tecrit edilmesi siyasetinin tek doğru siyaset olduğu görüldü.

Demek ki, Ekim'in hazırlanmasında önderliğin temel çizgisi olarak Menşeviklerin ve Sosyal-Devrimcilerin Partilerinin tecrit edilmesi

— işte Bolşeviklerin taktiğinin ikinci özelliği budur.

Herhalde kanıtlamaya gerek yoktur ki, işçi sınıfının ve köylülüğün emekçi kitlelerinin ittifakı, Bolşeviklerin taktiğinin bu özelliği olmaksızın, havada kalırdı.

Troçki'nin, "Ekim'in Dersleri"nde, Bolşevik taktiğin bu özelliğinden hiç, ya da nerdeyse hiç söz etmemesi karakteristiktir.

Üçüncü özellik. Ekim'in hazırlanmasında Parti'nin önderliği, demek ki, Sosyal-Devrimcilerin ve Menşeviklerin partilerini tecrit etme çizgisini, işçilerin ve köylülerin geniş kitlelerini bu partilerden koparma çizgisini izledi. Ama bu tecrit etme Parti tarafından somut olarak nasıl gerçekleştirildi, hangi biçimde, hangi şiar altında gerçekleştirildi? Bu, Sovyetlerin iktidarı için devrimci kitle hareketi biçiminde, "Tüm İktidar Sovyetlere!" şiarı altında, Sovyetleri kitleleri seferber etme organlarından, ayaklanma organlarına, devlet iktidarı organlarına, yeni, proleter devletin aygıtına dönüştürmek için mücadele yoluyla gerçekleştirildi.

Menşeviklerin ve Sosyal-Devrimcilerin tecrit edilmesini kolaylaştırabilen, proletarya devrimi davasını ilerletmeye uygun olan ve emekçilerin milyonlarca kitlesini proletarya diktatörlüğünün zaferine götürmekle görevli olan en önemli örgütsel kaldıraç olarak Bolşevikler neden tam da Sovyetlere sarıldılar?

Sovyetler nedir?

> "Sovyetler", diyordu Lenin daha 1917 Eylül'ünde, "birincisi, işçilerin ve köylülerin silahlı gücünü yaratan yeni devlet aygıtıdır; bu güç, eski sürekli ordularda olduğu gibi, halktan kopuk değil, tersine onunla sımsıkı bağlıdır; askeri açıdan bu güç, önceki güçlerle karşılaştırılamayacak ölçüde daha güçlüdür; devrimci açıdan, bu gücün yerini başka hiçbir şey tutamaz. İkincisi, bu aygıt, kitlelerle, halkın çoğunluğuyla, öylesine sıkı, öylesine çözülmez, öylesine kolay denetlenebilir ve yenilenebilir bir bağ yaratır ki, önceki devlet aygıtında buna en ufak bir şekilde bile benzeyen hiçbir şey yoktur. Üçüncüsü, bu aygıt, bürokratik formaliteler olmaksızın halkın iradesine göre gerçekleştirilen personel kadrosunun seçilebilirliği ve

azledilebilirliği sayesinde, daha önceki aygıtlardan çok daha demokratiktir. Dördüncüsü, bu aygıt, en çeşitli mesleklerle sıkı bir bağ yaratır; bunun sayesinde, derin öneme sahip en çeşitli reformların bürokrasi olmaksızın uygulanmasını kolaylaştırır. Beşincisi, bu aygıt, öncünün; yani ***ezilen*** sınıfların, işçilerin ve köylülerin en bilinçli, en enerjik ve en ileri kesiminin bir örgüt biçimini yaratır; ve bu şekilde, sayesinde ezilen sınıfların öncüsünün; bugüne kadar tamamıyla politik yaşamın dışında, tarihin dışında duran bu sınıfların ***tüm muazzam kütlesini*** kalkındırabileceği, eğitebileceği, talim ettirebileceği ve önderlik edebileceği bir aygıt oluşturur. Altıncısı, bu aygıt, parlamentarizmin avantajlarını dolaysız ve doğrudan demokrasinin avantajlarıyla birleştirmeyi, yani seçilen halk temsilcilerinin şahsında hem yasama fonksiyonunu ***hem de yasaların yürütülmesini*** birleştirmeyi olanaklı kılar. Burjuva parlamentarizmiyle karşılaştırıldığında, bu, demokrasinin gelişmesinde, dünya çapında tarihsel öneme sahip olan bir ilerlemedir…

Eğer devrimci sınıfların yaratıcı halk gücü Sovyetleri ortaya çıkarmamış olsaydı, Rusya'da proletarya devrimi umutsuz bir dava olurdu; çünkü proletarya eski aygıtla iktidarı kuşkusuz elinde tutamazdı, yeni bir aygıt ise hemencecik yaratılamaz." (Bkz. Lenin, Seçme Eserler, C. 6, s. 265-266. [s. 273-274. —İnter Yayınları.]

İşte Bolşeviklerin, Ekim Devrimi'ni örgütleme ve proleter devletin yeni, güçlü bir aygıtını yaratmayı kolaylaştırabilen en önemli örgütsel halka olarak Sovyetlere sarılmalarının nedeni budur.

"Tüm İktidar Sovyetlere!" şiarı, iç gelişmesi bakımından iki aşamadan geçmiştir: birincisi (Bolşeviklerin Temmuz yenilgisine kadar, ikili iktidar sırasında) ve ikincisi (Kornilov ayaklanmasının yenilgisinden sonra).

Birinci aşamada bu şiar, Menşeviklerin ve Sosyal-Devrimcilerin Kadetlerle blokunun parçalanması, Menşeviklerden ve Sosyal-Devrimcilerden oluşan bir Sovyet hükümetinin oluşturulması (çünkü o sıralar Sovyetler Menşevik ve Sosyal-Devrimciydi), muhalefet için (yani Bolşevikler için) özgür ajitasyon hakkı ve partilerin Sovyetler içinde özgür mücadelesi anlamına geliyordu; bu mücadele, Bolşeviklerin bu mücadele sayesinde Sovyetleri ele geçirmeyi ve Sovyet Hükümeti'nin bileşimini devrimin barışçıl gelişme yolundan

değiştirmeyi başarmaları hedefini güdüyordu. Bu plan, elbette ki, proletarya diktatörlüğü demek değildi. Fakat hiç kuşkusuz, diktatörlüğü sağlamlaştırmak için gerekli önkoşulların hazırlanmasını kolaylaştırdı; çünkü Menşevikleri ve Sosyal-Devrimcileri iktidara getirmekle ve onları kendi anti-devrimci programlarını pratiğe geçirmeye zorlamakla, bu partilerin gerçek özlerinin ortaya çıkmasını, bunların tecrit edilmesini ve kitlelerden kopmasını hızlandıracaktı. Ne var ki, Bolşeviklerin Temmuz yenilgisi bu gelişmeyi kesintiye uğrattı, çünkü üstünlüğü generallerin ve Kadetlerin karşı-devrimine verdi ve Sosyal-Devrimcileri ve Menşevikleri karşı-devrimin kollarına attı. Bu durum, Parti'yi, "Tüm İktidar Sovyetlere!" şiarını, devrimin yeni bir kabarışında tekrardan ortaya atmak üzere, geçici olarak geri çekmeye zorladı.

Kornilov ayaklanmasının yenilgisi ikinci aşamayı başlattı. "Tüm İktidar Sovyetlere!" şiarı yeniden gündeme geldi. Ama şimdi artık bu şiar birinci aşamadakiyle aynı şey demek değildi. İçeriği temelden değişmişti. fiimdi bu şiar, emperyalizmden tamamen kopma ve iktidarın Bolşeviklere geçmesi anlamına geliyordu, çünkü Sovyetlerin çoğunluğu artık Bolşevikti. fiimdi bu şiar, devrimin, ayaklanma yoluyla proletarya diktatörlüğüne dolaysız yaklaşması anlamına geliyordu. Bundan da öte, şimdi bu şiar, proletarya diktatörlüğünün örgütlenmesi ve devlet olarak biçimlenmesi anlamına geliyordu.

Sovyetleri devlet iktidarı organlarına dönüştürme taktiğinin paha biçilmez değeri, bu taktiğin, emekçilerin milyonlarca kitlesini emperyalizmden koparmasında, Sosyal-Devrimci ve Menşevik partileri emperyalizmin aletleri olarak teşhir etmesinde ve bu kitleleri, deyim yerindeyse, dolaysız yoldan proletarya diktatörlüğüne yaklaştırmasında yatmaktadır.

Demek ki, uzlaştırıcı partileri tecrit etmenin ve proletarya diktatörlüğünün zaferinin en önemli önkoşulu olarak, Sovyetler'in devlet iktidarı organlarına dönüştürülmesi siyaseti, Ekim'in hazırlanması döneminde Bolşeviklerin taktiğinin üçüncü özelliğini

oluşturmaktadır.

Dördüncü özellik. Eğer Bolşeviklerin kendi parti şiarlarını milyonlarca kitle için şiarlara, devrimi ilerleten şiarlara dönüştürmeyi nasıl ve neden başardıkları; yalnızca öncüyü değil, yalnızca işçi sınıfının çoğunluğunu değil, ama aynı zamanda halkın çoğunluğunu da kendi siyasetlerinin doğruluğuna ikna etmeyi nasıl ve neden başardıkları sorununu ele almazsak, tablo eksik kalacaktır.

Mesele şudur: Devrimin zaferi için, eğer bu milyonlarca kitleyi kapsayan gerçek bir halk devrimi ise, parti şiarlarının doğruluğu yalnız başına yeterli değildir. Devrimin zaferi için, bir önkoşul daha gereklidir, o da: bizzat kitlelerin kendi deneyimleriyle bu şiarların doğruluğuna kanaat getirmeleridir. Ancak o zaman partinin şiarları, bizzat kitlelerin şiarları haline gelir. Ancak o zaman devrim, gerçek bir halk devrimi haline gelir. Ekim'in hazırlanması döneminde Bolşeviklerin taktiğinin özelliklerinden biri, kitleleri doğal bir şekilde Parti'nin şiarlarına, deyim yerindeyse, devrimin doğrudan eşiğine yaklaştıran yolları ve dönemeçleri doğru saptamayı becermesine, ve bu şekilde onların bu şiarların doğruluğunu kendi öz deneyimleri temelinde hissetmelerini, sınamalarını ve anlamalarını kolaylaştırmış olmasında yatar. Başka bir deyişle, Bolşeviklerin taktiğinin özelliklerinden biri, Parti'ye önderlik etme görevini, kitlelere önderlik etme göreviyle birbirine karıştırmamasında, birinci türden önderlik etme ile ikinci türden önderlik etme görevi arasındaki farkı berrakça görmesinde, böylece onun, sadece Parti'ye önderlik etmenin değil, emekçilerin milyonlarca kitlesine de önderlik etmenin bilimi olmasında yatar.

Bolşevik taktiğin bu özelliğinin nasıl dışa vurduğuna canlı bir örnek, Kurucu Meclis'in toplanması ve dağıtılması deneyimleridir.

Bolşeviklerin, Sovyetler Cumhuriyeti şiarını daha 1917 Nisanı'nda ileri sürdükleri bilinmektedir. Kurucu Meclis'in, tüm varlığı bir Sovyetler Cumhuriyeti'nin temelleriyle çelişen bir burjuva parlamentosu olduğu bilinmektedir. Nasıl oldu da, Sovyetler Cumhuriyeti'ni hedefleyen Bolşevikler, aynı zamanda, Geçici Hükümet'ten

Kurucu Meclis'in derhal toplanmasını talep ettiler? Nasıl oldu da, Bolşevikler yalnızca seçimlere katılmakla kalmadılar, ama aynı zamanda Kurucu Meclis'i de bizzat topladılar? Nasıl oldu da Bolşevikler, ayaklanmadan bir ay önce, eski'den yeni'ye geçiş sırasında, Sovyetler Cumhuriyeti ile Kurucu Meclis'in geçici bir kombinezonunu olanaklı gördüler?

Bu şu nedenlerden "oldu":

1— Kurucu Meclis düşüncesi, nüfusun geniş kitleleri arasında en popüler düşüncelerden biriydi;

2— Kurucu Meclis'in derhal toplanması şiarı, Geçici Hükümet'in karşı-devrimci özünü teşhir etmeyi kolaylaştırdı;

3— Kurucu Meclis düşüncesinin halk kitlelerinin gözündeki hâlesini almak için, bu kitleleri toprak, barış ve Sovyet iktidarı talepleriyle Kurucu Meclis'in eşiğine yaklaştırmak ve onları bu şekilde gerçek ve yaşayan Kurucu Meclis'le birbirine çarptırmak gerekiyordu;

4— kitlelerin Kurucu Meclis'in karşı-devrimci özüne ve onun dağıtılmasının zorunluluğuna kanaat getirmesi ancak bu şekilde kolaylaştırılabilirdi;

5— tüm bunlar, doğası gereği, Kurucu Meclis'i aşmanın araçlarından biri olarak, Sovyetler Cumhuriyeti'nin ve Kurucu Meclisin geçici bir kombinezonuna izin verilmesi olanağını önşart koşuyordu;

6— böyle bir kombinezon, tüm iktidarın Sovyetlere geçmesi ***sırasında*** gerçekleştirilmiş olsaydı, bu sadece, Kurucu Meclisin Sovyetlere tabi olması, onun bir eklentisine dönüştürülmesi, acısızca ölüp gitmesi anlamına gelebilirdi.

Herhalde kanıtlamaya gerek yok ki, Bolşeviklerin bu siyaseti olmasaydı, Kurucu Meclis'in dağıtılması bu kadar pürüzsüz olmaz ve Sosyal-Devrimcilerin ve Menşeviklerin "Tüm İktidar Kurucu Meclise!" şiarı altındaki daha sonraki eylemleri bu kadar rezilce çökmezdi.

"Eylül-Kasım 1917'de", diyor Lenin, "Rusya'nın burjuva parla-

> mento seçimlerine, Kurucu Meclis seçimlerine katıldık. Taktiğimiz doğru muydu, değil miydi?… Biz Rus Bolşevikleri, Eylül-Kasım 1917'de, parlamentarizmin Rusya'da siyasi bakımdan miyadını doldurmuş olduğunu kabul etmekte, Batı'daki herhangi bir komünisten daha fazla hakkımız yok muydu? Elbette vardı, çünkü sorun, burjuva parlamentolarının uzun mu yoksa kısa bir zamandır mı var oldukları değildir; sorun, Sovyet düzenini tanımaya ve burjuva-demokratik parlamentoyu dağıtmaya (ya da dağıtılmasına izin vermeye) emekçilerin geniş kitlelerinin (ideolojik, politik, pratik olarak) ne ölçüde ***hazır*** olduklarıdır. Rusya'da Eylül-Kasım 1917'de şehirlerin işçi sınıfının, askerlerin ve köylülerin, bir dizi özel hal ve şartın sonucu olarak Sovyet düzenini kabul etmeye ve burjuva parlamentolarının en demokratiğini bile dağıtmaya fevkalâde hazırlanmış olmaları, yadsınması tümüyle imkânsız olan ve tamamen sabit olan tarihsel bir olgudur. Ve buna rağmen Bolşevikler Kurucu Meclis'i boykot ***etmemişler,*** tersine, iktidarın proletarya tarafından ele geçirilmesinden hem önce ve hem de ***sonra*** seçimlere katılmışlardır." (Bkz. Lenin, Seçme Eserler, C. 10, s. 93-94. [s. 115-116. —İnter Yayınları.])

O halde Kurucu Meclis'i neden boykot etmemişlerdir? Çünkü, Lenin'in söylediği gibi,

> "Sovyet Cumhuriyeti'nin zaferinden birkaç hafta önce bile, evet hatta bu zaferden ***sonra*** bile burjuva-demokratik parlamentoya katılmak, devrimci proletaryaya yalnızca zarar vermemekle kalmaz, aynı zamanda onun bu tür parlamentoların dağıtılmayı neden hakettiğini devrimci kitlelere ***kanıtlamasını*** kolaylaştırır, bunları başarıyla dağıtmasını ***kolaylaştırır*** ve burjuva parlamentarizminin 'siyasi bakımdan miyadını doldurmasına' ***katkıda bulunur."*** (Aynı yerde, s. 97. [Türkçesi, s. 116.])

Troçki'nin, Bolşevik taktiğin bu özelliğini kavramaması ve Kurucu Meclis ile Sovyetlerin kombinezonu "teorisi"ne bir Hilferding'cilik olarak burun kıvırması karakteristiktir.

Troçki, Kurucu Meclis'in toplanmasına bağlı olarak böyle bir kombinezona —***eğer*** ayaklanma şiarı verili ise ve Sovyetlerin zaferi muhtemel ise— izin verilmesinin, Sovyetleri Kurucu Meclis'in bir eklentisine dönüştürme şeklindeki Hilferding'in taktiğiyle hiçbir ortak yanı olmayan biricik devrimci taktik olduğunu kavramıyor; bazı

yoldaşların ***bu*** sorunda yaptıkları hatanın, ona, Lenin'in ve Parti'nin belli önkoşullar ***altında*** "karma devlet biçimi" hakkında takındıkları tamamen doğru tavrı (bkz. Lenin, Seçme Eserler, C. 6, s. 313. [s. 318. —İnter Yayınları.]) kötüleme hakkını asla vermediğini kavramıyor.

O, Bolşeviklerin Kurucu Meclis'e karşı izledikleri özgül siyaset olmadan, halkın milyonlarca kitlesini kendilerinden yana kazanmayı başaramamış olacaklarını, ama bu kitleleri kazanmadan, onların Ekim ayaklanmasını derinlemesine bir halk devrimine dönüştürememiş olacaklarını kavramıyor.

Troçki'nin, Bolşeviklerin makalelerinde rastlanan "halk", "devrimci demokrasi" ve benzeri kelimelere bile, bunların Marksistlerin ağzına yakışmadığını düşündüğünden, burun kıvırması ilginçtir.

Apaçık ki Troçki, Marksistliği kuşku götürmez olan Lenin'in, 1917 Eylülü'nde, proletarya diktatörlüğünün zeferinden bir ay önce bile, "tüm iktidar derhal, ***devrimci proletaryanın önderlik ettiği devrimci demokrasinin*** eline geçmek zorundadır" (bkz. Bütün Eserler, C. 26, s. 8) diye yazdığını unutmaktadır.

Apaçık ki Troçki, Marksistliği kuşku götürmez olan Lenin'in, Marx'ın Kugelmann'a (Nisan 1971 tarihli) ünlü mektubunu aktarırken —ki bu mektupta, bürokratik-askeri devlet aygıtının paramparça edilmesi, kıta üzerindeki her gerçek ***halk*** devriminin önkoşuludur denmektedir—, ak üstüne kara şu satırları yazdığını unutmaktadır:

> "Marx'ın bürokratik-askeri devlet makinesinin parçalanmasının, 'her gerçek ***halk*** devriminin önkoşulu' olduğu şeklindeki son derece derin sözleri özellikle dikkate alınmalıdır. Bu 'halk' devrimi kavramı Marx'ın ağzından biraz şaşırtıcı gelmektedir, ve Rusya'daki Plehanovcular ve Menşevikler, Marksist sayılmak isteyen bu Struve izleyicileri, sonuçta Marx'ın bu ifadesini 'yanlış bir dil dönmesi' olarak gösterebilirler. Onlar Marksizmi öyle sefil-liberal bir bozuntuya indirgemişlerdir ki, onlar için burjuva devrimi ile proletarya devriminin karşı karşıya konmasından başka herhangi bir şey yoktur, ve bizzat bu karşı karşıya koyuş bile onlar tarafından inanılmaz derecede katı bir şekilde anlaşılmaktadır…
>
> 1871'de proletarya Avrupa kıtasında hiçbir ülkede halkın

çoğunluğunu oluşturmuyordu. Halkın çoğunluğunu gerçekten hareketin içine katan bir 'halk' devrimi, ancak hem proletaryayı ve hem de köylülüğü kapsadığında böyle bir devrim olabilirdi. O zamanlar bu iki sınıf tam da 'halk'ı oluşturuyordu. Her iki sınıf da, 'bürokratik-askeri devlet makinesi'nin onları boyunduruk altına alması, ezmesi, sömürmesi tarafından birleştirilmiştir. Bu makineyi ***parçalamak,*** onu ***paramparça etmek*** — 'halk'ın, onun çoğunluğunun gerçek çıkarı, işçilerin çıkarı ve köylülerin çoğunluğunun çıkarı bunu talep etmektedir; yoksul köylülerin işçilerle özgürce bir ittifakının 'önkoşulu' budur, ama bu ittifak olmaksızın demokrasi kalıcı değildir ve sosyalist dönüşüm olanaksızdır." (Bkz. Lenin, Devlet ve Devrim, s. 29-30. [s. 52-53. —İnter Yayınları.])

Lenin'in bu sözleri unutulmamalıdır.

Demek ki, milyonlarca emekçiyi Parti'den yana kazanmanın en önemli koşulu olarak, bu kitleleri devrimci konumlara getirerek, kitleleri kendi öz deneyimleri sayesinde Parti'nin şiarlarının doğruluğuna ikna etme yeteneği — işte Ekim'in hazırlanması döneminde Bolşeviklerin taktiğinin dördüncü özelliği budur.

Sanıyorum ki, bu söylediklerim, bu taktiğin karakteristik özellikleri hakkında açıklığa kavuşmak için tamamen yeterlidir.

IV

DÜNYA DEVRİMİ'NİN BAfiLANGICI VE ÖNKOfiULU OLARAK EKİM DEVRİMİ

Devrimin belli başlı Avrupa ülkelerinde aynı anda zaferi evrensel teorisini, tek ülkede sosyalizmin zaferinin olanaksızlığı teorisinin yapay, yaşayamaz bir teori olduğunun görüldüğünden kuşku duyulamaz. Rusya'daki proletarya devriminin yedi yıllık tarihi, bu teorinin lehine değil, aleyhine tanıklık etmektedir. Bu teori, yalnızca dünya devriminin gelişme şeması olarak kabul edilemez olmakla kalmamaktadır, çünkü apaçık olgularla çelişme içinde bulunmaktadır.

* *Bkz. "Leninizmin Temelleri Üzerine". —**J. St.***

Bu teori, şiar olarak daha da kabul edilemezdir, çünkü belli tarihsel koşulların sonucu olarak sermayenin cephesini kendi başına yarma olanağını elde eden tek tek ülkelerin inisiyatifini geliştirecek yerde kösteklemektedir; çünkü tek tek ülkelerde sermayeye karşı aktif saldırıyı teşvik edecek yerde, "genel kesin sonuç" anını pasif bir şekilde beklemeye sevketmektedir; çünkü tek tek ülkelerin proleterleri arasında devrimci kararlılık ruhunu değil, Hamlet'vari kuşku ruhunu geliştirmektedir — "ya onlar bizi ortada bırakırsa?" Lenin, proletaryanın ***tek*** ülkede zaferinin "tipik durum" olduğunu, "bir dizi ülkede eşzamanlı devrim"in ise ancak "ender bir istisna" olabileceğini söylerken kesinlikle haklıdır. (Bkz. Lenin, Bütün Eserler, C. 23, s. 452.)

Ama bilindiği gibi, Lenin'in devrim teorisi, kendini sorunun yalnızca bu yanıyla sınırlamaz. O aynı zamanda dünya devriminin gelişmesinin de teorisidir.* ***Tek*** ülkede sosyalizmin zaferi, tek başına alınan bir görev değildir. Muzaffer ülkenin devrimi kendini, kendi kendine yeten bir büyüklük olarak değil, tersine tüm ülkelerde proletaryanın zaferinin hızlandırılması ***için*** dayanak, araç olarak görmelidir. Çünkü ***tek*** ülkede —bu durumda Rusya'da— devrimin zaferi, sadece, emperyalizmin eşitsiz gelişmesinin ve ilerleyen çürümesinin ürünü değildir. O aynı zamanda dünya devriminin başlangıcı ve önkoşuludur.

Kuşkusuz, dünya devriminin gelişme yolları, eskiden, ***tek*** ülkede devrimin zaferinden önce, "sosyalist devrimin arifesi" olan gelişmiş emperyalizmin ortaya çıkmasından önce gözükmüş olduğu kadar basit değildir. Çünkü yeni bir faktör —gelişmiş emperyalizm koşulları altında işleyen, kapitalist ülkelerin eşitsiz gelişmesi yasası; askeri çatışmaların kaçınılmazlığına, sermayenin dünya cephesinin genel zayıflamasına ve tek tek ülkelerde sosyalizmin zaferi olanağına tanıklık eden bir yasa— ortaya çıkmıştır. Çünkü yeni bir faktör —Batı ile Doğu arasında, dünyanın mali bakımdan sömürülmesinin merkezi ile sömürgesel baskının arenaları arasında uzanan Sovyet ülkesi; sırf varlığı ile tüm dünyayı devrimcileştiren bir ülke— ortaya çıkmıştır.

Tüm bunlar, dünya devriminin gelişme yolları incelenirken, mutlaka hesaba katılmak zorunda olan faktörlerdir (diğer, daha az önemli olan faktörlerden burada söz etmiyorum).

Eskiden genellikle, devrimin gelişmesinin, ilk başta en gelişmiş, "ileri" ülkelerdeki sosyalizm unsurlarının eşit biçimde "olgunlaşması" şeklinde olacağına inanılırdı. fiimdi bu görüş özsel değişikliklere uğramak zorundadır.

> "fiimdi öyle bir uluslararası ilişkiler sistemi ortaya çıkmıştır ki", diyor Lenin, "Avrupa'da bir devlet, yani Almanya, galip devletler tarafından boyunduruk altına alınmıştır. Ayrıca bir dizi devlet, üstelik de Batı'daki en eski devletler, zaferlerinin sonucu olarak, kendilerini, bu zaferden kendi ezilen sınıflarına bir dizi önemsiz ödünler; bu ülkelerdeki devrimci hareketi ne de olsa sürüncemede bırakan ve bir tür 'sosyal barış' yaratan ödünler vermek için yararlanmak durumunda bulmaktadırlar.
>
> Aynı zamanda, tam bir dizi ülke: Doğu, Hindistan, Çin, vb., tam da son emperyalist savaşın sonucu olarak, kesin olarak eski yoldan çıkarılmışlardır. Onların gelişmesi kesin olarak genel-Avrupai kapitalist doğrultuyu tutmuştur. Bu ülkelerde, tüm Avrupa'da olan aynı mayalanma başlamıştır. fiimdi şunu tüm dünya açıkça görmektedir ki, bu ülkeler, zorunlu olarak tüm dünya kapitalizminin bir bunalımına götürecek olan bir gelişme sürecine çekilmişlerdir.
>
> Bunun sonucu olarak ve bununla bağlantı içinde, "Batı Avrupa'daki kapitalist ülkeler, sosyalizme gelişmelerini… eskiden beklediğimiz şekilde tamamlamayacaklardır. Onlar bunu, sosyalizmin bu ülkelerde eşit şekilde 'olgunlaşması' yoluyla değil, tersine, bir devletin diğerleri tarafından sömürülmesi yoluyla, emperyalist savaşta yenik düşen ilk devletin sömürülmesi ile birlikte tüm Doğu'nun sömürülmesi yoluyla tamamlamaktadırlar. Öte yandan Doğu, tam da bu ilk emperyalist savaşın sonucu olarak, devrimci hareketin içine kesinlikle girmiş, dünya devrimci hareketinin genel girdabına kesinlikle, çekilmiştir." (Bkz. Lenin, Seçme Eserler, C. 9, s. 432-433. [s. 434. —İnter Yayınları.])

Eğer buna, yalnızca yenik düşen ülkelerin ve sömürgelerin galip ülkeler tarafından sömürüldüğü değil, galip ülkelerin bir kısmının da en güçlü galip ülkelerin, Amerika ve İngiltere'nin, mali sömürü alanı içine girdiği olgusunu; tüm bu ülkeler arasındaki çelişkilerin, dünya

emperyalizminin parçalanmasının oldukça önemli bir faktörünü oluşturduğunu; bu çelişkiler dışında, bu ülkelerin her birinde en derin çelişkilerin bulunduğunu ve gelişmekte olduğunu; tüm bu çelişkilerin, bu ülkelerin yanısıra büyük Sovyetler Cumhuriyeti'nin var olması olgusuyla daha da derinleşmekte ve daha da keskinleşmekte olduğu eklendiğinde — tüm bunlar gözönünde bulundurulduğunda, o zaman uluslararası durumun özgün tablosu aşağı yukarı tamamlanacaktır.

Dünya devriminin, bir dizi yeni ülkenin emperyalist devletler sisteminden devrimci ayrılma yoluyla gelişmesi en olasıdır; bu arada bu ülkelerin proleterleri, emperyalist devletlerin proletaryası tarafından desteklenecektir. İlk ayrılan ülkenin, ilk muzaffer ülkenin, daha şimdiden, diğer ülkelerin işçileri ve emekçi kitleleri tarafından desteklendiğini görüyoruz. Bu destek olmadan bu ülke ayakta kalamazdı. Hiç kuşkusuz, bu destek güçlenecek ve artacaktır. Ama hiç kuşku yok ki, ilk muzaffer ülkede sosyalizm ne kadar eksiksiz bir şekilde pekiştirilirse, bu ülke ne kadar hızlı bir şekilde dünya devriminin daha da geliştirilmesi için bir üs haline, emperyalizmi daha da parçalamanın kaldıracı haline dönüşürse, dünya devriminin gelişmesi, bir dizi ülkenin emperyalizmden ayrılması süreci o kadar hızlı ve tam olacaktır.

Kendini kurtaran ilk ülkede, sosyalizmin ***nihai*** zaferinin, birden fazla ülkenin proleterlerinin ortak çabaları olmaksızın imkansız olduğu önermesi doğru ise, aynı şekilde, ilk sosyalist ülke tarafından tüm diğer ülkelerin işçilerine ve emekçi kitlelerine verilen destek ne kadar etkin ise, dünya devriminin bir o kadar daha hızlı ve tam gelişeceği de doğrudur.

Bu destek ifadesini ne de bulmalıdır?

Birinci olarak, muzaffer ülkenin, "devrimin ***bütün ülkelerde*** geliştirilmesi, desteklenmesi, körüklenmesi, ***için tek*** ülkede yapabilecek şeyin en fazlasını yapmasında" ifadesini bulmalıdır (Bkz. Lenin, Bütün Eserler, C. 23, s. 497. Rusça).

İkinci olarak, bir ülkenin "muzaffer proletaryasının", "kapitalistleri mülksüzleştirdikten ve kendi ülkesinde sosyalist üretimi örgütledikten sonra kendini diğer, kapitalist dünyanın ***karşısına koyması*** ve diğer ülkelerin ezilen sınıflarını kendi yanına çekip, onlarda kapitalistlere karşı ayaklanmayı körüklemesi ve gerektiğinde sömürücü sınıflara ve onların devletine hatta silah zoruyla bile harekete geçmesinde" ifadesini bulmalıdır. (Bkz. Lenin, Seçme Eserler, C. 5, s. 134-135. [s. 151-152. —İnter Yayınları.])

Muzaffer ülkenin desteğinin karakteristik özelliği, yalnızca diğer ülkelerde proleterlerin zaferini hızlandırmasında değil, ama aynı zamanda, bu zaferi kolaylaştırması sayesinde, aynı zamanda ilk muzaffer ülkede sosyalizmin ***nihai*** zaferini sağlama almasında yatmaktadır.

Dünya devriminin gelişme seyri içinde, tek tek kapitalist ülkeler biçiminde emperyalizmin merkezlerinin ve tüm dünyada bu ülkelerin sisteminin yanısıra, tek tek Sovyet ülkeleri biçiminde sosyalizmin merkezlerinin ve tüm dünyada bu merkezlerin bir sisteminin ortaya çıkması en olasıdır; ve bu iki sistem arasındaki mücadele, dünya devriminin gelişme tarihini dolduracaktır.

> Çünkü, diyor Lenin, "sosyalizmde ulusların özgür birleşmesi, sosyalist cumhuriyetlerin geri kalmış devletlere karşı az çok uzun süren ve inatçı bir mücadelesi olmaksızın olanaksızdır." (Aynı yerde, s. 135. [Türkçesi, s. 152.])

Ekim Devrimi'nin dünya çapındaki tarihsel önemi, onun yalnızca, bir tek ülkenin emperyalizmin sistemini yarma büyük inisiyatifinden çıkmasında ve emperyalist ülkeler okyanusunda sosyalizmin ilk anayurdu olmasında değil, ama aynı zamanda dünya devriminin ilk aşamasını ve dünya devriminin daha da geliştirilmesi için güçlü bir üs oluşturmasında yatmaktadır.

Bu nedenle, Ekim Devrimi'nin uluslararası karakterini unutan ve ***tek*** ülkede devrimin zaferini saf ulusal ve salt ulusal bir görüngü olarak gösterenler yanılmıyor yalnızca. Ekim Devrimi'nin uluslararası karakterini akılda tutan, ve fakat bu devrimi pasif birşey olarak, sadece dışardan yardım almak zorunda olan birşey olarak görme eğiliminde olanlar da yanılıyor. Gerçekte, yalnızca Ekim Devrimi diğer ülkelerdeki devrimin desteğine ihtiyaç duymakla kalmamakta, ama aynı zamanda bu ülkelerdeki devrim de, dünya emperyalizmini yıkma davasını hızlandırmak ve ilerletmek için Ekim Devrimi'nin desteğine ihtiyaç duymaktadır.

17 Aralık 1924

LENİNİZMİN SORUNLARI ÜZERİNE

SBKP(B) LENİNGRAD ÖRGÜTÜ'NE
İTHAF OLUNUR
J. STALİN

I

LENİNİZMİN TANIMI

"Leninizmin Temelleri Üzerine" yazısında, Leninizmin adeta bir müktesep hak haline gelmiş olan şu ünlü tanımı yapılmaktadır:

> "Leninizm, emperyalizm ve proleter devrimi çağının marksizmidir. Daha tam söylemek gerekirse: Leninizm, genel olarak proleter devrimin teorisi ve taktiği, özel olarak proletarya diktatörlüğünün teorisi ve taktiğidir."

Bu tanım doğru mudur?

Doğru olduğunu sanıyorum. Doğrudur, çünkü birincisi, yanlış bir şekilde, Leninizmin emperyalist savaştan sonra ortaya çıktığına inanan bazı Lenin eleştirmenlerinin tersine, Leninizmi ***emperyalizm çağının*** marksizmi diye nitelendirerek, Leninizmin tarihsel köklerine doğru bir biçimde işaret etmektedir. Doğrudur, çünkü ikincisi, Leninizmin yalnızca ulusal Rus koşulları altında uygulanabileceği

görüşünde olan sosyal-demokrasinin tersine, Leninizmin uluslararası karakterini doğru bir biçimde vurgulamaktadır. Doğrudur, çünkü üçüncüsü, Leninizmi Marksizmin daha da geliştirilmesi olarak değil de, yalnızca Marksizmin yeniden tesis edilmesi ve Rus gerçekliğine uygulanması olarak gören bazı Leninizm eleştirmenlerinin tersine, onu emperyalizm çağının ***marksizmi*** olarak nitelendirerek, Leninizmle Marx'ın öğretisi arasındaki organik bağı doğru bir şekilde vurgulamaktadır.

Bunları ayrıca yorumlamaya gerek yok aslında.

Ama, anlaşıldığı kadarıyla, bizim Partimizde, Leninizmi daha değişik bir biçimde tanımlamayı gerekli gören insanlar var. Örneğin Zinovyev şöyle düşünmektedir:

> "Leninizm, ***doğrudan doğruya köylülüğün ağır bastığı bir ülkede başlamış bulunan*** emperyalist savaşlar ve dünya devrimi çağının Marksizmidir."*

Zinovyev'in altını çizdiği sözcükler ne anlama gelebilir? Leninizmin tanımının içine Rusya'nın geri kalmışlığını, onun köylü karakterini sokmanın anlamı nedir?

Bu, Leninizmi uluslararası proleter bir öğreti olmaktan çıkarıp, özgül Rus koşullarının bir ürünü haline getirmek demektir.

Bu, kapitalizmin daha gelişmiş olduğu diğer ülkeler için Leninizmin işe yararlılığını yadsıyan Bauer ve Kautsky'nin oyununa gelmek demektir.

Söylemeye gerek yok ki, köylü sorunu Rusya için çok büyük bir önem taşımaktadır, ülkemiz bir köylü ülkesidir. Ama bu olgunun, Leninizmin temellerinin karakterizasyonu bakımından ne önemi olabilir? Leninizmin ortaya çıkışı, emperyalizm temeli üzerinde ve genel olarak emperyalist ülkeler için değil de, yalnızca Rusya toprağında ve Rusya için mi olmuştur? Lenin'in "Emperyalizm, Kapitalizmin En

* *Altı Zinovyev tarafından çizilmiştir.* ***—J. St.***

Yüksek Aşaması"› "Devlet ve Devrim", "Proleter Devrim ve Dönek Kautsky", "'Sol' Radikalizm, Bir Çocukluk Hastalığı" vb. yapıtları genel olarak tüm emperyalist ülkeler için değil de, yalnızca Rusya için mi bir anlam taşımaktadır? Leninizm, tüm ülkelerin devrimci hareketinin deneyimlerinin genelleştirilmesi değil midir? Leninizmin teori ve taktiğinin temelleri ***bütün*** ülkelerin proleter partileri için uygun değil midir, ***hepsi*** için geçerli değil midir? Lenin, "Bolşevizmin ***herkes için taktik bir örnek olabileceğini"*** söylerken haklı değil miydi? (Bkz. Lenin, Bütün Eserler, C. 23, s. 499, Rusça.) Lenin, "Sovyet iktidarının ve Bolşevik teori ve taktiğin temellerinin ***uluslararası anlamından****" söz ederken haklı değil miydi? (Bkz. Lenin, Seçme Eserler, C. 10, s. 55. [s. 83. —İnter Yayınları.]) Örneğin Lenin'in aşağıdaki sözleri doğru değil midir?

> "Ülkemizin çok büyük geri kalmışlığı ve küçük-burjuva karakteri yüzünden, Rusya'da proletarya diktatörlüğü gelişmiş ülkelerden kaçınılmaz olarak farklı bazı özelliklere sahip olmak zorundadır. Ama Rusya'da da temel güçler ve toplumsal ekonominin temel biçimleri herhangi bir kapitalist ülkeninkinden farksız olduğundan, ***sözkonusu bu özellikler hiçbir biçimde öze ilişkin olamazlar".**** (Bkz. Lenin, Bütün Eserler, C. 24, s. 508, Rusça.)

Ama bütün bunlar doğruysa, bundan, Zinovyev'in verdiği Leninizm tanımının doğru sayılamayacağı sonucu çıkmaz mı?

Leninizmin bu ulusal-sınırlı tanımı enternasyonalizmle nasıl bağdaştırılacak?

II

LENİNİZMDE EN ÖNEMLİ fiEY

"Leninizmin Temelleri Üzerine" yazısında şöyle deniyor:

> "Bazıları, Leninizmde temel olanın köylü sorunu olduğunu, köylülük sorununun, onun rolü, önemi sorununun Leninizmin çıkış

* *Altını ben çizdim.* ***—J. St.***

noktasını oluşturduğunu sanıyorlar. Bu tamamen yanlıştır. Leninizmin baş sorunu, onun çıkış noktası köylülük sorunu değil, tam tersine proletarya diktatörlüğü sorunudur, onun hangi koşullarda ele geçirileceği, hangi koşullarda sağlamlaştırılacağı sorunudur. İktidar uğruna mücadelesinde proletaryanın müttefiki sorunu olarak köylü sorunu, türev bir sorundur."

Bu tez doğru mudur?

Doğru olduğunu sanıyorum. Bu tez bütünüyle Leninizmin tanımından kaynaklanmaktadır. Gerçekten de, eğer Leninizm proleter devrimin teorisi ve taktiği ise ve proletarya diktatörlüğü proleter devrimin temel içeriğini oluşturuyorsa, o zaman Leninizmde en önemli şeyin proletarya diktatörlüğü sorunu, bu sorunun ortaya konması, gerekçelendirilmesi ve somutlaştırılması olduğu açıktır.

Buna rağmen Zinovyev bu tezle besbelli ki hemfikir değildir. "Lenin'in Anısına" adlı makalesinde şöyle diyor:

"Köylülüğün rolü sorunu, daha önce de söylediğim gibi, Bolşevizmin, Leninizmin ***ana sorunudur***".*

Zinovyev'in bu tezi, görüldüğü gibi, bütünüyle onun yanlış Leninizm tanımından kaynaklanmaktadır. Bundan dolayı, tıpkı Leninizmi tanımlaması yanlış olduğu gibi, bu tezi de yanlıştır.

Lenin'in, proletarya diktatörlüğünün "proleter devrimin özsel içeriği" (bkz. Lenin, Bütün Eserler, C. 23, s. 427, Rusça) olduğu tezi doğru mudur? Kesinlikle doğrudur. Leninizmin, proleter devrimin teorisi ve taktiği olduğu tezi doğru mudur? Doğru olduğunu sanıyorum. Peki ama bundan ne sonuç çıkar? Bundan şu sonuç çıkar ki, Leninizmin ana sorunu, çıkış noktası, temeli, proletarya diktatörlüğü sorunudur.

Emperyalizm sorunu, emperyalizmin gelişmesinin sıçramalı karakteri sorunu, ***tek*** ülkede sosyalizmin zaferi sorunu, proletaryanın

* *Altını ben çizdim.* ***—J. St.***

devleti sorunu, bu devletin Sovyet biçimi sorunu, proletarya diktatörlüğü sisteminde Parti'nin rolü sorunu, sosyalizmin inşasının yolları sorunu gibi tüm bu sorunların tam da Lenin tarafından ortaya konduğu doğru değil midir? Tam da bu sorunların, proletarya diktatörlüğü düşüncesinin esasını, temelini oluşturduğu doğru değil midir? Bu ana sorunlar ortaya konmadan, proletarya diktatörlüğü bakış açısından köylü sorununu ortaya koymanın düşünülemeyecek olduğu doğru değil midir?

Hiç kuşkusuz Lenin, köylü sorununu bilen bir kişiydi. Kuşkusuz, proletaryanın müttefiki sorunu olarak köylü sorunu, proletarya için çok büyük bir önem taşımaktadır ve ana sorunun, proletarya diktatörlüğü sorununun bir bileşenidir. Ama Leninizmin önünde ana sorun, proletarya diktatörlüğü sorunu durmasaydı, proletaryanın müttefikleri türev sorununun, köylülük sorununun da olmayacağı açık değil midir? Leninizmin önünde iktidarın proletarya tarafından ele geçirilmesi pratik sorunu durmasaydı, köylülükle ittifak diye bir sorunun da olamayacağı açık değil midir?

Lenin eğer köylü sorununu proletarya diktatörlüğünün teorisi ve taktiği temelinde değil de, bu temelden bağımsız olarak, onun dışında ortaya koymuş olsaydı, büyük proleter ideolog olmazdı —o kuşkusuz böyledir—, yabancı küçük-burjuva edebiyatçılarının onu sık sık öyle göstermeye çalıştıkları gibi, ancak basit bir "köylü filozofu" olurdu.

İkisinden biri:

Ya köylü sorunu Leninizmde en önemli şeydir, ve o zaman Leninizm, gelişmiş kapitalist ülkeler için, köylü ülkesi olmayan ülkeler için uygun değildir, geçerliliği yoktur;

Ya da Leninizmde en önemli şey proletarya diktatörlüğüdür, ve o zaman Leninizm, bütün ülkelerin proleterlerinin uluslararası öğretisidir, istisnasız bütün ülkeler için —bunlar arasında gelişmiş kapitalist ülkeler için de— uygundur ve geçerliliğe sahiptir.

Seçim sizindir.

III

"SÜREKLİ" DEVRİM SORUNU

"Leninizmin Temelleri Üzerine" yazısında "sürekli devrim teorisi", köylülüğün rolünü azımsama "teorisi" olarak değerlendirilmektedir. Orada şöyle denmektedir:

> "Dolayısıyla Lenin, 'sürekli' devrim yanlılarına karşı süreklilik sorunundan dolayı mücadele etmedi, çünkü bizzat Lenin de kesintisiz devrimden yanaydı, onlarla tam tersine, proletaryanın muazzam bir yedeğini oluşturan köylülüğün rolünü azımsadıkları için mücadele etti."

Rus "süreklicileri"nin bu karakterizasyonu, son zamanlara kadar genelde kabul ediliyor sayılıyordu. Ne var ki bu, genelde doğru olmasına rağmen, ayrıntılı sayılamaz. Bir yandan 1924 tartışması ve öte yandan Lenin'in yapıtlarının titiz bir tahlili göstermiştir ki, Rus "süreklicileri"nin hatası sadece köylülüğün rolünü azımsamalarında değil, aynı zamanda proletaryanın güçlerini ve köylülüğe önderlik etme yeteneğini azımsamalarında, proletaryanın hegemonyası fikrine inançsızlıkta da yatmaktadır.

Bundan dolayıdır ki, "Ekim Devrimi ve Rus Komünistlerinin Taktiği" yazımda (Aralık 1924), bu karakterizasyonu genişletip, onun yerine bir başkasını, daha tam olanını geçirdim. Bu yazıda şöyle denmektedir:

> "fiimdiye kadar genellikle, 'sürekli devrim' teorisinin bir yanı öne çıkarılırdı — köylü hareketinin devrimci potansiyeline inançsızlık. Bugün hakkaniyet adına bu yan, bir başka yanla —Rusya proletaryasının güçlerine ve yeteneklerine inançsızlıkla— tamamlanmalıdır."

Bu elbette Leninizmin sürekli devrim fikrine, tırnak içinde olmayanına, Marx tarafından geçen yüzyılın kırklı yıllarında ilan edildiği biçimine geçmişte ve şimdi karşı olduğu anlamına gelmez.

Tam tersi. Lenin, sürekli devrim fikrini doğru anlayan ve geliştiren biricik Marksistti. Lenin bu sorunda "sürekliciler"den şu noktada ayrılır ki, "sürekliciler" Marx'ın sürekli devrim fikrini çarpıtıp, onu cansız bir kitabi bilgiye çevirmişlerdir, Lenin ise onu saf biçimiyle almış ve onu kendi devrim teorisinin temellerinden biri yapmıştır. Lenin tarafından daha 1905'te geliştirildiği biçimiyle burjuva-demokratik devrimin sosyalist devrime geçmesi fikrinin, Marx'ın sürekli devrim teorisinin cisimleşmesinin biçimlerden biri olduğunu akılda tutmak gerekir. Bu konuda Lenin daha 1905 yılında şunları yazıyordu:

> "Demokratik devrimden derhal, gücümüz ölçüsünde, bilinçli ve örgütlü proletaryanın gücü ölçüsünde, sosyalist devrime geçmeye başlayacağız. ***Biz kesintisiz devrimden yanayız****. Yarı yolda durmayacağız...
>
> Maceracılığa kapılmadan, bilimsel vicdanımıza ihanet etmeden, ucuz şöhret peşinde koşmadan, ***yalnızca şunu*** söyleyebiliriz ve söylüyoruz da: Yeni ve daha üstün bir göreve, sosyalist devrime mümkün olduğu kadar çabuk geçişi, bize, proletarya partisine, ***daha da kolaylaştırmak için,*** demokratik devrimi gerçekleştirmesinde tüm köylülüğe vargücümüzle yardım edeceğiz." (Bkz. Lenin, Seçme Eserler, C. 3, s. 138. [s. 138. —İnter Yayınları.])

Ve onaltı yıl sonra, iktidarın proletarya tarafından ele geçirilmesinden sonra Lenin, bu konu üzerine şunları yazıyordu:

> Kautsky, Hilferding, Martov, Çernov, Hillquit, Longuet, MacDonald, Turati ve 'ikibuçukuncu' marksizmin tüm diğer kahramanları... burjuva-demokratik ve proleter-sosyalist devrim arasındaki karşılıklı ilişkiyi anlayamadılar. ***Birincisi, ikincisine geçer.**** İkincisi, geçerken birincisinin sorunlarını çözer. İkincisi, birincinin eserini pekiştirir. İkincisinin birinciyi ne derece geçmeyi başaracağını mücadele, ve yalnızca mücadele tayin eder." (Bkz. Lenin, Seçme Eserler, C. 6, s. 514. [s. 519. —İnter Yayınları.])

Burada özellikle, Lenin'in 1 Eylül 1905'te yayınlanmış olan "Sosyal-Demokrasinin Köylü Hareketi Karşısındaki Tavrı" makalesinden aktarılan ilk pasaja dikkat çekerim. Bunu, hâlâ Lenin'in, burjuva-de-

* *Altını ben çizdim.* ***—J. St.***

mokratik devrimin sosyalist devrime geçmesi fikrine, yani sürekli devrim fikrine, ancak emperyalist savaştan sonra vardığını iddia edenlerin bilgilenmesi için vurguluyorum. Bu alıntı, bu kişilerin derin bir yanılgı içinde bulundukları konusunda hiçbir kuşkuya yer bırakmamaktadır.

IV

PROLETER DEVRİM VE PROLETARYA DİKTATÖRLÜĞÜ

Burjuva devriminden farklı olarak proleter devrimin karakteristik hatları nelerdir?

Proleter devrim ile burjuva devrimi arasındaki farkı beş ana noktada toplamak mümkündür:

1— Burjuva devrimi, genelde, daha devrim açıkça patlak vermeden önce, feodal toplumun bağrında gelişip olgunlaşan kapitalist düzenin biçimleri az çok hazır olarak var olduğunda başlar, proleter devrim başladığında ise, sosyalist düzenin hazır biçimleri hiç yoktur, ya da hemen hemen hiç yoktur.

2— Burjuva devrimin baş görevi, iktidarı ele geçirmek ve onu var olan burjuva ekonomisiyle uyum içine sokmaktır, proleter devrimin baş görevi ise, iktidarın ele geçirilmesinden sonra yeni, sosyalist bir ekonomi inşa etmektir.

3— Burjuva devrimi, genelde, iktidarın ele geçirilmesiyle ***biter,*** proleter devrimde ise iktidarın ele geçirilmesi, onun sadece ***başlangıcıdır,*** ve iktidar, eski ekonominin reorganizasyonu ve yenisinin örgütlenmesi için kaldıraç olarak kullanılır.

4— Burjuva devrimi, kendini, bir sömürücüler grubunun egemenliğinin yerine bir başka sömürücü grubununkini geçirmekle sınırlar, ve bu nedenle eski devlet makinesini un-ufak etmeye ihtiyaç

duymaz, proleter devrim ise tüm ve her türlü sömürücü grupları iktidardan uzaklaştırır ve tüm emekçilerin ve sömürülenlerin önderi olan proleterler sınıfını iktidara getirir, bu nedenle o, eski devlet makinesini un-ufak etmeden ve yerine yenisini geçirmeden yapamaz.

5— Burjuva devrimi, emekçilerin ve sömürülenlerin milyonluk kitlelerini az çok uzun bir süre için burjuvazinin etrafında toparlayamaz, ve bu da tam şundan ötürüdür, çünkü bunlar emekçiler ve sömürülenlerdir, proleter devrim ise, eğer baş görevini, proletaryanın iktidarını sağlamlaştırma ve yeni, sosyalist ekonomiyi kurma görevini yerine getirmek istiyorsa, tam da emekçi ve sömürülenler olarak bunları proletarya ile kalıcı bir ittifak içinde birleştirebilir ve birleştirmek zorundadır.

İşte bu konuda Lenin'in bazı temel tezleri:

> "Burjuva devrimle sosyalist devrim arasındaki baş farklardan biri", diyor Lenin, "feodalizmden doğan burjuva devrimi için, eski düzenin bağrında, giderek feodal toplumun tüm yanlarını değiştiren yeni ekonomik örgütlerin tedricen ortaya çıkmasıdır. Burjuva devrim yalnızca ***tek*** görevle karşı karşıyaydı: eski toplumun tüm engellerini silip süpürmek, bir kenara atmak, yıkmak. Bu görevi yerine getiren her burjuva devrim, kendisinden beklenen herşeyi yerine getirmiş olur: kapitalizmin gelişmesini güçlendirir. Sosyalist devrim kendini bambaşka bir durumda bulur. Tarihin zikzaklı hareketleri sonucu sosyalist devrime başlamak zorunda kalmış olan ülke ne kadar geri ise, eski kapitalist ilişkilerden sosyalist ilişkilere geçiş bu ülke için o kadar güçtür. Burada yıkma görevlerine yeni, duyulmadık zorlukta görevler, özellikle örgütsel görevler eklenir." (Bkz. Lenin, Seçme Eserler, C. 7, s. 288. [s. 299-300.—İnter Yayınları.])
>
> "Eğer Rus devriminde", diye devam ediyor Lenin, "—1905 yılının büyük deneyimini yaşamış olan— halkın yaratıcı gücü daha 1917 fiubatı'nda Sovyetleri yaratmamış olsaydı, onlar Ekim'de asla iktidarı ele geçirecek durumda olamazlardı, çünkü başarı, yalnızca, hareketin milyonları kucaklayan hazır örgütlenme biçimlerinin halihazırda var olup olmamasına bağlıydı. Bu hazır biçim Sovyetlerdi, ve bu nedenle, yaşadığımız o parlak başarılar, o arkası kesilmeyen zafer yürüyüşleri siyasi alanda bizi bekliyordu, çünkü siyasi iktidarın yeni biçimi

hazırdı, ve onu devrimin ilk aylarında içinde bulunduğu o embriyon durumundan, Rus devletinde — Rus Sovyet Cumhuriyeti'nde sağlam biçim almış olan yasal olarak tanınmış biçime getirmek için, sadece birkaç kararname çıkarmamız yetti." (Aynı yerde, s. 288-289. [Türkçesi, s. 300.])

"Çözümü", diyor Lenin, "devrimimizin ilk aylarda yaşadığı gibi bir zafer yürüyüşü asla olamayacak olan daha iki korkunç zor görev kalmıştı." (Aynı yerde, s. 289. [Türkçesi, s. 300.])

"Birincisi, bunlar, her sosyalist devrimin önünde duran iç örgütlenme görevleriydi. Sosyalist devrimle burjuva devrim arasındaki fark tam da şudur ki, burjuva devrim kapitalist ilişkilerin hazır biçimlerini önünde bulur, Sovyet iktidarı, proleter iktidarı ise, aslında yalnızca sanayinin bazı uç noktalarını kapsayan ve tarıma henüz çok az girmiş olan kapitalizmin en gelişmiş biçimlerini hesaba katmazsak, bu hazır ilişkileri önünde bulmaz. Muhasebenin örgütlenmesi, büyük işletmeler üzerinde denetim, devlete ait tüm iktisadi mekanizmayı bir tek büyük makine haline, yüz milyonlarca insanın bir tek planı kendine kılavuz edindiği tarzda işleyen bir ekonomik organizma haline dönüştürme — işte bize düşmüş bulunan büyük örgütsel görev budur. fiimdiki çalışma koşulları altında, bu görevin üstesinden fırtına gibi, içsavaş görevlerini çözebildiğimiz tarzda gelmek asla mümkün değildir." (Aynı yerde, s. 289-290. [Türkçesi, s. 300-301.])

"İkinci korkunç zorluk... — uluslararası sorun. Eğer Kerenski'nin çetelerinin hakkından o kadar kolay geldiysek, eğer devlet iktidarımızı bu kadar kolay yarattıysak, eğer toprağın sosyalizasyonu hakkındaki ve işçi denetimi hakkındaki kararnameyi en ufak bir zorluk görmeden çıkardıysak, bütün bunları bu kadar kolay gerçekleştirdiysek, bu yalnızca, koşulların elverişli bir biçimlenişi bizi uluslararası emperyalizmden kısa bir süre için korumuş olduğundan dolayı mümkün oldu. Sermayesinin tüm gücüyle, yüksek derecede örgütlenmiş askeri tekniğiyle, uluslararası sermayenin gerçek bir gücü, gerçek bir kalesi olan uluslararası emperyalizm, gerek nesnel durumu, gerekse onun içinde cisimleşmiş olan kapitalistler sınıfının iktisadi çıkarlarından dolayı, Sovyet Cumhuriyeti ile kesinlikle, hiçbir şart altında geçinemezdi, ticari bağlantılar, uluslararası mali ilişkiler yüzünden bunu yapamazdı. Burada bir çatışma kaçınılmazdır. İşte Rus devriminin en büyük zorluğu, en büyük tarihsel sorunu buradadır: uluslararası görevleri çözme zorunluluğu, uluslararası devrimi hâsıl etme zorunluluğu" (Aynı yerde, s. 291. [Türkçesi, s. 301-302.])

Proleter devrimin iç karakteri ve temel anlamı budur.

fiiddete dayalı bir devrim olmadan, proletarya diktatörlüğü olmadan, eski, burjuva koşulların böyle kökten bir şekilde dönüştürülmesi gerçekleştirilebilir mi?

Bunun yapılamayacağı açıktır. Böyle bir devrimin barışçıl olarak, burjuvazinin egemenliğine uyarlanmış olan burjuva demokrasisi çerçevesi içinde yapılabileceğine inanmak, ya aklını oynatmış ve normal insani kavramları yitirmiş olmak, ya da proleter devrimden küstahça ve açıkça vazgeçmek demektir.

fiimdilik ***tek*** ülkede, düşman kapitalist ülkelerce çevrelenmiş ve burjuvazisi uluslararası sermayece desteklenen —zaten başka türlü olamazdı— bir ülkede zafere ulaşmış bir proleter devrim sözkonusu olduğundan, bu tespit daha büyük bir önem ve kararlılıkla vurgulanmalıdır.

Bu yüzden Lenin şöyle der: "Ezilen sınıfın kurtuluşu, sadece şiddete dayalı devrim olmadan değil, ***bilakis*** egemen sınıf tarafından yaratılan devlet iktidarı ***yok edilmeden de*** olanaksızdır." (Bkz. Devlet ve Devrim, s. 4. [s. 16. —İnter Yayınları.])

> " 'İlk önce nüfusun çoğunluğu, özel mülkiyet korunurken, yani sermayenin gücü ve boyunduruğu korunurken, proletarya partisinden yana olduğunu ifade etsin — ancak ondan sonra o iktidarı devralabilir ve almalıdır', diyor kendine 'sosyalist' diyen gerçekte burjuvazinin uşakları küçük-burjuva demokratlar".* (Bkz. Lenin, Seçme Eserler, C. 6, s. 493. [s. 500. —İnter Yayınları.])

> " 'Devrimci proletarya önce burjuvaziyi devirsin, sermayenin boyunduruğunu atsın, burjuva devlet aygıtını parçalasın — o zaman muzaffer proletarya, proleter olmayan emekçi kitlelerin çoğunluğunun sempati ve desteğini, onları sömürücülerin zararına

* *Altını ben çizdim.* ***—J. St.***

hoşnut ederek, çabuk kazanabilecektir', ***diyoruz biz****." (Aynı yerde, s. 500.)

"Nüfusun çoğunluğunu kendinden yana kazanmak için", diye devam ediyor Lenin, "proletarya ilkin burjuvaziyi devirmek ve devlet iktidarını ele geçirmek zorundadır; ikinci olarak, Sovyet iktidarını yürürlüğe koymalı ve bu arada eski devlet aygıtını paramparça edip yere sermelidir, böylece proleter olmayan emekçi kitleler arasında burjuvazinin ve küçük-burjuva uzlaşmacıların egemenliğini, otoritesini, etkisini hemen yıkar. Üçüncü olarak, burjuvazinin ve küçük-burjuva uzlaşmacıların proleter olmayan emekçi kitlelerin ***çoğunluğu*** içindeki etkisini, ***bunların*** ekonomik ihtiyaçlarını, ***sömürücülerin zararına*** devrimci tarzda tatmin ederek ***kesin olarak yok etmelidir."*** (Aynı yerde, s. 486. [Türkçesi, s. 492.])

Proleter devrimin karakteristik belirtileri bunlardır.

Bununla bağıntı içinde, eğer proletarya diktatörlüğünün, proleter devrimin esas içeriğini oluşturduğu kabul ediliyorsa, proletarya diktatörlüğünün ana hatları nelerdir?

İşte proletarya diktatörlüğünün Lenin tarafından yapılmış haliyle en genel tanımı:

"Proletarya diktatörlüğü, sınıf mücadelesinin sona ermesi değil, bilakis onun yeni biçimler altında sürdürülmesidir. Proletarya diktatörlüğü, muzaffer olmuş ve siyasi iktidarı ele geçirmiş olan proletaryanın, yenilmiş ama yok olmamış, ortadan kalkmamış ve direniş göstermekten vazgeçmeyen burjuvaziye karşı, direnişini artıran burjuvaziye karşı sınıf mücadelesidir." (Bkz. Lenin, Bütün Eserler, C. 24, s. 311, Rusça.)

Lenin proletarya diktatörlüğünün "tüm halktan çıkan", "genel seçimlerden çıkan", "sınıf iktidarı olmayan" iktidar ile karıştırılmasına karşı çıkar ve şöyle der:

"Siyasi egemenliği ele geçirmiş olan sınıf, bunu, ona tek başına sahip olacağı bilinciyle yapmıştır. Bu, proletarya diktatörlüğü kavramının içinde vardır. Bu kavram, ancak sınıf, siyasi iktidarı ***tek başına*** eline aldığını ve ne kendini, ne de başkalarını, 'tüm halktan çıkan, genel seçimlerden çıkan, tüm halk tarafından onaylanan' iktidar

üzerine boş laflarla aldatmamayı bildiği zaman bir anlam kazanır." (Bkz. Lenin, Bütün Eserler, C. 24, s. 354.)

Ama bu, ***bir*** sınıfın, iktidarı başka sınıflarla paylaşmayan ve paylaşamayacak olan proleterler sınıfının iktidarının, hedeflerini gerçekleştirmek için diğer sınıfların emekçi ve sömürülen kitlelerinin yardımına, ittifakına ihtiyacı olmadığı anlamına gelmez. Tam tersi. Bu iktidar, ***bir*** sınıfın iktidarı, ancak proleterler sınıfı ile küçük-burjuva sınıfların emekçi kitleleri, herşeyden önce de köylülüğün emekçi kitleleri arasında özel bir ittifak biçimiyle kurulabilir ve sonuna kadar gerçekleştirilebilir.

Bu nasıl bir özel ittifak biçimidir, neden ibarettir? Diğer, proleter olmayan sınıfların emekçi kitleleriyle bu ittifak, gerçekte ***bir*** sınıfın diktatörlüğü düşüncesiyle çelişmez mi?

Bu özel ittifak biçimi, bu ittifakın önder gücünün proletarya olmasından ibarettir. Bu özel ittifak biçimi, devletin önderinin, proletaryanın diktatörlüğü sisteminde önderin ***bir*** parti olmasından, yönetimi diğer partilerle ***paylaşmayan ve paylaşamayacak olan*** proletarya partisi, komünistlerin partisi olmasından ibarettir.

Görüldüğü gibi, çelişki burada, yalnızca zannedilen bir çelişkidir, görünürde bir çelişkidir.

"Proletarya diktatörlüğü", diyor Lenin, "proletarya ile emekçilerin öncü müfrezesi ile, emekçilerin çok sayıdaki proleter olmayan katmanları (küçük-burjuvazi, küçük mülk sahipleri, köylülük, aydınlar vb.) ya da bunların çoğunluğu arasındaki ***sınıf ittifakının**** sermayeye karşı bir ittifakın, sermayenin tamamen devrilmesini, burjuvazinin direnişinin ve restorasyon çabalarının tümüyle ezilmesini amaçlayan bir ittifakın, sosyalizmin kesin kurulmasını ve sağlamlaştırılmasını amaçlayan bir ittifakın ***özel*** bir ***biçimidir.*** Bu, özel bir durumda, yani şiddetli bir içsavaş durumunda oluşan özel türde bir ittifaktır; bu, sosyalizmin kararlı yandaşlarının, onun yalpalayan müttefikleriyle, bazen de 'tarafsızlar'la bir ittifakıdır (o zaman ittifak, mücadele için bir anlaşmadan, tarafsızlık için bir anlaşma haline gelir), ***iktisadi, siyasi,***

* *Altını ben çizdim.* ***—J. St.***

sosyal, zihinsel bakımdan türdeş olmayan sınıflar arasında bir ittifaktır." (Bkz. Lenin, Bütün Eserler, C. 24, s. 311, Rusça.)

Eğitim çalışması raporlarından birinde Kamenev, proletarya diktatörlüğünün bu şekilde anlaşılmasına karşı polemik içinde şöyle diyor:

"Diktatörlük, bir sınıfın başka bir sınıfla ittifakı ***değildir***".*

Kamenev'in burada, herşeyden önce benim "Ekim Devrimi ve Rus Komünistlerinin Taktiği" yazımdan bir pasajı hedeflediğini sanıyorum, orada şöyle deniyor:

"Proletarya diktatörlüğü, 'deneyimli bir stratejisyen'in dikkatli eliyle 'ustalıkla' 'seçilmiş' ve nüfusun şu ya da bu kesimine 'akıllıca dayanan' basit bir hükümet doruğu değildir. Proletarya diktatörlüğü, ittifakın önder gücünün proletarya olması koşuluyla, sermayenin devrilmesi, sosyalizmin kesin zaferi için, proletaryanın ve köylülüğün emekçi kitlelerinin sınıf ittifakıdır."

Proletarya diktatörlüğünün bu formülasyonunun tamamen arkasındayım, çünkü inanıyorum ki bu formülasyon, Lenin'in az önce aktarılan formülasyonuyla tamamen çakışmaktadır.

Kamenev'in, "diktatörlük, bir sınıfın diğer bir sınıf ile ittifakı ***değildir"*** şeklindeki açıklamasının, bu ihtirazsız biçimiyle, Lenin'in proletarya diktatörlüğü teorisiyle hiçbir ortak yanı olmadığını iddia ediyorum.

Böyle yalnızca, işbirliği düşüncesinin, proletarya ile köylülüğün ittifakı düşüncesinin, bu ittifakta proletaryanın hegemonyası düşüncesinin anlamını kavramamış olanların konuşabileceğini iddia ediyorum.

Böyle yalnızca, Lenin'in şu tezini kavramamış olanlar konuşabilir:

"Devrim diğer ülkelerde başlamadığı sürece, Rusya'daki sosyalist devrimi ***ancak köylülükle bir anlaşma**** kurtarabilir." (Bkz. Lenin, Bütün Eserler, C. 24, s. 294, Rusça.)

* *Altını ben çizdim. —**J. St.***

Böyle yalnızca, Lenin'in şu düsturunu kavramamış olanlar konuşabilir:

"***Diktatörlüğün en yüksek ilkesi;**** proletaryanın önder rolünü ve devlet iktidarını koruyabilmesi için proletaryanın köylülükle ittifakının ayakta tutulmasıdır." (Aynı yerde., s. 568, Rusça.)

Lenin, diktatörlüğün en önemli hedeflerinden birini, sömürücülerin ezilmesini öne çıkarır ve şöyle der:

"Bilimsel olarak diktatörlük kavramı, hiçbir şeyle sınırlanmamış olan, hiçbir yasayla, kesinlikle hiçbir kuralla engellenmemiş olan, doğrudan doğruya şiddete dayanan iktidardan başka bir anlama gelmez." …"Diktatörlük, —Kadet baylar, bunu ilk ve son kez biliniz ki— sınırsız, yasaya değil şiddete dayanan iktidar demektir. İçsavaş sırasında, zaferi kazanmış olan her iktidar, ancak bir diktatörlük olabilir." (Bkz. Lenin, Bütün Eserler, C. 25, s. 549 ve 522, Rusça.)

Ama proletarya diktatörlüğü, her ne kadar şiddet olmadan diktatörlük olmazsa da, elbette yalnızca şiddete indirgenemez.

"Diktatörlük", diyor Lenin, "şiddet olmaksızın imkansız ise de, yalnızca şiddet demek değildir, o aynı zamanda, emeğin, hem de öncekinden daha üstün bir örgütlenmesi demektir." (Bkz. Lenin, Bütün Eserler, C. 24, s. 305, Rusça.)

Proletarya diktatörlüğü... sömürücülere karşı yalnızca şiddet değildir ve hem de esas olarak bile şiddet değildir. Bu devrimci şiddetin ekonomik temeli, onun hayatiyetinin ve başarısının garantisi, proletaryanın kapitalizme kıyasla toplumsal emeğin örgütlenmesinin daha yüksek bir tipini temsil etmesi ve gerçekleştirmesidir. Meselenin özü budur. Komünizmin kaçınılmaz tam zaferinin güç kaynağı ve garantisi burada yatar." (Bkz. Lenin, Seçme Eserler, C. 9, s. 467. [s. 468. —İnter Yayınları.]) "Onun [diktatörlüğün ***—J. St.***] esas özü, emekçilerin en ileri müfrezesinin, onun öncü müfrezesinin, biricik önderinin, proletaryanın örgüt ve disiplininden ibarettir. Onun hedefi, sosyalizmi kurmak, toplumun sınıflara bölünmüşlüğünü ortadan kaldırmak, toplumun tüm üyelerini emekçiler durumuna getirmek, insanın insan tarafından sömürülmesinin her türlü temelini yok etmektir. Bu hedef bir hamlede gerçekleştirilemez, kapitalizmden sosyalizme oldukça uzun bir geçiş dönemini gerektirir, birincisi, üretimin yeniden örgütlenmesi zor bir iş olduğu için, ikincisi, yaşamın tüm alanlarında köklü

değişiklikler için zamana ihtiyaç olduğu için, ve son olarak, küçükburjuva ve burjuva tarzda iş yapma alışkanlığının muazzam gücü ancak uzun ve zorlu bir mücadeleyle altedilebileceği için. Marx'ın kapitalizmden sosyalizme geçiş dönemi olarak proletaryanın tüm bir diktatörlük döneminden söz etmesinin nedeni de budur." (Lenin, Macar İşçilerine Selâm, Bütün Eserler, C. 24, s. 314, Rusça.)

Proletarya diktatörlüğünün karakteristik hatları bunlardır.

Buradan proletarya diktatörlüğünün üç temel yanı çıkar:

1— Proletarya iktidarından, sömürücüleri ezmek için, ülkeyi savunmak için, diğer ülkelerin proleterleriyle bağları sağlamlaştırmak için, tüm ülkelerde devrimi geliştirmek ve zafere ulaştırmak için yararlanılır.

2— Proletarya iktidarından, emekçi ve sömürülen kitlelerin burjuvaziden kesin olarak koparılması için, proletaryanın bu kitlelerle ittifakını pekiştirmek için, bu kitleleri sosyalist inşaya katmak için, bu kitlelerin proletarya tarafından devletsel yönetimi için yararlanılır.

3— Proletarya iktidarından, sosyalizmi örgütlemek için, sınıfları ortadan kaldırmak için, sınıfsız bir topluma, sosyalist topluma geçmek için yararlanılır.

Proletarya diktatörlüğü, tüm bu üç yanın birleşmesidir. Bu yanlardan hiçbiri, proletarya diktatörlüğünün ***biricik*** karakteristik özelliği olarak gösterilemez, ve tersine, bu özelliklerden yalnızca birinin bile yokluğu, kapitalist kuşatma koşulları altında proletarya diktatörlüğünün bir diktatörlük olmaktan çıkmasına yeter. Bu nedenle, proletarya diktatörlüğü kavramını çarpıtma tehlikesiyle karşılaşmak istenmiyorsa, bu üç yandan hiçbiri devre dışı bırakılmamalıdır. Yalnızca bu üç yan birlikte alındığında, bize, proletarya diktatörlüğünün tam ve kompakt bir kavramını verir.

Proletarya diktatörlüğü çeşitli dönemler gösterir, özel biçimleri, çeşitli türden çalışma yöntemleri vardır. İçsavaş döneminde diktatörlükte şiddet özelliği özellikle göze çarpıcıdır. Ama bundan asla, içsavaş döneminde hiçbir inşa çalışması yapılmadığı sonucu çıkmaz. İnşa çalışması olmadan içsavaşı yürütmek olanaksızdır. Sosyalizmin inşası döneminde ise tersine, diktatörlüğün barışçıl, örgütsel, kültürel çalışmaları, devrimci yasallık vb. özellikle göze çarpıcıdır. Ama bundan da yine asla, diktatörlükte şiddet özelliğinin inşa dönemi sırasında ortadan kalktığı ya da kalkabileceği sonucu çıkmaz. Baskı organları, ordu ve diğer örgütler, şimdi, inşa döneminde, içsavaş döneminde olduğundan daha az zorunlu değildir. Bu organlar olmadan diktatörlüğün az buçuk güvenli bir inşa çalışması olanaksızdır. Devrimin şimdilik ***bir tek*** ülkede muzaffer olduğunu unutmamak gerekir. Kapitalist kuşatma var olduğu sürece, dış müdahale tehlikesinin ve bu tehlikeden çıkan bütün sonuçların da var olacağını unutmamak gerekir.

V

PROLETARYA DİKTATÖRLÜĞÜ SİSTEMİNDE PARTİ VE İŞÇİ SINIFI

Yukarıda proletarya diktatörlüğü hakkında, onun tarihsel kaçınılmazlığı bakış açısından, sınıf içeriği bakış açısından, devletsel karakteri bakış açısından, son olarak, kapitalizmden sosyalizme geçiş dönemi olarak tanımlanan tüm bir tarihsel dönem boyunca yerine getireceği yıkıcı ve yapıcı görevleri bakış açısından söz ettim.

Şimdi de, proletarya diktatörlüğü hakkında, onun yapısı bakış açısından, "mekanizması" bakış açısından, tamamı "proletarya diktatörlüğü sistemi"ni ***(Lenin)*** veren ve onların yardımıyla proletarya diktatörlüğünün günlük çalışmalarının gerçekleştirildiği "volan kayışları"nın, "kaldıraçlar"ın ve "yönetici güç"ün rolü ve önemi bakış açısından söz etmeliyiz.

Proletarya diktatörlüğü sistemindeki bu "volan kayışları" ya da "kaldıraçlar" nelerdir? Bu "yönetici güç" nedir? Bunlara neden gerek

duyulur?

Kaldıraçlar ya da volan kayışları — bunlar, yardımları olmaksızın diktatörlüğün gerçekleştirilmesinin olanaksız olduğu, proletaryanın kitle örgütleridir.

Yönetici güç — bu, proletarya diktatörlüğünün temel yönetici gücü olan proletaryanın en ileri kıtası, onun öncü müfrezesidir.

Bu volan kayışları, bu kaldıraçlar ve bu yönetici güce proletaryanın ihtiyacı vardır, çünkü o, onlar olmaksızın, zafer uğruna mücadelesinde, örgütlü ve silahlı sermaye karşısında silahsız bir ordu durumuna düşerdi. Bu örgütlere proletaryanın ihtiyacı vardır, çünkü o, onlar olmaksızın, burjuvaziyi devirme uğruna mücadelesinde, kendi iktidarını sağlamlaştırma uğruna mücadelesinde, sosyalizmi inşa etme uğruna mücadelesinde kaçınılmaz olarak bir yenilgiye uğrardı. Bu örgütlerin sistematik yardımı ve öncü müfrezenin yönetici gücü zorunludur, çünkü bu koşullar olmaksızın, az buçuk istikrarlı ve sağlam bir proletarya diktatörlüğü olanaksız olurdu.

Bu örgütler nelerdir?

Birincisi, başkentte ve taşrada, bir dizi sanayi, kültür, eğitim örgütü ve diğer örgütler biçimindeki kollarıyla işçi ***sendikalarıdır.*** Bunlar her meslekten işçileri birleştirir. Bunlar Parti örgütleri değildir. Sendikalar, bizdeki egemen işçi sınıfının tümünü kucaklayan örgütler olarak tanımlanabilirler. Onlar komünizmin okuludur. Saflarındaki en iyi adamları tüm yönetim dallarındaki yönetici çalışma için verirler. İşçi sınıfı içinde ileri ve geri unsurlar arasındaki bağı gerçekleştirirler. İşçi kitlelerini işçi sınıfının öncü müfrezesiyle bağlarlar.

İkincisi, başkentte ve taşrada idari, iktisadi, askeri, kültürel ve diğer devlet örgütleri biçimindeki sayısız kollarıyla S***ovyetler,*** ve bu örgütleri çevreleyen ve onları halkla bağlayan, kendiliğinden ortaya çıkmış çok sayıdaki, emekçilerin kitle dernekleridir. Sovyetler kent ve kırdaki tüm emekçilerin kitle örgütleridir. Bunlar Parti örgütleri

değildir. Sovyetler, proletarya diktatörlüğünün dolaysız ifadesidir. Diktatörlüğün güçlendirilmesi ve sosyalizmin inşası için gerekli tüm önlemler Sovyetler aracılığıyla uygulanır. Proletarya, köylülüğe devletsel önderliğini Sovyetler aracılığıyla gerçekleştirir. Sovyetler, emekçilerin milyonlarca kitlesini proletaryanın öncü müfrezesiyle bağlar.

Üçüncüsü, tüm kollarıyla her türden ***kooperatiflerdir.*** Bunlar emekçilerin bir kitle örgütüdür, bir Parti örgütü değildir, emekçileri öncelikle tüketiciler olarak ve zamanla da üreticiler olarak (tarım kooperatifleri) birleştiren bir örgüttür. Kooperatif, proletarya diktatörlüğünün pekiştirilmesinden sonra gelişkin inşa döneminde özel bir önem kazanır. Proletaryanın öncü müfrezesinin köylü kitleleriyle bağını kolaylaştırır ve bu kitleleri sosyalist inşa deryasına katma olanağı yaratır.

Dördüncüsü ***Gençlik Birliği'***dir. Bu, işçi ve köylü gençliğin bir kitle örgütüdür, Parti örgütü değildir, ancak Parti'ye dayanır. Görevi, genç kuşağın sosyalizm ruhuyla eğitilmesinde Parti'ye yardımcı olmaktır. Tüm yönetim dalları için proletaryanın tüm diğer kitle örgütlerine genç yedekler sağlar. Gençlik Birliği, proletarya diktatörlüğünün sağlamlaşmasından sonra, proletaryanın gelişkin kültür ve eğitim faaliyetleri döneminde özel bir önem kazanmıştır.

Son olarak, proletaryanın ***partisi***dir, onun öncü müfrezesidir. Onun gücü, proletaryanın tüm kitle örgütlerinden en iyi unsurları bağrında toplamasından gelir. Gayesi, proletaryanın istisnasız tüm kitle örgütlerinin çalışmasını toparlamak ve faaliyetlerini bir hedefe, proletaryanın kurtuluşu hedefine ***yöneltmektir.*** Ama bunları ***toparlamak*** ve bir tek hedefe yöneltmek mutlak zorunludur, çünkü aksi takdirde proletaryanın mücadelesinin birliği olanaksızdır, çünkü aksi takdirde proleter kitlelerin iktidar uğruna, sosyalizmin inşası uğruna mücadelelerine önderlik etmek olanaksızdır. Ama proletaryanın kitle örgütlerinin çalışmasını toparlamayı ve yönlendirmeyi yalnızca proletaryanın öncü müfrezesi, onun Partisi başarabilir. Yalnızca prole-

tarya partisi, yalnızca komünistlerin partisi, proletarya diktatörlüğü sisteminde bu önder rolü hakkıyla yerine getirebilir.

Niçin?

> "Çünkü, birincisi, Parti, proletaryanın partisiz örgütlerine doğrudan doğruya bağlı olan ve çok defa bu örgütleri yöneten işçi sınıfının en yetkin unsurlarının toplanma alanıdır; ikincisi, işçi sınıfının en yetkin unsurlarının toplanma alanı olarak Parti, işçi sınıfının örgütlerinin bütün biçimlerini yönetmeye yetenekli önderlerin yetiştirilmesi için en iyi okuldur; üçüncüsü, işçi sınıfı önderlerinin yetiştirilmesi için en iyi okul olarak, Parti, deneyimi ve otoritesi sayesinde proletaryanın mücadelesinin önderliğini merkezileştirmeye ve böylelikle işçi sınıfının çeşitli partisiz örgütlerini, Parti'yi sınıfa bağlayan yardımcı organlar ve volan kayışları haline getirmeye yetenekli biricik örgüttür." (Bkz. "Leninizmin Temelleri Üzerine".)

Parti, proletarya diktatörlüğü sisteminde temel önder güçtür.

"Parti, proletaryanın sınıf birliğinin en yüksek biçimidir." (Lenin.)

Yani: Parti'yi —herşeyden önce üretim alanında— sınıfla bağlayan proletaryanın kitle örgütü olarak ***sendikalar;*** Parti'yi, herşeyden önce devlet yönetimi alanında emekçilerle bağlayan emekçilerin kitle örgütleri olarak ***Sovyetler;*** Parti'yi herşeyden önce, iktisadi alanda, köylülüğün sosyalist inşaya kazanılması alanında köylü kitleleriyle bağlayan, esas olarak köylülüğün kitle örgütü olarak ***kooperatifler;*** yeni kuşakların sosyalist eğitiminde ve genç yedeklerin yetiştirilmesinde proletaryanın öncü müfrezesine kolaylık sağlamakla görevli bir örgüt olarak, işçi- ve köylü gençliğin kitle örgütü olarak ***Gençlik Birliği;*** ve son olarak, tüm bu kitle örgütlerini yönetmekle görevli olan, proletarya diktatörlüğü sisteminde temel önder güç olarak ***Parti*** — işte genel olarak "diktatörlük mekanizması"nın, "proletarya diktatörlüğü sistemi"nin tablosu budur.

Temel önder güç olarak Parti olmaksızın, az buçuk istikrarlı ve sağlam bir proletarya diktatörlüğü mümkün değildir.

Lenin'in deyimiyle, "böylelikle, resmen komünist olmayan, esnek ve oldukça geniş kapsamlı, son derece güçlü bir proleter aygıta, Parti'yi ***sınıfa*** ve ***kitleye*** sıkıca bağlayan ve Parti'nin önderliği altında ***sınıfın diktatörlüğünün*** gerçekleştirildiği bir aygıta sahibiz." (Bkz. Lenin, Seçme Eserler, C. 10, s. 82. [s. 103. —İnter Yayınları.])

Elbette bu, Parti'nin sendikaların, Sovyetlerin ve diğer kitle örgütlerinin yerine geçebileceği ya da geçmesi gerektiği şeklinde anlaşılmamalıdır. Parti, proletarya diktatörlüğünü gerçekleştirir. Ama o bunu dolaysız değil, bilakis sendikaların, Sovyetlerin ve bunların kollarının yardımıyla gerçekleştirir. Bu "volan kayışları" olmaksızın az buçuk sağlam bir diktatörlük imkânsız olurdu.

> "Öncü müfrezeden, ileri sınıfın kitlesine ve ondan da emekçi kitlelere birtakım 'volan kayışları' olmaksızın diktatörlük gerçekleştirilemez", diyor Lenin "Parti, proletaryanın öncü müfrezesini, deyim yerindeyse, kendi içine masseder, ve bu öncü müfreze proletarya diktatörlüğünü gerçekleştirir. Ve sendikalar gibi bir temel olmaksızın, diktatörlük gerçekleştirilemez, devlet fonksiyonları icra edilemez. Bunlar, yine yeni tipte bir dizi özel kurumun ***yardımıyla*,*** yani Sovyet aygıtının ***yardımıyla**** icra edilmek zorundadır." (Bkz. Lenin, Bütün Eserler, C. 26, s. 80 ve 78-79, Rusça.)

Parti'nin önder rolünün en yüksek ifadesi olarak, örneğin bizde, Sovyetler Birliği'nde, proletarya diktatörlüğü ülkesinde, bir tek de olsa hiçbir önemli siyasi ya da örgütsel sorunun, Parti'nin yönergeleri olmaksızın Sovyetlerimiz ve diğer kitle örgütlerimiz tarafından karara bağlanmaması olgusu belirtilmelidir. ***Bu anlamda,*** proletarya diktatörlüğünün, ***özü itibarıyla*** proletaryanın öncüsünün "diktatörlüğü", proletaryanın temel önder gücü olarak Partisi'nin "diktatörlüğü" olduğu söylenebilir. Bu konuda Lenin, Komintern'in II. Kongresi'nde şöyle diyordu:

> "Tanner, proletarya diktatörlüğünden yana olduğunu, ama proletarya diktatörlüğünü gözünde pek bizim gibi canlandırmadığını açıklıyor. Bizim proletarya diktatörlüğünden, ***esasında***** onun örgütlü ve sınıf bilinçli azınlığının diktatörlüğünü anladığımızı söylüyor. Ve

* *Altını ben çizdim.* ***—J. St.***

gerçekten de, işçilerin aralıksız sömürüldüğü ve insani yeteneklerini geliştirecek durumda olmadıkları kapitalizm çağında, işçilerin siyasi partileri için tam da, onların, kendi sınıflarının yalnızca bir azınlığını kavrayabilmeleri hususu çok karakteristiktir. Siyasi parti, tıpkı her kapitalist toplumda, gerçekten sınıf bilinçli işçilerin, tüm işçilerin yalnızca azınlığını oluşturması gibi, sınıfın yalnızca azınlığını kucaklayabilir. Bu yüzden, ancak bu sınıf bilinçli azınlığın, geniş işçi kitlelerini yönetip önderlik edebileceğini kabul etmeliyiz. Tanner yoldaş, kendisinin parti düşmanı olduğunu, ama aynı zamanda, en iyi örgütlenmiş ve en devrimci işçilerin oluşturduğu bir azınlığın, tüm proletaryaya yol göstermesinden yana olduğunu ifade ediyorsa, o zaman aramızda gerçekte bir fark olmadığını söylüyorum." (Bkz. Lenin, Seçme Eserler, C. 10, s. 206. [s. 235-236. —İnter Yayınları.])

Ancak bu, proletarya diktatörlüğü ile Parti'nin önder rolü (Parti "diktatörlüğü") arasına bir ***eşit işareti*** konabilir, birinci ikinciyle ***özdeşleştirilebilir,*** birincinin yerine ikinci ***geçirilebilir*** şeklinde kavranmamalıdır. Örneğin Sorin şöyle diyor: ***"Proletarya diktatörlüğü, Partimizin diktatörlüğüdür."*** Görüldüğü gibi bu tez, "Parti diktatörlüğü"nü, proletarya diktatörlüğüyle özdeşleştiriyor. Leninizm zeminini terketmeden, bu özdeşleştirmeye doğru denebilir mi? Hayır, denemez. Ve bu da şu nedenlerden.

Birincisi. Lenin'in Komintern II. Kongresi'ndeki konuşmasından yukarıya aktarılan alıntıda Lenin, partinin önder rolünü asla proletarya diktatörlüğüyle özdeşleştirmiyor. O sadece, "yalnızca sınıf bilinçli azınlığın (yani partinin ***—J. St.***) geniş işçi kitlelerini yönetip önderlik edebileceği"nden, ***işte bu anlamda*** "proletarya diktatörlüğünden, ***esasında**** onun örgütlü ve sınıf bilinçli azınlığını anladığı"mızdan söz ediyor.

"Esasında" dendiğinde, bu, "tamamen" anlamına gelmez. Sık sık, ulusal sorunun esasında bir köylü sorunu olduğunu söylüyoruz. Ve bu tamamen doğrudur. Ancak bu, ulusal sorunun köylü sorunuyla örtüştüğü, köylü sorununun kapsamı itibariyle ulusal sorunla eşit, köylü sorununun ulusal sorunla özdeş olduğu anlamına gelmez. Ulusal sorunun kapsam itibariyle köylü sorunundan daha geniş ve daha zengin olduğunu kanıtlamaya gerek yok. Burayla paralellik içinde, aynı şey Parti'nin önder rolü ve proletarya diktatörlüğü hakkında da söylenmelidir. Proletarya diktatörlüğünü Parti gerçekleştirse ve bu anlamda proletarya diktatörlüğü ***esasında*** onun partisinin "diktatörlüğü" olsa da, bu henüz "Parti diktatörlüğünün" ([Parti'nin ***—ÇN***] önder rolünün), proletarya diktatörlüğüyle özdeş olduğu, birinciyle ikincinin kapsam itibariyle eşit oldukları anlamına gelmez. Proletarya diktatörlüğünün kapsam itibariyle Parti'nin önder rolünden daha geniş ve daha zengin olduğunu kanıtlamaya gerek yok. Parti proletarya diktatörlüğünü gerçekleştirir, ama ***proletaryanın*** diktatörlüğünü gerçekleştirir, başka birinin değil. Kim Parti'nin önder rolünü proletarya diktatörlüğüyle özdeşleştirirse, proletarya diktatörlüğünün yerine Parti "diktatörlüğü"nü geçirir.

* *Altını ben çizdim.* ***—J. St.***

İkincisi. Proletaryanın kitle örgütlerinin bir tek de olsa hiçbir önemli kararı, Parti'nin yönergeleri olmaksızın alınmaz. Bu tamamen doğrudur. Ancak bu, proletarya diktatörlüğünün, Parti'nin yönergelerinde tükendiği [sadece bunlardan ibaret olduğu ***—ÇN***] anlamına mı gelir? Bu, Parti'nin yönergelerinin bu sebepten ötürü proletarya diktatörlüğüyle özdeşleştirilebileceği anlamına mı gelir? Elbette değil. Proletarya diktatörlüğü, Parti'nin yönergeleri, artı bu talimatların proletaryanın kitle örgütleri tarafından uygulanması, artı halk tarafından hayata geçirilmesinden oluşur. Görüldüğü gibi burada, proletarya diktatörlüğünün hiç de önemsiz olmayan bir momentini oluşturan bir dizi geçişler ve ara basamaklar söz konusudur. Parti'nin yönergeleri ile, onların hayata geçirilmesi arasında, bundan dolayı, yönetilenlerin irade ve eylemleri, sınıfın irade ve eylemleri, böylesi talimatları desteklemeye hazır olmaları (ya da reddetmeleri), bu talimatları uygulama yetenekleri (ya da yeteneksizlikleri), bu talimattan tam da durumun gerektirdiği gibi uygulama yetenekleri (ya da yeteneksizlikleri) yatar. Önderliği üstlenmiş olan Parti'nin, kendisi tarafından yönetilenlerin iradesini, durumunu, bilinç derecesini hesaba katması gerektiğini, sınıfın iradesini, durumunu ve bilinç derecesini hesap dışı bırakamayacağını kanıtlamaya gerek yoktur herhalde. Bu

yüzden kim Parti'nin önder rolünü proletarya diktatörlüğüyle özdeşleştirirse, sınıfın iradesinin ve eyleminin yerine Parti'nin talimatlarını geçirir.

Üçüncüsü. "Proletarya diktatörlüğü", diyor Lenin, "zafer kazanmış ve siyasi iktidarı ele geçirmiş olan proletaryanın sınıf mücadelesidir" (Bkz. Lenin, Bütün Eserler, C. 24, s. 311, Rusça). Bu ***sınıf*** mücadelesi ifadesini nerede bulabilir? Devrilmiş burjuvazinin saldırılarına ya da yabancı burjuvazinin müdahalesine karşı proletaryanın bir dizi silahlı eyleminde ifadesini bulabilir. Proletaryanın iktidarı henüz sağlamlaşmadıysa, iç savaşta ifadesini bulabilir. İktidar sağlamlaştıktan sonra, bu esere geniş kitleleri de çekerek proletaryanın geniş kapsamlı örgütlenme ve inşa çalışmasında ifadesini bulabilir. Bütün bu hallerde aktör, ***sınıf*** olarak proletaryadır. Parti'nin, tek başına Parti'nin, tüm bu eylemlere sırf kendi güçleriyle, sınıfın desteği olmaksızın giriştiği hiç olmamıştır. Genelde o bu eylemleri sadece yönetir, ve bunu da sınıfın desteğine sahip olduğu ölçüde yapar. Çünkü Parti sınıfla örtüşemez, sınıfın yerine geçemez. Çünkü Parti, tüm önemli, önder rolüne rağmen, yine de sınıfın bir ***parçası*** olarak kalır. Bu yüzden, kim Parti'nin önder rolünü proletarya diktatörlüğüyle özdeşleştirirse, o, sınıfın yerine Parti'yi geçirmiş olur.

Dördüncüsü. Parti proletarya diktatörlüğünü gerçekleştirir. "Parti proletaryanın dolaysız yöneten öncüsüdür, önderdir". ***(Lenin)*** Bu anlamda Parti iktidarı üstlenir, Parti ***ülkeye hükümet eder.*** Ancak bu, Parti proletarya diktatörlüğünü, devlet iktidarını gözardı ederek, devlet iktidarı olmaksızın gerçekleştiriyormuş, Parti ülkeyi Sovyetlerden bağımsız, Sovyetlerin aracılığı olmadan yönetiyormuş gibi kavranmamalıdır. Bu henüz, Parti'nin Sovyetlerle, devlet iktidarıyla özdeşleştirilebileceği anlamına gelemez. Parti iktidarın çekirdeğidir. Fakat devlet iktidarı değildir ve onunla özdeşleştirilemez. "Hükümet eden Parti olarak", diyor Lenin, "Sovyetlerin 'doruğu' ile, Parti 'doruğu'nu kaynaştırmadan edemezdik — bunlar bizde kaynaşmışlardır ve öyle kalacaklardır" (bkz. Lenin, Bütün Eserler, C. 26, s. 254, Rusça). Bu tamamen doğrudur. Ama bununla Lenin, bir

bütün olarak Sovyet kurumlarımızın, örneğin ordumuzun, ulaştırma işlerimizin, iktisat kurumlarımızın vs. Partimizin kurumları olduğunu; Parti'nin, Sovyetlerin ve onların dallarının yerine geçebileceğini, Parti'nin devlet iktidarıyla özdeşleştirilebileceğini söylemek istemiyor asla. Lenin, tekrar tekrar, "Sovyet sisteminin proletarya diktatörlüğü olduğu"ndan (bkz. Lenin, Seçme Eserler, C. 7, s. 233-231. [s. 247-245. —İnter Yayınları.]) söz etmiştir, ama asla Parti'nin devlet iktidarı olduğunu, Sovyetlerin ve Parti'nin bir ve aynı şey olduğunu söylememiştir. Yüzbinlerce üyeye sahip Parti, başkentte ve taşrada, Parti üyesi ve Partisiz düzinelerce milyon insanı kucaklayan Sovyetleri ve onların dallarını yönetir, fakat onların yerine geçemez ve geçmemelidir. Bu yüzden Lenin, "diktatörlüğün, Bolşevik Komünist Partisi tarafından önderlik edilen, Sovyetler içinde örgütlü proletarya tarafından gerçekleştirildiği"ni, "Parti'nin tüm çalışmasının, emekçi kitleleri meslek ayrımı yapmaksızın birleştiren Sovyetlerin ***yardımıyla**** başarıldığı"nı (bkz. Lenin, Seçme Eserler, C. 10, s. 81-83. [s. 102-104. —İnter Yayınları.]), diktatörlüğün "... Sovyet aygıtının ***yardımıyla**** gerçekleştirilmesi gerektiği"ni söyler. (Bkz. Lenin, Bütün Eserler, C. 26, s. 79, Rusça.) Bu yüzden, kim Parti'nin önderlik rolünü proletarya diktatörlüğüyle özdeşleştirirse, o, Sovyetlerin, yani devlet iktidarının yerine Parti'yi geçirir.

Beşincisi. Proletarya diktatörlüğü kavramı devletle ilgili bir kavramdır. Proletarya diktatörlüğü, şiddet kavramını kayıtsız şartsız içerir. Diktatörlüğü sözcüğün tam anlamıyla kavramak gerekirse, şiddet olmaksızın diktatörlük yoktur. Lenin, proletarya diktatörlüğünü "doğrudan doğruya ***şiddete*** dayanan iktidar" olarak tanımlar (bkz. Lenin, Bütün Eserler, C. 19, s. 397, Rusça). Bu yüzden ***proleterler sınıfı karşısında*** Parti diktatörlüğünden söz edildiğinde, bununla, Parti'nin kendi sınıfı karşısında yalnızca yönetici, yalnızca önder ve öğretmen değil, bilakis aynı zamanda ona karşı şiddet kullanan bir tür diktatör olması gerektiği söylenmiş olur, ki bu elbette temelden yanlıştır. Bu yüzden kim "Parti diktatörlüğünü" proletarya

* *Altını ben çizdim.* ***—J. St.***

diktatörlüğüyle özdeşleştirirse, o zımnen Parti otoritesinin, işçi sınıfına karşı şiddet üzerine inşa edilebileceğinden hareket eder, ki bu abestir ve Leninizmle hiçbir biçimde bağdaşmaz. Parti otoritesi işçi sınıfının güveni üzerinde yükselir. İşçi sınıfının güveni ise şiddetle değil —şiddetle o sadece yok edilebilir—, Parti'nin doğru teorisiyle, Parti'nin doğru politikasıyla, Parti'nin işçi sınıfı davasına kendini adamışlığıyla, işçi sınıfı kitlelerine bağlılığıyla, kendi şiarlarının doğruluğuna kitleleri ***inandırmaya*** hazır oluşu ve bu yeteneğiyle kazanılır.

Fakat tüm bunlardan ne sonuç çıkmaktadır?

fiu sonuç çıkmaktadır:

1— Lenin, Parti ***diktatörlüğü*** sözcüğünü, sözcüğün dar anlamında değil ("şiddete dayanan iktidar"), bilakis mecazi anlamında, onun bölünmemiş önderliği anlamında kullanmaktadır.

2— Kim Parti'nin önder rolünü proletarya ***diktatörlüğü*** ile özdeşleştirirse, Lenin'i çarpıtır, çünkü Parti'ye, yanlış bir biçimde, bir bütün olarak işçi sınıfı karşısında şiddet fonksiyonları yükler;

3— Kim Parti'ye, bir bütün olarak işçi sınıfı karşısında, ona has olmayan şiddet fonksiyonları yüklerse, öncü ile sınıf arasında, Parti ile proletarya arasındaki doğru karşılıklı ilişki elemanter talebini ihlal eder.

Böylece doğrudan, Parti ile sınıf arasındaki, işçi sınıfı içinde Parti üyeleriyle Partisizler arasındaki karşılıklı ilişki sorununa geliyoruz.

Lenin bu karşılıklı ilişkileri, "işçi sınıfının öncüsü ile işçi kütlesi arasındaki ***karşılıklı güven"**** olarak tanımlar. (Bkz. Lenin, Bütün Eserler, C. 26, s. 291, Rusça.)

Bu ne anlama gelir?

İlk olarak bu, Parti'nin kitlelerin sesine hassas bir şekilde kulak kabartması gerektiği, kitlelerin devrimci içgüdülerine karşı dikkatli

* *Altını ben çizdim.* ***—J. St.***

davranması gerektiği, kitle mücadelesinin pratiğini incelemesi ve kendi politikasının doğruluğunu orada sınaması gerektiği, dolayısıyla yalnızca kitlelere öğretmesi değil, aynı zamanda onlardan öğrenmesi de gerektiği anlamına gelir.

İkinci olarak bu, Parti'nin günbegün proleter kitlelerin güvenini zaptetmesi gerektiği, politikası ve çalışmasıyla kitlelerin desteğini kazanması gerektiği, emredemeyeceği, bilakis herşeyden önce ikna etmesi gerektiği, burada kitlelerin kendi deneyimleri temelinde Parti politikasının doğruluğunu görmelerini kolaylaştırması gerektiği, dolayısıyla sınıfının yöneticisi, önderi, öğretmeni olması gerektiği anlamına gelir.

Bu koşulların ihlal edilmesi, öncü ile sınıf arasında doğru karşılıklı ilişkilerin ihlal edilmesi anlamına, "karşılıklı güvenin" dibinden budanması anlamına, gerek sınıf, gerekse de Parti disiplininin yıkılması anlamına gelir.

> "Elbette şimdi neredeyse herkes", der Lenin, "Bolşeviklerin, Partimizde en katı, gerçekten demirden disiplin olmaksızın, ***Parti'nin, işçi sınıfının tüm kütlesi tarafından,*** yani, geri tabakalara önderlik etme veya onları beraberinde sürükleme yeteneğine sahip olan bu sınıfın tüm düşünen, dürüst, özverili, sözü geçer insanları tarafından ***tam ve sınırsız desteklenmesi olmaksızın,**** değil iki buçuk yıl, iki buçuk ay bile iktidarı koruyamayacaklarını görüyor." (Bkz. Lenin, Seçme Eserler, C. 10, s. 56. [s. 75. —İnter Yayınları.])
>
> "Proletarya diktatörlüğü", der Lenin devamla, "eski toplumun güçlerine ve geleneklerine karşı kanlı ve kansız, şiddetli ve barışçıl, askeri ve ekonomik, pedagojik ve idari inatçı bir mücadeledir. Milyonların ve on milyonların alışkanlık gücü, en korkunç güçtür. Mücadelede çelikleşmiş ve demirden bir Parti olmaksızın, ***verili sınıf içinde dürüst olan ne varsa onların tümünün güvenine sahip**** bir Parti olmaksızın, kitlelerin nabzını elinde tutmayı ve etkilemeyi bilen bir Parti olmaksızın böyle bir mücadeleyi başarıyla yürütmek olanaksızdır." (Aynı yerde, s. 78. [Türkçesi, s. 99.])

Fakat Parti, sınıfın bu güvenini ve bu desteğini nasıl elde eder? Proletarya diktatörlüğü için zorunlu bu demirden disiplin, işçi sınıfı

* *Altını ben çizdim.* ***—J. St.***

içinde nasıl oluşur, hangi zemin üzerinde gelişir?

Bu konuda Lenin şunları söyler:

> "Proletaryanın devrimci Partisi'nin disiplini neye dayanıyor? Nasıl denetleniyor? Neyle güçlendiriliyor? Birincisi, proleter öncünün sınıf bilinci ve devrime bağlılığıyla, sebatıyla, özverisiyle, kahramanlığıyla. İkincisi, ***en geniş emekçi kitleleriyle,**** ilk planda proleter, ***ama*** aynı zamanda ***proleter olmayan*** emekçi kitlelerle de bağ kurma, onlara yakınlaşma ve, eğer isterseniz, belli bir dereceye kadar onlarla ***kaynaşma**** yeteneğiyle. Üçüncüsü, bu öncü tarafından gerçekleştirilen politik önderliğin doğruluğuyla, en geniş kitlelerin onun doğruluğuna ***kendi deneyimleriyle*** ikna olma koşuluyla, politik strateji ve taktiğinin doğruluğuyla. Bu koşullar olmaksızın, burjuvaziyi devirecek ve tüm toplumu değiştirecek olan ileri sınıfın Partisi olma yeteneğine gerçekten sahip devrimci bir Parti'de disiplin gerçekleştirilemez. Bu koşullar olmaksızın, bir disiplin kurma çabaları kaçınılmaz olarak bir hayal, bir safsata, bir maskaralık olacaktır. Fakat öte yandan bu koşullar birdenbire oluşamaz. Ancak çetin çalışmayla, zor deneyimle gelişir; gelişmesi, bir dogma olmayan, aksine ancak gerçek bir kitle hareketinin ve gerçek bir devrimci hareketin pratiği ile sıkı bağ içinde kesin biçimini alan doğru devrimci teori ile kolaylaşır." (Aynı yerde, s. 57-58. [Türkçesi, s. 76.])

Ve devamla:

> "Kapitalizm üzerinde zafer kazanmak için, önder [parti —ÇN] —komünist partisi—, devrimci sınıf —proletarya— ve kitle arasında, yani emekçilerin ve sömürülenlerin bütünü arasında doğru bir karşılıklı ilişki gerekir. Sadece komünist partisi, eğer gerçekten devrimci sınıfın öncüsüyse, eğer bu sınıfın en iyi temsilcilerini kendi saflarında sayıyorsa, eğer çetin devrimci mücadele içinde yetişmiş ve çelikleşmiş tamamen bilinçli, davaya bağlı komünistlerden oluşuyorsa, eğer kendisini sınıfının tüm yaşamıyla ve sınıfı aracılığı ile tüm sömürülen kitleyle ayrılmaz biçimde birleştirmeyi ve bu sınıfa ve ***bu kitleye tam güven**** aşılamayı biliyorsa, ancak böyle bir Parti, kapitalizmin tüm güçlerine karşı en amansız, tayin edici, son mücadelede proletaryaya önderlik etme yeteneğine sahiptir. Öte yandan proletarya ancak böyle bir Parti'nin önderliği altında, devrimci hamlesinin tüm gücünü geliştirme, kapitalizm tarafından bozulan işçi aristokrasisinin küçük bir azınlığının, eski sendika, kooperatif vs. önderlerinin, kaçınılmaz kayıtsızlığını ve kısmi direnişini aşma, kapitalist toplumun iktisadi yapısı sonucu nüfus içindeki payı ile kıyaslanmayacak ölçüde büyük gücünü geliştirme yeteneğindedir." (Aynı yerde, s. 157-158. [Türkçesi, s. 184.])

* *Altını ben çizdim.* ***—J. St.***

Bu alıntılardan şu sonuçlar çıkıyor:

1— proletarya diktatörlüğü için elzem olan Parti otoritesi ve işçi sınıfı içinde demir disiplin, korku ya da Parti'nin "sınırsız" hakları üzerinde değil; aksine işçi sınıfının Parti'ye olan güveni, Parti'nin işçi sınıfı tarafından desteklenmesi üzerinde yükselir;

2— işçi sınıfının Parti'ye güveni birdenbire ve işçi sınıfına karşı şiddet uygulayarak değil, aksine Parti'nin kitleler içinde uzun süreli çalışmasıyla, Parti'nin doğru politikasıyla, Parti'nin kitleleri, kitlelerin kendi deneyimleri temelinde politikasının doğruluğuna ikna etme yeteneğiyle, Parti'nin, işçi sınıfının desteğini sağlama, işçi sınıfı kitlelerine önderlik etme yeteneğiyle kazanılır;

3— kitlelerin mücadele deneyimiyle güçlenmiş doğru Parti politikası olmaksızın ve işçi sınıfının güveni olmaksızın, Parti'nin gerçek önderliği yoktur ve olamaz;

4— Parti ve onun önderliği —eğer Parti, sınıfın güvenine sahipse ve önderliği gerçek bir önderlikse— proletarya diktatörlüğünün karşısına konamaz, çünkü işçi sınıfının güvenine sahip Parti önderliği (Parti "diktatörlüğü") olmaksızın, az buçuk sağlam bir proletarya diktatörlüğü imkansızdır.

Bu koşullar olmaksızın Parti otoritesi ve işçi sınıfı içinde demir disiplin ya içi boş bir laftır ya da kendini beğenmişlik ve maceracılıktır.

Proletarya diktatörlüğü, Parti'nin önderliği ("diktatörlüğü") karşısına konmamalıdır. Konmamalıdır, çünkü Parti tarafından önderlik, eğer örneğin tam ve sağlam bir diktatörlük olmayan Paris Komünü gibi bir diktatörlük değil de, az buçuk sağlam ve tam bir diktatörlük amaçlanıyorsa, proletarya diktatörlüğünün özüdür. Konmamalıdır,

çünkü proletarya diktatörlüğü ve Parti tarafından önderlik, deyim yerindeyse aynı çalışma hattı üzerinde bulunurlar ve aynı doğrultuda etki yaparlar.

> "Tek başına sorunun konuluşu bile", diyor Lenin, " 'parti diktatörlüğü mü ***yoksa*** sınıf diktatörlüğü mü, önderler diktatörlüğü mü (Partisi mi) ***yoksa*** kitle diktatörlüğü mü (Partisi mi)', inanılmaz ve umarsız bir düşünce karışıklığının kanıtıdır... Kitlelerin sınıflara bölündüğünü;... sınıfların, genelde ve çoğunlukla, en azından modern uygar ülkelerde siyasi partilerce yönetildiğini; siyasi partilerin kural olarak, en otoriter, en nüfuzlu, en deneyimli, en sorumlu görevlere seçilmiş olan, lider diye adlandırılan kişilerden oluşan az çok kararlı gruplar tarafından yönetildiğini herkes bilir... Kitle diktatörlüğüyle önderler diktatörlüğünü karşı karşıya koyacak kadar ileri gitmek, gülünç bir zırvadır ve bir budalalıktır." (Aynı yerde, s. 75 ve 77. [Türkçesi, s. 96-97.])

Bu tamamen doğrudur. Ama bu doğru tespit, öncü ile işçi kitleleri, Parti ile sınıf arasında doğru karşılıklı ilişkilerin var olması önkoşulundan yola çıkıyor. Öncü ile sınıf arasındaki karşılıklı ilişkilerin, deyim yerindeyse normal, "karşılıklı güven" çerçevesi içinde kaldığı varsayımından yola çıkıyor.

Ya öncü ile sınıf arasındaki doğru karşılıklı ilişkiler, Parti ile sınıf arasındaki "karşılıklı güven" ilişkileri bozulmuşsa ne olacak?

Ya Parti, sınıfla doğru karşılıklı ilişkilerin temellerini "karşılıklı güven"in temellerini zedeleyerek, kendisini şu ya da bu biçimde sınıfın karşısına koymaya başlarsa ne olacak?

Bu tür durumlar hiç mümkün müdür?

Evet, mümkündür.

Mümkündür:

1— ***eğer*** Parti, kitleler içinde otoritesini, çalışması ve kitlelerin güveni üzerine değil de, kendi "sınırsız" yetkileri üzerine kurmaya başlarsa;

2— ***eğer*** Parti'nin politikası apaçık yanlışsa, ama o yanlışını

gözden geçirip düzeltmek istemiyorsa;

3— ***eğer*** Parti'nin politikası genelde doğru olmasına rağmen, kitleler bunu benimsemeye henüz hazır değilse, ama Parti kitlelere, kendi deneyimleri temelinde Parti politikasının doğruluğuna kanaat getirme olanağını vermek için beklemek istemiyorsa ya da beklemeyi bilmiyorsa, aksine kitlelere bunu zorla dayatmak istiyorsa.

Parti tarihimiz böyle bir dizi olay bilir. Partimizdeki çeşitli gruplaşmalar ve fraksiyonlar, bu üç koşuldan birini ya da bazen hepsini birden ihlal ettikleri için tökezleyip darmadağın olmuşlardır.

Ama bundan şu sonuç çıkar ki, proletarya diktatörlüğü ile Parti "diktatörlüğü"nün (önderliğinin) karşı karşıya konması ancak şu koşullar altında doğru görülemez:

1— ***eğer*** işçi sınıfı karşısında Parti diktatörlüğünden, sözcüğün asıl anlamında diktatörlük ("zora dayanan iktidar") değil de, Lenin'in de kastettiği gibi, bir bütün olarak işçi sınıfına karşı, onun çoğunluğuna karşı şiddet uygulamasını dışlayan, Parti tarafından önderlik anlaşılıyorsa;

2— ***eğer*** Parti, sınıfın gerçek önderi olmak için gerekli önkoşullara sahipse, yani eğer Parti politikası doğruysa, eğer bu politika sınıfın çıkarlarına uygunsa;

3— ***eğer*** sınıf, eğer sınıfın çoğunluğu bu politikayı onaylıyor, kendine mal ediyor, Parti'nin çalışması sayesinde bu politikanın doğruluğuna ikna oluyor, Parti'ye güveniyor ve onu destekliyorsa.

Bu koşulların çiğnenmesi kaçınılmaz olarak Parti ile sınıf arasında bir çatışmaya, ikisi arasında bir bölünmeye yol açar, ikisini birbiriyle karşıtlığa sokar.

Sınıfa, Parti'nin önderliği şiddetle dayatılabilir mi? Hayır, dayatılamaz. Her halükârda ***böyle*** bir önderlik en azından bir ölçüde bile sürekli olamaz. Eğer Parti, proletaryanın Partisi olarak kalmak is-

---

* *Altını ben çizdim.* ***—J. St.***

tiyorsa, o zaman herşeyden önce ve esas olarak işçi sınıfının ***yöneticisi, önderi, öğretmeni*** olduğunu bilmelidir. Lenin'in bu konuda "Devlet ve Devrim" yazısında söylediği sözleri unutmamalıyız:

> "İşçi partisini eğiterek Marksizm, proletaryanın iktidarı ele geçirme, ***tüm halkı*** sosyalizme ***götürme,*** yeni düzeni yönetme ve örgütleme, toplumsal yaşamlarını burjuvazi olmadan ve burjuvaziye karşı şekillendirmeleri için tüm emekçilerin ve sömürülenlerin ***öğretmeni, yöneticisi, önderi**** olma yeteneğine sahip öncüsünü eğitir." (Bkz. Lenin, Devlet ve Devrim, s. 18. [s. 37. —İnter Yayınları.])

Eğer politikası yanlışsa, eğer politikası sınıfın çıkarlarıyla çatışma halindeyse, Parti'nin sınıfın gerçek önderi olduğu görüşü savunulabilir mi? Elbette savunulamaz. Böyle hallerde Parti, eğer önder kalmak istiyorsa, politikasını gözden geçirmeli, politikasını düzeltmeli, hatalarını kabullenmeli ve düzeltmelidir. Bu tezi doğrulamak için, Parti tarihimizden, işçi ve köylü kitlelerinin politikamızdan hoşnutsuzluklarını açıkça ifade ettikleri ve Parti'nin açıkça ve dürüstçe bu politikanın gözden geçirilmesine giriştiği, teslim yükümlülüğünün kaldırılması dönemi gösterilebilir. Lenin'in o zaman X. Parti Kongresi'nde, teslim yükümlülüğünün kaldırılması ve Yeni Ekonomik Politika'nın yürürlüğe konması sorunu üzerine neler söylediğine bakalım:

> "Hiçbir şeyi gizlemeye çalışmamalı, bilakis köylülüğün, bizimle kendisi arasında ortaya çıkmış olan ilişkilerin biçiminden hoşnutsuz olduğunu, bu ilişkilerin bu biçimini istemediğini ve böyle yaşamayı sürdürmeyeceğini açıkça ifade etmeliyiz. Bu tartışma götürmez. Köylülüğün bu iradesi çok belirgin bir biçimde ifade edilmiştir. Emekçi nüfusun muazzam kitlelerinin iradesidir bu. Bunu hesaba katmak zorundayız, ve bizler dobra dobra: ***Gelin, köylülük karşısındaki politikamızı gözden geçirelim****, diyecek kadar aklı başında politikacılarız." (Bkz. Lenin, Bütün Eserler, C. 26, s. 295, Rusça.)

Eğer Parti'nin politikası, diyelim ki sınıfın politik geriliği sonucu, henüz sınıfın güvenine ve desteğine sahip değilse, eğer Parti, diyelim ki olaylar yeterince olgunlaşmadığı için, sınıfı politikasının doğruluğuna ikna etmeyi henüz başaramadıysa, Parti'nin salt,

* *Altını ben çizdim.* ***—J. St.***

politikası genelde doğru olduğu için, tayin edici kitle eylemlerinin örgütlenmesinde inisiyatifi ve yönetimi üstlenme zorunda olduğu görüşü savunulabilir mi? Hayır, asla. Böyle hallerde Parti, eğer gerçek bir önder olmak istiyorsa, beklemeyi bilmeli, kitleleri politikasının doğruluğuna ikna etmeli, kitlelerin kendi deneyimleri temelinde bu politikanın doğruluğuna kanaat getirmelerine yardım etmelidir.

> "Devrimci Parti", diyor Lenin, "devrimci sınıfların öncü müfrezelerinde ve ülkede çoğunluğa sahip değilse, bir ayaklanmanın sözü bile edilemez." (Bkz. Lenin, Seçme Eserler, C. 6, s. 296. [s. 303. —İnter Yayınları.])

> "İşçi sınıfının çoğunluğunun görüşlerinde bir değişiklik olmaksızın, devrim olanaksızdır, bu değişikliğe ise, kitlelerin politik deneyimi sebep olur." (Bkz. Lenin, Seçme Eserler, C. 10, s. 119. [s. 143. —İnter Yayınları.])

> "Proleter öncü ideolojik bakımdan kazanılmıştır. Esas olan budur. Bu önkoşul olmaksızın, zafere doğru bir adım bile atılamaz. Ama buradan zafere varıncaya dek daha epeyce uzun bir yol var. Salt öncüyle zafer kazanılamaz. Bütün sınıf, geniş yığınlar, öncüyü doğrudan doğruya destekleme durumuna gelmedikçe ya da en azından ona karşı hayırhah bir tarafsızlık tutumu benimseyerek onun karşıtlarını desteklememe konusunda tam bir acz sergilemedikçe, tek başına öncüyü tayin edici mücadeleye sürmek yalnızca budalalık değil, cinayet olur. Ancak, gerçekten tüm sınıfın, gerçekten emekçilerin ve sermaye tarafından ezilenlerin geniş yığınlarının bu pozisyona ulaşabilmeleri için, tek başına propaganda, tek başına ajitasyon yetmez. Bunun için, bu kitlelerin kendi politik deneyimleri gereklidir." (Aynı yerde, s. 128. [Türkçesi, s. 152-153.])

Partimizin, Lenin'in Nisan Tezleri'nden 1917 Ekim ayaklanmasına kadarki dönemde, işte bu biçimde hareket ettiği biliniyor. Ve tam da Lenin'in bu işaretlerine uygun hareket ettiği içindir ki, ayaklanmayı zafere ulaştırmıştır.

Öncü ile sınıf arasında doğru karşılıklı ilişkiler için koşullar esas olarak bunlardır.

Parti politikası doğruysa ve öncü ile sınıf arasında doğru ilişkiler bozulmuş değilse, ***önderlik etmek*** ne anlama gelir?

Bu koşullar altında önderlik etmek; kitleleri Parti politikasının doğruluğuna ikna etmeyi bilmek demektir, kitleleri Parti pozisyonuna yaklaştıran ve kendi deneyimleri temelinde Parti politikasının doğruluğunu anlamalarını kolaylaştıran şiarlar atmak ve uygulamak, kitleleri Parti'nin bilinç düzeyine yükseltmek ve böylece kitlelerin desteğini, tayin edici mücadeleye hazırlıklılığını güvenceye almak demektir.

Bu yüzden ikna yöntemi, işçi sınıfına Parti tarafından önderlik etmenin ana yöntemidir.

> "Eğer biz", diyor Lenin, "şimdi Rusya'da, Rusya burjuvazisi ve Antant üzerinde iki buçuk yıldır süren eşsiz zaferlerden sonra, sendikalara giriş için 'diktatörlüğün tanınması' koşulunu koysaydık, aptallık ederdik, kitleler üzerindeki nüfuzumuza zarar verirdik ve Menşeviklere yardım etmiş olurduk. Çünkü Komünistlerin tüm görevi, geri kalmışları ***ikna etmeyi,*** onlar ***arasında*** çalışmayı bilmektir, yoksa kılı kırk yararak icat edilmiş çocukça 'radikal' şiarlarla kendini onlardan ***soyutlamak*** değil." (Aynı yerde, s. 88. [Türkçesi, s. 110.])

Bu, elbette, Parti'nin, son bireyine dek tüm işçileri inandırmak zorunda olduğu, ancak bu başarıldıktan sonra eyleme geçilebileceği şeklinde kavranmamalıdır. Asla! Bu sadece, Parti tayin edici politik eylemlere geçmeden önce, uzun süreli devrimci çalışmayla işçi kitlelerinin çoğunluğunun desteğini, en azından sınıfın çoğunluğunun hayırhah tarafsızlığını güvenceye almak zorunda olduğu anlamına gelir. Aksi halde, işçi sınıfının çoğunluğunun Parti için kazanılmasının, muzaffer devrimin vazgeçilmez bir koşulu olduğu şeklindeki Lenin'in tezinin hiçbir anlamı kalmaz.

Fakat azınlık, gönül rızasıyla çoğunluğun iradesine boyun eğmeyi istemiyorsa, bununla hemfikir değilse ne yapılacak? Çoğunluğun güvenine sahip olan Parti, azınlığı, çoğunluğun iradesine boyun eğmeye zorlayabilir mi, zorlamalı mı? Evet, zorlayabilir ve zorlamalıdır. Önderlik, Parti'nin kitleleri etkilemesinin ana yöntemi olan, kitleleri ikna yöntemiyle güvenceye alınır. Fakat bu, cebir uygulamasını dışlamaz, aksine, eğer bu cebir Parti'nin işçi sınıfının çoğunluğunun güven ve desteğine sahip olması üzerine kuruluysa, eğer çoğunluğu ikna etme başarıldıktan sonra azınlığa uygulanıyorsa, bunu önşart koşar.

Sendikalar tartışması döneminde, Partimizde bu konuya ilişkin yapılan tartışmaları bir düşünün. O zaman muhalefetin hatası, Zektran'ın hatası neydi? Acaba muhalefetin o zaman cebir uygulanmasını mümkün görmesi miydi? Hayır, bu değildi. Muhalefetin hatası o zaman, çoğunluğu kendi görüşünün doğruluğuna ikna edecek durumda olmaması, ve çoğunluğun güvenini yitirdikten sonra, yine de cebir uygulamaya başlaması ve çoğunluğun güvenine sahip olan kişilerin "adamakıllı silkelenmesi"ni talep etmesiydi.

Lenin'in o sıralar X. Parti Kongresi'nde, sendikalar üzerine konuşmasında neler söylediğine bakalım:

> "İşçi sınıfının öncüsüyle işçi kitleleri arasında karşılıklı ilişkileri ve karşılıklı güveni kurmak için, eğer Zektran bir hata işlediyse..., bu hata düzeltilmeliydi. Ama bu hata savunulmaya başlanırsa, o zaman bu politik bir tehlikenin kaynağı olur. Burada Kutuzov'un ifade ettiği ruh halini hesaba katarak, demokrasi doğrultusunda mümkün olan herşeyi yapmamış olsaydık, politik bir yıkıma uğrardık. ***Herşeyden önce ikna etmeliyiz ve ancak ondan sonra cebir uygulamalıyız. Her ne pahasına olursa olsun, önce ikna etmeli ve ancak ondan sonra cebir uygulamalıyız*.*** Geniş kitleleri ikna etmeyi bilemedik, ve öncü ile kitleler arasında doğru ilişkiyi bozduk." (Bkz. Lenin, Bütün Eserler, C. 26, s. 291, Rusça.)

Lenin aynı şeyi "Sendikalar Üzerine" broşüründe söylüyor:

> "Önceden ikna yoluyla ona bir temel yaratmayı bildiğimiz zaman, cebri doğru ve başarılı biçimde uyguladık." (Aynı yerde, s. 92, Rusça.)

Ve bu tamamen doğrudur. Çünkü bu koşullar olmadan, hiçbir önderlik mümkün değildir. Çünkü Parti sözkonusu olduğunda, Parti'de eylem birliği, ve bir bütün olarak sınıf sözkonusu olduğunda, sınıfın eylem birliği ancak bu biçimde sağlanabilir. Bu koşullar olmadan işçi sınıfı saflarında bölünme, dağınıklık, parçalanma ortaya çıkar.

---

* *Altını ben çizdim.* ***—J. St.***

İşçi sınıfına Parti tarafından doğru önderliğin temelleri genelde bunlardır.

Önderliğe ilişkin her türlü başka kavrayış, sendikalizmdir, anarşizmdir, bürokratizmdir, istediğiniz her şeydir — tek Bolşevizm değildir, tek Leninizm değildir.

Parti ile işçi sınıfı, öncü müfreze ile işçi kitleleri arasında doğru karşılıklı ilişkiler varsa, proletarya diktatörlüğü, Parti önderliği ("diktatörlüğü") ile karşı karşıya konulamaz. Ama bundan, Parti ile işçi sınıfının, Parti önderliği ("diktatörlüğü") ile işçi sınıfının diktatörlüğünün hiç mi hiç özdeşleştirilemeyeceği sonucu çıkar. Parti "diktatörlüğü"nün, proletarya diktatörlüğüyle karşı karşıya konulamayacağına dayanarak Sorin, ***"proletarya diktatörlüğü, Partimizin diktatörlüğüdür"*** yanlış sonucuna varmıştır.

Ama Lenin, yalnızca böyle bir karşı karşıya koymanın caiz olmadığından söz etmekle kalmıyor. Aynı zamanda, "kitlelerin diktatörlüğünün önderlerin diktatörlüğü"nün karşısına konmasının da caiz olmadığından söz ediyor. ***Bu nedenle*** önderlerin diktatörlüğünü proletarya diktatörlüğü ile özdeş mi tutmalı acaba? Bu yolu tutmak isteseydik, "***proletarya diktatörlüğü, önderlerimizin diktatörlüğüdür"*** dememiz gerekirdi. İşte Parti "diktatörlüğü"nü proletarya diktatörlüğüyle özdeşleştirme siyaseti, esasında tam da bu maskaralığa götürür...

Bu bakımdan Zinovyev'de mesele ne alemdedir?

Zinovyev esasında, Sorin'le aynı 'Parti "diktatörlüğü"nün proletarya diktatörlüğüyle özdeşleştirilmesi' bakış açısında durmaktadır, şu farkla ki, Sorin görüşünü dobra dobra ve net olarak ifade ederken, Zinovyev "lafı dolaştırıyor". Buna kanaat getirmek için, örneğin Zinovyev'in "Leninizm" kitabından şu pasajı almak yeter:

> "Sınıf içeriği bakış açısından", diyor Zinovyev, "Sovyetler Birliği'ndeki mevcut düzen nedir? Proletarya diktatörlüğüdür. SSCB'de iktidarı doğrudan hareket ettiren yay nedir? İşçi sınıfının iktidarını gerçekleştiren kimdir? Komünist Partisi! Bu anlamda ***bizde* Parti diktatörlüğü*** vardır. SSCB'de iktidarın hukuki biçimi nedir? Ekim Devrimi tarafından yaratılan yeni devlet düzeni tipi nedir? Sovyet sistemidir. Biri diğeriyle asla çelişmez."

* *Altını ben çizdim.* ***—J. St.***

Eğer Parti'nin bir bütün olarak işçi sınıfı karşısında diktatörlüğü ile, Parti tarafından önderlik edilmesi kastediliyorsa, birinin diğeriyle çelişmediği elbette doğrudur. Ama bu nedenle proletarya diktatörlüğü ile Parti "diktatörlüğü" arasına, Sovyet sistemi ile Parti "diktatörlüğü" arasına bir eşit işareti nasıl konulabilir? Lenin, Sovyet sistemini proletarya diktatörlüğü ile özdeşleştiriyordu, ve bunda haklıydı, çünkü Sovyetler, ***bizim*** Sovyetlerimiz, emekçi kitleleri Parti'nin önderliği altında proletaryanın etrafında birleştiren örgütlerdir. Ama Lenin, Zinovyev'in şimdi yaptığı gibi, Parti "diktatörlüğü" ile proletarya diktatörlüğü arasına, Parti "diktatörlüğü" ile Sovyet sistemi arasına ne zaman, nerede ve hangi yapıtında bir eşit işareti koymuştur? Proletarya diktatörlüğü, ne Parti tarafından önderlik edilmeyle ("diktatörlük"), ne de önderler tarafından önderlik edilmeyle ("diktatörlük") çelişmez. Acaba ***bu nedenle,*** ülkemizin proletarya diktatörlüğü ülkesi, ***yani*** Parti diktatörlüğü ülkesi, ***yani*** önderler diktatörlüğü ülkesi olduğunu mu ilan etmek gerekir? Ama Zinovyev tarafından alttan alta ürkekçe savunulan Parti "diktatörlüğü"nü proletarya diktatörlüğü ile özdeşleştirme "ilke"si işte tam da bu maskaralığa götürür.

Lenin'in sayısız yapıtları arasında, onun Parti diktatörlüğü sorununa değinip geçtiği ancak beş örnek bulabildim.

Birincisi, Sosyal-Devrimciler ve Menşeviklerle bir polemiğindedir, şöyle der:

> "Eğer bize ***tek*** Parti diktatörlüğü suçlaması getiriliyorsa, ve işittiğiniz gibi, sosyalist birleşik cephe öneriliyorsa, cevabımız şudur: 'Evet, ***tek*** Parti diktatörlüğü! Bunda ısrar ediyoruz, ve bu zemini terkedemeyiz, çünkü bu Parti onlarca yıl boyunca tüm sanayi

* *Bkz, Bütün Eserler, C. 6, s. 44.*

** *Aynı yerde, s. 49-52, 55, 56.*

proletaryasının öncü müfrezesi olma mevkiini kazanmış bir Partidir." (Bkz. Lenin, Bütün Eserler, C. 24, s. 423, Rusça.)

İkincisi, "Kolçak Üzerindeki Zafer Dolayısıyla İşçilere ve Köylülere Mektup"undadır. Orada şöyle der:

"Onlar (özellikle Menşevikler ve Sosyal-Devrimciler, hepsi, hatta 'solcuları' bile) köylüleri 'tek Parti diktatörlüğü', Bolşeviklerin, Komünistlerin Partisi'nin 'diktatörlüğü' umacısıyla korkutuyorlar.

Kolçak örneği, köylülere umacılardan korkmamayı öğretmiştir.

Ya çiftlik sahiplerinin ve kapitalistlerin diktatörlüğü (yani demirden iktidarı), ya da işçi sınıfının diktatörlüğü." (Aynı yerde, s. 436.)

Üçüncüsü, Lenin'in Komintern II. Kongresi'ndeki konuşmasında Tanner ile polemiğindedir. Bu konuşmayı yukarıda aktarmıştım.*

Dördüncüsü, " 'Sol' Radikalizm — Bir Çocukluk Hastalığı" yazısının bazı satırlarıdır. Sözkonusu alıntılar yukarıda aktarılmıştı.**

Ve beşincisi ise, Lenin Derlemesi, cilt III'te "Tek Parti Diktatörlüğü" ara başlığı altında yayınlanmış olan, proletarya diktatörlüğüne ilişkin bir plan taslağıdır.

fiu saptanmak zorundadır ki, Lenin bu beş örnekten ikisinde, yani sonuncu ve ikinci örnekte, "***tek*** Parti diktatörlüğü" sözcüklerini tırnak içine almakta ve böylece açıkça, bu formülün tam olmayan, mecazi anlamını vurgulamaktadır.

Ayrıca şu da saptanmak zorundadır ki, Lenin bu örneklerin ***hepsinde,*** "Parti diktatörlüğü"nden, —Kautsky ve şürekâsının tüm iftiracı uyduruklarının tersine— işçi sınıfı karşısında değil, "çiftlik sahipleri ve kapitalistler" karşısında diktatörlüğü ("demirden şiddeti") anlamıştır.

Lenin'in proletarya diktatörlüğü ve proletarya diktatörlüğü sisteminde Parti'nin rolünü işlediği ya da kısaca değindiği yapıtlarının ***hiçbirinde,*** ne temel yapıtlarında ne de diğerlerinde, "proletarya diktatörlüğü Partimizin diktatörlüğüdür" anlamına gelebilecek en ufak bir ima'nın bulunmaması karakteristiktir. Tam tersi: bu yapıtların her

sayfası, her satırı böyle bir formüle şamar indirir (bkz. "Devlet ve Devrim", "Proleter Devrim ve Dönek Kautsky", "'Sol' Radikalizm — Bir Çocukluk Hastalığı" vb.)

Lenin'in doğrudan önderliği altında hazırlanmış olan ve Lenin'in konuşmalarında tekrar tekrar, Parti'nin rolü ve görevlerinin doğru formülasyonunun örneği olarak atıfta bulunduğu Komintern II. Kongresi'nin siyasi partinin rolüne ilişkin tezlerinde, parti diktatörlüğü üzerine ***bir tek kelimenin,*** evet ***bir tek kelimenin*** bulunmaması daha da karakteristiktir.

Bütün bunlar neyi gösteriyor?

fiunları:

a) Lenin'in, "Parti diktatörlüğü" formülünü kusursuz ve tam saymadığını, bundan dolayıdır ki, bu formülün Lenin'in yapıtlarında pek seyrek olarak ve bazen de tırnak içinde kullanıldığını;

b) Lenin'in, hasımlarla polemik içinde, Parti diktatörlüğünden söz etmek zorunda kaldığını az sayıdaki durumda, genelde ***"tek*** Parti diktatörlüğü"nden, yani Partimizin ***tek başına*** iktidarda bulunduğundan, iktidarı ***başka*** Partilerle ***paylaşmadığından*** söz ettiğini, ve bu konuda her zaman, ***işçi sınıfı karşısında*** Parti diktatörlüğünden, Parti tarafından önderlik edilmesinin, Parti'nin önder rolünün anlaşılması gerektiğini açıkladığını;

c) Lenin'in, proletarya diktatörlüğü sisteminde Parti'nin rolünü bilimsel olarak tanımlamayı gerekli gördüğü durumların hepsinde, yalnızca işçi sınıfına nispetle Parti'nin önder rolünden söz ettiğini (ki böyle binlerce durum vardır);

d) tam da bu nedenle Lenin'in, Parti'nin rolü hakkındaki temel kararа —Komintern'in II. Kongresi'nin kararını kastediyorum— "Parti diktatörlüğü" formülünü koymayı "aklından bile geçirmediğini";

e) Leninizmin bakış açısından, Parti "diktatörlüğü"nü ve dolayısıyla da "önderlerin diktatörlüğü"nü proletarya diktatörlüğüyle özdeşleştiren ya da özdeşleştirmeye çalışan yoldaşların haklı

olmadığını ve siyasi bakımdan miyop olduklarını, çünkü onların bununla öncü müfreze ile sınıf arasındaki doğru ilişkilerin koşullarını çiğnediklerini.

"Parti diktatörlüğü" formülünün, yukarıda sözü edilen ihtiraz kayıtları olmaksızın alındığında, pratik çalışmalarımızda bir dizi tehlikeye ve siyasi mahzura yol açabileceğinin sözünü bile etmiyorum. Bu formül, ihtiraz kayıtları olmaksızın alındığında, adeta şunları söylemektedir:

a) ***Partisiz kitlelere:*** İtiraz etmeye kalkışmayın, mırın kırın etmeye kalkışmayın, çünkü Parti herşeye kadirdir, çünkü Parti diktatörlüğümüz var;

b) ***Parti kadrolarına:*** Korkusuzca hareket edin, fırsatı ganimet bilin, Partisiz kitlelerin sesine kulak vermeye hiç gerek yok — Parti diktatörlüğümüz var;

c) ***Parti yöneticilerine:*** Belli oranda kendini beğenme lüksüne kapılabilirsiniz, hatta mağrur bile olabilirsiniz, çünkü Parti diktatörlüğümüz ve "dolayısıyla" da önderler diktatörlüğümüz var.

Bu tehlikelere işaret etmenin tam da şimdi sırasıdır; Parti'nin, kitlelerin sesine dikkatle kulak vermeye hazır olmasının bizim için özel bir değere sahip olduğu; kitlelerin gereksinimleri karşısında duyarlı olmanın Partimizin temel emri olduğu; Parti'den siyasette özel bir dikkat ve özel bir esneklik göstermesinin beklendiği; kitlelere doğru önderlik etme sorununda kendini beğenmişlik tehlikesinin, Parti'nin önündeki en ciddi tehlikelerden biri olduğu, kitlelerin siyasi etkinliklerinin kabarışı döneminde bunlara işaret etmenin tam sırasıdır.

Partimizin XI. Parti Kongresi'nde Lenin'in söylediği şu altın sözler anımsanmalıdır:

> "Halk kitleleri içinde bizler (komünistler ***—J. St.***) sadece denizde bir damlayız, ve ancak halkın ne hissettiğini doğru olarak ifade edebilirsek iktidarı yürütebiliriz. Aksi takdirde Komünist Partisi proletaryaya, proletarya da kitlelere önderlik edemeyecektir, ve bütün makine parça parça olup dağılacaktır." (Bkz. Lenin, Seçme Eserler, C. 9, s. 393. [s. 396. —İnter Yayınları.])

"Halkın ne hissettiğini doğru olarak ifade etmek" — proletarya diktatörlüğü sisteminde Parti'ye, temel önder güç olma şerefli rolünü sağlayan vazgeçilmez koşul işte tam da budur.

VI

TEK ÜLKEDE SOSYALİZMİN ZAFERİ SORUNU

"Leninizmin Temelleri Üzerine" yazısı (Mayıs 1924, ilk baskı), ***tek*** ülkede sosyalizmin zaferi sorununa ilişkin iki formülasyon içermektedir. Birinci formülasyon şöyle:

> "Eskiden ***tek*** ülkede devrimin zaferi imkânsız görülürdü, çünkü burjuvazi üzerinde zafer için, tüm ileri ülkelerin, ya da her halükârda bu ülkelerin çoğunluğunun proleterlerinin ortak eyleminin gerekli olduğu var sayılırdı. fiimdi bu görüş artık gerçeğe uymamaktadır. fiimdi böyle bir zaferin mümkün olduğundan hareket etmek gerekir, çünkü emperyalizm koşulları altında çeşitli kapitalist ülkelerin gelişmesinin eşitsiz ve sıçramalı karakteri, emperyalizmin içindeki, kaçınılmaz olarak savaşa götüren felaketli çelişkilerin gelişmesi, dünyanın tüm ülkelerinde devrimci hareketin büyümesi — tüm bunlar, proletaryanın tek tek ülkelerde zaferini yalnız mümkün değil, bilakis gerekli de kılmaktadır." (Bkz. "Leninizmin Temelleri Üzerine".)

Bu tez tamamen doğrudur ve yorum gerektirmez. Diğer ülkelerde eşzamanlı muzaffer devrim olmaksızın, proletaryanın tek ülkede, iktidarı ele geçirmesini bir ütopya sayan sosyal-demokratların teorisine karşı yönelmiştir.

Fakat, "Leninizmin Temelleri Üzerine" yazısında ikinci bir formülasyon daha vardır. Orda şöyle deniyor:

> "Ama ***tek*** ülkede burjuvazinin iktidarını devirmek ve proletarya iktidarını kurmak, henüz sosyalizmin tam zaferini güvencelemek anlamına gelmez. Sosyalizmin ana görevi —sosyalist üretimin örgüt-

lenmesi— daha önümüzde durmaktadır. Birçok ileri ülkenin proleterlerinin ortak çabası olmaksızın bu görev çözülebilir mi, ***tek*** ülkede sosyalizmin nihai zaferi sağlanabilir mi? Hayır, sağlanamaz. Burjuvazinin devrilmesi için, tek ülkenin çabaları yeterlidir — devrimimizin tarihi bunun kanıtıdır. Sosyalizmin nihai zaferi için, sosyalist üretimin örgütlenmesi için, ***tek*** ülkenin, özellikle de Rusya gibi bir köylü ülkesinin çabaları yeterli değildir — bunun için birçok ileri ülkenin proleterlerinin çabaları gereklidir." (Bkz. "Leninizmin Temelleri Üzerine", birinci baskı.)

Bu ikinci formülasyon, diğer ülkelerde zafer olmadan, ***tek*** ülkede proletarya diktatörlüğünün, "muhafazakâr bir Avrupa karşısında tutunamayacağı"nı söyleyen Leninizm eleştirmenlerinin, Troçkistlerin iddialarına karşı yönelmişti.

Bu ölçüde —ama yalnızca bu ölçüde— bu formülasyon o zaman (Nisan 1924) yeterliydi, ve hiç kuşkusuz belli bir yarar sağladı.

Ama daha sonra Parti içinde bu alanda Leninizme yönelik eleştirilerin üstesinden gelinip, yeni bir sorun, dıştan yardım olmaksızın, ülkemizin güçleriyle tam sosyalist toplumun kurulması imkanı sorunu gündeme geldiğinde, bu ikinci formülasyonun apaçık yetersiz olduğu ve bu yüzden doğru olmadığı görüldü.

Bu formülasyonun eksikliği nerededir?

Bu formülasyonun eksikliği, iki farklı sorunu tek sorun halinde birleştirmesidir: olumlu yanıt verilmesi gereken, ***tek*** ülkenin güçleriyle sosyalizmin kurulması ***imkânı*** sorunu, ve olumsuz yanıt verilmesi gereken, proletarya diktatörlüğünün kurulmuş olduğu bir ülkenin, bir dizi başka ülkede muzaffer devrim olmaksızın kendisini bir müdahaleye karşı ve dolayısıyla eski düzenin restorasyonuna karşı ***tamamen güvencede*** görüp göremeyeceği sorunu. Bu formülasyonun, sosyalist toplumun örgütlenmesinin, ***tek*** ülkenin güçleriyle imkansız olduğu şeklinde bir düşünceye sebebiyet verebileceğinden hiç söz etmiyorum, ki bu elbette yanlıştır.

* *"Leninizmin Temelleri Üzerine" yazısının bundan sonraki baskılarında sorunun bu yeni formülasyonu eskisinin yerine geçirildi.*

Bu sebepten dolayı, "Ekim Devrimi ve Rus Komünistlerinin Taktiği" (Aralık 1924) yazımda bu formülasyonu değiştirdim ve bu sorunu: ***burjuva düzeninin restorasyonuna karşı tam garanti*** sorunu ve ***tek*** ülkede ***tam*** sosyalist ***toplumun kurulması imkânı*** sorunu olmak üzere ikiye ayırarak düzelttim. Bu, ilk olarak, ancak "birçok ülkenin proleterlerinin ortak çabalarıyla ulaşılabilecek" olan "sosyalizmin tam zaferi", "eski düzenin yeniden kurulmasına karşı tam güvence" anlamında ele alınarak, ve ikinci olarak, Lenin'in "Kooperatifçilik Üzerine" yazısı temelinde, tam sosyalist toplumu kurmak için gerekli herşeye sahip olduğumuz tartışılmaz gerçeği ifade edilerek sağlandı. ("Ekim Devrimi ve Rus Komünistlerinin Taktiği".)*

Bu yeni formülasyon, ***tek*** ülkede sosyalizmin zaferi sorununu kapitalizmin stabilizasyonuyla bağıntı içinde ele alan (Nisan 1925) ve ülkemizin güçleriyle sosyalizmin kurulmasını mümkün ve zorunlu gören XIV. Parti Konferansı'nın ünlü "Komintern'in ve RKP(B)'nin Görevleri Üzerine" kararına temel alındı.

Bu yeni formülasyon, XIV. Parti Konferansı'ndan hemen sonra, Mayıs 1925'te yayınlanan "RKP(B) XIV. Parti Konferansı Çalışmalarının Sonuçları Üzerine" yazıma da temel oluşturdu.

Tek ülkede sosyalizmin zaferi sorununun ele alınışı üzerine bu yazıda şöyle denmektedir:

"Ülkemiz, iki grup karşıtlık arzetmektedir. Bir karşıtlık grubu —proletarya ile köylülük arasında var olan iç karşıtlıklardır (burada tek ülkede sosyalizmin kurulması kastedilmektedir ***—J. St.***). Diğer karşıtlık grubu — sosyalizm ülkesi olarak ülkemizle, kapitalizmin ülkeleri olarak tüm diğer ülkeler arasındaki dış karşıtlıklardır (burada sosyalizmin nihai zaferi kastedilmektedir ***—J. St.***)..." "Her kim ***tek*** ülkenin gücüyle tamamen aşılabilecek olan birinci grup karşıtlıklarla, aşılmaları birçok ülkenin proletaryasının çabalarını gerektiren ikinci grup karşıtlıkları birbirine karıştırırsa, o en kaba biçimde Leninizmi çiğnemektedir, o ya kafası karmakarışık bir kimse, ya da iflah olmaz bir oportünisttir." (Bkz. "RKP(B) XIV. Konferansı Çalışmalarının Sonuçları Üzerine".)

Ülkemizde sosyalizmin ***zaferi*** sorunu üzerine orada şöyle

denmektedir:

> "Sosyalizmi kurabiliriz, ve biz onu, işçi sınıfı önderliğinde, köylülükle birlikte inşa edeceğiz", ... çünkü "proletarya diktatörlüğü altında bizde... tam sosyalist toplumu kurmak için gerekli olan tüm önşartlar vardır, ki bu münasebetle tüm ve her türlü iç zorluklar aşılacaktır, çünkü onları kendi gücümüzle aşabiliriz ve aşmak zorundayız." (Aynı yerde.)

Ülkemizde sosyalizmin ***nihai*** zaferi sorunu üzerine orada şöyle denmektedir:

> "Sosyalizmin nihai zaferi, müdahale ve dolayısıyla restorasyon denemelerine karşı tam garantidir, çünkü az buçuk ciddi bir restorasyon denemesi ancak dışarıdan ciddi bir destekle, ancak uluslararası sermayenin desteğiyle yapılabilir. Bu yüzden, devrimimizin tüm ülkelerin işçileri tarafından desteklenmesi, ve dahası, bu işçilerin en azından birkaç ülkede zaferi, ilk muzaffer ülkenin müdahale ve restorasyon denemelerine karşı tam güvencelenmesi için vazgeçilmez önşarttır, sosyalizmin nihai zaferi için vazgeçilmez önşarttır." (Aynı yerde.)

Yeterince açık zannediyorum.

Bilindiği gibi bu sorun, "Sorular ve Yanıtlar" yazımda (Haziran 1925) ve SBKP(B) XIV. Parti Kongresi'nde MK'nın faaliyet raporunda (Aralık 1925) da aynı doğrultuda ele alınmaktadır.

Olgular bunlardır.

Bu olgular, öyle sanıyorum ki, tüm yoldaşlarca bilinmektedir. Zinovyev de dahil.

Zinovyev şimdi, Parti içindeki ideolojik mücadeleden neredeyse iki yıl sonra ve XIV. Parti Konferansı'nda alınan karardan (Nisan 1925) sonra, XIV. Parti Kongresi'ndeki kapayış konuşmasında (Aralık 1925), Stalin'in Nisan 1924'te kaleme alınmış yazısından eski, bütünüyle yetersiz formülü kazıp çıkararak bunu artık çözülmüş olan, tek ülkede sosyalizmin zaferi sorununun çözümü için temel yapmayı mümkün görüyorsa, Zinovyev'in bu garip tavrı, onun bu sorunda tamamen kördüğüm olduğunu gösterir yalnızca. Parti ilerledikten sonra

onu geriye çekmek, MK Plenumu tarafından onaylandıktan sonra XIV. Parti Konferansı'nın kararını atlamak, onmaz biçimde çelişkilere batmak demektir, sosyalizmin inşası davasına inanmamak, Lenin'in yolundan ayrılmak ve kendi yenilgisini belgelemek demektir.

Tek ülkede sosyalizmin zaferi ***imkânı*** ne anlama gelir?

Proletarya ile köylülük arasındaki çelişkileri, ülkemizin iç güçlerine dayanarak aşma imkânı anlamına gelir, proletaryanın iktidarı ele geçirip, bu iktidardan, ülkemizde tam sosyalist toplumu kurmak için yararlanabilmesi imkânı anlamına gelir, diğer ülke proleterlerinin sempati ve desteğine dayanarak, ama bu ülkelerde proleter devrimin önceden zaferi olmaksızın.

Bu imkân olmaksızın, sosyalizmin inşası, perspektifsiz bir inşadır, sosyalizmin tam olarak inşa edileceği inancı olmayan bir inşadır. Sosyalizm, onu tam olarak inşa etmenin mümkün olacağına inanılmadan, ülkemizin teknik geriliğinin, tam sosyalist toplumun kurulması için ***üstesinden gelinemez*** bir engel olmadığına inanılmadan inşa edilemez. Bu imkânın yadsınması, sosyalizmin inşası davasına inançsızlık demektir, Leninizmden yüz çevirmek demektir.

Diğer ülkelerde devrimin zaferi olmaksızın, ***tek*** ülkede sosyalizmin tam, nihai zaferinin ***imkânsızlığı*** ne demektir?

Bu, devrim en azından bir dizi ülkede zafere ulaşmadan, müdahaleye ve dolayısıyla da burjuva düzenin restorasyonuna karşı tam bir garantiye sahip olmanın imkânsız olduğu demektir. Bu tartışma götürmez tezin yadsınması, enternasyonalizmden yüz çevirmek, Leninizmden yüz çevirmek demektir.

> "Biz", diyor Lenin, "sadece bir devlette değil, aynı zamanda ***bir devletler sisteminde*** yaşıyoruz, ve emperyalist devletlerin yanında Sovyet Cumhuriyeti'nin varlığı uzun vadede düşünülemezdir. Sonunda ya biri ya öteki zafer kazanacaktır. Ama bu son gelene dek, Sovyet Cumhuriyeti ile burjuva devletleri arasında bir dizi korkunç çatışmalar kaçınılmazdır. Bu demektir ki, egemen sınıf, proletarya, egemen olmak istiyorsa ve olacaksa, bunu askeri örgütüyle de

kanıtlamak zorundadır." (Bkz. Lenin, Bütün Eserler, C. 24, s. 122, Rusça.)

"Önümüzde", diyor Lenin bir başka yerde, "son derece kararsız, ama yine de hiç kuşkuya yer bırakmayan, tartışma götürmez belli bir denge var. Bunun uzun sürüp sürmeyeceğini bilmiyorum, ve bunun bilinemeyeceğini sanıyorum. Ve bu yüzden, tarafımızdan en büyük dikkat gereklidir. Ve politikamızın ilk kuralı, bu yıl süresince hükümet faaliyetimizden çıkan ilk ders, tüm işçi ve köylülerin benimsemesi gereken ders şudur: dikkatli olmak, bize karşı en büyük nefreti açıkça ifade eden kişiler, sınıflar ve hükümetlerce çevrili olduğumuzu anımsamak. Bir istiladan daima sadece kılpayı uzakta olduğumuzu unutmamalıyız." (Bkz. Lenin, Bütün Eserler, C. 27, s. 117, Rusça.)

Bu açıktır sanıyorum.

Tek ülkede sosyalizmin zaferi sorunu konusunda Zinovyev'de durum ne?

Dinleyin:

"Sosyalizmin nihai zaferinden en azından şunlar anlaşılır: 1. sınıfların ortadan kaldırılması, ve dolayısıyla 2. ***tek*** sınıfın diktatörlüğünün, verili durumda proletarya diktatörlüğünün ortadan kaldırılması..." "Sorunun bizde SSCB'de 1925 yılında nasıl durduğu konusunda daha berrak bir fikir edinmek için", diyor Zinovyev devamla, "iki şeyi ayırt etmeliyiz: 1. sosyalizmi inşa imkânının güvence altına alınmış olması — böyle bir imkân, elbette, ***tek*** ülkenin sınırları içinde de tamamen tasavvur edilebilirdir, ve 2. sosyalizmin nihai kuruluşu ve sağlamlaştırılması, yani sosyalist düzenin, sosyalist toplumun gerçekleştirilmesi."

Bütün bunlar ne anlama gelebilir?

Tek ülkede sosyalizmin nihai zaferinden, Zinovyev'in, müdahale ve restorasyona karşı güvenceyi değil, tam sosyalist toplumun kurulması imkânını anladığından başka bir anlama gelmez. ***Tek*** ülkede sosyalizmin zaferinden Zinovyev'in anladığı ise, tam sosyalizmin kurulmasına götüremeyecek olan ve götürmemesi gereken bir sosyalizm inşasıdır. Gelişigüzel, perspektifsiz bir inşa; tam sosyalist toplumu kurma imkânı bulunmayan bir sosyalizm inşası — Zinovyev'in pozisyonu budur.

* *Altını ben çizdim.* ***—J. St.***

Onu tam olarak kurma ***imkânına sahip olmaksızın*** sosyalizmi inşa etmek, ***onu tam olarak kuramayacağını bile bile*** inşa etmek — Zinovyev işi böylesi saçmalıklara kadar vardırdı.

Fakat bu, sorunu çözmek değil, onunla alay etmektir!

Zinovyev'in XIV. Parti Kongresi'ndeki kapayış konuşmasından bir alıntı daha:

"Örneğin Yakovlev yoldaşın en son Kursk il Parti Konferası'nda ne kadar ileri gittiğine bakınız: 'tek ülkede, her yanımız kapitalist düşmanlarca kuşatılmışken, bu koşullar altında tek ülkede sosyalizmi tam olarak kurabilir miyiz?' diye soruyor. Ve yanıtlıyor: 'fiimdiye dek söylenenler temelinde, yalnızca sosyalizmi inşa etmekle kalmayıp, şimdilik yalnız olmamıza, şimdilik dünyada ***tek*** Sovyet ülkesi olmamıza rağmen, tek Sovyet devleti olmamıza rağmen, sosyalizmi tam olarak kuracağımızı da iddia etme hakkına sahibiz'. ("Kurskaya Pravda", No. 279, 8 Aralık 1925.) ***Bu, sorunun Leninist tarzda konuşu mudur",*** diye soruyor Zinovyev, ***"bu, ulusal darkafalılık kokmuyor mu?*"***

Böylece Zinovyev'e göre, ***tek*** ülkede sosyalizmin tam olarak kurulması imkânını kabul etmek, ulusal darkafalılığa düşmek demektir, bu olasılığı yadsımak ise enternasyonalizm görüşünü savunmak.

Ama bu doğruysa, o zaman iktisadımızdaki kapitalist unsurlar üzerinde zafer uğruna mücadele etmeye değer mi? Bundan, böyle bir zaferin imkânsız olduğu sonucu çıkmaz mı?

İktisadımızın kapitalist unsurları önünde teslimiyet — Zinovyev'in argümantasyonunun iç mantığı bizi buraya götürüyor.

Ve Leninizmle hiçbir ortak yanı olmayan bu saçmalık, Zinovyev tarafından bize, "enternasyonalizm" diye sunuluyor, "yüzde yüz Leninizm" diye sunuluyor!

Zinovyev'in, sosyalizmin inşası gibi önemli bir sorunda, Leninizmden uzaklaştığını ve Menşevik Zuhanov'un görüşüne kaydığını

iddia ediyorum.

Lenin'e başvuralım. İşte Lenin'in ***tek*** ülkede sosyalizmin zaferi üzerine, daha Ekim Devrimi'nden önce, Ağustos 1915'de söyledikleri:

> "İktisadi ve siyasi gelişmenin eşitsizliği, kapitalizmin mutlak bir yasasıdır. Burdan şu sonuç çıkar ki, sosyalizmin zaferi başlangıçta birkaç kapitalist ülkede ya da tek başına alınan bir ülkede bile olanaklıdır. Bu ülkenin muzaffer proletaryası, kapitalistleri mülksüzleştirdikten ve ***kendi ülkesinde sosyalist üretimi örgütledikten sonra**** kendini diğer, kapitalist dünyanın karşısına koyacak ve diğer ülkelerin ezilen sınıflarını kendi yanına çekecek, onlarda kapitalistlere karşı isyanlar körükleyecek ve gerektiğinde sömürücü sınıflara ve onların devletlerine karşı hatta silah zoruna bile başvuracaktır." (Bkz. Lenin, Seçme Eserler, C. 5, s. 134-135. [s. 151-152. —İnter Yayınları.])

Lenin'in tarafımızdan altı çizilen: "kendi ülkesinde sosyalist üretimi örgütledikten sonra" sözleri ne anlama geliyor? Muzaffer ülkenin proletaryasının kendi ülkesinde iktidarı ele geçirdikten sonra sosyalist üretimi ***örgütleyebileceği*** ve ***örgütlemek zorunda*** olduğu anlamına geliyor. Ve "sosyalist üretimi örgütlemek" ne anlama geliyor? Sosyalist toplumu tam olarak kurmak anlamına geliyor. Lenin'in bu açık ve kesin tezinin hiçbir yorum gerektirmediğini kanıtlamaya gerek yok. Aksi takdirde, neden Lenin'in Ekim 1917'de iktidarın proletarya tarafından ele geçirilmesi çağrısında bulunduğu anlaşılmaz olur.

Lenin'in bu açık teziyle, Zinovyev'in ***"tek*** ülkenin sınırları içinde" sosyalizmi inşa edebileceğimiz, ancak onu tam olarak kurmamızın ***imkânsız*** olduğunu söyleyen karışık ve anti-Leninist "tez"i arasında dünya kadar fark olduğu görülüyor.

Lenin bunu 1915 yılında, iktidarın proletarya tarafından alınmasından önce söylemişti. Ama belki de iktidarın ele geçirilmesi deneyiminden, 1917'den sonra görüşleri değişmiş olmasın? Lenin'in 1923 yılında kaleme alınmış olan "Kooperatifçilik Üzerine" yazısına başvuralım.

* *Altını ben çizdim.* ***—J. St.***

> "Gerçekten de", diyor Lenin, "tüm büyük-çaplı üretim araçları üzerinde devletin tasarruf yetkisi, devlet iktidarının proletaryanın ellerinde olması, bu proletaryanın milyonlarca küçük ve küçücük köylülerle ittifakı, bu proletaryanın köylülük karşısındaki yönetici konumunun güvenlik altına alınmış olması vs. — tüm bunlar, daha önce küçümseyerek bezirgânlık olarak gördüğümüz ve şimdi, NEP düzeninde bazı bakımlardan öyle görmekte haklı olduğumuz kooperatiflerden, sadece kooperatiflerden hareket ederek, ***tam sosyalist toplumu kurmak için gerekli olan herşey değil mi?**** Bu, henüz sosyalist bir toplumun kuruluşu değildir, ama ***bu kuruluş için gerekli ve yeterli olan herşeydir*.***" (Bkz. Lenin, Seçme Eserler, C. 9, s. 437. [s. 439. —İnter Yayınları.]

Başka bir ifadeyle: Tam sosyalist toplumu kurabiliriz ve kurmalıyız, çünkü bu kuruluş için gerekli ve yeterli olan her şeye sahibiz.

Daha açık ifade edilemeyeceğini sanıyorum.

Lenin'in bu klasik tezini, Zinovyev'in Yakovlev'e verdiği anti-Leninist yanıtla karşılaştırınız, o zaman göreceksiniz ki Yakovlev sadece, Lenin'in ***tek*** ülkede sosyalizmin kurulma imkânı üzerine sözlerini tekrarlamıştır, bu teze karşı çıkan ve Yakovlev'i şiddetle eleştiren Zinovyev ise Lenin'den uzaklaşmış ve Menşevik Zuhanov'un görüşüne, ülkemizde sosyalizmin kuruluşunun, ülkenin teknik geriliği sonucu imkânsız olduğu görüşüne gelmiştir.

Ne ki, sosyalizmi tam olarak kurmaya güvenmiyorduysak, hangi amaçla Ekim 1917'de iktidarı ele geçirdiğimiz anlaşılmaz kalıyor.

Ekim 1917'de iktidar ele geçirilmemeliydi — Zinovyev'in argümantasyonunun iç mantığının bizi götürdüğü sonuç budur.

Ayrıca ben, Zinovyev'in, sosyalizmin zaferi gibi böylesine önemli bir sorunda, XIV. Parti Konferansı'nın "KEYK Genişletilmiş Plenumu'yla Bağıntı İçinde Komintern'in ve RKP(B)'nin Görevleri Üzerine" ünlü kararında saptanmış olan Partimizin belirli kararlarına karşı mücadeleye giriştiğini iddia ediyorum.

* *Altını ben çizdim.* ***—J. St.***

Bu karara başvuralım. Orada ***tek*** ülkede sosyalizmin zaferi üzerine şöyle deniyor:

> "Birbirine taban tabana zıt iki toplumsal sistemin varlığı, sürekli olarak bir kapitalist kuşatma tehlikesine, başka ekonomik baskı biçimleri tehlikesine, silahlı mücadele ve restorasyon tehlikesine neden olur. Dolayısıyla ***sosyalizmin nihai zaferi*** için yegâne güvence, yani ***restorasyona karşı güvence,**** sosyalist devrimin bir dizi ülkede zaferidir..." "Leninizm, burjuva ilişkilerin ***bir restorasyonuna karşı tam güvence anlamında**** sosyalizmin ***nihai zaferinin*** ancak uluslararası ölçekte mümkün olduğunu öğretir..." "Bundan, Rusya gibi geri bir ülkede, teknik ve ekonomik bakımdan daha gelişmiş ülkelerin 'devlet yardımı' (Troçki) olmadan ***tam sosyalist toplumu**** kurmanın imkansız olduğu ***sonucu asla**** çıkmaz." (Bkz. karar.)

Kararın, sosyalizmin nihai zaferini —Zinovyev'in "Leninizm" kitabında savunduğu görüşün ***tam tersine***— müdahale ve restorasyona karşı güvence anlamında ele aldığı görülüyor.

Kararın, Rusya gibi geri bir ülkede, teknik ve ekonomik bakımdan daha gelişmiş ülkelerin "devlet yardımı" olmadan tam sosyalist toplumu kurmanın —Zinovyev'in XIV. Parti Kongresi'ndeki kapayış konuşmasında Yakovlev'e verdiği yanıtta ileri sürdüğü aksi yöndeki düşünceye ***tamamen karşıt olarak***— mümkün olduğunu kabul ettiği görülüyor.

Buna, Zinovyev'in XIV. Parti Konferansı kararına ***karşı*** mücadelesi dışında ne ad verilebilir?

Elbette ki Parti kararları bazen kusursuz değildir. Parti kararlarının hatalar içerdiği olur. Genel konuşulduğunda, XIV. Parti Konferansı kararının da bazı hatalar içerdiği varsayımı caiz sayılırdı. Zinovyev'in bu kararı hatalı bulması mümkündür. Ama o zaman bunu bir Bolşevike yaraşır biçimde, açık ve net olarak ifade etmek gerekir. Fakat Zinovyev her nedense böyle yapmıyor. O başka bir yol seçmeyi ve kararın adını anmaksızın ve karara herhangi bir açık eleştiri getirmeksizin, XIV. Parti Konferansı kararına arkadan saldırmayı yeğledi. Anlaşılan Zinovyev, hedefe en iyi bu yoldan varılacağına inanıyor. Hedefi ise şu: kararı "iyileştirmek" ve Lenin'i "birazcık" düzeltmek.

Kanıtlamaya gerek yok ki, Zinovyev hesabında yanılmıştır.

Zinovyev'in hatası nereden geliyor? Bu hatanın kökleri nerede yatıyor?

Bu hatanın kökleri görüşümce, Zinovyev'in, tam sosyalist toplumun kuruluşu için ülkemizin teknik geriliğinin ***üstesinden gelinemez*** bir engel olduğu, proletaryanın ülkemizin teknik geriliği sonucu sosyalizmi kuramayacağı inancında yatıyor. Zinovyev ve Kamenev bir keresinde, Parti'nin Nisan Konferansı'ndan önce MK oturumlarından birinde bu iddiayla ortaya çıkmayı denediler. Ama reddedildiler ve karşıt görüşe, MK çoğunluğunun görüşüne ***biçimsel olarak*** boyun eğerek geri çekilmek zorunda kaldılar. Zinovyev biçimsel olarak bu görüşe boyun eğmesine rağmen, tüm zaman boyunca ona karşı mücadeleyi sürdürdü. RKP(B) MK'sındaki bu "olay" üzerine, Partimizin Moskova Komitesi, Leningrad İl Parti Konferansı'nın mektubuna "Yanıt"ında şöyle demektedir:

> "Daha kısa süre önce Kamenev ve Zinovyev Politbüro'da, eğer uluslararası devrim yardımımıza yetişmezse, teknik ve ekonomik geriliğimiz sonucu iç zorlukların üstesinden gelecek durumda olmadığımız görüşünü savundular. Fakat biz, MK çoğunluğuyla birlikte, teknik geriliğimize bakmaksızın ve ona rağmen, sosyalizmi inşa edebileceğimiz, onu inşa edeceğimiz ve inşayı sonuna kadar götüreceğimiz görüşündeyiz. Bu inşanın, dünya ölçeğinde bir zafer durumunda olduğundan elbette çok daha yavaş cereyan edeceği görüşündeyiz, ama buna rağmen ilerliyoruz ve ilerleyeceğiz. Aynı şekilde, Kamenev ve Zinovyev'in görüşünün, işçi sınıfımızın ve onu izleyen köylü kitlelerinin iç güçlerine inançsızlığı ifade ettiği düşüncesindeyiz. Bu görüşün, Lenin'in pozisyonundan yüz çevirme anlamına geldiğini düşünüyoruz." (Bkz. "Yanıt".)

Bu belge basında, XIV. Parti Kongresi'nin ilk oturumları sırasında yayınlandı. Tabii ki Zinovyev'in, daha Parti Kongresi'nde, bu belgeye karşı tavır takınma imkânı vardı. Zinovyev ve Kamenev'in, Partimizin Moskova Komitesi tarafından onlara karşı getirilen bu ağır suçlama karşısında hiçbir argüman bulamamaları dikkate değerdir. Bu bir tesadüf müdür? Tesadüf olduğunu sanmıyorum. Suçlama besbelli ki tam hedefe isabet etmiştir. Zinovyev ve Kamenev,

buna karşı "muharebeye sürecek" bir şeyleri olmadığı için suçlamayı suskunlukla "yanıtlamışlardır".

"Yeni muhalefet", Zinovyev ülkemizde sosyalist inşanın zaferine inançsızlıkla suçlandığı için alındı. Ama eğer Zinovyev, ***tek*** ülkede sosyalizmin zaferi sorunu tam bir yıl boyunca tartışıldıktan sonra, Zinovyev'in görüşü MK Politbürosu (Nisan 1925) tarafından reddedildikten sonra, bu sorun üzerine Parti'nin —XIV. Parti Konferansı'nın (Nisan 1925) ünlü kararında yazıya dökülmüş olan— belli bir görüşü oluştuktan sonra, bütün bunlardan sonra Zinovyev "Leninizm" kitabında (Eylül 1925) Parti'nin görüşüne karşı çıkmaya karar veriyorsa, sonra bu çıkışı XIV. Parti Kongresi'nde yineliyorsa — bütün bunlar, hatalarını savunmasındaki bu inatçı ısrarlılık, bu dikkafalılık, Zinovyev'in ülkemizde sosyalist inşanın zaferine inançsızlık hastalığına yakalandığı, umutsuz biçimde yakalandığından başka nasıl açıklanır?

Zinovyev bu inançsızlığına enternasyonalizm süsü vermekten hoşlanıyor. Ama ne zamandan beri bizde, Leninizmin baş sorununda Leninizmden yüz çevirme enternasyonalizm olarak adlandırılıyor?

Burada enternasyonalizme ve uluslararası devrime karşı günah işleyenin Parti değil, Zinovyev olduğunu söylemek daha doğru olmaz mı? Çünkü ülkemiz, "inşa halindeki sosyalizmin" ülkesi, dünya devriminin üssünden başka nedir ki? Ama sosyalist toplumu kurmaya yetenekli değilse, dünya devriminin gerçek üssü olabilir mi? Eğer kendi ülkesinde ekonomimizin kapitalist unsurları üzerinde zafer kazanma, sosyalist inşanın zaferini kazanma yeteneğinde değilse, kuşkusuz şimdi olduğu gibi, tüm ülkelerin işçileri için muazzam bir çekim merkezi olarak kalabilir mi? Kalamayacağını sanıyorum. Ama bundan, sosyalist inşanın zaferine inançsızlığın, bu inançsızlığı yaymanın, dünya devriminin üssü olarak ülkemizin saygınlığının sarsılmasına yol açtığı sonucu çıkmaz mı? Ülkemizin saygınlığının sarsılması ise dünya devrimci hareketinin güçsüzleşmesine yol açar. Sosyal-demokrat baylar işçileri bizden neyle korkutup uzaklaştırmayı denediler? "Rusların bir şey başaramayacakları" propagandasıyla. fiu anda

sosyal-demokratları yenilgiye uğratmamızı sağlayan, öbek öbek işçi delegasyonlarını ülkemize çeken, böylece tüm dünyada komünizmin pozisyonunu güçlendirmemizi sağlayan şey nedir? Sosyalizmi inşadaki başarılarımızdır. Fakat şimdi artık, sosyalizmi inşadaki başarılarımıza inançsızlık propaganda edenin, dolaylı yoldan sosyal-demokratlara yardım ettiği, uluslararası devrimci hareketin atılım gücünü zayıflattığı ve kaçınılmaz olarak enternasyonalizme sırt çevirdiği açık değil midir?..

Zinovyev'in "enternasyonalizm"inin, ***tek*** ülkede sosyalizmin inşası sorununda onun "yüzde yüz Leninizm"inden daha iyi durumda olmadığı görülüyor.

Bu yüzden XIV. Parti Kongresi, "Yeni Muhalefet"in görüşlerini "sosyalizmin inşasına inançsızlık" ve "Leninizmin çarpıtılması" olarak tanımladığında doğru davranmıştır.

VII

SOSYALİST İNfiANIN ZAFERİ U⁄RUNA MÜCADELE

Sosyalist inşanın zaferine inançsızlığın, "Yeni Muhalefet"in temel hatası olduğunu düşünüyorum. Bu hata, kanımca, "Yeni Muhalefet"in diğer bütün hataları ondan kaynaklandığı için temel hatadır. "Yeni Muhalefet"in NEP sorunundaki, devlet kapitalizmi, sosyalist sanayimizin niteliği, proletarya diktatörlüğü altında kooperatiflerin rolü, Kulaklara karşı mücadelenin yöntemleri, orta köylülüğün rolü ve önemi sorunlarındaki hataları — bütün bu hatalar, muhalefetin temel hatasından, ülkemizin güçleriyle sosyalist toplumu kurma imkânına inançsızlıktan kaynaklanıyor.

Ülkemizde sosyalist inşanın zaferine inançsızlık nedir?

Bu herşeyden önce, ülkemizin belirli gelişme koşulları sonucu köylülüğün ana kütlesinin sosyalist inşa eserine ***çekilebileceğine***

inançsızlıktır.

İkincisi, halk ekonomisinin kumanda tepelerini elinde tutan ülkemiz proletaryasının, köylülüğün ana kütlesini sosyalist inşa eserine çekme ***yeteneğinde olduğuna*** inançsızlıktır.

Muhalefet, gelişmemizin yolları üzerine konstrüksiyonlarında zımnen bu önkoşullardan yola çıkıyor — bunu ister bilinçli yapsın, ister bilinçsiz.

Sovyet köylülüğünün ana kütlesi, sosyalist inşa işine çekilebilir mi?

"Leninizmin Temelleri Üzerine" yazısı bu konuda iki temel tez içeriyor:

> 1) "Sovyetler Birliği'nin köylülüğü, Batının köylülüğüyle karıştırılmamalıdır. Üç devrimin okulundan geçmiş ve proletarya ile birlikte ve başında proletarya olmak üzere Çar'a ve burjuvazinin iktidarına karşı mücadele etmiş bir köylülük, toprağı ve barışı proleter devrimin elinden elde etmiş olan ve bundan dolayı da proletaryanın yedek gücü haline gelmiş bir köylülük — böyle bir köylülük, burjuva devrimi sırasında liberal burjuvazinin önderliği altında mücadele etmiş olan, toprağı bu burjuvazi sayesinde elde etmiş ve bundan dolayı da burjuvazinin bir yedek gücü haline gelmiş olan bir köylülükten mecburen farklı olmak zorundadır. Kanıtlamaya gerek yoktur ki, proletarya ile siyasi dostluğa ve siyasi işbirliğine yüksek değer vermeyi öğrenen ve özgürlüğünü bu dostluğa ve işbirliğine borçlu olan Sovyet köylülüğü, proletarya ile ***iktisadi*** işbirliğine özellikle elverişli olmak zorundadır."
>
> 2) "Rusya'daki tarım, Batı'nın tarımı ile karıştırılmamalıdır. Orada tarımın gelişmesi, kapitalizmin her zamanki çizgisini izler, bir uçta büyük çiftlikler ve özel kapitalist latifundiyalarla, öteki uçta yoksulluk, sefalet ve ücret köleliği olmak üzere köylülüğün derin bir farklılaşması koşullarında olur. Dolayısıyla orada çökme ve çürüme tamamiyle doğaldır. Rusya'da ise başkadır. Bizde tarımın gelişmesi, bu yolu izleyemez; sadece Sovyet iktidarının varlığı ve en önemli üretim aletlerinin ve araçlarının millileştirilmiş olması bile böyle bir gelişmeye izin vermez. Rusya'da tarımın gelişmesi başka bir yoldan yürümek zorundadır; milyonlarca küçük ve orta köylünün kooperatiflerde birleşmesi yolunu, kırda, devletin tanıdığı tercihli kredilerle desteklenen kitlesel kooperatiflerin gelişmesi yolunu izlemek zorundadır. Lenin, kooperatifçilik üzerine yazılarında, bizde tarımın gelişmesinin yeni bir yoldan yürümek zorunda olduğuna; köylülerin çoğunluğunun kooperatifler aracılığıyla sosyalist inşaya çekilmesi yolunu, ilk önce sürüm alanında ve daha sonra tarımsal ürünlerin üretimi alanında da giderek kolektivizm ilkelerinin tarımın içine işlemesi yolunu izlemek zorunda olduğuna isabetle işaret etmiştir...
>
> Kanıtlamaya gerek yoktur ki, köylülüğün muazzam çoğunluğu, bu yeni gelişme yolunda istekle ilerleyecek ve özel kapitalist latifundiyalar ve ücretli kölelik yolunu, sefalet ve yıkım yolunu reddedecektir."

Bu tezler doğru mudur?

Bu iki tezin, NEP koşulları altında tüm inşa sürecimiz için doğru ve tartışma götürmez olduğunu sanıyorum.

Bunlar, proletarya ile köylülüğün birleşmesi üzerine, köylü işletmelerinin ülkenin sosyalist gelişim sistemi içine çekilmesi üzerine, proletaryanın, köylülüğün ana kütlesiyle birlikte sosyalizme doğru ilerlemek zorunda olduğu, milyonlarca köylü kitlesinin kooperatiflerde birleşmesinin, köyde sosyalist inşanın anayolu olduğu, sosyalist sanayimizin gelişmesinde "kooperatiflerin basit gelişmesi(nin) bizim için... sosyalizmin gelişmesiyle özdeş olduğu" (bkz. Lenin, Seçme Eserler, C. 9, s. 442-443. [s. 444. —İnter Yayınları.]) üzerine Lenin'in bilinen tezlerinin ifade edilmesinden başka bir şey değildir.

Gerçekten de, ülkemizde köylü ekonomisinin gelişimi hangi yolu tutabilir ve tutmalıdır?

Köylü ekonomisi, kapitalist ekonomi değildir. Köylü ekonomisi, köylü işletmelerinin ezici çoğunluğunu gözönüne aldığımızda, küçük meta ekonomisidir. Ama köylü küçük meta ekonomisi nedir? Bu, kapitalizmle sosyalizm arasındaki kavşakta duran bir ekonomidir. fiimdi kapitalist ülkelerde olduğu gibi, kapitalizm yönünde de gelişebilir, bizde, bizim ülkemizde, proletarya diktatörlüğü altında olması gerektiği gibi sosyalizm yönünde de gelişebilir.

Köylü ekonomisinin bu istikrarsızlığı, bu bağımlılığı nereden gelir? Neyle açıklanır?

Bu, köylü işletmelerinin dağınıklığıyla, örgütsüzlüğüyle, kente, sanayiye, kredi sistemine, ülkedeki devlet iktidarının karakterine bağımlılığıyla, son olarak herkesçe bilinen, köyün gerek maddi gerekse kültürel bakımdan kenti izlemesi ve izlemek zorunda olması olgusuyla açıklanır.

Köylü ekonomisinin kapitalist gelişme yolu, köylülüğün bir kutupta büyük latifundiyalar ve diğer kutupta kitlesel sefaletle, derin bir farklılaşmayla bir gelişme anlamına gelir. Bu gelişme yolu kapitalist ülkelerde kaçınılmazdır, çünkü kır, köylü ekonomisi, kente, sanayiye, kentte yoğunlaşmış krediye, devlet iktidarının karakterine bağımlıdır; kentte egemen ise burjuvazidir, kapitalist sanayidir, kapitalist kredi sistemidir, kapitalist devlet iktidarıdır.

Köylü ekonomisinin bu gelişme yolu, kentin bambaşka bir görünüme sahip olduğu, sanayinin proletaryanın elinde bulunduğu, ulaştırmanın, kredi sisteminin, devlet iktidarının vb. proletaryanın elinde toplandığı, toprağın millileştirilmesinin ülkede genel bir yasa olduğu bizim ülkemizde de zorunlu mudur? Elbette değil. Tam tersi. Tam da kent köyün önderi olduğundan ve bizde kentte, halk ekonomisinin tüm kumanda tepelerini elinde tutan proletarya egemen olduğundan, tam da bu yüzden, köylü işletmeleri gelişmelerinde başka bir yolu, sosyalist inşa yolunu tutmak zorundadır.

Bu nasıl bir yoldur?

Bu, milyonlarca köylü işletmesinin her çeşit kooperatiflerde kitlesel birleşmesi yoludur, dağınık köylü işletmelerinin sosyalist sanayi etrafında birleşmesi yoludur, köylülük arasında kollektivizmin temellerinin yaygınlaştırılması yoludur — ilk önce tarım ürünlerinin ***pazarlanması*** ve köylü işletmelerinin kent ürünleriyle ***ikmali*** alanında, daha sonraları ise tarımsal ***üretim*** alanında.

Ve ilerlediğimiz ölçüde, bu yol proletarya diktatörlüğü koşulları

altında o kadar kaçınılmaz hale gelecektir, çünkü pazarlama alanında kooperatifleşme, ikmal alanında kooperatifleşme ve nihayet kredi ve üretim alanında kooperatifleşme (tarım kooperatifleri), kırda refahı artırmanın tek yoludur, geniş köylü kitlelerini sefalet ve yıkımdan kurtarmanın tek yoludur.

Bizde köylülüğün, konumu itibariyle sosyalist olmadığı ve bu yüzden sosyalist gelişme yeteneğinde olmadığı söyleniyor. Köylülüğün, konumu itibariyle sosyalist olmadığı elbette doğrudur. Ancak bu, köyün kenti izlediği, kentte ise sosyalist sanayinin egemen olduğu bir kez kanıtlandıktan sonra, köylü işletmelerinin sosyalizme doğru gelişmesine karşı bir gerekçe olamaz. Ekim Devrimi sırasında da köylülük, konumu itibariyle sosyalist değildi ve ülkede sosyalizmi kurmayı hiç istemiyordu. O sıralar onun esas olarak istediği, çiftlik sahipleri iktidarının bertaraf edilmesi ve savaşa son verilmesiydi; o, barış istiyordu. Buna rağmen o sıralar sosyalist proletaryayı izledi. Neden? Çünkü burjuvazinin devrilmesi ve iktidarın sosyalist proletarya tarafından ele geçirilmesi, o sıralar emperyalist savaştan çıkmanın tek yoluydu, barışa giden tek yoldu. Çünkü o sıra başka yol yoktu ve olamazdı. Çünkü Partimiz o sıralar köylülüğün özgül çıkarlarını (çiftlik sahiplerinin devrilmesi, barış), ülkenin genel çıkarlarıyla (proletarya diktatörlüğü) birleşme ve ona tabi olma derecesini hissetmeyi ve bulmayı başarmıştı. Ve köylülük o zaman, sosyalist olmamasına rağmen, sosyalist proletaryayı izledi.

Ülkemizde sosyalist inşa için, köylülüğün bu inşa akımına çekilmesi için de aynı şey söylenmelidir. Köylülük, konumu itibariyle sosyalist değildir. Fakat sosyalist gelişme yoluna girmek zorundadır ve mutlaka girecektir, çünkü köylülük için sefalet ve yıkımdan kurtulmanın, proletaryayla birleşmekten, sosyalist sanayiyle birleşmekten, köylülüğün kitlesel kooperatifleşmesi yoluyla köylü ekonomisinin sosyalist gelişmenin genel akımı içine çekilmesinden başka yolu yoktur ve olamaz.

Neden tam da köylülüğün kitlesel kooperatifleşmesi yoluyla?

Kitlesel kooperatifleşmede, köylülük için kabul edilebilir ve avantajlı olan ve proletaryaya köylülüğün ana kütlesini sosyalist inşa işine çekme imkânı sağlayan, "özel çıkarların, özel ticari çıkarların birleşmesi, bunun devlet tarafından gözetimi ve denetimi derecesini, bunun genel çıkarlara tabi olma derecesini bulduğumuz" ***(Lenin)*** için. Mallarının pazarlanmasını ve işletmelerinin makine ikmalini kooperatifler aracılığıyla örgütlemek köylülük için özellikle avantajlı olduğundan, tam da bu yüzden o kitlesel kooperatifleşme yolunu tutmak zorundadır ve tutacaktır.

Fakat sosyalist bir sanayinin egemenliğinde köylü işletmelerinin kitlesel kooperatifleşmesi ne anlama gelir?

Bu, köylü küçük meta ekonomisinin, köylülüğü kitlesel yıkıma sürükleyen eski, kapitalist yolu ***terkedip,*** yeni bir gelişme yoluna, sosyalist inşa yoluna geçişi anlamına gelir.

Bu yüzden, köylü ekonomisinin yeni gelişme yolu uğruna mücadele, köylülüğün ana kütlesinin sosyalizmin inşası işine çekilmesi uğruna mücadele, Partimizin önündeki ilk görevdir.

Bu nedenle SBKP(B) XIV. Parti Kongresi, aşağıdaki kararı alırken doğru davrandı:

> "Kırda sosyalizmin inşasının ana yolu, sosyalist devlet sanayinin, devlet kredi kurumlarının ve proletaryanın elinde bulunan diğer kumanda tepelerinin artan iktisadi önderliğini kullanarak köylülüğün ana kütlesini kooperatif örgüte çekmek ve bu örgüte, onun kapitalist unsurlarından yararlanarak, onları bertaraf ederek ve saf dışı bırakarak sosyalist bir gelişme sağlamaktan ibarettir." (Bkz. MK Faaliyet Raporu Üzerine Kongre Kararı.)

"Yeni Muhalefet"in en büyük hatası, köylülüğün bu yeni gelişme yoluna inanmaması, proletarya diktatörlüğü koşulları altında bu yolun kaçınılmazlığını görmemesi ya da kavramamasıdır. Ve bunu, ülkemizde sosyalist inşanın zaferine inanmadığı için, proletaryamızın, köylülüğe sosyalizm yolunda önderlik etme yeteneğine inanmadığı için kavramıyor.

NEP'in ikili karakterinin anlaşılmaması, NEP'in olumsuz yanlarının abartılması ve NEP'in esas olarak bir geri çekilme olduğu görüşü bundandır.

Ekonomimizin kapitalist unsurlarının oynadığı rolün abartılması ve sosyalist gelişmemizin kaldıraçlarına (sosyalist sanayi, kredi sistemi, kooperatifler, proletaryanın devlet iktidarı vs.) düşen rolün küçümsenmesi bundandır.

Devlet sanayimizin sosyalist niteliğinin anlaşılamaması ve Lenin'in kooperatif planının doğruluğuna duyulan kuşku bundandır.

Köydeki farklılaşmanın abartılması, Kulaktan duyulan panik, orta köylünün rolünün küçümsenmesi, Parti'nin, orta köylüyle sağlam ittifakın güvence altına alınmasına yönelik politikasını boşa çıkarma çabaları ve bir bütün olarak Parti'nin kırdaki politikası sorununda ileri geri yalpalamalar bundandır.

Parti'nin milyonlarca işçi ve köylü kitlesini sanayi ve tarımın inşasına, kooperatiflerin ve Sovyetlerin canlandırılmasına, ülkeyi yönetmeye, bürokratizme karşı mücadeleye, devlet aygıtımızın iyileştirilmesi ve yeniden biçimlendirilmesi mücadelesine çekmek için muazzam çalışmasının; yeni bir gelişme aşamasına damgasını vuran ve o olmaksızın sosyalist inşanın düşünülemeyeceği bir çalışmanın anlaşılamaması bundandır.

İnşamızın zorlukları karşısındaki umutsuzluk ve çaresizlik, ülkemizin sanayileşme olanağına karşı kuşku, Parti'nin yozlaşması üzerine kötümser gevezelikler vs. bundandır.

Onlarda, burjuvalarda herşey oldukça iyi, ama bizde, proleterlerde oldukça kötü; eğer Batı'dan devrim zamanında gelmezse, o zaman davamız yitirilmiş demektir — "Yeni Muhalefet"in, görüşümce tasfiyeci bir ton olan, ancak muhalefet tarafından her nedense (galiba şaka olsun diye) "enternasyonalizm" süsü verilen genel tonu budur.

NEP kapitalizmdir, diyor muhalefet. NEP esas olarak bir geri çekilmedir, diyor Zinovyev. Bütün bunlar elbette yanlıştır. Gerçekte NEP, sosyalist ve kapitalist unsurların mücadelesine izin veren ve sos-

yalist unsurların, kapitalist unsurlar üzerinde zaferini hedefleyen bir Parti politikasıdır. Gerçekte NEP yalnızca bir geri çekilmeyle başlamıştır, ama geri çekilme sırasında güçlerin yeniden bir gruplaşmasını ve saldırıya geçmeyi hedefliyordu. Gerçekte yıllardan beri taarruz halindeyiz, başarılı bir saldırı yürütüyoruz, sanayimizi, Sovyet ticaretini geliştiriyor ve özel sermayeyi geriletiyoruz.

Ama: NEP kapitalizmdir, NEP esas olarak bir geri çekilmedir, tezinin anlamı nedir? Bu tez nereden yola çıkıyor?

Bizde şu sırada kapitalizmin basit bir restorasyonunun, kapitalizmin basit bir "geriye dönüşü"nün vuku bulduğu yanlış varsayımından yola çıkıyor. Muhalefetin, sanayimizin sosyalist niteliği üzerine kuşkusu ancak bu varsayımla açıklanabilir. Muhalefetin Kulaklardan duyduğu panik ancak bu varsayımla açıklanabilir. Muhalefetin, köylülüğün farklılaşmasıyla ilgili yanlış rakamları benimsemekteki aceleciliği ancak bu varsayımla açıklanabilir. Orta köylülüğün bizde tarımın merkezi figürü olduğu gerçeği karşısında muhalefetin özel unutkanlığı ancak bu varsayımla açıklanabilir. Orta köylülüğün öneminin küçümsenmesi ve Lenin'in kooperatif planı üzerine kuşku ancak bu varsayımla açıklanabilir. "Yeni Muhalefet"in, kırın yeni gelişme yoluna, kırın sosyalist inşaya çekilmesi yoluna inançsızlığı ancak bu varsayımla "gerekçe"lendirilebilir.

Gerçekte şimdi bizde, kapitalizmin restorasyonu tek yanlı süreci değil, bilakis kapitalizmin gelişmesi ve sosyalizmin gelişmesi ikili süreci, sosyalist unsurların kapitalist unsurlara karşı mücadelesinin çelişkilerle dolu süreci, kapitalist unsurların sosyalist unsurlarca altedilmesi süreci vuku bulmaktadır. Bu gerek devlet sanayinin sosyalizmin temeli olduğu kent için, gerekse sosyalist sanayiye sıkıca bağlı kitle kooperatiflerinin, sosyalist gelişmenin temel bağlantı noktasını oluşturduğu köy için aynı ölçüde tartışma götürmezdir.

Bizde kapitalizmin basit bir restorasyonu, salt, devlet iktidarı proleter olduğu, büyük sanayi proletaryanın elinde bulunduğu ve ulaştırma ve kredi sistemini proleter devlet elinde tuttuğu için bile

imkânsızdır.

Kırdaki farklılaşma eski boyutlara varamaz, orta köylülük, köylülüğün ana kütlesini oluşturmaya devam ediyor, fakat Kulak, salt, bizde toprak ve arazi millileştirildiğinden, alınıp satılamayacağından ve ticaret, kredi, vergi ve kooperatif politikamız, Kulakların sömürücü eğilimlerini sınırlamaya, en geniş köylü kitlelerinin refahını yükseltmeye ve kırdaki aşırılıkları dengelemeye yönelik olduğundan dolayı bile eski gücüne ulaşamaz. Bizde şimdi Kulaklara karşı mücadelenin yalnızca eski çizgide, köy yoksullarını Kulaklara karşı örgütleme çizgisinde değil, aynı zamanda yeni bir çizgide, Kulaklara karşı proletarya ve köy yoksullarının orta köylülük kitleleriyle ittifakını sağlamlaştırma çizgisinde de yürüdüğünün sözünü bile etmiyorum. Muhalefetin, Kulaklara karşı, bu ikinci çizgide mücadelenin anlam ve önemini anlamaması olgusu, bu olgu bir kez daha, muhalefetin, kırın eski gelişme yoluna, Kulakın ve kır yoksullarının kırdaki ana güçleri oluşturduğu, orta köylünün ise "eriyip gittiği" kapitalist gelişme yoluna saptığını bir kez daha doğruluyor.

Kooperatifler devlet kapitalizminin bir türüdür, diyor muhalefet, Lenin'in "Aynî Vergi" yazısından alıntı yaparak, ve bu yüzden kooperatiflerin, sosyalist gelişme için temel bağlantı noktası olarak yararlanılabileceğine inanmıyor. Muhalefet burada da çok kaba bir hata işliyor. Kooperatifler hakkında böyle bir düşünce, "Aynî Vergi" broşürünün kaleme alındığı 1921 yılında, henüz gelişmiş bir sanayimiz yokken, Lenin, devlet kapitalizmini ekonomimizin olanaklı temel biçimi olarak düşünürken ve kooperatifleri devlet kapitalizmiyle birlikte değerlendirirken, yeterli ve doyurucuydu. Ama bu düşünce bugün artık yeterli değildir ve tarih tarafından aşılmıştır, çünkü o zamandan beri zaman değişti: sosyalist sanayimiz gelişti, devlet kapitalizmi istendiği ölçüde tutunamadı, şimdi on milyonun üzerinde üyeyi kapsayan kooperatifler ise sosyalist sanayiyle sıkıca birleşmeye başladılar.

---

* *Altını ben çizdim.* ***—J. St.***

Lenin'in "Aynî Vergi" yazısının yayınlanmasından hemen iki yıl sonra, 1923 yılında, kooperatifleri başka bir ışık altında görmeye başlaması ve "kooperatifler bizim koşullarımız altında kural olarak sosyalizmle tamamen örtüşür" (bkz. Lenin, Seçme Eserler, C. 9, s. 444.) demesi olgusu başka nasıl açıklanır?

Sosyalist sanayinin bu iki yıl içinde serpilip boy atmayı başarması, buna karşılık devlet kapitalizminin gerektiği ölçüde tutunamamasından, bu yüzden Lenin'in kooperatifleri artık devlet kapitalizmiyle birlikte değil, sosyalist sanayiyle birlikte değerlendirmeye başlamasından başka nasıl açıklanır bu?

Kooperatiflerin gelişme koşulları değişmişti. Kooperatifçilik sorununun ele alınışı da değişmek zorundaydı.

Örneğin Lenin'in "Kooperatifçilik Üzerine" (1923) yazısında, bu soruna ışık tutan mükemmel bir pasaj var:

> ***"Devlet kapitalizmi altında**** kooperatif işletmeler devlet kapitalizmi işletmelerinden, birincisi özel, ikincisi kolektif işletmeler olmalarıyla farklıdırlar. ***Bizde var olan toplum düzeninde**** kooperatif işletmeler, kolektif işletmeler olarak özel kapitalist [işletmelerden —ÇN] farklıdırlar, ama devlete, yani işçi sınıfına ait toprak ve arazi üzerinde kurulmuş ve ona ait üretim araçlarıyla donatılmışlarsa, sosyalist işletmelerden ***farklı değildirler*****."** (Bkz. Lenin, Seçme Eserler, C. 9, s. 441-442. [s. 443. —İnter Yayınları.])

Bu küçük alıntıda iki büyük sorun çözülmektedir. Birincisi, "bizde var olan toplum düzeni" devlet kapitalizmi değildir. İkincisi, "toplumsal düzenimiz"le birlikte ele alındığında kooperatif işletmeler sosyalist işletmelerden "farklı değildir".

Daha açık ifade edilemeyeceğini sanıyorum.

Lenin'in aynı yazısından bir başka alıntı daha:

> "Kooperatiflerin basit gelişimi bizim için (yukarıda sözü edilen 'küçük' istisnayla) sosyalizmin gelişmesiyle özdeştir ve bununla aynı zamanda tüm sosyalizm anlayışımızda temelden bir değişikliği kabullenmek zorundayız." (Aynı yerde, s. 442-443. [Türkçesi, s. 444.])

* *Altını ben çizdim.* ***—J. St.***

"Kooperatifçilik Üzerine" yazısında, kooperatiflerin yeni bir değerlendirilişi ile karşı karşıya olduğumuz apaçıktır, ama "Yeni Muhalefet" bunu kabullenmek istemiyor ve olgulara rağmen, apaçık gerçeğe rağmen, Leninizme rağmen bunu özenle gizliyor.

Devlet kapitalizmiyle birlikte alınan kooperatiflerle sosyalist sanayiyle birlikte alınan kooperatifler iki farklı şeydir.

Ancak buradan, "Aynî Vergi" ile "Kooperatifçilik Üzerine" yazıları arasında bir uçurum olduğu sonucuna varılmamalıdır. Bu elbette yanlış olurdu. Örneğin, kooperatiflerin değerlendirilişinde "Aynî Vergi" ile "Kooperatifçilik Üzerine" yazıları arasındaki kopmaz bağı derhal saptamak için "Aynî Vergi" broşüründen şu pasajı almak yeter:

> "İmtiyazlardan sosyalizme geçiş, büyük üretimin bir biçiminden büyük üretimin bir başka biçimine geçiş anlamına gelir. Küçük mülk sahiplerinin kooperatiflerinden sosyalizme geçiş, küçük üretimden büyük üretime geçiştir, yani daha karmaşık bir geçiş, ama buna karşılık, başarılı olduğu takdirde, nüfusun daha geniş kitlelerini kapsamaya, her türlü 'yeniliğe' karşı direniş anlamında, en yedi canlı olan eski, ***sosyalizm öncesi****,* evet hatta kapitalizm öncesi ilişkilerin daha derin ve daha sağlam köklerini koparmaya uygun bir geçiştir." (Bkz. Lenin, Bütün Eserler, C. 26, s. 421, Rusça.)

Bu alıntıdan Lenin'in, daha bizde henüz gelişmiş bir sosyalist sanayinin olmadığı "Aynî Vergi" zamanında, kooperatifleri, ***başarılı olduğu takdirde,*** "sosyalizm öncesi" ilişkilere ve dolayısıyla da ***kapitalist ilişkilere*** karşı çok güçlü bir mücadele aracına dönüştürmeyi mümkün gördüğü anlaşılıyor. Tam da bu düşüncenin, onun daha sonra "Kooperatifçilik Üzerine" yazısı için çıkış noktası olarak hizmet ettiğini düşünüyorum.

Ama tüm bunlardan ne sonuç çıkıyor?

fiu sonuç çıkıyor ki, "Yeni Muhalefet" kooperatif sorununa, Marksist bir biçimde değil, metafizik bir biçimde yaklaşmaktadır. Kooperatifleri, başka görüngülerle birlikte, diyelim ki devlet kapitaliz-

miyle birlikte (1921 yılında) ya da sosyalist sanayi ile birlikte (1923 yılında) ele alınacak tarihi bir görüngü olarak değil de, sabit ve her zaman için geçerli bir şey, "kendinden şey" olarak görmektedir.

Muhalefetin, kooperatif sorunundaki hatası bundandır, kırın kooperatiflerin yardımıyla sosyalizme doğru gelişmesine inançsızlık bundandır, muhalefetin eski yola, kırın kapitalist gelişme yoluna çarketmesi bundandır.

Sosyalist inşanın pratik sorunlarında "Yeni Muhalefet"in tavrı genelde budur.

Tek sonuç çıkıyor: Muhalefetin çizgisi, o bir çizgiye sahip olduğu ölçüde, muhalefetin bocalaması ve yalpalaması, davamıza inançsızlığı ve zorluklar karşısındaki çaresizliği, ekonomimizin kapitalist unsurları önünde teslimiyete yol açmaktadır.

Çünkü eğer NEP esas olarak bir geri çekilmeyse, eğer devlet sanayinin sosyalist niteliğinden kuşku duyuluyorsa, eğer Kulak hemen hemen herşeye kadirse, eğer kooperatifler fazla umut vaadetmiyorsa, orta köylünün rolü gittikçe azalıyorsa, köyün yeni gelişme yolu kuşkuluysa, Parti neredeyse yozlaşmışsa, ama Batı'da devrim henüz o kadar yakın değilse, tüm bunlardan sonra muhalefetin cephaneliğinde geriye ne kalıyor, ekonomimizin kapitalist unsurlarına karşı mücadelede neye güveniyor? Tek başına "Dönemin Felsefesi" ile de savaşa çıkılmaz ki.

"Yeni Muhalefet"in cephaneliğinin, eğer hiç cephanelik denebilecek tarafı varsa, imrenilecek bir yanı olmadığı açık. Bu savaş cephaneliği değil. Zafer cephaneliği hiç değil. Böyle bir cephanelikle savaşa girmeye kalkışsa, Parti'nin "bir anda" mahvolacağı açıktır — ekonomimizin kapitalist unsurları önünde basbayağı teslim olmak zorunda kalacaktır.

Bu yüzden, XIV. Parti Kongresi, kararında, "SSCB'nde sosyalist inşanın zaferi uğruna mücadelenin, Partimizin temel görevi olduğu"nu; bu görevin çözümü için vazgeçilmez şartlardan birinin, "ülkemizde sosyalizmin inşasına inançsızlığa karşı, aynı şekilde 'tutarlı-sosyalist tipte' (Lenin) işletmeler olan işletmelerimizi, devlet kapitalizmi işletmeleri olarak gösterme çabalarına karşı mücadele olduğu"nu; "kitlelerin genelde sosyalizmin ve özelde sosyalist sanayinin inşasına ilişkin bilinçli bir davranışını imkânsız kılan ideolojik akımların, yalnızca ekonominin sosyalist unsurlarının gelişmesini engellemeye ve özel sermayenin bunlara karşı mücadelesini kolaylaştırmaya yaradığı"nı; "Kongre'nin bu yüzden, Leninizmin bu çarpıtılmasını altetmek için kapsamlı bir eğitim çalışmasını gerekli gördüğü"nü açıkladığında tamamen doğru davranmıştır. (Bkz. SBKP(B) MK Faaliyet Raporu üzerine karar.)

SBKP(B) XIV. Parti Kongresi'nin tarihi önemi, "Yeni Muhalefet"in hatalarını ta köklerine dek açığa çıkarmayı bilmesi, onun inançsızlığını ve sızlanmasını hiç dikkate almaması, sosyalizm için önümüzdeki mücadele yolunu açık ve berrak biçimde çizmesi, Parti'ye zafer perspektifini vermesi ve böylece proletaryayı sosyalist inşanın zaferine sarsılmaz inançla donatmasında yatar.

25 Ocak 1926.

KÖYLÜ SORUNUNDA PARTİ'NİN ÜÇ TEMEL fiİARI ÜZERİNE

Yan-ski'ye Yanıt

Mektubunuzu elbette zamanında aldım. Biraz geç yanıtladığım için özür dilerim.

1 — Lenin, ***"her devrimin temel sorunu iktidar sorunudur"*** der (bkz. Lenin, Bütün Eserler, C. 21, s. 178, Rusça). İktidarın hangi sınıfın ya da sınıfların elinde yoğunlaştığı, hangi sınıfın ya da sınıfların devrileceği, hangi sınıfın ya da sınıfların iktidarı ele geçireceği —"her devrimin temel sorunu" budur.

Devrimin şu ya da bu aşamasının tüm süresi boyunca geçerli olan Parti'nin temel stratejik şiarları tamamen Lenin'in bu ana tezine dayanmıyorlarsa, temel şiar olarak nitelendirilemezler.

Temel şiarlar ancak sınıf güçlerinin Marksist tahliline dayanıyorlarsa, sınıf mücadelesi cephesinde devrimci güçlerin mevzilenmesi için doğru bir şema veriyorlarsa, kitlelerin devrimin zaferi uğruna mücadele cephesine, iktidarın ele geçirilmesi uğruna mücadele cephesine yakınlaştırılmasını kolaylaştırıyorlarsa, bu görevin yerine getirilmesi için gerekli olan, Parti'nin geniş halk kitlelerinden büyük ve güçlü bir politik ordu teşekkül etmesine imkân sağlıyorlarsa doğru olabilirler.

Devrimin şu ya da bu aşamasının seyri içinde yenilgiler ve geri çekilmeler, başarısızlıklar ve tek tek taktik hatalar olabilir, fakat bu henüz, stratejik temel şiarın yanlış olduğu anlamına gelmez. Örneğin devrimimizin birinci aşamasında temel şiarımız —"tüm köylülükle birlikte, burjuvaziyi tarafsızlaştırarak Çar'a ve çiftlik sahiplerine karşı, burjuva-demokratik devrimin zaferi için"—, devrim 1905'de bir yenilgi almasına rağmen, tamamen doğruydu.

Demek ki Parti'nin temel şiarı sorununu, devrimin gelişmesinin şu ya da bu aşamasındaki başarıları ya da başarısızlıklarıyla birbirine karıştırmamak gerekiyor.

Olabilir ki, Parti'nin temel şiarı devrimin seyri içinde halihazırda eski sınıf ya da sınıfların iktidarının devrilmesine yol açmıştır, ama devrimin bu şiardan kaynaklanan bir dizi özsel talebi gerçekleşmemiştir ya da gerçekleşmesi tüm bir zaman dilimi boyunca uzamıştır veya gerçekleşmesi için yeni bir devrim gerekmektedir, ama bu kesinlikle, temel şiarın yanlış olduğu anlamına gelmez henüz. Örneğin, 1917 fiubat Devrimi Çarlığı ve çiftlik sahiplerini devirdi, ama çiftlik sahiplerinin topraklarına el konulmasına yol açmadı vs.; ama bu kesinlikle, devrimin ilk aşamasında temel şiarımızın yanlış olduğu anlamına gelmez henüz.

Ya da devam: Ekim Devrimi, burjuvazinin devrilmesini ve iktidarın proletaryanın eline geçmesini gerçekleştirdi, ama derhal, a) genelde burjuva devriminin tamamlanmasına ve, b) özelde de köyde Kulakların tecridine yol açmadı, bilakis bu görevin yerine getirilmesi belirli bir süre uzadı; ama bu kesinlikle, devrimin ***ikinci*** aşamasında temel şiarımızın —"yoksul köylülükle birlikte, orta köylülüğü tarafsızlaştırarak kentte ve kırda kapitalizme karşı, proletaryanın iktidarı için"— yanlış olduğu anlamına gelmez henüz.

O halde Parti'nin temel şiarı sorununu, bu şiardan kaynaklanan şu ya da bu talebin gerçekleşme süresi ve biçimi sorunuyla birbirine karıştırmamak gerekir.

Bu nedenle, Partimizin stratejik şiarlarını, devrimci hareketin şu

ya da bu dönemdeki episodik başarıları ya da başarısızlıkları açısından değerlendirmemek gerekir, hele hele bu şiarlardan kaynaklanan şu ya da bu talebin gerçekleşme süresi ya da biçimi açısından hiç değil. Parti'nin stratejik şiarları ancak sınıf güçlerinin Marksist tahlili açısından ve devrim güçlerinin devrimin zaferi için mücadele cephesinde, iktidarın yeni sınıfın elinde toplanması için mücadele cephesinde doğru mevzilendirilmeleri açısından değerlendirilebilir.

Hatanız, bu çok önemli yöntem sorununu atlamanız ya da kavramamış olmanızdır.

2 — Mektubunuzda şöyle yazıyorsunuz:

> "***Sadece*** Ekim'e kadar tüm köylülükle birlikte yürüdüğümüz iddiası doğru mudur? Hayır, doğru değildir. 'Tüm köylülükle ittifak' şiarı, tüm köylülüğün burjuva devrimin tamamlanmasından çıkarı olduğundan, Ekim'den önce, ***Ekim sırasında*** ve ***Ekim'den sonraki ilk dönemde*** geçerliydi."

Böylece bu alıntıdan şu sonuç çıkmaktadır ki, Çar'ın ve çiftlik sahiplerinin iktidarının devrilmesi ve proletarya ve köylülüğün diktatörlüğünün kurulmasının sözkonusu olduğu devrimin birinci aşamasında (1905'den fiubat 1917'ye kadar) Parti'nin stratejik şiarının, burjuvazinin iktidarının devrilmesinin ve proletarya diktatörlüğünün kurulmasının sözkonusu olduğu devrimin ***ikinci*** aşamasındaki (fiubat 1917'den Ekim 1917'ye kadar) stratejik şiardan ***farkı yoktu.***

Dolayısıyla burjuva-demokratik devrimle proleter-sosyalist devrim arasındaki temel farkı yadsıyorsunuz. Ve bu hatayı siz, şu basit meseleyi kavramak istemediğiniz için işliyorsunuz zahir: stratejik şiarın esas içeriği, devrimin verili aşamasında iktidar sorunudur, ***hangi*** sınıfın devrileceği ve iktidarın ***hangi*** sınıfın eline geçeceği sorunudur. Burada temelli haksız olduğunuzu kanıtlamaya herhalde gerek yoktur sanırım.

Ekim sırasında ve Ekim'den sonraki ilk dönemde, burjuva devriminin tamamlanmasından tüm köylülüğün çıkarı olduğu için "***tüm***

köylülükle ittifak" şiarını izlediğimizi söylüyorsunuz. Peki ama, Ekim İhtilalinin ve Ekim Devrimi'nin burjuva devrimini sonuna kadar götürmekten ibaret olduğunu ya da bunu esas görevi olarak gördüğünü size kim söyledi? Bunu nereden çıkardınız? Burjuvazinin devrilmesi ve proletarya diktatörlüğünün kurulması, burjuva devrimi çerçevesinde gerçekleşebilir mi acaba? Proletarya diktatörlüğünün mücadeleyle kazanılması, burjuva devriminin sınırlarını aşmıyor mu acaba?

Kulakların (ki onlar da köylüdür) burjuvazinin devrilmesini ve iktidarın proletaryaya geçmesini destekleyebilecekleri nasıl söylenebilir?

Toprak ve arazinin millileştirilmesi, toprak ve arazi üzerinde özel mülkiyetin kaldırılması, toprak ve arazi alım satımının yasaklanması vs. üzerine kararnamenin, o sosyalist bir kararname olarak görülemeyecek olsa da, Kulaklarla ittifak içinde değil onlarla ***mücadele*** içinde uygulandığı nasıl inkâr edilebilir?

Kulakların (ki onlar da köylüdür) Sovyet iktidarının fabrikaları ve işletmeleri, demiryollarını, bankaları vs. kamulaştıran kararnamelerini ya da proletaryanın emperyalist savaşı içsavaşa dönüştürme şiarını destekleyebilecekleri nasıl iddia edilebilir?

Ekim Devrimi'nde ***temel*** olanın bu ve benzeri edimler değil, burjuvazinin devrilmesi ve proletarya diktatörlüğünün kurulması değil, tersine burjuva devriminin tamamlanması olduğu nasıl iddia edilebilir?

Ekim Devrimi'nin temel görevlerinden birinin burjuva devrimini tamamlaması olduğu, onun Ekim Devrimi olmadan sonuna kadar götürülemeyeceği, aynı şekilde bizzat Ekim Devrimi'nin de burjuva devriminin tamamlanması olmadan sağlamlaştırılamayacağı, ama Ekim Devrimi burjuva devrimini sonuna kadar götürdüğünden, tüm köylülerin nezdinde sempati bulduğu inkâr edilemez. Ama bu sebepten dolayı, Ekim Devrimi'nin seyri içinde burjuva devriminin tamamlanmasının bir ***yan görüngü*** değil, Ekim devriminin ***özü*** ya da ***temel*** hedefi olduğu iddia edilebilir mi acaba? Ekim Devrimi'nin temel hedefine —burjuvazinin iktidarının yıkılması, proletarya

diktatörlüğünün kurulması, emperyalist savaşın içsavaşa dönüştürülmesi, kapitalistlerin mülksüzleştirilmesi vs.— sizde ne oldu?

Ve eğer her devrimin temel sorunu, yani iktidarın bir sınıfın elinden başka bir sınıfın eline geçmesi stratejik şiarın esas içeriğini oluşturuyorsa, bundan berrak bir biçimde, burjuva devriminin proleter iktidar tarafından tamamlanması sorununu, burjuvazinin devrilmesi ve bu proleter iktidarın mücadeleyle ele geçirilmesi sorunuyla, yani devrimin ikinci aşamasında stratejik şiarın esas içeriğini oluşturan sorunla karıştırmamak gerektiği sonucu çıkmıyor mu?

Proletarya diktatörlüğünün en büyük kazanımlarından biri, burjuva devrimini sonuna kadar götürmesi ve ortaçağ pisliklerini eksiksiz süpürüp atmasıdır. Bu, kır için çok büyük ve hakikaten belirleyici bir öneme sahipti. Bu olmadan, Marx'ın daha geçen yüzyılın ikinci yarısında sözünü ettiği, köylü savaşlarıyla proleter devrimin birleştirilmesi gerçekleştirilemezdi. Bu olmadan bizzat proleter devrim sağlamlaştırılamazdı.

Burada dikkat edilmesi gereken önemli bir nokta şudur. Burjuva devriminin tamamlanması bir hamlede olmamıştır. Gerçekte o tüm bir döneme yayılmış ve mektubunuzda iddia ettiğiniz gibi sadece 1918 yılının bir bölümünü değil, 1919 yılının (Volga Bölgesi - Urallar) ve 1919-1920 yıllarının (Ukrayna) bölümlerini gerektirmiştir. Burada, köylülüğün tamamının önünde, çiftlik sahipleri iktidarının yeniden kurulması tehlikesinin durduğu ve onun, yani [köylülüğün — ÇN] ***tamamının,*** burjuva devrimini tamamlamak ve bu devrimin meyvelerini korumak için Sovyet iktidarı etrafında toplanmak zorunda kaldığı Kolçak ve Denikin'in taarruzlarını düşünüyorum. Gerek sizin tarafınızdan Lenin'in eserlerinden yapılan alıntılar, gerekse Parti şiarlarının gerçekleşme mekanizması doğru anlaşılmak isteniyorsa, canlı yaşamın süreçlerinin bu karmaşıklığı ve çeşitliliği, proletarya diktatörlüğünün dolaysız sosyalist görevlerinin, burjuva devrimini sonuna kadar götürme göreviyle bu "tuhaf" içiçe geçmişliği daima gö-

zönünde tutulmalıdır.

Bu içiçeliğin, devrimin ***ikinci*** aşamasında Parti'nin şiarının yanlış olduğunu kanıtladığı söylenebilir mi, bu şiarın devrimin birinci aşamasındaki şiardan farklı olmadığı söylenebilir mi? Hayır, söylenemez. Tersine, bu içiçelik, devrimin ikinci aşamasında Parti'nin şiarının doğruluğunu tasdik etmektedir sadece: ***Yoksul*** köylülükle birlikte, kentte ve kırda kapitalist burjuvaziye karşı, proletaryanın iktidarı için vs. Neden? Çünkü, burjuva devrimini sonuna kadar götürmek için, ***ilkönce,*** Ekim'de burjuvazinin iktidarının yıkılması ve proletaryanın iktidarının kurulması gerekmişti, çünkü ancak böyle bir iktidar burjuva devrimini sonuna kadar götürebilir. Ama Ekim'de proletaryanın iktidarını kurmak için, burjuvaziyi devirebilecek, proletaryanın iktidarını kurabilecek ***uygun*** bir siyasi ordu yetiştirip örgütlemek gerekmişti, ve bizim ***bu*** siyasi orduyu ***ancak*** 'proletaryanın yoksul köylülükle, burjuvaziye karşı, proletarya diktatörlüğü için ittifakı' şiarıyla yetiştirip örgütleyebildiğimizi ayrıca bir de kanıtlamaya gerek yok.

Nisan 1917'den Ekim 1917'ye kadar izlenen ***bu*** stratejik şiar olmadan bu siyasi orduya sahip olamayacağımız ve dolayısıyla Ekim'de zafere ulaşamamış olacağımız, burjuvazinin iktidarını yıkamamış ve dolayısıyla burjuva devrimini sonuna kadar götürme imkânına sahip olamamış olacağımız açıktır.

Bu sebepten dolayı, burjuva devriminin tamamlanması, görevi iktidarın proletarya tarafından ele geçirilmesini sağlamak olan devrimin ikinci aşamasının stratejik şiarıyla karşı karşıya konamaz.

Bu "çelişkiler"den kaçınmak için tek çare var —devrimin birinci aşamasının (burjuva-demokratik devrim) stratejik şiarıyla, ikinci aşamasının (proleter devrim) stratejik şiarı arasında var olan temel farkı tanımak— devrimin birinci aşamasında, burjuva-demokratik devrim için ***tüm*** köylülükle birlikte gittiğimizi, devrimin ikinci aşamasında ise, sermayeye karşı ve proleter devrim için ***yoksul*** köylülükle birlikte gittiğimizi tanımak.

Ama bunu tanımak gerekiyor, çünkü devrimin birinci ve ikinci aşamasında sınıf güçlerinin tahlili bizi bununla mükellef kılıyor. Aksi takdirde, fiubat 1917'ye kadar proletarya ve ***köylülüğün*** devrimci-demokratik diktatörlüğü şiarı altında çalıştığımız, fiubat 1917'den sonra ise bu şiarın yerine proletarya ve ***yoksul*** köylülüğün ***sosyalist*** diktatörlüğü şiarını geçirdiğimiz olgusu izah edilemez.

Mart-Nisan 1917'de bir şiarın yerine bir başka şiarın geçirilmesinin sizin şemanızla izah edilemeyeceğini kabul etmeniz gerekiyor.

Parti'nin iki stratejik şiarı arasındaki bu temel farkı Lenin daha "Demokratik Devrimde Sosyal-Demokrasinin İki Taktiği" adlı yazısında önemle vurgulamıştı. Burjuva-demokratik devrime hazırlık döneminde Parti'nin şiarını şöyle formüle ediyordu o:

> "Proletarya, mutlakiyetin direnişini zorla kırmak ve burjuvazinin sallantılı tavrını etkisiz kılmak için, köylü kütlesini kendi yanına çekerek demokratik devrimi sonuna kadar götürmelidir." (Bkz. Lenin, Seçme Eserler, C. 3, s. 104. [s. 105. —İnter Yayınları.])

Başka bir deyişle: tüm köylülükle birlikte, burjuvaziyi tarafsızlaştırarak, otokrasiye karşı — demokratik devrim için.

Sosyalist devrime hazırlık döneminde Parti'nin şiarını ise o şöyle formüle ediyordu:

> "Proletarya, burjuvazinin direnişi zorla kırmak, köylülüğün ve küçük burjuvazinin sallantılı tavrını etkisiz kılmak için, nüfusun yarı-proleter unsurlar kütlesini kendi yanına çekerek sosyalist devrimi gerçekleştirmelidir." (Aynı yerde, s. 104-105. [Türkçesi, s. 105.])

Başka bir deyişle: Yoksul köylülük ve genelde yarı-proleter halk kesimleriyle birlikte, kentte ve kırda küçük-burjuvaziyi tarafsızlaştırarak, burjuvaziye karşı — sosyalist devrim için.

Bu 1905 yılındaydı.

Nisan 1917'de Lenin, mevcut politik durumu proletarya ve köylülüğün devrimci-demokratik diktatörlüğünün burjuvazinin gerçek

* *Altını ben çizdim.* ***— J. St.***

iktidarıyla içiçe geçmesi olarak karakterize ederken şunları söylüyordu:

> "Rusya'da bugünkü durumun özgüllüğü, proletaryanın yetersiz gelişmiş sınıf bilinci ve yetersiz örgütlülüğü dolayısıyla iktidarı burjuvaziye veren devrimin ***birinci**** aşamasından, iktidarı proletaryanın ve köylülüğün ***en yoksul kesimlerinin**** eline verecek olan devrimin ikinci aşamasına geçiş içinde olmasıdır." (Bkz. Lenin'in "Nisan Tezleri", Seçme Eserler, C. 6, s. 23. [s. 35. —İnter Yayınları.])

1917 Ağustosu sonunda, Ekim hazırlıkları son hızla sürerken, "Köylüler ve İşçiler" adlı özel bir makalede Lenin şöyle yazıyordu:

> "Monarşiyi ancak proletarya ve ***köylülük**** devirebilir — o zamanlar (1905 yılı kastedilmektedir. —***J. St.***) sınıf politikamızın temel tanımı böyle diyordu. Ve bu tanım doğruydu. 1917'nin fiubat ve Mart ayları bunu bir kez daha doğruladı. Ancak ***yoksul köylülüğe**** (programımızda denildiği gibi, yarı-proleterlere) önderlik eden proletarya, savaşa demokratik bir barışla son verebilir, savaşın açtığı yaraları sarabilir ve sosyalizme doğru mutlak zorunlu ve ***ertelenemez*** hale gelmiş olan adımları atabilir — şimdi sınıf politikamızın tanımı böyle demektedir." (Bkz. Lenin, Seçme Eserler, C. 6, s. 391. [s. 393. —İnter Yayınları.])

Bu, ***şimdi*** proletarya ve yoksul köylülüğün diktatörlüğüne sahip olduğumuz şeklinde anlaşılmamalı. Bu elbette doğru değildir. Ekim'e proletarya ve yoksul köylülüğün diktatörlüğü şiarı altında yürüdük ve bu şiarı Ekim'de şeklen gerçekleştirdik, zira o dönemde Sosyal-Devrimcilerle bir blok yapmıştık ve önderliği onlarla paylaşıyorduk, ama fiilen daha o zaman bile bizde proletarya diktatörlüğü vardı, çünkü biz Bolşevikler çoğunluğu oluşturuyorduk. Ne var ki proletarya ve yoksul köylülüğün diktatörlüğü, sol Sosyal-Devrimcilerin "darbesi"nden sonra, Sosyal-Devrimcilerle blokun parçalanmasından sonra önderlik ***tamamen bir*** Parti'nin eline, devletin yönetimini başka Partilerle paylaşmayan ve paylaşamayacak olan bizim Partimizin eline geçtiğinde şeklen de ortadan kalkmıştır. İşte biz buna proletarya diktatörlüğü diyoruz.

* *Altını ben çizdim.* ***— J. St.***

Son olarak Lenin Kasım 1918'de, geri dönüp devrimin katettiği yola bakarken şunları yazıyordu:

> "Evet, köylülüğün ***tamamı*** ile ***birlikte gittiğimiz sürece,*** devrimimiz bir burjuva devrimidir. Bunu açık seçik gördük ve 1905'ten beri yüzlerce ve binlerce kez tekrar ettik, ve tarihsel sürecin bu zorunlu aşamasını hiçbir zaman atlamaya ya da kararnamelerle ortadan kaldırmaya kalkışmadık... Ama 1917 yılında, ***Nisan'***dan itibaren ***Ekim Devrimi'nden çok önce, henüz iktidarı ele geçirmemişken**** halka şunu açıkça söyledik ve aydınlattık ki, devrim artık bugünkü noktasında çakılıp kalamaz, çünkü ülke ileriye gitmiştir, kapitalizm ilerlemiştir, duyulmadık boyutlara varan ekonomik çöküntü (ister istemez) ileriye, ***sosyalizme doğru*** daha başka adımları ***gerektirmektedir.*** Çünkü başka türlü ileriye gitmek, başka türlü savaşın bitkin düşürdüğü ülkeyi kurtarmak, başka türlü emekçilerin ve sömürülenlerin acılarını ***dindirmek imkânsızdır.*** Ve söylediğimiz gibi de oldu. Devrimin seyri argümantasyonumuzun doğruluğunu onayladı. ***Önce*** 'tüm' köylülükle birlikte monarşiye karşı, çiftlik sahiplerine karşı, ortaçağa karşı (ve bu ölçüde devrim burjuva, burjuva-demokratik bir devrim olarak kalır). ***Sonra*** yoksul köylülükle birlikte, yarı-proletaryayla birlikte, tüm sömürülenlerle birlikte ***köy zenginleri, Kulaklar, spekülatörler de dahil* kapitalizme karşı,*** ve bu ölçüde de devrim sosyalist bir devrim olacak." (Bkz. Lenin, Bütün Eserler, C. 23, s. 393. [—İnter Yayınları.])

Gördüğünüz gibi Lenin, burjuva-demokratik devrime hazırlanma dönemindeki birinci stratejik şiar ile, Ekim'e hazırlanma dönemindeki ikinci stratejik şiar arasındaki farkın tüm derinliğini defalarca vurgulamıştır. Birincisinde şiar: ***bütün köylülükle*** birlikte otokrasiye karşı, ikincisinde şiar: ***yoksul köylülükle*** birlikte burjuvaziye karşı.

Burjuva devriminin tamamlanmasının Ekim'den sonra tüm bir döneme yayılmış olması, burjuva devrimini sonuna kadar götürdüğümüzden "tüm" köylülüğün bize sempati duymadan edememiş olması olgusu, bu olgu, daha önce de söylediğim gibi, Ekim'e ***yoksul köylülükle*** birlikte yürüdüğümüz ve Ekim'de onunla birlikte zafer kazandığımız; Kulaklar direnirken (ki onlar da köylüdür)

* *Altını ben çizdim.* ***— J. St.***

ve orta köylülük yalpalarken, ***yoksul*** köylülükle birlikte burjuvazinin iktidarını devirdiğimiz ve (hedeflerinden biri burjuva devrimini tamamlamak olan) proletarya diktatörlüğünü kurduğumuz şeklindeki temel tezi zerre kadar değiştirmez.

Sanırım açıktır.

3 — Mektubunuzda devamla şöyle yazıyorsunuz:

> ***"'Ekim'e, orta köylüyü tarafsızlaştırarak, yoksul köylülükle ittifak*** şiarıyla ***geldiğimiz'*** iddiası doğru mudur? Hayır, doğru değildir. Yukarıda gösterilmiş bulunan sebeplerden ve Lenin'den yapılan alıntılardan görülmektedir ki, bu şiar ancak 'köylülüğün bağrında sınıf ayrışması olgunlaştığında' (Lenin), yani '1918 yazında ve sonbaharında' ortaya çıkabilirdi."

Bu alıntıdan şu çıkmaktadır ki, Parti, orta köylüyü tarafsızlaştırma yolunu Ekim'e hazırlık döneminde değil, Ekim sırasında da değil, bilakis Ekim'den sonra ve özellikle 1918'den sonra, yoksul köylü komiteleri döneminden sonra tutmuştur. Bu, ***tamamen yanlıştır.*** Tam tersi, orta köylülüğün tarafsızlaştırılması siyaseti, yoksul köylü komitelerinden sonra, 1918'den sonra başlamamış, o zaman ***bitmiştir.*** Orta köylünün tarafsızlaştırılması siyaseti bizim pratiğimizde tam da 1918'den sonra ***terkedilmiştir*** (yoksa uygulamaya konmuş değil). Tam da 1918'den sonra, 1919 Martı'nda Partimizin VIII. Kongresi'ni açarken Lenin şunları söylüyordu:

> "Eskiden sosyalizmin en iyi temsilcileri —devrime hâlâ inandıkları ve teorik ve ideolojik olarak ona hizmet ettikleri sırada— ***köylülüğün tarafsızlaştırılmasından,*** yani orta köylülüğü, proleter devrimi aktif olarak desteklemeyecek olsa da, en azından ona engel olmayan, tarafsız kalan, düşmanlarımızın safına geçmeyen bir toplumsal tabaka haline getirme gereğinden söz ederlerdi. Görevin bu soyut, teorik konuşu bizim için tamamen açıktır. ***Ama yeterli değildir.***** Artık ***sosyalizmi inşa aşamasına***** girmiş bulunuyoruz, orada somut, detaylı, kırda çalışmanın deneyimine dayanarak sınanmış temel kurallar ve talimatlar hazırlamak ve orta köylüyle ***sağlam bir ittifak alanı bulmak*** için bunları kendimize rehber edinmek gerekir." (Lenin, Bütün Eserler, C. 24, s. 114, Rusça)

* *Altını ben çizdim.* ***— J. St.***

Gördüğünüz gibi, bu sözlerden, sizin mektubunuzda söylediklerinize kıyasla tam tersi bir anlam çıkmaktadır; ve siz burada Partimizin ***gerçek*** pratiğini, tarafsızlaştırmanın ***başlangıcını*** ve ***sonunu*** birbirine karıştırarak, tepetaklak ediyorsunuz.

Burjuvazinin devrilmesi sözkonusu olduğu müddetçe, Sovyetlerin iktidarı henüz sağlamlaşmamış olduğu müddetçe, orta köylü ağlayıp sızlıyor ve devrim ile karşı-devrim arasında yalpalayıp duruyordu, ve bu yüzden de tarafsızlaştırılması gerekiyordu. Orta köylü, burjuvazinin "gerçekten" devrildiğine, Sovyet iktidarının güçlenip kök saldığına, Kulakın mağlup edildiğine, Kızıl Ordu'nun içsavaş cephelerinde zafer kazanmaya başladığına kanaat getirmeye başlayınca, yüzünü bize çevirmeye başladı. İşte bu dönüşten sonradır ki, Lenin'in, Parti'nin VIII. Kongresi'nde formüle ettiği Parti'nin üçüncü stratejik şiarı mümkün olmuştur: yoksul köylülüğe dayanarak ve orta köylüyle sağlam ittifak içinde — sosyalizmi kurmak için ileri.

Herkesçe bilinen bu olguyu siz nasıl unutabildiniz?

Mektubunuzda ayrıca, proleter devrime ***geçiş sırasında*** ve bu devrimin zaferinden sonraki ***ilk günlerde*** orta köylünün tarafsızlaştırılması siyaseti yanlıştı, hiçbir işe yaramazdı ve bu yüzden kabul edilmezdi sonucu çıkıyor. Bu ***tamamen yanlıştır.*** Mesele bunun tam tersidir. Tam da burjuvazinin devrilmesi sırasında ve proletaryanın iktidarı sağlamlaşmadan önce orta köylü en çok yalpalar ve direnir. Ve yoksul köylülükle ittifak ve orta köylünün tarafsızlaştırılması, tam da bu dönemde gereklidir.

Hatalarınızda ısrar ediyor ve köylülük sorununun sadece bizim ülkemizde değil, "Ekim Devrimi öncesindeki Rusya ekonomisini az çok andıran" bütün ülkelerde çok büyük önemi olduğunu ileri sürüyorsunuz. Bu sonuncusu elbette doğru. Ama Lenin'in, Komintern'in II. Kongresi'ndeki tarım sorunu üzerine tezlerinde, iktidarın proletarya tarafından ele geçirilmesi döneminde proleter partilerin orta köylülere karşı politikası üzerine neler söylediklerine bakalım. Lenin, yoksul

köylülüğü, daha doğrusu "kırın emekçi ve sömürülen kitleleri"ni, tarım işçilerinden, yarı-proleterlerden ya da parsel köylülerinden ve küçük çiftçilerden oluşan özel bir kesim olarak niteler ve sonra kırın özel bir grubu olarak orta köylülük sorununa geçer:

> "'Orta köylülük'ten, iktisadi anlamda, mülk sahibi ya da kiracı olarak aynı şekilde küçük parsellere sahip olan, ve fakat öyle ki, bundan birincisi, kapitalizm altında kural olarak sadece ailenin kıt kanaat geçimini sağlamakla kalmayıp, aynı zamanda belli bir fazlalık, en azından en elverişli yıllarda sermayeye dönüşebilecek bir fazlalık elde etme imkânı da sağlayan — ve ikincisi, oldukça sık (aşağı yukarı her iki ya da üç çiftlikten birinde) yabancı işgücü kullanan küçük çiftçiler anlaşılmalıdır... Devrimci proletarya —en azından ***yakın gelecek için ve proletarya diktatörlüğü döneminin başlangıcı için***— bu kesimi kendi yanına çekmeyi kendine görev edinemez, tersine ***onu tarafsızlaştırmakla,*** yani proletarya ile burjuvazi arasındaki mücadelede onun ***tarafsız*** davranmasını sağlamakla ***yetinmelidir.***" (Bkz. Lenin, Seçme Eserler, C. 10, s. 215-216. [s. 244-245. —İnter Yayınları.])

Tüm bunlardan sonra, orta köylülüğü tarafsızlaştırma politikasının ***"ancak"*** "1918 yılının yaz ve sonbahar ayları"nda, yani Sovyet iktidarının sağlamlaştırılmasında, proletarya iktidarının sağlamlaştırılmasında kesin başarılar elde ettikten sonra "ortaya çıkabildiği" nasıl iddia edilebilir?

Gördüğünüz gibi, sosyalist devrime geçiş ve proletaryanın iktidarının sağlamlaştırılması anında proletarya partilerinin stratejik şiarı sorunu gibi orta köylülüğü tarafsızlaştırma sorunu da, sizin düşündüğünüz kadar basit değildir.

4 — Tüm bu söylenenlerden görülmektedir ki, tarafınızdan Lenin'in eserlerinden yapılan alıntılar hiçbir surette, devrimin ikinci aşamasında Partinin temel şiarının karşısına konamaz, çünkü bu alıntılar: a) Ekim'den ***önce*** Partinin temel şiarıyla değil, Ekim'den sonra burjuva devriminin tamamlanmasıyla ilgilidir, b) bu şiarın doğruluğunu çürütmemekte, tersine tasdik etmektedir.

Daha önce de söyledim ve bir kez daha yinelemek zorundayım ki, devrimin ikinci aşamasında, proletaryanın iktidarı ele geçirmesinden

önceki dönemde, esas içeriği iktidar sorunu olan Partinin stratejik şiarının karşısına, proletaryanın iktidarı ele geçirmesinden sonraki dönemde yerine getirilen, burjuva devriminin tamamlanması görevini koymamak gerekir.

5 — Molotov yoldaşın "Pravda"daki "Ülkemizdeki Burjuva Devrimi Üzerine" (12 Mart 1927) ünlü makalesinden sözediyorsunuz, öyle anlaşılıyor ki bu makale sizi, sizi aydınlatmam ricasıyla bana başvurmaya "sevketti". Makaleleri nasıl okuyorsunuz, bilmiyorum. Molotov yoldaşın yazısını ben de okudum ve onun, XIV. Parti Kongresi'ndeki raporumda Parti'nin köylülükle ilgili şiarları üzerine söylenenlerle hiçbir surette çelişmediğini düşünüyorum.

Molotov yoldaş makalesinde, Ekim döneminde Parti'nin temel şiarından değil, Parti'nin, Ekim'den sonra burjuva devrimini sonuna kadar götürdüğü ölçüde bütün köylülerin sempatisini kazandığından söz ediyor. Ama yukarıda da söyledim: Bu gerçeğin saptanması, kentte ve kırda burjuvaziye karşı, orta köylülüğü tarafsızlaştırarak ve yoksul köylülükle birlikte burjuvazinin iktidarını yıkıp proletarya diktatörlüğünü kurduğumuz, aksi takdirde burjuva devrimini sonuna kadar götürememiş olacağımız temel tezinin doğruluğunu çürütmemekte, bilakis tam tersine tasdik etmektedir.

"Bolşevik" No. 7 - 8,
15 Nisan 1927.

EKİM'E HAZIRLIK DÖNEMİNDE PROLETARYA VE YOKSUL KÖYLÜLÜĞÜN DİKTATÖRLÜĞÜ fiİARI ÜZERİNE

S. Pokrovski'ye yanıt

Pokrovski yoldaş,

Bu yılın 2 Mayıs'ı tarihli mektubunuzu ayrıntılı bir biçimde, deyim yerindeyse bütün noktalarda yanıtlamak için ne neden ne de vesile olmadığını düşünüyorum.

Aslında, Yan-ski'nin mektubuna kıyasla o özellikle yeni hiçbir şey getirmiyor.

Mektubunuzu buna rağmen yanıtlıyorsam, bunun nedeni, Nisan-Mayıs 1917 dönemi Kamenevciliğinin doğrudan restorasyonuna yönelik bazı öğeleri içermesidir. Salt, Kamenevciliğin restorasyonuna yönelik bu öğeleri teşhir amacıyla, mektubunuzu kısaca yanıtlamayı zorunlu görüyorum:

1 — Mektubunuzda, "fiubat'tan Ekim'e kadarki dönemde gerçekte ***tüm*** köylülükle ittifak şiarına sahiptik", "fiubat'tan Ekim'e kadarki dönemde Parti köylülükle ilgili ***eski*** şiarını —bir bütün olarak ***tüm*** köylülükle ittifak— savundu" diyorsunuz.

Buradan ilk olarak, Bolşevikler Ekim'e hazırlık döneminde (Nisan-Ekim 1917) önlerine, yoksul köylülükle zengin köylülük arasına bir ayrım çizgisi çekmek görevini koymayıp, köylülüğü bir bütün olarak almışlardır sonucu çıkardı.

Buradan ikinci olarak, Bolşevikler Ekim'e hazırlık döneminde "proletarya ve köylülüğün diktatörlüğü" eski şiarı yerine "proletarya ve yoksul köylülüğün diktatörlüğü" yeni şiarını geçirmeyip, bilakis Lenin'in "İki Taktik" yazısında 1905 yılında anlatılan pozisyonda kalmışlardır sonucu çıkardı.

Buradan üçüncü olarak, Ekim'e hazırlık döneminde (Mart-Ekim 1917), Sovyetlerin yalpalamalarına ve uzlaşmacılığına karşı, Sovyetlerde ve cephede orta köylülüğün yalpalamalarına karşı, devrimle karşı-devrim arasında yalpalamalara karşı, başında Sosyal-Devrimciler ve Menşeviklerin bulunduğu Sovyetlerin, Bolşevikleri tecrit etmek için karşı-devrimci generallerle işbirliği yaptığı Temmuz günlerinde özellikle sert bir karaktere bürünen yalpalamalara ve uzlaşmacılığa karşı mücadele Bolşevik siyasetinin — köylülüğün belirli katmanlarının bu yalpalamalarına ve bu uzlaşmacılığına karşı Bolşevik mücadelenin asılsız ve tamamen gereksiz olduğu sonucu çıkardı.

Buradan son olarak, Nisan ve Mayıs 1917'de proletarya ve köylülüğün diktatörlüğü eski şiarını savunduğunda Kamenev'in haklı olduğu, bu şiarın artık eskidiğini söyleyen ve proletarya ve yoksul köylülüğün diktatörlüğü şiarını ortaya atan Lenin'in ise haksız olduğu sonucu çıkardı.

Tüm mektubunuzun ne kadar saçma olduğunu görmek için salt bu soruları sormak yeter.

Ama siz Lenin'in eserlerinden tek tek alıntılar yapmayı pek sevdiğiniz için, alıntılara geçmek istiyoruz.

fiubat devriminden sonra Lenin'in, Rusya'nın tarım ilişkilerinde yeni olanı, devrimin daha da gelişmesi açısından, proletaryanın ve bir

bütün olarak köylülüğün çıkar birliğinde değil, bilakis yoksul köylülüğün zengin köylülükten ***kopmasında*** gördüğünü kanıtlamak için büyük çaba gerekmiyor, ki bunlardan birincisi, yani yoksul köylülük, kendini proletaryaya doğru cezbedilmiş hissediyordu, ikincisi, yani zengin köylülük ise Geçici Hükümet'i izliyordu.

Bu konuda Lenin ***Nisan*** 1917'de Kamenev ve Kamenevciliğe karşı polemikte şöyle diyordu:

> "Proletarya partisi için ***şimdi***** ümidini köylülükle çıkar birliğine bağlamak caiz değildir." (Bkz. Lenin'in 1917 Nisan Konferansındaki Konuşması, Seçme Eserler, C. 6, s. 83. [s. 93-94. —İnter Yayınları.])

Devam:

> "Daha şimdiden bir dizi köylü kongresinin kararında, tarım sorununun çözümü için Kurucu Meclis'e kadar beklenmesi gerektiği düşüncesine rastlanıyor — bu, Kadetlere eğilim gösteren ***zengin köylülüğün***** bir zaferidir." (Bkz. Lenin'in Petrograd fiehir Konferansı'ndaki Konuşması, Nisan 1917, Bütün Eserler, C. 20, 1. Yarıcilt, s. 233, Rusça.)

Ayrıca:

> "Köylülüğün tüm toprak ve araziye ve tüm iktidara el koyması mümkündür. Bu imkânı hiç de unutmuyorum, görüş alanımı kesinlikle bugünkü günle sınırlamıyorum, bilakis ***yeni*** bir görüngüyü dikkate alarak tarım programını doğrudan ve tam olarak formüle ediyorum. Bu yeni görüngü şudur: Kır işçilerinin ve yoksul köylülerin mülk sahibi köylülerden derin biçimde ayrılması." (Bkz. Lenin'in "Taktik Üzerine Mektuplar" adlı Nisan makalesi, Seçme Eserler, C. 6, s. 37. [s. 49. —İnter Yayınları.])

fiubat Devrimi'nden sonra kırdaki yeni ilişkilerde yeni olan, önemli olan buydu Lenin için.

fiubat 1917'den sonraki dönemde Parti'nin politikasını saptarken, Lenin bundan yola çıkmıştır.

Nisan 1917'de Petrograd fiehir Konferansı'nda şunları söylerken

* *Altını ben çizdim. — **J. St.***

Lenin bu tezden hareket ediyordu:

> "İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti'nin iktidarı Geçici Hükümet'e bıraktığını burada öğrendik. İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti, proletarya ve askerlerin diktatörlüğünün gerçekleştirilmesidir; askerlerin çoğunluğu ise köylüdür. İşte proletarya ve köylülüğün diktatörlüğü budur. Ama bu 'diktatörlük' burjuvaziyle bir uzlaşma yaptı. İşte bu noktada ***'eski' bolşevizmin*** bir revizyonu* ***zorunludur.***" (Bkz. Lenin, Bütün Eserler, C. 20, 1. Yarıcilt. s. 232, Rusça.)

Lenin, Nisan 1917'de şunları yazarken de aynı tezden yola çıkıyordu:

> "Kim ***şimdi*** sadece 'proletarya ve köylülüğün devrimci-demokratik diktatörlüğünden' söz ederse, o yaşamın gerisinde kalmıştır, böylece fiilen küçük-burjuvazinin safına ***geçmiştir,*** proleter sınıf mücadelesine karşıdır, onun yeri devrim-öncesi 'Bolşevik' nedret arşividir (buna 'eski Bolşevikler' arşivi denebilir)." (Bkz. Lenin, Seçme Eserler, C. 6, s. 35. [s. 47. —İnter Yayınları.])

Proletarya ve köylülüğün diktatörlüğü şiarı yerine, proletarya ve ***yoksul*** köylülüğün diktatörlüğü şiarı da bu temelde ortaya çıktı.

Bunun, mektubunuzda yaptığınız gibi, henüz tamamlanmamış olan köylü devriminin Troçkist tarzda atlanması olduğunu söyleyebilirsiniz, ama bu itiraz ancak Nisan 1917'de Kamenev'in Lenin'e karşı yönelen itirazı kadar ikna edici olabilir.

Lenin şunları söylerken, böyle bir itirazı bal gibi bekliyordu:

> "Troçkizm 'Yıkılsın Çarlık, gelsin işçi hükümeti' diyor. Bu yanlıştır. Küçük-burjuvazi varlığını sürdürüyor, o görmezlikten gelinemez. Ama o iki kısımdan oluşuyor. ***Daha yoksul***** kesimi işçi sınıfıyla gidiyor." (Bkz. Lenin, Bütün Eserler, C. 20, 1. Yarıcilt, s. 241, Rusça.)

Kamenev'in hatası, ve şimdi de sizin hatanız, küçük-burjuvazinin, verili halde köylülüğün, iki kesimi arasındaki farkı kavrayamamak, bu farkı önemsememek, yoksul köylülüğü, bir bütün olarak köylülüğün tüm kütlesinden ***ayıramamak*** ve 1917'de devrimin birinci

* *Altını ben çizdim. — **J. St.***

aşamasından ikinci aşamasına geçiş koşullarında Parti'nin politikasını bu temel üzerinde ***inşa edememek,*** buradan Parti'nin yeni şiarını, ikinci stratejik şiarını —proletarya ve yoksul köylülüğün diktatörlüğü— ***türetememektir.***

Nisan'dan Ekim 1917'ye "proletarya ve yoksul köylülüğün diktatörlüğü" şiarının pratik öyküsünü Lenin'in eserlerinde adım adım izleyelim.

Nisan 1917:

"Rusya'da bugünkü durumun özgüllüğü, proletaryanın yetersiz gelişmiş sınıf bilinci ve yetersiz örgütlülüğünden dolayı iktidarı burjuvaziye veren devrimin ***birinci**** aşamasından, iktidarı proletaryanın ve köylülüğün ***en yoksul kesimlerinin*** eline verecek olan devrimin ***ikinci*** aşamasına ***geçiş*** içinde olmasıdır." (Bkz. Lenin'in "Nisan Tezleri", Seçme Eserler, C. 6, s. 23. [s. 35. —İnter Yayınları.])

Temmuz 1917:

"Ancak ve yalnız devrimci işçiler, ***yoksul köylüler**** tarafından desteklendikleri takdirde, kapitalistlerin direnişini kıracak, halkı toprak ve araziye tazminatsız el koymaya, tam özgürlüğe, açlığın giderilmesine, savaşa son verilmesine, adil ve kalıcı bir barışa götürecek durumdadır." (Bkz. Seçme Eserler , C. 6, s. 203. [s. 212. —İnter Yayınları.])

Ağustos 1917:

"Ancak ***yoksul köylülüğe**** (programımızda denildiği gibi, yarı-proleterler) önderlik eden proletarya, savaşı demokratik bir barışla sona erdirebilir, onun açtığı yaraları sarabilir, sosyalizme doğru mutlak zorunlu ve ertelenemez hale gelmiş olan adımları atabilir — şimdi sınıf politikamızın tanımı böyle demektedir." (Aynı Yerde, s. 391. [Türkçesi, s. 393.])

Eylül 1917:

"Ancak proleterlerin ve ***yoksul köylülerin**** diktatörlüğü, kapitalistlerin direnişini kıracak, iktidarlarının gerçekten mükemmel bir cesaret ve kararlılığını gösterecek ve gerek ordu, gerekse köylülük içinde kitlelerin coşkun, kayıtsız şartsız, gerçekten kahramanca desteğini

* *Altını ben çizdim.* ***— J. St.***

güvence altına alacak durumdadır." (Bkz. Lenin, Bütün Eserler, C. 21, s. 185, Rusça.)

Eylül-Ekim 1917'de "Novaya Jizn"e karşı polemik yaptığı "Bolşevikler İktidarı Koruyabilecek mi?" yazısında:

"***Ya**** tüm iktidar burjuvaziye — ki bunu artık ne zamandır savunmuyorsunuz, ve bizzat burjuvazi de, böyle bir şeyi salt ima etmeye bile cesaret edemiyor, çünkü halkın 20 - 21 Nisan'da, böyle bir iktidardan omuzlarının bir tek hareketiyle kurtulduğunu ve benzer bir iktidarı, bugün sırtından daha büyük bir kararlılıkla, daha acımasızca atacağını biliyor. ***Ya da**** iktidar küçük-burjuvaziye, daha doğrusu burjuvaziyle koalisyonuna (ittifak, uzlaşma), çünkü iktidarı kendi başına, bağımsız olarak küçük-burjuvazi almak istemiyor ve, bütün devrimlerin deneyiminin kanıtladığı gibi, kapitalist bir ülkede ya sermayeden ya da emekten yana olunabileceğini, ortada kalınamayacağını açıklığa kavuşturan iktisat biliminin de kanıtladığı gibi, ***alamaz da***. Bu koalisyon, Rusya'da yarım yıl içerisinde düzinelerce yöntem deneyip, iflas etti. ***Ya da**** son olarak, tüm iktidar, burjuvaziye karşı, burjuvazinin direnişini kırmak için işçilere ve ***yoksul köylülere****. Bu yol henüz denenmedi, ve siz "Novaya Jizn"ci baylar, burjuvaziden duyduğunuz korkuyla ürkütmeye çalıştığınız halka, bu yola ***başvurmamasını öğütlüyorsunuz.*** Dördüncü bir olasılık düşünülemez bile." (Bkz. Lenin, Seçme Eserler, C. 6, s. 288. [s. 294-295, —İnter Yayınları.])

Olgular bunlardır.

Ekim'e hazırlık döneminden tüm bu olgulara ve olaylara "mutlulukla" ***yan çiziyorsunuz.*** Bolşevizmin tarihinden, Bolşeviklerin Ekim'e hazırlık döneminde o sıralar Sovyetlerde sandalye sahibi olan "mülk sahibi köylülerin" ***yalpalamalarına*** ve ***uzlaşmacılığına karşı*** mücadelesini "mutlulukla" silip atıyorsunuz. Lenin'in proletarya ve yoksul köylülüğün diktatörlüğü şiarını "mutlulukla" ***mezara gömüyor*** ve bunun tarihin ***ırzına geçmek,*** Leninizmin ***ırzına geçmek*** olmadığını zannediyorsunuz.

Daha da çoğaltabileceğimiz bu alıntılardan görmeniz gerekiyor ki, Bolşevikler fiubat 1917'den sonra çıkış noktası olarak bir bütün

* *Altını ben çizdim.* ***— J. St.***

olarak köylülüğü değil, onun yoksul kesimini almışlardır, Ekim'e proletarya ve köylülüğün diktatörlüğü ***eski*** şiarıyla değil, proletarya ve yoksul köylülüğün diktatörlüğü yeni şiarıyla yürümüşlerdir.

Buradan görülmektedir ki, Bolşevikler bu şiarı, Sovyetlerin yalpalamalarına ve uzlaşmacılığına karşı, o sıralar Sovyetlerde sandalye sahibi olan köylülüğün belirli bir kesiminin yalpalamalarına ve uzlaşmacılığına karşı, Sosyal-Devrimciler ve Menşevikler denilen küçük-burjuva demokrasisinin belirli partilerinin yalpalamalarına ve uzlaşmacılığına karşı mücadele içinde gerçekleştirmişlerdir.

Buradan görülmektedir ki, proletarya ve yoksul köylülüğün diktatörlüğü yeni şiarı olmadan, Sosyal-Devrimcilerin ve Menşeviklerin uzlaşmacılığının üstesinden gelecek, köylülüğün belirli bir kesiminin yalpalamalarını izole edecek, burjuva iktidarını devirecek ve bu yolla burjuva devriminin tamamlanmasını mümkün kılacak yeterince güçlü politik bir ordu kuramazdık.

Buradan görülmektedir ki, "Ekim'e yoksul köylülükle birlikte, Kulaklar (ki onlar da köylüdür) direnirken ve orta köylülük yalpalarken yürüdük ve Ekim'de onunla birlikte zafer kazandık." (Bkz. Yanski'ye yanıtım.*)

Buradan görülmektedir ki, Nisan 1917'de olduğu gibi, bütün Ekim'e hazırlık döneminde de Kamenev değil, Lenin haklıdır, Kamenevciliği restore etmeye çalışan siz ise, öyle görünüyor ki, pek iyi bir mecliste bulunmuyorsunuz.

2 — Yukarıda söylenenlere karşı, Lenin'in Ekim 1917'de iktidarı köylülüğün ***tamamının*** desteğiyle ele geçirdik sözlerine işaret ediyorsunuz. İktidarı köylülüğün tamamının ***belli*** desteğiyle ele geçirdiğimiz tamamen doğrudur. Ama "küçük" bir ayrıntıyı eklemeyi unutmuşsunuz: Köylülüğün ***tamamı*** Ekim'de ve Ekim'den sonra bizi yalnızca burjuva devrimini tamamladığımız sürece ve ölçüde desteklemiştir. Bu çok önemli bir "küçük ayrıntı"dır, ve tartışılan bağıntıda tayin edicidir. Böylesine önemli bir "küçük ayrıntı"yı "unutup", böylece çok önemli bir sorunu örtbas etmek bir Bolşeviğe yakışmaz.

* *Altını ben çizdim.* ***— J. St.***

Mektubunuzdan anlaşılıyor ki, Lenin'in köylülüğün ***tamamının*** desteğine dair sözlerini, yine Lenin tarafından ortaya atılan "proletarya ve yoksul köylülüğün diktatörlüğü" şiarının ***karşısına çıkarıyorsunuz.*** Ama Lenin'in bu sözlerini, Lenin'in eserlerinden yapılan az önceki alıntılarla karşı karşıya koyabilmek için; Lenin'den proletarya ve yoksul köylülüğün diktatörlüğü hakkında yapılan az önceki alıntılarla, aynı Lenin'in tarafınızdan alıntılanan sözlerini karşı karşıya getirmek için — bunun için en azından iki şey ispatlanmalıdır.

Birincisi. Ekim Devrimi'nde ***en önemli şeyin*** burjuva devriminin tamamlanması olduğu ispatlanmalıdır. Lenin'e göre, burjuva devriminin tamamlanması, bu görevi ***"geçerken"*** çözen Ekim Devrimi'nin bir ***"yan"*** ürünüdür. Her şeyden önce Lenin'in bu cümlesi çürütülmeli ve Ekim Devrimi'nde ***en önemli şeyin*** burjuvazinin iktidarının devrilmesi ve iktidarın proletaryanın eline geçmesi değil, bilakis burjuva devriminin tamamlanması olduğu ispatlanmalıdır. Bunu ispatlamaya çalışın, o zaman ben, Nisan-Ekim 1917 arasında Parti'nin şiarının, proletarya ve yoksul köylülüğün diktatörlüğü değil, proletarya ve köylülüğün diktatörlüğü olduğunu kabul etmeye hazırım.

Mektubunuzdan anlaşılıyor ki, böylesine rizikolu bir görevi üstlenmeyi imkânsız görüyorsunuz, ama yine de "geçerken", Ekim Devrimi'nin en önemli sorunlarından birinde, barış sorununda, tüm köylülüğün tamamının bizi desteklediğini ispatlamaya çalışıyorsunuz. Bu elbette yanlıştır. Tamamen yanlıştır. Barış sorununda bir küçük-burjuvanın bakış açısına kaymışsınız. Gerçekte o sırada barış sorunu bizde iktidar sorunu demekti, çünkü ancak iktidar proletaryanın eline geçtiğinde emperyalist savaştan çıkmak olanaklıydı.

Lenin'in söylediklerini unutmuşsunuz zahir: "Savaşa ancak iktidarın bir başka sınıfın eline geçmesiyle son verilebilir", "'Kahrolsun savaş', silahları fırlatıp atmak demek değildir. Bu, iktidarın bir başka sınıfın eline geçmesi anlamına gelir." (Bkz. Lenin'in Petrograd

fiehir Konferansı'ndaki Konuşması, Nisan 1917, Bütün Eserler, C. 20, 1.Yarıcilt. S. 240-241 ve 236, Rusça.)

Öyleyse ikisinden biri: Ya, Ekim Devrimi'nde ***en önemli şeyin,*** burjuva devriminin tamamlanması olduğunu ispatlarsınız, ya da bunu ispatlamazsınız, o zaman da bundan kendiliğinden, Ekim Devrimi'nde köylülüğün ***tamamının*** bizi ancak burjuva devrimini tamamladığımız ve monarşiyi, feodal mülkiyeti ve feodal mülkiyet düzenini ortadan kaldırdığımız ölçüde ve sürece desteklediği sonucu çıkar.

İkincisi. Tüm Ekim'e hazırlık dönemi boyunca proletarya ve yoksul köylülüğün diktatörlüğü şiarını sistemli biçimde ***uygulamadan,*** bu şiardan çıkan, küçük-burjuva partilerin uzlaşmacılığına karşı sistemli biçimde mücadele ***etmeden,*** yine aynı şiardan çıkan, köylülüğün belli kesimlerinin ve bunların Sovyetlerdeki temsilcilerinin yalpalamalarını teşhir ***etmeden,*** Bolşeviklerin burjuva devrimini tamamladıkları sürece ve ölçüde, gerek Ekim'de gerekse de Ekim'den sonra köylülüğün tamamının desteğini almasının mümkün olduğunu ispatlamak zorundasınız.

Bunu ispatlamaya çalışın. Gerçekten de, Ekim'de ve Ekim'den sonra köylülüğün tamamının desteğini sağlamayı neden başardık? Çünkü burjuva devrimini sonuna kadar götürme imkânını elde ettik.

Bu imkânı neden elde ettik? Çünkü burjuva iktidarını devirmeyi ve onun yerine, burjuva devrimini sonuna kadar götürebilecek biricik güç olan proletaryanın iktidarını geçirmeyi başardık.

Burjuvazinin iktidarını devirip, onun yerine proletaryanın iktidarını kurmayı neden başardık? Çünkü Ekim'e hazırlığı proletarya ve ***yoksul*** köylülüğün diktatörlüğü şiarı altında yaptık, çünkü bu şiardan yola çıkarak, küçük-burjuva partilerin uzlaşmacılığına karşı sistematik bir mücadele yürüttük, çünkü, bu şiardan yola çıkarak, Sovyetlerdeki orta köylülüğün yalpalamalarına karşı sistematik bir mücadele yürüttük, çünkü orta köylülüğün yalpalamalarının üstesinden gelmemiz, küçük-burjuva partilerin uzlaşmacılığına son vermemiz ve iktidarın proletaryanın eline geçmesi için savaşabilecek politik

bir ordu toplamamız ***ancak bu şiarla*** mümkündü.

Kanıtlamaya herhalde gerek yoktur ki, Ekim Devrimi'nin kaderini belirleyen bu önkoşullar olmadan, burjuva devriminin tamamlanmasında ne Ekim'de ne de Ekim'den sonra köylülüğün ***tamamının*** desteğini alamazdık.

Köylü savaşlarının proleter devrimiyle birleştirilmesini böyle anlamak gerekir.

Bu nedenle, Ekim'de ve Ekim'den sonra burjuva devriminin tamamlanmasında köylülüğün tamamının bize destek vermesiyle, Ekim Devrimi'nin hazırlığının proletarya ve ***yoksul*** köylülüğün diktatörlüğü şiarı altında yapıldığı olgusunu ***karşı karşıya getirmek, Leninizmden hiçbir şey anlamamak*** demektir.

Temel hatanız, ne Ekim Devrimi'nin seyri içinde sosyalist görevlerle ***burjuva*** devriminin tamamlanması görevlerinin içiçe geçmesi olgusunu, ne de Ekim Devrimi'nin, Parti'nin ikinci şiarından, proletarya ve yoksul köylülüğün diktatörlüğü şiarından çıkan tek tek taleplerinin gerçekleştirilme mekanizmasını kavramamanızdır.

Mektubunuzu okurken, bizim köylülüğü proleter devrimin hizmetine sokmadığımız, tersine Kulaklar da dahil olmak üzere "köylülüğün tamamının" Bolşevikleri kendi hizmetlerine koştuğuna inanası geliyor insanın. Eğer proleter olmayan sınıfların hizmetine böylesine kolay "giriyorlarsa", Bolşeviklerin davası kötü durumda demektir.

Nisan 1917 döneminin Kamenevciliği — kurşun ağırlık olarak ayağınıza dolanan budur.

3 — Stalin'in 1905'teki durumla 1917'deki durum arasında hiçbir fark görmediğini iddia ediyorsunuz. Bu iddianın ciddiye alınacak yanı yok elbette. Ben böyle bir şey söylemedim, söyleyemem. Mektubumda sadece, Parti'nin 1905 yılında ortaya atılan işçi-köylü diktatörlüğü

* *Altını ben çizdim.* ***— J. St.***

şiarının 1917 fiubat Devrimi'nde doğrulamasını bulduğundan söz ettim ve bu tamamen doğrudur. Ağustos 1917'deki "Köylüler ve İşçiler" adlı makalesinde durumu tam da böyle anlatıyordu Lenin:

> "Monarşiyi ancak proletarya ve ***köylülük*** devirebilir — o zamanlar (1905 yılı kastedilmektedir. —***J. St.***) sınıf politikamızın temel tanımı böyle diyordu. Ve bu tanım doğruydu. ***1917'nin fiubat ve Mart ayları bunu bir kez daha doğruladı.**** (Bkz. Lenin, Seçme Eserler, C. 6, s. 391. [s. 393. —İnter Yayınları.])

Mızmızlanmaktan hoşlanıyorsunuz, başka bir şey değil.

4 — Devamla, Stalin'in ***Ekim öncesinde*** orta köylülüğün uzlaşmacılığı tezi ile, Stalin'in "Leninizmin Sorunları" yazısından, ***proletarya diktatörlüğünün sağlamlaşmasından sonra*** orta köylülükle birlikte sosyalizmi kurma imkanından sözedilen bir alıntıyı birbirinin karşısına koyarak, Stalin'in çelişkiye düştüğünü göstermeye çalışıyorsunuz.

İki farklı görüngüyü bu şekilde birbiriyle özdeşleştirmenin kesinlikle gayri-bilimsel olduğunu ispatlamak için fazla çaba gerekmiyor. Burjuvazinin iktidarda olduğu Ekim öncesindeki orta köylü ile, burjuvazinin halihazırda devrilip mülksüzleştirilmiş olduğu, kooperatifçiliğin gelişmiş bulunduğu ve en önemli üretim araçlarının proletaryanın elinde toplandığı proletarya diktatörlüğünün sağlamlaşmasından sonraki orta köylü — bunlar iki farklı şeydir. Orta köylünün bu iki türünü özdeşleştirip aynı ölçüye vurmak, görüngüleri tarihsel durumla bağıntısı dışında görmek ve her türlü perspektifi yitirmek demektir. Bütün tarihlerin ve dönemlerin birbirine karıştırıldığı Zinovyev'vari alıntı yapma tarzına benziyor bu.

Eğer buna "devrimci diyalektik" deniyorsa, Pokrovski'nin "diyalektik" safsatacılıkta tüm rekorları kırdığını itiraf etmek gerekir.

5 — Diğer sorunlara değinmiyorum, çünkü Yat-ski ile mektuplaşmada en ince ayrıntısına kadar ele alındıklarını düşünüyorum.

EKİM DEVRİMİ'NİN ULUSLARARASI KARAKTERİ

Ekim'in onuncu yıldönümü dolayısıyla

Ekim Devrimi salt "ulusal çerçevede" bir devrim değildir. O herşeyden önce uluslararası çapta, dünya çapında öneme sahip bir devrimdir, çünkü o dünya insanlık tarihinde eski kapitalist dünyadan yeni sosyalist dünyaya doğru temel bir dönemeç demektir.

Eskiden devrimler genellikle devletin dümenindeki bir sömürücüler grubunun yerini bir başka sömürücüler grubunun almasıyla sonuçlanırdı. Sömürücüler değişirdi, sömürü kalırdı. Kölelerin kurtuluş hareketleri döneminde böyle oldu. İngiltere'de, Fransa'da, Almanya'da bilinen "büyük" devrimler döneminde böyle oldu. Proletaryanın, tarihi kapitalizme karşı çevirmek amacını taşıyan onurlu, kahraman ama yine de başarısız kalan ilk girişimi olan Paris Komünü'nden söz etmiyorum.

Ekim Devrimi bu devrimlerden ilkesinde ayrılmaktadır. O kendine amaç olarak, bir sömürü biçiminin yerine bir başka sömürü biçimini, bir sömürücüler grubunun yerine bir başka sömürücüler grubunu geçirmeyi değil, insanın insan tarafından her türlü sömürülmesini ortadan kaldırmayı, kim olursa olsun bütün sömürücü grupları ortadan

kaldırmayı, proletaryanın diktatörlüğünü kurmayı, bugüne dek var olan bütün ezilen sınıflar arasında en devrimci sınıfın iktidarını kurmayı, yeni bir toplum, sınıfsız, sosyalist toplumu örgütlemeyi almaktadır.

İşte bu yüzden Ekim Devrimi'nin zaferi, insanlık tarihinde köklü bir dönemeci, dünya kapitalizminin tarihsel kaderinde köklü bir dönemeci, dünya proletaryasının kurtuluş hareketinde köklü bir dönemeci, bütün dünyanın sömürülen yığınlarının mücadele yöntemlerinde ve örgütlenme biçimlerinde, yaşam tarzı ve geleneklerinde, kültür ve ideolojisinde köklü bir dönemeci kaydetmektedir.

Ekim Devrimi'nin uluslararası çapta, dünya çapında öneme sahip bir devrim olmasının nedeni budur.

Bütün ülkelerin ezilen sınıflarının, kendisinde kurtuluşlarının güvencesini gördükleri Ekim Devrimi'ne karşı besledikleri derin sempatinin kaynağı da burada yatar.

Ekim Devrimi'nin, bütün dünyadaki devrimci hareketin gelişmesi üzerinde etkide bulunduğu bir dizi temel sorun sayılabilir.

1— Ekim Devrimi herşeyden önce, dünya emperyalizmi cephesini yarmış, en büyük kapitalist ülkelerden birinde emperyalist burjuvaziyi devirmiş ve sosyalist proletaryayı iktidara getirmiş olmasıyla önemlidir.

Ücretli köleler sınıfı, mazlumlar sınıfı, ezilenler ve sömürülenler sınıfı insanlık tarihinde ***ilk kez egemen*** bir sınıf durumuna yükseldi, ve onların bu örneği tüm ülkelerin proletaryasını bulaşıcı bir hastalık gibi etkiliyor.

Bu, Ekim Devrimi yeni bir çağ, ***emperyalizmin*** ülkelerinde ***proleter*** devrimleri çağını ***başlattı*** demektir.

O üretim araçlarını ve aletleri; büyük toprak sahiplerinin ve kapitalistlerin elinden aldı ve toplumsal mülkiyete dönüştürdü, ve böylece burjuva mülkiyete karşı sosyalist mülkiyeti getirdi. Bunu yapmakla, burjuva mülkiyetinin dokunulmaz, kutsal ve sonsuz olduğu şeklindeki

kapitalistlerin yalanını ortaya çıkardı.

O, iktidarı burjuvaziden kopardı, burjuvaziyi siyasi haklardan yoksun kıldı, burjuva devlet aygıtını parçaladı ve iktidarı Sovyetlere geçirdi; böylece burjuva parlamentarizminin, kapitalist demokrasinin karşısına, Sovyetlerin sosyalist iktidarını, proleter demokrasiyi çıkardı. Lafargue daha 1887'de, devrimin ertesi günü "bütün eski kapitalistler seçim hakkından yoksun kılınacaklardır" derken haklıydı. Ekim Devrimi bunu gerçekleştirerek, şimdi burjuva parlamentarizmi yoluyla sosyalizme barışçıl geçişin mümkün olduğu şeklindeki sosyal-demokrat yalanı ortaya çıkardı. Ama Ekim Devrimi burada durmadı ve duramazdı da. Eskiyi, burjuva düzenini yıktıktan sonra, yeniyi, sosyalist düzeni kurmaya koyuldu. Ekim Devrimi'nin on yılı, Parti'nin, sendikaların, Sovyetlerin, kooperatiflerin, kültür örgütlerinin, ulaşımın, sanayiin, Kızıl Ordu'nun inşasının on yılıdır. Sosyalizmin SSCB'de inşa alanındaki tartışılmaz başarıları, proletaryanın ülkeyi burjuvazi ***olmadan*** ve burjuvaziye ***karşı*** başarıyla ***yönetebileceğini,*** sanayii burjuvazi ***olmadan*** ve burjuvaziye ***karşı*** başarıyla ***inşa edebileceğini,*** tüm ülke iktisadını burjuvazi ***olmadan*** ve burjuvaziye ***karşı*** başarıyla ***yönetebileceğini,*** kapitalist kuşatmaya rağmen sosyalizmi başarıyla ***inşa edebileceğini*** açıkça göstermiştir. Başın ve vücudun diğer bölümlerinin mide olmadan yapamayacakları gibi, sömürülenlerin de sömürücüler olmaksızın yapamayacaklarını söyleyen eski "teori" sadece antik çağın ünlü Romalı senatörü Menenius Agrippa'ya ait değildir. Bu "teori", şimdi genel olarak sosyal-demokrasinin siyasi "felsefesi"nin, özel olarak da sosyal-demokratların emperyalist burjuvaziyle koalisyon politikasının köşe taşını oluşturmaktadır. Bir önyargı niteliğine bürünen bu "teori", bugün kapitalist ülkeler proletaryasının devrimcileşmesinin önündeki en ciddi engellerden biri durumundadır. Ekim Devrimi'nin en önemli sonuçlarından biri, onun bu yalancı "teori"ye ölümcül bir darbe indirmiş olmasıdır.

Ekim Devrimi'nin bu ve buna benzer sonuçlarının, kapitalist ülkelerdeki işçi sınıfının devrimci hareketine ciddi bir etki yapmadan

kalamadıklarını ve kalamayacaklarını kanıtlamaya hâlâ gerek var mı?

Kapitalist ülkelerde komünizmin sürekli ilerleyişi, bütün ülkelerin proleterlerinin SSCB işçi sınıfına olan sempatilerinin artması, nihayet işçi delegasyonlarının Sovyetler ülkesine akışı gibi bütün dünyaca bilinen olgular, Ekim Devrimi'nin serptiği tohumun şimdiden ürün vermeye başladığını kuşkuya yer bırakmayacak bir biçimde göstermektedir.

2— Ekim Devrimi emperyalizmi yalnızca egemenlik merkezlerinde, yalnızca "anavatan"larda sarsmadı. O aynı zamanda emperyalizmin cephe gerisine, çevresine de bir darbe vurdu ve emperyalizmin sömürge ve bağımlı ülkelerdeki egemenliğini sarstı.

Büyük toprak sahiplerini ve kapitalistleri deviren Ekim Devrimi, ulusal ve sömürgesel baskı zincirlerini parçaladı ve kocaman bir devletin istisnasız bütün ezilen halklarını bu baskıdan kurtardı. Proletarya, ezilen halkları kurtarmaksızın kendini kurtaramaz. Ekim Devrimi'nin karakteristik özelliklerinden biri, Sovyetler Birliği'nde bu ulusal ve sömürgesel devrimleri, ulusal kin ve uluslararasında çatışmalar bayrağı altında değil, tam tersine Sovyetler Birliği'ndeki milliyetlerden işçilerin ve köylülerin karşılıklı güveni ve kardeşçe yakınlaşması bayrağı altında, ***milliyetçilik*** adına değil, ***enternasyonalizm*** adına yapmış olmasıdır.

Tam da bizim ülkemizde ulusal ve sömürgesel devrimler proletaryanın önderliğinde ve enternasyonalizm bayrağı altında gerçekleşmiş olduğu için, tam da bu yüzden, parya halklar, köle halklar, verdikleri örnekle bütün dünyanın ezilen halklarını kazanarak, insanlık tarihinde ***ilk kez gerçekten*** özgür ve ***gerçekten*** eşit halklar durumuna yükselmişlerdir.

Bu, Ekim Devrimi yeni bir çağı, dünyanın ***ezilen ülkelerinde*** proletaryayla ***ittifak içinde,*** proletaryanın ***önderliğinde*** sömürgesel devrimler çağını ***başlattı*** demektir.

Eskiden, fi tarihinden beri, dünyanın adi ve üstün ırklara, renkliler ve beyazlara bölündüğü, birincilerin uygarlığa uymayan ve sömürülmeye mahkûm, ikincilerin ise uygarlığın tek taşıyıcısı ve birincileri sömürmekle görevli oldukları "kabul edilirdi". fiimdi bu efsane yıkılmış ve bir kenara atılmış olarak görülmelidir. Ekim Devrimi'nin en önemli sonuçlarından biri, gerçekte, Sovyetik gelişme yoluna girmiş Avrupalı olmayan kurtulmuş halkların, gerçekten ileri bir kültür ve gerçekten ileri bir uygarlığı geliştirmede Avrupalı halklar kadar yetenekli olduğunu pratikte göstererek, bu efsaneye öldürücü bir darbe indirmiş olmasıdır.

Eskiden, ezilen ulusların kurtuluşunun tek yönteminin ***burjuva milliyetçiliği*** yöntemi olduğu, ulusların birbirinden ayrılması yöntemi, onların aralarını bozma, çeşitli ulusların emekçi yığınları arasındaki ulusal düşmanlığı güçlendirme yöntemi olduğuna inanmak "olağan"dı. fiimdi bu efsaneyi yalanlanmış olarak görmek gerekir. Ekim Devrimi'nin en önemli sonuçlarından biri, gerçekte, ezilen halkların özgürlüğe kavuşmasında ***proleterce, enternasyonalist*** yöntemi tek doğru yöntem olarak görmenin olanaklı ve amaca uygun olduğunu pratikte göstererek, en değişik halklardan işçilerin ve köylülerin ***kardeşçe birliğinin gönüllülük ve enternasyonalizm*** temelinde mümkün ve amaca uygun olduğunu pratikte göstererek, bu efsaneye ölümcül bir darbe indirmiş olmasıdır. Tüm ülkelerin emekçilerinin gelecekteki yekpare dünya ekonomisi içinde birleşmesinin örneği olan Sosyalist Sovyet Cumhuriyetleri Birliği'nin varlığı, kaçınılmaz olarak bunun doğrudan kanıtı olarak görülmelidir.

Söylemeye gerek yok ki, Ekim Devrimi'nin bu ve benzer sonuçları sömürge ve bağımlı ülkelerdeki devrimci hareket üzerinde ciddi bir etki yapmadan kalamazdı ve kalamaz. Çin'de, Endonezya'da, Hindistan'da vb. ezilen halkların devrimci hareketinin gelişmesi ve bu halkların SSCB'ye olan sempatilerinin artması gibi olgular, bunun kesin kanıtlarıdır.

Sömürgelerin ve bağımlı ülkelerin tam bir rahatlıkla sömürülebildiği ve ezilebildiği çağ ***geçmiştir.***

Sömürgelerde ve bağımlı ülkelerde kurtuluş devrimi çağı, bu ülkeler ***proletaryasının*** uyanış çağı, devrimde ***hegemonyası*** çağı ***başlamıştır.***

3— Emperyalizmin merkezlerinde olduğu gibi cephe gerisinde de devrim tohumunu serpen, "anavatan"larda emperyalizmin iktidarını zayıflatan ve sömürgelerdeki egemenliğini sarsan Ekim Devrimi, bunları yapmakla dünya kapitalizminin ***tümünün*** varlığını soru işareti haline getirmiştir.

Emperyalizm koşulları altında, kapitalizmin kendiliğinden gelişmesi — bu gelişmenin eşit olmaması sonucu, çatışmaların ve silahlı çarpışmaların kaçınılmazlığı sonucu, nihayet şimdiye dek görülmemiş bir emperyalist katliam sonucu — kapitalizmin çürümesi ve can çekişmesi sürecine dönüşmüşse, Ekim Devrimi ve onun sonucu olarak kocaman bir ülkenin kapitalist dünya sisteminden ayrılması, bu süreci hızlandırmadan, dünya emperyalizminin temel direklerinin altını oymadan edemezdi.

Dahası var. Emperyalizmi sarsan Ekim Devrimi, aynı zamanda ilk proletarya diktatörlüğünün şahsında uluslararası devrimci hareketin güçlü ve açık bir ***üssünü,*** daha önce ***hiçbir zaman var olmamış olan*** ve şimdi dayanabileceği üssü yarattı. Dünya devrimci hareketinin açık bir ***merkezini,*** daha önce ***hiçbir zaman var olmamış olan*** ve etrafında ***bütün ülkelerin proleterlerini ve ezilen halklarını emperyalizme karşı devrimci bir birleşik cephede*** örgütleyerek onların kümelenebileceği o merkezi yarattı.

Bu, herşeyden önce, Ekim Devrimi'nin, dünya kapitalizmine artık hiçbir zaman iyileştiremeyeceği ölümcül bir yara açmış olması demektir. İşte bu yüzden kapitalizm, Ekim'den önce sahip olduğu "denge"ye ve "istikrar"a bir daha kavuşamayacaktır. Kapitalizm kısmen istikrara kavuşabilir, üretimini rasyonalleştirebilir, ülkenin yönetimini faşizme bırakabilir, işçi sınıfına belli bir süre için boyun eğdirebilir; ama artık hiçbir zaman, eskiden gösterişini yaptığı "sakinliği" ve "güveni", "denge"yi ve "istikrar"ı bulamayacaktır, çünkü dünya kapitalizminin bunalımı öyle bir gelişme aşamasına varmıştır ki, devrimin alevleri kâh emperyalizmin merkezlerinde, kâh

çevresinde, kapitalist yamaları hiçe indirgeyerek ve kapitalizmin devrilmesini günbegün yakınlaştırarak kendilerine kaçınılmaz olarak bir geçit açacaklardır. Aynen bilinen masaldaki gibi: "Kuyruğunu çekse gagası batağa batıyor, gagasını çekse kuyruğu."

Bu, ikinci olarak, Ekim Devrimi'nin, tüm dünyanın ezilen sınıflarının gücünü ve önemini, cesaretini ve savaşkanlığını belirli bir yüksekliğe çıkarmış ve egemen sınıfları bu ezilen sınıfları yeni ve ciddi bir etken olarak hesaba katmak zorunda bırakmış olması demektir. Bugün artık dünyanın emekçi kitlelerini karanlıkta el yordamıyla dolaşan ve perspektiften yoksun "kör bir kalabalık" olarak görmek mümkün değildir, çünkü Ekim Devrimi, onlar için, yollarını aydınlatan ve perspektifler veren bir fener dikmiştir. Eskiden ezilen sınıfların dileklerini ve isteklerini açığa vurmak ve gerçekleştirmek için açık, ***evrensel*** bir forum olmamışsa, bugün bu forum ilk proletarya diktatörlüğünün şahsında vardır. Bu forumun yok edilmesinin, "ileri ülkelerin" toplumsal ve siyasi yaşantısını uzun bir süre için dizginsiz, kara bir gericiliğin karanlıklarına daldıracağından hiç kuşku duyulamaz. "Bolşevik devlet"in salt varlığı olgusunun, gericiliğin karanlık güçlerine gem vurduğu ve ezilen sınıfların kurtuluşları için mücadeleyi kolaylaştırdığı yadsınamaz. Aslında bütün ülkelerin sömürücülerinin Bolşeviklere karşı besledikleri hayvani kinin açıklaması burada yatar. Tarih, her ne kadar yeni bir temel üzerinde de olsa, yineleniyor. Eskiden ***feodalizmin*** devrilmesi döneminde nasıl "Jakoben" adı bütün ülkelerin aristokratlarında korku ve tiksinti uyandırıyorduysa, bugün de, ***kapitalizmin*** devrilmesi döneminde, "Bolşevik" adı burjuva ülkelerde öyle korku ve tiksinti uyandırıyor. Ve tersine, nasıl Paris, geçmişte yükselen ***burjuvazinin*** temsilcilerine bir barınak ve okul görevi görüyorduysa, bugün de Moskova yükselen ***proletaryanın*** temsilcilerine öyle barınak ve okul görevi görüyor. Feodalizmin Jakobenlere karşı beslediği kin, onu çökmekten kurtaramadı. Kapitalizmin Bolşeviklere karşı beslediği kinin, onu kaçınılmaz yıkılışından kurtaramayacağından kuşku duyulabilir mi?

Kapitalizmin "istikrar" çağı ***geçmiştir,*** onunla birlikte burjuva

düzeninin sarsılmazlığı efsanesi de.

Kapitalizmin yıkılış çağı ***geldi.***

4— Ekim Devrimi, yalnızca ekonomik ve toplumsal-siyasi ilişkiler alanında bir devrim değildir. O aynı zamanda işçi sınıfının kafasında, işçi sınıfının ideolojisinde de bir devrimdir. Ekim Devrimi, marksizmin bayrağı altında, proletarya diktatörlüğü düşüncesinin bayrağı altında, emperyalizm ve proleter devrimleri çağının Marksizmi Leninizmin bayrağı altında doğdu ve güçlendi. Dolayısıyla Ekim Devrimi, Marksizmin reformizm üzerindeki, Leninizmin sosyal-demokratizm üzerindeki, III. Enternasyonal'in II. Enternasyonal üzerindeki zaferi demektir.

Ekim Devrimi, Marksizm ile sosyal-demokratizm arasında, Leninizmin politikası ile sosyal-demokratizmin politikası arasında aşılmaz bir uçurum dikmiştir. Eskiden, proletarya diktatörlüğünün zaferinden önce sosyal-demokrasi, proletarya diktatörlüğü düşüncesini açıkça yadsımadan, ama aynı zamanda bu düşüncenin gerçekleşmesini hızlandırmak için hiç, ama hiçbir şey yapmadan, gösteriş yapabilirdi, çünkü sosyal-demokrasinin böyle bir davranışı kapitalizm için hiçbir tehlike yaratmıyordu. O dönemde sosyal-demokrasi ve Marksizm biçimsel olarak aynı, ya da hemen hemen aynı şey olarak görülüyordu. fiimdi, proletarya diktatörlüğünün zaferinden sonra, herkes kendi gözleriyle Marksizmin nereye götürdüğünü ve zaferinin anlamının ne olabileceğini gördükten sonra, artık sosyal-demokrasi kapitalizm için belli bir tehlike yaratmadan Marksizm bayrağı altında gösteriş yapamaz, proletarya diktatörlüğü düşüncesiyle flört edemez. Uzun zamandan beri Marksizmin düşüncesiyle bozuştuğundan, şimdi Marksizmin bayrağıyla da bozuşmak zorundaydı, Marksizmin ürünü olan Ekim Devrimi'ne karşı, dünyadaki ilk proletarya diktatörlüğüne karşı açık ve yanlış anlamaya meydan bırakmayan bir tavır aldı. Marksizmden uzaklaşmak zorundaydı ve gerçekten de uzaklaştı, çünkü bugünkü koşullarda insan dünyadaki ilk proletarya diktatörlüğünü açıkça ve kayıtsız-şartsız desteklemeden, kendi burjuvazisine karşı-devrimci mücadele yürütmeden, kendi ülkesinde proletarya diktatörlüğünün zaferinin koşullarını yaratmadan kendine Marksist diyemez. Sosyal-Demokrasi ile Marksizm arasında bir uçurum açıldı. Bundan böyle Marksizmin ***tek*** taşıyıcısı ve ***tek*** savunucusu Leninizmdir, komünizmdir.

Ama işler orada kalmadı. Sosyal-Demokrasi ile Marksizm arasına ayrım çizgileri çeken Ekim Devrimi, sosyal-demokrasinin, dünyanın ilk proletarya diktatörlüğüne karşı, kapitalizmin doğrudan savunucuları kampında yerini alması sonucunu getirdi. Adler ve Bauer, Wells ve Levi, Longuet ve Blum baylar "Sovyet rejimini" kınadıkları ve parlamenter "demokrasi"yi överek göklere çıkardıklarında, bununla SSCB'de kapitalist düzenin yeniden kurulmasından yana, "uygar" ülkelerde kapitalist köleliğin sürdürülmesinden yana mücadele ettiklerini ve edeceklerini söylemek istemektedirler. Bugünkü sosyal-demokratizm, kapitalizme verilmiş bir ideolojik dayanaktır. Lenin, bugünkü sosyal-demokrat politikacıların "işçi hareketi içinde burjuvazinin gerçek ajanları, kapitalist sınıfın işçi uşakları" olduklarını; "proletarya ile burjuvazi arasındaki içsavaşta" kaçınılmaz bir biçimde "Komüncülere karşı Versaycıların yanında" saf tutacaklarını söylediğinde bin kez haklıydı. İşçi hareketi içinde sosyal-demokratizmin işini bitirmedikçe, kapitalizmin işini bitirmek olanaksızdır. İşte bu yüzden, kapitalizmin can çekişmesi devri, aynı zamanda, işçi hareketi içinde sosyal-demokrasinin de can çekişmesi devridir. Ekim Devrimi'nin muazzam önemi, diğer şeylerin yanısıra, dünya işçi hareketi içinde Leninizmin sosyal-demokratizm üzerinde kesin zaferinde yatmaktadır.

İşçi hareketinde II. Enternasyonal'in ve sosyal-demokratizmin egemenliği çağı ***sona ermiştir.***

Leninizmin ve III. Enternasyonal'in egemenlik çağı ***başlamıştır.***

"Pravda" No. 255,
6-7 Kasım 1927.

TAHIL CEPHESİNDE

Komünist Akademi ve Sverdlov Üniversitesi Kızıl Profesörlük Enstitüsü öğrencileriyle bir görüşmeden

28 Mayıs 1928

Soru: Tahıl sorununda zorluklarımızın temeli olarak ne görülmelidir? Bu zorluklardan çıkış yolu nerededir? Bu zorluklardan, genelde sanayimizin gelişim temposu, özellikle de hafif ve ağır sanayi arasındaki karşılıklı etki açısından, hangi sonuçlar çıkarılmalıdır?

Yanıt: İlk bakışta tahıl zorluklarımızın rastlantısal karakterde olduğu, yalnızca kötü plânlamanın sonucu, yalnızca ekonominin koordinasyonunda bir dizi hatanın sonucu olduğu sanılabilir.

Ama bu yalnızca ilk bakışta böyle görünebilir. Gerçekte burada zorlukların nedenleri çok daha derinlerde yatıyor. Kötü plânlama ve ekonominin koordinasyonundaki hataların burada önemli bir rol oynadığına hiçbir kuşku olamaz. Ama her şeyi kötü plânlama ve rastlantısal hatalarla açıklamak istemek, en kaba hataya düşmek demektir. Plânlamanın rolünü ve önemini küçümsemek yanlış olurdu. Fakat, bizim artık herşeyi plânlamanın ve düzenlemenin mümkün olduğu bir gelişme aşamasına ulaştığımızı varsayarak, plân ilkesinin rolünü abartmak daha da büyük bir hata olurdu.

Ekonomimizde plânlı olarak etkileyebileceğimiz unsurlar dışında, şimdilik plânlamadan kaçan başka unsurların da olduğu, son olarak, karşımızda düşmanca duran ve Devlet Plânlama Komisyonu'nun plânlama çalışmasıyla kolayca aşılamayacak olan sınıfların da bulunduğu unutulmamalıdır.

Bu nedenle her şeyin basit rastlantıya, plânlama hatalarına vs. bağlanamayacağına inanıyorum.

Öyleyse tahıl cephesindeki zorluklarımızın temeli neden ibarettir?

Tahıl zorluklarımızın temeli, bizde satılık tahıl üretiminin, tahıl talebinden daha yavaş büyümesinden ibarettir.

Sanayi büyüyor. İşçilerin sayısı artıyor. Kentler büyüyor. Nihayet endüstriyel hammaddeler (pamuk, keten, şeker pancarı vs.) üreten ve satılık tahıl talebinde bulunan bölgeler gelişiyor. Bütün bunlar tahıla, satılık tahıla olan talebin hızla artmasına neden oluyor. Satılık tahıl üretimi ise korkunç yavaş bir tempoda gelişiyor.

Devletin tasarrufunda bulunan alınmış tahıl miktarının bu yıl, geçen ya da daha önceki yıldan az olduğu iddia edilemez. Tersine, devletin elinde bu yıl geçen yıla göre çok daha fazla tahıl vardı. Ve buna rağmen tahıl zorluklarıyla karşı karşıyayız.

İşte bazı rakamlar. 1925/26 yılında 1 Nisan'a dek 434 milyon pud tahıl alabildik. Bunun 123 milyon pudunu yurtdışına ihraç ettik. Yani alınan tahılın 311 milyon pudu ülkede kaldı. 1926/27 yılında 1 Nisan'a dek 596 miyon pud alınmış tahıla sahiptik. Bunun 153 milyon pudunu yurtdışına ihraç ettik. Ülkede alınmış tahılın 443 milyon pudu kaldı. 1927/28 yılında 1 Nisan'a dek 576 milyon pud alınmış tahıla sahiptik. Bunun 27 milyon pudunu yurtdışına ihraç ettik. Ülkede alınmış tahılın 549 milyon pudu kaldı.

Başka bir deyişle, bu yılın 1 Nisan'ında ülke gereksinimi için geçen yıldan 100 milyon pud ve bir önceki yıldan 230 milyon pud daha fazla alınmış tahıla sahiptik. Yine de bu yıl tahıl cephesinde zorluklarımız var.

Raporlarımdan birinde daha önce, bu zorlukların köyün kapitalist unsurları tarafından, hepsinden önce de Kulaklar tarafından Sovyet ekonomi politikasının akamete uğramak için kullanıldığını söylemiştim. Sovyet iktidarının Kulakların Sovyet düşmanı hareketlerine bir son verme hedefini güden bir dizi önlemler aldığını biliyorsunuz. Bu nedenle burada buna daha fazla değinmeyeceğim. Bu örnekte beni başka bir sorun ilgilendiriyor. Satılık tahıl üretiminin yavaş büyümesinin nedenleri sorununu, ekim alanında ve brüt tahıl üretiminde artık savaş-öncesi normlara ulaşmış olmamıza rağmen bizde satılık tahıl üretiminin tahıl talebinden daha yavaş gelişmesi sorununu kastediyorum.

Gerçekten de, ekim alanında savaş-öncesi normlara ulaşmış olduğumuz olgu değil midir acaba? Evet, bu olgudur. Brüt tahıl üretiminin daha geçen yıl savaş öncesinin normuna, yani 5 milyar puda ulaştığı olgu değil midir acaba? Evet bu, olgudur. O zaman tüm bunlara rağmen savaş öncesine göre yarı yarıya daha az satılık tahıl üretmemiz ve savaş öncesi miktarın ancak yirmide biri kadar ihraç etmemiz neyle açıklanır?

Bu herşeyden önce ve esas olarak tarımımızın yapısının, Ekim Devrimi'nin sonucunda, satılık tahılın en büyük miktarını temin eden çiftlik sahipleri ve Kulakların büyük çiftliklerinden, satılık tahılın en az miktarını temin eden küçük ve orta köylü çiftliklere geçiş dolayısıyla maruz kaldığı değişimle açıklanır. Yalnızca savaştan önce 15-16 milyon bireysel çiftliğe sahip olmamız buna karşılık şimdi 24-25 milyon köylü çiftliğine sahip olmamız olgusu, yalnızca bu olgu bile, tarımımızın ana temelinin şu anda, minimum satılık tahıl temin eden küçük-köylü çiftliği olduğunu gösteriyor.

İster toprak sahiplerinin, Kulakların çiftlikleri, isterse kolektif çiftlik olsun, tarımsal büyük işletmenin gücü, büyük işletmenin makine kullanma, bilimsel kazanımlardan yararlanma, yapay gübre kullanma, emek üretkenliğini yükseltme ve bu şekilde en fazla satılık tahıl miktarını temin etme olanağına sahip olmasında yatar. Ve tersine, küçük-köylü çiftliğinin zaafı, onun bu olanaklardan yoksun olması ya da

neredeyse yoksun olması, bu nedenle çok az bir satılık üretimi olan yarı yarıya tüketim çiftliği olmasında yatar.

Örneğin kolektif ve Sovyet çiftliklerini alalım. Bunlar bizde (bizim ülkemizde —ÇN.) toplam brüt üretimlerinin yüzde 47,2'sini satılık tahıl olarak teslim ederler. Başka bir deyişle, savaş öncesi dönemde toprak sahiplerinin çiftlikleriyle kıyaslandığında onlardan daha fazla satılık tahıl teslim ediyorlar. Ya küçük ve orta köylü çiftlikleri? Bunlar bizde toplam üretimlerinin yalnızca yüzde 11,2'sini satılık tahıl olarak teslim ediyorlar. Gördüğünüz gibi, aradaki fark oldukça açık bir dil konuşuyor.

Geçmişte, savaş öncesi dönemde ve şimdi, Ekim Devrimi'nden sonraki dönemde, tahıl üretiminin yapısı üzerine açık bir tablo sunan bazı rakamlar aşağıdadır. Bu rakamlar, Merkezi İstatistik Dairesi Kurulu üyesi Nemçinov yoldaşa aittir. Bu rakamlar, Nemçinov yoldaşın memorandumundaki ihtirazi kayıtta ifade edildiği gibi, kesinlik iddiasında değildir, bunlar yalnızca yaklaşık bir hesaplama yapma olanağı sağlar. Ancak bu rakamlar, savaş öncesi dönemle Ekim sonrası dönem arasında, genelde tahıl üretiminin yapısı, özelde de satılık tahıl üretimi açısından farkı anlamak için tamamen yeterlidir.

Bu tablo neyi gösteriyor? [Aşağıdaki Tablo —YN.]

İlk olarak, tahılın ağırlıklı miktarının üretiminin, çiftlik sahipleri ve Kulaklardan küçük ve orta köylülere geçtiğini gösteriyor. Bu, küçük ve orta köylülerin, çiftlik sahiplerinin boyunduruğundan tümüyle kurtulduktan ve Kulakların gücünü esas olarak imha ettikten sonra, maddi durumlarını temelli düzeltme olanağını elde ettikleri anlamına gelir. Bu Ekim Devrimi'nin bir sonucudur. Ekim Devrimi'nin, köylülüğün ana kitlelerine sağladığı tayin edici kazanım ifadesini herşeyden önce burada bulur.

İkinci olarak, bizde satılık tahılın esas olarak küçük ve herşeyden önce de orta köylülerin malı olduğunu gösteriyor. Bu, SSCB'nin yalnızca brüt tahıl üretimi bakımından değil, Ekim Devrimi'nin sonucunda aynı zamanda satılık tahıl üretimi bakımından da bir küçük köy-

	Brüt tahıl üretimi		Satılık tahıl (Köy dışında sürüm)		
	Milyon Pud	Yüzde	Milyon Pud	Yüzde	Satılık tahılın payı Yüzde
Savaştan önce					
1- Çiftlik sahipleri..	600	12	281,6	21,6	47,0
2- Kulaklar.....	1900	38	650,0	50,0	34,0
3- Orta köylüler ve yoksul köylüler.....	2500	50	369,0	28,4	14,7
Toplam.....	5000	100	1300,6	100	26.0
Savaştan sonra (1926/27)					
1- Sovyet ve Kolektif çiftlikler.....	80	1,7	37,8	6,0	47,2
2- Kulaklar.....	617	13,0	126,0	20,0	20,0
3- Orta köylüler ve yoksul köylüler.	4052	85,3	466,2	74,0	11,2
Toplam.....	4749	100	630,0	100	13,3

lü ekonomisi ülkesi haline, orta köylülüğün ise tarımın "merkezi figürü" haline geldiği anlamına gelir.

Üçüncü olarak, çiftlik sahiplerinin (büyük) çiftliklerinin ortadan kaldırılması, Kulakların (büyük çiftliklerinin üçte birden aza indirilmesi ve küçük-köylü ekonomisine geçiş, tahıl üretimi alanında bir ölçüde gelişmiş toplumsal büyük çiftliklerin (kolektif çiftlikler, Sovyet çiftlikleri) yokluğunda, yalnızca yüzde 11'lik bir mal üretimiyle, savaş öncesi dönemle karşılaştırıldığında, satılık tahıl üretiminde çarpıcı bir gerilemeye yol açması gerektiğini ve gerçekten de açtığını gösteriyor. Brüt tahıl üretimi savaş öncesinin normuna ulaşmış olmasına rağmen, şimdi yarı yarıya az satılık tahıla sahip olduğumuz olgudur.

Tahıl cephesindeki zorluklarımızın temeli budur.

Tahıl alımındaki zorluklarımızın neden basitçe rastlantı olarak değerlendirilmemesi gerektiğinin nedeni budur.

Kuşkusuz burada, ticaret örgütlerimizin gereksiz bir biçimde, bir dizi küçük ve orta kentin tahıl ikmalini üstlenmiş olmaları durumu da belirli bir negatif rol oynamıştır, bu devletin tahıl stoklarını belirli ölçülerde azaltmak zorundaydı. Ama tahıl cephesindeki zorluklarımızın temelinin burada yatmadığı, bilakis satılık tahıl talebi artarak gelişirken, tarımsal üretimimizin satılık bölümünün yavaş gelişmesi olgusunda yattığından kuşku duymak için neden yoktur.

Bu durumdan çıkış yolu nedir?

Bu durumdan çıkış yolunu, Kulak ekonomisine dönüşte, Kulak ekonomisinin geliştirilmesinde gören kişiler var. Bu kişiler, bugünlerde böyle şeyler hakkında gevezelik etmenin tehlikeli olduğunu herhalde kavradıklarından, çiftlik sahipleri ekonomisine geri dönüşten söz etmeye cesaret edemiyorlar. Ama Sovyet iktidarının yararına… Kulak ekonomisini her biçimde teşvik etmenin gerekliliğinden bir o kadar severek söz ediyorlar. Bu kişiler, Sovyet iktidarının aynı anda iki karşıt sınıfa dayanabileceği görüşündedirler — ekonomi prensibi işçi sınıfının sömürüsü Kulak sınıfına, ve ekonomik prensibi her türlü sömürünün ortadan kaldırılması olan işçi sınıfına. Bir gericiye yakışır bir hüner.

Bu gerici "plânların" işçi sınıfının çıkarlarıyla, marksizmin ilkeleriyle, leninizmin grevleriyle hiçbir ortak yanı olmadığını kanıtlamak gerekmez. Kulakların kent kapitalistlerinden "daha kötü olmadığı", Kulakların asla kentteki NEP'çilerden daha büyük bir tehlike teşkil etmediği ve bu nedenle şimdi Kulaklardan "korkmamamız" gerektiği lafları — bu laflar, işçi sınıfının ve köylülüğün büyük kitlesinin uyanıklığını körleten boş liberal gevezeliklerdir. fiu unutulmamalı: Sanayide, kentteki küçük kapitalistin karşısına, tüm sanayi malları yığınının onda dokuzunu temin eden sosyalist büyük sanayii koyabilirken; köyde, Kulakların büyük üretiminin karşısına üretim alanında henüz güçlenmemiş olan Kulak çiftliklerinin ürettiği tahılın yalnızca sekizde birini üretebilen kolektif ve Sovyet çiftliklerini koyabiliriz. Kulakların büyük çiftliklerinin köydeki önemini tanımamak, köyde Kulakların özgül ağırlığının, kent sanayiindeki küçük kapitalistinkin-

den yüz kez büyük olduğu gerçeğini tanımamak, aklını yitirmek, Leninizmden kopmak, işçi sınıfının düşmanlarının yanına geçmek demek olurdu.

Öyleyse bu durumdan çıkış yolu nerededir?

1) Çıkış yolu herşeyden önce, küçük, geri ve dağınık köylü çiftliklerinden makineli, bilimin kazanımlarıyla donanmış ve maksimum satılık tahıl üretebilecek durumda olan birleşik, büyük, toplumsal çiftliklere geçmekte yatmaktadır. Çıkış yolu, bireysel köylü çiftliklerinden tarımda kolektif, toplumsal işletmelere geçişte yatmaktadır.

Lenin daha Ekim Devrimi'nin ilk günlerinde, Parti'yi kolektif çiftlikler örgütlemeye çağırdı. O zamandan bu yana kolektif çiftlikler düşüncesi için propaganda Partimizde sona ermedi. Ama ancak son zamanlarda kolektif çiftlikler örgütleme çağrısı kitlesel bir yankı buldu. Bu herşeyden önce, köyde kooperatifçiliğin kapsamlı gelişiminin, köylülerin ruh halinde kolektif çiftlikler lehine bir değişim hazırlamış olmasıyla açıklanır, fakat daha şimdiden desiyatin başına 150-200 pud ürün alan ve yüzde 30-40 satılık tahıl teslim eden bir dizi kolektif çiftliğin olması gerçeği, yoksul köylülükte ve orta köylülüğün alt tabakalarında kolektif çiftliklere ciddi bir heves yarattı.

Devletin, kolektifleştirme hareketini önemli ölçüde finanse etme olanağını ancak son zamanlarda elde etmiş olması durumu da burada daha az önemde değildir. Devletin bu yıl kolektif çiftlikleri desteklemek için geçen yılkinden iki kat fazla para ayırdığı biliniyor (60 milyon rubleden fazla). XV. Parti Kongresi, bir kolektifleştirme kitle hareketi için koşulların artık olgunlaştığını, kolektifleştirme hareketinin güçlendirilmesinin, ülke tahıl üretiminin satılık bölümünün artırılması için en önemli araçlardan biri olduğunu açıklarken tümüyle haklıydı.

1927 yılında kolektif çiftliklerde brüt tahıl üretimi Merkezi İstatistik Dairesi'nin verilerine göre, 55 milyon puddan az değildi, üretimin satılık bölümü ortalama yüzde 30'du. Yeni kolektif çiftliklerin kurulması yönünde artan bir dalga ve bu yılın başında eskilerin genişletilmesi, yıl sonuna dek kolektif çiftliklerdeki tahıl üretiminde

önemli bir artış sağlamak zorundadır. Görev, kolektifleştirme hareketinin şu anki gelişme temposunu korumak, kolektif çiftlikleri büyütmek, hayali kolektif çiftliklerden vazgeçmek, onların yerine gerçek kolektif çiftlikler yaratmak ve kolektif çiftliklerin tüm satılık tahıllarını devlet ve kooperatif örgütlerine teslim etmek zorunda olduğu, aksi halde ellerinden devlet sübvansiyonlarının ve kredilerinin alındığı bir düzen saptamaktır. Bu koşullara riayet edildiğinde, kolektif çiftliklerden 3-4 yıl içinde yüz milyon puda kadar satılık tahıl elde etmeyi sağlayabileceğimizi sanıyorum.

Bazen, herhalde kolektif çiftliklerle kooperatiflerin iki farklı şey olduğu varsayımıyla, kolektifleştirme hareketi kooperatif hareketinin karşısına konuyor. Bu tabii ki yanlıştır. Hatta bazıları bazen, kolektif çiftlikleri Lenin'in kooperatif plânının karşısına koyacak kadar ileri gidiyorlar. Böyle bir karşı karşıya koymanın gerçekle hiçbir ilgisinin bulunmadığını söylemeye gerek yok. Gerçekte kolektif çiftlikler kooperatiflerin bir türüdür, hem de üretici kooperatiflerin en karakteristik türüdür. Alım, satım ve üretim kooperatifleri vardır. Kolektif çiftlikler genelde kooperatif hareketinin ve özelde de Leninist kooperatif plânının ayrılmaz bir unsurudur. Leninist kooperatif plânını uygulamak, köylülüğü alım ve satım kooperatiflerinden üretim kooperatiflerine, deyim yerindeyse kolektif çiftlik kooperatifine yükseltmek demektir. Ayrıca bizde kolektif çiftliklerin ancak alım ve satım kooperatiflerinin gelişimi ve güçlenmesi sonucunda ortaya çıkması ve gelişmesi gerçeği bununla açıklanır.

2) Çıkış yolu ikinci olarak, eski Sovyet çiftliklerini genişletmek ve sağlamlaştırmak, yeni büyük Sovyet çiftlikleri örgütlemek ve geliştirmekte yatmaktadır. Merkezi İstatistik Dairesi'nin verilerine göre, şu anda mevcut Sovyet çiftliklerinde brüt tahıl üretimi 1927 yılında 45 milyon puddan az tutmuyordu, üretimin satılık payı ise yüzde 65'ti. Kuşkusuz Sovyet çiftlikleri devletin belirli bir desteğiyle tahıl üretimini önemli ölçüde artırabilirler.

Ama görev bununla sınırlı değildir. Sovyet Hükümeti'nin, köylü çiftliklerinin olmadığı bölgelerde, 5-6 yıl içinde 100 milyon puda

yakın satılık tahıl teslim edecek olan yeni büyük Sovyet çiftlikleri (10.000 ile 30.000 desiyatin arası) örgütlenmesi doğrultusunda bir kararı vardır. Bu tür Sovyet çiftliklerinin örgütlenmesine artık başlanmıştır. Sovyet hükümetinin bu kararını ne pahasına olursa olsun uygulamak görevimizdir. Bu görevlerin yerine getirilmesi koşuluyla, 3-4 yıl içinde eski ve yeni Sovyet çiftliklerinden birlikte 80-100 milyon pud satılık tahıl elde etmeyi sağlayacağımıza inanıyorum.

3) Çıkış yolu son olarak, küçük ve orta bireysel köylü çiftliklerinin verimliliğini sistematik olarak artırmakta yatmaktadır. Kulakların bireysel büyük çiftliklerini destekleyemeyiz ve desteklememeliyiz. Fakat, verimliliklerini artırarak ve onları kooperatifsel örgütlerin rayına sokarak küçük ve orta bireysel köylü çiftliklerini destekleyebiliriz ve desteklemek zorundayız. Bu görev eskidir ve bizde daha 1921'de teslim yükümlülüğünün yerine aynî vergi geçirildiğinde özel bir ısrarla ilan edilmişti. Bu görev Partimiz tarafından XIV. ve XV. Parti Kongresi'nde onaylanmıştır. Bu görevin öneminin altı şimdi, tahıl cephesindeki zorluklarla çiziliyor. Bu nedenle bu görev şimdi, kolektif çiftlikleri ve Sovyet çiftliklerini ilgilendiren ilk iki görevdeki gibi aynı kararlılıkla yerine getirilmelidir.

Tüm veriler, köylü çiftliklerinin verimliliğini birkaç yıl içinde yüzde 15-20 artırmanın mümkün olduğunu gösteriyor. fiu anda bizde kullanılan karasaban sayısı 5 milyondan az değildir. Yalnızca bunların pullukla değiştirilmesi bile ülkede son derece önemli bir tahıl rekoltesi artışı sağlayabilir. Köylü çiftliklerine az miktarda gübre, temizlenmiş tohumluk, küçük makineler vs. sağlanmasından hiç söz etmiyorum. Kontrat yöntemi, uygun bir miktar tahıl teslim etme yükümlülüğüne girme karşılığında köylere tohumluk vs. sağlanması için sözleşme yapılması yöntemi — bu yöntem, köylü çiftliklerinin verimliliğini artırmanın ve köylüleri kooperatiflere çekmenin en iyi aracıdır. Bu yönde ciddi bir çalışmayla, küçük ve orta bireysel köylü çiftliklerinden 3-4 yıl içinde ek olarak en az 100 milyon pud daha satılık tahıl elde edebileceğimize inanıyorum.

Bu biçimde, bütün bu görevlerin yerine getirilmesi önkoşuluyla,

3-4 yıl içinde ek olarak devlete 250-300 milyon pud satılık tahıl daha sağlayabiliriz, bu da gerek ülke içinde gerekse de dışında gerektiği gibi manevra yapabilmek için az çok yeterlidir.

Tahıl cephesindeki zorlukları ortadan kaldırmak için gerekli olan önlemler esas olarak bunlardır.

Bu temel önlemlerin, köye mal temini alanında plânlamanın iyileştirilmesi için yürüyen önlemlerle birleştirilmesi ve ticaret örgütlerimizin, bir dizi küçük ve orta kentlere tahıl sağlama yükümlülüğünden kurtarılması — şimdi görevimiz budur.

Bu önlemlerin dışında bir dizi önlem daha, diyelim ki, büyümesi şimdilik satılık tahıl üretiminin büyümesini aşan, tahıl talebinde hızlı bir artışa yol açan sanayimizin gelişme temposunu yavaşlatmak için önlemler alınmalı mı? Hayır, alınmamalı. Asla! Sanayiin gelişme temposunu yavaşlatmak — işçi sınıfını zayıflatmak demektir, çünkü sanayinin gelişiminde ileriye doğru her adım, her yeni fabrika, her yeni tesis, Lenin'in bir sözüne göre, küçük–burjuva doğal güce karşı mücadelede, ekonomimizin kapitalist unsurlarına karşı mücadelede işçi sınıfının pozisyonlarını güçlendiren "yeni bir kale"yi temsil eder. Tersine, sanayiin şu anki gelişme temposunu korumalıyız, köye yeterince mal sağlayabilmek ve oradan olabildiğince çok tahıl almak, tarıma ve öncelikle kolektif ve Sovyet çiftliklerine makine sağlamak, tarımı sanayileştirmek ve mal üretimini artırmak için, tempoyu olabildiğince çabuk daha da artırmalıyız.

Belki de daha büyük "ihtiyat" nedeniyle, esas olarak köylü pazarı için çalışan hafif sanayii sanayimizin temeli yapmak için ağır sanayinin gelişimi durdurulmalıdır? Asla! Bu intihar etmek, hafif sanayi dahil tüm sanayimizi mahvetmek olurdu. Bu, ülkemizin sanayileşmesi şiarından uzaklaşmak, ülkemizi kapitalist dünya ekonomik sisteminin bir eklentisi haline getirmek olurdu.

Burada, Lenin'in Komintern'in IV. Kongresi'nde ortaya koyduğu ve kuşkusuz tüm Partimiz için bağlayıcı olan ünlü tezlerinden hareket ediyoruz. Lenin, Komintern'in IV. Kongresi'nde bu konuda şunları di-

yordu:

> "Rusya için kurtuluş yalnızca köylü çiftliğinde iyi bir hasat değildir —bu çok azdır— ve köylülüğe kullanım eşyaları sağlayan hafif sanayinin iyi durumda olması değildir yalnızca —bu da aynı şekilde çok azdır—, bizim ***ağır*** sanayiye de gereksinimimiz var".

Ya da devamla:

> "Her şeyden tasarruf ediyoruz, hatta okullardan bile. Bu olmak zorunda, çünkü ağır sanayii kurtarmadan, onu restore etmeden hiçbir sanayii inşa edemeyeceğimizi biliyoruz, bu olmadan ise bağımsız bir ülke olarak zaten mahvoluruz." (Bkz. Lenin, Seçme Eserler, C. 10, s. 323-324. [s. 360. —İnter Yayınları.])

Lenin'in bu talimatları unutulmamalıdır.

Plânlanan önlemler karşısında işçilerle köylülerin ittifakı ne durumda olacaktır? Bu önlemlerin işçilerle köylülerin ittifakının sağlamlaşmasını yalnızca kolaylaştırabileceğini sanıyorum.

Gerçekten de: Eğer kolektif ve Sovyet çiftlikleri hızlanmış tempoda gelişirlerse; eğer küçük ve orta köylülerin doğrudan desteklenmesi sonucu bunların çiftliklerinin verimliliği artarsa ve kooperatifler köylülüğün gittikçe daha geniş kitlelerini kucaklarsa; eğer devlet manevra yapmak için gereksindiği yeni yüzlerce milyon pud satılık tahıl elde ederse; eğer bu ve benzeri önlemler sonucunda Kulaklar dizginlenebilir ve yavaş yavaş yenilirlerse — o zaman işçi sınıfıyla köylülük arasındaki çelişkilerin, işçi ve köylü ittifakı çerçevesinde gittikçe daha fazla dengeleneceği, tahıl alımı için olağanüstü önlemlerin gerekliliğinin kalkacağı, geniş köylü kitlelerinin gittikçe daha fazla kolektif çiftlik biçimlerine yöneleceği ve köyde kapitalist unsurların yenilmesi için mücadelenin gittikçe daha büyük kitleleri kucaklayacağı ve gittikçe daha örgütlü karaktere bürüneceği açık değil midir?

İşçi ve köylü ittifakı davasının bu önlemlerle yalnızca kazanabileceği açık değil midir?

Yalnız, işçi ve köylü ittifakının, proletarya diktatörlüğü koşulları

altında basit bir ittifak olarak düşünülmemesi gerektiği gözönünde tutulmalıdır. Bu ittifak işçi sınıfının ve köylülüğün emekçi kitlelerinin sınıf ittifakının özel bir biçimidir, amacı: a) işçi sınıfının pozisyonlarının güçlendirilmesi; b) bu ittifak içinde işçi sınıfının önder rolünün garantilenmesi; c) sınıfların ve sınıflı toplumun ortadan kaldırılmasıdır. İşçi ve köylü ittifakının başka her türlü kavranışı oportünizmdir, Menşevizmdir, Sosyal-Devrimciliktir — akla gelen her şeydir, yalnızca Marksizm değildir, Leninizm değildir.

İşçi-köylü ittifakı düşüncesi, Lenin'in ünlü teziyle, köylülüğün "son kapitalist sınıf" olduğu teziyle nasıl bağdaştırılabilir? Burada bir çelişki yok mudur? Burada sadece görünüşte, sözde bir çelişki vardır. Gerçekte burada hiçbir çelişki yoktur. Lenin'in köylülüğü "son kapitalist sınıf" olarak karakterize ettiği, Komintern'in III. Kongresi'ndeki raporda, bu aynı raporda Lenin tekrar tekrar işçi ve köylü ittifakının gerekliliğini gerekçelendiriyor ve "diktatörlüğün en yüksek ilkesinin, proletaryanın önder rolünü ve devlet iktidarını koruyabilmesi için, proletaryanın köylülükle ittifakının sürdürülmesi olduğu"nu açıklıyor. Lenin'in her halükârda burada hiçbir çelişki görmediği açıktır.

Lenin'in, köylülüğün "son kapitalist sınıf" olduğu tezi nasıl anlaşılmalıdır? Acaba bu, köylülüğün kapitalistlerden oluştuğu anlamına mı gelir? Hayır, bu anlama gelmez.

Birincisi, bu bireysel köylülüğün, ekonomiyi üretim alet ve araçlarının özel mülkiyeti temelinde inşa eden, ve böylece ekonomiyi üretim alet ve araçlarının kolektif mülkiyeti temelinde inşa eden proleterler sınıfından ayrılan özel bir sınıf olduğu anlamına gelir.

İkincisi, bu, bireysel köylülüğün, arasından kapitalistleri, Kulakları ve genel olarak her çeşit sömürücüleri çıkaran, onları üreten ve besleyen bir sınıf olduğu anlamına gelir.

Bu durum işçi-köylü ittifakının örgütlenmesi için aşılmaz bir engel değil midir? Hayır, değildir. Proletarya diktatörlüğü koşulları altında proletaryanın köylülükle ittifakı, tüm köylülükle ittifak olarak görülmemelidir. Proletaryanın köylülükle ittifakı, işçi sınıfının

köylülüğün emekçi kitleleriyle bir ittifakıdır. Böyle bir ittifak köylülüğün kapitalist unsurlarına karşı mücadele olmaksızın, Kulaklara karşı mücadele olmaksızın gerçekleştirilemez. Böyle bir ittifak, köyde işçi sınıfının dayanağı olarak yoksul köylülüğün örgütlenmesi olmaksızın sağlam olamaz. Bu nedenle şu anki proletarya diktatörlüğü koşulları altında işçi-köylü ittifakı ancak Lenin'in şu ünlü şiarı altında gerçekleştirilebilir. Köy yoksullarına dayan, orta köylülerle sağlam bir ittifak kur, Kulaklara karşı mücadeleyi bir an bile durdurma. Çünkü köylülüğün ana kitlesi sosyalist inşa akımının içine ancak bu şiar uygulandığında çekilebilir. Yani Lenin'in iki formülü arasındaki çelişkinin yalnızca sözde, görünüşte olduğunu görüyorsunuz. Gerçekte ikisi arasında hiçbir çelişki yoktur.

LENİN VE ORTA KÖYLÜLERLE İTTİFAK SORUNU*

S. Yoldaşa Yanıt

Yoldaş S.!

Lenin'in "Orta köylülerle bir anlaşma sağlamayı, bu arada Kulaklara karşı mücadeleden bir an bile vazgeçmemeyi ve yalnızca köy yoksulluğuna sağlamca ve güvenle dayanmayı bilmek" şiarının, Pitirim Sorokin hakkındaki ünlü makalesinde dile getirilen bu şiarın, "Köy Yoksulları Komiteleri döneminin" bir şiarı, "orta köylülüğün tarafsızlaştırılması denilen dönemin sonu"ndan kaynaklanan bir şiar olduğu ***doğru değildir. Bu tamamiyle yanlıştır.*** Köy Yoksulları Komiteleri Haziran 1918'de kuruldu. Ekim 1918 sonunda artık köyde Kulaklar üzerinde güç üstünlüğüne sahiptik ve orta köylüler yüzlerini Sovyet iktidarına doğru ***dönüyorlardı.*** Merkez Komitesi'nin Sovyetlerin ve Köy Yoksulları Komiteleri'nin ikili iktidarını kaldırma, kaza dairesi ve köy Sovyetlerinin yeniden seçilmesi, Köy Yoksulları Komiteleri'nin yeni seçilmiş Sovyetler içinde erimesi ve dolayısıyla Köy Yoksulları Komiteleri'nin tasfiye edilmesi kararı da zaten bu dönüş temeli üzerinde ortaya çıktı. Bu karar bilindiği gibi Sovyetler yoluyla yasa gücüne 9 Kasım 1918'de VI. Sovyet kongresi'nde ulaştı. Köy ve

* *Bazı kısaltmalarla basım.* ***—J. St.***

kaza dairesi Sovyetlerinin yeni seçimi ve Köy Yoksulları Komiteleri'nin Sovyetler içinde erimesi üzerine VI. Sovyet Kongresi'nin 9 Kasım 1918 tarihli kararı kastediyorum. Ama Lenin'in orta köylüleri tarafsızlaştırma şiarı yerine orta köylülerle anlaşma şiarını ileri sürdüğü, "Pitirim Sorokin'in Değerli İtirafları" makalesi ne zaman yayınlanmıştır? 21 Kasım 1918'de yayınlanmıştır, yani VI. Sovyet Kongresi'nin bu kararından neredeyse iki hafta ***sonra.*** Bu makalede Lenin açıkça, orta köylülerle anlaşma politikasının orta köylülerin bizim tarafımıza ***dönüşü*** tarafından dikte edildiğini söylüyor.

Lenin'in sözleri şöyledir:

> "Köyde görevimiz çiftlik sahibini yok etmek, sömürücünün ve spekülatörün, Kulakların direnişini kırmaktır; bunu yaparken ***yalnızca*** yarı proleterlere, 'köy yoksulları'na sağlamca ve güvenle dayanabiliriz. Ama orta köylü düşmanımız değildir. O yalpaladı, yalpalıyor ve yalpalayacaktır; yalpalayanları etkileme görevi, sömürücüyü yere çalmak ve aktif düşmanı yenmek göreviyle ***özdeş değildir.*** Orta köylülerle bir anlaşma sağlamayı, bu arada bir an bile Kulaklara karşı mücadeleden vazgeçmemeyi ve yalnızca köy yoksulluğuna sağlamca ve güvenle dayanmayı bilmek gerekir — anın görevi budur, çünkü tam da şimdi yukarıda sayılan nedenler sonucunda ***orta köylülükte bizim tarafımıza doğru bir dönüş kaçınılmazdır.****" (Bkz. Lenin, Bütün Eserler, C. 23, s. 376-377, Rusça.)

Bundan ne sonuç çıkar?

Bundan şu sonuç çıkar ki, Lenin'in şiarı ***eski*** döneme, Köy Yoksulları Komiteleri ve orta köylülerin tarafsızlaştırılması dönemine değil, bilakis ***yeni*** döneme, orta köylülerle anlaşma dönemine aittir. Böylece eski dönemin ***sonunu*** değil, bilakis yeni dönemin ***başlangıcını*** yansıtır.

Fakat Lenin'in şiarı hakkındaki iddianız, yalnızca biçimsel olarak değil, deyim yerindeyse yalnızca kronolojik açıdan değil, özü itibariyle de isabetsizdir. Lenin'in orta köylülerle anlaşma üzerine şiarının tüm Parti tarafından yeni şiar olarak Partimizin VIII. Kongre-

* *Altını ben çizdim.* ***—J. St.***

si'nde (Mart 1919) ilan edildiği biliniyor. VIII. Parti Kongresi'nin, orta köylülerle sağlam ittifak politikamızın temellerini yaratan kongre olduğu biliniyor. Programımızın, SBKP(B) programının da aynı şekilde VIII. Parti Kongresi'nde kabul edildiği biliniyor. Bu programda Parti'nin köydeki çeşitli gruplaşmalara: köy yoksulları, orta köylüler ve Kulaklara ilişkin tavrı üzerine özel noktaların bulunduğu biliniyor. Kırdaki sosyal gruplaşmalar üzerine ve Parti'nin bunlara karşı tavrı üzerine SBKP(B) Programının bu noktaları ne diyor? Dinleyin:

> "RKP kırdaki tüm çalışmasında eskiden olduğu gibi şimdi de ***kırın proleter ve yarı proleter tabakalarına dayanır,*** onları herşeyden önce bağımsız bir güç olarak örgütler, kırda Parti hücreleri; köy yoksulları örgütleri, köy proleter ve yarı-proleterlerinin özel tip sendikalarını vs. oluşturur, bunları her biçimde kent proletaryasına yaklaştırır ve köy burjuvazisiyle küçük mülk sahibi çıkarlarının etkisinden koparır.
>
> Kulaklara, köy burjuvazisine karşı RKP'nin politikası, ***Kulakların sömürücü heveslerine karşı kararlı mücadele onların Sovyet politikasına karşı direnişinin ezilmesidir.***
>
> Orta köylülüğe karşı RKP'nin politikası, onları yavaş yavaş ve plânlı biçimde sosyalist inşa çalışmasının içine çekmektir. Parti orta köylülüğü Kulaklardan ayırma, onun sıkıntılarına karşı müsait davranarak işçi sınıfının yanına çekme, onların geriliğine karşı ideolojik etkileme önlemleriyle —ama asla baskı önlemleriyle değil— mücadele etme; orta köylülüğün yaşamsal çıkarlarına dokunulduğu her durumda, ***onunla pratik bir anlaşma*** sağlamaya çabalama ve ona sosyalist dönüşümlerin uygulanması için yöntemlerin saptanmasında tavizler verme görevini önüne koyar."* (RKP(B) Program ve Tüzük, Moskova 1935, s. 42-43.)

Programın bu noktaları ile Lenin'in şiarı arasında, lafta da olsa en ufak farkı bulmaya çalışın! Bu farkı bulamayacaksınız, çünkü yoktur. Dahası, Lenin'in şiarının VIII. Parti Kongresi'nin orta köylüler üzerine kararlarıyla yalnızca çelişmemekle kalmadığı, bilakis tersine, bu kararların en tam ve en başarılı formülasyonu olduğuna hiçbir kuşku olamaz. Ve SBKP(B) programının Mart 1919'da, orta köylüler sorunu-

* *Altını ben çizdim.* ***—J. St.***

nu özel olarak ele alan VIII. Parti Kongresi'nde kabul edildiği, buna karşılık Lenin'in, orta köylülerle anlaşmanın ilan edildiği Pitirim Sorokin'e karşı makalesinin Kasım 1918'de, VIII. Kongre'den dört ay önce basında çıktığı bir olgudur.

VIII. Parti Kongresi'nin Lenin'in Pitirim Sorokin'e karşı makalesinde ileri sürdüğü şiarı, ***sosyalist inşanın şu anki bütün döneminde*** Parti'nin kır çalışmasında kendisine ***düstur olarak almakla*** yükümlü olduğu şiar olarak ***tamamen*** onayladığı açık değil mi acaba?

Lenin'in şiarının özü nedir?

Lenin'in şiarının özü, onun harikulade özlü bir biçimde kırdaki Parti çalışmasının ***üçlü*** görevini bir tek veciz formülde ifade ederek toparlamış olmasıdır: a) Köy yoksulluğuna ***dayan,*** b) Orta köylülerle bir ***anlaşma*** sağla, c) Kulaklara karşı ***mücadeleyi*** bir an bile durdurma. Bu formülden, onun parçalarından birini şu anda kır çalışması için temel olarak çıkarıp almayı ve bunu yaparken diğer ikisini unutmayı deneyin, kaçınılmaz olarak bir çıkmaza girersiniz.

Sosyalist inşanın bu safhasında, köy yoksullarına dayanmadan ve Kulaklara karşı mücadele yürütmeden, orta köylülerle gerçek ve kalıcı bir anlaşma sağlanabilir mi?

Hayır, bu yapılamaz.

Mevcut gelişme koşulları altında, köy yoksullarına dayanmadan ve orta köylülerle anlaşma sağlanmış olmadan Kulaklara karşı mücadele başarıyla yürütülebilir mi?

Hayır, bu yapılamaz.

Kırda Parti çalışmasının bu üçlü görevi, toparlayıcı ***bir*** şiar halinde en isabetli biçimde nasıl ifade edilebilir? Lenin'in şiarının bu görevi en isabetli biçimde ifade ettiğini sanıyorum. Bunun, Lenin'in söylediğinden daha isabetli söylenemeyeceğini kabul etmek gerekir.

Lenin'in şiarının amaca uygunluğunu ***tam da şimdi,*** tam da

kırda çalışmanın ***verili koşulları altında*** vurgulamak neden gereklidir?

Tam da şimdi bazı yoldaşlarda, kırda Parti çalışmasının ***üçlü*** görevini parçalara bölme ve bu parçaları birbirinden ayırma eğilimi kendini belli ettiği için. Bu, bu yılın Ocak-fiubat ayındaki tahıl alımı kampanyamızın pratiğiyle tamamen doğrulanıyor.

Orta köylülerle bir anlaşma sağlanması gerektiğini tüm Bolşevikler biliyor. Ama bu anlaşmanın nasıl sağlanabileceğini herkes kavramıyor. Bazıları, orta köylülerle anlaşmanın, Kulaklara karşı mücadeleden vazgeçerek ya da bu mücadeleyi zayıflatarak sağlanabileceğine inanıyorlar: Zira Kulaklara karşı mücadele, orta köylülüğün bir bölümünü, onun varlıklı bölümünü bizden korkutabilirmiş.

Diğerleri, orta köylülerle bu anlaşmanın, köy yoksullarını örgütleme çalışmasından vazgeçerek ya da bu çalışmayı zayıflatarak sağlanabileceğine inanıyorlar: Zira köy yoksullarının örgütlenmesi köy yoksullarının ayrılmasına yol açarmış bu ayrılma ise orta köylüleri bizden korkutabilirmiş.

Doğru çizgiden bu sapmaların sonucu olarak, orta köylülüğün yalpalayan bir sınıf olduğu, orta köylülerle anlaşmanın ancak Kulaklara karşı kararlı bir mücadele yürütülürse ve köy yoksulları arasında çalışma güçlendirilirse kalıcı kılınabileceği, bu koşullar olmadan orta köylünün, bir güç faktörü olarak Kulaklara doğru yalpalayabileceği Marksist tezi gözardı edilir.

Lenin'in VIIII. Kongre'de söylediği sözleri düşünün:

> "Sözkonusu olan, ***kesin, istikrarlı bir tavır almayan**** sınıfla ilişkiyi saptamaktır. Proletarya kütlesi itibariyle sosyalizmden yanadır, burjuvazi kütlesi itibariyle sosyalizme karşıdır — bu iki sınıfın birbiriyle ilişkisini belirlemek kolaydır. Ama orta köylülük gibi bir tabakaya geçtiğimizde, bunun ***yalpalayan bir sınıf olduğu*** görü-

* *Altını ben çizdim.* ***—J. St.***

lür. Orta köylü kısmen mülk sahibi, kısmen emekçidir. O, emekçilerin başka temsilcilerini sömürmez. On yıllar boyunca konumunu çok büyük zorluklarla savunmak zorunda kaldı, toprak sahiplerinin ve kapitalistlerin sömürüsünü bizzat kendi bedeninde hissetti, herşeye katlandı ve yine de aynı zamanda mülk sahibidir. Bu nedenle bu yalpalayan sınıfla ilişkimiz muazzam zorluklar arzeder." (Lenin, Seçme Eserler, C. 8, s. 183. [s. 189. —İnter Yayınları.])

Ama doğru çizgiden başka sapmalar, önce değinilenlerden daha az tehlikeli olmayan sapmalar da vardır. Mücadelenin gerçi Kulaklara karşı, ama öylesine kaba ve saçma yürütüldüğü oluyor ki, darbe orta köylülere ve yoksul köylülere isabet ediyor. Bunun sonucu ise, Kulakların sağlam kalması, orta köylülerle ittifakta bir çatlak açılma ve yoksul köylülerin bir bölümünün geçici olarak, Sovyet politikasına karşı tahrik çalışması yürüten Kulakların pençesine düşmesi oluyor.

Kulaklara karşı mücadelenin, Kulakların mülksüzleştirilmesine ve tahıl alımının, teslim yükümlülüğüne dönüştürülmeye çalışıldığı ve bu arada bizim koşullarımız altında Kulakların mülksüzleştirilmesinin budalalık olduğunun, teslim yükümlülüğünün ise orta köylülerle ittifak değil, bilakis onlara karşı mücadele anlamına geldiğinin unutulduğu örnekler de oluyor.

Parti çizgisinden bu sapmalar nereden geliyor?

Kırdaki Parti çalışmasının üçlü görevinin, ***birleşik ve bölünmez*** bir görev olduğunun anlaşılmamasından geliyor. Kulaklara karşı mücadele görevinin, orta köylülerle anlaşma görevinden ve bu iki görevin, köy yoksullarını kırda Parti'nin dayanağı yapma görevinden

* *Buradan, doğru çizgiden sapmaların, işçi ve köylü ittifakı için ikili bir tehlike yarattığı sonucu çıkar: diyelim ki, tahıl alımında geçici olağanüstü önlemleri, Parti'nin sürekli ya da uzun sürecek bir rotası haline dönüştürmek isteyenlerden gelen tehlike ve olağanüstü önlemlerin kaldırılmasını, Kulaklara tam hareket serbestliği vermek ve ticaretin devlet organları tarafından düzenlenmediği tam serbest ticareti ilan etmek için kullanmak isteyenlerden gelen tehlike. Doğru çizginin garanti altına alınması için bu yüzden iki cepheli bir mücadele gereklidir.*

ayrılmaması gerektiğinin anlaşılmamasından geliyor.*

Kırda yürüyen çalışmamızda bu görevlerin birbirinden ayrılmaması için ne yapılmalıdır?

Bunun için en azından, yön gösterici bir şiar verilmelidir, bütün bu görevleri ortak bir formülde birleştiren dolayısıyla, bu görevlerin birbirinden ayrılmasına izin vermeyen bir şiar.

Parti cephaneliğimizde böyle bir formül, böyle bir şiar var mıdır?

Evet, vardır. Lenin'in şiarı böyle bir formüldür: "Orta köylülerle bir anlaşma sağlamayı, bu arada Kulaklara karşı mücadeleden bir an bile vazgeçmemeyi ve yalnızca köy yoksullarına sağlamca ve güvenle dayanmayı bilmek."

Bu nedenle, bu şiarın amaca en uygun ve en kapsamlı şiar

Basınımızın her zaman bu kurala uymadığına ve zaman zaman belirli bir tek yanlılık sergilediğine işaret etmek için bu fırsatı kullanıyorum. Örneğin tahıl alımında, geçici karakter taşıyan olağanüstü önlemleri, politikamızın sürekli rotası haline getirmek isteyen ve böylelikle ittifakı tehlikeye sokanların yüzünün açığa çıkarıldığı oluyor. Bu çok iyi. Ama eğer aynı zamanda ittifakı diğer yandan tehlikeye sokanlara yeterince dikkat gösterilmezse ve bunların foyası lâyıkıyla ortaya çıkarılmazsa, eğer küçük-burjuva doğal güce yenik düşen, köyün kapitalist unsurlarına karşı mücadelenin zayıflatılmasını ve devletin düzenleyici rolü olmaksızın tam serbest ticaretin yürürlüğe konmasını talep eden ve bu biçimde ittifakı diğer uçtan sarsanların foyası ortaya çıkarılmazsa, bu iyi değildir ve yanlıştır. Bu artık iyi değildir. Bu tek yanlılıktır.
Ayrıca, diyelim ki, verili aşamada tarımın temelini oluşturan bireysel küçük ve orta köylü çiftliklerinin kalkındırılmasının mümkün ve yararlı olduğunu inkâr edenlerin foyasının meydana çıkarıldığı oluyor. Bu çok iyi. Fakat eğer aynı zamanda kolektif ve Sovyet çiftliklerin önemini alçaltan ve bireysel küçük ve orta köylü çiftliklerini kalkındırma görevinin, pratikte kolektif ve Sovyet çiftliklerinin inşasının güçlendirilmesi göreviyle tamamlanması gerektiğini görmeyenlerin foyası meydana çıkarılmazsa bu iyi değildir ve yanlıştır. Bu artık tek yanlılıktır.
Doğru bir çizgiyi güvenceye almak için, mücadele ***iki cephede yürütülmelidir ve her türlü tek yanlılıktan kurtulunmalıdır.***

olduğuna, bunun ***tam da bugün, tam da*** kırda çalışmanın ***verili koşulları altında*** önplana çıkarılması gerektiğine inanıyorum.

Siz Lenin'in şiarını "muhalif" bir şiar olarak görüyorsunuz ve mektubunuzda soruyorsunuz: ***"Nasıl oldu da… bu muhalif şiar 1 Mayıs 1928'de 'Pravda'da yayınlanabildi… bu şiarın 'Pravda'nın, SBKP MK organının sütunlarında yayınlanması nasıl açıklanabilir, bu yalnızca teknik bir hata mı, yoksa orta köylüler sorununda muhalefetle bir uzlaşma mıdır?"***

İfade oldukça cesur, bunu kabul etmek gerek! Buna rağmen, "virajı" fazla keskin almayın, S. Yoldaş, işgüzarlığınız içinde, programımızın, Lenin şiarını bütünüyle onaylayan (gerçek!) programın esas olarak Lenin tarafından (asla bir muhalif değil!) hatırlanan ve VIII. Parti Kongresi tarafından (aynı şekilde o da muhalif bir parti değildir!) kabul edilen programımızın yayınlanmasının ***yasaklanması*** gerektiği sonucuna varmamaya dikkat edin. Programımızın kırdaki sosyal gruplaşmalar üzerine bilinen noktalarına da fazla saygı! VIII. Parti Kongresi'nin orta köylülük üzerine kararlarına daha fazla saygı!…

"Orta köylüler sorununda muhalefetle uzlaşma" ile ilgili sözlerinize gelince, bana göre bu sözleri çürütmeye değmez: herhalde aceleyle ağzınızdan kaçtılar.

Lenin'in şiarında ve VIII. Parti Kongresi'nde kabul edilmiş olan SBKP(B) programında orta köylülerle bir ***anlaşmadan*** söz edilmesi, buna karşılık Lenin'in VIII. Parti Kongresi'ndeki açılış konuşmasında orta köylülerle ***sağlam*** bir ***ittifaktan*** söz etmesi, anlaşılan sizi şaşırttı. Bunda herhalde çelişki gibi bir şey görüyorsunuz. Hatta olasılıkla, orta köylülerle ***anlaşma*** politikasının, onlarla ***ittifak*** politikasından bir tür vazgeçme anlamına geldiğini sanma eğilimindesiniz. Bu yanlıştır, S. Yoldaş. Bu ağır bir yanılgıdır. Bir şiarın harflerini okuyabilen, ama şiarın anlamına nüfuz edemeyen insanlar böyle düşünebilir ancak. Yalnızca, orta köylülerle ittifak şiarının, anlaşma şiarının tarihini bilmeyen insanlar böyle

düşünebilir. Yalnızca, Lenin'in VIII. Parti Kongresi'ndeki açılış konuşmasında orta köylülerle "sağlam ittifak" politikasını ilan ederken, ***aynı*** kongrede bir başka konuşmada ve VIII. Kongre'de kabul edilmiş olan Parti programında, şimdi orta köylülerle bir "anlaşma" politikasına gereksinimimiz olduğundan söz ettiği için, kendi kendinden ***uzaklaştığını*** varsayabilecek kişiler böyle düşünebilir.

Burada sözkonusu olan nedir? Sözkonusu olan, Lenin'in ve VIII. Parti Kongresi şahsında Parti'nin, "anlaşma " kavramıyla "ittifak" kavramı arasında ***hiçbir fark*** görmemesidir. Söz konusu olan Lenin'in her yerde, VIII. Parti Kongresi'ndeki tüm konuşmalarında, "ittifak" kavramıyla "anlaşma" kavramı arasına bir ***eşitlik işareti*** koymasıdır. Aynı şey VIII. Parti Kongresi'nin, "anlaşma" kavramıyla "ittifak" kavramı arasına bir ***eşitlik işaretinin*** konduğu "Orta Köylülükle İlişki Üzerine" kararı için de söylenebilir. Ve Lenin'le Parti, orta köylülerle anlaşma politikasını, rastlantısal ve çabuk geçip gidecek değil de, bilakis daha ***uzun süreli*** hesaplanmış bir politika saydıkları için, orta köylülükle anlaşma politikasını, onunla sağlam bir ittifak politikası olarak ve tersine orta köylülükle sağlam ittifak politikasını, onunla anlaşma politikası olarak tanımlamak için her türlü nedene sahiptiler ve sahiptirler. Bundan emin olmak için, VIII. Parti Kongresi'nin stenografik tutanaklarını ve bu kongrenin orta köylüler üzerine kararını tanımak yeter.

İşte VIII. Parti Kongresi'nde Lenin'in konuşmasından bir alıntı:

> "Kulaklar için düşünülmüş olan darbeler, Sovyet fonksiyonerlerinin deneyimsizliği sonucunda, sorunun zorluğu sonucunda, çoğu kez orta köylülüğe isabet etti. Burada fevkalâde günah işledik. Bu bakımdan toplanmış olan deneyim, gelecekte bundan kaçınmak için her şeyi yapmamıza yardımcı olacaktır. Bu, teorik değil, pratik olarak önümüzde duran bir görevdir. Bunun zor bir görev olduğunu çok iyi biliyorsunuz. Orta köylülere verebileceğimiz malımız yok, ama onlar materyalisttir, pratikçidir ve bugün, onlara veremeyeceğimiz, bize tam zafer vaadeden ağır mücadele sürdüğü müddetçe, ülkenin belki de aylarca onlarsız geçinmesi gerektiği somut maddi mallar talep ediyorlar.

* *Altını ben çizdim.* ***—J. St.***

Ama idari pratiğimizde çok şey yapabiliriz: Aygıtımızı düzeltebilir, bir sürü suistimali ortadan kaldırabiliriz. Orta köylülükle ***bir blok, bir ittifak, bir anlaşma****ya yetersiz ölçüde yönelmiş olan Partimizin çizgisini — bu çizgiyi doğrultup, düzeltebiliriz ve bunu yapmak zorundayız." ("RKP(B) VIII. Parti Kongresi", Stenografik tutanak, s. 24-25, Rusça.)

Lenin'in "anlaşma" ile "ittifak" arasında bir ayrım yapmadığını görüyorsunuz.

fiimdi ve VIII. Parti Kongresi'nin "Orta Köylülükle İlişki Üzerine" kararından bazı alıntılar:

"Orta köylüleri Kulaklarla karıştırmak, Kulaklara karşı yönelmiş olan önlemleri şu ya da bu ölçüde onlara yaymak, yalnızca Sovyet iktidarının tüm kararnamelerini ve onun tüm politikasını en kaba biçimde çiğnemek değil, aynı zamanda proletaryanın karar mücadelesi döneminde, her türlü sömürünün ortadan kaldırılması amacıyla, sancısız geçiş koşullarından biri olarak burjuvazinin devrilmesi için proletaryanın orta köylülükle anlaşmasına işaret eden, komünizmin tüm temel prensiplerini de çiğnemek demektir.

Tarımsal tekniğin sanayi tekniğinin gerisinde kalmışlığının sonucunda Rusya'yı bir yana bırakalım, ileri kapitalist ülkelerde bile nispeten güçlü ekonomik köklere sahip olan orta köylülük, proleter devrimin başlangıcından sonra daha uzun süre kendini koruyacaktır. Kırdaki Sovyet fonksiyonerlerinin ve Parti işçilerinin taktiği bu yüzden, orta köylülükle ***uzun süreli bir işbirliğine*** göre hesaplanmalıdır…

… Köyde Sovyet iktidarının tamamen doğru bir politikası böylece, muzaffer proletaryanın orta köylülükle ***ittifakını ve anlaşmasını*** garantiler.

… İşçi Köylü Hükümeti'nin ve Komünist Parti'nin politikası gelecekte de, proletaryanın ve yoksul köylülüğün orta köylülükle ***anlaşması ruhu*** doğrultusunda yürütülmelidir."* (Lenin, Seçme Eserler, C. 8, s. 193-194 ve 196. [s. 199-200 ve 204. —İnter Yayınları.])

Gördüğünüz gibi, karar da "anlaşma" ile "ittifak" arasında bir ayırım yapmıyor.

* *Altını ben çizdim.* ***—J. St.***

VIII. Parti Kongresi'nin bu kararında orta köylülerle "sağlam ittifak" üzerine tek bir sözcüğün bulunmadığına dikkat çekmek gereksiz olmayacaktır. Ancak bu, kararın böylece orta köylülerle "sağlam ittifak" politikasından ***uzaklaştığı*** anlamına mı gelir? Asla. Bu yalnızca, kararın "anlaşma", "işbirliği" kavramıyla "sağlam ittifak" kavramı arasına eşitlik işareti koyduğu anlamına gelir. Bu anlaşılırdır da: Orta köylülerle bir "anlaşma" olmaksızın "ittifak" olamaz ve "kalıcı" anlaşma ile işbirliği var olmaksızın, orta köylülerle ittifak "sağlam" olamaz.

Bunlar olgudur.

İkisinden biri: ***Ya*** Lenin ve VIII. Parti kongresi, Lenin'in orta köylülerle "sağlam ittifak" üzerine açıklamasından ***uzaklaştılar, ya da*** bu ciddiye alınamayacak varsayım reddedilmeli ve Lenin'le VIII. Parti Kongresi'nin, "anlaşma" kavramıyla "sağlam ittifak" kavramı arasında ***hiçbir*** ayrım yapmadıkları kabul edilmelidir.

Yani kim boş lafız üzerinde durma kurbanı olmak istemiyorsa, kim, köy yoksulluğuna dayanarak, orta köylülerle anlaşmadan ve Kulaklara karşı mücadeleden söz eden Leninist şiarın anlamına nüfuz etmek istiyorsa, o orta köylülerle ***anlaşma*** politikasının, onunla ***sağlam ittifak*** politikası olduğunu anlamak zorundadır.

Sizin hatanız, muhalefetin dolandırıcılık hilesinin içyüzünü anlamamış ve onun provokasyonuna gelmiş, düşman tarafından size kurulmuş olan tuzağa düşmüş olmanızdan ibarettir. Muhalif dolandırıcılar gürültü ve yaygarayla Lenin'in orta köylülerle anlaşma üzerine şiarını savunduklarını temin ediyorlar, bu arada provokatörce, orta köylülerle "anlaşma" ve onunla "sağlam ittifak"ın farklı şeyler olduğunu ima ediyorlar. Böylece bir taşla iki kuş vurmak istiyorlar: Birincisi, orta köylülerle anlaşma değil, "orta köylülerle bozuşma" anlamına gelen, orta köylülüğe karşı gerçek tavırlarını gizlemek (bkz. XVI. Moskova İl Parti Konferansı'nda aktardığım, muhalif Smirnov'un ünlü konuşması); İkincisi, "anlaşma" ve "ittifak" arasındaki sözümona farkla Bolşevikler arasındaki aklı kıtları avlamak, akıllarını

kesin olarak karıştırmak ve Lenin'den uzaklaştırmak.

Peki, buna karşılık bazı yoldaşlarımız ne yapıyor? Muhalif sahtekârların maskesini yüzlerinden indirmek yerine, Parti'yi gerçek tavırları hakkında yanılttıklarını kanıtlamak yerine, kendilerini avlattırıyorlar, tuzağa düşüyorlar ve Lenin'den uzaklaştırılmalarına izin veriyorlar. Muhalefet Lenin'in şiarı etrafında gürültü koparıyor, muhalifler Lenin'in şiarı taraftarıymış gibi tavır takınıyorlar —o halde muhalefetle karıştırılmamam için, ben, bu şiarla arama sınır çekmeliyim, aksi halde "muhalefetle uzlaşmak"la suçlanabilir— bu yoldaşların mantığı budur!

Ve muhalefetin dolandırıcı yöntemlerinin tek örneği bu değil. Örneğin özeleştiri şiarını alın. Bolşevikler özeleştiri şiarının, Parti faaliyetimizin temeli, proletarya diktatörlüğünü sağlamlaştırmanın bir aracı, kadro yetiştirmenin Bolşevik yönteminin özü olduğunu bilmek zorundadırlar. Muhalefet büyük yaygarayla, özeleştiri şiarının kendisi tarafından, muhalefet tarafından bulunduğunu, Parti'nin bu şiarı ondan devraldığını ve böylece muhalefet önünde teslim olduğunu temin ediyor. Muhalefet bu tavırla en azından iki şey elde etmek istiyor:

Birincisi, hedefi Parti'yi ***mahvetmek*** olan muhalif özeleştiriyle, Parti'nin ***sağlamlaştırılmasını*** hedefleyen Bolşevik özeleştiri arasında bir uçurum bulunduğunu işçi sınıfından gizlemek ve bu konuda onu aldatmak;

İkincisi, bazı aklı kıtları yakalamak ve onların Parti'nin özeleştiri şiarıyla aralarına sınır çekmelerini sağlamak.

Ve bazı yoldaşlarımız buna nasıl tepki gösteriyor? Muhalefetten sahtekârların maskesini alaşağı etmek ve Bolşevik özeleştiri şiarını savunmak yerine, tuzağa düşüyorlar, özeleştiri şiarından uzaklaştırılmalarına izin veriyorlar, muhalefetin düdüğüne göre oynuyorlar ve… muhalefetle aralarına sınır çektikleri hatalı varsayımıyla ona teslim oluyorlar.

Böyle bir sürü örnek gösterilebilir.

Ama biz çalışmamızda hiç kimsenin düdüğüne göre

SBKP(B)'DE SAŞ TEHLİKE ÜZERİNE

SBKP(B) Moskova Komitesi ve Moskova Kontrol Komisyonu'nun Plenumu'nda Konuşma

19 Ekim 1928

Yoldaşlar, bizi ilgilendiren sağ sapma sorunu açıklığa kavuşturulmak isteniyorsa, herşeyden önce ufak tefek şeylerden, kişisel etkenlerden vs. vazgeçilmek zorunda olduğuna inanıyorum. Partimizde sağ, oportünist bir tehlike var mı; böyle bir tehlikeyi teşvik eden objektif koşullar mevcut mu; bu tehlikeye karşı nasıl mücadele edilebilir — şimdi karşı karşıya olduğumuz sorunlar bunlardır. Ama eğer onu kuşatan ve sorunun özünü kavramamızı engelleyen ufak tefek, tali şeylerden temizleyemezsek, bu sağ sapma sorununu çözemeyiz.

Sapolski, sağ sapma sorununun rastlantısal bir sorun olduğuna inandığında haksızdır. Burada bir sağ sapmanın değil, bilakis çekişmelerin, kişisel entrikaların vs. sözkonusu olduğunu iddia ediyor. Çekişmelerin ve kişisel entrikaların, her mücadelede olduğu gibi, burada belirli bir rol oynadığını bir an için varsayalım. Ama her şeyi çekişmelerle açıklamak ve çekişmelerin ardında sorunun özünü görmemek bu doğru, marksist yoldan ayrılmak anlamına gelir. Moskova

örgütü gibi böylesine büyük, eski, yekvücut bir örgüt, bazı fesatçıların veya entrikacıların çabalarıyla harekete geçirilemez, tepeden tırnağa çalkantı içine sokulamaz. Hayır, yoldaşlar, bu tür mucizeler yeryüzünde yoktur. Moskova örgütünün gücünü ve kuvvetini, bu kadar az değerlendirmemek gerektiğinden ise hiç söz etmiyorum. Burada, ne çekişmelerle, ne entrikalarla ortak bir yanı olmayan, daha derin nedenlerin etkin olduğu açıktır.

Gerçi bir sağ tehlikenin varlığını kabul eden, ama ciddi, işsel kişilerin onunla ciddiyetle uğraşmasına değer görmeyen Fruntov da haksızdır. Ona göre sağ sapma sorunu, işsel kişilerin değil, yalnızca yaygaracıların ilgilenebileceği bir konudur. Gelişmemizin perspektifleri üzerine düşünmeye vakit bulamayacak kadar derin şekilde günlük pratik çalışma içine gömülmüş olan Fruntov'u çok iyi anlıyorum. Ama bu, bazı Parti işçilerinin dar ve işgüzar praktisizmlerini, inşamızın bir dogması haline getirmemiz gerektiği anlamına gelmez. Sağlıklı bir pratik anlayış iyi bir şeydir, ama bu arada çalışma içinde perspektif yitirilirse ve çalışma Parti'nin temel çizgisine tabi olmazsa, o zaman bu bir dezavantaja dönüşür. Oysa sağ sapma sonununun, Partimizin temel çizgisi sorunu olduğunu, Partimizin XV. Kongre'de verdiği gelişme perspektifinin doğru mu yanlış mı olduğu sorununu kavramak zor değildir.

Sağ sapma sorununun tartışılmasında, sorunu sağ sapmayı temsil eden kişiler üzerinde yoğunlaştıran yoldaşlar da haksızdır. Bize, sağcıları ya da uzlaşmacıları gösterin, kim olduklarını söyleyin, diyorlar, —ki onlarla hesaplaşabilelim. Bu sorunu yanlış koymaktır. Tabii ki kişiler belirli bir rol oynar. Ama burada sözkonusu olan kişiler değil, Parti içindeki sağ tehlikeyi doğuran durumlar, koşullardır. Kişiler uzaklaştıralabilir, ama bu, böylece Partimiz içindeki sağ tehlikeyi kökünden kazıdığımız anlamına gelmez. Bu nedenle kişiler sorunu, kuşkusuz önemli olsa da tayin edici değildir. Bununla bağıntılı olarak ister istemez, 1919 sonu ve 1920 başında, Denikin'in adamlarını Ukrayna'dan kovalamış olan birliklerimiz, Odessa çevresinde Denikin birliklerinin son kalıntılarını temizlerken, Odessa'da

yaşanan bir epizot geliyor aklıma. Bir grup Kızıl Ordu askeri o zaman Odessa'da, Antant'ı ele geçirseler savaşın sona ereceği inancıyla, hiddetli bir biçimde Antant'ı arıyorlardı. *(Genel gülüşme.)* Kızıl Ordu askerlerini, Antant temsilcilerinden birilerini Odessa'da ele geçirebileceği düşünülebilir. Ama tabii ki bununla Antant sorunu çözümlenmiş olmazdı, çünkü Antant'ın kökleri, o zaman Odessa, Denikin'in adamlarının son toprakları olmasına rağmen, Odessa'da değil, dünya kapitalizmindeydi. Aynı şey, sağ sapma sorununda meseleyi sağ sapmayı temsil eden kişiler üzerinde yoğunlaştıran ve bu sapmayı üreten koşulları unutan bazı yoldaşlarımız için söylenebilir.

Bu nedenle burada herşeyden önce, Leninist çizgiden sağ ve "sol" (Troçkist) sapmanın da hangi koşullar altında ortaya çıktığı sorununu açıklığa kavuşturmak zorundayız. Komünizmde sağ sapma, ***kapitalizm koşulları altında*** henüz şekillenmemiş ve belki de bilincine varılmamış da olsa yine de bir kısım komünistte var olan, Marksizmin devrimci çizgisinden sosyal-demokrasiye çarketme eğilimi, tandansı anlamına gelir. Belirli komünist çevreler seçim mücadelesinde "Sınıfa Karşı Sınıf" şiarının amaca uygunluğunu reddediyorlarsa (Fransa) ya da Komünist Parti'nin bağımsız adaylığına karşı çıkıyorlarsa (İngiltere) ya da "sol" sosyal-demokrasiye karşı mücadele sorununu şiddetlendirmek istemiyorlarsa (Almanya) vs. vs., o zaman bu, komünist partiler içinde, komünizmi sosyal-demokrasiye uydurmaya çalışan kişiler olduğu anlamına gelir. Kapitalist ülkelerin komünist partilerinde sağ sapmanın bir zaferi, komünist partilerin ideolojik yıkımı ve sosyal-demokrasinin muazzam güçlenmesi anlamına gelecektir. Ama sosyal-demokrasinin muazzam güçlenmesi ne anlama gelir. Bu, kapitalizmin güçlenmesi ve sağlamlaşmasıdır, çünkü sosyal-demokrasi işçi sınıfı içinde kapitalizmin ana dayanağıdır. Dolayısıyla kapitalist ülkelerin komünist partilerinde sağ sapmanın bir zaferi, kapitalizmin ***korunması*** için gerekli önkoşulların teşvikine yol açacaktır.

Kapitalizmin devrilmiş ama henüz kökünden kazınmamış olduğu ***Sovyetik gelişme koşulları altında*** komünizmde sağ sapma, henüz

şekillenmemiş ve belki de bilincine varılmamış da olsa yine de bir kısım komünistte var olan, Partimizin genel çizgisinden burjuva ideolojisine doğru çarketme eğilimi, tandansı anlamına gelir. Komünistlerimizin belli çevreleri Partiyi XV. Kongre kararlarından geri çekmeye çalışıyor ve köyün kapitalist unsurlarına karşı saldırının gerekliliğini inkâr ediyorsa; ya da, şu anki hızlı gelişme temposunu ülke için zararlı gördüklerinden, sanayimizin sınırlanmasını talep ediyorsa; ya da kolektif ve Sovyet çiftliklerine devlet bağışlarının yararlılığını inkâr ediyor ve bunları (bağışları) dışarıya atılmış para olarak görüyorsa; ya da özeleştirinin aygıtımızı sarstığını varsaydıklarından, özeleştiri temelinde bürokratizme karşı mücadelenin yararlılığını inkâr ediyorsa; ya da dış ticaret tekelinin gevşetilmesini talep ediyorsa vs. vs., o zaman bu, Partimiz saflarında, belki kendileri de farkında olmaksızın, sosyalist inşamızın davasını "Sovyet" burjuvazisinin zevkine ve gereksinimlerine uydurmaya çalışan kişilerin olduğu anlamına gelir. Partimizde sağ sapmanın bir zaferi, ülkemizde kapitalist unsurların muazzam güçlenmesi anlamına gelecektir. Ülkemizde kapitalist unsurların güçlenmesi ise ne anlama gelir? Proletarya diktatörlüğünün zayıflaması ve kapitalizmin restorasyonu şansının yükselmesi anlamına gelir. Dolayısıyla Partimizde sağ sapmanın zaferi, ülkemizde kapitalizmin ***restorasyonu için*** gerekli olan önkoşulların teşvik edilmesi anlamına gelecektir.

Bizde, Sovyet ülkemizde, kapitalizmin yeniden tesisini (restorasyon) ***olanaklı*** kılan önkoşullar var mıdır? Evet, vardır. Bu garip görünebilir, ama gerçektir yoldaşlar, Kapitalizmi devirdik, proletarya diktatörlüğünü kurduk ve artan tempoda sosyalist sanayimizi geliştiriyoruz, bu arada köylü ekonomisini onunla sıkıca birleştiriyoruz. Ama henüz kapitalizmi kökünden kazımadık. Kapitalizmin bu kökleri neredедir? Meta üretiminde, kentin ve özellikle köyün küçük üretimindedir. Kapitalizmin gücü, Lenin'in dediği gibi, ***"küçük üretimin*** gücündedir. Çünkü küçük üretim dünyada ne yazık ki hâlâ çok çok fazladır; küçük üretim ise hiç durmaksızın, her gün, her saat, kendiliğinden ve kitlesel çerçevede kapitalizmi ve burjuvaziyi ***üretir."*** (Bkz. Lenin, Seçme Eserler, C. 10, s. 57. [s. 75. —İnter

Yayınları.])

Bizde küçük üretim kitlesel karakter taşıdığından ve hatta egemen durumda olduğundan ve özellikle NEP koşulları altında, hiç durmaksızın ve kitlesel çerçevede kapitalizmi ve burjuvaziyi ürettiğinden, bizde kapitalizmin restorasyonunu ***olanaklı*** kılan önkoşulların var olduğu açıktır.

Bizde, Sovyet ülkemizde, kapitalizmin restorasyonu ***olanağını*** yok etmek, ortadan kaldırmak için gerekli olan olanak ve güçler var mıdır? Evet, vardır. Lenin'in, SSCB'de tam sosyalist toplumu kurma ***olanağı*** tezinin doğruluğu tam da buna dayanır. Bunun için, proletarya diktatörlüğünün sağlamlaştırılması, işçi sınıfıyla köylülük arasındaki ittifakın güçlendirilmesi, yönetim kademelerimizin ülkenin sanayileşmesi bakış açısı altında geliştirilmesi, sanayinin hızlı bir gelişim temposu, ülkenin elektriklendirilmesi, tüm ekonominin yeni bir teknik temel üzerinde reorganizasyonu, köylülüğün kitlesel olarak kooperatiflerde birleşmesi ve çiftliklerinin ürününün artırılması, bireysel köylü çiftliklerinin yavaş yavaş toplumsal, kolektif çiftliklerde birleşmesi, Sovyet çiftliklerinin gelişmesi kentte ve kırda kapitalist unsurların kısıtlanması ve yenilgiye uğratılması vs. vs. gereklidir.

Buna ilişkin Lenin şunları söylüyor:

> "Bir küçük köylü ülkesinde yaşadığımız sürece, Rusya'da, kapitalizm için, komünizm için olduğundan daha sağlam bir ekonomik temel vardır. Bu unutulmamalıdır. Kır yaşamını dikkatle gözlemlemiş ve kentteki yaşamla karşılaştırmış olan herkes, kapitalizmi kökünden kazımadığımızı ve iç düşmanın ayağının altından temeli zemini çekip almadığımızı bilir. Bu düşman küçük işletme sayesinde kendisini koruyor ve onun ayağının altından zemini çekip almak için yalnızca tek bir çare vardır: ülke ekonomisini, tarımı da, yeni bir teknik temele, modern büyük üretimin teknik temeline oturtmak. Böyle bir temeli yalnızca elektrik oluşturur. Komünizm — bu, Sovyet iktidarı artı tüm ülkenin elektriklendirilmesidir. Aksi halde ülke, bir küçük köylü ülkesi olarak kalacaktır, ve bunu açıkça görmemiz gerekir. Kapitalizmden daha güçsüzüz, yalnızca dünya ölçüsünde değil, ülkemizin içinde de. Bu herkesçe biliniyor. Bunu gördük, ve ekonomik temelin küçük köylü ekonomisinden büyük sanayiye dönüşmesini sağlayacağız. Ancak

ülke elektriklendirildiğinde, sanayi, tarım ve ulaşım, modern bir büyük endüstriyel teknik temel kazandığında, ancak o zaman kesin kazanmış olacağız." (Lenin, Bütün Eserler, C. 26, s. 58, Rusça.)

Buradan, birinci olarak, bir küçük köylü ülkesinde yaşadığımız sürece, kapitalizmin köklerini henüz kazımadığımız sürece, kapitalizm için komünizm için olduğundan daha sağlam bir ekonomik temelin var olduğu sonucu çıkar. Bir ağacın kesildiği, ama güç yetmediği için köklerin temizlenemediği olur. İşte, ülkemizde kapitalizmin restorasyonu ***olanağı*** buradan çıkar.

Buradan, ikinci olarak, bizde kapitalizmin restorasyonu olanağının dışında, ***sosyalizmin zaferi olanağının*** da bulunduğu sonucu çıkar, çünkü ***eğer*** ülkenin elektriklendirilmesinde gayretle çalışırsak, eğer sanayiye, tarıma ve ulaşıma modern büyük sanayinin teknik temelini verirsek, kapitalizmin yeniden inşa ***olanağını*** ortan ***kaldırabiliriz,*** kapitalizmin köklerini temizleyebiliriz ve ülkemizde kapitalizm üzerinde kesin zaferi kazanabiliriz. İşte ülkemizde sosyalizmin zaferi ***olanağı*** buradan çıkar.

Buradan son olarak, sosyalizmi yalnızca sanayide inşa etmenin ve köyün kenti "kendiliğinden izleyeceği" inancıyla tarımı kendiliğindenci gelişime bırakmanın olanaksız olduğu sonucu çıkar. Kentte sosyalist bir sanayinin varlığı, köyün sosyalist dönüşümünün temel faktörüdür. Ama bu, bu faktörün bütünüyle yeterli olduğu anlamına gelmez. Sosyalist kentin, köylü kırı sınırsız yönlendirebilmesi için, Lenin'in dediği gibi, "ülke ekonomisini, ***tarımı da****, yeni bir teknik temele, modern büyük üretimin teknik temeline oturtmak" gereklidir.

Lenin'den alıntı, Lenin'den bir başka alıntıyla, "NEP bize, sosyalist ekonominin temelini kurma ***olanağını**** tümüyle garantiler" alıntısıyla çelişki içinde değil midir? Hayır, bu sözkonusu değildir. Tersine, iki alıntı birbiriyle tamamen uyum içindedir. Lenin, NEP'in bize hazır sosyalizmi sunduğunu asla söylemiyor, Lenin yalnızca,

* *Altını ben çizdim.* ***—J. St.***

NEP'in bize, sosyalist ekonominin temelini kurma ***olanağını*** garantilediğini söylüyor. Sosyalizmin kurulma ***olanağıyla, gerçekten kurulması*** arasında büyük bir fark vardır. Olanakla gerçeği birbirine karıştırmamak gerekir. Tam da bu olanağın gerçek olması için, tam da bunun için Lenin, ülkenin elektriklendirilmesini ve sanayi, tarım ve ulaşım için teknik temel olarak, ülkemizde sosyalizmin nihai zaferinin koşulu olarak, modern bir büyük sanayinin yaratılmasını öneriyor.

Fakat sosyalizmin kurulması için bu koşullar bir-iki yılda yaratılamaz. Bir-iki yıl içinde ülke sanayileştirilemez, güçlü bir sanayi kurulamaz, köylülüğün milyonluk kitleleri kooperatiflerde örgütlenemez, tarıma yeni bir teknik temel verilemez, bireysel köylü çiftlikleri büyük kolektif çiftliklerde birleştirilemez, Sovyet çiftlikleri geliştirilemez, kentte ve kırda kapitalist unsurlar kısıtlanamaz ve yenilgiye uğratılamaz. Bunun için proletarya diktatörlüğünün yıllar süren yorucu inşa çalışması gereklidir. Bu yapılmadığı sürece —ve birdenbire yapılamaz—, küçük üretimin hiç durmaksızın ve kitlesel çerçevede hâlâ kapitalizmi ve burjuvaziyi ürettiği ve kapitalizmin restorasyonu tehlikesinin varlığını sürdürdüğü bir küçük-köylü ülkesi olarak kalırız. Ve proletaryamız boşlukta değil, bilakis tüm çeşitliliğiyle gerçek, reel yaşamın ortasında yaşamın ortasında yaşadığından, küçük üretim temelinde ortaya çıkan burjuva unsurlar "proletaryayı her yönden küçük burjuva bir atmosferle" çevreler, "onun içine kadar işler, demoralize eder, proletarya içine durmadan küçük burjuva karaktersizliğe, parçalanmaya, bireyciliğe, değişken coşku ve cesaretsizliğe yol açar" (Lenin, Seçme Eserler, C. 10, s. 78. [s. 99. —İnter Yayınları.]) ve bu biçimde proletaryanın ve onun partisinin içine belirli yalpalamalar, belirli bir sebatsızlık taşırlar.

Partimiz saflarındaki çeşitli yalpalamaların ve Leninist çizgiden sapmaların kökleri ve temeli buradadır.

Bu nedenle Partimizde sağ ya da "sol" sapma sorunu önemsiz bir sorun olarak değerlendirilmemelidir.

Partimizdeki ***sağ,*** açıkça opürtünist sapmanın tehlikesi neden

ibarettir? Düşmanlarımızın gücünü, kapitalizmin gücünü ***küçümsemesinden***, kapitalizmin restorasyonu tehlikesini görmemesinden, proletarya diktatörlüğü koşulları altında sınıf mücadelesinin mekaniğini anlamamasından ve bu yüzden sanayimizin gelişme temposunu yavaşlatma, kentte ve kırda kapitalist unsurlara kolaylıklar tanıma, kolektif ve Sovyet çiftlikleri sorununu geri plâna itme, dış ticaret tekelini gevşetme vs. vs. talep ederek, kapitalizme bu kadar kolayca tavizler vermesinden ibarettir.

Partimizde sağ sapmanın zaferinin, kapitalizmin güçlerini zincirlerinden boşandıracağından, proletaryanın devrimci pozisyonlarını sarsacağından ve ülkemizde kapitalizmin restorasyonu şansını yükselteceğinden hiç kuşku yoktur.

Partimizde "sol" (Troçkist) sapmanın tehlikesi neden ibarettir? Düşmanlarımızın gücünü, kapitalizmin gücünü ***abartmasından,*** yalnızca kapitalizmin restorasyonu olanağını görmesinden, ama ülkemizin güçleriyle sosyalizmin kurulması olanağını görmemesinden, umutsuzluğa düşmesinden ve kendisini, Partimizde Termidorculuk gevezeliğiyle avutmak zorunda kalmasından ibarettir.

Lenin'in, "bir küçük köylü ülkesinde yaşadığımız sürece, Rusya'da kapitalizm için komünizm için olduğundan daha sağlam bir ekonomik temel vardır" sözlerinden — Lenin'in bu sözlerinden "sol" sapmanın temsilcileri, yanlış sonuç çıkarıyorlar: SSCB'de sosyalizmi kurmanın bütünüyle olanaksız olduğu, köylülükle hiçbir şey yapılamayacağı, işçi sınıfı ve köylülüğün ittifakı düşüncesinin eskimiş bir düşünce olduğu, eğer Batı'da muzaffer devrim yardımımıza gelmezse, SSCB'de proletarya diktatörlüğünün devrilmek ya da yozlaşmak zorunda olduğu ve eğer köylülükle kopuşma pahasına da olsa gerçekleştirilmek zorunda olan aşırı sanayileşme fantastik plânı kabul edilmezse SSCB'de sosyalizm davasının yitirilmiş sayılması gerektiği yanlış sonucunu çıkarıyorlar.

"Sol" sapmanın politikasındaki maceracılık bu yüzdendir. Politikada "insanüstü" sıçramalar bu yüzdendir.

Partimizde "sol" sapmanın bir zaferinin, işçi sınıfının köylü

tabanından kopmasına, işçi sınıfının öncüsünün diğer işçi kitlelerinden kopmasına ve dolayısıyla proletaryanın yenilgisine ve aynı zamanda kapitalizmin restorasyonu için önkoşulların teşvikine yol açacağına hiç kuşku yoktur.

Gördüğümüz gibi, gerek "sol" gerekse sağ iki tehlike de, Leninist çizgiden gerek sağ gerekse "sol" iki sapma da farklı yönlerden de olsa bir ve aynı sonucu doğuruyorlar.

Bu tehlikelerden hangisi daha kötüdür? İkisinin de "daha kötü" olduğuna inanıyorum.

Bu iki sapma arasında, kendilerine karşı başarıyla mücadele edilmesi bakımından fark, şu anda Parti için "sol" sapma tehlikesinin sağ sapma tehlikesinden daha açık olmasından ibarettir. "Sol" sapmaya karşı birkaç yıldan beri güçlendirilmiş bir mücadele yürütmemiz, tabii ki Parti için sonuçsuz kalamazdı. Parti'nin "sol" Troçkist sapmaya karşı mücadele yıllarında çok şey öğrendiği açıktır ve onu "sol" gevezeliklerle aldatmak artık kolay değildir.

Eskiden de var olan ve şimdi, geçen yılki tahıl alımı kriziyle bağıntılı olarak küçük-burjuva elementar gücün güçlenmesi sonucunda daha göze batıcı şekilde ortaya çıkan sağ tehlikeye gelince, öyle sanıyorum ki bu, Partimizin belli kesimlerinde o kadar açık değildir. Bu nedenle, "sol", Troçkist tehlikeye karşı mücadeleyi bir nebze bile zayıflatmaksızın, ağırlık noktasını sağ sapmaya karşı mücadeleye kaydırmak ve bu sapmanın tehlikesini Parti'nin Troçkist tehlikeyi bildiği gibi açıkça bilmesi için her türlü önlemi almak görevimizdir.

Eğer gelişmemizin ***zorlukları*** sorunuyla bağıntılı olmasa, sağ sapma sorunu bizde belki de şimdiki keskinlikte olmayacaktı. Ama tam da sağ sapmanın varlığı, gelişmemizin zorluklarını büyütüyor ve bu zorlukların aşılmasını engelliyor. Ve sağ tehlike tam da bu zorlukların aşılmasını güçleştirdiğinden, tam da bu yüzden sağ tehlikenin yenilgiye uğratılması sorunu bizim için özellikle büyük önem kazanıyor.

Zorluklarımızın karakteri üzerine bir kaç söz. Zorluklarımızın asla durgunluk ya da çöküş zorlukları olarak değerlendirilmemesi gerektiği gözönünde tutulmalıdır. Ekonominin çöküşünde ya da durgunluğunda ortaya çıkan zorluklar vardır; bu durumda durgunluk daha az sancılı hale getirilmeye ya da ekonominin çöküşü durdurulmaya çalışılır. Bizim zorluklarımızın bu tür zorluklarla ilgisi yoktur. Bizim zorluklarımızda karakteristik olan ***yükselişin*** getirdiği, büyümenin getirdiği zorluklar olmalarıdır. Bizde zorluklardan söz edildiğinde, normalde söz konusu olan, sanayi üretiminin yüzde kaç ***artırılacağı,*** ekim alanının yüzde kaç ***büyütüleceği,*** verimliliğin kaç pud ***çoğaltılacağı*** vs. vs.'dir. Ve tam da zorluklarımız çöküşün ya da durgunluğun değil yükselişin zorlukları olduğundan, tam da bu yüzden Parti için çok tehlikeli bir şey olarak görülmeleri gerekmez.

Ama zorluk yine de zorluktur. Ve zorlukların aşılması için tüm güçlerin toplanması gerektiğinden, dayanıklılık ve sebat gerektiğinden, ama dayanıklılık ve sebat herkeste —belki yorgunluğun ve gerginliğin sonucunda ya da olabildiğince sakin, mücadelesiz ve heyecansız yaşam yeğlendiği için— yeterince bulunmadığından, tam da burada her türlü yalpalamalar başlar, en az direniş doğrultusunda çarketmeler, sanayinin gelişme temposunun yavaşlatılması üzerine, kapitalist unsurlar için kolaylıklar üzerine, kolektif ve Sovyet çiftliklerinin reddi üzerine ve genel olarak günlük çalışmanın alışılmış ve sakin koşullarının çerçevesini aşan her şey üzerine söylentiler başlar.

Ancak karşı karşıya olduğumuz zorlukları aşmadan ilerleyemeyiz. Zorlukları aşmak için ise, herşeyden önce sağ tehlike altedilmeli, zorluklara karşı mücadeleyi engelleyen ve Partimizin zorlukları aşmak için mücadele isteğini dinamitlemeye çalışan sağ sapma herşeyden önce aşılmalıdır.

Kastedilen elbette gerçek bir mücadeledir, sağ sapmaya karşı yalnızca lafta kalan ve kağıt üzerinde duran bir mücadele değil. Partimizde, vicdanlarını rahatlatmak için, sağ tehlikeye karşı mücadele ilan etmekten kaçınmayan kişiler vardır, bunlar papazlar gibi zaman

zaman "Halleluya, Halleluya" diye bağırırlar, ama sağ sapmaya karşı mücadeleyi gerektiği gibi harekete geçirmek ve bu sapmayı gerçekten yenilgiye uğratmak için hiçbir, en küçük bir pratik önlem bile almazlar. Bu akım bizde, sağ, açık oportünist sapma karşısında ***uzlaşmacı*** bir akım olarak adlandırılır. Böyle bir uzlaşmacılığa karşı mücadelenin, sağ sapmaya karşı, sağ tehlikeye karşı genel mücadelenin bir parçası olduğunu kavramak zor değildir. Çünkü, oportünistleri kanatları altına alan uzlaşmacılığa karşı sistematik bir mücadele yürütülmezse, sağ, oportünist sapmayı aşmak olanaksızdır.

Sağ sapmanın taşıyıcıları sorunu, tayin edici olmasa da kuşkusuz önemlidir. Sağ tehlikenin taşıyıcılarına, geçen yılki tahıl alım krizi sırasında, bir dizi komünistin kaza dairelerinde ve köylerde Parti politikasına karşı çıktığı ve Kulak unsurlarla birleşme doğrultusunda çalıştığı Partimizin alt örgütlerinde rastladık. Bu tür unsurların bu yılın ilkbaharında Parti'den ihraç edildiğini biliyorsunuz, bu yılın fiubat ayı tarihli, Partimiz MK'sının bilinen belgesinde bundan açıkça söz edilmektedir.

Ancak bu tür unsurların Partimizde kalmadığını iddia etmek yanlış olurdu. Daha üstlere, Parti'nin ilçe ve il örgütlerine çıkıldığında, Sovyet ve kooperatif aygıtları titizlikle incelendiğinde, sağ tehlikenin ve buna karşı uzlaşmacılığın taşıyıcıları kolaylıkla bulunabilecektir. Parti ve Sovyet aygıtımızın bir dizi fonksiyonerinin, sağ sapmaya doğru eğilimin tüm açıklıkla kendini gösterdiği "mektuplar"ı, "açıklamalar"ı ve diğer belgeleri bilinmektedir. Bu mektupların ve belgelerin MK Temmuz Plenumu'nun stenografik tutanağında anıldığını biliyorsunuz.

Daha da üste çıkılıp ve MK üyeleri arasında durumun nasıl olduğu sorulduğunda, MK üyeleri arasında da, son derece önemsiz de olsa, sağ tehlike karşısında uzlaşmacı tutuma sahip belli unsurların bulunduğunu kabul etmek gerekir. MK Temmuz Plenumu'nun stenografik tutanağı bunun doğrudan kanıtıdır.

Ya Politbüro'da durum nasıldır? Politbüro'da herhangi bir sapma

var mıdır? Politbüro'da ne sağcılar ne "solcular" ne de onların karşısında uzlaşmacılar vardır. Bunu burada gayet kategorik olarak söylemek gerekiyor. Parti'ye hayırhah yaklaşmayan unsurlar ve her türden muhalifler tarafından yaygınlaştırılan, MK'mız Politbüro'sunda bir sağ sapmanın ya da onun karşısında uzlaşmacı bir tutumun olduğu söylentisine bir son vermenin zamanıdır.

Moskova örgütünde ya da onun tepesinde, Moskova Komitesi'nde yalpalamalar oldu mu? Evet, oldu. fiimdi, orada yalpalamalar olmadığını iddia etmek budalaca olurdu. Penikov'un, açık yürekli konuşması bunun doğrudan bir kanıtıdır. Penikov, Moskova Örgütü'nde ve Moskova Komitesi'nde sonuncu değildir. Parti politikamızın son derece önemli bir dizi sorununda hatalarını dolandırmadan ve açıkça kabul edişini dinlediniz. Elbette bu, tüm Moskova Komitesi'nin yalpaladığı anlamına gelmiyor. Hayır, asla. Moskova Komitesi'nin, Moskova Örgütü üyelerine yaptığı bu yılın Ekim ayındaki çağrısı gibi bir belge, Moskova Komitesi'nin, bazı üyelerinin yalpalamalarını aşmayı başardığını kanıtlıyor kuşkusuz. Moskova Komitesi'nin yönetici çekirdeğinin, durumu kesin olarak düzelteceğinden kuşku duymuyorum.

Bazı yoldaşlar, ilçe örgütlerinin bu meseleye müdahale etmiş ve Moskova Örgütü'nün bazı yöneticilerinin hata ve yalpalamalarının bertaraf edilmesi sorununu ortaya atmış olmalarından hoşnutsuzlar. Böyle bir hoşnutsuzluğun nasıl haklı gösterilebileceğini bilmiyorum. Moskova Örgütü ilçe aktiflerinin seslerini yükseltmelerinde ve hata ve yalpalamaların bertaraf edilmesini talep etmelerinde kötü ne olabilir? Tabandan özeleştirinin işareti altında çalışmıyor muyuz yoksa? Özeleştirinin, Parti üyeliğinin ve genel olarak proleter kitlenin aktivitesini artırdığı gerçek değil midir yoksa? İlçe aktiflerinin duruma hakim olduklarını göstermelerinde kötü ya da tehlikeli olan nedir?

MK meseleye müdahale ettiğinde doğru mu davrandı? MK'nın doğru davrandığını sanıyorum. Bersin, İlçe Parti örgütünün karşı çıktığı bir yönetici ilçe fonksiyonerinin görevden alınması sorununu koyarken, MK'nın çok sert davandığına inanıyor. Bu tümüyle yanlıştır. Bersin'e, 1919 ve 1920 yıllarından bazı epizotlar anımsatabilirim; bazı MK üyeleri, Parti çizgisine karşı, bana göre çok ağır olmayan hatalar işlediklerinde, Lenin'in önerisi üzerine herkese ibret olacak biçimde cezalandırıldılar, içlerinden biri Türkistan'a gönderildi, bir başkası neredeyse MK'dan ihraç edilecekti.

Lenin böyle davrandığında haklı mıydı? Tümüyle haklı olduğuna

inanıyorum. MK içinde durum o zaman bugünkü gibi değildi. O zaman MK'nın yarısı Troçki'nin arkasındaydı ve bizzat MK içinde durum sağlam değildi. Bugün MK kıyaslanamayacak biçimde daha yumuşak davranıyor. Neden? Lenin'den daha yumuşak olmak istediğimiz için mi? Hayır, meselenin özü bu değildir. Meselenin özü, MK'da durumun bugün o zamankinden sağlam olması ve MK'nın şimdi daha yumuşak davranma olanağına sahip bulunmasıdır.

Zaharov da, MK'nın gecikmeli müdahale ettiği iddiasında haksızdır. Haksızdır, çünkü MK müdahalesinin aslında bu yılın daha fiubat ayında başladığını herhalde bilmiyor. Zaharov isterse bunu öğrenebilir. Ne var ki, MK'nın müdahalesi hemen olumlu sonuçlar vermedi. Fakat bundan dolayı MK'yı suçlamak tuhaf olurdu.

Sonuçlar:

1) Sağ tehlike, Partimizde ciddi bir tehlike arzetmektedir, çünkü kökü ülkemizin sosyal ve ekonomik koşullarındadır,

2) Sağ sapma tehlikesi, sağ sapma ve onun karşısında uzlaşmacılık aşılmaksızın aşılmayacak olan zorlukların varlığıyla büyümektedir;

3) Moskova Örgütü'nde yalpalamalar, kararsızlık unsurları vardı;

4) Moskova Komitesi'nin çekirdeği, MK'nın ve ilçe aktiflerinin yardımıyla, yalpalamaları bertaraf etmek için tüm önlemleri aldı;

5) Moskova Komitesi'nin, önceden ortaya çıkmış olan hataları aşmayı başaracağına kuşku yoktur;

6) Görev, iç mücadeleyi tasfiye etmek, Moskova Örgütü'nü yekpare bir bütün halinde birleştirmek ve hücre yönetimlerinin yeniden seçimini, tam gelişmiş özeleştiri temelinde başarıyla gerçekleştirmekten ibarettir. *(Alkışlar.)*

SBKP(B)'DEKİ SAĞ SAPMA ÜZERİNE

SBKP(B) MK ve MKK Plenumu'nda Konuşma
Nisan 1929

I
SINIFSAL DEĞİŞİKLİKLER VE GÖRÜŞ AYRILIKLARIMIZ

Görüş ayrılıklarımız nelerdir, neyle bağıntılıdır?

Bunlar herşeyden önce, son zamanlarda ülkemizde ve kapitalist ülkelerde meydana gelen sınıfsal değişiklikler sorunuyla bağıntılıdır. Bazı yoldaşlar, Partimizdeki görüş ayrılıklarının tesadüfi nitelik taşıdığına inanıyorlar. Bu yanlıştır, yoldaşlar. Partimizdeki görüş ayrılıkları, son zamanlarda meydana gelen ve gelişmede bir değişklik ortaya çıkaran sınıfsal değişiklikler temelinde, sınıf mücadelesinin keskinleşmesi temelinde ortaya çıkmıştır.

Buharin grubunun esas hatası bu değişiklikleri ve dönüşümü görmemesidir; görmemesi ve anlamak istememesidir. Buharinci muhalefetin karateristik belirtisini oluşturan, Parti'nin ve Komintern'in yeni görevleri konusundaki anlayışsızlık da zaten bununla açıklanır.

Farkına vardınız mı, yoldaşlar, Buharinci muhalefetin liderleri MK ve

MKK Plenumu'ndaki konuşmalarında, ülkemizdeki sınıfsal değişiklikler sorununu tamamen es geçmişler, sınıf mücadelesinin keskinleşmesinden tek söz etmemiş, görüş ayrılıklarımızın tam da sınıf mücadelesinin bu keskinleşmesiyle bağıntılı olduğuna uzaktan bile değinmemişlerdir. Herşey hakkında konuştular, felsefe üzerine konuştukları kadar teori üzerine de konuştular, ama şu anda Partimizin yönelimini ve pratiğini belirleyen sınıfsal değişikliklere ilişkin tek söz bile etmediler.

Bu tuhaf durum ne ile açıklanır? Belki de unutkanlıkla? Elbette değil! Politikacılar en önemli olanı unutamazlar. Bu durum, şimdi gerek bizim ülkemizde gerekse de kapitalist ülkelerde yaşanan yeni devrimci süreçleri görmemeleri ve anlamamalarıyla açıklanır. Bu durum, en önemli olanı görmemiş olmalarıyla, sınıfsal değişiklikleri görmemiş olmalarıyla —ki bir politikacının buna hakkı yoktur— açıklanır. Partimizin önündeki yeni görevler konusunda, Buharinci muhalefetin sergilediği şaşkınlık ve çaresizlik de zaten bununla açıklanır.

Partimizdeki son olayları anımsayın. Partimizin son zamanlarda, ülkemizde meydana gelen sınıfsal değişikliklerle bağıntılı olarak gündeme getirdiği şiarları anımsayın. ***Özeleştiri*** şiarını, ***bürokratizme karşı mücadelenin*** şiddetlendirilmesi ***ve Sovyet aygıtının arındırılması*** şiarını, ***yeni ekonomik kadroların ve kızıl uzmanların yetiştirilmesi*** şiarını, ***kolektif çiftlik ve Sovyet çiftlikleri hareketinin*** güçlendirilmesi şiarını, ***Kulaklara karşı saldırı*** şiarını, ***üretimde maliyet fiyatlarının düşürülmesi*** ve ***sendikaların pratik çalışmasının*** temelden ***iyileştirilmesi*** şiarını, ***Parti'nin arındırılması*** şiarını vs. kastediyorum. Bu şiarlar bazı yoldaşlara akıl karıştırıcı ve başdöndürücü geldi. Fakat şu anda bu şiarların Parti'nin en gerekli ve en aktüel şiarları olduğu açıktır.

Konu, Şahti Olayı ile ilgili olarak yeni ekonomik kadrolar sorununu, eski uzmanların yerini alacak işçi sınıfı içinden kızıl uzmanların yetiştirilmesi sorununu yeniden ortaya atmamızla başladı.

Şahti Olayı'yla ilgili olarak ortaya ne çıktı? Burjuvazinin kesin olarak yenilmekten henüz çok uzak olduğu, iktisadi inşamızda zararlı çalışmalar örgütlediği ve bundan sonra da örgütleyeceği, ekonomi, sendika ve kısmen de Parti örgütlerimizin sınıf düşmanlarımızın fesatçılığını göremediği, yani

bizlerin sınıfsal uyanıklıklarını geliştirip sağlamlaştırarak örgütlerimizi bütün gücümüzle, bütün olanaklarla sağlamlaştırmak ve iyileştirmek zorunda olduğumuz ortaya çıkmıştır.

Bununla bağıntı içinde ***özeleştiri*** şiarı sorunu yakıcılık kazandı. Neden? Çünkü eleştiri ve özeleştiriyi tamamen geliştirmeden, örgütlerimizin çalışmasını kitlelerin denetimine tabi tutmadan, ekonomi, sendika ve Parti örgütlerimizi iyileştirmek, sosyalizmin inşasını ilerletmek ve burjuvazinin zararlı çalışmalarını boşa çıkarmak olanaksızdır. Bu zararlı çalışmaların geçmişte yaşandığı ve hâlâ sürdüğü bir olgudur, hem de sadece kömür havzalarında değil, aynı zamanda metal üretiminde, savaş endüstrisinde, Ulaşım İşleri Halk Komiserliği'nde, altın ve platin endüstrisinde vs. vs.

Özeleştiri şiarı bundandır.

Devamla, tahıl alımında karşılaşılan zorluklarla bağıntı içerisinde, Kulakların Sovyet iktidarının fiyat politikasına karşı saldırılarıyla bağıntı içerisinde, kolektif çiftlikler ve Sovyet çiftliklerinin mümkün olduğunca fazla geliştirilmesi, Kulaklara karşı saldırıya geçilmesi ve varlıklı Kulak unsurlar üzerinde baskı yapma yoluyla tahıl temin edilmesinin örgütlenmesi sorununu, bütün sertliğiyle ortaya getirdik.

Tahıl temininde karşılaşılan zorluklar neyi gösterdi? Kulakların uyumadığını, giderek geliştiğini, Parti, Sovyet ve kooperatif örgütlerimizin, en azından bunlardan bir kısmının, düşmanla mücadele edecek yerde, onu görmez ya da onunla uzlaşırken Sovyet iktidarının politikasına karşı fesat örgütlediğini gösterdi.

Özeleştirinin, Parti örgütlerimizin ve genelde, kooperatif ve alım örgütlerinin denetlenmesi ve iyileştirilmesi yönündeki şiarın yeniden öne çıkarılması bundandır.

Devamla, yeni görevlerle, sosyalizm temelinde sanayi ve tarımın yeniden yapılanmasıyla bağıntı içerisinde, üretim maliyetlerinin sistematik biçimde düşürülmesi, çalışma disiplininin sağlamlaştırılması, sosyalist yarışmanın geliştirilmesi vs. şiarları ortaya çıkmıştır. Bu görevler, sendikaların ve Sovyet aygıtının bütün pratik çalışmasının gözden geçirilmesini, bu örgütlerin temelden canlandırılmasını ve bürokratizm unsurlarından temizlenmesini

gerektirmiştir.

Sendikalar ve Sovyet aygıtında bürokratizme karşı mücadele şiarının öne çıkarılması bundandır.

Son olarak, Parti temizliği şiarı sorunu. Bizzat partiye gerekli keskinliği vermeden, Sovyet, ekonomi, sendikal ve kooperatif örgütlerinin sağlamlaştırılabileceğine, bunların bürokratizmin döküntülerinden temizlenebileceğine inanmak gülünç olurdu. Bürokratik unsurların, sadece ekonomi ve kooperatif örgütlerinde, sendika ve Sovyet örgütlerinde değil, aynı zamanda bizzat Parti örgütlerinde de yaşadığına hiç kuşku yoktur. Eğer Parti bütün bu örgütlerin önder gücüyse, işçi sınıfının tüm diğer örgütlerinin eksiksiz canlandırılması ve iyileştirilmesi için, Parti temizliğinin önkoşul olduğu açıktır. Parti temizliği şiarı bundandır.

Bu şiarlar tesadüfi midir? Hayır, tesadüfi değildir. Tesadüfi olmadıklarını kendiniz görüyorsunuz. ***Bunlar, kapitalist unsurlara karşı sosyalizmin saldırısı denen parçalanamaz zincirin zorunlu halkalarıdır.***

Bu şiarlar, herşeyden önce, sanayi ve tarımımızın sosyalizm temelinde yeniden yapılanması dönemiyle bağıntılıdır. Fakat ekonominin sosyalizm temelinde yeniden yapılanması nedir? Bu, ekonomideki kapitalist unsurlara karşı tüm cephe boyunca sosyalizmin saldırısıdır. Bu, ülkemiz işçi sınıfının, sosyalizmin kurulması yolunda son derece ciddi bir ilerlemesidir. Ne var ki bu yeniden yapılanmayı gerçekleştirmek için, herşeyden önce, hem ekonomi, Sovyet organları, sendikalardaki ve hem de Parti ve kooperatiflerdeki sosyalist inşa kadrolarını iyileştirmek ve güçlendirmek, bütün örgütlerimize gerekli keskinliği kazandırmak, onları pisliklerden arındırmak ve işçi sınıfı ve köylülüğün milyonlarca kitlesinin aktivitesini yükseltmek zorunludur.

Bu şiarlar ayrıca, ekonominin kapitalist unsurlarının sosyalizmin saldırısına karşı direnişi olgusuyla bağıntılıdır. Şahti Olayı diye bilinen olayı bir rastlantı olarak düşünmemek gerekir. "Şahticiler" bugün sanayimizin bütün dallarında bulunmaktadır. Bir çoğu ayıklandı, ama henüz hepsi değil. Burjuva entelektüellerinin zararlı çalışmaları, gelişen sosyalizme karşı direnişin en tehlikeli biçimlerinden biridir. Bu zararlı çalışmalar, uluslararası sermayeyle ilişkili olduğundan, daha da tehlikelidir. Burjuvazi-

nin zararlı çalışması kapitalist unsurların hâlâ teslim olmadığına, Sovyet iktidarına karşı yeni saldırılar için güç topladığına dair kuşku götürmez bir kanıttır.

Kırın kapitalist unsurlarına gelince, Kulakların ikinci yıldır devam eden, Sovyet iktidarının fiyat politikasına karşı saldırısını hiç mi hiç rastlantı olarak düşünmemek gerekir. 1927 yılına kadar tahılını kendi isteğiyle veren Kulakın, 1927'den sonra tahılını kendi isteğiyle vermekten vazgeçmesi gerçeğini birçokları hâlâ anlayamıyorlar. Ne var ki bunda şaşılacak hiçbir şey yok. Kulak, önceleri nispeten güçsüzken, çiftliğini ciddi biçimde geliştirme olanağına, çiftliğini güçlendirmek için yeterli sermayeye sahip değilken, dolayısıyla da tahıl üretimindeki fazlasının tümünü ya da nerdeyse tümünü pazara getirmek zorunda kalırken, şimdi artık —bir dizi verimli yılın ardından, çiftliğini geliştirdikten, gerekli sermayeleri toplamayı başardıktan sonra— pazarda manevra yapma, bütün değerlerin değeri olan ekmeklik tahılı ihtiyat olarak kendisi için alıkoyma olanağına kavuştu ve artık et, yulaf, arpa ve diğer daha az önemli ürünleri pazara sunmayı yeğliyor. Kulakın şimdi gönüllü olarak tahılını vereceğini ummak gülünç olurdu.

Kulakın bugün Sovyet iktidarının politikasına karşı gösterdiği direnişin kökü burada yatmaktadır.

Fakat sosyalizmin saldırısına karşı kentte ve kırda kapitalist unsurların direnişi nedir? Bu, yeniye karşı eskiyi savunmak amacıyla, proletaryanın sınıf düşmanlarının güçlerini yeniden düzenlemesidir. Bu koşulların, sınıflar mücadelesinin keskinleşmesine yol açmak zorunda olduğunu anlamak zor değildir. Ne var ki sınıf düşmanlarının direnişini kırmak ve sosyalizmin ilerlemesi için yolu açmak için, tüm diğerleri bir yana, bütün örgütlerimize gerekli keskinliği kazandırmak, onları bürokratizmden arındırmak, kadrolarını iyileştirmek ve işçi sınıfıyla köyün emekçi kesimlerinin milyonlarca kitlesini köyde ve kentteki kapitalist unsurlara karşı harekete geçirmek zorunludur.

Partimizin şu anki şiarları bu sınıfsal değişiklikler temelinde or-

taya çıkmıştır.

Kapitalist ülkelerdeki sınıfsal değişiklikler için de aynı şeyler söylenmelidir. Kapitalizmin stabilizasyonunun değişikliklere maruz kalmadığını sanmak gülünç olurdu. Bu stabilizasyonun sağlamlaştığını ve kalıcılaştığını iddia etmek ise, daha da gülünç olurdu. Gerçekte, kapitalizmin stabilizasyonunun her geçen ay, her geçen gün gittikçe altı oyulmakta ve sarsılmaktadır. Dış pazarlar ve hammaddeler uğruna mücadele, silahlanmaların artması, Amerika ile İngiltere arasındaki antagonizmanın derinleşmesi, SSCB'de sosyalizmin büyümesi, kapitalist ülkeler işçi sınıfının solculaşması, Avrupa ülkelerinde grevler ve sınıf çatışmaları dalgası, sömürgelerde, bu arada Hindistan'da da, devrimci hareketin yükselişi, dünyanın bütün ülkelerinde komünizmin gelişmesi — bütün bunlar, kapitalizm ülkelerinde yeni devrimci yükselişin unsurlarının olgunlaşmaya başladığını açıkça gösteren olgulardır.

Kapitalizmin sosyal dayanağı olarak sosyal-demokrasiye ve herşeyden önce de onun "sol" kanadına karşı mücadeleyi şiddetlendirme görevi bundandır.

Komünist partiler içindeki sağ unsurlara karşı, sosyal-demokrat etkinin acentalarına karşı mücadeleyi şiddetlendirme görevi bundandır.

Komünist partiler içinde oportünizmin sığınağı olan, sağ sapmayla uzlaşmacılığa karşı mücadeleyi şiddetlendirme görevi bundandır.

Komünist partileri sosyal-demokratik geleneklerden arındırma şiarı bundandır.

Sendikalarda komünizmin sözümona yeni taktiği bundandır.

Bazı yoldaşlar bu şiarların anlam ve önemini anlamıyorlar. Fakat bir Marksist, bu şiarlar gerçekleştirilmeden proleter kitlelerin yeni sınıf mücadelelerine hazırlanmalarının ve sosyal-demokrasi üzerinde zafer kazanmanın düşünülemez olacağını, kapitalizme karşı

mücadelede işçi sınıfına önderlik edebilecek komünist hareketin gerçek liderlerinin seçiminin olanaksız olacağını daima anlayacaktır.

Partimizin hem iç politikasına ilişkin, hem de Komintern'e ilişkin bugünkü şiarlarının onların temeli üzerinde ortaya çıktığı ülkemizdeki ve kapitalizmin ülkelerindeki sınıfsal değişiklikler bunlardır, yoldaşlar.

Partimiz bu sınıfsal değişiklikleri görüyor. Yeni görevlerin önemini kavrıyor ve güçleri bu görevleri çözmek için harekete geçiriyor. Onun için olayları tam hazırlıklı karşılıyor. Onun için önündeki zorluklardan korkmuyor, çünkü bunların üstesinden gelmeye hazır.

Buharin grubunun talihsizliği, bu sınıfsal değişiklikleri görmemesi ve Parti'nin yeni görevlerini kavramamasıdır. Ve tam da bunları kavramadığı için, tam bir çaresizlik içinde bulunuyor, zorluklar karşısında kaçmaya geri çekilmeye ve teslim olmaya hazır bulunuyor.

Yenisey gibi büyük bir nehirde fırtına öncesi balıkçıları gördünüz mü hiç? Ben defalarca gördüm. Bir grup balıkçı vardır ki, bastıran fırtına karşısında bütün güçlerini harekete geçirir, adamlarını cesaretlendirir ve teknesini soğukkanlılıkla fırtınaya karşı sürer: "Dümeni daha sıkı tutun çocuklar, dalgaları yarın, başaracağız!"

Bir grup balıkçı daha vardır ki, fırtınanın yaklaştığını hissederek cesaretini yitirir, sızlanmaya ve kendi saflarında moral bozukluğu yaratmaya başlar: "Eyvah, fırtına patlıyor, yere çökün çocuklar, teknenin zeminine yapışın, gözlerinizi kapayın, belki şu ya da bu şekilde kıyıya sürükleniriz." *(Genel gülüşmeler.)*

Buharin grubunun zihniyet ve davranışının, panik içinde korkuya kapılarak zorluklar karşısında gerileyen balıkçıların zihniyet ve davranışına iki su damlası kadar benzediğini kanıtlamaya daha gerek var mı?

Biz, Avrupa'da yeni bir devrimci yükselişin önkoşullarının olgunlaşmakta olduğuna, bu durumun bize, komünist partiler içinde sağ sapmaya karşı mücadeleyi güçlendirmek ve sağ sapmacıları partiden kovmak, sağ sapmayı örtbas eden uzlaşmacılığa karşı mücadeleyi güçlendirmek, komünist partilerde sosyal-demokrat geleneklere karşı mücadeleyi güçlendirmek vs. vs. hususunda yeni görevler yüklediğini söylüyoruz. Buharin ise bizi, bütün bunların saçmalık olduğunu, önümüzde böyle yeni görevler bulunmadığını, gerçekte sözkonusu olanının MK çoğunluğunun ona, yani Buharin'e "dayak atmak" istemesi olduğunu söyleyerek yanıtlıyor.

Biz, ülkemizdeki sınıfsal değişikliklerin bize, üretimin maliyet fiyatlarını sistematik olarak düşürmeyi ve işyerlerinde çalışma disiplinini sağlamlaştırmayı gerektiren yeni görevler yüklediğini, bu görevleri gerçekleştirmenin sendikaların tüm pratik çalışmasını temelden değiştirmeden mümkün olmadığını söylüyoruz. Tomski ise bizi, bütün bunların saçmalık olduğunu, önümüzde böyle yeni görevler bulunmadığını, gerçekte sözkonusu olanın, MK çoğunluğunu ona, yani Tomski'ye "dayak atmak" istemesi olduğunu söyleyerek yanıtlıyor.

Biz, ekonominin yeniden yapılanmasının bize, Sovyet ve ekonomi aygıtlarında bürokratizme karşı mücadelenin güçlendirilmesi, bu aygıtların çürümüş, yabancı ve zararlı unsurlardan arındırılması hususunda yeni görevler yüklediğini söylüyoruz. Rikov ise bizi, bütün bunların saçmalık olduğunu, önümüzde böyle yeni görevler bulunmadığını, gerçekte sözkonusu olanın, MK çoğunluğunun ona, yani Rikov'a "dayak atmak" istemesi olduğunu söyleyerek yanıtlıyor.

Şimdi, bu gülünç değil mi yoldaşlar? Buharin, Rikov ve Tomski'nin bütün dünyada, sadece kendi burunlarının ucunu gördükleri açık değil mi?

Buharin grubunun talihsizliği, yeni sınıfsal değişiklikleri görmemesi ve Parti'nin yeni görevlerini kavramamasıdır. Bunları kavramadığı için de, olayların peşinden sürüklenmek ve zorluklar karşısında teslim olmak zorundadır.

Görüş ayrılıklarımızın kökü burada yatmaktadır.

II
KOMİNTERN SORUNLARINDAKİ GÖRÜŞ AYRILIKLARI

Buharin'in, sağcıları komünist partilerden kovmak, uzlaşmacılığın üstesinden gelmek, komünist partileri sosyal-demokrat geleneklerden arındırmak gibi, giderek olgunlaşan yeni devrimci yükselişin yüklediği, Komintern'in yeni görevlerini görmediğini ve kavramadığını daha önce söylemiştim. Bu iddia, Komintern sorunlarındaki görüş ayrılıklarımızla tamamen doğrulandı.

Bu alanda görüş ayılıkları neyle başladı?

Olay, Buharin'in VI. Kongre'ye sunduğu uluslararası durumla ilgili tezlerle gündeme geldi. Her zaman tezler, önceden SBKP(B) delegasyonunda görüşülürdü. Ancak bu kez, bu koşula uyulmadı. Öyle oldu ki, Buharin tarafından imzalanmış, SBKP(B) delegasyonuna yönelik tezler, aynı zamanda VI. Kongre'nin yabancı delegasyonlarına da verildi. Fakat tezler tam bir dizi noktada doyurucu bulunmadı. SBKP(B) delegasyonu tezlerde 20 civarında değişiklik yapmak zorunda kaldı.

Bu durum Buharin'i biraz müşkül bir duruma soktu. Ama suç kimde? Buharin'in, tezleri SBKP(B) delegasyonunda görüşülmeden önce yabancı delegasyonlara dağıtmaya ne gereği vardı? Tezlerin yetersizliği sözkonusuyken, SBKP(B) delegasyonu, değişiklikler yapmaktan vazgeçebilir miydi? Böylece SBKP(B) delegasyonu fiili olarak, yabancı delegasyonların, Buharin tarafından imzalanmış önceki tezlerin karşısına koymaya başladığı, uluslararası duruma ilişkin yeni tezler sunmuş oldu. Eğer Buharin tezlerini yabancı delegasyonlara vermekte acele etmeseydi, elbette bu sıkıntı verici durum ortaya çıkmayacaktı.

SBKP(B) delegasyonunun Buharin'in tezlerinde yaptığı dört temel değişikliği öne çıkarmak istiyorum. Bu temel değişiklikleri öne

çıkarmak istiyorum ki Komintern sorunlarında ortaya çıkan görüş ayrılıklarının karakteri daha iyi görülsün.

Birinci sorun, kapitalizmin stabilizasyonunun karakteri sorunudur. Buharin'in tezlerine göre, sanki şu anda kapitalist stabilizasyonu sarsan yeni hiçbir şey olmuyor, tersine sanki kapitalizm ***yeniden yapılanıyor*** ve esas olarak az çok ***sağlam*** bir biçimde duruyor. SBKP(B) delegasyonunun, üçüncü dönem denilen dönemin, yani içinde bulunduğumuz dönemin, böylesi bir karakterizasyonuyla hemfikir olamayacağı açıktır. Bununla hemfikir olamazdı, çünkü, üçüncü dönemin bu karakterizasyonunun elde tutulması, eleştirmenlerimize, kapitalizmin "sağlamlaştığı" görüşünde olduğumuzdan, yani Komünistlerin savunamayacağı Hilferding'in görüşünde olduğumuzdan söz etme fırsatı vermiş olurdu. O nedenle SBKP(B) delegasyonu, kapitalist stabilizasyonun sağlam olmadığı ve olamayacağı, olayların seyriyle, dünya kapitalizminin krizinin şiddetlenmesi dolayısıyla sarsıldığını ve daha da sarsılacağını belirten bir değişiklik yapmıştır.

Bu sorun, yoldaşlar, Komintern Seksiyonları için tayin edici öneme sahiptir. Kapitalist stabilizasyon sarsılıyor mu, yoksa sağlamlaşıyor mu; komünist partilerin günlük politik çalışmalarında alacakları tüm tavır buna bağlıdır. Devrimci haraketin gerileme dönemini, güç toplama dönemini mi yaşıyoruz, yoksa bu, yeni devrimci bir yükselişin koşullarının olgunlaştığı, yaklaşan sınıf mücadelelerine işçi sınıfının hazırlandığı bir dönem mi; komünist partilerin taktik tavırları buna bağlıdır. SBKP(B) delegasyonunun yaptığı, daha sonra Kongre tarafından da kabul edilen değişiklik tam da, ikinci perspektife, yeni devrimci yükselişin önkoşullarının olgunlaşması perspektifine ilişkin açık bir düşünce sunduğu için iyidir.

İkinci sorun, sosyal-demokrasiye karşı mücadele sorunudur. Buharin'in tezlerinde sosyal-demokrasiye karşı mücadelenin, Komintern Seksiyonları'nın ana görevlerinden biri olduğundan söz edilmektedir. Bu elbette doğrudur. Ama yetersizdir. Sosyal-demokrasiye karşı mücadelenin başarıyla yürütülebilmesi için, sorunu sosyal-demokrasinin sözümona "sol" kanadına karşı, "sol" gevezeliklerle oynayan, bun-

lar sayesinde işçileri ustaca kandıran ve böylece işçi kitlelerinin sosyal-demokrasiye sırt çevirme sürecine ket vuran "sol" kanada karşı mücadele noktasında keskinleştirmek zorunludur. "Sol" sosyal-demokratları hezimete uğratmadan, bir bütün olarak sosyal-demokrasinin üstesinden gelmenin mümkün olamayacağı açıktır. Oysa Buharin'in tezlerinde "sol" sosyal-demokrasinin sorunu tamamen es geçirilmiştir. Bu elbette büyük bir eksikliktir. Bu nedenle SBKP(B) delegasyonu, Buharin'in tezlerinde gerekli değişikliği yapmak zorundaydı, daha sonra değişiklik Kongre tarafından da kabul edilmiştir.

Üçüncü sorun, Komintern Seksiyonları içinde uzlaşmacılık sorunudur. Buharin'in tezlerinde sağ sapmaya karşı mücadele etme zorunluluğundan söz edilmekte, ama sağ sapma karşısında uzlaşmacılığa karşı mücadeleye ilişkin tek söz bulunmamaktaydı. Elbette bu büyük bir eksikliktir. Mesele şudur: Sağ sapmaya karşı savaş açıldığında, sağ sapmacılar kendilerini her zaman uzlaşmacılar olarak ilan etmekte ve Partiyi zor duruma düşürmektedirler Sağ sapmacıların bu manevrasının önünü almak için, uzlaşmacılığa karşı kararlı mücadele sorununu ortaya atmak zorunludur. Bu nedenle, SBKP(B) delegasyonu, daha sonra Kongre tarafından da kabul edilen Buharin'in tezlerinde gerekli değişikliği yapmayı gerekli görmüştür.

Dördüncü sorun, Parti disiplini sorunudur. Buharin'in tezlerinde komünist partiler içinde demir disiplinin korunmasının bir zorunluluk olduğundan söz edilmemekteydi. Bu da önemsiz bir eksiklik değildir. Neden? Sağ sapmaya karşı mücadelenin şiddetlendiği, komünist partilerin oportünist unsurlardan arındırılması şiarının uygulandığı bir zamanda, sağ sapmacılar her zamanki gibi fraksiyon şeklinde örgütlenecekler, kendi fraksiyonel disiplinlerini kuracaklar, ama Parti disiplinini kırıp yok edeceklerdir. Parti'yi sağ sapmacıların fraksiyonel saldırılarından korumak için, demir parti disiplini ve parti üyelerinin bu disipline mutlak tabi olması sorununu ortaya atmak zorunludur. Bu olmaksızın sağ sapmaya karşı ciddi bir mücadele hiç düşünülemez. Bu nedenle SBKP(B) delegasyonu, Buharin'in tezlerinde gerekli değişikliği yapmış ve değişiklik daha sonra VI. Kongre tarafından da

kabul edilmiştir.

Buharin'in tezlerinde bu değişiklikleri yapmamazlık edebilir miydik? Bunu yapamayacağımız açık. Eski çağda filozof Eflatun için şöyle derlerdi: Eflatun'u seviyoruz, ama gerçeği daha çok seviyoruz. Aynı şey Buharin için de söylenebilir: Buharin'i seviyoruz, ama gerçeği, ama Partiyi, ama Komintern'i daha çok seviyoruz. Bu nedenle SBKP(B) delegasyonu Buharin'in tezlerinde bu değişiklikleri yapmak zorunda kalmıştır.

Bu, Komintern sorunlarında ***görüş ayrılıklarımızın*** tabir caizse ***ilk etabıdır.***

Görüş ayrılıklarımızın ikinci etabı, Wittorf ve Thälmann olayıyla ilişkilidir. Hamburg örgütünün eski sekreteri olan Wittorf, Parti'ye ait paraları zimmetine geçirmekle suçlanmış, bu nedenle Parti'den ihraç edilmiştir. Alman Komünist Partisi MK'sı içindeki uzlaşmacılar, Wittorf'un Thälmann yoldaşla yakın dostluğunu kullanarak —Thälmann yoldaşın Wittorf'un işlediği suçla hiçbir ilgisi olmamasına rağmen— Wittorf olayını Thälmann olayına dönüştürmeye ve Alman Komünist Partisi liderliğini devirmeye çalıştılar. Gazete haberlerinden de biliyorsunuz ki, uzlaşmacı Ewert ve Gerhart, o günlerde, Alman Komünist Partisi MK çoğunluğunu Thälmann yoldaşa karşı peşlerine takmayı geçici olarak başardılar. Ve ne oldu? Thälmann'ı liderlikten uzaklaştırdılar, para yemekle suçladılar ve Komintern Yürütme Komitesi'nin bilgisi ve onayı olmaksızın "uygun" bir karar yayınladılar.

Böylece, fiili olarak, Komintern VI. Kongresi'nin uzlaşmacılığa karşı mücadeleye ilişkin direktifinin uygulanması yerine, sağ sapmaya ve uzlaşmacılığa karşı mücadele etmek yerine, bu direktifin en kaba biçimde ihlal edilmesi, Alman Komünist Partisi'nin devrimci önderliğine karşı bir mücadele, Thälmann yoldaşa karşı bir mücadele, Alman komünistlerinin saflarında sağ sapmayı ***örtbas*** etmeyi ve uzlaşmacılığı ***sağlamlaştırmayı*** amaçlayan bir mücadele gündeme geldi.

Dümeni kırıp meseleyi düzeltmek, VI. Kongre'nin ihlal edilen direktifine yeniden geçerlilik kazandırmak, uzlaşmacılara hadlerini bildirmek yerine, Buharin ünlü mektubunda uzlaşmacıların bu darbesini onaylamayı, Almanya Komünist Partisi'ni uzlaşmacılara teslim etmeyi ve bir kez daha basına suçlu olduğunu açıklayarak Thälmann yoldaşı karalamayı öneriyor. Bunu yapan da kendisine Komintern'in "lideri" diyen biri! Evet, dünyada böyle "lider"ler var mı acaba?

MK, Buharin'in önerisini görüşmüş ve reddetmiştir. Elbette bu Buharin'in hiç hoşuna gitmedi. Ama suç kimde? VI. Kongre kararları ihlal edilmek için değil, uygulanmak için kabul edildi. Eğer VI. Kongre sağ sapma ve onun karşısında uzlaşmacılığa karşı savaş ilan etme ve liderliği başta Thälmann yoldaş olmak üzere Alman Komünist Partisi'nin temel çekirdeğine bırakma kararı aldıysa ve eğer uzlaşmacı Ewert ve Gerhart'ın aklına bu kararı kaldırmak geldiyse, burada Buharin'in görevi, uzlaşmacılara haddini bildirmekti, yoksa Alman Komünist Partisi'nin önderliğini ellerine teslim etmek değil. Suç, VI. Kongre'nin kararlarını "unutan" Buharin'dedir.

Görüş ayrılıklarımızın üçüncü etabı, Alman Komünist Partisi içindeki sağcılara karşı mücadele sorunuyla, Brandler ve Thalheimer hizbinin parçalanması, hizbin liderlerinin Alman Komünist Partisi'nden ihraç edilmeleri sorunuyla ilgilidir. Bu temel sorunda Buharin ve arkadaşlarının "pozisyon"u, sorunun karara bağlanmasından uzun süre kaçmak olmuştur. Aslında sözkonusu olan Alman Komünist Partisi'nin kaderiydi. Ne var ki bunu bilen Buharin ve arkadaşları, ilgili mercilerin oturumlarına katılmaktan sistematik olarak kaçınarak meseleyi uzun süre akamete uğratmışlardır. Neden? Büyük ihtimalle, hem Komintern nezdinde, hem de Alman Komünist Partisi içindeki sağcılar nezdinde "temiz" kalabilmek için. Daha sonra şöyle söyleyebilmek için: "Brandler ve Thalheimer'in Komünist Parti'den ihracına biz Buharinciler değil, MK çoğunluğu karar verdi." Ve buna da sağ tehlikeye karşı mücadele deniyor!

Son olarak, ***görüş ayılıklarımızın dördüncü etabı.*** Bu, Buharin'in MK Kasım Plenumu'nun önünde ortaya attığı, Neumann'ı Almanya'dan geri çağırmak ve bir konuşmasında, Buharin'in VI. Kongre'ye sunduğu raporu eleştirdiği iddiasıyla, Thälmann yoldaşa haddini bildirmek yolundaki öneriyle ilgilidir. Buharin'in talebini doğrulayan herhangi bir belge elimizde bulunmadığından, Buharin'le hemfikir olamazdık elbette. Buharin, Neumann ve Thälmann'a karşı belgeler sunacağına söz verdi. Ama hiçbir belge sunmadı. Belgeler yerine Buharin, SBKP(B) delegasyonu üyelerine, Humbert-Droz'un KEYK Politik Sekretaryası'ndaki bilinen konuşmasını, daha sonra KEYK Prezidyumu'nca oportünist bir konuşma olarak nitelendirilen konuşmasını yolladı. Buharin, Humbert-Droz'un konuşmasını SBKP(B) delegasyonu üyelerine yollayarak ve bunu Thälmann'a karşı kanıt olarak tavsiye ederek, Neumann'ı geri çağırma ve Thälmann'a haddini bildirme yönündeki talebinin doğru olduğunu kanıtlamak istedi. Ama gerçekte bununla kanıtladığı şey kendisinin, tavrı KEYK tarafından oportünist tavır olarak değerlendirilen Humbert-Droz'la dayanışma içinde olduğudur.

Komintern sorunlarındaki görüş ayrılıklarımızın ana noktaları bunlardır, yoldaşlar.

Buharin, Komintern'in seksiyonlarında sağ sapma ve onun karşısında uzlaşmacılığa karşı mücadele ederek, Alman ve Çekoslovak Komünist Partilerini sosyal-demokratik unsurlar ve geleneklerden arındırarak, komünist partilerden Brandler ve Thalheimer'i ihraç ederek, Komintern'i "parçaladığımız"a, Komintern'i "mahvettiğimiz"e inanıyor. Oysa biz, böyle bir politika izleyerek ve sorunu sağ sapma ve sağ sapmayla uzlaşmacılığa karşı mücadele noktasında şiddetlendirerek Komintern'i sağlamlaştırdığımızı, onu oportünistlerden arındırdığımızı, Seksiyonlarını Bolşevikleştirdiğimizi, işçi sınıfını yaklaşan devrimci mücadelelere hazırlamak için Komünist Partilere yardım ettiğimizi söylüyoruz, zira Parti kendini pislikten arındırarak güçlenir.

Görüyorsunuz ki, sözkonusu olan, SBKP(B) MK'sı içinde basit nüanslar değil, Komintern politikasının temel sorunlarında oldukça

ciddi görüş ayrılıklarıdır.

III
İÇ POLİTİKA SORUNLARINDA GÖRÜŞ AYRILIKLARI

Yukarıda, ülkemizdeki sınıfsal değişikliklerden ve sınıf mücadelesinden söz ettim. Buharin grubunun basireti bağlanmış olduğunu, değişiklikleri görmediğini ve Parti'nin önündeki yeni görevleri anlamadığını söyledim. Bu zemin üzerinde Buharinci muhalefette çaresizlik, zorluklar karşısında korkuya kapılma ve onlara teslim olma tavrının ortaya çıktığını belirttim.

Buharincilerin bu hatalarının gökten zembille indiği söylenemez. Tersine bunlar, geride bıraktığımız, inşanın barışçıl yollarla, deyim yerindeyse, kendi kendine gerçekleştiği, şimdi gündemde olan sınıfsal değişikliklerin, şimdi gözlemlediğimiz sınıf mücadelesinin keskinleşmesinin henüz yaşanmadığı, ekonominin ***restorasyonu*** dönemi denilen gelişme aşamasıyla bağıntı içinde bulunmaktadır.

Ne var ki artık, yeni bir gelişim aşamasına, eski dönemden, ***restorasyon*** döneminden farklı bir aşamaya girdik. Artık inşanın yeni bir dönemini, bütün ekonominin sosyalizm temelinde ***yeniden yapılanması*** dönemini yaşıyoruz. Bu yeni dönem, yeni sınıfsal değişikliklere, sınıf mücadelesinin şidddetlenmesine neden olmaktadır. Yeni mücadele yöntemlerini, güçlerimizin yeniden düzenlenmesini, bütün örgütlerimizin iyileştirilmesini ve sağlamlaştırılmasını gerektirmektedir.

Buharin grubunun talihsizliği tam da, onun geçmişte yaşaması, bu yeni dönemin karakteristik özelliklerini görmemesi, yeni mücadele yöntemlerinin gerekliliğini kavramamasıdır. Körlüğü, şaşkınlığı, zorluklar karşısında panik halinde korkuya kapılması bundandır.

a) Sınıf Mücadelesi Üzerine

Buharin grubunun bu körlüğünün ve bu çaresizliğinin teorik temelleri nerededir?

Bu körlük ve çaresizliğin teorik temeli, kanımca, Buharin'in ülkemizde sınıf mücadelesi sorununa yanlış, gayri-Marksist yaklaşmasıdır. Bununla, Buharin'in, Kulakların sosyalizme intibak etmesi yönündeki gayri-Marksist teorisini, proletarya diktatörlüğü koşulları altında sınıf mücadelesininin mekanizması konusundaki anlayışsızlığını kastediyorum.

Burada Buharin'in, "Sosyalizmin Yolu" adlı yazısından, Kulaklığın sosyalizme intibak etmesinin yer aldığı bölümden birkaç kez alıntı yapıldı. Ama hep bazı yerleri atlanarak. İzin verirseniz ben, tümünü okumak istiyorum. Buharin'in Marksist sınıf mücadelesi teorisinden ne kadar uzaklaştığını göstermek için bu gereklidir, yoldaşlar.

Dinleyin:

> "Kooperatifsel köylü örgütlerimizin esas ağı, Kulak tipi değil 'emekçi' tipi kooperatif hücrelerinden, genel siyasal organlarımızın sistemine ***intibak edecek ve bu yolla, sosyalist iktisadın birleşik zincirinin halkaları haline gelecek hücrelerden oluşacaktır. Öte yandan, Kulak tipi kooperatif yuvaları, aynı şekilde bankalar vs. aracılığıyla aynı sisteme intibak edecek, ama belli bir kerteye kadar, örneğin imtiyazlı işletmeler gibi, yabancı madde olacaklardır."****

Buharin'in broşüründen bu bölümü aktarırken, bazı yoldaşlar, herhangi bir nedenle, imtiyaz sahiplerine ilişkin son cümleyi atladılar. Anlaşıldığına göre Buharin'e yardım etmek isteyen Rosit, bunu fırsat bilerek, Buharin'in tahrif edildiğini bağırdı. Oysa sözü edilen tüm bölümde püf noktası, son cümledir, imtiyaz sahiplerine ilişkin cümledir. Çünkü imtiyaz sahipleriyle Kulaklar aynı kefeye konulursa, ama öte yandan Kulaklar, sosyalizme intibak ederse, bundan ne sonuç çıkar? Bundan sadece şu sonuç çıkar ki, imtiyaz sahipleri de aynı şekilde sosyalizme intibak ederler, sadece Kulaklar değil, imtiyaz sahipleri de sosyalizme intibak ederler. *(Genel gülüşmeler.)*

Ne sonuç çıktığını görüyorsunuz.

---

* *Altını ben çizdim.* ***—J. St.***

Rosit: Buharin "yabancı madde" diyor.

Stalin: Buharin "yabancı madde" demiyor, "belli bir kerteye kadar yabancı madde" diyor. Demek ki Kulaklar ve imtiyaz sahipleri, "belli bir kerteye kadar" sosyalist sistem içinde yabancı maddedirler. Ne var ki, Buharin'in hatası tam da, Kulaklarla imtiyaz sahiplerinin "belli bir kerteye kadar" yabancı madde olmalarına rağmen yine de sosyalizme intibak edeceğinde yatmaktadır.

Buharin'in teorisi işte böyle bir saçmalığa götürüyor.

Kent ve kırdaki kapitalistlerin, Kulakların ve imtiyaz sahiplerinin sosyalizme intibak etmesi — Buharin işte böylesine bir aptallığa kalkıştı.

Hayır yoldaşlar, böyle bir "sosyalizm"e ihtiyacımız yok bizim. Buharin bunu kendisine saklasın.

Şimdiye kadar biz Marksist-Leninistler kent ve kırdaki kapitalistlerle işçi sınıfı arasında ***uzlaşmaz*** bir çıkar karşıtlığı olduğunu söylüyorduk. Marksist sınıf mücadelesi teorisi tam da buna dayanmaktadır. Fakat şimdi, Buharin'in kapitalistlerin sosyalizme ***barışçıl intibakı*** teorisine göre, tüm bunlar alt üst oluyor, sömürücülerin ve sömürülenlerin sınıf çıkarları arasındaki uzlaşmaz çelişki kayboluyor, sömürücüler sosyalizme intibak ediyor.

Rosit: Bu doğru değil, proletarya diktatörlüğü önşart koşuluyor.

Stalin: Ama proletarya diktatörlüğü sınıf mücadelesinin en şiddetli biçimidir.

Rosit: Mesele de bu ya.

Stalin: Fakat Buharin'de kapitalistler tam da bu proletarya diktatörlüğüne intibak oluyorlar. Bunu neden anlamıyorsunuz Rosit? Eğer, kentte ve kırda kapitalistler, proletarya diktatörlüğü sistemine intibak edeceklerse, mücadele kime karşı yürütülecek, sınıf mücadelesi en şiddetli biçimiyle kime karşı yürütülecek?

Proletarya diktatörlüğü, kapitalist unsurlara karşı uzlaşmaz bir

mücadele yürütmek, burjuvaziyi ezmek ve kapitalizmi kökünden koparıp atmak için gereklidir. Ama eğer kent ve kırdaki kapitalistler, imtiyaz sahipleri ve Kulaklar sosyalizme intibak ederlerse, proletarya diktatörlüğü hâlâ gerekli mi, eğer gerekliyse, hangi sınıfı ezmek için?

Rosit: Mesele de bu ya? Buharin'in intibak tezi sınıf mücadelesini önşart koşuyor.

Stalin: Görüyorum ki Rosit Buharin'e hizmet etmeye yemin etmiş. Ama kaş yapayım derken göz çıkarıyor, çünkü Buharin'i kurtarmak isterken tamamen batırıyor. Boşuna dememişler: "Akılsız dost akıllı düşmandan daha kötüdür." *(Genel gülüşmeler.)*

İkisinden biri: Ya kapitalistler sınıfıyla, iktidara gelmiş ve diktatörlüğünü örgütlemiş işçi sınıfı arasında uzlaşmaz çıkar çelişkisi vardır, ya da bu çıkar çelişkisi yoktur ve o zaman geriye tek şey kalır — sınıf çıkarlarının uyumunu ilan etmek.

İkisinden biri:

Ya Marksist sınıf mücadelesi teorisi, ***ya da*** kapitalistlerin sosyalizme intibakı teorisi;

ya sınıf çıkarlarının uzlaşmaz çelişkisi, ***ya da*** sınıf çıkarlarının uyumu teorisi.

Sosyalizmin kapitalizme ve kapitalizmin sosyalizme intibakını vaazeden Brentano ya da Sidney Webb ayarındaki "sosyalistler"i anlamak mümkün, çünkü bu "sosyalistler" gerçekte anti-sosyalistlerdir, burjuva-liberalleridir. Ne var ki, hem Marksist olduğunu söyleyip, hem de kapitalist sınıfın sosyalizme intibakı teorisini vaazeden birini anlamak mümkün değil.

Buharin konuşmasında, Kulakların sosyalizme intibakı teorisini, ünlü bir Lenin alıntısına işaret ederek güçlendirmeye çalıştı. Lenin'in, Buharin'le ***aynı şeyi*** söylediğini iddia etti. Bu doğru değildir, yoldaşlar. Bu, Lenin'i kaba, kabul edilemez biçimde karalamak anlamına gelir.

İşte bu Lenin alıntısının metni:

> "Sovyet Cumhuriyetimizde sosyal düzen, iki sınıfın, işçilerle köylülerin işbirliğine dayanır, ki buna şimdi belirli koşullar altında 'NEP'çilerin yani burjuvazinin de [katılmasına —ÇN] izin verilmiştir." (Lenin, Seçme Eserler, C. 9, s. 417. [s. 419. —İnter Yayınları.])

Görüyorsunuz, burada kapitalist sınıfın sosyalizme intibak etmesinden tek söz bile edilmemiştir. Burada sözkonusu edilen, işçilerle köylülerin birliğine, "bazı koşullar altında" NEP'çilerin de, yani burjuvazinin de katılmasına "izin verdiği"mizdir.

Bu ne anlama gelir? Böylece NEP'çilerin sosyalizme intibak etme imkanını kabul etmiş mi oluyoruz? Elbette hayır. Ancak utanma duygusunu yitirmiş olanlar Lenin'in söylediklerini böyle yorumlayabilirler. Bunun anlamı, burjuvaziyi şu an yok etmediğimiz, mülkiyetine şu an el koymadığımız, bilakis, belli koşullar altında, yani kapitalistlerin sürekli kısıtlanması ve giderek ekonomik yaşamdan atılmasına yol açan proletarya diktatörlüğü yasalarına mutlak tabi olma koşulları altında, varlığını sürdürmesine izin verdiğimizdir.

Amansız bir sınıf savaşımı olmaksızın kapitalistleri defetmek ve kapitalizmin köklerini yok etmek mümkün müdür? Hayır, değildir.

Kapitalistlerin sosyalizme intibakı teori ve pratiğiyle sınıfları ortadan kaldırmak mümkün müdür? Hayır, mümkün değildir. Böyle bir teori ve pratikle sınıflar sadece korunur ve ebedileştirilir, çünkü bu teori Marksist sınıf mücadelesi teorisine aykırıdır.

Oysa Lenin'den alıntı, proletaya diktatörlüğü koşulları altında Marksist sınıf mücadelesi teorisine dayanmaktadır.

Buharin'in, Kulakların sosyalizme intibakı teorisiyle, Lenin'in amansız sınıf mücadelesi olarak diktatörlük teorisi arasında ortak ne olabilir? İkisi arasında hiçbir ortak yan olmadığı ve olamayacağı açıktır.

Buharin, proletarya diktatörlüğü altında, sınıfların ortadan kalkması için sınıf mücadelesinin ***sönmek*** ve ***ortadan kalkmak*** zorunda olduğunu düşünüyor. Oysa Lenin tam tersine, sınıfların ancak

inatçı bir sınıf mücadelesi yoluyla ortadan kaldırılabileceğini, bu sınıf mücadelesinin proletarya diktatörlüğü koşulları altında, proletarya diktatörlüğünden önce olduğundan ***daha acımasız*** olacağını öğretmektedir.

> "Sınıfların ortadan kaldırılması" diyor Lenin, "sermayenin iktidarının devrilmesinden, burjuva devletin yıkılmasından, proletarya diktatörlüğünün kurulmasından ***sonra yok olmayan,*** (eski sosyalizm ve sosyal-demokrasi içindeki sersemlerin sandığı gibi) bilakis sadece biçimleri değişen ve birçok açıdan daha da acımasızlaşan uzun süreli, zorlu, inatçı bir ***sınıf mücadelesinin*** eseri olacaktır." (Lenin, "Macar İşçilerine Selam", Bütün Eserler, C. 24, s. 315, Rusça.)

Sınıfların ortadan kaldırılması konusunda bunları söylüyor Lenin.

Sınıfların, ***proletaryanın acımasız sınıf mücadelesiyle*** ortadan kaldırılması — Lenin'in formülü budur.

Sınıfların, ***sınıf mücadelesinin sönmesi ve kapitalistlerin sosyalizme intibak etmesiyle*** ortadan kaldırılması — bu da Buharin'in formülüdür.

Bu iki formül arasında ortak ne olabilir?

Buharin'in, Kulakların sosyalizme intibak etmesi teorisi, böylece Marksist-Leninist sınıf mücadelesi teorisine sırt çevirmeyi temsil etmektedir. Bu, kürsü sosyalizmi teorisine yakınlaşmadır.

Buharin ve arkadaşlarının bütün hatalarının temeli budur.

Buharin'in teorisi olan, Kulakların sosyalizme intibakı konusunu uzun uzadıya açıklamanın gerekli olmadığı yönünde itirazda bulunulabilir ve denebilir ki, zaten teorinin kendisi Buharin'e karşı konuşuyor, hatta sadece konuşmuyor, bağırıyor. Ama bu doğru olmaz, yoldaşlar! Bu teori gizli bir varlık sürdürdüğü müddetçe, onu önemsemenin gereği yoktu: çeşitli yoldaşların yazıp çizdiklerinde az aptalca şeyler yok! Gerçekten de, son zamanlara kadar Buharin'in bu teorisiyle ilgilenmedik. Fakat son zamanlarda durum değişti. Son yıllarda gittikçe yayılan küçük-burjuva unsur, bu anti-Marksist teoriyi canlandırmaya başlamış ve ona aktüel bir karakter kazandırmıştır. Şimdi artık onun

gizli bir varlık sürdürdüğü söylenemez. Şimdi Buharin'in bu gizli teorisi, Partimizin içinde sağ sapmanın bayrağı, oportünizmin bayrağı haline gelme hakkını talep ediyor. O nedenle artık, bu teoriyi önemsemeden geçip gidemeyiz. O nedenle, Partili yoldaşlarımızın sağ sapmaya karşı mücadelelerini kolaylaştırmak için, bu teoriyi yanlış ve zararlı bir teori olarak ezmekle yükümlüyüz.

b) Sınıf Mücadelesinin Şiddetlenmesi Üzerine

Buharin'in birinci hatasından doğan ikinci hatası, sınıf mücadelesinin şiddetlenmesi sorununa, kapitalist unsurların, Sovyet iktidarının sosyalist politikasına karşı direnişinin güçlenmesi sorununa yanlış, gayri-Marksist yaklaşımıdır.

Burada sözkonusu olan nedir? Kapitalist unsurların, ekonomimizin sosyalist sektöründen daha çabuk büyümesi, dolayısıyla da direnişlerini güçlendirerek sosyalist inşayı baltalaması mıdır? Hayır, bu değildir. Ayrıca kapitalist unsurların sosyalist sektörden daha hızlı büyüdüğü doğru değildir. Eğer böyle olsaydı, sosyalist inşanın yıkılmasına ramak kalmış sayılırdı.

Burada sözkonusu olan, sosyalizmin kapitalist unsurlara başarıyla saldırması, sosyalizmin kapitalist unsurlardan daha ***hızlı*** büyümesi, bundan dolayı kapitalist unsurların görece öneminin ***azalması*** ve kapitalist unsurların görece önemi azaldığı için de, ölümcül tehlikeyi sezen kapitalist unsurların, direnişlerini güçlendirmesidir.

Şimdilik hâlâ direnişlerini güçlendirme olanağına sahipler; sadece dünya kapitalizmi tarafından desteklendikleri için değil, aynı zamanda görece önemlerinin azalması, sosyalizmin gelişimiyle kıyaslandığında, görece gelişimlerinin gerilemesine rağmen, kapitalist unsurların mutlak büyümesi hâlâ devam ettiği içindir, ve bu da onlara, sosyalizmin büyümesine karşı çıkmak amacıyla güç toplamak için belli bir imkân vermektedir.

Sınıf mücadelesinin şiddetlenmesi, kentte ve kırda kapitalist unsurların direnişinin güçlenmesi, ***bugünkü gelişme aşamasında***, güçler dengesinin ***bugünkü koşullarında tam da bu temelde*** ortaya

çıkmaktadır.

Buharin ve arkadaşlarının hatası, bu basit ve açık gerçeği kavrayamamalarında, soruna, Marksistler gibi değil, dar kafalı insanlar gibi yaklaşmalarında, sınıf mücadelesinin şiddetlenmesini her türlü rastlantısal nedenlerle açıklamaya çalışmalarında yatmaktadır: Örneğin, Sovyet aygıtının "işe yaramazlığı", taşradaki yoldaşların "ihtiyatsız" politikaları, "yetersiz" hareketlilik, "aşırılıklar" vs. vb.

İşte Buharin'in "Sosyalizmin Yolu" adlı broşüründen sınıf mücadelesinin şiddetlenmesi sorununa tamamen gayri-Marksist bir yaklaşımı gösteren bir alıntı:

> "Köyde sınıf mücadelesi, kâh orada, kâh burada eski tezahür biçimleriyle alevleniyor. Bu şiddetlenmeye genellikle Kulak unsurlar sebep olmaktadırlar. Örneğin, Sovyet iktidarının organlarına sızmış Kulaklar, ya da başkalarının sırtından zenginleşenlerin, köy muhabirlerine ateş etmeye başlamaları, sınıf mücadelesinin en şiddetli biçimde tezahürüdür." (Bu doğru değil, çünkü sınıf mücadelesinin en şiddetli biçimi ayaklanmadır. ***—J. Stalin.***) "Ne var ki böyle durumlar genellikle yerel Sovyet aygıtının henüz güçsüz olduğu yerlerde meydana gelmektedir. ***Bu aygıtın iyileştirilmesiyle***, Sovyet iktidarının bütün alt hücrelerinin sağlamlaşmasıyla, yerel Parti örgütlerinin ve köyde Komünist Gençlik Birliği örgütlerinin iyileştirilmesi ve güçlendirilmesiyle bu tür olaylar, çok açıktır ki, giderek seyrekleşecek ve nihayet ***tamamen yok olacaktır***."*

Buna göre sınıf mücadelesinin şiddetlenmesi aygıtla ilgili nedenlere bağlanmalı, alt örgütlerimizin işe yarayıp yaramadığıyla, güçsüzlüğü ya da güçlülüğü ile açıklanmalıdır.

Buna göre örneğin, Şahti'de burjuva entelektüellerinin, burjuva unsurların Sovyet iktidarına karşı direnişinin ve sınıf mücadelesinin şiddetlenmesinin bir biçimi olan sabotajları, sınıf güçlerinin karşılıklı ilişkisiyle, sosyalizmin büyümesiyle değil, aygıtımızın işe yaramazlığıyla açıklanmalıdır.

---

* *Altını ben çizdim.* ***—J. St.***

Buna göre, Şahti reyonundaki bozguncu faaliyet henüz kitlesel bir görüntü kazanmadığı sürece iyi olan aygıtımız, zararlı faaliyet kitlesel görüntü almaya başladığı anda aniden, herhangi bir nedenle işe yaramaz duruma gelmiş olmalıdır.

Buna göre, geçen yıla kadar, tahıl temininin kendiliğinden gerçekleştiği ve ülkemizde sınıf mücadelesinin özel bir şiddetlenmesi gözlenmediği sürece iyi, hatta mükemmel olan yerel örgütlerimiz, Kulakların direnişinin özellikle sert biçimler aldığı geçen yıldan beri, aniden kötüleşmiş ve tamamen işe yaramaz hale gelmiş olmalıdır.

Bu bir açıklama değil, bir açıklama karikatürüdür. Bu bilim değil, bilim bozuntusudur.

Peki bu şiddetlenme gerçekte ne ile açıklanır?

İki nedenle açıklanır.

Birincisi, ilerlememizle, saldırımızla, kentte ve kırda belli kapitalist grupların geriletilmesiyle koşut gelişen, gerek sanayide, gerekse de tarımda sosyalist ekonomi biçimlerinin büyümesiyle açıklanır. Öyle ki, Lenin'in "Kim — Kimi?" formülüne uygun olarak yaşamaktayız: Biz mi kapitalistlerin sırtını yere getirip, Lenin'in söylediği gibi, son tayin edici savaşa girişeceğiz, yoksa onlar mı bizim sırtımızı yere getirecekler?

İkincisi, kapitalist unsurların gönüllü olarak sahneden çekilmek istememeleriyle açıklanır: Sosyalizme karşı direniyorlar ve direneceekler, çünkü son saatlerinin yaklaştığını görüyorlar. Şimdilik hâlâ direnebiliyorlar, çünkü görece önemleri giderek azalmasına rağmen mutlak büyümeleri hâlâ sürüyor: Kentte ve köyde küçük-burjuvazi, bağrından, Lenin'in ifade ettiği gibi, her gün, her saat küçük ve büyükçe kapitalistler çıkarmaktadır ve bu kapitalist unsurlar varlıklarını koruyabilmek için bütün çarelere başvurmaktadırlar.

Tarihte hiçbir zaman can çekişen sınıflar, gönüllü olarak sahneden çekilmemişlerdir. Tarihte hiçbir zaman, can çekişen burjuvazi, can havliyle varlığını korumayı denemeden çekilmemiştir. Alt Sovyet

aygıtımız iyi de olsa kötü de olsa, ilerlememiz, saldırımız kapitalist unsurları budayıp püskürtecek, fakat can çekişen sınıflar herşeye rağmen direneceklerdir.

Ülkemizde sınıf mücadelesinin şiddetlenmesinin temeli budur.

Buharin ve arkadaşlarının hatası, kapitalistlerin direnişinin artmasını, görece önemlerinin artmasıyla özdeşleştirmekte yatmaktadır. Fakat bu özdeşleştirme her türlü temelden yoksundur. Temelden yoksundur, çünkü eğer kapitalistler direniyorlarsa, bu hiç de bizden daha güçlü duruma geldikleri anlamını taşımaz. Durum tam tersidir. Çöken sınıflar bizden daha güçlü hale geldikleri için değil, tersine, sosyalizm onlardan daha hızlı büyüdüğü ve bizden daha güçsüz hale geldikleri için direnmektedirler. Ve tam da güçsüzleştikleri için, son saatlerinin yaklaştığını hissediyor, bütün güçleriyle, bütün olanaklarıyla direnmek zorunda kalıyorlar.

Bugünkü tarihsel anda sınıf mücadelesinin şiddetlenmesinin ve kapitalistlerin direnişinin mekanizması burada yatmaktadır.

Bu durum karşısında Parti'nin politikası nasıl olmalıdır?

Parti'nin politikası, işçi sınıfını ve köyün sömürülen kitlelerini uyandırmak, mücadele yeteneklerini yükseltmek, kentte ve köyde kapitalist unsurlara karşı, direnen sınıf düşmanlarına karşı onların mücadele hazırlıklarını geliştirmek olmalıdır.

Marksist-Leninist sınıf mücadelesi teorisi, başka şeylerin yanısıra, proletarya diktatörlüğünün düşmanlarına karşı işçi sınıfını seferber etmeyi kolaylaştırmasıyla sivrilir.

Buharin'in kapitalistlerin sosyalizme intibakı teorisi ve sınıf mücadelesinin şiddetlenmesi sorununa dair Buharinci kavrayışın zararlılığı nerede yatmaktadır?

İşçi sınıfını uyutmasında, ülkemizin devrimci güçlerinin mücadele azmini baltalamasında, işçi sınıfını demobilize etmesinde ve kapitalist unsurların Sovyet iktidarına karşı saldırısını kolaylaştırmasında

yatmaktadır.

c) Köylülük Üzerine

Buharin'in üçüncü hatası köylülük sorunuyla ilgilidir. Köylülük sorununun, politikamızın en önemli sorunlarından biri olduğu biliniyor. Bizim koşullarımızda köylülük farklı sosyal gruplaşmalardan oluşmaktadır: Köy yoksulları, orta köylüler ve Kulaklar. Bu gruplara karşı tavrımızın aynı olamayacağı açıktır. Köy yoksulları, işçi sınıfının ***dayanağı,*** orta köylüler ***müttefiki,*** Kulaklar ise ***sınıf düşmanıdır;*** bu sosyal gruplara karşı tavrımız böyledir. Bütün bunlar açık ve herkesçe bilinen şeylerdir.

Ne varki Buharin bu meseleleri biraz farklı görüyor. Köylülüğü karakterize ederken, köylülüğün farklılaşması olgusu ortadan kalkıyor, sosyal gruplaşmaların varlığı olgusu kayboluyor ve sadece köy denilen boz bir arazi parçası kalıyor.

Buharin'e göre, Kulak Kulak değil, orta köylü de orta köylü değildir, tersine köyde sadece yoksulluk vardır. Buradaki konuşmasında da söyledi: Bizim Kulakımıza Kulak denebilir mi? O adeta bir dilenci, dedi. Ve orta köylümüz orta köylüye benziyor mu? diye belirtti burada, o açlık çeken bir dilenci. Köylülük hakkında böyle bir görüşün temelden yanlış, Leninizmle bağdaşmaz bir görüş olduğu açıktır.

Lenin, bireysel köylülüğün ***son kapitalist sınıf*** olduğunu söyledi. Bu tez doğru mudur? Evet, kayıtsız şartsız doğrudur. Bireysel köylü neden son kapitalist sınıf olarak nitelendirilir? Çünkü toplumumuzu oluşturan iki temel sınıftan biri olan köylülük, ekonomisi özel mülkiyete ve küçük meta üretimine dayanan sınıf olduğu için. Çünkü köylülük, küçük meta üretimini sürdüren bireysel köylülük olarak kaldıkça, bağrından aralıksız ve durmaksızın kapitalistler çıkarır ve çıkarmak zorundadır.

İşçi sınıfıyla köylülük arasındaki ittifak sorunsalında Marksist tavrımız sorununda bu durum, bizim için tayin edici öneme sahiptir. Bu, köylülükle ***herhangi bir*** ittifaka değil, yalnızca köylülüğün kapitalist unsurlarına karşı mücadeleye dayanan ***bir ittifaka*** ihtiyacımız var anlamına gelir.

Gördüğünüz gibi, Lenin'in, köylülüğün son kapitalist sınıf olduğu tezi, sadece işçi sınıfı ve köylülüğün ittifakı düşüncesine karşı olmamakla kalmaz, bilakis tam tersine, genelde kapitalist unsurlara, özelde de köyde köylülüğün kapitalist unsurlarına karşı yönelen, işçi sınıfı ve köylülüğün çoğunluğunun ittifakı olarak, bu ittifakın temelini oluşturur.

Lenin bu tezi, işçi sınıfı ve köylülüğün ittifakının ancak bu ittifak, köylülüğün bağrından çıkardığı kapitalist unsurlara karşı mücadeleye dayandığı durumda sağlam olabileceğini göstermek için ortaya atmıştır.

Buharin'in hatası bu basit meseleyi anlamaması ve bunu kabul etmemesidir, o köydeki sosyal gruplaşmaları unutmakta, ufkunda Kulaklar ve köy yoksulları kaybolmakta ve geriye sadece bir tek orta köylü kütlesi kalmaktadır.

Köylülükle ittifak sorununda, Troçkizmle Buharin grubu arasındaki fark nerededir? Troçkizmin, orta köylülük kitlesiyle ***sağlam*** ittifak politikasına ***karşı*** olmasında, Buharin grubunun ise bir bütün olarak köylülükle ***herhangi bir ittifaktan yana*** olmasındadır. İki düşüncenin de yanlış ve birbirinden değersiz olduğunu kanıtlamak gereksiz.

Leninizm, köylülüğün ana kitleleriyle mutlaka sağlam bir ittifaktan, orta köylülerle bir ittifaktan yanadır. Ne var ki, herhangi bir ittifaktan yana değil, işçi sınıfının ***önder rolünü*** garantileyen, proletarya diktatörlüğünü ***sağlamlaştıran ve sınıfların ortadan kaldırılmasını kolaylaştıran*** bir ittifaktan, orta köylülerle yapılan böyle bir ittifaktan yanadır.

> "İşçi sınıfıyla köylülük arasındaki anlaşmadan", diyor Lenin, "her türlü şeyi anlamak mümkündür. Eğer, işçi sınıfı açısından anlaşmanın, ancak işçi sınıfının diktatörlüğünü desteklediği ve sınıfların ortadan kaldırılmasını hedefleyen önlemlerden biri olduğu koşullarda kabul edilebileceği, ancak o zaman doğru ve ilkesel açıdan

mümkün olduğu gözardı edilirse, o zaman işçi sınıfının köylülükle anlaşması formülü, elbette, Sovyet iktidarının tüm düşmanları ve diktatörlüğün tüm düşmanları tarafından da görüşlerinde savunulan bir formül olarak kalır." (Lenin, Bütün Eserler, C. 26, s. 483.)

Ve devamla:

"Şimdi", diyor Lenin, "proletarya devlet iktidarını elinde tutuyor ve yönetiyor. Köylülüğü yönetiyor. Köylülüğü yönetmenin anlamı nedir? Bunun anlamı, birincisi, yönünü küçük üreticiye göre saptayan bir çizgi değil, sınıfların ortadan kaldırılmasını hedefleyen bir çizgi izlemektir. Bu asli ve temel çizgiden ayrılmak istersek sosyalist olmaktan çıkarız, küçük-burjuvaların kampına, şimdi proletaryanın en kötü düşmanları olan Sosyal-Devrimcilerin ve Menşeviklerin kampına kayarız." (Aynı yerde, s. 498.)

Köylülüğün ana kitleleriyle, orta köylülerle ittifak sorununda Lenin'in bakış açısı budur.

Orta köylülük sorununda Buharin grubunun yanılgısı, orta köylülüğün, işçi sınıfıyla kapitalistler arasındaki ikili karakterini, ikili konumunu görmemesinde yatmaktadır. "Orta köylü yalpalayan bir sınıftır", diyor Lenin. Neden? Çünkü orta köylü, bir yandan emekçidir, bu durum onu işçi sınıfına yaklaştırır, öte yandan ise mülk sahibidir, bu da onu Kulaka yaklaştırır. Orta köylünün yalpalamaları bundandır. Ve, bu sadece teorik olarak doğru değildir. Bu yalpalamalar her gün, her saat pratikte de kendisini göstermektedir.

"Emekçi olarak köylü", diyor Lenin, "sosyalizme eğilimlidir ve işçilerin diktatörlüğünü burjuvaların diktatörlüğüne tercih eder. Tahıl satıcısı olarak köylü, burjuvaziye, serbest ticarete, yani 'alışılmış', eski 'ezelden beri varlığını sürdüren' kapitalizme eğilim gösterir."(Lenin, "Macar İşçilerine Selam", Bütün Eserler, C. 24, s. 314, Rusça.)

Bu nedenle, orta köylülükle ittifak ancak, kapitalist unsurları, bir bütün olarak kapitalizmi hedefliyorsa, ittifak içinde işçi sınıfının önder rolünü garantiliyorsa, sınıfların ortadan kaldırılmasını kolaylaştırıyorsa sağlam olabilir.

Buharin grubu bu açık ve basit şeyleri unutuyor.

d) NEP ve Pazar İlişkileri Üzerine

Buharin'in dördüncü hatası NEP (Yeni Ekonomik Politika) sorunu ile ilgilidir. Buharin'in bu konudaki hatası NEP'in iki tarafı olduğunu görmemesinden, sadece bir tarafını görmesinden kaynaklanıyor. 1921 yılında, NEP'i gündeme getirdiğimizde, sivri ucunu savaş komünizmine karşı, özel ticarete ***hiçbir*** serbestlik tanımayan bir rejim ve düzene karşı yöneltmiştik. NEP'in özel ticarette ***belli*** bir serbestlik anlamına geldiğini düşünüyorduk, hâlâ böyle düşünüyoruz. Buharin meselenin bu yanını farketmiş. Bu çok iyi.

Ama Buharin NEP'in bundan ibaret olduğunu sanıyorsa yanılıyor. Buharin NEP'in bir başka yanı daha olduğunu unutmuştur. Mesele, NEP'in, hiçbir şekilde, özel ticarette ***tam*** serbestlik, pazarda fiyatlarla ***serbestçe*** oynanması anlamına gelmediğidir. NEP, özel ticarete, ***belirli*** sınırlar içinde, ***belirli*** bir çerçevede, ***pazarda devletin düzenleyici rolünün garanti altına alındığı*** koşullarda serbestlik tanınması demektir. NEP'in ikinci yanı tam da burada yatar. NEP'in bu ikinci yanı, bizim için, birinci yanından daha büyük öneme sahiptir. Kapitalist ülkelerde genellikle olduğu gibi, bizim pazarımızda fiyatlar serbest hareket etmezler. Tahıl fiyatlarını esas olarak biz saptıyoruz. Sanayi ürünlerinin fiyatlarını biz saptıyoruz. Üretimin maliyet fiyatlarını düşürme ve sanayi mallarının fiyatlarını indirme politikasını gerçekleştirme ve tarım ürünlerinin fiyat istikrarını koruma çabasındayız. Kapitalist ülkelerdeki pazarda böylesine özel ve özgül koşulların, görülmediği açık değil midir?

Bundan çıkan sonuç, NEP var oldukça, iki yanının da korunması zorunluluğudur: hem savaş komünizmi rejimine karşı yönelen ve özel ticarete ***belli*** bir serbestlik tanımayı amaçlayan birinci yanı, hem de özel ticarette ***tam*** serbestliğe karşı yönelen ve pazarda devletin düzenleyici rolünü garanti altına almayı amaçlayan ikinci yanı korunmalıdır. Eğer bu yanlardan biri kaldırılırsa ortada Yeni Ekonomik Politika da kalmayacaktır.

Buharin, NEP'e karşı, sadece "sol"dan, ticarette ***her türlü***

serbestliği kaldırmak isteyenlerden bir tehlike tehdidi gelebileceğini sanıyor. Bu doğru değil. Bu çok kaba bir hatadır. Ayrıca, bu tehlikenin şu an için gerçekleşebilirliği hiç ya da hemen hemen hiç yok, çünkü artık bugün, gerek yerel, gerekse de merkezi örgütlerimizde, ticarette ***belli*** bir serbestliğin korunmasının gerekli ve zorunlu olduğunu kavramamış insanlar, ya hiç yok, ya da yok denecek kadar az.

Sağdaki tehlike, devletin pazardaki düzenleyici rolünü ortadan kaldırmak isteyen, pazarı "zincirlerinden kurtarmak", bu yolla özel ticaretin tam serbestliği dönemini açmak isteyenlerin yarattığı tehlike, bugün çok daha gerçektir. NEP'in sağdan parçalanması tehlikesinin bugün çok daha gerçek olduğuna kuşku olamaz.

Küçük-burjuva unsurun tam da bu yönde NEP'in sağdan parçalanması yönünde çaba harcadığı unutulmamalıdır. Kulakların ve varlıklı unsurların, spekülatörlerin ve istifçilerin feryatlarıyla —yoldaşlarımızın birçoğunun bu feryatlara kulak asması pek seyrek olmuyor— NEP'i tam da bu yönden topa tuttukları anımsanmalıdır. Buharin'in bu ikinci gerçekten var olan tehlikeyi, NEP'in parçalanması tehlikesini görmemesi olgusu, onun küçük-burjuva unsurların baskısına yenildiğini ifade etmektedir kuşkusuz.

Buharin, pazarı "normalleştirmeyi", tahıl fiyatlarıyla bölgelere göre "oynamayı", yani tahıl fiyatlarının yükseltilmesini öneriyor. Bunun anlamı nedir? Bunun anlamı, onun Sovyet pazarı koşullarından memnun olmadığıdır, o, devletin pazardaki düzenleyici rolünü sıfıra indirmek istiyor; NEP'i sağdan parçalamaya çalışan küçük-burjuva unsura taviz vermeyi öneriyor.

Bir an için, Buharin'in önerilerine uyduğumuzu kabul edelim. Sonuçta ne olurdu? Diyelim ki sonbaharda, alım döneminin başlangıcında, tahıl fiyatlarını yükselttik. Ama pazarda, her zaman, tahıla üç kat fazla ödeyecek bir sürü spekülatör ve istifçi olacağı, onlar olsa olsa yaklaşık on milyon pud satın alırken biz yüzmilyonlarca pud alacağımızdan onlara ayak uyduramayacağımız için, tahıl sahipleri tahıllarını, fiyatların yeniden yükselmesini bekleyerek ellerinde

tutacaklardır. Bunun sonucunda, devletin tahıl ihtiyacının özellikle ortaya çıktığı ilkbaharda, fiyatları yeniden yükseltmek zorunda kalacağız. Peki ama, tahıl fiyatlarını ilkbaharda yükseltmenin anlamı nedir? Bunun anlamı, kısmen tohumluk, kısmen de tüketim için, sonbaharda ucuza sattığı aynı tahılı, ilkbaharda yüksek fiyatla satın almak zorunda kalacak köy yoksulları ve varlıklı olmayan köylülere zarar vermektir. Bu operasyonlarla yeterli tahıl miktarını elde etme anlamında herhangi bir önemli sonuca ulaşabilir miyiz? Büyük ihtimalle hayır, çünkü her zaman aynı tahıl için, iki katını, üç katını ödeyecek spekülatörler ve istifçiler olacaktır. Demek ki, spekülatörlerin ve istifçilerin fiyatlarından daha fazla vermek gibi, boşuna bir uğraş içinde, tahıl fiyatlarını yeniden yükseltmek zorunda kalacaktık.

Ama bundan şu sonuç çıkar ki, bir kez tahıl fiyatlarını yükseltme yoluna girdik mi, gerekli tahıl miktarını elde etme garantisine sahip olmaksızın, aşağıya doğru kaymaya devam etmek zorunda oluruz.

Bununla da bitmez:

Birinci olarak, tahıl için ***alım*** fiyatlarını yükseltirsek, daha sonra, bütün tarım ürünleri fiyatlarında belli bir orantıyı korumak için, tarımsal hammadde fiyatlarını da yükseltmek zorunda kalırız.

İkinci olarak, tahıl için alım fiyatlarını yükseltirsek, kentlerde perakende ekmek fiyatlarının düşüklüğünü koruyamayız; demek ki ekmeğin ***satış*** fiyatını da yükseltmek zorunda kalırız. Bu durumda işçileri mağdur durumda bırakamayacağımızdan, bırakmamamız gerektiğinden, ücretleri hızla yükseltmek zorunda kalırız. Bu ise zorunlu olarak, sanayi mallarının fiyatlarının da yükselmesine yol açacaktır, çünkü aksi takdirde, kentteki kaynakların, endüstrileşmenin çıkarlarına aykırı olarak, kıra pompalanması gündeme gelebilir.

Bundan ötürü, sanayi mallarının ve tarımsal ürünlerin fiyatlarını, ***düşen*** ya da en azından istikrarlı fiyatlar temelinde değil, gerek tahıl gerekse de sanayi mallarının ***yükselen*** fiyatları temelinde dengelemek zorunda kalırız.

Başka bir deyimle, sanayi malları ve tarımsal ürünlerin pahalılaşması rotasını tutmak zorunda kalırız.

Fiyatlarla böyle "oynama"nın, zorunlu olarak, Sovyet iktidarının fiyat politikasının tamamen tasfiye edilmesine, devletin pazardaki düzenleyici rolünün ortadan kaldırılmasına ve küçük-burjuva unsurun tamamen zincirlerinden boşanmasına yol açacağını görmek zor değil.

Bu, kimin yararına olur?

Sadece kentte ve kırda varlıklı kesimlerin yararına olur, çünkü pahalı sanayi malları ve tarımsal ürünler, hem işçi sınıfının, hem de köy yoksulları ve varlıklı olmayan köylüler için yanına yaklaşılmaz olacaktır. Bu durum sadece Kulaklar, varlıklılar, NEP'çiler ve öteki zengin sınıfların yararına olacaktır.

Bu da bir ittifak, ama kendine özgü bir ittifak, kentte ve köyde varlıklı kesimlerle yapılan bir ittifak olacaktır. İşçiler ve köyün fakir katmanları çok haklı olarak bize, nasıl bir iktidar olduğumuzu, işçi-köylü iktidarı mı, yoksa Kulakların ve NEP'çilerin iktidarı mı olduğumuzu soracaklardır.

Pazarın "normalleştirilmesi" ve bölgelere göre tahıl fiyatlarıyla "manevra yapma"yı öneren Buharinci tez, işçi sınıfı ve köyün yoksul kesimleriyle bozuşmaya, kentte ve kırda varlıklı kesimlerle ittifaka gidilmesine yol açmak zorundadır.

Partinin bu zararlı yola giremeyeceği açıktır.

Buharin'de NEP'le ilgili bütün kavramların nasıl birbirine karıştığı, onun küçük-burjuvaların etkisine ne kadar çok kapıldığı, kentle kır, devletle köylülük arasında meta dolaşımının yeni biçimleri sorununda aldığı reddedici tavırdan da ortaya çıkmaktadır. Devletin köylülüğe mal temin eder hale gelmiş, köylülüğün ise devlete tahıl satar hale gelecek olmasına öfkelenmiş yaygara koparıyor. Bunu, NEP'in bütün kurallarının ihlal edilmesi, neredeyse ortadan kaldırılması olarak değerlendiriyor. Sormak gerekiyor: Niçin, hangi nedenle?

Devletin, devlet sanayiinin köylülük için, aracısız, mal temin etmesi, buna karşılık köylülüğün de, sanayi için, devlet için, yine aracısız, tahıl temin etmesinde kötü olan ne?

Marksizm açısından, Marksist politika açısından, köylülüğün devlet sanayiinin ihtiyacı için pamuk, pancar, keten temin ***eder hale gelmesi***, öte yandan devlet sanayiinin de, tarımın bu dalları için kent ürünleri, tohumluk ve üretim aletleri temin eder hale gelmesinde ne kötülük var?

Kentle kır arasında meta dolaşımının bu yeni biçimlerini kurmanın temel yöntemi burada kontrat yöntemidir. Kontrat yöntemi NEP'in taleplerine aykırı mıdır?

Köylülüğün, aynı kontrat yöntemi sayesinde, sadece pamuk, pancar ve keten için değil, tahıl için de devletin tedarikçisi ***haline geliyor olmasında*** kötü olan ne?

Küçük boyutta ticaret, küçük ticaret, meta dolaşımı olarak adlandırılırken, malın fiyatı ve kalitesi üzerine önceden yapılan anlaşmalara (kontrat) göre gündeme gelen büyük boyutlu ticaret, neden meta dolaşımı olarak değerlendirilmesin?

Kentle kır arasında kontrat yöntemine göre yapılan meta dolaşımının bu yeni kitlesel biçimlerinin tam da NEP temelinde oluştuğunu, bunun örgütlerimizce, ekonominin plânlı sosyalist yönetiminin güçlendirilmesi anlamında ileriye doğru atılmış büyük bir adım anlamına geldiğini kavramak bu kadar zor mu?

Buharin bu açık ve basit şeyleri kavramayı unutmuş.

e) Sanayinin Gelişim Temposu ve İttifakın Yeni Biçimleri Üzerine

Son olarak, sanayinin gelişim temposu ve kentle kır arasındaki ittifakın yeni biçimleri sorunu. Bu sorun, görüş ayrılıklarımızın en önemli sorunlarından biridir. Bu sorun şu nedenle önemlidir, çünkü Parti'nin ekonomik politikasıyla ilgili sorunlardaki ***pratik*** görüş ayrılıklarımızın bütün ipleri bu sorunda birleşmektedir.

İttifakın yeni biçimleri ne demektir, ekonomik politikamız

açısından bu ne anlama gelir?

Bunun anlamı, herşeyden önce, kentle kır arasındaki ittifakın, sanayinin esas olarak köylülerin ***kişisel*** ihtiyaçlarını karşıladığı (ayakkabı, pamuklu bez, genel olarak tekstil ürünleri vs.) eski biçimlerinin yanısıra, köylü çiftliklerinin ***üretim*** ihtiyaçlarını (tarımsal makineler, traktörler, islah edilmiş tohum, yapay gübre vs.) gidereceği yeni biçimlerine gerek duyulmasıdır.

Eskiden ***esas olarak*** köylülerin kişisel ihtiyaçlarını karşılıyor ve işletmesinin üretim ihtiyaçlarını pek az dikkate alıyorduk, oysa bugün, köylülerin kişisel ihtiyaçlarını karşılamaya devam ederken, bütün gücümüzle, tarımsal üretimin yeni teknik temelde yeniden yapılanmasıyla doğrudan ilişki içinde olan, tarımsal makineler, traktörler, yapay gübre vs. temin etmeye girişmeliyiz.

Tarımın ***restorasyonu*** ve eski toprak sahipleriyle Kulakların büyük arazilerinin köylülerce işlenmesi sözkonusu olduğu sürece, ittifakın eski biçimleriyle yetinebilirdik. Fakat tarımın ***yeniden yapılanması***nın sözkonusu olduğu bugün bu artık yetmez. Bugün daha ileri gitmek ve köylülüğe, tarımsal üretimi, yeni teknik ve kolektif çalışma temelinde değiştirmekle yardımcı olmak zorunludur.

Bunun anlamı, ikinci olarak, sanayimizi yeniden donatırken, aynı zamanda tarımda da, ciddi biçimde yeniden donatıma başlamak zorunda olduğumuzdur. Sanayimizi, ona yeni bir teknik temel oluşturarak, ona yeni, daha iyi makineler ve yeni, daha iyi kadrolar sağlayarak yeniden donatıyoruz ve kısmen yeniden donattık bile. Yeni işletmeler, yeni fabrikalar kuruyor, eskileri yeniden inşa ve tevsi ediyor, maden sanayiini, kimya sanayiini, makina yapımını geliştiriyoruz. Bu temel üzerinde kentler büyüyor, sanayi bölgeleri çoğalıyor, eskileri genişliyor. Bu temelde, gıda maddelerine, sanayi için hammaddeye duyulan ihtiyaç artıyor. Ne var ki tarım, hâlâ eski aletleri kullanıyor, toprağı eski, dededen kalma yöntemlerle işliyor, eski, ilkel, şimdiden işe yaramaz duruma gelmiş ya da kısa süre sonra gelecek olan teknikler uyguluyor, eski, küçük köylü bireysel iktisat ve çalışma

biçimleriyle iş yapıyor.

Örneğin, ülkemizde devrimden önce yaklaşık 16 milyon olan çiftlik sayısının, şimdi 25 milyondan az olmaması ne anlama gelir? Bu toprağın gittikçe daha çok parçalanmış ve dağınık biçimde işlendiğinin kanıtı değil de nedir? Oysa, dağınık, küçük işletmelerin karakteristik özelliği, teknik, makine, traktörden, tarım biliminin sonuçlarından gerekli ölçüde yararlanamaması ve üretimin düşük oluşudur.

Pazara sunulan tarımsal ürünlerin yetersizliği bundandır.

Kentle kır arasında, sanayi ile tarım arasında kopma tehlikesi bundandır.

Tarımın ilerlemesini sağlamak, sanayimizin gelişme temposuna uydurmak zorunluluğu bundandır.

Ve bu kopma tehlikesini ortadan kaldırmak için, yeni teknik temelinde tarımı ciddi biçimde yeniden donatmaya başlamak zorunludur. Ne var ki, tarımı yeniden donatmak için, dağınık bireysel köylü çiftliklerini, büyük çiftlikler halinde, kolektif çiftlikler halinde birleştirmek, tarımı kolektif çalışma temelinde inşa etmek, kolektifleri büyültmek, eski ve yeni Sovyet çiftliklerini geliştirmek, tarımın bütün ana dallarında kitlesel sözleşme biçimlerini sistematik şekilde uygulamak, yeni tekniğe egemen olmak ve çalışmayı kolektifleştirmek konusunda köylüye kolaylık sağlayacak Makine ve Traktör İstasyonları sistemini geliştirmek gerekmektedir — kısaca, küçük bireysel köylü çiftliklerini giderek kolektif büyük üretim temeline geçirmek gerekmektedir, çünkü bilimin sonuçlarından ve yeni teknikten tam olarak yararlanmayı ve tarımımızın hızla gelişmesini sağlamayı ancak ve yalnız toplumsal tipte büyük üretim başarabilir.

Elbette bu, yoksul ve orta köylülerin bireysel çiftliklerini ihmal edeceğimiz anlamına gelmez. Hayır, bu anlama gelmez. Yoksul ve orta köylülerin bireysel çiftlikleri, sanayinin gıda ve hammadde ihtiyacının karşılanmasında hâlâ üstün bir rol oynamaktadır ve yakın

gelecekte de oynamaya devam edecektir. İşte tam da bu nedenle, yoksul ve orta köylülerin, henüz kolektif çiftliklere katılmamış bireysel çiftliklerini desteklemek gerekir.

Bu, bireysel köylü çiftliklerinin, tek başına ***artık*** yeterli olmadığı anlamına gelir. Tahıl alımında karşılaştığımız zorluklar bunu göstermektedir. Bu nedenle, yoksul ve orta köylülerin bireysel çiftliklerinin gelişimi, her tarafta, kolektif çiftlik biçimlerinin ve Sovyet çiftliklerinin çok yönlü geliştirilmesiyle ***tamamlanmalıdır.***

Bu nedenle, yoksul ve orta köylülerin bireysel çiflikleriyle, kolektif toplumsal çiftlik biçimleri arasında bir köprü kurmak; köylülerin küçük bireysel çiftliklerini kolektif çalışma yörüngesine geçirmelerini kolaylaştıracak kitlesel sözleşme, Makine ve Traktör İstasyonları ve kooperatif hareketinin çok yönlü gelişimi biçiminde bir köprü kurmak zorunludur.

Bu önkoşullar olmadan tarımda ciddi bir gelişme olanaksızdır. Bu önkoşullar olmadan tahıl sorununun çözümü olanaksızdır. Bu önkoşullar olmadan köylülüğün yoksul kesimlerini mahvolmaktan, sefaletten kurtarmak olanaksızdır.

Bu, son olarak, tarımsal üretimin yeniden yapılandırılması için temel kaynak olan sanayimizi her açıdan geliştirmek, maden ve kimya sanayimizi, makine yapımını kalkındırmak, traktör fabrikaları, tarımsal makine fabrikaları kurmak zorunda olduğumuz anlamına gelir.

Köylülüğün ana kitlelerini, kitlesel sözleşme yoluyla kolektif iktisat biçimlerine çekmeden, tarıma önemli miktarda traktör, tarım makineleri vs. sağlamadan, kolektif çiftlikleri geliştirmenin, Makine ve Traktör İstasyonları'nı geliştirmenin olanaksız olduğunu kanıtlamaya gerek yok.

Ne var ki köyün makine ve traktörle beslenmesi, eğer sanayimiz yüksek bir hızla geliştirilmezse olanaksızdır. Bu nedenle, tarımın kolektivizm temelinde yeniden yapılanması için sanayimizin hızlı gelişme temposu anahtar rolü oynamaktadır.

İttifakın yeni biçimlerinin anlamı ve önemi burada yatmaktadır.

Buharin grubu, ittifakın yeni biçimlerinin gerekliliğini lafta kabul etmek zorunda kalmıştır. Fakat bu, bu bayrak altında tam ***tersini*** gizlice yapmayı amaçlayan, özü sözüne uymayan bir şeydir. Gerçekte Buharin, ittifakın yeni biçimlerine karşıdır. Onun için hareket noktası, tarımsal üretimin yeniden yapılanmasının kaldıracı olarak sanayinin hızlı gelişme temposu değil, bireysel köylü iktisadının geliştirilmesidir. Onda önplânda olan, pazarın "normalleştirilmesi", pazarda tarımsal ürünlerin fiyatlarıyla serbestçe oynamaya izin verilmesi ve özel ticaretin tamamen serbest bırakılmasıdır. Kolektif çiftliklere karşı aldığı, MK Temmuz Plenumu'nda yaptığı konuşmada ve Temmuz Plenumu öncesi ortaya attığı tezlerde ifadesini bulan kuşkucu tavrın nedeni budur. Tahıl alımında Kulaklara karşı her türlü olağanüstü önlemi reddedici tavrı bundandır.

Buharin'in olağanüstü önlemlerden, şeytanın kutsal sudan korkması gibi korktuğu biliniyor.

Buharin'in, Kulakların bugünkü koşullar altında, yeterli tahılı gönüllü olarak, kendiliğinden teslim etmeyeceğini hâlâ anlayamadığı biliniyor.

Tahıl alımındaki çalışmamızın iki yıllık deneyimi şimdi bunu kanıtlamıştır.

Peki, pazara yeterli miktarda tahıl sunulmazsa ne olacak? Buharin şöyle yanıtlıyor: Kulakları olağanüstü önlemlerle huzursuz etmeyin, yurtdışından tahıl ithal edin. Daha kısa süre önce, yurtdışından yaklaşık 50 milyon pud, yani yaklaşık 100 milyon ruble döviz karşılığında tahıl ithal etmeyi önerdi. Fakat bu döviz sanayi donatımlarının ithali için gerekiyorsa ne olacak? Buharin şöyle yanıtlıyor: Yurtdışından tahıl ithaline öncelik verilmeli, yani sanayi donatımları ithali açıkça geri plâna itilmelidir.

Böylece, tahıl probleminin çözümü ve tarımın yeniden yapılanmasının temelinin sanayinin hızlı gelişme temposu değil, serbest pazar ve pazarda fiyatlarla serbestçe oynanması temelinde, Kulak

iktisadı dahil olmak üzere, bireysel köylü iktisadının geliştirilmesinde yattığı ortaya çıkar.

Böylece ekonomik politikada iki farklı plânla karşı karşıyayız.

Parti'nin plânı:

1— Sanayiyi yeni donatıyoruz (yeniden yapılanma)

2— Tarımın ciddi biçimde yeniden donatımına başlıyoruz (yeniden yapılanma).

3— Bunun için, kolektif ve Sovyet çiftliklerinin inşası genişletilmeli, sanayi ve tarımın ***birliğini*** kurmanın yolu olarak sözleşmeler ve Makine-Traktör İstasyonları, ***üretim*** alanında kitlesel kullanım sahası bulmalıdır.

4— Şu an tahıl alımında karşılaşılan zorluklara gelince, tahıl ithaline harcanacak parayı, endüstriyel gelişimde kullanmak için zorunlu olan, Kulakların direnişini kırmak ve ellerindeki tahıl fazlasını maksimum miktarda almanın bir yolu olarak orta ve yoksul köylü kitlelerinin toplumsal desteğiyle güçlendirilmiş, geçici olağanüstü önlemlere başvurabileceği kabul edilmelidir.

5— Yoksul ve orta köylülerin bireysel çiftlikleri, ülkenin gıda maddesi ve hammadde ihtiyacının karşılanmasında üstün bir rol oynamaktadır ve oynamaya devam edecektir, ne var ki kendi başına bu artık yeterli değildir: Yoksul ve orta köylülerin bireysel çiftlikleri, tarımdan kapitalist unsurların sürülüp atılması ve bireysel köylülüğün giderek kolektif büyük çiftliklere, kolektif çalışmaya sevkedilmesini kolaylaştırmak için, kolektif çiftliklerin ve Sovyet çiftliklerinin geliştirilmesi, kitlesel ölçekte sözleşmeler imzalanması, Makine ve Traktör İstasyonları'nın daha çok geliştirilmesiyle ***tamamlanmalıdır.***

6— Ama bütün bunları gerçekleştirebilmek için herşeyden önce sanayinin, metalurji, kimya ve makine yapımı sanayiinin, traktör fabrikalarının, tarım makineleri fabrikalarının geliştirilmesini teşvik etmek zorunludur. Eğer bu yapılmazsa, ne tahıl probleminin çözümü,

ne de tarımın yeniden yapılanması söz konusu olabilir.

Sonuç olarak: ***Tarımın yeniden yapılanmasının anahtarı, endüstrimizin hızlı gelişme temposunda yatmaktadır.***

Buharin'in plânı:

1— Sanayi mallarının, hammaddelerin, ekmeğin pahalılaşmasına yol açmasından korkmadan, pazarın "normalleştirilmesi", pazarda fiyatlarla serbestçe oynama ve tahıl fiyatlarının yükseltilmesi.

2— Kolektif çiftliklerin ve Sovyet çiftliklerinin gelişim temposu belli ölçülerde yavaşlatılırken, bireysel köylü çiftliklerinin her yönden geliştirilmesi (Buharin'in Temmuz'daki tezi, Buharin'in Temmuz Plenumu'ndaki konuşması).

3— Tahıl alımının kendiliğinden yürümesi, Kulaklara karşı, kısmen de olsa, olağanüstü önlemlerin hiçbir koşul altında, orta ve yoksul köylü kitleleri tarafından desteklense de, uygulanmaması.

4— Tahıl sıkıntısı başgösterdiğinde 100 milyon ruble tutarında tahıl ithal edilmesi.

5— Fakat, hem tahıl ithali, hem de sanayi donatımları ithali için para yetmiyorsa, bu durumda, sanayi için yapılan ithalat ve dolayısıyla da sanayimizin gelişme temposu düşürülmelidir, aksi takdirde ülkemizde tarım "yerinde sayacak" hatta "doğrudan yıkılacak"tır.

Sonuç olarak: ***Tarımın yeniden yapılanmasının anahtarı, bireysel köylü çiftliğinin gelişiminde yatmaktadır.***

Mesele böyledir, yoldaşlar!

Buharin'in plânı, sanayinin gelişme temposunun ***düşürülmesi*** ve ***birliğin*** yeni biçimlerini ***sarsma*** plânıdır.

Görüş ayrılıklarımız bunlardır.

Bazen şöyle soruluyor: Birliğin yeni biçimlerini geliştirmekte, kolektif çiftlikleri, Sovyet çiftliklerini vs. geliştirmekte geç kalmadık

mı?

Bazıları var ki, Parti'nin bu konuda, en azından iki yıl geç kaldığını iddia ediyorlar. Bu yanlıştır, yoldaşlar. Bu tamamen yanlıştır. Bunu sadece, SSCB ekonomisinden bihaber "sol" çığırtkanlar söyleyebilirler.

Bu konuda geç kalınması ne anlama geliyor? Eğer sözkonusu olan, kolektif çiftlikler ve Sovyet çiftliklerinin gerekliliğini önceden görmekse, bu meseleye daha Ekim Devrimi sırasında başladık. Partinin, kolektif çiftlikler ve Sovyet çiftliklerinin gerekliliğini daha o zaman, Ekim Devrimi döneminde, önceden gördüğüne hiç kuşku olamaz. VIII. Kongre'de (Mart 1919) kabul edilen programımıza bakmak yeterli. Bu programda, kolektif çiftlikler ve Sovyet çiftliklerinin zorunluluğu açıkça hesaba katılmıştır.

Ne var ki salt Parti önderliğimizin kolektif çiftliklerin ve Sovyet çiftliklerinin gerekliliğini önceden görmesi, kolektif çiftlikler ve Sovyet çiftlikleri için ***kitle hareketinin*** yaratılması ve örgütlenmesine yetmiyor. Dolayısıyla burada sözkonusu olan öngörü değil, kolektif çiftlikler ve Sovyet çiftliklerinin kurulmasını ***gerçekleştirme*** plânıdır. Ve bu plânın gerçekleştirilmesi için, şimdiye kadar sahip olmadığımız, ancak son zamanlarda ortaya çıkan bir dizi koşullar gereklidir.

Mesele budur yoldaşlar.

Kolektif çiftlikler ve Sovyet çiftlikleriyle ilgili kitlesel hareket plânını uygulamak için, herşeyden önce Parti liderliğinin, Parti ***yığınları*** tarafından desteklenmesi zorunludur. Bizim Partimiz ise bilindiği gibi milyonluk bir partidir. Dolayısıyla, geniş Parti üyesi kitleleri, Parti liderliğinin politikasının doğruluğu konusunda ikna etmek gerekmiştir. Bu birincisi.

Ayrıca bunun için, köylülüğün bağrında kolektif çiftlik yanlısı bir kitle hareketinin oluşması, köylülüğün kolektif çiftliklerden korkmaması, tersine, kolektif çiftliklere girerek kolektif çiftliklerin bireysel çiftliklere üstünlüğünü kendi deneyimi temelinde ikna olması gerekir. Bu ise belli bir zamanı gerektiren ciddi bir iştir. Bu ikincisi.

Bunun için gerekli olan bir başka şey de, devletin, kolektif çiftliklerin inşasını finanse edecek , kolektif çiftlikleri ve Sovyet çifliklerini finanse edecek

maddi araçlara sahip olmasıdır. Bunun için ise yüzlerce ve binlerce milyon ruble gereklidir, sevgili yoldaşlar. Bu üçüncüsü.

Bunun için son olarak sanayinin tarıma makine, traktör, suni gübre vs. sağlayabilecek, az çok yeterli ölçüde gelişmiş olması gerekir. Bu da dördüncüsü.

İki ya da üç yıl önce bütün bu koşullara sahip olduğumuz iddia edilebilir mi? Hayır, iddia edilemez.

Bizim bir ***muhalefet*** partisi değil, ***hükümet*** partisi olduğumuz unutulmamalıdır. Bir muhalefet partisi, iktidara geldikten sonra gerçeleştirmek amacıyla şiarlar —hareketin temel pratik şiarlarından söz ediyorum— ortaya atabilir. Hiç kimse, bir muhalefet partisini, temel şiarlarını hemen gerçekleştirmediği için suçlamaz, çünkü herkes, dümenin muhalefet partisinin değil, başka partilerin elinde olduğunu bilir.

Oysa, bizim partimiz gibi, Bolşevik Parti gibi hükümet partilerinde durum değişiktir. Böyle bir partinin şiarları, basit ajitasyon şiarları değildir. Daha farklı bir anlamları vardır, çünkü hemen uygulanmak zorunda olan ***pratik kararlar*** gücüne, ***yasaların gücüne*** sahiptirler. Partimiz pratik bir şiar ortaya atıp, daha sonra uygulanmasını erteleyemez. Bu, kitleleri aldatmak olurdu. Bir pratik şiarı, özellikle de köylülüğün milyonlarca kitlesini kolektivizm yoluna sevkedecek böylesine ciddi bir şiarı atmak için, onun dolaysız gerçekleştirilmesinin koşullarına sahip olmak, nihayetinde bu koşulları yaratmak, örgütlemek gereklidir. O nedenle bizim için, Parti liderliğinin kolektif çiftliklerin ve Sovyet çiftliklerinin gerekliliğini sadece öngörmesi yeterli değildir. O nedenle, bunun dışında, şiarlarımızı gecikmeksizin ***gerçekleştirebilmemiz, pratiğe geçirebilmemiz*** için, gerekli koşullara da sahip olmalıyız.

Partimiz, diyelim ki iki üç yıl önce, kütlesi itibariyle kolektif çiftliklerin ve Sovyet çiftliklerinin gelişimini her açıdan teşvik etmeye hazır mıydı? Hayır, bunun için henüz hazır değildi. Parti üyesi kitleler arasında, ittifakın yeni biçimleri lehinde ciddi bir dönüşüm, tahıl alımında karşılaşılan ilk büyük zorluklarla başlamıştır. Parti'nin, kütlesi itibariyle, yeni biçimlerde birliği ve herşeyden önce kolektif çiftlikleri Sovyet çiftliklerini geliştirmeyi

hızlandırmanın tüm zorunluluğunu hissetmeye başlaması, bu konuda MK'yı kararlılıkla desteklemesi için, bu zorlukları yaşaması gerekmişti. İşte size, daha önce sahip olmadığımız ve şimdi mevcut olan bir koşul.

İki ya da üç yıl önce, köylülüğün milyonlarca kitlesinin, kolektif çiftlikler ya da Sovyet çiftlikleri lehine ciddi bir haraketi var mıydı? Hayır, yoktu. Herkes, köylülüğün, iki-üç yıl önce, Sovyet çiftliklerine karşı düşmanca tavır aldığını, kolektif çiftliklere yararsız "komün"ler olarak kötü gözle baktığını bilir. Ya şimdi? Şimdi durum farklı. Şimdi artık, Sovyet çiftliklerini ve kolektif çiftlikleri, köylülüğü, tohumluk, damızlık hayvan, makine ve traktörle destekleyen bir kaynak olarak değerlendiren bir çok köylü kesimi mevcut. Bugün sözkonusu olan, makine ve traktör sağlamaktır, bu takdirde kolektif çiftlikler meselesi hızla gelişecektir.

Köylülüğün belli, ama oldukça önemli kesimlerinde bu ani değişiklik nereden kaynaklanmıştır? Bunu kolaylaştıran nedir?

Herşeyden önce kooperatiflerin ve kooperatif hareketinin gelişmesi. Hiç kuşku yok ki, kooperatiflerin, özellikle de köylüler arasında kolektif çiftlikler lehine psikolojik koşulları yaratan tarım kooperatiflerinin güçlü gelişimi olmaksızın, bugün köylülüğün bir çok kesiminde ortaya çıkan kolektif çiftliklere dönük şiddetli istek görülmezdi.

Bu konuda köylülere, tarımın, küçük köylü çiftliklerinin, büyük kolektif çiftlikler biçiminde nasıl ıslah edilebileceği yönünde iyi örnekler sunan, iyi donatılmış kolektif çiftliklerlerin de büyük rolü olmuştur.

Aynı şekilde, çiftliklerin ıslah edilmesinde köylülere yardımcı olan, iyi donatılmış Sovyet çiftliklerinin de rolü olmuştur burada. Hepinizin iyi bildiği öteki gerçeklerin sözünü bile etmiyorum. İşte size, daha önce sahip olmadığımız, bugün ise var olan bir başka koşul daha.

Devamla, iki ya da üç yıl önce, kolektif çiftlikleri ve Sovyet çiftliklerini ciddi biçimde finanse edecek, bu amaçla, yüzlerce milyon Ruble harcayacak durumda olduğumuz iddia edilebilir mi? Hayır, iddia edilemez. Çok iyi biliyorsunuz ki, sanayileşmek için gerekli olan asgari sanayii geliştirmek için bile —tarımın yeniden yapılanmasını bir yana bırakın—, kaynağımız yoktu. Ülkenin sanayileşmesi için temeli oluşturan sanayiden bu kaynağı çekip, kolektif çiftliklere ve Sovyet çiftliklerine devredebilir miydik? Bunu yapamayacağımız açıktır. Ya şimdi? Şimdi kolektif çiftlikler ve Sovyet çiftliklerini geliştirmek için kaynağa sahibiz.

Son olarak, iki ya da üç yıl önce, tarıma daha çok makina, traktör vs. gibi araçlar sağlamak için, sanayide yeterli bir temele sahip olduğumuz iddia edilebilir mi? Hayır, iddia edilemez. O günlerde görev, ***gelecekte*** tarıma makine ve traktör sağlamak için, ***asgari bir endüstriyel zemin*** oluşturmaktı. Bu temelin yaratılması için o günlerde son derece sınırlı olan maddi kaynaklarımız kullanılmıştı. Ya şimdi? Şimdi artık, tarım için bu endüstriyel temele sahibiz. Şurası muhakkak ki, sözkonusu temel, bizim ülkemizde hızlandırılmış bir tempoyla yaratılmaktadır.

Buna göre, kolektif çiftliklerin ve Sovyet çiftliklerinin kitlesel ölçekte gelişimi için gerekli koşullar, ülkemizde ancak son zamanlarda oluşmuştur.

Durum böyledir yoldaşlar.

Bu nedenle, ittifakın yeni biçimlerini geliştirmekte geç kaldığımız söylenemez.

f) Teorisyen Olarak Buharin

Sağ muhalefetin teorisyeni Buharin'in politikamızın temel sorunlarında önemli hataları esas itibariyle bunlardır.

Buharin'in Partimizin teorisyenlerinden biri olduğu söyleniyor. Bu elbette doğrudur. Ne var ki mesele, teori alanında onda birşeylerin yolunda gitmediğidir. Bunu, biraz önce açıkladığım, Parti teorisi ve Parti politikasında yaptığı bir dizi hatadan anlamak mümkün. Bu hatalar, Komintern sorunlarındaki hatalar, sınıf mücadelesi, sınıf mücadelesinin şiddetlenmesi, köylülük, NEP, birliğin yeni biçimleri sorunlarındaki bu hatalar — tüm bu hatalar tesadüfen yapılmış olamaz. Hayır, bu hatalar tesadüfi türden değildir. Buharin'in bu hataları, onun yanlış teorik görüşlerinden, teorik yetersizliklerinden kaynaklanmaktadır. Evet, Buharin bir teorisyendir, ama tam bir Marksist teorisyen değil, Marksist teorisyen olabilmek için daha bir

* *Altını ben çizdim.* ***—J. St.***

sürü şey öğrenmesi gereken bir teorisyendir.

Lenin yoldaşın, teorisyen olarak Buharin üzerine yazdığı ünlü mektubuna atıfta bulunuluyor. Bu mektubu okuyalım:

> "MK'nın genç üyelerine gelince", diyor Lenin, "Buharin ve Pyatakov üzerine birkaç söz söylemek istiyorum. Buna göre bunlar, (en genç güçler arasında) en seçkinleridir ve bunlara ilişkin olarak şunlar gözönünde tutulmalıdır: Buharin sadece son derece değerli ve önemli bir parti teorisyeni değil, haklı olarak, bütün Parti'nin gözdesidir, ama ***teorik görüşleri ancak çok büyük sakıncalarla tam Marksist görüşler olarak sayılabilir, çünkü onda skolastik birşey var (diyalektiği hiç incelememiş, öyle inanıyorum ki, hiç bir zaman tamamen kavramamıştır.)***"* (1926 Temmuz Plenumu'nun Stenografik Tutanağı, IV. bölüm, s. 66, Rusça.)

Yani, diyalektiği olmayan bir teorisyen. Skolastik bir teorisyen. "Teorik görüşleri ancak çok büyük sakıncalarla tam Marksist görüşler olarak sayılabilecek" bir teorisyen. Buharin'in teorik fizyonomisinin Lenin tarafından yapılan karakterizasyonu budur.

Böyle bir teorisyenin daha çok şey öğrenmesi gerektiğini siz de anlamışsınızdır, yoldaşlar. Buharin, henüz tam bir teorisyen olmadığını, daha çok şey öğrenmesi gerektiğini, Marksizmin ruhu olan diyalektiği henüz kendi malı haline getirmemiş bir teorisyen olduğunu kavrasaydı — bütün bunları kavrasaydı, daha alçak gönüllü olur, Parti de bu durumdan sadece kazançlı çıkardı. Kötü olan, Buharin'in alçakgönüllülükten nasibini almamış olmasıdır. Kötü olan, alçakgönüllülükten nasibini almamış olmakla kalmayıp, ustamız Lenin'e, bir dizi sorunda, hem de herşeyden önce devlet sorununda ders vermeye kalkmasıdır. Buharin'de kötü olan budur işte.

Sırası gelmişken, 1916 yılında, Lenin'le Buharin arasında geçen, devlet sorunuyla ilgili ünlü teorik tartışmaya değinmeme izin verin. Bu, gerek Lenin'e ders vermeye kalkışan Buharin'in ölçüsüz gösterişçiliğini, gerekse de proletaya diktatörlüğü, sınıf mücadelesi vs. gibi önemli sorunlarda teorik yetersizliğinin köklerini gösterebilmemiz için önemlidir.

Bilindiği gibi, 1916 yılında "Gençlik-Enternasyonali" dergisinde Nota Bene imzasıyla Buharin'in, özünde Lenin yoldaşı hedef almış bir makalesi yayınlandı. Bu makalede Buharin şöyle yazıyor:

> "… Sosyalistlerle anarşistlerin farkını, birincilerin devlet yanlısı, ikincilerin ise devlet karşıtı olmalarında aramak tamamen yanlıştır. Fark, devrimci sosyal-demokrasinin, yani toplumsal üretimi merkezileştirmek, yani en ileri teknikle biçimlendirmek isterken, ademi-merkez anarşist üretimin, eski tekniğe ve işletme biçimine dönüş anlamına gelmesinde yatmaktadır…"
>
> "… Fakat kitlelerin eğiticisi olan, ya da en azından olması gereken sosyal-demokrasi için şimdi ilkesel devlet karşıtlığını ifade etmek her zamankinden daha gereklidir… Bugünkü savaş, işçi sınıfının ruhunda devletçiliğin ne kadar derin kök saldığını göstermiştir."

Lenin Buharin'in bu görüşlerini bir eleştiriye tabi tutar ve, 1916 yılında yayınlanan makalesinde şunları söyler:

> "Bu yanlıştır. Yazar, sosyalistlerin ***devlet hususunda*** tavrının anarşistlerden nerede ayrıldığı sorusunu soruyor, ama bu soruya ***değil, başka*** bir soruya, gelecekteki toplumun ekonomik temeli hususunda görüşlerinin nerede birbirinden ayrıldığı sorusuna yanıt veriyor. Elbette bu çok önemli ve gerekli bir sorudur. Ama bu, sosyalistlerle anarşistlerin devlet hususunda tutumlarındaki farklılıkta ***esas olanın*** unutulmasına yol açmamalıdır. Sosyalistler, modern devletin ve kurumlarının, işçi sınıfının kurtuluş mücadelesi için kullanılmasından, devletin kapitalizmden sosyalizme geçişin özel bir biçimi olarak kullanılmasından yanalar. Proletarya diktatörlüğü işte böyle bir geçiş biçimi, ***aynı şekilde*** bir devlettir. Nota Bene yoldaşın makalesinin bir yerinde ifade ettiği gibi —bu görüşü sosyalistlere yükleme yanlışına düşmüştür yoldaş—, devleti "kaldırmak", onu "havaya uçurmak" isteyen anarşistlerdir. Sosyalistler ise, devletin —ne yazık ki yazar Engels'in konuya ilişkin sözlerini çok eksik aktarmıştır—, burjuvazinin mülksüzleştirilmesinden ***sonra***, 'ölüp gideceği'ni, 'söneceği'ni kabul ederler"…
>
> "Devlete karşı 'ilkesel karşıtlığı' 'ifade etmek' için, bunu gerçekten de 'açıklıkla' kavramak gerekiyor, ne var ki yazarda eksik olan tam da bu açıklıktır. 'Devletçiliğin kökleri' sözleri ise tamamen muğlak, Marksizm ve sosyalizm dışıdır! 'Devletçilik' devletçiliğin yadsınmasıyla çatışmamaktadır, oportünist politika (yani, devlet hakkında oportünist, reformist, burjuva düşünce), devrimci sosyal-demokratik politikayla (yani, burjuva devleti ve devletin, burjuvazinin devrilmesi amacıyla kullanılması hakkında devrimci sosyal-demokratik düşünce) çatışmaktadır. Bunlar tamamen farklı şeylerdir." (Lenin, "Gençlik Enternasyonali", Seçme Eserler, C. 5, s. 242-243. [s. 260-261. —İnter Yayınları.])

Meselenin ne olduğu ve Buharin'in nasıl bir yarı-anarşist çamura düştüğü herhalde anlaşılmıştır!

Sten: Lenin o zamanlar, devletin "havaya uçurulması" gerekliliğini henüz tam gelişmiş biçimiyle formüle etmemişti. Anarşist hatalara düşmüş olmasına rağmen Buharin, bu sorunun formüle edilişine yaklaşıyordu.

Stalin: Hayır, şimdi söz konusu olan bu değil, genel olarak devlete ilişkin tavırdır, Buharin'e göre, işçi sınıfının ***her*** devlete, işçi sınıfı devletine de ***ilkesel*** olarak düşmanca tavır almak zorunda olması söz konusudur.

Sten: Lenin o zaman, Buharin'i eleştirirken, "havaya uçurma" üzerine bir şey söylemeksizin devletin kullanılmasından söz etmişti.

Stalin: Yanılıyorsunuz: Devletin "havaya uçurulması" Marksist değil, anarşist bir formüldür. Sizi temin ediyorum ki burada sözkonusu olan, Buharin'e göre (anarşistlere göre de), işçilerin her türlü devlete, yani geçiş dönemi devletine, işçi sınıfı devletine de ilkesel karşıtlıklarını vurgulamak zorunda olduklarıdır.

İşçi sınıfının, proletarya diktatörlüğüne —bu da bir devlettir— ilkesel karşıtlık içinde olması gerektiğini, işçilerimize anlatmayı bir deneyin bakalım.

Buharin'in "Gençlik Enternasyonali"nde yayınlanan makalesinde ifade edilen bakış açısı, kapitalizmden sosyalizme geçiş döneminde devleti reddetme bakış açısıdır.

Buharin burada, "önemsiz" bir şeyi, işçi sınıfı eğer burjuvaziyi baskı altında tutmak ve sosyalizmi inşa etmek istiyorsa, kendi devletini kurmadan bunu başaramayacağı bütün bir geçiş dönemini gözden kaçırmaktadır. Bu birincisi.

İkincisi, Lenin yoldaşın o zamanlar eleştirisinde devletin "havaya uçurulması", "ortadan kaldırılması" teorisine hiç değinmediği yanlıştır. Lenin, biraz önce yaptığım alıntıdan anlaşılacağı gibi, bu teoriye yalnızca değinmekle kalmamış, aynı zamanda onu anarşist bir teori olarak şiddetle eleştirerek, karşısına, burjuvazinin yıkılmasından sonra, yeni devletin, proletarya diktatörlüğü devletinin ***kurulması*** ve ***kullanılması*** teorisini

koymuştur.

Son olarak, devletin "havaya uçurulması" ve "ortadan kaldırılması" anarşist teorisini, ***proleter*** devletin "sönüp gitmesi", ya da ***burjuva*** devlet aygıtının "paramparça edilmesi", "parçalanması" Marksist teorisiyle karıştırmamak gerekir. Bazıları, bunların bir ve aynı düşünceyi ifade ettikleri görüşünden hareketle, bu iki farklı kavramı karıştırmaya eğilimliler. Ne var ki bu yanlıştır. Lenin, bir bütün olarak devletin "havaya uçurulması" ve "ortadan kaldırılması" anarşist teorisini eleştirirken, ***burjuva*** devlet aygıtının "paramparça edilmesi" ve ***proleter*** devletin "sönüp gitmesi" Marksit teorisinden hareket etmiştir.

Lenin yoldaşın herhalde 1916 yılının sonu, 1917'nin başlarında (1917 Şubat Devrimi öncesi) devlet üzerine aldığı notlarını, konuya tamamen açıklık kazandırmak amacıyla aktarmam belki de gereksiz olmayacak. Bu elyazmasından şu sonuçlara varmak hiç zor değildir:

a) Lenin, devlet sorununda Buharin'in yarı-anarşist hatalarını eleştirirken, proleter devletin "sönüp gitmesi" ve burjuva devlet aygıtının "paramparça edilmesi" Marksist teorisinden hareket etmiştir,

b) Lenin'in sözleriyle, "gerçeğe Kautsky'den daha fazla yaklaşmasına" rağmen Buharin, "Kautskycileri teşhir edeceğine, hatalarıyla onlara yardım etmekte"dir.

İşte bu el yazmasının metni:

> "Devlet sorunu için, ***Engels***'in ***Bebel***'e 18-28 Mart 1875 tarihli mektubu ***olağanüstü*** önemlidir.
>
> Mektubun en önemli yeri tam olarak şöyledir:
>
> '…Özgür halk devleti, özgür devlete dönüşmüştür. Gramatik olarak özgür devlet, devletin vatandaşları karşısında özgür olduğu bir devlet, yani despotik yönetimli bir devlettir. Özellikle, ***gerçek anlamda bir devlet olmayan Komün'den*** sonra, ***devlet hakkında edilen bütün boş laflardan*** vazgeçilmelidir. Marx'ın Proudhon'a karşı yazısı, daha sonra da "Komünist Manifesto", açıkça, ***sosyalist toplum düzeninin gelişmesiyle devletin kendiliğinden çözüleceği ve kaybolacağını*** söylemesine rağmen, "halk devleti",

anarşistler tarafından, gına getirircesine başımıza kakıldı. "Devlet" artık sadece mücadelede, devrimde, düşmanın üstesinden zor kullanarak gelmek için kullanılan geçici bir kuruluş olduğundan, "özgür halk devleti"nden söz etmek, katıksız bir saçmalıktır: Proletarya, devleti hâlâ ***kullandığı*** sürece (altı Engels tarafından çizilmiştir), onu ***özgürlük için değil, hasımlarını baskı altında tutmak için kullanır; özgürlükten söz edilebildiği anda, devletin devlet olarak varlığı sona erer.*** O nedenle biz, her yerde ***"devlet"*** (Engels tarafından altı çizilmiştir) yerine, Fransızca "Komün"ü son derece iyi karşılayan eski, güzel Almanca sözcük "Gemeinwesen"i koymayı öneriyoruz.'

Marx ve Engels'te, devlete ***karşı*** denebilecek en isabetli ve muhakkak ki en sert bölüm budur.

1— 'Devlet hakkında edilen bütün boş laflardan vazgeçilmeli'

2— 'Komün artık gerçek anlamda bir devlet ***değil***di.' (Peki ama neydi? Besbelli ki devletten devletsizliğe geçiş biçimi!)

3— Anarşistler gına getirircesine 'halk devleti'ni 'başımıza kaktılar'. (Demek ki Marx ve Engels Alman dostlarının bu açık yanılgısından utanıyorlar — fakat yine de, ***o günkü koşullar altında,*** çok haklı olarak, anarşistlerin hatalarıyla karşılaştırılamayacak kadar hafif bir hata olarak değerlendiriyorlardı. Bu NB!!)

4— Devlet, 'kendiliğinden dağılır ("çözülür") (Nota Bene) ve kaybolur'… (karşılaştır: daha sonra 'sönüp gitmek'), 'sosyalist toplum düzeninin gelmesiyle birlikte'…

5— Devlet, 'mücadelede, devrimde' ihtiyaç duyulan 'geçici bir kuruluştur'… (elbette ***proletaryanın*** ihtiyaç duyduğu)…

6— Devlete ***özgürlük için değil, proletaryanın hasımlarını baskı altında tutulması*** (Niederhaltung* [baskı altında tutmak] asıl anlamıyla ezmek değil, restarosyonu engellemek, itaat etmelerini sağlamaktır) için ihtiyaç vardır.

7— Özgürlük olduğunda devlet olmayacaktır.

8— 'Biz' (yani Engels ve ***Marx***) ***'heryerde'*** (programda) 'devlet' yerine

* *Lenin'de Almancadır.* ***—Almancaya çeviren***

'Gemeinwesen' , 'komün' demeyi öğreneceğiz!!!

Buradan, Marx ve Engels'in sadece oportünistler tarafından değil, Kautsky tarafından da nasıl sığlaştırıldığı, tahrif edildiği görülmektedir.

Oportünistler, bu son derece zengin ***sekiz*** düşünceden ***birini*** bile kavramamışlardır!!Yaptıkları, ***sadece*** günün pratik gereklerini almak olmuştur: politik mücadeleden, ***bugünkü*** devletten, proletaryayı yetiştirmek, eğitmek için 'tavizler koparmak' için yararlanmak. Bu doğrudur (anarşistlere karşı) ama bu, eğer aritmetik olarak ifade etmek gerekirse, Marksizmin 1/100'üdür.

Kautsky propaganda ve genel olarak yazarlık faaliyetinde 1, 2, 5, 6, 7, 8. noktaları ve Marx'ın 'Zerbrechen'* ['parçalama'] sözünü tamamen örtbas etmiştir (ya da unutmuştur? ya da kavramamıştır?) 1912 ya da 1913'te Pannekoek'e karşı polemikte Kautsky bu sorunda zaten tamamen oportünizme düşmüştü…

Anarşistlerden, bizi *a)* devletten ***bugün*** ve *b)* proletarya ***devrimi*** sırasında (proletarya diktatörlüğü) yararlanmak ayırır — bunlar şimdiden pratik için büyük öneme sahip sorunlardır. (Buharin tam da bunları ***unutmuştur!***)

Oportünistlerden bizi, *aa)* devletin 'geçici' karakteri, *bb)* devlet üzerine şimdi 'gevezelik' etmenin ***zararı,*** *cc)* proletaryanın diktatörlüğünün pek devlete benzemeyen karakteri, *dd)* devletle özgürlük arasındaki çelişki, *ee)* (programatik terim olarak) devlet yerine 'Gemeinwesen' kavramını kullanma düşüncesinin doğruluğu, *ff)* bürokratik-askeri aygıtın 'parçalanması' gibi derin 'ebedi' doğrular ayırır.

Proletarya diktatörlüğünün, Almanya'nın açık oportünistleri (Bernstein, Kolb vs.) tarafından doğrudan doğruya, resmi program ve Kautsky tarafından ise, günlük ajitasyonda bundan hiç söz etmeyerek ve Kolb'la suç ortaklarının dönekliğini ***hoş görerek, dolaylı*** olarak reddedildiği de unutulmamalıdır.

1916'da Buharin'e şu yazıldı: 'Devlet üzerine düşüncelerini ***olgunlaştır***'. Ne var ki o düşüncelerini ***olgunlaştırmamış,*** Nota Bene olarak basına zorla girmiş ve Kautskycileri teşhir edecek yerde, hatalarıyla ***onlara yardım***

* *Lenin'de Almancadır.* ***—Almancaya çeviren***

etmiştir!! Ama aslında Buharin, doğruya Kautsky'den daha yakındır." (N. Lenin.)

Devlet sorunu üzerine teorik tartışmaların kısa öyküsü böyledir.

Meselenin apaçık olduğu düşünülebilir: Buharin yarı-anarşist hatalar işlemiştir — bu hataları düzeltip, artık Lenin'in izinden yürümenin zamanıdır. Fakat ancak Leninistler böyle düşünebilir. Buharin, görüldüğü üzere, bununla hemfikir değil. Tam tersine, yanılanın kendisi değil Lenin olduğunu, Lenin'in izinden yürüyenin ya da yürümesi gerekenin kendisi değil, bilakis tam tersine, Lenin'in Buharin'in izinden yürümek zorunda kaldığını iddia ediyor.

Buna ihtimal vermiyor musunuz, yoldaşlar? Öyleyse dinlemeye devam edin. 1916 yılında yapılan bu tartışmanın ardından, aradan Buharin'in suskunluğunu koruduğu dokuz yıl geçtikten sonra, 1925 yılında, yani ***Lenin'in ölümünden bir yıl sonra,*** daha önce "Sbornik Sozialdemokrata"nın redaksiyonu (yani Lenin) tarafından yayınlanmayan "Emperyalist Devlet Teorisi Üzerine" makalesini "Revolusiya Prava" (Hukuk Devrimi) derlemesinde yayınladı; bu makaleye düştüğü bir ***notta*** Buharin hiç utanıp sıkılmadan, bu tartışmada Lenin'in değil, kendisinin haklı olduğunu açıklıyor. İnanılmaz gibi görünebilir, ama gerçek, yoldaşlar.

Bu notun tam metnini dinleyin:

> "'Gençlik Enternasyonali'nde çıkan makaleyi V.İ. (yani Lenin) yazdığı bir notta eleştirmişti. Okuyucular, bana isnat edilen hatanın bende mevcut olmadığını kolayca göreceklerdir, çünkü proletarya diktatörlüğünün gerekliliğini açıkça görüyordum; öte yandan İlyiç'in yazdığı notta ***devletin*** (elbette burjuva devletin) ***'havaya uçurulması' tezine ilişkin, bu tezi proletarya diktatörlüğünün sönüp gitmesi sorunuyla karıştırdığından, yanlış tavır aldığı*** görülmektedir. Belki de o zaman diktatörlük temasını daha fazla işlemeliydim. Fakat kendimi haklı göstermek için şunu söyleyebilirim ki, ***o zamanlar*** burjuva devletin öyle toptancı bir sosyal-demokrat övgüsü vardı ki, bütün diktatörlük aygıtı ***havaya uçurma*** sorununda yoğunlaştırmak bana doğal göründü.
>
> Amerika'dan Rusya'ya gelip, Nadejda Konstantinovna* ile karşılaştığımda (illegal yapılan VI. Parti Kongresi'nde görmüştüm onu, o sıralarda Lenin gizleniyordu), ilk sözleri şunlar olmuştu: 'V.İ. benden, devlet sorunu üzerine artık görüş ayrılığı içinde olmadığını size bildirmemi istedi.' ***İlyiç*** sorunu incelediğinde, 'havaya uçurma'ya ilişkin ***aynı sonuçlara varmış***** ama bu konuyu, daha sonra da diktatörlük öğretisini öyle geliştirmişti ki, teorik düşüncenin bu yönde gelişiminde gerçek bir çığır açmıştır."

* *Krupskaya* ***—ÇN.***

** *Altını ben çizdim.* ***—J. St.***

Buharin, Lenin'in ölümünden ***bir yıl*** sonra Lenin hakkında bunları yazıyordu.

İşte, daha çok şey öğrenmesi gereken bir teorisyenin, aşırı kendini beğenmişliğinin bir örneği!

Nadejda Konstantinovna'nın gerçekten de Buharin'le, Buharin'in burada sözünü ettiği şeyler hakkında konuşmuş olması gayet mümkündür.

Peki bundan çıkan sonuç nedir? Bundan çıkan sonuç sadece, Lenin'in, Buharin'in hatalarından kurtulduğunu ya da kurtulmaya hazır olduğuna inanmak için belli bir nedeni olduğudur. Hepsi bu. Fakat Buharin farklı düşündü. O andan itibaren, Marksist devlet teorisinin yaratıcısı, ya da herhalde, esin kaynağı olarak Lenin'in değil, kendisinin, yani Buharin'in görülmesi gerektiğine inanıyordu.

Şimdiye kadar kendimizi Leninist sayıyorduk ve hâlâ da öyle sayıyoruz. Fakat şimdi ortaya çıktı ki, gerek Lenin, gerekse de onun öğrencileri bizler meğer Buharinistmişiz. Bu biraz komiktir, yoldaşlar. Ama Buharin'in ölçüsüz hale gelmiş kibriyle uğraşmak sözkonusuysa, elden ne gelir!

Buharin'in, yukarıda sözü edilen yazıya düştüğü dipnotta dili sürçtüğü, aptalca bir şey söyleyip, sonra unuttuğu düşünülebilir. Fakat görüldüğü üzere bu doğru değil. Buharin'in söylediklerinde son derece ciddi olduğu anlaşılıyor. Lenin'in ***hataları*** ve Buharin'in ***doğru bakış açısından*** söz eden nottaki açıklama kısa süre önce, Buharin'in Lenin'e

karşı ilk saldırısından iki yıl sonra, yani 1927'de, Maretski'nin Buharin üzerine yazdığı biyografik bir yazıda yeniden yayınlanmış, Buharin ise Maretski'nin bu…cüretkârlığını protesto etmeyi hiç düşünmemiştir. Buharin'in Lenin'e karşı çıkışının bir tesadüf sayılamayacağı açıktır.

Böylece Lenin'in değil, Buharin'in haklı olduğu, Marksist devlet teorisinin esin kaynağının Lenin değil Buharin olduğu anlaşılıyor.

Buharin'in teorik çarpıtmalarının ve teorik iddialarının tablosu budur, yoldaşlar.

Ve bu insan, bütün bunlardan sonra, buradaki konuşmasında, Partimizin teorik tavrında "bir şeylerin bozuk" olduğunu, Partimizin teorik tavrında Troçkizme sapma bulunduğunu söyleme cesaretini gösteriyor!

Bunları, çok kaba bir dizi teorik ve pratik hatalar yapan (geçmişte de yapmış olan), kısa süre önceye kadar Troçki'nin öğrencisi olan, daha dün Leninistlere karşı Troçkistlerle blok oluşturmaya uğraşan ve arka kapıdan onlara yanaşan Buharin söylüyor!

Bu gülünç değil mi, yoldaşlar?

g) Beş Yıllık Plân mı Yoksa İki Yıllık Plân mı?

İzninizle şimdi Rikov'un konuşmasına geçiyorum. Nasıl ki Buharin, sağ sapmaya teorik bir gerekçelendirme vermeye çalıştıysa, Rikov da konuşmasında, bu meseleyi pratik önerilerle desteklemeye uğraşmış, bu arada, tarımda karşılaştığımız zorluklardan "korkunç" öyküler anlatarak bizi korkutmaya çalışmıştır. Bu, Rikov'un teorik sorunlara değinmediği anlamına gelmez. Hayır, bu sorunlara değindi. Ama bunu yaparken, en azından iki ciddi hataya düştü.

Politbüro Komisyonu tarafından reddedilen Rikov'un Beş Yıllık Plân üzerine karar tasarısında Rikov,"Beş Yıllık Plân'ın merkezi düşüncesinin ulusal emeğin üretkenliğinin artması" olduğunu söylüyor. Politbüro Komisyonu bu tamamen yanlış görüşü reddetmesine

rağmen Rikov buradaki konuşmasında bunu savundu.

Sovyet ülkesinde emek üretkenliğinin artmasının Beş Yıllık Plân'ın merkezi düşüncesi olduğu doğru mudur? Hayır, doğru değildir. Bizim ihtiyacımız olan, ulusal emeğin üretkenliğinin ***herhangi*** bir artışı değildir. Bizim, ulusal emeğin üretkenliğinin ***belirli*** bir artışına, ***ekonominin sosyalist sektörünün, kapitalist sektör üzerinde üstünlüğünü sistematik olarak*** güvence altına alan bir artışa ihtiyacımız var. Bu merkezi düşüncenin unutulduğu bir Beş Yıllık Plân, Beş Yıllık Plân değil Beş Yıllık Saçmalıktır.

Genelde emek üretkenliğinin artmasına, gerek kapitalist gerekse de kapitalizm öncesi bütün toplumlar ilgi duyar. ***Sovyet*** toplumu, bütün öteki toplumlardan tam da, emek üretkenliğinin herhangi bir artışıyla değil, öteki biçimler karşısında, özellikle de ekonominin kapitalist biçimleri karşısında, ekonominin sosyalist biçimlerinin üstünlüğünü güvence altına alan, böylece kapitalist ekonomik biçimlerin alt edilip geriletilmesini sağlayan bir artışa ilgi duymasıyla ayrılır. Rikov ise ***Sovyet*** toplumunun gelişiminin Beş Yıllık Plân'ının bu gerçekten merkezi düşüncesini unutmuştur. Bu onun ilk teorik hatasıdır.

İkinci hatası, diyelim ki, kolektif işletmelerle, bireysel kapitalist işletme de dahil herhangi bir bireysel işletme arasında, ticaret bakımından fark gözetmemesi, ya da farkı kavramak istememesidir. Rikov, tahıl pazarında ticaret bakımından, tahıl tedariği bakımından kolektif çiftlikle özel tahıl sahibi arasında hiçbir fark görmediğini, tahılı bir kolektif çiftlikten mi, özel mülk sahibinden mi, yoksa Arjantinli tahıl vurguncusundan mı aldığımızın onun için hiç önemli olmadığını temin ediyor. Bu tamamen yanlıştır. Bu, tahılın özel mülk sahibinden mi yoksa kolektif çiftlikten mi alınacağının önemli olmadığını bir süre savunan Frumkin'in bilinen ifadesinin yinelenmesidir.

Bu, tahıl pazarındaki Kulak entrikalarını savunmanın, rehabilite etmenin, haklı göstermenin örtülü bir biçimidir. Bu savunmanın, ticaret bakış açısından yola çıkması gerçeği, yine de tahıl pazarındaki Kulak

entrikalarının haklı gösterilmesi anlamına geldiği gerçeğini değiştirmez. Eğer ticaret bakımından kolektif çiftliklerle kolektif olmayan işletme biçimleri arasında fark yoksa, kolektif çiftlikleri geliştirmeye değer mi, onlara kolaylıklar göstermeye değer mi, tarımdaki kapitalist unsurları altetme zor göreviyle uğraşmaya değer mi? Rikov'un yanlış bir görüşe sahip olduğu açıktır. Bu onun ikinci teorik hatasıdır.

Ama bunlara laf arasında değinmiş oldum. Rikov'un konuşması içinde ortaya attığı pratik sorunlara geçelim.

Rikov burada, Beş Yıllık Plân'ın dışında bir başka paralel plânın, tarımı geliştirmek için bir İki Yıllık Plân'ın gerekli olduğunu iddia etti. İki Yılık Paralel Plân önerisini, tarımdaki zorluklarla gerekçelendirdi. Beş Yıllık Plân'ın iyi birşey olduğunu, bu plânı savunduğunu, ama aynı zamanda tarım için iki yıllık bir plân koyarsak daha iyi olacağını söyledi; aksi halde tarım yerinde sayacaktı.

Dıştan bakıldığında bu öneride herhangi bir kötülük yok. Ne var ki meseleye daha yakından bakıldığında, tarım için hazırlanacak İki Yıllık Plân'ın, Beş Yıllık Plân'a, gerçekliği olmayan, sadece kağıt üzerinde kalacak bir nitelik kazandırmak amacıyla kotarıldığı anlaşılır. Bunu kabul edebilir miydik? Hayır, edemezdik. Rikov'a şunu söyledik: Tarım için Beş Yıllık Plân'dan hoşnut değilseniz, tarımsal gelişim için Beş Yıllık Plân gereğince ayrılan harcamaları yetersiz olarak görüyorsanız, ek önerilerinizi, ek yatırımlarınızı dobra dobra söyleyin, tarım için önereceğiniz bu ek yatırımları Beş Yıllık Plân'a almaya hazırız. Fakat ne oldu? Rikov'un tarımda ek yatırımlara ilişkin ek önerileri olmadığı ortaya çıktı. Sormak gerekiyor: Bu durumda, tarım için İki Yıllık Paralel Plân'a ne gerek var?

Rikov'a ayrıca şunları da söyledik: Beş Yıllık Plân'ın dışında, Beş Yıllık Plân'ın bir bölümünü oluşturan yıllık plânlar da var, tarımın kalkındırılması için getireceğiniz somut ek önerileri —eğer varsa—, ilk iki yılın yıllık plânları içine alalım. Fakat ne oldu? Rikov'un ek harcamalar üzerine önerecek böyle somut plânları olmadığı ortaya çıktı.

O zaman kavradık ki, Rikov'un iki yıllık plân önerisi tarımın kalkındırılmasını amaçlamıyor, bilakis Beş Yıllık Plân'a, gerçekliği olmayan, sadece kağıt üzerinde kalan bir nitelik kazandırmak. Beş Yıllık Plân'ın itibarını sarsmak isteğiyle ileri sürülüyor. "Gönülleri" tatmin etmek için, görünüş için — Beş Yıllık Plân, eylem için, pratik çalışma için — iki yıllık plân; Rikov'un stratejisi budur. Rikov bunu daha sonra, Beş Yıllık Plân'ın uygulanması sırasında, karşısına iki yıllık plânı çıkarmak, Beş Yıllık Plân'ı değişikliğe uğratıp, sanayi için yapılan harcamaları kısaltarak ve keserek iki yıllık plâna uydurmak için ortaya getirmiştir.

Rikov'un iki yıllık paralel plân önerisini neden reddettiğimizin gerekçeleri bunlardır.

h) Ekim Alanları Sorunu

Rikov burada, SSCB'deki ekim alanlarının sistemli olarak azalma eğilimi içinde olduğunu temin ederek, Parti'yi korkutmaya çalıştı. Bu arada, ekim alanlarının azalmasından Parti politikasının sorumlu olduğunu da ima etti. Tarımda bir gerilemeyle karşı karşıya olduğumuzu açıkça söylemedi, ama konuşmasından bir tür gerileme kaydediyor olduğumuz anlamı çıkıyordu.

Ekim alanlarının sistematik olarak azalma eğilimi gösterdiği doğru mu? Hayır, doğru değil. Rikov burada, ülkedeki ekim alanları hakkında ortalama rakamlar kullandı. Ne var ki, tek tek bölgelere ilişkin verilerle düzeltilmeyen ortalama rakamlar, bilimsel bir yöntem olarak değerlendirilemez.

Belki Rikov, Lenin'in "Rusya'da Kapitalizmin Gelişmesi"ni okumuştur. Eğer bu eseri okuduysa, Lenin'in, ekim alanlarının artması üzerine ortalama rakamlar yöntemini kullanan ve bölgelere göre verileri görmezden gelen burjuva ekonomistlerine nasıl ateş püskürdüğünü anımsaması gerekir. Rikov'un şimdi, burjuva ekonomistlerin hatalarını tekrarlaması gariptir. Tek tek bölgelerdeki ekim alanlarının büyüklüğünün nasıl değiştiği gözönüne alınırsa, yani soruna bilimsel yaklaşılırsa, ekim alanlarının bazı bölgelerde ***sistematik*** biçimde büyüdüğü, bazı bölgelerde ise, küçüldüğü ortaya çıkar, ve bu esas ola-

rak meteorolojik koşullara bağlıdır; ayrıca, herhangi bir yerde, önemli tahıl bölgelerimizden birinde bile, ekim alanlarının ***sistemli*** olarak azaldığını gösteren veriler yok.

Don ya da kuraklıktan etkilenen bölgelerde, örneğin Ukrayna'nın bazı bölgelerinde, son zamanlarda, ekim alanlarında gerçekten bir azalma olmuştur…

Bir ses: Bütün Ukrayna'da değil.

Schlichter: Ukrayna'da ekim alanları yüzde 2,7 büyümüştür.

Stalin: Ukrayna'nın bozkır kesimlerini kastediyorum. Buna karşılık, öteki bölgelerde, diyelim ki Sibirya'da, Volga'da, Kazakistan'da, Başkıristan'da —bu bölgeler olumsuz hava koşullarından etkilenmemiştir— ekim alanları sistematik olarak genişlemektedir.

Ekim alanlarının, bazı bölgelerde sistematik olarak genişlerken, bazı bölgelerde zaman zaman küçülmesi nasıl açıklanır? Parti politikasının, Ukrayna'da farklı, SSCB'nin doğusunda ya da merkezinde farklı olduğu iddia edilemez herhalde. Bu çok saçma, yoldaşlar. Burada hava koşullarının öneminin pek az olmadığı açıktır.

Kulakların, hava koşullarından bağımsız olarak, ekim alanlarını küçülttükleri doğrudur. Bunun "suç"u herhalde, yoksul ve orta köylü kitlelerini Kulaklara ***karşı*** destekleyen Parti politikasında olmalıdır. Peki, bundan çıkan sonuç nedir? Kendimizi köydeki bütün sosyal grupları, bu arada Kulakları da hoşnut edecek bir politika hayata geçirmekle yükümledik mi hiç? Eğer Marksist bir politika uygulamak istiyorsak, hem sömürücüleri, hem de sömürülenleri hoşnut edecek bir politika uygulayabilir miyiz? Köydeki kapitalist unsurların sınırlandırılması ve altedilmesini hedefleyen Leninist politikamız sonucunda, Kulakların ekim alanını kısmen azaltmalarında tuhaf olan nedir? Başka türlü olabilir mi?

Belki bu politika doğru değil — o zaman bu dobra dobra söylensin. Kendilerine Marksist diyen kişilerin Kulakların ekim alanını kısmen azaltmalarından korkuya kapılıp, bunu ekim alanlarının ***genel*** olarak azalması şeklinde göstermeye çalışması ve bu arada, Kulakların dışında, ekim alanlarını artırmış yoksul ve orta köylüler, ekim alanları hızlı bir tempoyla gelişen kolektif çiftlikler ve Sovyet çiftlikleri olduğunu unutması tuhaf değil mi?

Son olarak, Rikov'un konuşmasında ekim alanları sorununa ilişkin bir yanlış daha. Rikov burada, bazı yerlerde, özellikle de kolektif çiftliklerin en çok geliştiği bölgelerde, yoksul ve orta köylülerin bireysel çiftliklerinde ekim alanlarının azalmaya başladığından yakındı. Bu doğrudur. Fakat bunun neresi kötü? Başka türlü nasıl olabilir? Yoksul ve orta köylülerin bireysel çiftlikleri, bireysel tarımı bırakıp kolektif çiftliklere katılmaya başlıyorsa, kolektif çiftliklerin çoğalması ve genişlemesi demek olan bu durumun yoksul ve orta köylülerin bireysel çiftliklerinin yüzölçümünün azalmasını beraberinde getireceği açık değil midir? Siz nasıl olmasını isterdiniz?

Kolektif çiftliklerin şimdi iki milyon hektardan fazla toprağı var. Beş Yıllık Plân'ın sonunda ise kolektif çiftliklerin 25 milyon hektardan fazla toprağı olacak. Kolektif çiftliklerin yüzölçümü kimin pahasına büyüyecek? Yoksul ve orta köylülerin bireysel çifliklerinin yüzölçümü pahasına. Siz nasıl olmasını isterdiniz? Yoksul ve orta köylülerin bireysel çiftlikleri başka nasıl kolektif çiftliklerin yörüngesine sokulacak? Kolektif çiftliklerin yüzölçümünün, birçok bölgede, bireysel çiftliklerin yüzölçümü pahasına büyüyeceği açık değil mi acaba?

Bu basit şeyleri kavramak istemeyen insanların olması çok tuhaf.

i) Tahıl Alımı Üzerine

Tahıl konusundaki zorluklarımız üzerine burada ipe sapa gelmez bir sürü şey söylendi. Ne var ki, tahıl alımında karşılaştığımız geçici zorlukların ana momentleri gözardı edildi.

Herşeyden önce bu yılki çavdar ve buğday rekoltesinin, geçen yıldan 500-600 milyon pud —gayri safi rekolteden söz ediyorum— az olduğu unutuldu. Bu, tahıl alımında etkili olmamış mıdır? Elbette olmuştur.

Belki bu konuda suç MK politikasındadır? Hayır, MK politikasının bununla hiç ilgisi yok. Bunun nedeni, Ukrayna'nın bozkır kesimlerinde (don ve kuraklık nedeniyle) büyük ölçüde, Kuzey Kafkasya'da, Merkezi Kara Topraklar bölgesinde ve Kuzey-Batı Bölgesi'nde ise kısmen kötü mahsul alınmasıdır.

Geçen yıl Ukrayna'da Nisan'a kadar 200 milyon pud tahıl (çavdar ve buğday) tedarik etmemizin, fakat bu yıl sadece 26-27 milyon puda ulaşmamızın esas nedeni budur.

Buğday ve çavdar alımının Merkezi Kara Topraklar Bölgesi'nde sekizde bire, Kuzey Kafkasya'da ise dörtte bire düşmesinin nedeni de budur.

Doğuda bazı bölgelerde ise tahıl alımı bu yıl neredeyse iki katına çıkmıştır. Ne var ki bu artış, Ukrayna'da, Kuzey Kafkasya'da ve Merkezi Kara Topraklar Bölgesi'ndeki tahıl azlığını kapatamazdı ve kapatmadı.

Ukrayna ve Kuzey Kafkasya'nın, normal hasat koşullarında, bütün SSCB'de satın alınan tahılın yaklaşık yarısını sağladığı unutulmamalıdır.

Rikov'un bu durumu görmezden gelmesi çok tuhaf.

Son olarak tahıl alımında karşılaştığımız geçici zorlukların ana momentini oluşturan ikinci husus. Köyün Kulak unsurlarının, Sovyet iktidarının tahıl alımında uyguladığı politikaya karşı direnişini kastediyorum. Rikov bu hususu atladı. Fakat bu momenti atlamak demek, tahıl alımında esas meseleyi atlamak demektir. Tahıl alımında son iki yılın deneyimi neyi göstermektedir? Ellerinde önemli tahıl fazlası bulunan ve tahıl pazarında önemli bir rol oynayan köyün varlıklı kesimlerinin, ihtiyacımız olan miktarda tahılı, Sovyet iktidarının saptadığı fiyatlarla gönüllü olarak teslim etmek istemediğini göstermektedir. Bizim her yıl, kentlere ve sanayi bölgelerine, Kızıl Ordu'ya ve sanayi bitkileri eken bölgelere ekmek temin etmek için, yaklaşık 500 milyon pud tahıla ihtiyacımız var. Kendiliğindenlik yoluyla alım organlarının eline 300-350 milyon pud geçiyor. Geriye kalan 150 milyon pudu,

köydeki Kulak ve varlıklı unsurlara yapacağımız örgütlü baskı yoluyla tedarik etmek zorundayız. Son iki yıldaki tahıl alımının deneyimi bize bunu göstermektedir.

Bu iki yıl içinde neler olmuştur, bu değişiklikler nereden geliyor, neden kendiliğindenlik önceden yeterliydi de şimdi yetersiz hale geldi? Bunun nedeni, Kulak unsurların ve varlıklı unsurların, bu yıllarda büyümüş olmalarıdır; bol ürün elde edilen bir dizi yıl, onlarda iz bırakmadan geçip gitmedi, ekonomik olarak güçlendiler, küçük bir sermaye biriktirdiler ve artık, tahıl fazlasını, fiyatların daha da yükseleceği beklentisiyle ellerinde tutarak ve geçimlerini başka ürünlerden sağlayarak pazarda manevra yapabilirler.

Tahıl, basit bir meta olarak değerlendirilmemelidir. Tahıl, yenmesi mümkün olmayan ve herkese satılamayacak pamuk değildir. Pamuktan farklı olarak tahıl, içinde bulunduğumuz bugünkü koşullar altında, herkesin satın alacağı, olmazsa olmaz bir metadır. Bu hususu gözönüne alan Kulak, tahılını alıkoyuyor ve böylece öteki tahıl sahiplerine de bu tavrı bulaştırıyor. Kulak, tahılın bütün paraların parası olduğunu biliyor. Kulak, tahıl fazlasının sadece zenginleşme aracı olmadığını, aynı zamanda, köy yoksullarını boyunduruk altına almanın aracı olduğunu biliyor. Mevcut koşullarda Kulakın elindeki tahıl fazlası, Kulak unsurun ekonomik ve politik güçlenme aracıdır. Kulakın elindeki bu fazlayı aldığımızda, sadece kentlerin ve Kızıl Ordu'nun ekmek ihtiyacının karşılanmasını kolaylaştırmakla kalmayız, aynı zamanda, Kulakların ekonomik ve politik olarak güç kazanmalarını engellemiş oluruz.

Bu tahıl fazlalarını almak için ne yapılmalıdır? Herşeyden önce, kendiliğindenlik zihniyeti zararlı ve tehlikeli bir şey olarak aşılmalıdır. Tahıl alımı ***örgütlenmelidir.*** Yoksul ve orta köylü kitleleri Kulaklara karşı seferber edilmeli ve Sovyet iktidarının, tahıl alımını güçlendirmeyi hedefleyen önlemlerinin, bu kitlelerce tam olarak desteklenmesi başarılmalıdır. Urallar ve Sibirya'da tahıl alımında, kendi kendini vergilendirme ilkesine göre uygulanan yöntemin önemi tam da, tahıl alımının güçlendirilmesi hususunda köyün emekçi kesimlerini

Kulaklara karşı seferber etmeyi mümkün kılmasında yatmaktadır. Deneyim, bu yöntemin olumlu sonuçlar verdiğini göstermiştir. Deneyim, iki yönde olumlu sonuç aldığımızı göstermiştir: Birincisi, köyün varlıklı kesimlerinin elindeki tahıl fazlasını alıyoruz, böylece ülkenin ihtiyacını karşılamayı kolaylaştırıyoruz; ikincisi, bu sayede yoksul ve orta köylülüğün kitlelerini Kulaklara karşı seferber ediyoruz, politik açıdan aydınlatıyoruz ve onları köydeki güçlü milyonluk politik ordumuz olarak örgütlüyoruz. Bazı yoldaşlar bu son hususu dikkate almıyorlar. Halbuki Urallar ve Sibirya'da tahıl alımında kullanılan yöntemin önemli, hatta belki de en önemli sonucu, bu hususturdur.

Fakat bu yöntem bazen Kulaklara karşı olağanüstü yöntemlerin uygulanmasıyla birleştirilmektedir, ki bu durum, Buharin ve Rikov'un komik feryatlarına yol açmaktadır. Fakat bunda kötü olan ne var? Sınıf düşmanımıza karşı, Kulaklara karşı, bazen, belli koşullar altında, neden olağanüstü önlemler uygulamayalım? Kentlerdeki yüzlerce spekülatörü tutuklayıp Turuhansk bölgesine sürerken, tahıl spekülasyonu yapan, Sovyet iktidarının boğazını sıkmaya ve yoksul köylüleri boyunduruk altına almaya çalışan Kulakların elinden tahıl fazlalarını toplumsal zor uygulayarak neden almayalım; hem de yoksul ve orta köylülerin alım örgütlerimize tahıllarını sattıkları fiyatla? Bu nereden çıktı? Partimiz, spekülatörlere ve Kulaklara karşı olağanüstü önlemler uygulamaya ***prensipte*** karşı olduğunu açıkladı mı hiç? Yoksa ülkemizde spekülatörlere karşı yasalar yok mu?

Rikov ve Buharin belli ki, Kulaklara karşı olağanüstü önlemler uygulanmasına ***prensipte*** karşılar. Fakat bu Marksist politika değil, burjuva-liberal bir politikadır. Lenin'in Yeni Ekonomik Politika'nın uygulanmaya başlamasından sonra, Köy Yoksulları Komiteleri politikasına bile dönmekten —elbette belli koşullar altında— yana olduğunu bilmiyor olamazsınız. Kulaklara karşı kısmen olağanüstü önlemler uygulama nedir ki? Köy Yoksulları Komiteleri politikasıyla karşılaştırıldığında bu, denizde damla bile olamaz.

Onlar, Buharin grubu taraftarları, ikna yoluyla sınıf düşmanını gönüllü olarak çıkarlarından vazgeçmeye, tahıl fazlasını gönüllü olarak

bize satmaya sevk etmeyi umuyorlar. Gelişmiş olan, spekülasyon yapan, başka ürünler ekerek zararını karşılama olanağına sahip olan ve tahıl fazlasını saklayan Kulakın, tahılını bizim alım fiyatlarımız üzerinden gönüllü olarak bize satacağını umuyorlar. Bunlar akıllarını mı kaçırdılar? Bunların sınıf mücadelesinin işleyişini kavramadıkları, sınıfların ne demek olduğunu bilmedikleri açık değil mi?

Bunlar tahıl alımının güçlendirilmesi için yapılan köy toplantılarında, Kulakların, fonksiyonerlerimizle ve Sovyet iktidarıyla nasıl alay ettiklerini biliyorlar mı acaba? Bunların, örneğin Kazakistan'da ajitatörlerimizden biri, tahıl sahiplerini ülkenin ihtiyacı için tahıllarını vermeleri doğrultusunda iki saat ikna etmeye çalıştıktan sonra, ağzında piposuyla öne çıkan bir Kulakın; "oyna bakalım delikanlı, o zaman sana şöyle iki pud kadar tahıl veririm" dediğinden, bu gerçeklerden haberleri var mı acaba?

Bir ses: Domuzlar!

Stalin: Bu tür insanları ikna edin bakalım. Evet yoldaşlar, sınıf sınıftır. Bu gerçek inkar edilemez. Urallar ve Sibirya'da kullanılan yöntem tam da orta ve yoksul köylüleri Kulaklara karşı harekete geçirmeyi, Kulakların direnişini kırmayı kolaylaştırdığı için, ve ellerindeki tahıl fazlasını Sovyet iktidarının organlarına teslim etmek zorunda bıraktığı için iyidir.

Buharin grubunun saflarında en çok duyulan moda sözcük, şimdilerde, tahıl alımında "aşırılıklar"dır. Bu sözcük, oportünist çizgilerini örtbas etmeye yaradığı için onlar tarafından durmadan kullanılıyor. Çizgilerini gizlemek istediklerinde genellikle şöyle diyorlar: Kulaklara baskı uygulanmasına karşı değiliz elbette, ama bu alanda gündeme gelen ve orta köylüyü vuran aşırılıklara karşıyız. Sonra, bu aşırılıkların yol açtığı "korkunç" sonuçlar üzerine hikayeler anlatılıyor, "köylüler"in mektupları, örneğin Markov gibi yoldaşların panikçi mektupları okunuyor, ve sonunda da şu sonuca varılıyor: Kulaklara uygulanan baskı politikasından vazgeçilmelidir.

Şunu bir dinleyin: Doğru bir politikanın uygulanmasında

aşırılıklar görüldüğü ***için,*** öyle anlaşılıyor ki, ***bu doğru politikadan vazgeçilmelidir.*** Oportünistlerin bilinen tavrıdır bu: Doğru bir çizginin uygulanmasından aşırılıklara rastlandığı için, bu çizgi bırakılmalı ve yerine oportünist bir çizgi konulmalıdır. Bu arada Buharin grubu taraftarları, başka tür bir aşırılık daha olduğunu, Kulaklarla kaynaşma yönünde, köyün varlıklı kesimlerine uyma yönünde, Parti'nin devrimci politikasının yerine, sağ sapmacıların oportünist politikasını geçirme yönünde daha tehlikeli, daha zararlı bir aşırılıklar olduğunu itinayla gizliyorlar.

Elbette hepimiz bu aşırılıklara karşıyız. Hepimiz, Kulaklara indirilen darbelerin orta köylüleri vurmasına karşıyız. Bu çok açıktır, ve bu konuda hiçbir kuşku olamaz. Fakat biz, Buharin grubu tarafından gayretle yayılan aşırılıklar üzerine bir sürü saçma sapan söylentiyle, Partimizin devrimci politikasının terk edilmesine ve yerine, Buharin grubunun oportünist politikasının geçirilmesine şiddetle karşıyız. Hayır, yaptıkları hile başarılı olmayacak.

Parti'nin şu ya da bu aşırılığa neden olmamış tek bir politik önlemini söyleyin. Bundan çıkan sonuç, aşırılıklara karşı mücadele etmektir. Ama, ***bu nedenle*** tek doğru çizgi olan çizginin kendisi karalanabilir mi?

Yedi saatlik işgünü uygulaması gibi bir önlemi alalım. Bu önlemin, Partimiz tarafından son zamanlarda uygulanan en devrimci önlemlerden biri olduğuna hiç kuşku olamaz. Fakat, özü itibariyle son derece devrimci olan bu önlemin, ülkemizde zaman zaman en iğrenç biçimleri alan bir dizi aşırılığa yol açtığını kim bilmez? Bu durum, yedi saatlik işgünü uygulamasından vazgeçmemiz anlamına mı gelir?

Buharinci muhalefet taraftarları, tahıl alımında aşırılıklar kozuyla oynarken, nasıl bir çamura saplandıklarını kavrıyorlar mı acaba?

IV— SAĞ SAPMAYA KARŞI MÜCADELE ÜZERİNE

Böylece, gerek teorik alanda, gerekse de Komintern ve Partimizin

iç politikası alanlarında görüş ayrılıklarımızın tüm ana sorunlarını açıklığa kavuşturduk. Söylenenlerden, Rikov'un Parti içinde ***tek*** çizgiye sahip olduğumuz iddiasının gerçeğe uygun olmadığı çıkıyor. Söylenenlerden, Parti içinde ***iki*** çizgi bulunduğu çıkıyor. Bunlardan biri, Parti'nin genel çizgisi, Partimizin devrimci Leninist çizgisidir. Öteki ise, Buharin grubunun çizgisidir. İkinci çizgi henüz, kısmen Buharin grubu içinde anlatılmaz bir düşünce kargaşası egemen olduğu, kısmen de Parti içinde görece önemi son derece az olan bu çizgi kendisini şu ya da bu biçimde maskelemeye çalıştığı için, tam olarak şekillenmemiştir. Ama her şeye rağmen, gördüğünüz gibi, bu çizgi var, Parti çizgisinden ***farklı,*** politikamızın hemen hemen bütün sorunlarında, Parti'nin genel çizgisine ***karşı çıkan*** bir çizgi olarak varlığını sürdürüyor. Bu ikinci çizgi ***sağ*** sapmanın çizgisidir.

Buharin, kendi deyimiyle, Parti örgütlerimiz tarafından "dayak atılan" üç Politbüro üyesinin "sivil infaz"ından söz etti. Parti'nin, hatalarını basında ve toplantılarda eleştirerek üç Politbüro üyesi Buharin, Rikov ve Tomski'yi bir "sivil infaz"ın kurbanı kıldığını söyledi. Dediğine göre, üç Politbüro üyesi bu esnada susmaya "zorlanmıştı".

Hepsi saçmalık, yoldaşlar. Bunlar, Parti'yi, sağ sapmaya karşı mücadelede dezorganize etmeye çalışan liberalleşmiş bir komünistin sözleridir. Buharin'e göre şöyle olmalıdır: O ve arkadaşları, derin sağ oportünist hatalara düştüklerinde, Parti'nin, bu hataları teşhir etmeye hakkı yoktur, böylece Parti sağ sapmaya karşı mücadeleyi durdurmak, Buharin ve arkadaşlarının hatalarından vazgeçecekleri anı beklemek zorundadır.

Buharin'in bizden bekledikleri biraz fazla değil mi? Yoksa, kendisinin Parti için değil, Parti'nin kendisi için var olduğunu mu düşünüyor? Fakat, bütün Parti'nin, sağ sapmaya karşı seferber olduğu ve zorluklara karşı kararlılıkla mücadele ettiği bir anda, onu kim susması için, suskunluğunu sürdürmesi için zorluyor? Buharin ve yakın dostları, neden şimdi ortaya çıkıp, sağ sapmaya ve onunla uzlaşmacılığa karşı kararlı bir mücadele yürütmesinler? Buharin ve yakın dostlarının hiç de zor olmayan bu adımı atma kararı vermelerini,

Parti'nin sevinçle karşılayacağından herhangi bir kimse şüphe edebilir mi? Eninde sonunda, nihayet yükümlü oldukları ve bu adımı atmaya neden karar veremiyorlar? Grup çıkarlarını Parti'nin ve genel çizgisinin çıkarının üstünde gördükleri için olmasın sakın? Sağ sapmaya karşı mücadelede Buharin, Rikov ve Tomski'nin hazır bulunmamalarının suçu kimde? Üç Politbüro üyesinin "sivil infazı" üzerine boş lafların üç Politbüro üyesinin Parti'yi susmaya ve sağ sapmaya karşı mücadeleyi durdurmaya zorlamak için kötü maskelenmiş bir girişimi olduğu açık değil mi?

Sağ sapmaya karşı mücadele Partimizin tali görevi olarak görülmemelidir. Sağ sapmaya karşı mücadele Partimizin tayin edici görevlerinden birisidir. Aramızda, kendi Partimizin içinde, hareketi yöneten ve proletaryayı ileriye götüren proletaryanın siyasi kurmayının içinde Parti'yi demobilize etmeye, işçi sınıfını dağıtmaya, politikamızı "Sovyet" burjuvazisinin isteğine uydurmaya ve böylece sosyalist inşamızın zorlukları karşısında yelkenleri suya indirmeye çalışan sağ sapmacıların, bu kurmayın içinde serbestçe varlıklarını ve faaliyetlerini sürdürmelerine izin verirsek bu ne anlama gelecektir? Bu, devrime sırt çevirmeye, sosyalist inşamızı dezorganize etmeye, zorluklardan kaçmaya, mevzileri kapitalist unsurlara teslim etmeye hazır olduğumuz anlamına gelmez mi?

Buharin grubu, sağ sapmaya karşı mücadeleden vazgeçmenin, işçi sınıfına ihanet, devrime ihanet olduğunu anlamıyor mu?

Buharin grubu, sağ sapma ve onunla uzlaşmacılığın üstesinden gelmeden, önümüzdeki zorluklarla başa çıkabilmemizin, ve bu zorluklarla başa çıkmadan sosyalist inşada tayin edici zaferler kazanmamızın olanaksız olduğunu anlamıyor mu?

Bütün bunlardan sonra, üç Politbüro üyesinin acınaklı "sivil infazı" sözlerinin ne değeri var?

Hayır, yoldaşlar, Buharinciler, "sivil infaz" gibi liberal saçmalıklarla Parti'yi korkutamayacaklar. Parti onlardan, sağ sapma ve onunla uzlaşmacılığa karşı, Partimiz MK'sının bütün üyeleriyle birlikte kararlılıkla mücadele etmelerini talep ediyor. Buharin grubundan bunu, işçi sınıfının seferber edilmesini kolaylaştırmak, sınıf düşmanlarının direnişini kırmak, sosyalist inşamızın önündeki zorlukların kararlılıkla üstesinden gelmeyi örgütlemek için talep ediyor.

Buharinciler ya Parti'nin bu talebini yerine getireceklerdir — o zaman Parti bunu sevinçle karşılayacaktır, ya da bunu yapmayacaklardır — o zaman da sonuçtan kendileri sorumlu olacaklardır.

i

BÜYÜK DÖNÜŞÜM YILI

Ekim'in 12. Yıldönümü Dolayısıyla

Geride bıraktığımız yıl, sosyalist inşanın bütün cephelerinde büyük bir ***dönüşüm*** yılı oldu. Bu dönüşüm, sosyalizmin kırda ve kentte kapitalist unsurlara karşı kararlı ***saldırısının*** işareti altında cereyan etti ve ediyor. Bu saldırının karakteristik özelliği, ekonomimizin sosyalist reorganizasyonunun (rekonstrüksiyon) temel alanlarında daha şimdiden bize bir dizi tayin edici ***başarılar*** getirmiş olmasıdır.

Buradan şu sonuç çıkar ki, Parti, Yeni Ekonomik Politika'nın ilk aşamalarındaki geri çekilişimizden, daha sonra, bunları izleyen aşamalarda ***dönüşümü*** sağlamak ve kapitalist unsurlara karşı ***başarılı bir saldırı*** başlatmak için amaca uygun biçimde yararlanmayı bilmiştir.

NEP uygulamaya koyulurken Lenin şöyle diyordu:

> "Şimdi geri gidiyoruz, adeta ricat ediyoruz; fakat bunu, ilkönce geri gitmek, fakat sonra hız almak ve bir o kadar daha büyük bir sıçrayışla ileriye gitmek için yapıyoruz. Yeni Ekonomik Politikamızı uygularken sadece ve sadece bu tek koşulla geri çekildik… ricattan sonra en inatlı bir ilerleyişe geçmek için." (Lenin, Seçme Eserler, C. 9, s. 406. [s. 408.

—İnter Yayınları.])

Geçen yılın sonuçları, Parti'nin Çalışmasında Lenin'in bu tayin edici talimatını başarıyla hayata geçirdiğini kuşkuya yer kalmayacak şekilde göstermektedir.

*

Geçen yılın, bizim için tayin edici öneme sahibolan ekonomik inşa alanındaki sonuçlarına baktığımızda bu cephedeki saldırımızın ***başarıları,*** geçen yıldaki ***kazanımlarımız*** üç anabaşlık altında toparlanabilir.

I
EMEK ÜRETKENLİĞİ ALANINDA

İnşa eserimizin geçen yılki en önemli olgularından birinin, emek üretkenliği alanında ***kesin bir dönüşüm*** elde etmeyi başarmış olmamız olduğuna hemen hiç kuşku olamaz. Bu dönüşüm ifadesini, sosyalist inşa cephesinde işçi sınıfının milyonlarca kitlesinin ***yaratıcı inisiyatifinin*** ve güçlü ***emek coşkunluğunun*** gelişmesinde buldu. Geçen yıldaki ilk önemli ***kazanımımız*** budur.

Kitlelerin yaratıcı inisiyatifi ve emek coşkusunun gelişmesi üç ana doğrultuda teşvik edildi:

a) Kitlelerin çalışma inisiyatifine ve çalışma faaliyetine ket vuran bürokratizme karşı — ***özeleştiri*** aracılığıyla mücadele doğrultusunda;

b) Tembellere ve proleter çalışma disiplinini baltalayanlara karşı — ***sosyalist yarışma*** aracılığıyla mücadele doğrultusunda;

c) Üretimde rutine ve atalete karşı — ***kesintisiz çalışma haftası***nın örgütlenmesi aracılığıyla mücadele doğrultusunda.

Sonuç, uçsuz bucaksız ülkemizin her bir köşesinde işçi sınıfının milyonlarca kitlesinin emek coşkunluğunda ve emek yarışmasında ifadesini bulan, emek cephesinde muazzam bir kazanımdır. Bu kazanımın önemi gerçekten paha biçilmezdir, çünkü emek üretkenliğinin ilerleyen büyümesini ancak milyonlarca kitlenin emek

coşkusu ve emek coşkunluğu güvence altına alabilir, ve bu olmadan ülkemizde sosyalizmin kapitalizm üzerinde nihai zaferi düşünülemezdir.

> "Emek üretkenliği", diyor Lenin, "son tahlilde yeni toplum düzeninin zaferi için en önemli tayin edici şeydir. Kapitalizm, feodalizm altında bilinmeyen bir emek üretkenliği yarattı. Kapitalizm, sosyalizmin yeni, çok daha yüksek bir emek üretkenliği yaratmasıyla nihai olarak yenilebilir, ve nihai olarak yenilecektir." (Aynı yerde, s. 475. [Türkçesi, s. 476.])

Buradan yola çıkarak, Lenin şunları söyler:

> "Şimdi işçilerin ve köylülerin kurtuluşunun, ekonomimizin kurtuluşunun ona bağlı olduğu emek coşkunluğunun, çalışma isteğinin, inatlılığın içimize işlemesini sağlamalıyız." (Lenin, Bütün Eserler, C. 25, s. 596.)

Lenin'in, Parti'nin önüne koyduğu görev budur.

Geçen yıl, Parti'nin bu görevi başarıyla yerine getirdiğini ve yol üstündeki bütün zorlukları kararlılıkla aştığını göstermiştir.

Parti'nin geçen yılki ilk önemli kazanımı konusunda durum budur.

II
SANAYİNİN İNŞASI ALANINDA

Parti'nin ikinci kazanımı, bu ilk kazanımıyla ayrılmaz bir şekilde bağlıdır. Parti'nin bu ikinci kazanımı, geçen yıl ağır sanayinin büyük yeni yapıları için ***birikim sorununu*** esas itibariyle başarıyla çözmüş olmamız, üretim araçları üretiminin geliştirilmesinde ***hızlı bir tempo*** tutturmamız ve ülkemizin bir ***metal*** ülkesine dönüşmesi için önkoşulları yaratmış olmamızda yatmaktadır.

Geçtiğimiz yıldaki ikinci önemli ***kazanımımız*** budur.

Hafif sanayi sorunu önümüze özel zorluklar çıkarmıyor. Bunu zaten birkaç yıl önce çözmüş bulunuyoruz. Daha zor ve daha önemli olan ağır sanayi sorunudur.

Daha zor, çünkü ağır sanayi muazzam yatırımlar gerektirmektedir, ve endüstri bakımından geri kalmış ülkelerin tarihinin gösterdiği gibi, uzun vadeli muazzam borçlanmalar olmadan yapamaz.

Daha önemli, çünkü ağır sanayiyi geliştirmeden sanayiyi inşa edemez, sanayileşmeyi sağlayamayız.

Fakat biz ne geçmişte ne de şimdi ne uzun vadeli borçlar ve ne de azbuçuk uzun vadeli krediler almadığımız için, sorunun aciliyeti bizim için aşikârın da ötesindedir.

Tüm ülkelerin kapitalistleri, birikim sorununu kendi gücümüzle halledemeyeceğimiz, ağır sanayiyi yeniden kurma sorununda şapa oturacağımız ve önlerinde kuyruğumuzu kısıp onların borç kölesi haline geleceğimiz varsayımıyla bize borç ve kredi vermeyi reddettiklerinde tam da bundan hareket ediyorlar.

Fakat geçen yılın sonuçları bu bakımdan bize neyi göstermektedir? Geçen yılın sonuçlarının anlamı, kapitalist bayların hesabını altüst etmiş olmasıdır.

Geçen yıl, SSCB'ye karşı uygulanan açık ve gizli mali ablukaya rağmen, bizim, kapitalistlerin borç kölesi haline gelmediğimizi, bilakis birikim sorununu kendi gücümüzle başarıyla çözdüğümüzü ve ağır sanayinin temelini attığımızı göstermiştir. Bunu şimdi işçi sınıfının yeminli düşmanları bile inkâr edemiyor.

Gerçekten de: Eğer, birincisi, geçen yıl büyük sanayideki yatırımlar 1.600 milyon rublenin üstünde tutmuşsa ve bunun aşağı yukarı 1 300 milyonu ağır sanayiin payına düşmüşse, bu yıl ise büyük sanayideki yatırımlar 3 400 milyon rubleden fazla tutuyorsa ve bunun 2 500 milyondan fazlası ağır sanayinin payına düşüyorsa; ikincisi, geçen yıl büyük sanayiin toplam üretimi yüzde 23 ve ağır sanayininki yüzde 30 artmışsa, cari yılda ise büyük sanayinin toplam üretimi yüzde 32 ve ağır sanayiinki yüzde 46 artıyorsa — ağır sanayinin inşası için birikim sorununun bizim için artık aşılamaz zorluklar teşkil etmediği açık değil midir?

Ağır sanayimizi geliştirmede hızlı adımlarla ilerlediğimizden, eski tempoyu aştığımızdan ve "geleneksel" geriliğimizi arkada bıraktığımızdan nasıl kuşku duyulabilir?

Tüm söylenenlerden sonra, Beş Yıllık Plânın tahminlerinin geçen yıl aşılmasına, Beş Yıllık Plânın —burjuva kalemşörlerin "erişilemez fantezi" dedikleri ve sağ oportünistlerimizi (Buharin grubu) dehşete düşüren— ***optimal*** varyantının ise gerçekte Beş Yıllık Plânın ***minimal*** varyantına dönüşmesine şaşılabilir mi?

> "Rusya için kurtuluş", diyor Lenin, "yalnızca köylü iktisadında iyi bir hasat değildir —bu çok azdır— ve yalnızca, köylülüğe ihtiyaç maddeleri temin eden hafif sanayinin iyi durumda olması değildir —bu da keza çok azdır—, bir ***ağır*** sanayiye de ihtiyacımız var … Ağır sanayiyi kurtarmadan, onu restore etmeden hiçbir sanayi inşa edemeyiz, ama bu olmadan genelde bağımsız bir ülke olarak yıkılırız… Ağır sanayinin devlet sübvansiyonlarına ihtiyacı var. Bunları bulmadığımız takdirde, —sosyalisti bir yana bırakalım— uygar bir devlet olarak yıkılırız." (Lenin, Seçme Eserler, C. 10, s. 323-324. [s. 360. —İnter Yayınları.])

Birikim sorununu ve ağır sanayinin inşasında Parti'nin görevini Lenin böyle keskin formüle ediyor.

Geçen yıl, Parti'nin bu görevin üstesinden başarıyla geldiğini ve bu yol üzerindeki tüm zorlukları kararlılıkla aştığını göstermiştir.

Bu elbette, sanayinin artık hiçbir ciddi güçlükle karşılaşmayacağı anlamına gelmez. Ağır sanayiyi kurma görevi yalnızca birikim sorunuyla karşılaşmaz. Ayrıca kadro sorunuyla, şu sorunla karşılaşır:

a) Sovyetik kafalı onbinlerce teknisyen ve uzmanı sosyalist inşaya ***katma*** ve

b) işçi sınıfının saflarından yeni kızıl teknisyenler ve kızıl uzmanlar ***yetiştirme.***

Birikim sorunu özü itibariyle çözülmüş olarak görülebilecekken, kadro sorunu hâlâ çözüm bekliyor. Kadro sorunu ise, sanayinin teknik rekonstrüksiyonunun sözkonusu olduğu şu anda, sosyalist inşanın tayin edici sorunudur.

> "Bizde eksik olan en önemli şey", diyor Lenin, "kültürlülüktür, yönetme sanatıdır… İktisadi ve siyasi bakımdan ***NEP*** bize, sosyalist eko-

nominin temelini kurma imkânını tamamen güvencelemektedir. Sorun 'yalnızca' proletaryanın ve onun öncü müfrezesinin kültürel güçleri sorunudur." (Lenin, Bütün Eserler, C. 27, s. 207, Rusça.)

Apaçık ki burada herşeyden önce "kültürel güçler" sorunundan, genelde iktisadi inşa için kadro sorunundan, özelde de sanayinin inşası ve yönetimi sorunundan söz edilmektedir.

Ama buradan şu sonuç çıkar ki, ağır sanayiyi kurma sorunu, ağır sanayi için özsel öneme sahip olan birikim alanındaki önemli kazanımlara rağmen, kadro sorunu çözülmediği sürece, tamamen çözülmüş olarak görülemez.

Buradan Parti'nin görevi çıkar — kadro sorununun çözümünü dolaysız ele almak ve bu kaleyi her ne pahasına olursa olsun fethetmek.

Parti'nin geçen yıldaki ikinci kazanımı konusunda durum budur.

III
TARIMIN İNŞASI ALANINDA

Son olarak, ilk iki kazanımla organik olarak bağlı olan, Parti'nin geçen yıldaki üçüncü kazanımı hakkında. Sözkonusu olan, tarımımızın gelişmesindeki ***radikal dönüşümdür,*** küçük ve geri kalmış ***bireysel*** iktisattan, ilerici ***kolektif*** tarımsal büyük işletmeye, toprağın ortaklaşa işlenmesine, Makine ve Traktör İstasyonları'na, artellere, modern tekniğe dayanan kolektif çiftliklere, ve son olarak, yüzlerce traktör ve biçerdöverle donatılmış muazzam Sovyet çiftliklerine geçiştir.

Parti'nin bu alandaki kazanımı, tam bir dizi alanda köylülüğün ana kitlelerini, köylülüğün çok büyük çoğunluğu mahvolur ve yoksulluk içinde bir yaşam sürdürmek zorunda kalırken, ancak bir avuç köy zenginininin, kapitalistlerin kazançlı olduğu eski, ***kapitalist*** gelişme yolundan; köy zenginlerini, kapitalistleri yerlerinden eden ve fakat orta köylüleri ve yoksul köylülüğü yeni tarzda donatarak, yeni araçlarla, traktör ve tarımsal makinelerle donatarak onlara yoksulluktan ve Kulak boyunduruğundan çıkma ve toprağın kooperatif, kolektif işlenmesi

anayoluna kavuşma imkânı veren yeni, ***sosyalist*** gelişme yoluna geçirmeyi başarmış olmamızdır.

Parti'nin kazanımı, bizzat köylülük içindeki bu ***temel dönüşümü*** örgütlemeyi ve inanılmaz güçlüklere, Kulaklardan ve papazlardan, darkafalılara ve sağ oportünistlere kadar tüm ve her türlü karanlık güçlerin gözü dönmüş direnişine rağmen köy yoksullarının ve orta köylülerin geniş kitlelerini peşimizden sürüklemeyi başarmış olmamızdır.

İşte bazı rakamlar.

1928 yılında Sovyet çiftliklerinin ekim alanı 1 425 000 hektar ve tahıl üretiminin satılık kısmı 6 milyon kentaldan fazla tutuyordu (36 milyon puddan fazla), kolektif çiftliklerin ekim alanı 1 390 000 hektar ve tahıl üretiminin satılık kısmı ise 3,5 milyon kental civarındaydı (20 milyon puddan fazla).

1929 yılında Sovyet çiftliklerinin ekim alanı 1.816.000 hektar ve tahıl üretiminin satılık kısmı 8 milyon kental civarındaydı (47 milyon pud civarında), kolektif çiftliklerin ekim alanı 4 262 000 hektar ve tahıl üretiminin satılık kısmı ise 13 milyon kental civarındaydı (78 milyon pud civarında).

Gelecek yıl, 1930'da, Sovyet çiftliklerinin ekim alanı kontrol rakamlarına göre muhtemelen 3 280 000 hektar tutacak ve tahıl üretiminin satılık kısmı 18 milyon kental (110 milyon pud civarında) tutulacaktır, ama kolektif çiftliklerin ekim alanı ise hiç kuşkusuz 15 milyon hektar ve tahıl üretiminin satılık kısmı 49 milyon kental civarında (300 milyon pud civarında) tutacaktır.

Başka bir deyişle, gelecek yıl, 1930'da, Sovyet çiftliklerinde ve kolektif çiftliklerde tahıl üretiminin satılık kısmı 400 milyon puddan fazla tutacaktır, yani ***tüm*** tarımın tahıl üretiminin satılık kısmının (kırsal alanlar dışında satılan tahılın) yüzde 50'sinden fazla.

Böylesine fırtınalı bir gelişme temposunu —gelişme temposu genelde özellikle büyük olan bizzat bizim sosyalize büyük sanayimizin dahi ***tanımadığını—*** kabul etmek gerekir.

Genç sosyalist tarımsal büyük işletmemizin (kolektif çiftlikler ve Sovyet çiftlikleri) büyük bir geleceğe sahip olduğu, gelişmesinde harikalar yaratacağı açıktır.

Kolektif çiftliklerin inşası alanındaki bu eşi görülmedik başarı, en azından aşağıdakileri öne çıkarmak gereken tam bir dizi nedenle açıklanır.

Bu eşi görülmedik başarı ***her şeyden önce,*** Parti'nin Lenin'in kitleleri eğitme politikasını izlemesi ve köylü kitlelerini; kooperatif hareketini yaratarak ve teşvik ederek, adım adım kolektif çiftliklere yaklaştırmasıyla açıklanır. Partinin, gerek hareketin çok önünden gitmek ve kolektif çiftliklerin geliştirilmesini emirle yönetmek isteyenlere ("sol" lafazanlara) karşı, gerekse de Parti'yi geri çekmek ve hareketin peşinde kuyruk olmak isteyenlere (sağcı ahmaklara) karşı başarılı bir mücadele yürütmüş olmasıyla açıklanır. Bu politika olmadan Parti kolektif çiftlik hareketini bizzat köylülerin gerçek bir kitle hareketi haline getiremezdi.

> "Petrograd proletaryası ve Petrograd Garnizonu'nun askerleri", diyor Lenin, "iktidarı ele geçirdiklerinde, köydeki inşa sürecinde büyük zorluklarla karşılaşılacağını, burada daha tedrici davranmak gerektiğini, burada toprağın toplumsal işlenmesini emirlerle, yasalarla başlatmaya çalışmanın en büyük saçmalık olacağını, buna ancak yok denecek kadar az sayıda siyasi bilinçli köylünün yanaşacağını, köylülerin ezici çoğunluğunun ise önüne bunu görev olarak koymadığını çok iyi biliyorlardı. Ve bu nedenle kendimizi, devrimin gelişmesinin çıkarları açısından mutlak zorunlu olanla sınırladık: kesinlikle kitlelerin gelişmesinin önünde başını alıp gitmemek, bilakis, ilerleme hareketi bu kitlelerin kendi deneyiminden, kendi mücadelesinden doğup büyüyünceye kadar beklemek." (Lenin, Bütün Eserler, C. 23, s. 320.)

Eğer Parti kolektif çiftliklerin inşası cephesinde muazzam bir zafer kazandıysa, bunun nedeni, Lenin'in bu taktik talimatını tamı tamına izlemesidir.

Tarımsal inşa alanındaki bu eşi görülmedik başarı ***ikinci olarak,*** Sovyet iktidarının, köylülüğün yeni aletlere, modern teknik donatıma duyduğu artan ihtiyacı doğru bir şekilde gözönüne almış, toprağı

işlemenin eski biçimlerinin sürmesi halinde köylülüğün durumunun içinden çıkılmazlığını doğru bir şekilde gözönüne almış ve, bütün bu hususları gözönünde bulundurarak, onlar için tam zamanında makine kiralama istasyonları, traktör kolonları ve Makine-Traktör İstasyonları biçiminde, toprağın toplumsal işlenmesini örgütleme, kolektif çiftlikler yaratma ve teşvik etme ve son olarak köylü çiftliklerinin Sovyet çiftlikleri tarafından her bakımdan desteklenmesini sağlama biçiminde yardım örgütlemiştir.

İnsanlık tarihinde ilk kez, köylülüğün emekçi kitlelerine ***üretim*** alanında sistematik ve sürekli yardım etme hazırlığını ve yeteneğini fiilen ispatlayan bir iktidar, Sovyet iktidarı ortaya çıkmıştır.

Ezelden beri iş aletleri yoksunluğu çeken köylülüğün emekçi kitlelerinin, bu yardıma dört elle sarılarak kolektif çiftlik hareketine girdikleri açık değil midir?

Ve şu andan itibaren işçilerin eski şiarı: "Yüzünü köye dön"ün, kolektif köylülerin yeni şiarı: "Yüzünü şehre dön"le tamamlanacağına şaşılabilir mi?

Kolektif çiftliklerin inşası alanında bu eşi görülmedik başarı ***son olarak,*** ülkemizin ileri işçilerinin meseleyi kendi ellerine almış olmasıyla açıklanır. Ülkemizin en önemli bölgelerine dağılmış düzinelerce ve yüzlerce İşçi Tugayını kastediyorum. Kolektif çiftlik hareketinin var olan ve olası tüm propagandistleri arasında işçi propagandistlerin, köylü kitleleri arasındaki en iyi propagandistler olduğunu kabul etmek gerekir. Bireysel küçük iktisat karşısında kolektif büyük iktisadın sahip olduğu üstünlükler konusunda —mevcut kolektif çiftlikler ve Sovyet çiftlikleri bu üstünlükleri haydi haydi ispatlayan çarpıcı örnekler olduğu için—, işçilerin köylüleri ikna etmeyi başarmış olmalarında şaşılacak ne olabilir?

Kolektif çiftliklerin inşası alanındaki kazanımımızın —görüşümce son yılın tüm kazanımları arasında en önemli ve tayin edici olan bir kazanım— temelini bu teşkil ediyordu.

Her biri 40 000 - 50 000 hektarlık büyük tahıl fabrikaları örgütlemenin mümkün ve amaca uygun oluşuna karşı "bilim"in itirazları çökmüş ve toz duman olmuştur. Pratik, "bilim"in itirazlarını çürütmüş ve sadece pratiğin "bilim"den öğrenmesi gerektiğini değil, ayrıca "bilim"in de pratikten öğrenmesinin fena olmayacağını bir kez daha göstermiştir.

Kapitalist ülkelerde dev tahıl fabrikaları tutunamaz. Bizim ülkemiz ise sosyalist bir ülkedir. Bu "küçük" farkı unutmamak gerekir.

Kapitalist ülkelerde, bir dizi araziyi satın almadan ya da mutlak toprak rantı ödemeden —böylelikle üretim çarnaçar fevkalade büyük harcamalara boğulur— büyük tahıl fabrikaları örgütlemek imkânsızdır, çünkü oralarda toprak ve arazi üzerinde özel mülkiyet vardır. Oysa bizde ne mutlak toprak rantı ne de toprak ve arazinin alım ve satımı yoktur, bu durum büyük tahıl çiftliklerinin gelişmesi için elverişli koşullar yaratır, çünkü bizde toprak ve arazi üzerinde özel mülkiyet yoktur.

Kapitalist ülkelerde büyük tahıl çiftlikleri, amacı azami kâr ya da her halükârda ortalama kâr haddi denilen şeye eşit bir kâr sağlamakta görürler, çünkü aksi takdirde sermaye, tahıl üretimini örgütlemekle uğraşmakta genelde hiçbir çıkar görmez. Buna karşılık bizde, aynı zamanda devlet girişimleri olan tahıl çiftlikleri, gelişimleri için ne azami kâra ne de ortalama kâr haddine gereksinim duyarlar, bilakis asgari bir kazançla yetinebilirler ve bazen hiç kazanç elde etmeden de yapabilirler ki, bununla da yine büyük tahıl çiftliklerinin gelişmesi için elverişli koşullar yaratılır.

Son olarak, kapitalizm altında büyük tahıl çiftlikleri için ne özel kredi ayrıcalıkları ne de özel vergi ayrıcalıkları vardır, buna karşılık, sosyalist sektörü desteklemek üzere hazırlanmış Sovyet sistemi altında böylesi ayrıcalıklar vardır ve var olacaktır.

Saygıdeğer "bilim" bütün bunları unutmuştur.

Sağ oportünistlerin (Buharin'in grubu)

a) köylülerin kolektif çiftliklere girmeyeceği,

b) kolektif çiftliklerin gelişme temposunun hızlandırılmasının sadece kitlesel hoşnutsuzluğa ve köylülüğün işçi sınıfından kopmasına yol açacağı,

c) kırda sosyalist gelişmenin "anayolu"nu kolektif çiftliklerin ***değil, bilakis*** kooperatiflerin oluşturduğu,

d) kolektif çiftliklerin gelişmesinin ve kırdaki kapitalist unsurlara karşı saldırının ülkenin tahılsız kalmasına yol açabileceği iddiaları çökmüş ve toz duman olmuştur.

Bütün bunlar, eski burjuva-liberal pılıpırtı olarak çökmüş ve rüzgâra savrulmuştur.

Birincisi, köylüler kolektif çiftliklere girmişlerdir, tekmil köyler, kaza daireleri ve reyonlar girmişlerdir.

İkincisi, kitlesel kolektif çiftlik hareketi işçilerle köylülerin birliğini zayıflatmıyor, onun için yeni bir temel, bir üretim temeli yarattığı için onu bilakis güçlendiriyor. Şimdi hatta körler bile görüyor: Eğer köylülüğün temel kitleleri arasında herhangi bir ciddi hoşnutsuzluk varsa, bu Sovyet iktidarının kolektif çiftlik politikasıyla ilgili değil, Sovyet iktidarının köylülere makine ve traktör sağlamakta kolektif çiftlik hareketinin gelişmesine ayak uyduramamasından kaynaklanmaktadır.

Üçüncüsü, kırda sosyalist gelişmenin "anayolu" hakkındaki tartışma, Eichenwald ve Slepkov ayarındaki genç küçük-burjuva liberallerine yakışan skolastik bir tartışmadır. Şu açıktır: Bir kolektif çiftlik hareketi olmadığı sürece, kırın sosyalist gelişmesinin "anayolu" kooperatifçiliğin alt biçimlerinden, alım ve satım kooperatiflerinden ibaretti, fakat kooperatifin daha üst biçimi, kolektif çiftçilik biçimi ortaya çıkınca, bu, gelişmenin "anayolu" haline geldi.

Tırnak işareti konmadan söylendiğinde: Kırın sosyalist gelişmesinin baş biçimi, Lenin'in kooperatif plânıdır; bu plân, alt biçimlerinden (alım-satım kooperatifleri) üst biçimlere (kolektif çiftlik üretim kooperatifleri) kadar tarımsal kooperatiflerin bütün biçimlerini

kapsar. Kolektif çiftlikleri kooperatiflerin ***karşısına koymak,*** Leninizmle alay etmek ve kendi cahilliğini belgelemek demektir.

Dördüncüsü, bugün kırın kapitalist unsurlarına karşı saldırıya geçmeden ve kolektif çiftlik ve Sovyet çiftlikleri hareketini geliştirmeden, bu yıl, ne tahıl alımı alanında kaydettiğimiz tayin edici başarılarımızı, ne de devletin elinde şimdiden birikmiş olan, düzinelerce milyon pud dokunulmaz tahıl stokunu sağlayamayacağımızı bugün körler bile görmektedir.

Bunun da ötesinde, kolektif çiftlik ve Sovyet çiftlikleri hareketinin gelişmesi sayesinde tahıl krizinden nihayet kurtulmaya başladığımız ya da şimdiden kurtulmuş olduğumuz kesinlikle söylenebilir. Eğer kolektif çiftliklerin ve Sovyet çiftliklerinin gelişmesi artan bir hızla devam ederse, ülkemizin, diyelim ki üç yıl içinde, dünyanın en zengin tahıl ülkelerinden biri, hatta en zengin tahıl ülkesi haline gelmesinden kuşku duymak için hiçbir neden yoktur.

Şimdiki kolektif çiftlik hareketinde ***yeni*** olan nedir? Şimdiki kolektif çiftlik hareketinde yeni ve tayin edici olan, kolektif çiftliklere eskisi gibi tek tek köylü gruplarının değil, köyler, kazalar, reyonlar, hatta vilayetlerin katılmasıdır.

Peki bunun anlamı nedir? Bunun anlamı, ***orta köylünün kolektif çiftliklere girmiş olmasıdır.*** Geçtiğimiz yıl Sovyet iktidarının en önemli kazanımını oluşturan tarımın gelişmesindeki bu köklü dönüşümün temeli budur.

Troçkizmin, işçi sınıfının sosyalist inşada köylü sınıfının ana kitlelerine önderlik edemeyeceği Menşevik "düşüncesi" yıkılıp enkaz haline geliyor. Şimdi artık körler bile orta köylünün kolektif çiftliklere yöneldiğini görüyor. Sanayi ve tarım için Beş Yıllık Plân'ın sosyalist toplumun kurulmasının beş yıllık plânı olduğu, ülkemizde sosyalizmin kurulması olanağına inanmayanların Beş Yıllık Plân'ımızı alkışlamaya hakları olmadığı artık herkes için açıklık kazanmıştır.

"Kutsal özel mülkiyet ilkesi", Sovyetler Birliği'nde kapitalizmin restorasyonunu düşleyen bütün ülkelerin kapitalistlerinin bu son umudu yıkılıp enkaz haline geliyor. Bunların, toprağı kapitalizm için gübreleme malzemesi olarak gördükleri köylüler, çok övülen "özel mülkiyet" bayrağını kitleler halinde terkedip kollektivizm yoluna, sosyalizm yoluna geçiyorlar. Kapitalizmin restorasyonu için son umut yıkılıyor.

Ülkemizin kapitalist unsurlarının, hücuma geçen sosyalizme karşı eski dünyanın bütün güçlerini çıkarmak yönündeki umutsuz girişimleri, sınıfların mücadelesinin şiddetlenmesine yol açan bu girişimler de bununla açıklanır. Sermaye sosyalizme "intibak etmek" istemiyor.

Struve ve Hessen, Milyukov ve Kerenski, Dan ve Abramoviç gibi sermayenin tüm bu bekçi köpeklerinin son zamanlarda Bolşevizme karşı öfkeli ulumalarını yükseltmeleri de bununla açıklanır. Ufak tefek bir şey değil: Kapitalizmin restorasyonu için son umut ortadan kayboluyor.

Sınıf düşmanlarının bu kudurmuş öfkeleri ve sermayenin uşaklarının bu vahşi ulumaları — Parti'nin sosyalist inşanın en zor cephesinde gerçekten tayin edici bir zafer kazandığından başka neyi kanıtlayabilir?

> "Ancak", diyor Lenin, "köylülere, toprağı toplumsal, kolektif, kooperatifsel ve artel biçiminde işlemenin üstünlüğü pratikte gösterilebilirse, köylülere ortaklaşa, artel çiftçilik yoluyla yardım edilebilirse, ancak bu koşullarda, iktidarı elinde tutan işçi sınıfı, haklı olduğunu köylülere gerçekten kanıtlayabilir ve milyonlarca köylü kitlesini gerçekten ve sağlam bir şekilde yanına çekebilir." (Lenin, Seçme Eserler, C. 8, s. 207. [s. 213-214. —İnter Yayınları.])

Lenin, köylülüğün milyonlarca kitlesinin işçi sınıfı için kazanılmasının yolları, köylülüğün kolektif çiftliklerin inşası yönüne sevkedilmesinin yolları sorununu böyle koyuyordu.

Geçtiğimiz yıl, Parti'nin bu görevi başarıyla yerine getirdiğini ve bu yolda önüne çıkan bütün ve her türlü zorlukların kararlılıkla üstesinden gelmekte olduğunu göstermiştir.

> "Orta köylülük", diyor Lenin, "komünist toplumda ancak onun iktisadi yaşam koşullarını kolaylaştırıp iyileştirirsek bizim yanımızda olacaktır. Eğer yarın onlar için 100 000 adet birinci sınıf traktörü

sağlayabilsek, benzin ve makinist ihtiyaçlarını karşılayabilsek (şimdilik bunun bir hayal olduğunu biliyorsunuz), bu koşullarda orta köylü şöyle derdi mutlaka: 'Ben kömünden yanayım' (yani komünizmden). Fakat bunu başarabilmek için önce uluslararası burjuvaziyi yenmek, bu traktörleri bize vermek zorunda bırakmak, ya da üretkenliğimizi bunları kendimiz sağlayabilecek kadar yükseltmek zorundayız. Bu sorun ancak bu şekilde doğru konulmuş olur." (Aynı yerde, s. 191. [Türkçesi, s. 197.])

Lenin, orta köylüyü teknik olarak yeniden donatma yolları, onu komünizme kazanma yolları sorununu böyle koymaktadır.

Geçtiğimiz yıl, Parti'nin bu görevi de başarıyla yerine getirmekte olduğunu göstemiştir. Gelecek yılın, 1930 yılının ilkbaharında tarlalarda 60 000'den fazla traktöre, bir yıl sonra 100 000'den fazla, ve iki yıl daha geçtikten sonra ise 250 000'in üstünde traktöre sahip olacağımız biliniyor. Şimdi artık, birkaç yıl önce "fantezi" sayılan şeyleri pratiğe geçirme olanağımız var, hatta daha da fazlasını.

Orta köylünün yüzünü "komün"e çevirmiş olmasının nedeni budur.

Parti'nin üçüncü kazanımıyla ilgili durum böyledir.

Parti'nin geçen yılda elde ettiği başlıca kazanımlar bunlardır.

ÖZET

Son hızla sanayileşme yolunda ilerliyoruz — kadim, "Rus" geriliğimizi arkamızda bırakarak sosyalizme ilerliyoruz.

Bir metal ülkesi, otomobilleşmiş bir ülke, traktörleşmiş bir ülke olacağız.

Ve SSCB'yi otomobile köylüleri ise traktöre oturttuğumuzda, "uygarlıkları" ile övünen "saygıdeğer" kapitalistler bize yetişmeye çalışsınlar da görelim. O zaman hangi ülkelerin geri kalmış, hangi ülkelerin ilerlemiş ülkeler arasında "sıralanacağını" göreceğiz.

SSCB'DE TARIM POLİTİKASININ SORUNLARINA İLİŞKİN

Marksist Tarım Bilimcileri Konferansı'nda Konuşma
27 Aralık 1929

Yoldaşlar! Şu an, toplumsal ve ekonomik yaşamımızın temelinde yatan, bütün dikkatleri üzerinde toplayan gerçeklik, kolektif çiftlik haraketindeki muazzam büyümedir.

Şimdiki kolektif çiftlik hareketinin karakteristik çizgisi, bugüne kadar olduğu gibi, yalnızca köy yoksullarının tek tek gruplarının kolektif çiftliklere katılması değil, aynı zamanda orta köylülerin de kütlesi itibariyle kolektif çiftliklere girmiş olmasıdır. Bunun anlamı, kolektif çiftlik hareketinin, emekçi köylülerin tek tek grup ve kesimlerinin bir hareketi olmaktan çıkıp, köylülüğün sayıları milyonları ve on milyonları bulan ana kütlesinin bir hareketi haline gelmiş olmasıdır. Başka şeylerin yanısıra, çok önemli bir olgu olan, kolektif çiftlik hareketinin muazzam ve gittikçe daha da büyüyen ***Kulak-düşmanı*** bir çığ haline gelmesi, yolu üzerindeki Kulak direnişini silip süpürmesi, Kulakları yere sermesi ve köyde kapsamlı bir sosyalist inşa için yolu açması gerçeği de, bununla açıklanır.

Fakat sosyalist inşanın ***pratik*** başarılarından gurur duymak için elimizde ne kadar çok neden varsa, genelde ekonomi alanında, özelde de tarım alanındaki ***teorik*** çalışmalarımızın başarıları için aynı şey

söylenemez. Dahası: Teorik düşüncenin pratik başarılarımıza ayak uyduramadığını, pratik başarılarla teorik düşüncenin gelişimi arasında belli bir uçurum ortaya çıktığını kabul etmek gerekir. Oysa, teorik çalışmanın pratiğe sadece ayak uydurması değil, bilakis onun önünden gitmesi, pratikçilerimize, sosyalizmin zaferi için mücadelelerinde silahlar sağlaması gerekir.

Burada teorinin önemi üzerinde durmak istemiyorum. Bunu yeterince iyi biliyorsunuz zaten. Bilindiği gibi teori, gerçek bir teoriyse, pratikçilere yönünü bulma gücü, perspektif açıklığı, çalışmada güven ve davamızın zaferine inanç verir. Bütün bunların —başka türlüsü mümkün değildir— sosyalist inşamız için önemi çok büyüktür. İşin kötüsü, tam da bu alanda, ekonomimizin sorunlarının teorik irdelenmesi alanında, topallamaya başlamamızdır.

Ülkemizde, toplumsal ve ekonomik yaşamımızda, ekonomimizin sorunlarına ilişkin hâlâ çeşitli burjuva ve küçük-burjuva teorilerin ortalıkta dolanıyor olması gerçeği, başka türlü nasıl açıklanabilir? Bu teorilerin bugüne kadar layık oldukları reddedişi bulmamaları başka neyle açıklanabilir? Burjuva ve küçük-burjuva teorilerin en emin panzehiri olan Marksist-Leninist politik ekonominin bir dizi temel önermelerinin unutulmaya terk edilmesi, basınımızda popülize edilmemesi, herhangi bir nedenden ötürü ön plâna çıkarılmaması neyle açıklanabilir? Burjuva teorilere karşı Marksist-Leninist teori temelinde yürütülecek uzlaşmaz bir mücadele olmaksızın sınıf düşmanlarımız üzerinde tam zafer kazanmanın mümkün olamayacağını kavramak zor mu?

Yeni pratik, geçiş döneminin ekonomik sorunlarına yeni tür bir yaklaşım tarzını beraberinde getirmektedir. NEP sorunu, sınıflar, inşa temposu, işçi-köylü birliği, parti politikası sorunları, şimdi yeni bir tarzda ortaya konmaktadır. Pratiğin gerisinde kalmamak için, bütün bu problemleri yeni durumun bakış açısı altında işlemek amacıyla hemen işe koyulunmalıdır. Aksi takdirde, pratikçilerimizin kafalarını bulandıran burjuva teorilerinin üstesinden gelmek imkânsızdır. Aksi takdirde, önyargıların dayanıklılığını kazanmış olan bu teorilerin ortadan kaldırılması imkânsızdır. Çünkü ancak teorik alandaki burjuva

önyargılarına karşı mücadele içinde Marksizm-Leninizmin pozisyonları sağlamlaştırılabilir.

Teori adı verilen bu burjuva önyargılarının hiç olmazsa bazılarını karakterize etmeme ve inşamızın bazı öz sorunlarını aydınlatarak, çürüklüklerini göstermeme izin verin.

I
"DENGE" TEORİSİ

Komünistler arasında, ekonomimizin sektörleri arasındaki sözümona "denge" teorisinin hâlâ geçerli olduğunu elbette biliyorsunuz. Bu teorinin elbette Marksizmle hiçbir ortak yanı yoktur. Oysa sağ sapmacı kamptaki bir dizi insan tarafından tam da bu teorinin propagandası yapılmaktadır.

Bu teoriye göre, her şeyden önce bir sosyalist sektöre —bu bir tür vagondur—, ayrıca da sosyalist olmayan sektöre, dilerseniz kapitalist diyelim, —bu da başka bir vagondur— sahibiz. Bu iki vagon ayrı hatlarda bulunuyor ve birbirlerini rahatsız etmeden barışçı biçimde ilerliyorlar. Geometriden, paralel çizgilerin kesişmediklerini biliyoruz. Oysa bu harika teorinin sahipleri, paralel iki çizginin günün birinde kesişeceği ve kesiştiğinde sosyalizme ulaşmış olacağımız görüşündeler. Bu teori "vagon" denilen şeylerin ardında sınıfların durduğunu ve bu "vagon"ların hareketinin acımasız bir sınıf mücadelesi biçiminde, bir ölüm kalım savaşı, "kim—kimi?" prensibine göre bir savaş biçiminde yürüdüğünü dikkate almamaktadır.

Bu teorinin Leninizmle hiçbir ortak yanı olmadığını anlamak zor değil. Bu teorinin objektif olarak hedefinin, bireysel köylü çiftliklerini savunmak, kolektif çiftliklere karşı mücadelelerinde Kulak unsurlara "yeni" bir teorik silah vermek ve kolektif çiftlikleri kötülemek olduğunu anlamak zor değil.

Buna rağmen, bu teori, bugüne kadar basınımızda geçerliliğini korumuştur. Bu teorinin bırakın teorisyenlerimiz tarafından yenilgiye uğratılmasını, ciddi bir yanıt aldığını dahi iddia etmek mümkün

değildir. Bu saçmalık, teori düşüncemizin geri kalmasıyla değilse, neyle açıklanabilir?

Oysa, denge teorisinden iz bile kalmaması için, Marksizmin hazinesinden sadece yeniden üretim teorisini almak ve sektörler arası denge teorisinin karşısına koymak yeterlidir. Gerçekten de Marksist yeniden üretim teorisi, modern toplumun, yıldan yıla birikim sağlamaksızın gelişemeyeceğini, ama birikimin de yıldan yıla genişlemiş bir yeniden üretim olmaksızın gerçekleşemeyeceğini öğretmektedir. Bu çok açık ve anlaşılırdır. Merkezileşmiş sosyalist büyük sanayimiz Marksizmin genişletilmiş yeniden üretim teorisine uygun olarak gelişmektedir, zira her yıl hacim olarak genişlemekte, birikmekte ve dev adımlarla ilerlemektedir.

Ne var ki büyük sanayimiz bütün ekonomiyi kapsamıyor. Tersine, ekonomimizde küçük köylü iktisadı hâlâ ağırlıktadır. Küçük köylü iktisadının genişletilmiş yeniden üretim prensibine göre geliştiği söylenebilir mi? Hayır, söylenmez. Küçük köylü iktisadımız kütlesi itibariyle, her yıl genişletilmiş yeniden üretim kaydetmemekle kalmıyor, bilakis tam tersine, basit yeniden üretimi bile ancak çok seyrek başarabilecek durumda. Genişletilmiş yeniden üretim yeteneğinde olmayan ve fakat ekonomimizde egemen faktörü oluşturan küçük köylü çiftliğinin oluşturduğu böyle bir tarımsal temel karşısında, toplumsallaştırılmış sanayimizi hızlı bir tempoyla geliştirmeye devam etmek mümkün müdür? Hayır, mümkün değildir. Sovyet iktidarı ve sosyalist inşa az çok uzun bir süre birleşik sosyalist büyük endüstri ve tamamen dağınık ve son derece geri küçük köylü meta ekonomisi olmak üzere iki ***farklı*** temele dayandırılabilir mi? Hayır, bu imkânsızdır. Bu durum eninde sonunda bütün ekonominin tamamen yıkılmasıyla sonuçlanmak zorundadır.

Peki çare nerededir? Çare, tarımda büyük üretimi geliştirmekte, tarımı birikim sağlamaya, genişletilmiş yeniden üretime yetenekli kılmakta ve böylece ekonominin tarımsal dayanağını reorganize etmekte yatmaktadır.

Fakat, tarımda büyük üretim nasıl geliştirilebilir?

Bunun iki yolu vardır. ***Kapitalist*** yol; bu yol kapitalizmin tarıma girmesiyle büyük işletmelerin ortaya çıkmasından ibaret olan, köylülüğün yoksullaşmasına ve tarımda kapitalist işletmelerin gelişmesine yol açan bir yoldur. Biz bu yolu, Sovyetler Birliği ekonomisiyle bağdaşmaz bir yol olarak reddediyoruz.

Bir başka yol daha vardır, ***sosyalist*** yol; bu yol, tarımda kolektif çiftliklerin ve Sovyet çiftliklerinin yaratılması ve teşvik edilmesinden ibaret olan, küçük köylü iktisatlarının tekniğin ve bilimin kazanımlarıyla donanmış, ve genişletilmiş yeniden üretimi gerçekleştirebildikleri için daha da gelişme imkânına sahip olan büyük kolektif çiftlikler halinde birleştirilmesine götüren yoldur.

Bu durumda sorun şöyledir: ya o yol, ya bu yol, ya kapitalizme ***geri dönüş,*** ya da sosyalizme ***ilerleyiş.*** Herhangi bir üçüncü yol daha yoktur ve olamaz.

"Denge" teorisi, üçüncü bir yol bulma çabasıdır. Ve tam da üçüncü (var olmayan) bir yol üzerinde yükseldiğinden, ütopiktir, anti-Marksisttir.

Marx'ın sadece yeniden üretim teorisini, sektörler arası "denge" teorisinin karşısına koymak, ikincisinden iz bile kalmamasına yeterdi.

Marksist tarım bilimcilerimiz neden bunu yapmıyorlar? Basınımızda gülünç "denge" teorisinin yaygınlaşmasından, öte yandan Marksist yeniden üretim teorisinin gizli bir varlık sürdürmesinden kimler çıkar ummaktadır?

II
SOSYALİST İNŞADA "KENDİLİĞİNDENLİK" TEORİSİ

Politik ekonomideki ikinci önyargıya, burjuva tipi ikinci teoriye geçelim. Sosyalist inşada "kendiliğindenlik" teorisini, Marksizmle hiçbir ortak yanı olmamasına rağmen, sağcıların kampındaki yoldaşlar

tarafından gayretle propagandası yapılan teoriyi kastediyorum.

Bu teorinin sahipleri yaklaşık şunları iddia ediyorlar: Ülkemizde bir zamanlar kapitalizm vardı, sanayi kapitalist temelde gelişiyor, köy ise kendiliğinden, otomatikman kapitalist kenti izliyor ve kapitalist kent modeline göre dönüşüme uğruyordu. Eğer ***kapitalizmde böyle oluyorsa,*** neden Sovyetler Birliği ekonomisinde de aynı durum sözkonusu olmasın? Neden köy, küçük köylü ekonomisi otomatikman sosyalist kenti izlemesin ve kendiliğinden sosyalist kent modeline göre dönüşüme uğramasın? Bu teorinin sahipleri bu nedenle, köyün otomatikman sosyalist kenti izleyebileceğini iddia ediyorlar. Sovyet çiftlikleri ve kolektif çiftliklerin oluşturulması için gayret göstermeye gerek var mı, köy zaten sosyalist kenti izleyeceğine göre bunun için gayret göstermeye değer mi? sorusu bundandır.

İşte size, objektif olarak, kırın kapitalist unsurlarının eline, kolektif çiftliklere karşı mücadelesinde yeni bir silah vermeyi hedefleyen bir teori daha.

Bu teorinin anti-Marksist niteliği kuşku götürmez.

Teorisyenlerimizin, kolektif çiftlik inşasının pratisyenlerinin kafasını bulandıran bu tuhaf teoriyi yerle bir etmeye hâlâ zaman bulamamış olmaları garip değil mi?

Sosyalist kentin küçük köylü, bireyci kır karşısındaki önder rolünün paha biçilemeyecek kadar değerli ve büyük olduğuna kuşku yoktur. Sanayinin tarım üzerindeki dönüştürücü rolü buna dayanır. Ama küçük köylü kırın, sosyalist inşada kendiliğinden kenti izlemesi için bu etken yeter mi? Hayır, yetmez.

Kapitalist düzende köy, kenti kendiliğinden izliyordu, çünkü kentin kapitalist ekonomisi ile köylünün küçük meta ekonomisi, esasında ***aynı tipte*** iki ekonomiydi. Elbette ki, küçük köylü meta ekonomisi henüz kapitalist ekonomi değildir. Ama temeli itibariyle kapitalist ekonomiyle aynı tiptedir, çünkü üretim araçları üzerinde özel mülkiyete dayanır. Buharin yoldaşın "Geçiş Dönemi Ekonomisi" adlı kitabına

kenar notlarında Lenin, "proletaryanın ***sosyalist*** eğilimi"ne karşı "köylülüğün ***kapitalist*** meta üretimine eğilimi"nden söz ederken, bin kez haklıydı.* "Küçük üretim(in), her gün, her saat, kendiliğinden ve kitlesel çapta kapitalizmi ve burjuvaziyi ***doğurması***" ***(Lenin)*** da bununla açıklanır.

Köylülüğün küçük-meta ekonomisinin, temeli itibariyle, kentteki sosyalist üretimle aynı tipte olduğu söylenebilir mi? Besbelli ki, Marksizme karşı gelinmedikçe, böyle bir şey söylenemez. Yoksa Lenin, "bir küçük köylüler ülkesinde yaşadığımız sürece, Rusya'da kapitalizm için ekonomik temel, komünizm için temelden çok daha sağlamdır" demezdi.

Demek ki, sosyalist inşada "kendiliğindenlik" teorisi, anti-Leninist, çürük bir teoridir.

Demek ki, eğer küçük köylü kır, sosyalist kenti izleyecekse, alınan başka önlemlere ek olarak, köylerde sosyalizmin üssü olarak, köylülüğün temel yığınlarına, başta soyalist kentle birlikte ***önderlik edecek*** durumda olan büyük sosyalist işletmeleri, Sovyet çiftlikleri ve kolektif çiftlikler ***kurmak ve teşvik etmek*** gerekir.

Dolayısıyla sosyalist inşada "kendiliğindenlik" teorisi, anti-Marksist bir teoridir. Sosyalist kent, küçük köylü kıra, ancak kolektif çiftlikler ve Sovyet çiftlikleri ***kurarak ve teşvik ederek,*** yeni sosyalist biçimi yerleştirerek önderlik edebilir.

Sosyalist inşada "kendiliğindenlik" anti-Marksist teorisinin, şimdiye kadar tarım teorisyenlerimizden haketti̇ği cevabı almamış olması gariptir.

III
KÜÇÜK KÖYLÜ ÇİFTLİKLERİNİN "İSTİKRARLILIK" TEORİSİ

Şimdi politik ekonomideki üçüncü önyargıya, küçük köylü eko-

* *Altını çizen Lenin.* — ***J. St.***

nomisinin "istikrarlılığı" teorisine geçelim. Burjuva politik ekonomisinin, büyük işletmenin küçük işletmeye üstünlükleri konusundaki, güya ancak sanayi için geçerli olan ve fakat tarımda geçerli olmayan ünlü Marksist teze karşı ileri sürdüğü itirazları herkes bilir. Bu teoriyi vaaz eden David ve Hertz gibi sosyal-demokrat teorisyenler, köylünün dayanıklı ve sabırlı olduğu, onun elindeki toprak parçasını bırakmamak için her türlü yoksunluğa boyun eğmeye hazır olduğu ve bu yüzden de küçük köylü ekonomisinin büyük tarım işletmesine karşı mücadelede istikrarlılık gösterdiği savına "dayanmak" istemişlerdir.

Böyle bir "istikrarlılığın" her türlü istikrarsızlıktan kötü olduğunu anlamak zor değildir. Bu anti-Marksist teorinin bir tek hedef: küçük köylülerin milyonlarca kitlesini mahveden kapitalist düzeni övmek ve sağlamlaştırmak hedefi güttüğünü anlamak da zor değildir. Ve işte bu hedefi güttüğü içindir ki, Marksistler bu teoriyi o kadar kolaylıkla altedebilmişlerdir.

Ama şimdi sorun bu değil. Sorun, pratiğimizin, yaşamımızın bu teoriye karşı yeni kanıtlar sağlaması; oysa, şaşılacak şey, teorisyenlerimizin, işçi sınıfının düşmanlarına karşı bu yeni silahtan yararlanmak istememeleri ya da yararlanamamalarıdır. Bununla kastettiğim, küçük köylüyü bir avuç toprağına kölece bağlı olmaktan kurtaran ve böylelikle ***küçük*** köylü işletmesinde ***büyük*** kolektif işletmeye geçişi kolaylaştıran toprağın özel mülkiyetinin kaldırılması ve toprağın millileştirilmesinin bizde gerçekleştirilmiş olmasıdır.

Gerçekten de, Batı Avrupa'da küçük köylüyü küçük meta ekonomisine şimdiye kadar bağlamış olan, şu anda bağlayan ve ileride de bağlamaya devam edecek olan nedir? Herşeyden önce ve esas olarak kendine ait bir karış toprağa sahip olması, toprakta özel mülkiyetin varlığı. O, bir karış toprak edinmek için yıllar boyu para biriktirmiştir, ve toprağı satın alınca da, besbelli ki, ondan ayrılmak istemez, her türlü yoksunluğa razıdır, en ilkel yaşamı sürmeye razıdır, yeter ki bireysel ekonomisinin temeli olan toprağını elinden kaçırmasın.

Bu etkenin bizde de, Sovyet rejimi koşullarında da aynı biçimde etkili olmaya devam ettiği söylenebilir mi? Söylenemez, çünkü bizde toprağın özel mülkiyeti yoktur. Ve tam da bizde toprağın özel mülkiyeti olmadığı içindir ki, bizde köylünün, Batı'da olduğu gibi toprağa kölece bağlı olma durumu yoktur. Bu koşul küçük köylü ekonomisinden kolektif çiftliklere geçişi zorunlu olarak kolaylaştırmaktadır.

Toprağın millileştirildiği bizde, köydeki ***büyük*** işletmelerin, kolektif çiftliklerin, ***küçük*** köylü ekonomisine ***üstünlüğünü*** bu kadar kolaylıkla kanıtlamalarının nedenlerinden biri de budur.

Mutlak rantı kaldıran, toprağın özel mülkiyetine son veren ve onun millileştirilmesini sağlamlaştıran Sovyet iktidarının tarım yasalarının büyük devrimci önemi işte burada yatar.

Ama bundan şu sonuç çıkar ki, büyük tarım işletmelerine karşı mücadelesinde küçük köylü işletmelerinin istikrarlılığını propaganda eden burjuva iktisatçılara karşı bizim elimizde yeni bir kanıt vardır.

Her çeşitten burjuva teorilerine karşı mücadelelerinde, bu yeni kanıttan bizim tarım teorisyenlerimiz tarafından acaba niçin yeterince yararlanılmamaktadır?

Toprağın millileştirilmesinde biz özellikle "Kapital"in Üçüncü Cildi'ndeki teorik önkoşullardan, Marx'ın "Artı-Değer Teorileri" konusundaki ünlü yapıtından ve Lenin'in tarım sorununu inceleyen yapıtlarından, teorik düşüncenin bu zengin hazinesinden hareket ettik. Sözünü ettiğim genel olarak toprak rantı teorisi ve özel olarak da mutlak toprak rantı teorisidir. Bugün bu yapıtlardaki teorik tezlerin, kentte ve köyde sosyalist inşamızın pratiği tarafından parlak bir biçimde doğrulandığı açıktır.

Ancak, Çayanov tipinde "Sovyet" iktisatçılarının bilime aykırı teorileri yayınlarımızda rahatça yer alırken, Marx-Engels-Lenin'in toprak rantı ve mutlak toprak rantı teorisi üzerine dâhice yapıtlarının halka yayılmak, ön plâna çıkarılmak yerine masa çekmecelerinde saklı tutulmasını anlamak güçtür.

Engels'in "Fransa ve Almanya'da Köylü Sorunu" üzerine ünlü yazısını herhalde anımsarsınız. Engels'in, küçük köylülerin kooperatif ekonomiye, kolektif ekonomiye nasıl getirileceği sorunu üzerine ne büyük bir titizlikle eğildiğini mutlaka anımsarsınız. Engels'in yazısından ilgili pasajı aktarmama izin veriniz.

> "Ve biz kesinlikle küçük köylüden yanayız; onun yazgısını daha katlanılabilir kılmak, eğer aklı yatmışsa kooperatife geçişini kolaylaştırmak, ve hatta, eğer aklı henüz yatmamışsa, meseleyi enine boyuna düşünmek için ***parseli üzerinde uzun bir düşünme zamanı*** bırakmak için, elden gelen izin verilebilir herşeyi yapacağız."

Engels'in bireysel köylü ekonomisini kolektivizm yoluna yöneltme sorununa nasıl büyük bir titizlikle yaklaştığını görüyorsunuz. Engels'in ilk başta aşırı gibi görünen bu titizliğini nasıl açıklamalı? O, nelerden yola çıkıyordu? Besbelli ki toprakta özel mülkiyetin varlığından, köylünün kolay kolay elinden çıkarmaya razı olmayacağı o "bir karış toprağa" sahip bulunduğu olgusundan yola çıkıyordu. Batı'da köylülük böyle. Toprakta özel mülkiyetin bulunduğu kapitalist ülkelerde köylülük böyle. Burada büyük bir titizlik gösterilmesi gerektiği kolayca anlaşılır.

Bizde, SSCB'de durumun aynı olduğu söylenebilir mi? Hayır, söylenemez. Söylenemez, çünkü bizde köylüyü bireysel işletmesine zincirleyen o toprakta özel mülkiyet yoktur. Söylenemez, çünkü bizde toprak millileştirilmiştir ve bu da köylünün kolektivizm yolunu tutmasını kolaylaştırmaktadır.

Bizde son zamanlarda kolhoz (kolektif çiftlik —ÇN) hareketinin göreceli olarak kolayca ve hızlı gelişmesinin nedenlerinden biri budur.

Tarım bilimcilerimizin batının köylüleriyle bizim köylülerimizin konumu arasındaki bu farkı gerekli berraklıkla göstermeye çalışmamış olmaları sıkıcıdır. Halbuki böyle bir çalışmanın, sadece biz Sovyet fonksiyonerleri için değil, aynı zamanda bütün ülkelerin komünistleri için de büyük önemi olacaktır. Çünkü kapitalist ülkelerde proleter devrimi için, proletaryanın iktidarı ele almasından hemen sonra, ilk günden başlayarak, sosyalizmi, toprağın ulusallaştırılması temelinde mi yoksa bu temel olmaksızın mı inşa edeceği konusu önemsiz değildir.

Kısa süre önce yayınlanan makalemde ("Büyük Dönüşüm Yılı") tarımda küçük işletme karşısında büyük işletmenin üstünlüğüne dair bilinen argümanları ileri sürmüş, bunu yaparken büyük Sovyet çiftliklerini gözönüne almıştım. Fakat bu argümanların, büyük ekonomik birimler olarak kolektif çiftlikler için de tümüyle ve bütünüyle geçerli olduğunu kanıtlamaya gerek bile yok. Sadece makine ve traktör temeline sahip olan gelişmiş kolektif çiftliklerden söz etmiyorum, aynı zamanda, deyim yerindeyse, kolektif çiftlik inşasının manifaktür dönemini oluşturan ve köylü alet-edevatını temel alan gelişmemiş kolektif çiftliklerden de söz ediyorum. Genel kolektifleştirmenin yaşandığı bölgelerde oluşturulan ve köylülerin üretim araçlarının basitçe biraraya getirilmesine dayanan gelişmemiş kolektif çiftlikleri kastediyorum.

Örneğin eski Don Bölgesi'ndeki Choper Nehri çevresindeki kolektif çiftlikleri alalım. Dıştan bakıldığında, bu kolektif çiftlikler teknik açıdan küçük köylü çiftliklerinden farklı görünmemektedir (az sayıda makine, az sayıda traktör). Buna rağmen, kolektif çiftliklerde köylü alet-edevatının basitçe biraraya toplanması, pratikçilerimizin düşlerinde bile göremeyecekleri bir sonuç vermiştir. Bu sonuç ifadesini nerede bulmuştur? Kolektif çiftliklere geçişin ekim alanlarının yüzde 30, 40 hatta 50 büyümesine yol açmasında. Bu "başdöndürücü" sonuç neyle açıklanır? Bireysel emek koşulları altında güçsüz olan köylülerin, araç-gereçlerini birleştirip kolektif çiftlikler halinde biraraya gelerek büyük bir güç oluşturmalarıyla. Köylülerin, bireysel emekle işlenmesi güç olan bakir toprakları ve işlenmemiş alanları işleme olanağına sahip olmalarıyla. Köylülerin, bakir toprakları sürme olanağı elde etmeleriyle. Köylülerin, açıkta bırakılmış, parçalanmış parselleri, tarla kenarlarını vs. vs. ekme imkânına kavuşmalarıyla.

Tarımımız için, boş ve bakir toprakların ekilmesi büyük öneme sahiptir. Eski dönemlerde Rusya'da, tarım sorununun devrimci hareketin ekseni olduğunu bilirsiniz. Yine bilirsiniz ki, tarım hareketinin he-

defi toprak kıtlığını ortadan kaldırmaktı. O dönemde birçokları, toprak kıtlığının mutlak olduğu, artık Rusya'da serbest, işlemeye elverişli toprak kalmadığı görüşündeydiler. Fakat gerçekte ne görüldü? Şimdi artık, SSCB'de onlarca milyon hektar serbest toprak bulunduğu, ama köylülerin zavallı aletleriyle bu toprağı işleme olanağına sahip olmadıkları tamamen açıktır. Ve tam da köylüler bakir toprakları ve işlenmemiş alanları işleme olanağına sahip olmadığı için, "yumuşak" toprağa, çiftlik sahiplerinin arazilerine, köylü aletleriyle bireysel emek yoluyla kolayca ekilebilen arazilere itilmişlerdi. "Toprak kıtlığı"nın temeli buydu. O nedenle, şimdi artık, traktörlerle donatılmış tahıl tröstümüzün, köylüler tarafından işgal edilmemiş ve küçük köylü aletleriyle bireysel emekle işlenmesi mümkün olmayan yaklaşık 20 milyon hektar serbest toprağı işlemesine şaşmamak gerekir.

Bütün safhalarında —başlangıç safhasında olduğu kadar, kolektif çiftliklerin traktörlerle donatılmış olduğu daha gelişmiş safhasında da— kolektif çiftlik hareketinin önemi, başka şeylerin yanı sıra, şimdi artık köylülerin boş alanları ve bakir toprakları ekebilmelerinde yatmaktadır. Köylülerin kolektif emeğe geçişlerinde ekim alanının olağanüstü artmasının sırrı burada yatmaktadır. Kolektif çiftliklerin bireysel köylü iktisadı karşısındaki üstünlüğünün temellerinden biri burada yatmaktadır.

Söylemeye gerek yok ki, kolektif çiftliklerin bireysel köylü iktisadı karşısındaki üstünlüğü, genel kolektifleşmenin yaşandığı bölgelerde Makine ve Traktör İstasyonlarımız ve konvoylarımız az gelişmiş kolektif çiftliklerin yardımına koştuğunda, kolektif çiftlikler kendi ellerinde traktör ve biçerdöver toplamaya başladığında, daha da tartışmasız olacaktır.

IV
KENT VE KIR

Burjuva iktisatçıları tarafından üretilen ve "makas" denilen şey üzerine bir önyargı daha var ki, ne yazık ki Sovyet basınında revaç gören bütün burjuva teorileri gibi buna karşı da amansız bir savaş ilan

edilmelidir. Ekim Devrimi'nin köylülüğe Şubat Devrimi'nden daha az şey kazandırdığı, Ekim Devrimi'nin aslında köylülüğe hiçbir şey kazandırmadığı yolundaki teoriyi kastediyorum.

Bu önyargı bir zamanlar, basınımızda bir "Sovyet" iktisatçısı tarafından pompalanmıştı. Fakat daha sonra bu "Sovyet" iktisatçısı teorisinden vazgeçti. (*Bir ses:* Kim bu?) Bu Groman'dır. Ne var ki, söz konusu teori daha sonra Troçkist-Zinovyevist muhalefet tarafından benimsenmiş ve Parti'ye karşı kullanılmıştır. Dahası, bu teorinin "Sovyet" kamuoyunda bugün artık revaçta olmadığını iddia etmek için hiçbir neden yok.

Bu, son derece önemli bir sorundur yoldaşlar. Kentle kır arasındaki ilişki sorunuyla ilgilidir. Kentle kır arasındaki karşıtlığın ortadan kaldırılması sorunuyla ilgilidir. Son derece aktüel bir sorun olan "makas" sorunuyla ilgilidir. O nedenle bu tuhaf teoriyi irdelemenin zahmete değeceğine inanıyorum.

Köylülerin Ekim Devrimi'nden hiçbir kazançları olmadığı doğru mudur? Olgulara bakalım.

Şimdi önümde ünlü istatistikçi Nemçinov yoldaşın, benim "Tahıl Cephesinde" adlı makalemde yayınlanmış olan ünlü tablosu var. Bu tablodan, devrimden önce çiftlik sahiplerinin "ürettikleri" tahılın 600 milyon puddan az olmadığı görülüyor. Demek ki o zamanlar ***çiftlik sahiplerinin*** elinde 600 milyon puddan fazla tahıl vardı.

Bu tabloya göre ***Kulaklar*** o zaman 1,9 milyar pud tahıl "üretiyordu". Demek ki o zamanlar Kulakların elindeki güç çok büyüktü.

Aynı tabloya göre ***yoksul*** ve ***orta köylüler*** ise 2,5 milyar pud tahıl üretiyorlardı.

Eski köyde, devrimden önceki köyde durum böyleydi işte.

Peki, Ekim Devrimi'nden sonra köyde hangi değişiklikler oldu? Aynı tablodan rakamlar veriyorum. Örneğin 1927 yılını alalım. ***Çiftlik sahipleri*** bu yıl içinde ne kadar tahıl üretmişlerdir?Açıktır ki çiftlik sahipleri hiçbir şey üretmemişlerdir ve üretemezlerdi de, çünkü

Ekim Devrimi çiftlik sahiplerini ortadan kaldırmıştır. Bunun köylülük için büyük bir kolaylık olduğunu anlayacaksınız, çünkü köylüler çiftlik sahiplerinin boyunduruğundan kurtulmuşlardır. Bu, Ekim Devrimi'nin sonucu olarak, köylülerin payına düşen büyük bir kazançtır elbette.

1927 yılında ***Kulaklar*** ne kadar üretmişlerdir? 1,9 milyar pud yerine 600 milyon pud. Böylece Kulaklar, Ekim Devrimi sonrası döneminde, güçlerinin üçte ikisinden fazlasını yitirmişlerdir. Bunun, köy yoksullarının ve orta köylülüğün durumunu kolaylaştırmak zorunda olduğunu anlayacaksınız.

Peki ya ***yoksul*** ve ***orta köylüler*** 1927'de ne kadar üretmişlerdir? 2,5 milyar pud yerine 4 milyar pud. Demek ki yoksul ve orta köylüler Ekim Devrimi'nden sonra, devrimden öncekinden 1,5 milyar pud daha fazla üretmişlerdir.

Bunlar, yoksul ve orta köylülüğün Ekim Devrimi sayesinde olağanüstü büyük kazanımlar elde ettiğini kanıtlayan olgulardır.

Ekim Devrimi yoksul ve orta köylülere bunu vermiştir.

Tüm bunlardan sonra, Ekim Devrimi'nin köylülere hiçbir şey vermediği nasıl iddia edilebilir?

Fakat hepsi bu kadar değil, yoldaşlar. Ekim Devrimi, toprakta özel mülkiyeti kaldırmış, toprağın alınıp satılmasına son vermiş ve toprağı ulusallaştırmıştır. Bunun anlamı nedir? Bunun anlamı, tahıl üretmek isteyen köylünün artık toprak satın almak zorunda kalmamasıdır. Eskiden o, toprak alabilmek için yıllarca para biriktirmek zorunda kalıyor, toprak alabilmek için borçlanıyor, borç köleliğine düşüyordu. Toprağın satın alınması elbette tahıl üretiminin maliyetini artırıyordu. Bugün artık köylünün böyle bir zorunluluğu yok. Artık bugün köylüler toprağı satın almak zorunda kalmadan tahıl üretimi yapabilirler. Bunun sonucunda, köylülerin toprak satın almak için harcadıkları yüzlerce milyon ruble artık köylülerin cebinde kalıyor. Bu köylüler için bir kolaylık mıdır, değil midir? Elbette

kolaylıktır.

Devam. Son zamanlara kadar köylü, eski aletleriyle toprağı bireysel emeğiyle güç bela işlemek zorundaydı. Eski, çoktan işe yaramaz hale gelmiş olan üretim aletleriyle donanmış bireysel emeğin, köylünün katlanılır bir yaşam sürmesi, maddi durumunu sistemli olarak yükseltmesi, kültürünü geliştirmesi ve sosyalist inşanın geniş yoluna adım atabilmesi için gerekli olan kadar çok verim vermediğini herkes biliyor. Bugün kolektif çiftlik hareketinin hızla gelişmesinden sonra köylüler, emeklerini komşularının emeğiyle birleştirme, kolektif çiftliklerde birleşme, bakir toprakları sürme, boş toprakları işleme, makine ve traktör temin etme ve böylece emek üretkenliğini iki, hatta üç katına çıkarma olanağına sahiplerdir. Peki bu ne anlama gelir? Bu, köylünün, kolektif çiftliklerde birleşme sayesinde, aynı emeği sarfederek eskisinden daha çok üretme durumunda olması anlamına gelir. Yani bu, tahıl üretiminin, son zamanlara kadar olduğundan çok daha ucuz olacağı anlamına gelir. Bu, köylünün, sabit fiyatlarla, tahıl karşılığında şimdiye kadar aldığından çok daha fazla alabileceği anlamına gelir.

Tüm bunlardan sonra, Ekim Devrimi'nin köylülüğe hiçbir şey kazandırmadığı nasıl iddia edilebilir?

Bu tür saçmalıklar konuşanların Parti'ye, Sovyet iktidarına açıkça iftira ettikleri açık değil mi?

Peki bütün bunlardan ne sonuç çıkar?

Şu sonuç çıkar ki, "makas" sorunu, "makas"ın kaldırılması sorunu, şimdi artık yeni bir tarzda konulmalıdır. Şu sonuç çıkar ki, "makas", kolektif çiftlik hareketi şimdiki tempoda büyümeye devam ederse, yakın zamanda ortadan kaldırılacaktır. Kent ile kır arasındaki ilişkiler yeni bir temel üzerine oturtulacak, kentle kır arasındaki karşıtlık hızlı bir tempoyla dengelenecektir, sonucu çıkar.

Bu durum, yoldaşlar, inşamızın bütünü için büyük öneme sahiptir. Bu durum, köylünün mentalitesini değiştirmekte, köylüyü, yüzünü

kente çevirmeye sevketmektedir. Kentle kır arasındaki karşıtlığın ortadan kaldırılması için zemin yaratmaktadır.Bu durum, Parti'nin "yüzünü köye dön" şiarının, kolektif köylülerin "yüzünü kente dön" şiarıyla tamamlanmasının temelini oluşturmaktadır.

Ve bunda şaşılacak bir şey yoktur, çünkü şimdi köylü devletten makine, traktör, tarım uzmanları, organizatörler ve son olarak da, Kulaklara karşı mücadelede ve onların altedilmesinde doğrudan yardım almaktadır. Talancı olarak değerlendirdiği kente karşı vahşi bir kuşku duyan eski tip köylü artık sahneden çekiliyor. Yerine, kente, gerçek ***üretim*** yardımı alabileceği bir yer olarak umutla bakan yeni bir köylü tipi, kolektif köylü geçiyor. Köy yoksulu durumuna düşme korkusuyla yaşayan ve Kulak konumuna ancak göze batmadan yükselebilen (yoksa seçim hakkını elinden alabilirler!) eski tip köylünün yerini, yeni bir perspektife sahip yeni bir köylü alıyor — kolektif çiftliğe girmek, sefalet ve bilgisizlikten kurtulmak, ekonomik ve kültürel yükselişin geniş yoluna girmek.

Mesele işte böylesine değişmiştir, yoldaşlar.

Fakat yoldaşlar, tarım bilimcilerimizin, Ekim Devrimi'nin kazanımlarını ve kolektif çiftlik hareketinin büyümesini karalamak niyetinde olan burjuva teorisini yerle bir etmek ve silip süpürmek için bütün önlemleri almamış olmaları da, bir o kadar can sıkıcıdır.

V

KOLEKTİF ÇİFTLİKLERİN NİTELİĞİ ÜZERİNE

İktisat ***tipi*** olarak kolektif çiftlikler, sosyalist iktisadın biçimlerinden biridir. Buna hiç kuşku olamaz.

Burada konuşanlardan biri, kolektif çiftliklerin itibarını kırmaya çalıştı. İktisadi örgütler olarak kolektif çiftliklerin sosyalist iktisat biçimiyle hiçbir ortak yanlarının bulunmadığını iddia etti. Kolektif çiftliklerin böyle karakterize edilmesinin temelden yanlış olduğunu söylemek zorundayım yoldaşlar. Bu karakterizasyonun gerçeklikle hiçbir

ilgisi olmadığına kuşku olamaz.

Bir iktisat tipi neyle belirlenir? Besbelli ki üretim sürecindeki insanların ilişkileriyle. Bir iktisat tipi bundan başka neyle belirlenebilir? Kolektif çiftliklerde, üretim araçlarının sahibi olan bir sınıf insan ve ellerinden üretim araçları zorla alınmış bir başka sınıf insan mı var acaba? Kolektif çiftliklerde bir sömürücüler sınıfı ve bir sömürülenler sınıfı mı var acaba? Kolektif çiftlikler, tayin edici üretim araçlarının toplumsallaştırılması üzerinde, devlete ait toprak üzerinde yükselmiyor mu acaba? Kolektif çiftlikleri, iktisat tipi olarak sosyalist iktisat biçimlerinden birini oluşturmadığını iddia etmek için hangi neden var?

Kolektif çiftliklerde çelişkiler elbette mevcuttur. Kolektif çiftliklerde, henüz ortadan kaybolmamış, ama kolektif çiftliklerin sağlamlaşması ve makineleşmesiyle mutlaka ortadan kalkacak olan bireyci ve hatta Kulakçı kalıntılar elbette vardır. Fakat bir bütün olarak alındığında, çelişkilerine ve eksikliklerine rağmen, ***iktisadi*** bir olgu olarak kolektif çiftliklerin esas itibariyle, Kulakların ***kapitalist*** gelişme yolunun tersine, köyün yeni gelişim yolunu, ***sosyalist*** gelişme yolunu temsil ettiği inkâr edilebilir mi? İçinde bulunduğumuz koşullarda kolektif çiftliklerin (kolektif çiftliklerden söz ediyorum, sahte kolektif çiftliklerden değil), köyde sosyalist inşanın temelini ve kapitalist unsurlara karşı acımasız mücadelelerde boy vermiş fideliğini oluşturduğu inkâr edilebilir mi?

Bazı yoldaşların kolektif çiftliklerin itibarını sarsma ve onları burjuva iktisat biçimleri olarak damgalama girişimlerinin her türlü temelden yoksun olduğu açık değil mi?

1923 yılında henüz kitlesel bir kolektif çiftlik hareketi yoktu. "Kooperatifçilik Üzerine" adlı yazısında Lenin, en alt biçimlerinden (alım satım kooperatifleri) daha yüksek biçimlerine (kolektif çiftlik biçimi) kadar kooperatiflerin bütün biçimlerini dikkate almıştı. O za-

* *Altını ben çizdim.* ***—J. St.***

manlar kooperatifler üzerine, kooperatif işletmeler üzerine neler demekteydi? İşte Lenin'in "Kooperatifçilik Üzerine" adlı yazısından bir alıntı:

> "Bizim toplumsal düzenimizde kooperatifsel işletmeler, kolektif işletmeler olarak özel kapitalist işletmelerden ayrılır; fakat eğer devlete, yani işçi sınıfına ait olan toprak üzerinde kurulmuş ve üretim araçlarıyla donatılmışlarsa, sosyalist işletmelerden ***ayrılamazlar****." (Lenin, Seçme Eserler, C. 9, s. 442. [s. 443. —İnter Yayınları.])

Görülüyor ki Lenin, kooperatif işletmeleri, kendi başlarına değil, ülkemizdeki toplumsal düzenle ilişkili olarak, bu işletmelerin devlete ait olan bir toprağın üzerinde, üretim araçlarının devlete ait olduğu bir ülkede çalışmalarıyla ilişkili olarak değerlendirmekte, ve bu şekilde değerlendirerek, kooperatif işletmelerin sosyalist işletmelerden farklı olmadığını iddia etmektedir.

Lenin, genel olarak kooperatif işletmelerden böyle söz etmektedir.

Bunu, dönemimizin kolektif çiftlikleri için daha büyük rahatlıkla söyleyebilmek için her türlü nedene sahip olduğumuz açık değil mi?

Lenin'in "kooperatiflerin basit gelişimi"ni, bizim koşullarımız altında neden "sosyalizmin gelişimiyle özdeş" tuttuğu da bununla açıklanır.

Kolektif çiftliklerin itibarını sarsmaya çalışan konuşmacının, Leninizmi kaba biçimde ihlal ettiğini görüyorsunuz.

Konuşmacının yaptığı bu yanlış, kolektif çiftliklerde sınıf mücadelesiyle ilgili ikinci yanlışa da yol açmıştır. Konuşmacı, kolektif çiftlikler içinde sınıf mücadelesini öylesine göz alıcı renklerle anlattı ki, insan kolektif çiftlikler içindeki sınıf mücadelesinin, kolektif çiftlikler dışındaki sınıf mücadelesinden ***farklı olmadığını*** sanabilir. Hatta burada sınıf mücadelesinin daha acımasız olduğu düşünülebilir. Ayrıca bu konuda günah işleyen sadece bu konuşmacı değildir. Sınıf mücadelesi hakkında gevezelik, kolektif çiftlikler içindeki sınıf mücadelesi üzerine sızlanma ve feryad, bugün bütün "sol" çığırtkanlarımızın karakteristik bir belirtisidir. Bu sızlanmada en komik olan da, sızlananların, sınıf mücadelesini, aslında olmadığı ya da yok denecek kadar az olduğu bir yerde "görmeleri" ama gerçekten var olduğu ve bütün şiddetiyle sürdüğü yerlerde ise görmemeleridir.

Kolektif çiftliklerde sınıf mücadelesinin unsurları var mıdır? Evet, vardır. Kolektif çiftliklerde hâlâ bireyci, hatta Kulak mentalitesinin kalıntıları var olduğuna, maddi durum itibariyle belli bir eşitsizlik hâlâ bulunduğuna göre, sınıf mücadelesinin unsurları da var olmak zorundadır. Kolektif çiftlikler içindeki sınıf mücadelesiyle kolektif çiftlikler dışındaki sınıf mücadelesinin aynı anlama geldiği iddia edilebilir mi? Hayır, edilemez. "Sol" laf ebelerimizin hatası tam da burada, bu farkı görmemelerinde yatmaktadır.

Kolektif çiftlikler ***dışındaki,*** kolektif çiftliklerin kurulmasından ***önceki*** sınıf mücadelesi ne anlama gelir? Üretim aletlerini ve araçlarını ***elinde tutan*** ve bu üretim aletlerinin ve araçlarının yardımıyla, köy yoksulluğunu ***boyunduruk altında tutan*** Kulaklara karşı mücadele anlamına gelir. Bu mücadele bir ölüm kalım mücadelesidir.

Peki, kolektif çiftlikler ***temelinde*** sınıf mücadelesi ne anlama geliyor? Herşeyden önce, Kulakların yenilgiye uğratıldığı ve ellerinden üretim alet ve araçlarının alındığı anlamına geliyor. İkinci olarak, yoksul ve orta köylülerin belirleyici üretim aletleri ve araçlarının toplumsallaştırılması temelinde kolektif çiftliklerde birleşmiş olmaları anlamına geliyor. Son olarak, bu mücadelenin, henüz bireyci ve Kulakçı kalıntılardan arınmamış olan ve kolektif çiftliklerde varlığını sürdüren belli bir eşitsizliği kendi yararlarına kullanmak isteyen kolektif çiftlik üyeleriyle, kolektif çiftliklerde bu kalıntıları ve eşitsizliği ortadan kaldırmaya uğraşan kolektif çiftlik üyeleri arasındaki bir mücadele olduğu anlamına geliyor. Kolektif çiftlikler temelindeki sınıf mücadelesiyle, kolektif çiftlikler dışındaki sınıf mücadelesi arasındaki farkı ancak körlerin göremeyeceği açık değil mi?

Kolektif çiftlikler verili olduğunda, sosyalizmin inşası için gerekli olan herşeyin de verili olduğuna inanmak yanlış olurdu. Kolektif çiftliklerin üyelerinin, şimdiden sosyalistler haline gelmiş olduklarına inanmak ise daha da büyük bir yanlış olurdu. Hayır, kolektif çiftlik mensubu köylüyü yeniden kalıba dökmek için, onun bireyci zihniyetini dönüştürmek ve onu gerçekten sosyalist toplumun emekçisi haline getirmek için daha çok çalışmak gerekir. Ve kolektif çiftliklerin makineleşmesi ve traktörleşmesi ne kadar çabuk olursa, bu iş o kadar çabuk olacaktır. Ama bu, köyün sosyalist dönüşümünün bir kaldıracı olarak kolektif çiftliklerin büyük önemini hiçbir şekilde azaltmaz. Kolektif çiftliklerin büyük önemi tam da, tarımda makinelerin ve traktörlerin kullanılması için ana üs olmaları, köylünün yeniden kalıba dökülmesi için, zihniyetinin sosyalizm yönünde değiştirilmesi için ana üs olmasında yatmaktadır. Lenin şunu söylerken haklıydı:

> "Küçük çiftçinin yeniden yoğrulması, onun tüm zihniyetinin değişmesi, kuşaklar gerektiren bir şeydir. Küçük çiftçi ile ilgili olarak bu sorunun bir çözüme bağlanmasını ve deyim yerindeyse onun tüm zihniyetinin sağlığa kavuşturulmasını, ancak maddi temel sağlayabilir, teknik sağlayabilir, tarımda traktör ve makinelerin kitlesel ölçekte kullanılması sağlayabilir, kitlesel ölçekte elektriklendirme sağlayabilir." (Lenin, Bütün Eserler, C. 26, s. 296.)

Kolektif çiftliklerin, milyonlarca bireysel küçük köylü çiftliğinin, ekonomik kalkınmanın ve tarımda sosyalist gelişmenin kaldıraçları olan makine ve traktörlerle donatılmış tarımsal büyük işletmelerle birleşebileceği sosyalist iktisat biçimi olduğunu kim inkâr edebilir?

"Sol" lafazanlarımız bütün bunları unuttular.

Konuşmacımız da bunları unuttu.

VI
SINIFSAL DEĞİŞİKLİKLER VE PARTİ'NİN POLİTİKASINDAKİ DÖNEMEÇ

Son olarak, ülkemizdeki sınıfsal değişiklikler ve sosyalizmin kö-

yün kapitalist unsurlarına karşı saldırısı sorunu.

Partimizin geçen yıl içindeki çalışmalarının karakteristik özelliği, bizim Parti olarak, Sovyet iktidarı olarak:

a) köyün kapitalist unsurlarına karşı tüm cephe boyunca saldırıya geçmemizde ve

b) bu saldırının, bilindiği gibi, gayet elle tutulur ***olumlu*** sonuçlar vermesi ve vermeye devam etmesinde yatmaktadır.

Bu ne demektir? Bu demektir ki biz, Kulakların sömürücü eğilimlerini ***sınırlama*** politikasından, Kulakları sınıf olarak ***tasfiye etme*** politikasına geçmiş bulunuyoruz. Bu demektir ki biz, tüm politikamızda tayin edici dönüşlerden birini yaptık ve yapmaktayız.

Son zamanlara kadar Parti, Kulakların sömürücü eğilimlerini ***sınırlama*** bakış açısını savunuyordu. Bilindiği gibi bu politika, daha VIII. Parti Kongresi'nde ilan edilmişti. Aynı politika NEP'in kabulünde ve Partimizin XI. Kongresi'nde yeniden ilan edildi. Lenin'in Preobrajenski'nin tezleri üzerine (1922 yılındaki) bilinen mektubunda, tam da bu politikanın güdülmesi zorunluluğuna değindiği hatırlardadır. Son olarak bu politika, Partimizin XV. Parti Kongresi'nde doğrulanmıştır. Ve son zamanlara kadar da bu politikayı uyguladık.

Bu politika doğru muydu? Evet, o zamanlar kayıtsız-koşulsuz doğruydu. Bundan beş ya da üç yıl önce, Kulaklara karşı böyle bir saldırıya geçebilir miydik? O zamanlar böyle bir saldırının başarılı olacağını umabilir miydik? Hayır, umamazdık. Bu en tehlikeli maceracılık olurdu. Bu, saldırı ile son derece tehlikeli bir şekilde oynamak olurdu. Çünkü kaçınılmaz olarak başarısızlığa uğrardık ve böylece Kulakların durumunu güçlendirmiş olurduk. Niçin? Çünkü o zamanlar, Kulaklara karşı kesin saldırıda dayanabileceğimiz üs noktalarımız henüz köyde yoktu, kapsamlı bir Sovyet çiftlikleri [Sovhoz —ÇN] ve kolektif çiftlikler [Kolhoz —ÇN] ağımız yoktu. Çünkü o sıralarda, henüz, Kulakların kapitalist üretiminin yerine, kolektif ve Sovyet çiftliklerin sosyalist üretimini ***geçirme*** olanağımız yoktu.

1926 ve 1927 yıllarında Zinovyevist-Troçkist muhalefet bütün gücüyle Parti'ye, Kulaklara karşı derhal taarruza geçilmesi politikasını dayatmaya çalışıyordu. Parti, ciddi kimselerin saldırı ile oyun oynamayacaklarını bildiği için, bu tehlikeli maceraya yanaşmadı. Kulaklara karşı saldırı, ciddi bir sorundur. Bu sorunu, Kulaklara karşı nutuk atma ile karıştırmamalı. Kulaklara karşı saldırı, Zinovyevist-Troçkist muhalefetin Partiye dayatmaya çalıştığı Kulakları arada bir tırmalama politikasıyla da karıştırılmamalıdır. Kulaklara karşı saldırıya geçmek, Kulakları ezmek ve sınıf olarak tasfiye etmek demektir. Bu hedefi gütmeyen bir saldırı tumturaklı bir laftır, hafif çarpışmadır, gevezeliktir, istediğiniz herşeydir, ama gerçek bir Bolşevik saldırı asla değildir. Kulaklara karşı saldırıya geçmek, uygun şekilde hazırlanmak ve Kulaklara artık bir daha asla ayağa kalkamayacakları bir darbe indirmek demektir. Biz, Bolşevikler, gerçek saldırı diye buna deriz. Bundan beş ya da üç yıl önce başarı şansı olan böyle bir saldırıya girişebilir miydik? Hayır, girişemezdik.

Nitekim 1927'de Kulaklar 600 milyon puddan fazla tahıl üretiyor ve bunun 130 milyon pudunu köyün dışında satıyordu. Bu, hesaba katmak zorunda olunan oldukça önemli bir güçtü. Ya kolektif ve Sovyet çiftliklerimiz o yılda ne kadar üretiyorlardı? 35 milyon pud kadarı pazara sunulan 80 milyon pud tahıl. O sırada, Kulakların üretiminin ve Kulakların pazara sunduğu tahılın yerine, kolektif ve Sovyet çiftliklerimizin üretimini ve pazara sunduğu tahılı ***geçirebilir*** miydik, siz söyleyiniz? Besbelli ki geçiremezdik.

Bu koşullar altında Kulaklara karşı kesin bir saldırıya geçmek ne anlama gelirdi? Bizim kaçınılmaz olarak başarısızlığa uğramamız, Kulakların pozisyonlarını güçlendirmemiz ve tahılsız kalmamız anlamına gelirdi. İşte bunun için, Zinovyevist-Troçkist muhalefetin maceracı parlak sözlerine karşın, o tarihte Kulaklara karşı saldırıya girişemezdik ve girişmemeliydik.

Ya şimdi durum nasıldır? İşler şimdi ne durumdadır? Şimdi artık Kulaklara darbe indirmek, onun direncini kırmak, onu sınıf olarak tasfiye etmek ve onun üretimi yerine kolektif ve Sovyet çiftliklerin üretimini ***geçirmek*** için yeterli bir maddi temelimiz vardır. Bilindiği gibi 1929 yılında kolektif ve Sovyet çiftliklerin tahıl üretimi, 400 milyon puddan az olmamıştır (1927'deki Kulak ekonomisinin toplam üretiminden 200 milyon pud eksik). Yine bilindiği gibi, 1929'da kolektif ve Sovyet çiftlikler 130 milyon pud tahılı pazara sunmuşlardır (yani Kulakların 1927'de sunduğundan fazla). Yine bilindiği gibi, 1930'da kollektif ve Sovyet çiftliklerin toplam üretimi 900 milyon puddan az olmayacaktır (yani 1927'deki Kulakların toplam üretiminden fazla), ve kolektif ve Sovyet çiftliklerin aynı yıl içinde pazara sunacakları tahıl miktarı en az 400 milyon pud olacaktır (yani Kulakların 1927'de sunduğuyla karşılaştırılamayacak kadar fazla).

İşte yoldaşlar, bugün durum böyledir.

İşte ülkemizin ekonomisinde meydana gelen değişiklikler bunlardır.

İşte bizde son zamanlarda sınıf güçlerinde meydana gelen değişiklikler bunlardır.

Gördüğünüz gibi, şimdi artık Kulak üretiminin yerine kolektif ve Sovyet çiftliklerinin üretimini ***geçirmek*** için maddi temele sahibiz. Kulaklara karşı saldırımızın şimdi kuşku götürmez bir başarıyla gelişmesi tam da bu yüzdendir.

Eğer Kulaklara karşı kısır sözlerle yetinmeyip, ona karşı gerçek ve kesin bir saldırıdan söz etmek isteniyorsa. Kulaklara karşı saldırı böyle yürütülmelidir.

İşte bunun için biz, son zamanlarda, Kulakların sömürücü eğilimlerini ***sınırlama*** politikasından, ***Kulakları sınıf olarak tasfiye etme*** politikasına geçmiş bulunuyoruz.

Peki Kulakların mülksüzleştirilmesi politikasında durum nedir, genel kolektifleştirme bölgelerinde Kulakların mülksüzleştirilmesi caiz midir? — diye soruluyor çeşitli yanlardan. Gülünç bir soru! Kulakların sömürücü eğilimlerini sınırlama görüşünü benimsediğimiz sürece, Kulaklara karşı kesin bir saldırıya girişme olanağına sahip

olmadığımız sürece, Kulak üretiminin yerine kolektif ve Sovyet çiftliklerinin üretimini geçirme olanağına sahip olmadığımız sürece. Kulakların mülksüzleştirilmesi caiz değildi. O sıralar Kulakların mülksüzleştirilmesini caiz görmeyen bir politika gerekliydi ve doğruydu. Ya bugün? Bugün durum başkadır. Bugün Kulaklara karşı kesin bir saldırıya girişme, onun direnişini kırma, onu sınıf olarak tasfiye etme ve Kulak üretiminin yerine kolektif ve Sovyet çiftliklerinin üretimini geçirme olanağına sahibiz. Bugün artık, Kulakların mülksüzleştirilmesi işi, toptan kolektifleştirmeyi gerçekleştiren yoksul ve orta köylü kitlelerinin kendileri tarafından uygulanmaktadır. Bugün artık Kulakların mülksüzleştirilmesi işi, toptan kolektifleşme bölgelerinde basit bir idari önlem olmaktan çıkmıştır. Bugün orada Kulakların mülksüzleştirilmesi işi, artık Kolhozların kuruluş ve gelişmesinin bir bileşeni olmuştur. Bu nedenle bugün uzun uzun Kulakların mülksüzleştirilmesi konusu üzerinde durmak gülünçtür ve pek ciddi bir tutum sayılamaz. Kellesi uçurulanın saçları için gözyaşı dökülmez, der bir Rus atasözü.

Kulakların kolektif çiftliğe kabul edilip edilmeyeceği sorusu da daha az gülünç değildir. Elbette ki onlar kolektif çiftliğe kabul edilemez. Edilemez, çünkü Kulaklar, ***kolektif çiftlik*** hareketinin en azılı düşmanıdır. Bu gayet berraktır.

VII
ÖZET

Marksist tarım bilimcilerimizin teorik çalışmalarında aldırmazlık edemeyecekleri altı kilit sorun bunlardır, yoldaşlar.

Bu sorunların önemi, herşeyden önce, Marksistçe irdelendiklerinde, bazen —bizim yüzkaramızdır bu— kendi yoldaşlarımız olan komünistler tarafından yaygınlaştırılarak pratikçilerimizin kafalarını bulandıran her türlü burjuva teorisini kökünden kurutmayı olanaklı kılmasında yatmaktadır. Bu teorilerin kökünü kazımanın, silip süpürmenin zamanı çoktan gelmiştir. Zira, Marksist tarım bilimcilerinin teorik düşünceleri, ancak bu ve benzeri teorilere karşı amansız mücadele içinde gelişip güçlenebilir.

Son olarak bu sorunların önemi, geçiş dönemi ekonomisinin eski sorunlarına yeni biçimler vermesinde yatmaktadır.

Şimdi NEP, sınıflar, kolektif çiftlikler, geçiş dönemi ekonomisi sorunları yeni bir tarzda konulmaktadır.

NEP'in bir geri çekilme, sadece bir geri çekilme olarak görenlerin hataları açığa çıkarılmalıdır. Gerçekte Lenin, Yeni Ekonomik Politika uygulamasına geçilirken, NEP'in sadece geri çekilmeyle sınırlı olmadığını, aynı zamanda kentte ve kırda kapitalist unsurlara karşı yeni, kararlı bir saldırı için hazırlık olduğunu söylüyordu.

NEP'in ancak kentle kır arasındaki bağ için gerekli olduğunu düşünenlerin hataları açığa çıkarılmalıdır. Bizim ihtiyacımız olan kentle kır arasındaki herhangi bir bağ değildir. Bizim, sosyalizmin zaferini garanti altına alan bir bağa ihtiyacımız var. Ve eğer NEP'i izliyorsak, bu, sosyalizm davasına hizmet ettiği içindir. Sosyalizm davasına hizmet etmekten çıktığı anda ise onu cehenneme yollayacağız. Lenin NEP'in ciddiyetle ve uzun vadeli uygulamaya sokulduğunu söylemişti. Ama, ilelebet uygulanması gerektiğini asla söylemedi.

Marksist yeniden üretim teorisinin popülarize edilmesi sorununu da ortaya getirmek gerekiyor. Ekonomimizin bilançosunun şeması sorununu incelemek gerekiyor. Merkezi İstatistik Dairesi'nin 1926 yılında ekonomik bilanço olarak yayınladığı şey, bilanço değil, bir rakam oyunudur. Bazarov ve Groman'ın ekonomik bilanço sorununu ele alış tarzları da işe yaramaz. SSCB ekonomisinin bilançosu için şema, eğer geçiş dönemi ekonomisinin sorunlarıyla uğraşmak istiyorlarsa, devrimci Marksistler tarafından hazırlanmalıdır.

Marksist iktisatçılarımızın, geçiş dönemi ekonomisinin sorunlarını, sorunun yeni konuluşu içinde bugünkü gelişme safhasına uygun olarak ele alacak özel bir grup yoldaşı tayin etmesi çok iyi olurdu.

SINIF OLARAK KULAKLARIN TASFİYESİ SORUNUNA İLİŞKİN

"Kraznaya Svezda"nın 16. sayısında, genel olarak tartışılmaz doğrulukta olan "Sınıf Olarak Kulakların Tasfiyesi" adlı makale, formülasyonlarda iki hata içermektedir. Bu hataları düzeltmenin gerekli olduğunu düşünüyorum.

1. Makalede şöyle denmektedir:

> "Restorasyon döneminde, kentte ve kırda kapitalist unsurların kısıtlanması politikasını yürütmüştük. Yeniden yapılanma döneminin başlamasıyla kısıtlama politikasından, kapitalist unsurların defedilmesi politikasına geçtik."

Bu sav yanlıştır. Kapitalist unsurların kısıtlanması politikasıyla, defedilmesi politikası birbirinden farklı değildir. İkisi de aynı politikadır. Köydeki kapitalist unsurların defedilmesi, kapitalist unsurların kısıtlanması politikasının, Kulakların sömürücü eğilimlerinin kısıtlanması politikasının kaçınılmaz bir sonucu ve bir ***bileşenidir.*** Köyün kapitalist ***unsurlarının*** defedilmesi, Kulakların

sınıf olarak defedilmesiyle aynı değildir. Köyün kapitalist unsurlarının defedilmesi, vergi baskısına, Sovyet iktidarının kısıtlama önlemleri sistemine direnemeyen Kulakların ***tek tek kesimlerinin*** üstesinden gelinmesi ve defedilmesidir. Kulakların sömürücü eğilimlerinin kısıtlanması politikasının, köyün kapitalist unsurlarının kısıtlanması politikasının, zorunlu olarak Kulakların tek tek kesimlerinin defedilmesine yol açacağı açıktır, o nedenle, Kulakların tek tek kesimlerinin defedilmesi, köyün kapitalist unsurlarının kısıtlanması politikasının kaçınılmaz bir sonucu ve bileşeni olmasından başka türlü değerlendirilemez.

Bu politika bizim ülkemizde, sadece restorasyon döneminde değil, bilakis yeniden yapılanma döneminde de, XV. Parti Kongresi döneminde de (Aralık 1927), Partimizin XVI. Konferansı (Nisan 1929) döneminde de ve bu Konferanstan, genel bir kolektifleştirme safhasına girdiğimiz, sınıf olarak Kulakların ***tasfiye edilmesi*** politikasına ***geçtiğimiz*** 1929 yazına kadarki dönemde de güdüldü.

Diyelim ki, Aralık 1925'deki XIV. Parti Kongresi'nden (bkz. MK Raporu Üzerine Karar) Nisan 1929'daki XVI. Parti Konferansı'na kadarki en önemli Parti belgelerine bakıldığında (bkz. "Tarımın Kalkındırılmasının Yolları Üzerine" karar).

"Kulakların sömürücü eğilimlerinin kısıtlanması" ya da "köyde kapitalizmin büyümesinin sınırlandırılması" tezinin hep, "köyün kapitalist unsurlarının defedilmesi", "köydeki kapitalist unsurların yenilmesi" tezinin ***yanında*** geçtiği saptanmamazlık edilemez.

Bunun anlamı nedir?

Bunun anlamı, Parti'nin, köydeki kapitalist unsurların defedilmesini, Kulakların sömürücü eğilimlerinin kısıtlanması politikasından, köydeki kapitalist unsurların kısıtlanması politikasından ***ayırmadığıdır***.

XV. Parti Kongresi gibi XVI. Parti Konferansı da tamamen, "tarım burjuvazisinin sömürücü çabalarının kısıtlanması" (XV. Parti

Kongresi'nin "Kırda Çalışma Üzerine" kararı) politikasının zemini üzerinde, "köyde kapitalizmin gelişimini sınırlandıran yeni önlemler alınması" (aynı yerde), "Kulakların sömürücü eğilimlerinin kararlılıkla kısıtlanması" (XV. Parti Kongresi'nin Beş Yıllık Plân Üzerine Kararı), "Kulakların ve özel tüccarların daha ileri, sistematik ve ısrarlı biçimde kısıtlanması" anlamında "Kulaklara karşı saldırı" (bkz. aynı yerde), kırda ve kentte "özel kapitalist işletme unsurlarının" "ekonomik olarak daha kesin biçimde geri püskürtülmesi" (XV. Parti Kongresi'nin MK Raporu'na İlişkin Kararı) politikası zemininde durmaktadır.

Yani, a) kapitalist unsurların kısıtlanması politikasıyla bu unsurların geri püskürtülmesi politikasını birbirinden ayıran bu makalenin yazarı haksızdır. Gerçekler, burada sözkonusu olanın, Kulakların tek tek kesimlerinin geri püskürtülmesinin kapitalizmin kısıtlanması politikasının bir bileşeni ve sonucu olduğunu göstermektedir.

Ve, b) Köyün kapitalist unsurlarının geri püskürtülmesinin, yeniden yapılanma döneminde, XV. Parti Kongresi döneminde başladığını iddia eden, bu makalenin yazarı haksızdır. Gerçekte geri püskürtme XV. Parti Kongresi'nden önce, restorasyon döneminde olduğu gibi, XV. Parti Kongresi'nden sonra yeniden yapılanma döneminde de sürdürülmüştür. Kulakların sömürücü eğilimlerinin kısıtlanması politikası, XV. Parti Kongresi döneminde sadece yeni, ek önlemlerle güçlendirilmiş ve buna bağlantılı olarak da Kulakların tek tek kesimlerinin geri püskürtülmesi güç kazanmıştır.

2. Makalede şöyle denmektedir:

> "Sınıf olarak Kulakların tasfiyesi tamamen kapitalist unsurların geri püskürtülmesi politikasından çıkmaktadır ve bu politikanın yeni bir safhada sürdürülmesidir."

Bu sav eksiktir, o nedenle de yanlıştır. Sınıf olarak Kulakların tasfiye edilmesi politikasının gökten düşmediği açıktır. Bu politika, daha önce yaşanan bütün bir kısıtlama ve sonuç olarak da, köydeki kapitalist unsurların püskürtülmesi dönemi tarafından hazırlanmıştır.

Fakat bu durum, bu politikanın, köydeki kapitalist unsurların kısıtlanması ve (püskürtülmesi) politikasından ***temelden*** farklı olmadığı, kısıtlama politikasının ***devamı*** olduğu anlamına gelmez. Yazarımız gibi konuşmak, 1929 yazından bu yana köyün gelişiminde meydana gelen ***değişikliği*** inkar etmek demektir. Böyle konuşmak bu dönemde Partimizin köydeki politikasında bir ***dönüşüm*** yaşandığı gerçeğini inkar etmek demektir. Böyle konuşmak, bir zamanlar XIV. Parti Kongresi'nin kararlarına sarılarak kolektif çiftlikler ve Sovyet çiftliklerinin kurulması ve geliştirilmesi politikasına karşı çıkan Frumkin gibi, XV. Parti Kongresi kararlarına sarılarak Parti'nin ***yeni*** politikasına karşı çıkan Parti içindeki sağ unsurlara belli bir ideolojik siper yaratmak demektir.

XV. Parti Kongresi, köyün kapitalist unsurlarının kısıtlanması (ve püskürtülmesi) politikasının güçlendirilmesini ilan ederken, Parti nereden yola çıkmıştı? Parti'nin çıkış noktası, Kulakların ***sınıf olarak***, bu kısıtlamaya rağmen bir süre daha ***varlığını devam ettireceğidir.*** XV. Parti Kongresi, ***o nedenle***, kiralayanların çoğunluğu Kulaklar olmasına rağmen toprak kirası üzerine yasayı yürürlüğe koymuştur. XV. Parti Kongresi, ***o nedenle***, köyde ücretli emek kullanımı üzerine yasayı yürürlüğe koymuş ve en katı biçimde uygulanmasını istemiştir. ***O nedenle***, Kulakların mülksüzleştirilmelerinin kaçınılmazlığı bir kez daha ilan edilmiştir. Bu yasa ve kararlar, köyde kapitalist unsurların ***sınırlandırılması*** (ve püskürtülmesi) politikasına aykırı mıdır? Elbette ***hayır***. Bu yasa ve kararlar sınıf olarak Kulakların tasfiye edilmesine aykırı mıdır? ***Elbette***! Genel bir kolektifleştirmenin gündemde olduğu ve günden güne daha da yaygınlaşan bölgelerde bu yasa ve kararlar yürürlükten kaldırılmalıdır. Ayrıca bu bölgelerde sözkonusu yasa ve kararlar genel kolektifleşme ve kolektif çiftlik hareketinin gidişi sayesinde zaten yürürlükte değildir artık.

Bütün bunlardan sonra sınıf olarak Kulakların tasfiyesi politikasının, köyün kapitalist unsurlarının kısıtlanması (ve püskürtülmesi) politikasının ***devamı*** olduğu söylenebilir mi? Çok açıktır ki söylenemez.

Sözünü ettiğimiz makalenin yazarı, sınıf olarak Kulakların elinde toprağı serbestçe kullanım hakkıyla üretim araçları ***kaldıkça***, pratiğimizde, köyde ücretli emek kullanımı üzerine yasayı, kira yasasını ve Kulakların mülksüzleştirilmesini yasaklayan yasayı yürürlükte tuttukça, bu sınıfın vergiler ve başka kısıtlama önlemleriyle püskürtülemeyeceğini unutuyor. Yazar, Kulakların sömürücü eğilimlerinin kısıtlanması politikasının, sadece Kulaklığın tek tek kesimlerinin geri püskürtülmesine yol açacağı bunun ise, belli bir süre, sınıf olarak Kulakların ***muhafazasına*** aykırı düşmeyeceği, tersine bunu şart koşacağını unutuyor. Kulakları sınıf olarak püskürtmek için, kısıtlama ve tek tek Kulak kesimlerin püskürtülmesi politikası yeterli değildir. Sınıf olarak Kulakları püskürtmek için, bu sınıfın direnişini açık savaşta ***kırmak*** ve üretimde varlık ve gelişim kaynaklarını (toprağın serbestçe kullanımı, üretim araçları, kiralama, ücretli emek kullanımı hakkı vs.) ***elinden almak*** zorunludur.

Kulakların sınıf olarak tasfiyesi politikasına ***geçiş*** işte budur. Bu olmaksızın sınıf olarak Kulakların püskürtülmesi lafları, sadece sağ sapmacılar için iyi ve yararlı olan boş bir gevezeliktir. Bu olmadan köyde ciddi ve genel bir kolektifleştirme düşünülemez. Kulaklığı ezip geçen ve genel kolektifleştirmeyi gerçekleştiren köylerimizdeki yoksul ve orta köylüler bunu çok iyi anlamışlardır. Ancak görünen o ki, bazı yoldaşlarımız bunu henüz kavrayamadılar.

Kısaca söylendiğinde, partimizin köyde yürüttüğü şimdiki politika eski politikanın ***devamı*** değil, köyün kapitalist unsurlarının ***kısıtlanması*** (ve püskürtülmesi) eski politikasından Kulakların sınıf olarak ***tasfiyesi*** politikasına ***geçiştir***.

"Kraznaya Zvezda" (Kızıl Yıldız) No. 18,
21 Ocak 1930.

BAŞARI SARHOŞLUĞUNA KAPILMAK

Kolektif çiftlik hareketinin sorunlarına ilişkin

Sovyet iktidarının kolektif çiftlik hareketi alanındaki başarılarından şimdi herkes söz ediyor. Düşmanlar bile, ciddi başarıların elde edilmiş olduğunu kabul etmek zorunda kalıyorlar. Bu başarılar gerçekten de büyüktür.

Bu yılın 20 Şubatı'nda, SSCB'deki köylü çiftliklerinin yüzde ellisinin kolektifleştirilmiş olduğu bir olgudur. Bu, 20 Şubat 1930'a kadar beş yıllık kolektifleştirme plânını ***yüzde ikiyüzden*** fazla ***yerine getirdiğimiz*** anlamına gelmektedir.

Bu yılın 28 Şubatı'na kadar, kolektif çiftliklerin yaz ekimi için ***şimdiden*** 36 milyon kentalden fazla tohumluk hazırladığı, bunun plânlanan miktarın yüzde 90 üzerinde, yani yaklaşık 220 milyon pud olduğu bir olgudur. Sadece kolektif çiftliklerde —tahıl alım plânı başarıyla gerçekleştikten sonra—, 220 milyon pud tohumluk tahıl ayrılmasının muazzam bir başarı olduğu kabul edilmek zorundadır.

Bütün bunlar neyi göstermektedir?

Köyün sosyalizme doğru temelden dönüşümünün artık garantili olduğunun görülebileceğini.

Bu başarıların, ülkemizin kaderi, ülkemizin önder gücü olarak bütün işçi sınıfı ve nihayet bizzat Parti için büyük öneme sahip olduğunu kanıtlamak gerekmez. Doğrudan pratik sonuçları tamamen bir yana bıraksak bile bu başarılar bizzat Parti'nin iç yaşamı, Partimizin eğitimi için büyük öneme sahiptir. Bu başarılar Partimize cesaret ve kendi güçlerine inanç vermektedir. Bu başarılar, işçi sınıfını davamızın zaferine inançla doldurmaktadır. Bu başarılar, Partimize yeni, milyonluk yedekler sağlamaktadır.

Parti'nin, elde edilen başarıları ***sağlamlaştırmak*** ve bunlardan daha da ilerlemek için plânlı olarak ***yararlanmak*** görevi bundandır.

Ne var ki başarıların, özellikle de nispeten "kolay", deyim yerindeyse "beklenmedik" biçimde elde edilen başarıların karanlık yanı da vardır. Böyle başarılar, zaman zaman, kibir ve kendini beğenmişlik üretebilmektedir: "Herşeyi yapabiliriz!", "bizim için herşey çocuk oyuncağı!" Bu başarılar insanları sık sık sarhoş etmekte, insanlar başarı sarhoşluğuna kapılmakta, ölçüyü kaçırmakta, gerçekliği anlama yeteneğini yitirmekte, kendi güçlerini abartma, düşmanın güçlerini ise küçümseme eğilimi ortaya çıkmakta, sosyalist inşanın bütün sorunlarını "kaşla göz arasında" çözmeye yönelik maceracı girişimler yaşanmaktadır. Burada artık, elde edilen başarıların ***sağlamlaştırılması,*** daha da ilerlemek için, bu başarılardan plânlı biçimde ***yararlanma*** kaygısı için yer kalmamaktadır. Elde edilen başarıları sağlamlaştırmanın ne alemi var, sosyalizmin zaferine "hemen" geçebilecek durumdayız nasılsa: "Herşeyi yapabiliriz!", "Bizim için herşey çocuk oyuncağı!"

O nedenle Parti'nin görevi şudur: Dava için tehlikeli ve zararlı bu ruh hallerine karşı kararlı bir mücadele yürütmek ve bunları Parti'den temizlemek.

Dava için tehlikeli ve zararlı bu ruh halinin Parti saflarımızda güçlü biçimde yaygın olduğu iddia edilemez. Fakat yine de vardır, ve

güçlenmeyeceğini iddia etmek için herhangi bir neden mevcut değildir. Ve bu ruh hali bizde yerleşirse, kolektif çiftlik hareketinin önemli ölçüde zayıflayacağından ve hareketin başarısız olma tehlikesinin gerçek bir olgu haline gelebileceğinden şüphe edilemez.

Bu yüzden, bu ve benzeri anti-Leninist ruh hallerini sistematik olarak teşhir etmek basınımızın görevidir.

Bazı olgular:

1) Kolektif çiftlik politikamızın başarıları, başka şeylerin yanısıra, bu politikanın kolektif çiftlik hareketinde ***gönüllülük*** ve SSCB'nin çeşitli bölgelerindeki ***koşulların çeşitliliğini dikkate alma*** temeline dayanmasıyla açıklanır. Zorla kolektif çiftlikler kurulamaz. Bu aptalca ve gerici birşey olurdu. Kolektif çiftlik hareketi, köylülüğün ana kitlelerinin aktif desteğine dayanmak zorundadır. Gelişmiş bölgelerde var olan kolektif çiftlik inşasının en iyi örnekleri, mekanik biçimde, gelişmemiş bölgelere aktarılmamalıdır. Bu aptalca ve gerici birşey olurdu. Böyle bir "politika" kolektifleşme düşüncesinin itibarını hemen sarsacaktır. Kolektif çiftlik inşasının hızı ve yöntemlerinin saptanmasında, SSCB'nin çeşitli bölgelerinde koşulların çeşitliliği titizlikle dikkate alınmalıdır.

Tahıl bölgeleri, ülkemizde kolektif çiftlik hareketinde ilk sırayı alıyor. Neden?

Birincisi, köylülere, modern tekniğin gücü ve önemi, ekonominin yeni, kolektif örgütlenmesinin gücü ve önemi konusunda ikna olma olanağı veren güçlü Sovyet çiftlikleri ve kolektif çiftliklerin en büyük kısmı o bölgelerde bulunduğu için.

İkincisi, bu bölgeler, tahıl alım kampanyaları sırasında, Kulaklara karşı mücadelede iki yıllık bir okuldan geçtikleri için, ve bu, kolektif çiftlik hareketi davasını elbette kolaylaştıracaktı.

Son olarak, son yıllarda bu bölgeler, çok güçlü ölçüde, sanayi merkezlerinden gelen en iyi kadrolarla donatıldığı için.

Bu özellikle elverişli koşulların, öteki bölgelerde de, örneğin,

tahıl destekleme bölgeleri olan kuzey bölgelerimizde, ya da örneğin Türkistan gibi geri kalmış milliyetlerin yaşadığı bölgelerde de bulunduğu söylenebilir mi?

Hayır, söylenemez.

SSCB'nin çeşitli bölgelerinde koşulların çeşitliliğini gözönüne alma prensibinin, gönüllülük prensibinin yanında, sağlıklı bir kolektif çiftlik hareketinin en ciddi ön koşullarından biri olduğu açıktır.

Ama gerçekte bazen neler olmaktadır? Gönüllülük ve yerel özelliklerin gözönüne alınması prensibinin bir dizi bölgede ihlal edilmediği söylenebilir mi? Hayır, ne yazık ki söylenemez. Örneğin, tahıl bölgelerine kıyasla, kolektif çiftliklerin hemen örgütlenmesi için koşulların daha az elverişli olduğu kuzeydeki bir dizi destekleme bölgesinde, kolektif çiftliklerin örgütlenmesine yönelik hazırlık çalışmasının ***yerine,*** kolektif çiftlik hareketini bürokratik olarak emretme, kolektif çiftliklerin büyümesi üzerine kağıt üzerinde kalan kararlar, gerçekte henüz mevcut olmayan, ama "varlıkları" üzerine bir sürü cafcaflı kararlar çıkarılan, kağıt üzerinde kalan kolektif çiftliklerin örgütlenmesini geçirme girişimlerinin, pek seyrek yaşanmadığı bilinmektedir.

Ya da Türkistan'ın, kolektif çiftliklerin hemen örgütlenmesi için koşulların kuzeydeki destekleme bölgelerinden de elverişsiz olduğu bazı bölgelerini ele alalım. Türkistan'ın bir dizi bölgesinde, askerî zor uygulamak ve şimdilik kolektif çiftliklere katılmak istemeyen köylülere topraklarını sulamak için su vermemek ve sanayi ürünleri sağlamamak tehdidinde bulunmak suretiyle SSCB'nin ileri bölgelerine "yetişmek ve geçmek" yönünde girişimler olduğu biliniyor.

Çavuş Prişibeyev* tarzı bu "politika"yla, kolektif çiftliklerin inşasında gönüllülük ve yerel özelliklerin dikkate alınmasına dayanan Parti politikası arasında nasıl bir ortak yan olabilir? Bu ikisi arasında ortak hiçbir şeyin olmadığı ve olamayacağı açıktır.

* *A. P. Çehov'un aynı adlı öyküsünün baş kişisi.* ***—Almancaya çeviren.***

Bu çarpıtmaların, kolektif çiftlik hareketinin, bu bürokratikçe emredilmesinin, köylülere karşı yapılan bu yakışıksız tehditlerin kime yararı var? Düşmanlarımızdan başka hiç kimseye!

Bunlar, bu çarpıtmalar neye yol açabilir? Düşmanlarımızın güçlenmesine ve kolektif çiftlik hareketi düşüncesinin itibarının zedelenmesine elbette.

Kendilerini "solcu" sanan bu çarpıklıkların sorumlularının, gerçekte sağ oportünizmin ekmeğine yağ sürdüğü açık değil mi?

2) Partimizin siyasi stratejisinin en büyük üstünlüklerinden bir tanesi, zincirin bütününü genel bir hedefe çekmek ve önüne koyduğu görevin çözümüne varmak için, her verili anda, hareketin ***en önemli halkasını*** seçip onu kavramayı bilmesidir. Parti'nin, kolektif çiftliklerin inşası sisteminde, kolektif çiftlik hareketinin en önemli halkasını seçtiği söylenebilir mi? Evet, söylenebilir ve söylenmelidir.

Zincirin bu en önemli halkası nedir?

Acaba ***toprağın ortaklaşa işlenmesi için kooperatifler mi?*** Hayır, bu değil. Üretim araçlarının henüz toplumsallaştırılmamış olduğu, toprağın ortaklaşa işlenmesi amacına sahip kooperatifler kolektif çiftlik hareketinin şimdiden geride kalmış olan bir aşamasıdır.

Acaba ***tarımsal komün mü?*** Hayır, komün de değil. Kolektif çiftlik hareketi içinde komünler henüz pek seyrek görülen olgulardır. Sadece üretimin değil, bölüşümün de toplumsallaştırılmış olduğu tarım komünlerinin ***egemen*** biçim olması için henüz koşullar olgunlaşmamıştır.

Kolektif çiftlik hareketinin en önemli halkası, şimdi kavranması gereken bugünkü ***egemen*** biçimi, ***tarımsal arteldir.***

Tarımsal artelde, bilhassa tahıl çiftliklerinin en önemli üretim araçları toplumsallaştırılmıştır: Emek, toprağın kullanımı, makine ve öteki demirbaşlar, iş hayvanları, çiftlik binaları. Artelde ***toplumsallaştırılmayanlar*** ise şunlardır: Bahçeler (küçük sebze ve meyve bahçeleri), meskenler, süt hayvanlarının bir kısmı, küçük baş

hayvanlar, kümes hayvanları vs.

Artel, ***kolektif çiftlik hareketinin en önemli halkasıdır,*** çünkü tahıl sorununu çözmenin amaca en uygun biçimidir. Tahıl sorunu ise, ***bütün tarım sistemi içinde en önemli halkadır,*** çünkü bu sorun çözülmeksizin ne hayvancılık sorunu (küçük ve büyük baş), ne de endüstriye en önemli hammaddeleri temin eden sanayi bitkileri ve özel kültürler sorunu çözülebilir. Bu nedenden dolayı, tarımsal artel, kolektif çiftlik hareketi sistemi içinde bugün en önemli halkadır.

Son biçimi verilmiş metni bugün yayınlanacak olan* kolektif çiftlikler için "Örnek Tüzük" buradan hareket etmiştir.

Bu tüzüğü derinlemesine inceleyip, eksiksiz hayata geçirmekle görevli olan Parti ve Sovyet fonksiyonerlerimiz de buradan hareket etmek zorundalar.

Şu an Parti'nin tavrı budur.

Parti'nin bu tavrının, ihlâller ve çarpıtmalar olmaksızın hayata geçirildiği söylenebilir mi? Hayır, ne yazık ki bu söylenemez. Henüz kolektif çiftliklerin var olma mücadelesinin henüz son bulmaktan çok uzak olduğu ve artellerin henüz sağlamlaşmadığı SSCB'nin bir dizi bölgesinde, artelin çerçevesini aşarak hemen tarım komünlerine geçme girişimleri yapıldığını herkes biliyor. Artel henüz sağlamlaşmış değil, buna rağmen meskenler, küçük baş hayvanlar, kümes hayvanları "toplumsallaştırılıyor", ne var ki henüz koşullar olgunlaşmadığı için bu "toplumsallaştırma" kağıt üzerinde kalan bürokratik emirlere yozlaşıyor. Sanki kolektif çiftliklerde tahıl sorunu çözülmüş, bu geride bırakılmış bir aşamayı oluşturuyor ve şu anki görev, tahıl sorununun çözümü değil, hayvancılık ve kümes hayvancılığı sorununu çözmek.

Kolektif çiftlik hareketinin çeşitli biçimlerinin aynı kefeye konduğu bu budalaca "iş"in kime yararı var? Bu aptalca ve dava için zararlı acelecilik kime yarıyor? Tahıl sorununun henüz ***çözülmediği,***

* *"Pravda", 2 Mart 1930.*

kolektif çiftliklerin artel biçiminin henüz ***sağlamlaşmadığı*** koşullarda, evlerini, tüm süt hayvanlarını, bütün küçük baş hayvanları ve kümes hayvanlarını "toplumsallaştırarak", kolektif köylüleri tahrik etmenin, böyle bir "politika"nın sadece ve sadece yeminli düşmanlarımızın işine yarayacağı, onlara faydalı olacağı açık değil mi?

Hatta bu gayretli "toplumsallaştırıcılar"dan biri, artel içinde yayınladığı talimatta, "her çiftlikte üç gün içinde bütün kümes hayvanlarının kayda geçirileceği"nden, kayıt ve denetim için özel "komutanlar" fonksiyonu ihlas etmek, "artellerde kumanda tepelerini işgal etmek", "görevi bırakmadan sosyalist mücadeleyi yürütmek" ve —tabii ki— bütün arteli sıkı kontrol altına almak zorunluluğundan söz edecek kadar ileri gitmiştir.

Bu nedir — kolektif çiftlikleri yönetme politikası mı yoksa onları ***yıkma, itibarını sarsma*** politikası mı?

Artelin örgütlenmesine kilise çanının aşağıya indirilmesiyle ***başlayan,*** tabirimi mazur görün, "devrimciler"den söz bile etmiyorum. Kilise çanlarını indirmek — amma da dddevrimci bir eylem!

Aramızda böylesine budalaca "toplumsallaştırma" egzersizleri, kendi gölgesinin üstünden atlama yönünde böylesine gülünç girişimler, sınıfları ve sınıf mücadelesini bir yana bırakmayı hedefleyen, ama gerçekte, sınıf düşmanlarının ekmeğine yağ süren bu girişimler nasıl oldu da yaşanabildi?

Bu ancak, kolektif çiftliklerin inşası cephesinde "kolay" ve "beklenmedik" başarıların yarattığı atmosferde, yaşanabilirdi.

Bu ancak, Parti'nin bir kısmının saflarındaki budala ruh hali sayesinde yaşanabilirdi: "Herşeyi yapabiliriz!", "Bizim için herşey çocuk oyuncağı!"

Bu ancak, başarı sarhoşluğuna kapılan bazı yoldaşlarımızın, bir an için basiretlerini ve temkinliliklerini kaybetmeleri sayesinde yaşanabilirdi.

Kolektif çiftliklerin inşası alanındaki çalışmamızın çizgisini düzeltebilmek için, ***bu ruh haline son verilmelidir.***

Bugün Parti'nin ivedi görevlerinden biri budur.

Önderlik sanatı ciddi bir iştir. Hareketin arkasında kalınmamalıdır, çünkü geri kalmak kitlelerden kopmak demektir. Ne var ki alıp başını gidilmemelidir de, çünkü başını alıp gitmek kitleleri yitirmek ve tecrit olmak demektir. Harekete önderlik etmek ve aynı zamanda milyonlarca kitleyle bağını korumak isteyen, iki cepheli mücadele yürütmelidir; hem geride kalanlara, hem başını alıp gidenlere karşı.

Partimiz, hareketin önderi olarak işçi ve köylülerin milyonluk kitleleriyle bağlarını koruyup çoğaltmayı bildiği için güçlü ve yenilmezdir.

"Pravda" No. 60,
2 Mart 1930.

KOLEKTİF KÖYLÜ YOLDAŞLARA YANIT

Gazetelerden, Stalin'in "Başarı Sarhoşluğuna Kapılmak"* adlı makalesiyle MK'nın "Kolektif Çiftlik Hareketinde Parti Çizgisinin Çarpıtılmasına Karşı Mücadele Üzerine" adlı kararının kolektif çiftlik hareketi pratikçilerinin saflarında güçlü bir yankı bulduğu biliniyor. Bununla bağıntılı olarak son zamanlarda kolektif köylü yoldaşlardan, sordukları soruları yanıtlamamı isteyen bir dizi mektup aldım. Bu mektupları özel olarak yanıtlamak benim görevimdi. Ne var ki bu mümkün olmadı, çünkü mektupların yarısından çoğunda gönderenin adresi yazılmamıştı (adreslerini bildirmeyi unutmuşlardı). Oysa mektuplarda değinilen sorunların bütün yoldaşlarımız için muazzam politik önemi var. Ayrıca, adreslerini yazmayı unutmuş yoldaşları yanıtsız bırakamayacağım da açıktır. Bu nedenlerden dolayı, kolektif köylü yoldaşların mektuplarını kamuoyu önünde, yani basında yanıtlamak zorunluluğuyla karşı karşıya kaldım; bunu yaparken mektuplardan konuya ilişkin gerekli bütün soruları buraya aldım. Bu konu hakkında MK'nın doğrudan bir kararı bulunduğundan, bunu daha da isteyerek yerine getirdim.

Birinci soru. Köylü sorununda hataların ***kökleri*** nerede yatmaktadır?

Yanıt. Orta köylüye yanlış yaklaşılmasında. Orta köylüyle ikti-

* *Bkz. Elinizdeki cilt. s. 386.* ***—Redaksiyon***

sadi ilişkiler alanında şiddet önlemlerine başvurulmasında; orta köylü kitleleriyle iktisadi bağın şiddet önlemlerine değil, orta köylülerle bir anlaşmaya, orta köylülerle ittifaka dayanması gerektiği olgusunun gözardı edilmesinde; işçi sınıfı ve yoksul köylülerin orta köylülerle genelde kapitalizme, özelde Kulaklara karşı ittifakının bugün kolektif çiftlik hareketinin temeli olduğu gerçeğinin göz ardı edilmesinde.

Kulaklara karşı saldırı, orta köylülerle birleşik cephe içinde yürütüldüğü müddetçe, her şey yolundaydı. Fakat başarı sarhoşluğuna kapılan bazı yoldaşlarımızın, Kulaklara karşı saldırı hattından, farkına varmadan, orta köylülere karşı mücadele hattına kaymaya, yüksek oranda kolektifleşme sağlama peşinde orta köylülere karşı zor uygulamaya başlayıp, orta köylünün elinden seçim hakkını alınca ve onu "Kulak olarak" mülksüzleştirince — o zaman saldırı çarpıtıldı, orta köylülerle birleşik cephe tehlikeye düşürüldü ve elbette Kulak yeniden belini doğrultmaya kalkışma olanağı elde etti.

Sınıf düşmanlarımıza karşı gerekli ve yararlı olan şiddet kulanımının, müttefikimiz olan orta köylülere karşı gündeme getirilmesinin yanlış olduğu ve felakete yol açacağı unutuldu.

Askeri karakterli görevlerin çözümü için gerekli ve yararlı olan yalınkılıç süvari saldırısının, kolektif çiftliklerin inşasında —hem de bu orta köylülerle ittifak içinde örgütleniyor— öne çıkan görevlerin çözümünde işe yaramaz olduğu ve felakete yol açacağı unutuldu.

Köylü sorununda hataların kökleri burada yatmaktadır.

Lenin, orta köylülerle ekonomik ilişkiler üzerine şunları söylemektedir:

> "Herşeyden önce, burada, işin doğası gereği, zor yöntemleriyle hiçbir şey elde edilemeyeceği doğrusundan hareket etmeliyiz. Burada, ekonomik görev son derece farklıdır. Burada, tüm temeli, bütün yapıyı zarara uğratmadan yıkılabilecek bir çatı yoktur. Kentte kapitalistlerin oluşturduğu doruk burada yoktur. Burada ***zor uygulamak, bütün davayı yerle bir etmek anlamına gelecektir… Orta köylülerle ekonomik ilişki alanında, zoru sadece düşünmekten bile daha aptalca bir şey yoktur."*** (Lenin, Seçme Eserler, C. 8, s. 187-188. [s. 194. —İnter Yayınları.])

Devamla:

> ***"Orta köylülere karşı zor kulanımı son derece zararlıdır.*** Bu, son derece kalabalık, sayıları milyonlarca olan bir katmandır. Hiçbir yerinde bu derece güçlü olmadığı Avrupa'da bile, teknik ve kültürün, kent yaşamı ve demiryollarının muazzam gelişmiş olduğu, böyle bir şeyi düşünmenin çok daha kolay olduğu Avrupa'da bile, hiç kimse, tek bir devrimci sosyalist bile, orta köylülere karşı zor önlemleri uygulama önerisinde bulunmamıştır." (Aynı yerde, s. 187. [Türkçesi, s. 193.])

Açık sanıyorum.

İkinci soru. Kolektif çiftlik hareketindeki başlıca hatalar nelerdir?

Yanıt. Bu tür en azından üç hata vardır.

1) Kolektif çiftliklerin kurulmasında Lenin'in gönüllülük ilkesi ihlal edilmiştir. Kolektif çiftliklerin inşasında gönüllülük hususunda Parti'nin bütün temel direktifleri ve Tarımsal Arteller için Örnek Tüzük ihlal edilmiştir.

Leninizm, köylülerin, toplumsal, kolektif çiftliklerin bireysel çiftliğe üstün olduğuna ikna edilerek, gönüllülük yöntemi temelinde kolektif ekonomi yoluna sevk edilmesini öğretir. Leninizm, köylüleri kolektif ekonominin üstünlüklerine ikna edebilmenin, ancak onlara pratikte, kendi deneyimleriyle kolektif çiftliklerin bireysel çiftliklerden daha iyi olduğu, daha yararlı olduğu, kolektif çiftliklerin, köylülere, yoksul ve orta köylülere yoksulluk ve sefaletten çıkış yolu sunduğu ***gösterilerek, kanıtlanarak*** mümkün olacağını öğretir. Leninizm, bu koşullar olmaksızın kolektif çiftliklerin varlıklarını devam ettiremeyeceklerini öğretir. Leninizm, köylülere kolektif çiftlikleri zorla kabul ettirme, zorla kolektif çiftlikler kurma girişimlerinin ancak olumsuz sonuçlar verebileceğini, ancak köylüleri kolektif çiftlik hareketinden soğutabileceğini öğretir.

Gerçekten de, bu temel kurala riayet edildiği müddetçe, kolektif

çiftlik hareketi başarı üzerine başarı kazanmaktaydı. Ne var ki daha sonra, başarıdan başları dönen bazı yoldaşlar, bu kuralı hiçe saymaya, aşırı bir acelecilik göstermeye ve kolektifleştirme oranını yükseltmek amacıyla zorla kolektif çiftlikler kurmaya başladılar. Böyle bir "politika"nın olumsuz sonuçlarının fazla gecikmemesine şaşmamak gerekir. Aceleyle kurulan kolektif çiftlikler, kuruldukları hızla kaybolup gitmeye başlamış ve daha dün kolektif çiftliklere büyük güven duyan bir kısım köylüler bu çiftliklere sırt çevirmeye başladılar.

Kolektif çiftlik hareketindeki birinci ve en önemli hata budur.

Lenin, kolektif çiftliklerin inşasında gönüllülük üzerine şunları söylüyor:

> "Şimdi görevimiz, toprağın ***toplumsal*** işlenişine, ortak ***büyük*** işletmeye geçmektir. Ne var ki, bu konuda Sovyet iktidarı tarafından hiçbir zor uygulanmamalıdır; buna zorlayan hiç bir yasa yok. Tarımsal ***komün gönüllü*** kurulacaktır. ***Toprağın toplumsal işlenişine*** geçiş ancak ***gönüllü*** bir geçiş olabilir, işçi-köylü hükümeti tarafından bu konuda en ufak zor dahi uygulanmamalıdır. Buna yasa da izin vermemektedir. İçinizden biri, zor uygulandığını fark ederse, bilsin ki bu, bütün gücümüzle düzeltmeye çalıştığımız ve düzelteceğimiz bir suiistimaldir, bir yasa ihlalidir."* (Lenin, Bütün Eserler, C. 24, s. 43, Rusça.)

Devamla:

> "Köylülere, toprağı toplumsal, kolektif, ortak, artel biçiminde işlemenin üstünlüğü pratikte ***gösterilebilirse,*** köylülere, ortak çiftlikler, arteller aracılığıyla yardım edilebilirse, ancak zaman, iktidarı elinde tutan işçi sınıfı, köylülere, gerçekten haklı olduğunu kanıtlayabilir ve milyonlarca köylü kitlesini gerçekten ve sağlam biçimde yanına çekebilir. Kooperatifsel ve artel biçiminde tarımı teşvik eden her türlü işletme biçiminin önemi, ne kadar yükseltilse azdır. Dağınık bir halde, en ücra köşelere yayılmış milyonlarca köy var, bireysel çiftlik var… Kooperatifsel tarıma artel biçimindeki tarıma geçişin gerekli ve mümkün olduğu ancak ***pratikte,*** köylülerin edinebileceği ***deneyimle kanıtlandığında,*** ancak bu durumda, Rusya gibi böylesine devasa bir köylü ülkesinde sosyalist tarım yolunda ciddi bir adım atıldığını söyleme hakkına sahip olacağız."* (Lenin, Seçme Eserler, C. 8, s. 207-208.

* *Altını ben çizdim.* ***—J. St.***

[s. 213-214. —İnter Yayınları.])

Son olarak Lenin'in eserlerinden bir pasaj daha:

> "Her türlü kooperatif gibi, orta köylülerin tarımsal komünlerini geliştirme uğraşında da, Sovyet iktidarının temsilcileri, böyle birlikler kurmak için ***en ufak zor uygulamamalıdırlar.*** Bizzat köylüler tarafından, onların özgür inisiyatifleriyle kurulmuş ve üstünlükleri onlar tarafından pratikte sınanmış birliklerin bir değeri vardır. ***Bu alanda aceleci davranmak zararlıdır,*** çünkü böylece sadece orta köylülerin yeniliklere karşı önyargıları güçlendirilir. Köylüleri komünlere katmak için, dolaylı ya da hatta doğrudan zor uygulama yoluna giden Sovyet iktidarının temsilcilerinden en sert biçimde hesap sorulmalı ve kırsal çalışmadan uzaklaştırılmalıdırlar."* (Aynı yerde, s. 194. [Türkçesi, s. 200.])

Açık sanıyorum.

Parti'nin, Lenin'in bu direktiflerini en katı biçimde uygulayacağını belirtmek bile gereksiz sanıyorum.

2) Kolektif çiftliklerin inşasında, Lenin'in SSCB'nin çeşitli bölgelerindeki koşulların çeşitliliğinin dikkate alınması ilkesi ihlal edilmiştir. SSCB'de farklı ekonomik biçimlere ve farklı kültür aşamalarına sahip çok çeşitli bölgeler bulunduğu unutulmuştur. Bu bölgeler arasında, ileri, vasat derecede gelişmiş ve geri kalmış bölgeler olduğu unutulmuştur. Hiçbir surette birbirine eşit olmayan tüm bu bölgelerde kolektif çiftlik hareketinin hızının ve kolektif çiftliklerin inşası yöntemlerinin ***birbirinin aynı olamayacağı*** unutulmuştur.

> "Kararnameleri Rusya'nın bütün bölgeleri için şablon biçiminde kopya etmemiz, Ukrayna ya da Don'daki komünistlerin, Bolşeviklerin, Sovyet fonksiyonerlerinin, bunları, fark gözetmeden gelişigüzel öteki bölgelere de genişletmek istemeleri", diyor Lenin, "hata olacaktır"…, çünkü "biz, hiçbir surette kendimizi, yeknesak bir şablona bağlı kılmıyoruz, deneyimlerimizin, Merkezi Rusya'nın deneyimlerinin eksiksiz olarak tüm kenar bölgelere aktarabileceğini saptamıyoruz." (Aynı yerde, s. 41. [Türkçesi, s. 53-54.])

Ayrıca Lenin şunları da söylemektedir:

> "Merkezi Rusya, Ukrayna ve Sibirya'ya, fark gözetmeksizin aynı

* *Altını ben çizdim.* ***—J. St.***

muameleyi yapmak, bu bölgeleri aynı şablona sıkıştırmaya çalışmak, en büyük aptallık olacaktır." (Lenin, Bütün Eserler, C. 26, s. 302.)

Son olarak Lenin, Kafkasyalı komünistlerin önüne şu görevleri koymaktadır:

"Onların içinde bulundukları durumun Cumhuriyetlerinin içinde bulundukları durumun özelliğinin, RSFSC'nin durum ve ilişkilerinden farklı olduğunu kavramak, taktiklerimizi kopya etmek yerine, bunları somut durumların çeşitliliğine uygun biçimde, inceden inceye düşünerek değişikliğe uğratmak gerektiğini anlamak". (Aynı yerde, s. 234.)

Açık sanıyorum.

Lenin'in bu talimatları temelinde Partimizin Merkez Komitesi "Kolektifleştirme Hızı Üzerine" (bkz. 6 Ocak 1930 tarihli "Pravda") adlı kararında, SSCB'deki bölgeleri, kolektifleştirme hızı açısından üç gruba ayırmıştır. Bu bölgelerden Kuzey Kafkasya, Orta ve Aşağı Volga Bölgesi, kolektifleşme sürecini özü itibariyle 1931 ilkbaharında tamamlayabilecek, öteki tahıl bölgeleri (Ukrayna, Merkezi Kara Topraklar Bölgesi, Sibirya, Ural, Kazakistan vs.) bunu özü itibariyle 1932 ilkbaharında tamamlayabilecek, diğer bölgeler ise kolektifleştirmeyi beş yıllık plânın sonuna, yani 1933'e kadar yayabilecektir.

Fakat gerçekte ne olmuştur? Kolektif çiftlik hareketinin ilk başarılarından başları dönen bazı yoldaşlarımızın, gerek Lenin'in talimatlarını, gerekse de MK kararını neşeyle unuttukları görülmüştür. Moskova Bölgesi, büyük bir gayretle şişirilmiş kolektifleştirme rakamlarının peşine düşerek, fonksiyonerlerini, önünde en az üç yıllık bir zaman bulunmasına rağmen (1932 sonu), kolektifleştirmeyi 1930 ilkbaharında bitirmeye yöneltmeye başlamıştır. "Ötekilerin arkasında kalmak" istemeyen Merkezi Kara Topraklar Bölgesi ise önünde en az iki yıllık bir zaman bulunmasına rağmen (1931 sonu), fonksiyonerlerini, kolektifleştirmeyi 1930 yılının ilk yarısında bitirmeye yöneltmeye başlamıştır. Transkafkasyalılarla Türkistanlılar da, en ileri bölgelere "yetişmek ve onları geçmek" heyecanı içinde, önlerinde tamı tamına dört yıl olmasına rağmen (1933 sonu), kolektifleştirmeyi "en kısa zamanda" bitirmeye yönelmişlerdir.

Kolektifleştirmede böyle acilci bir "tempo" izlenmesinin, kolektif çiftlik hareketi için daha az hazırlıklı olan bölgelerin, daha hazırlıklı bölgeleri "geçmek" gayreti içinde, güçlü bir idari baskı uygulamak zorunda kalmaları ve böylece, kolektif çiftlik hareketinin böylesine hızlı gelişimi için eksik olan faktörleri kendi idari hamleleriyle tamamlamaya çalışmaları anlaşılırdır. Sonuçlar, herkesin malumudur. Herkes, bu bölgelerde meydana gelen ve daha MK'nın müdahalesiyle çözülmek zorunda kalınan karışıklığı bilmektedir.

Kolektif çiftlik hareketindeki ikinci hata budur.

3) Kolektif çiftliklerin inşasında, Lenin'in, hareketin henüz tamamlanmamış olan bir biçiminin atlanmaması gerektiği ilkesi ihlal edilmiştir. Lenin'in, kitlelerin gelişmesinin çok önünde olunmaması, kitlelerin hareketinin kararnamelerle emredilmemesi, kitlelerle bağların koparılmaması, tersine kitlelerle birlikte yürünmesi, onların şiarlarımıza yakınlaştırılması, şiarlarımızın doğruluğuna kendi deneyimleriyle ikna olmalarını kolaylaştırmak suretiyle ileri götürülmesi ilkesi ihlal edilmiştir.

"Petrograd proletaryası ve Petrograd Garnizonu'nun askerleri", diyor Lenin, "iktidarı ele geçirdiklerinde, köydeki inşa sürecinde büyük zorluklarla karşılaşılacağını, burada daha tedrici davranmak gerektiğini, burada ***toprağın toplumsal işlenmesini emirlerle, yasalarla başlatmaya çalışmanın en büyük saçmalık olacağını,*** buna ancak yok denecek kadar az sayıda siyasi bilinçli köylünün yanaşacağını, köylülerin ezici çoğunluğunun ise önüne bunu görev olarak koymadığını çok iyi biliyorlardı. Ve bu nedenle kendimizi, devrimin gelişmesinin çıkarları açısından mutlak zorunlu olanla sınırladık: ***Kesinlikle kitlelerin gelişmesinin önünde başını alıp gitmemek,*** bilakis, ilerleme hareketi bu kitlelerin kendi deneyiminden, kendi mücadelesinden doğup büyüyünceye kadar beklemek."* (Lenin, Bütün Eserler, C. 23, s. 320.)

Lenin'in bu talimatlarından hareket eden MK, "Kolektifleştirmenin Temposu Üzerine" adlı ünlü kararında (bkz. 6

* *Altını ben cizdim.* ***—J. St.***

Ocak 1930 tarihli "Pravda"):

a) verili anda artelin kolektif çiftlik hareketinin başlıca biçimi olduğunu;

b) bundan dolayı, kolektif çiftlik hareketinin başlıca biçimi olarak tarımsal artel için bir örnek tüzüğün gerekli olduğunu;

c) pratik çalışmamızda, yukarıdan gelecek herhangi bir kolektif çiftlik hareketi "kararnamesi"ne ve "kolektifleştirme oyunu oynanması"na izin verilemeyeceğini açıklamıştır.

Bunun anlamı, şimdi komüne değil, kolektif çiftlik inşasının başlıca biçimi olarak tarımsal artele yönelmemiz gerektiği, tarımsal arteli atlayarak komüne izin verilemeyeceği, köylülerin kolektif çiftliklere yönelmiş kitlesel hareketinin yerine kolektif çiftlik "kararnamelerinin", "kolektifleştirme oyununun" koyulmaması gerektiğidir.

Açık sanıyorum.

Fakat gerçekte ne olmuştur? Kolektif çiftlik hareketinin ilk başarılarından başı dönen bazı yoldaşlarımızın, gerek Lenin'in talimatlarını, gerekse de MK Kararını neşeyle unuttukları görülmüştür. Bu yoldaşlar tarımsal artel için bir kitle hareketi örgütleyeceklerine, tek tek köylüleri doğrudan komün tüzüğüne "sevk etmeye" koyulmuşlardır. Hareketin artel biçimini sağlamlaştıracakları yerde, küçük baş hayvanları, kümes hayvanlarını, köylülerin kendi ihtiyaçları için besledikleri süt hayvanlarını, evleri zorla "toplumsallaştırmaya" başlamışlardır.

Bir Leninist için hiç caiz olmayan bu aceleciliğin sonuçları şimdi herkesin malumudur. Bu yoldaşlar elbette genelde istikrarlı komünler oluşturamamışlardır. Ama buna karşılık, bir dizi tarımsal artelin ellerinden kayıp gitmesine yol açmışlardır. Ancak geride "iyi" kararlar kalmıştır. Fakat bunların ne yararı var?

Kolektif çiftlik hareketindeki üçüncü hata budur.

Üçüncü soru. Bu hataların kaynakları nerededir ve Parti bunları

nasıl düzeltmelidir?

Yanıt. Bu hataların kaynakları kolektif çiftlik hareketindeki hızlı başarılarımızda yatmaktadır. Başarılar bazen insanın başına vurur. Sık sık, aşırı kibir ve kendini beğenmişliğe neden olur. Bu, iktidarda olan bir partinin temsilcilerinin başına özellikle kolayca gelebilir; hele bu parti, bizim Partimiz gibi, gücü ve otoritesi adeta ölçülemez bir parti ise. Burada, Lenin'in şiddetle mücadele ettiği komünist kibirlilik olayları gayet mümkündür. Burada, kararnamenin, kararın, emrin mutlak gücüne inanç gayet mümkündür. Burada, sonsuz büyüklükteki ülkemizin şu ya da bu köşesinde, Partimizin bazı temsilcilerinin, Partimizin devrimci önlemlerini birer boş, bürokratik kararname haline dönüştürme tehlikesi gayet gerçek bir tehlikedir. Burada, sadece yerel örgütlerin fonksiyonerlerini değil, aynı zamanda tek tek bölge fonksiyonerlerini ve tek tek MK üyelerini de kastediyorum. "Komünist kibirlilik", diyor Lenin, "Komünist Partisi mensubu olan ve ondan henüz atılmamış bir insanın, bütün görevlerini komünist kararnamelerle yerine getirebileceğini sanmasıdır." (Lenin, Seçme Eserler, C. 9, s. 291. [s. 301. —İnter Yayınları.])

Kolektif çiftlik hareketindeki hatalar, kolektif çiftliklerin inşasında Parti çizgisinin çarpıtılması, bu zeminde ortaya çıkmıştır.

Bu hata ve çarpıtmalar sürmeye devam eder, hızla ve tamamen bertaraf edilmezse nasıl bir tehlike oluştururlar?

Burada tehlike, bu hataların doğrudan doğruya kolektif çiftlik hareketinin itibarının sarsılmasına, orta köylülerle ittifakın bozulmasına, köy yoksullarının örgütsüzleşmesine, saflarımızda karışıklık çıkmasına, sosyalist inşamızın bütününün zayıflamasına Kulaklığın yeniden oluşmasına götürmesinde yatmaktadır.

Kısacası, bu hatalarda, bizi köylülüğün ana kitleleriyle ittifakın sağlamlaştırılması, proletarya diktatörlüğünün sağlamlaştırılması yolundan ayırıp bu kitlelerden kopma, proletarya diktatörlüğünün yıkılması yoluna itme eğilimi yatmaktadır.

Bu tehlike kendisini daha Şubat ayının ikinci yarısında, önceki başarılardan gözleri kamaşan bazı yoldaşlarımızın Leninist yolu dört nala terk ettikleri zaman göstermişti. Parti Merkez Komitesi bu tehlikeyi dikkate alarak vakit geçirmeden müdahale etti ve Stalin'i gemi azıya alan yoldaşları, kolektif çiftlik hareketi üzerine özel bir makaleyle uyarmakla görevlendirdi. Bazıları, "Başarı Sarhoşluğuna Kapılmak" adlı makalenin Stalin'in kişisel inisiyatifinin bir sonucu olduğunu düşünüyorlar. Bu elbette saçma. MK'mız, böyle bir meselede, kim olursa olsun birisine kişisel inisiyatifiyle davranma izni vermek için orada değil. MK bu konuda ayrıntılı araştırmalar yapmıştır. Ve hataların derinliği ve boyutu ortaya çıktığında, 15 Mart 1930 tarihli ünlü kararını yayınlayarak, otoritesinin bütün gücüyle hatalara karşı darbe indirmekte bir an bile tereddüt etmemiştir.

Uçuruma doğru korkunç bir hızla koşan insanları durdurmak ve doğru yola getirmek zordur. Fakat MK'mıza tam da, buna benzer daha ne zorlukları yenebildiği için Lenin'in Partisi'nin Merkez Komitesi denir. Ve MK bu zorlukların büyük ölçüde üstesinden gelmiştir bile.

Böyle durumlarda, bütün Parti bölümlerini bu seyrinde durdurmak, zamanında doğru yola sevk etmek ve yürüyüş sırasında saflarını yeniden düzenlemek zordur. Fakat Partimize, tam da bu tür zorlukların üstesinden gelmek için yeterli esnekliğe sahip olduğundan, Lenin'in Partisi denir. Ve Parti bu zorlukların büyük ölçüde üstesinden gelmiştir bile.

Burada en önemli şey, hatayı kabul etme cesaretini göstermek ve bu hataları en kısa zamanda ortadan kaldıracak gücü kendinde bulmaktır. Daha kısa süre önce yaşanan baş döndürücü başarılardan sonra hataları kabul etmekten, özeleştiri yapmaktan korku duymak, hataları çabuk ve kararlılıkla düzeltme isteğinin noksan oluşu — en büyük zorluk buradadır. Hatalardan iz bile kalmaması için, sadece bu zorluğun üstesinden gelmek, sadece abartılmış sayısal hedeflere ve bürokratik maksimalizme son vermek, sadece dikkatini kolektif çiftlik inşasının örgütsel ve ekonomik görevlerine yöneltmek yeter. Parti'nin, şimdiden bu tehlikeli zorluğun üstesinden büyük ölçüde geldiğinden

kuşku duymak için hiçbir neden yoktur.

> "Şimdiye kadar yok olan bütün devrimci partiler" diyor Lenin, "***gurura kapıldıkları*** ve güçlerinin nerede yattığını göremedikleri, ***zaaflarından söz etmekten korktukları*** için yıkılmışlardır. Ama biz yıkılmayacağız, çünkü biz zaaflarımızdan söz etmekten korkmuyoruz ve zaaflarımızın üstesinden gelmeyi öğreneceğiz."* (Lenin, Bütün Eserler, C. 27, s. 260-261, Rusça.)

Lenin'in bu sözleri unutulmamalıdır.

Dördüncü soru. Parti çizgisinin çarpıtılmasına karşı mücadele, geri adım atmak, geri çekilmek değil mi?

Yanıt. Elbette değil! Burada ancak, hata ve çarpıtmaların devam etmesini saldırı, fakat hatalara karşı mücadeleyi geri çekilmek olarak değerlendiren insanlar geri çekilmekten söz edebilirler. Hata ve çarpıtmaların yığılması şeklinde bir saldırı — ne de güzel bir "saldırı" olurdu ya…

Tarımsal arteli, kolektif çiftlik hareketinde andaki temel biçim olarak öne çıkardık ve kolektif çiftlik inşası alanında yapılacak çalışmalarda örnek olacak bir tüzük oluşturduk. Bu konuda geri mi çekiliyoruz? Elbette hayır!

İşçi sınıfı ve köy yoksullarının orta köylülükle üretim alanındaki birliğinin sağlamlaştırılmasını bugün kolektif çiftlik hareketinin temeli olarak, öne çıkardık. Bu konuda geri mi çekiliyoruz? Elbette hayır!

Bugün, kırda pratik çalışmamızın ana şiarı olarak, Kulakların sınıf olarak tasfiye edilmesi şiarını ortaya attık. Bu konuda geri mi çekiliyoruz? Elbette hayır!

Daha 1930 yılının Ocak ayında, SSCB tarımının kolektifleştirilmesinde belli bir tempo tespit ettik. SSCB'nin bölgelerini belli gruplara ayırdık ve her grubun özel hızını tespit ettik. Bu konuda geri mi çekiliyoruz? Elbette hayır!

---

* *Altını ben çizdim.* ***—J. St.***

Parti'nin "geri çekilişi" bunun neresinde?

Hatalar ve çarpıtmalar yapmış insanların, hatalarından vazgeçmelerini istiyoruz. Budalalıklar yapmış insanların budalalıklarından vazgeçip Leninizmin mevzilerine geri gelmelerini istiyoruz. Bunu istiyoruz, çünkü ancak bu koşulla sınıf düşmanlarımıza karşı ***gerçek*** saldırı devam ettirilebilir. Böylece geriye doğru bir adım mı atmış oluyoruz acaba? Elbette hayır! Bu sadece, ***gerçek*** bir saldırı yürütmek isteğinde olduğumuz, budalaca bir saldırı oyunu oynamak istemediğimiz anlamına gelmektedir.

Parti'nin bu tavrını ancak eksantriklerin ve "sol" aşırıların, geri çekilme olarak değerlendirebilecekleri açık değil mi?

Geri çekilme konusunda saçmalayanlar en azından iki şeyi kavramıyorlar.

a) Bunlar, saldırının yasalarını bilmiyorlar. Ele geçirilmiş mevziler ***sağlamlaştırılmadan*** yapılacak bir saldırının, başarısızlığa mahkûm bir saldırı olduğunu anlamıyorlar.

Örneğin askeri alanda bir saldırı ne zaman başarılı olabilir? Kendini sadece ilerlemekle sınırlandırmayıp, aynı zamanda, ele geçirilen mevzileri ***sağlamlaştırmaya,*** güçleri değişen duruma uygun olarak yeniden ***gruplandırmaya,*** cephe gerisi hizmetlerini ***cepheye yaklaştırmaya,*** ihtiyatları ***öne sürmeye*** çalıştığında başarılı olabilir. Bütün bunlara ne gerek vardır? Beklenmedik olaylara karşı emniyette olmak, hiçbir saldırının muaf olmadığı tek tek yarma hareketlerini bertaraf etmek, böylece düşmanın tam hezimetini sağlamak için. Meselenin sadece askeri yanı gözönüne alınacak olursa, 1920 yılında Polonya birliklerinin hatası, bu kurala riayet etmemeleriydi. Hızla Kiev'e ilerlemelerinin ardından, aynı hızla Varşova'ya geri akın etmeleri de, başka şeylerin yanısıra, bununla açıklanır. Yine meselenin sadece askeri yanı gözönüne alınacak olursa, 1920 yılında Sovyet birliklerinin hatası, Varşova'ya karşı giriştikleri hücumda Polonyalıların hatalarını tekrar etmeleri olmuştur.

Aynı şey sınıf mücadelesi cephesindeki saldırı yasaları için de söylenmelidir. Ele geçirilen mevzileri ***sağlamlaştırmadan,*** güçleri ***yeniden düzenlemeden,*** ihtiyatları cepheye ***sürmeden, cephe gerisi hizmetlerini*** öne almadan vs. sınıf düşmanlarını tasfiye etmek için başarılı bir saldırı yürütülemez.

Bütün mesele, ahmakların saldırı yasalarını anlamamalarıdır. Bütün mesele, Parti'nin bu yasaları anlaması ve hayata geçirmesidir.

b) Bunlar, saldırının sınıf karakterini anlamıyorlar. Durmadan saldırıdan söz ediyorlar. Ama ***hangi*** sınıfa karşı, ***hangi*** sınıfla ittifak halinde saldırı? Biz, köyün kapitalist unsurlarına karşı, orta köylülerle ittifak içinde saldırı yürütüyoruz, çünkü bizi zafere götürecek olan ancak böyle bir saldırıdır. Fakat Parti'nin bazı bölümlerinin işgüzarlığıyla, saldırı doğru yolundan sapmaya başlayıp mızrağın sivri ucu müttefikimiz olan orta köylülere yöneldiğinde ne olacaktır? Bizim gerek duyduğumuz ***herhangi*** bir saldırı mı, yoksa belli bir sınıfa karşı, belli bir sınıfla ittifak içinde yürütülen saldırı mı? Don Kişot'da değirmenlere kaşı saldırıya geçtiğinde, düşmana saldırdığını sanıyordu. Ne var ki bu sözümona saldırıda, başını yardığı da herkesin malumudur.

Görülüyor ki Don Kişot'un başarıları "sol" aşırılarımızın gözünü kırptırmıyor.

Beşinci soru. Bizde esas tehlike hangisidir, sağ tehlike mi, yoksa "sol" tehlike mi?

Yanıt. Şimdi esas tehlike sağ tehlikedir. Sağ tehlike bizde esas tehlikeydi ve halen de öyledir.

Bu cümle, MK'nın 15 Mart 1930 tarihli kararında "sol" aşırıların hata ve çarpıtmalarının, şimdi kolektif çiftlik hareketinde başlıca engel olduğundan söz eden ünlü teziyle çelişmez mi? Hayır, çelişmez. Mesele şudur ki, kolektif çiftlik hareketi alanında"sol" aşırıların hataları, Parti içinde sağ sapmanın güçlenmesi ve sağlamlaşması için uygun koşullar yaratan hatalardır. Neden? Çünkü bu hatalar Parti çizgisini kötü göstermekte —dolayısıyla Parti'nin itibarını sarsmayı kolaylaştırmakta— ve böylece sağ unsurların Parti önderliğine karşı

mücadelesini kolaylaştırmaktadır. Parti önderliğinin itibarının sarsılması, sağ sapmacıların Parti'ye karşı mücadelesinin gelişebileceği tek aslî zemindir. Sağ sapmacılara bu zemini, "sol" aşırılar, onların hataları ve çarpıtmaları sağlamaktadır. Yani, sağ oportünizme karşı başarıyla mücadele edebilmek için, "sol" oportünistlerin hatalarının üstesinden gelinmelidir. "Sol" aşırılar objektif olarak sağ sapmacıların müttefikidir.

"Sol" oportünizmle sağ sapma arasındaki garip bağıntı budur işte.

Bazı "solcu"ların sık sık sağcılarla blok oluşturmaktan sözetmeleri gerçeği de bu bağıntıyla açıklanır. Daha dün yalın kılıç bir saldırı "yürüten" ve SSCB'yi iki üç haftada kolektifleştirmeye kalkışan bir kısım "solcular"ın, bugün, pasifizme düşmesi, ellerini iki yana sarkıtarak savaş alanını sükunetle sağ sapmacılara bırakması ve böylece Kulakların karşısında gerçekten geri çekilmesi (tırnak işaretsiz!) biçimindeki garip görüntü de bununla açıklanır.

Bugün içinde yaşadığımız anın özelliği, "sol" aşırıların hatalarına karşı mücadelenin, sağ oportünizme karşı verilecek başarılı bir mücadelenin ön koşulu ve özel bir biçimi olmasıdır.

Altıncı soru. Köylülerin bir kısmının kolektif çiftliklerden ayrılması nasıl değerlendirilmelidir?

Yanıt. Köylülerin bir kısmının kolektif çiftliklerden ayrılması, ülkemizde son zamanlarda belli sayıda istikrarsız kolektif çiftliklerin oluşmuş olduğu ve şimdi buraların bu kararsız unsurlardan temizlendiği anlamına gelmektedir. Sahte kolektif çiftliklerin ortadan kaybolduğu, sağlam olanların varlıklarını sürdürdüğü ve giderek güçleneceği anlamına gelmektedir. Bunun son derece normal bir olay olduğuna inanıyorum. Bazı yoldaşlar bu konuda ümitsizliğe kapılıyor, panikliyor ve hararetle, şişirilmiş kolektifleştirme rakamlarına sarılıyor. Başkaları ise, buna için için seviniyor ve kolektif çiftlik hareketinin "fiyasko"yla sonuçlanacağı kehanetinde bulunuyor. Her iki grup da ağır bir yanılgı içerisindedir. İki grup da, kolektif

çiftlik hareketinin özü hakkında Marksist bir kavrayıştan çok uzaktır.

Kolektif çiftlikleri herşeyden önce ölü canlar denilenler terkediyor. Bu terketmek bile değil, orada hiçbir şey bulunmadığının tespitidir. Ölü canlara ihtiyacımız var mı? Elbette yok. Ölü canlarla dolu kolektif çiftlikleri feshedip, gerçekten yaşayan ve gerçekten istikrarlı kolektif çiftlikler örgütleyen Kuzey Kafkasyalılarla Ukraynalıların tamamen doğru davrandıklarına inanıyorum. Kolektif çiftlik hareketi bundan ancak kazançlı çıkacaktır.

Kolektif çiftlikleri, ikinci olarak, davamıza karşı doğrudan düşmanca tavır alan yabancı unsurlar terkediyor. Bu tür unsurlar ne kadar çabuk dışarı atılırsa kolektif çiftlik hareketi için o kadar iyi olduğu açıktır.

Son olarak, kolektif çiftlikleri, ne yabancı unsurlar, ne de ölü canlar denebilecek sallantılı unsurlar terkediyor. Bunlar, ***bugün*** henüz davamızın doğruluğuna ikna edemediğimiz, ama ***yarın*** mutlaka ikna edeceğimiz köylülerdir. Bu tür köylülerin gidişi, geçici de olsa, kolektif çiftlik hareketi için ciddi bir kayıptır. O nedenle kolektif çiftliklerdeki bu sallantılı unsurlar uğruna mücadele bugün kolektif çiftlik hareketinin en önemli görevlerinden biridir.

Buna göre, bir kısım köylülerin kolektif çiftlikleri terketmesi sadece olumsuz bir olay değildir. Bilakis bu terkediş, kolektif çiftlikleri ölü canlardan ve tamamen yabancı unsurlardan kurtardığı ölçüde, kolektif çiftliklerin iyileştirilmesi ve sağlamlaştırılmasına yarayan bir süreç anlamına gelmektedir.

Bir ay önce, tahıl bölgelerinde çiftliklerin yüzde altmışının kolektifleştirildiği hesaplanmıştı. Bugün bu rakamın, gerçek ve bir ölçüde istikrarlı kolektif çiftlikler dikkate alınırsa, apaçık abartılı olduğu açıktır. Eğer kolektif çiftlik hareketi, bir kısım köylülerin kolektif çiftliklerden ayrılmasından sonra yüzde kırk kolektifleşmeyle istikrara kavuşursa —ama bu rakama mutlaka ulaşılabilir— bu, şu an, kolektif çiftlik hareketinin muazzam bir başarısı olacaktır. Tek tek bölgelerde yüzde seksen, yüzde doksanlara ulaşan bir genel kolektifleştirme

olduğunu bilmeme rağmen, tahıl bölgelerinde ortalama bir oranı alıyorum. Tahıl bölgelerinde yüzde kırk oranında bir kolektifleştirme —bu, beş yıllık kolektifleştirme plânını, 1930 ilkbaharına kadar, ***yüzde iki yüz*** yerine getirmeyi başardığımız anlamına gelir.

SSCB'nin sosyalist gelişiminde bu ***tarihsel*** başarının ***tayin edici*** karakterini inkâr etmeye kim cesaret edebilecektir?

Yedinci soru. Sallantılı köylüler kolektif çiftlikleri terketmekle iyi mi ediyorlar?

Yanıt. Hayır, iyi etmiyorlar. Kolektif çiftlikleri terketmekle kendi çıkarlarına aykırı hareket etmektedirler, çünkü köylülere, yoksulluktan ve cahillikten tek çıkış yolunu kolektif çiftlikler sunmaktadır. Kolektif çiftlikleri terkettiklerinde, daha kötü bir duruma düşüyorlar. Çünkü Sovyet iktidarının kolektif çiftliklere tanıdığı ayrıcalık ve kolaylıklardan yararlanamaz hale geliyorlar. Kolektif çiftliklerdeki hataların ve çarpıtmaların varlığı buraları terketmek için neden değildir. Bu hataları güç birliği içinde ortadan kaldırarak kolektif çiftliklerde kalmak gerekir. Sovyet iktidarı bu hatalara karşı bütün gücüyle mücadele edeceği için, bunları yok etmek kolay olacaktır.

Lenin şöyle diyor:

> "Meta üretiminin varlığı sürerken küçük çiftlik sistemi, insanlığı kitlesel sefaletten ve kitlesel ezilmişlikten ***kurtaramaz.***" (Lenin, Seçme Eserler, C. 6, s. 62. [s. 72. —İnter Yayınları.])

Lenin şöyle diyor:

> "Küçük çiftlikle yoksulluktan kurtulmak olanaksızdır." (Lenin, Seçme Eserler, C. 8, s. 204. [s. 210. —İnter Yayınları.])

Lenin şöyle diyor:

> "Özgür yurttaşlar olarak, özgür topraklar üzerinde de olsa, geleneksel biçimde küçük çiftliklerimizde oturur kalırsak, yine de kaçınılmaz biçimde çöküş tehlikesiyle karşı karşıya kalırız." (Lenin, Seçme Eserler, C. 6, s. 375. [s. 378. —İnter Yayınları.])

Lenin şöyle diyor:

> "Emperyalist savaşın bizi sürüklemiş olduğu çıkmaz sokaktan, ancak ve yalnız ortak, artel biçimde, kooperatifsel çalışmayla bir çıkış yolu bulabiliriz." (Lenin, Seçme Eserler, C. 8, s. 200. [s. 206. —İnter Yayınları.])

Lenin şöyle diyor:

> "Büyük örnek çiftlikler içinde toprağın ortaklaşa işlenişine geçmek zorunludur", çünkü "yoksa Rusya'nın içinde bulunduğu sarsıntıdan, neredeyse umutsuz durumdan kurtulmak olanaksızdır." (Lenin, Seçme Eserler, C. 6, s. 375. [s. 378. —İnter Yayınları.])

Bütün bunlar ne anlama gelmektedir?

Bunların anlamı, köylülerin içinde bulundukları sefalet ve cehaleten kurtulmalarını sağlayacak ***tek*** aracın kolektif çiftlikler olduğudur.

Kolektif çiftliklerden ayrılmakla köylülerin doğru davranmadıkları açık.

Lenin şöyle diyor:

> "Sovyet iktidarının bütün faaliyetlerinden, komünlere, artellere ve bireysel küçük köylü çiftliklerini toplumsal, ortaklaşa, ya da artel biçimindeki çiftliklere dönüştürmeye ve bu dönüşümü giderek teşvik etmeye yönelik bütün örgütlere ne kadar ***büyük önem verdiğimizi*** hepiniz biliyorsunuz elbette."* (Lenin, Seçme Eserler, C. 8, s. 207. [s. 213. —İnter Yayınları.])

Lenin şöyle diyor:

> "Sovyet iktidarı… komün ve kooperatiflere doğrudan ***ayrıcalıklı davranmakta*** ve onlara ***ilk sırayı vermektedir.***"* (Lenin, Bütün Eserler, C. 23, s. 518.)

Bu ne demektir?

Bu, Sovyet iktidarı kolektif çiftliklere, bireysel çiftlikler karşısında kolaylıklar ve ayrıcalıklar tanıyacak demektir. Kolektif çiftliklere, toprak devrederek, makine, traktör, tohumluk vs. temin ederek, aynı zamanda vergi kolaylıkları tanıyarak ve kredi vererek

* *Altını ben çizdim.* ***—J. St.***

ayrıcalıklar tanıyacak demektir.

Sovyet iktidarı kolektif çiftliklere neden kolaylıklar ve ayrıcalıklar tanımaktadır?

Çünkü, köylülerin sefaletten kurtuluşunun biricik aracı kolektif çiftliklerdir.

Çünkü, kolektif çiftliklere ayrıcalıklar yoluyla sağlanan destek köy yoksulları ve orta köylüler için yapılacak yardımın en etkili biçimidir.

Sovyet iktidarı bugünlerde, kolektif çiftliklerde toplumsallaştırılan bütün çekim hayvanlarını (at, öküz vs.), kolektif çiftliklerin kolektif mülkiyetinde olanlar gibi, kolektif köylülerin kişisel mülkiyetlerinde bulunan bütün inekleri, domuzları, koyunları, bütün kümes hayvanlarını ***iki yıl süreyle*** vergiden ***muaf tutma*** kararı almıştır.

Ayrıca Sovyet iktidarı, kolektif köylülerin borçlarını yıl sonuna kadar ***erteleme,*** kolektif çiftliklere giren köylülere yüklenen 1 Nisan'a kadarki bütün para cezalarını ve mahkeme yoluyla tahsilatları ***silme*** kararı almıştır.

Son olarak Sovyet iktidarı, bu yıl kolektif çiftliklere verilecek 500 milyon rublelik krediyi mutlaka uygulama kararı almıştır.

Bu kolaylıklar kolektif köylülerin yararına olacaktır. Bu kolaylıklar, kolektif çiftliklerden ayrılma dalgasına karşı koymayı başaran, kolektif çiftliklerin düşmanlarına karşı mücadelede çelikleşmiş, kolektif çiftlikleri başarıyla savunmuş ve kolektif çiftlik hareketinin yüce bayrağını yükseklerde tutan kolektif köylülerin yararına olacaktır. Bu kolaylıklar, bugün kolektif çiftliklerimizin temelini oluşturan, kolektif çiftliklerimizi sağlamlaştıran, onlara sağlam biçimler verecek ve köylülüğün milyonlarca kitlesini sosyalizme sağlamca kazanacak yoksul ve orta köylülerimizin yararına olacaktır. Bu kolaylıklar, şu an kolektif çiftliklerin temel çekirdeğini oluşturan ve kendilerine kolektif çiftlik hareketinin kahramanları denmesini kesinlikle hak eden kolektif köylülerin yararına olacaktır.

Bu kolaylıklardan, kolektif çiftlikleri terk eden köylüler ***yararlanmayacaktır.***

Kolektif çiftlikleri terk eden köylülerin hata yaptıkları açık değil mi?

Bu kolaylıklardan ancak kolektif çiftliklere geri dönerek yararlanabilecekleri açık değil mi?

Sekizinci soru. Komünler ne olacak, bunlar feshedilmemeli mi?

Yanıt. Hayır, bunlar feshedilmemeli, bunun için hiçbir neden de yok. Sadece kağıt üzerinde var olmayan gerçek komünlerden söz ediyorum elbette. SSCB'nin tahıl bölgelerinde, teşvik ve destek görmeyi hakeden bir dizi mükemmel komün var. Yılların sınavından başarıyla geçmiş, mücadele içinde çelikleşmiş ve varlıklarına hak kazanmış eski komünlerden söz ediyorum. Bunlar feshedilmemeli, bilakis artellere dönüştürülmelidir.

Komün kurmak ve yönetmek karmaşık ve zor bir iştir. Büyük ve istikrarlı komünler ancak tecrübeli kadrolar ve sınanmış yöneticiler mevcutsa yaşayabilir ve gelişebilirler. Artel tüzüğünden alelacele komün tüzüğüne geçiş, ancak köylüleri kolektif çiftlik hareketinden uzaklaştırmaya uygun bir ortam yaratır. O nedenle bu sorun, büyük bir ciddiyetle ve herhangi bir aceleciliğe fırsat vermeden ele alınmalıdır. Artel daha az karmaşık bir meseledir ve geniş köylü kitlelerince daha kolay anlaşılabilir. O nedenle, artel bugün kolektif çiftlik hareketinin en yaygın biçimidir. Köylülerin komün yanlısı kitlesel bir hareketi ancak tarımsal artellerin güçlenip sağlamlaştığı oranda oluşabilir. Fakat bu hemen yakın bir zamanda gerçekleşmeyecektir. O nedenle, en üst biçimi oluşturan komün, ancak gelecekte kolektif çiftlik hareketinin baş biçimi haline gelebilir.

Dokuzuncu soru. Kulaklar ne olacaktır?

Yanıt. Şimdiye kadar orta köylülerden söz ettik. Orta köylü işçi sınıfının müttefikidir, ve orta köylülere karşı politikamız dostça

olmalıdır. Kulaklarla ise durum farklıdır. Kulak, Sovyet iktidarının bir düşmanıdır. Kulaklarla barış içinde yaşamıyoruz ve yaşayamayız. Kulaklara karşı politikamız, onun sınıf olarak tasfiye edilmesi politikasıdır. Elbette bu bizim Kulakları bir vuruşta tasfiye edebileceğimiz anlamına gelmez. Bu, Kulakları kuşatmaya ve tasfiye etmeye uğraşacağımız anlamına gelir.

Lenin Kulaklar üzerine şunları söylemektedir:

> "Kulaklar, başka ülkelerin tarihinde birçok kez, çiftlik sahiplerinin, kralların, papazların ve kapitalistlerin iktidarını yeniden kurmuş olan en canavar, en kaba, en acımasız sömürücülerdir. Kulaklar çiftlik sahiplerinden, kapitalistlerden sayıca daha çoktur. Ama yine de halkın içinde azınlıkta kalırlar. Bu kan emiciler, savaş sırasında halkın açlığıyla zenginleşmişler, tahıl ve öteki ürün fiyatlarını durmadan yükselterek binlerce, yüzbinlerce ruble biriktirmişlerdir. Bu örümcekler, savaş nedeniyle mahvolmuş köylülerin, açlık çeken işçilerin sırtından semirmişlerdir. Emekçilerin kanlarını emen bu sülükler, kentlerde ve fabrikalarda işçiler ne kadar açlık çekerse, o kadar zenginleşiyorlardı. Çiftlik sahiplerinin topraklarını ele geçiren, hâlâ geçirmeye devam eden bu vampirler, yoksul köylüleri borç köleleri haline getirmeye devam ediyorlar." (Lenin, Bütün Eserler, C. 23, s. 263-264.)

Bu kan emicilere, örümceklere, vampirlere katlanıyor, sömürücü eğilimlerinin kısıtlanması politikası yürütüyorduk. Bunlara katlanıyorduk, çünkü Kulak çiftliklerinin, Kulak üretiminin yerine koyabileceğimiz hiçbir şeyimiz yoktu. Şimdi Kulak çiftliklerinin yerine kolektif çiftlikleri, Sovyet çiftliklerini fazlasıyla koyma olanağına sahibiz. Bu örümceklere, bu kan emicilere daha fazla katlanılmamalıdır. Kolektif çiftlikleri kundaklayan, kolektif çiftliklerin öncülerini katleden, ekimi engellemeye çalışan bu örümceklere ve kan emicilere daha fazla katlanmak, işçi ve köylülerin çıkarlarına karşı davranmak demek olacaktır.

O nedenle, sınıf olarak Kulakları tasfiye etme politikası, ancak Bolşeviklere özgü o bütün kararlılık ve tutarlılıkla yürütülmelidir.

Onuncu soru. Kolektif çiftliklerin önündeki ilk pratik görev nedir?

Yanıt. Kolektif çiftliklerin önündeki ilk pratik görev ekim için mücadelede, ekim alanlarının azami ölçüde genişletilmesi mücadelesinde, ekimin doğru örgütlenmesi mücadelesinde yatmaktadır.

Bugün, kolektif çiftliklerdeki bütün öteki görevler, ekim görevine uydurulmalıdır.

Bugün, kolektif çiftliklerdeki tüm diğer görevler, ekimin örgütlenmesi görevine tabi kılınmalıdır.

Bunun anlamı şudur: Kolektif çiftliklerin ve onların partisiz üyelerinin sağlamlığı, kolektif çiftliklerin yöneticilerinin ve Bolşevik çekirdeğinin yetenekleri, tumturaklı sözlerle dolu kararlar ve cafcaflı selamlama nutuklarıyla değil, bu devasa ekim örgütleme çalışmasında yapılan pratik işlerle değerlendirilecektir.

Ama bu pratik görevi şerefle yerine getirebilmek için, kolektif çiftliklerin fonksiyonerlerinin dikkatini, kolektif çiftlik inşasının ***ekonomik*** sorunlarına, ***kolektif çiftlik*** inşasının ***iç*** sorunlarına çekmek gerekmektedir.

Son zamanlara kadar, kolektif çiftliklerin fonksiyonerlerinin dikkatinin merkezinde, yüksek kolektifleştirme oranı sağlamak yatıyordu ve bu arada gerçek kolektif çiftliklerle, sadece kağıt üzerinde kalan kolektif çiftlikler arasındaki farkı kimse görmek istemiyordu. Artık bu rakam avcılığı son bulmalıdır. Artık fonksiyonerlerin dikkati, kolektif çiftliklerin ***sağlamlaştırılmasına,*** örgütsel ***inşasına,*** kolektif çiftliklerde pratik çalışmaya yoğunlaşmalıdır.

Son zamanlara kadar, kolektif çiftliklerin fonksiyonerlerinin dikkati, büyük kolektif çiftlik ünitelerinin örgütlenmesine, "dev" ünitelerin örgütlenmesine yoğunlaşmıştı. Bu "dev" üniteler çoğu durumda, köylerde ve beldelerde ekonomik kökleri olmayan hantal, bürokratik komuta merkezlerine dönüşmüşlerdi. Buna göre, çalışır gibi görünme pratik çalışmayı silmiştir. Artık etkili gösterişler peşinde koşmak son bulmalıdır. Artık fonksiyonerlerin dikkati, köy ve beldelerdeki kolektif çiftliklerin örgütsel ve ekonomik çalışmalarına yoğunlaşmalıdır. Eğer bu çalışma gerekli başarıları gösterirse "dev" üniteler

kendiliğinden oluşacaktır.

Son zamanlara kadar, orta köylülerin kolektif çiftliklerde yönetici çalışmaya çekilmesine çok az dikkat gösterilmişti. Oysa orta köylüler içinde, kolektif çiftlik inşasında mükemmel çiftlik yöneticileri olabilecek çok iyi çiftçiler bulunmaktadır. Şimdi çalışmamızdaki bu eksiklik giderilmelidir. Şimdi görev, orta köylüler arasından en iyilerini, kolektif çiftliklerde yönetici çalışmaya çekmek ve onlara bu çalışmada yeteneklerini geliştirme olanağı tanımaktır.

Son zamanlara kadar, köylü kadınlar arasındaki çalışmaya yeterince dikkat gösterilmemiştir. Geçen süre, çalışmamızın en zayıf noktasını köylü kadınlar arasındaki çalışmanın oluşturduğunu göstermiştir. Şimdi bu eksiklik, kesin olarak ve kararlılıkla giderilmelidir.

Son zamanlara kadar bir dizi bölgede komünistler, kolektif çiftlik inşasının bütün görevlerini, kendi güçleriyle yerine getirebileceklerinden hareket ediyorlardı. Buradan hareket ettikleri için de, partisizlerin kolektif çiftliklerde sorumlu görevlere çekilmesine, partisizlerin kolektif çiftliklerde yönetici görevlere terfi ettirilmesine, kolektif çiftliklerde geniş bir partisizler aktifi örgütlenmesine yeterince dikkat göstermediler. Partimizin tarihi tanıtlamış ve geride kalan kolektif çiftliklerin inşası dönemi bir kez daha göstermiştir ki, bu düşünce temelden yanlıştır. Eğer komünistler kendi kabuklarına çekilir, kendileriyle partisiz kitleler arasına duvar çekerlerse bütün davayı yerle bir ederler. Eğer komünistler, sosyalizm için mücadelelerden yüzlerinin akıyla çıktılarsa, komünizmin düşmanlarını yenilgiye uğrattılarsa, bunun nedeni başka şeylerin yanısıra, komünistlerin, partisiz kitleler içinden en iyilerini çalışmaya çekmeyi, geniş partisiz yığınlar içinden güç çıkarmayı, partilerinin çevresini geniş bir partisizler aktifiyle çevrelemeyi başarmış olmalarıdır. Şimdi partisizlerle çalışmamızdaki bu eksiklik kesinlikle ve karalılıkla giderilmelidir.

Çalışmamızdaki bu eksiklikleri gidermek, tamamen ortadan kaldırmak — bunun anlamı, kolektif çiftliklerin ***ekonomik*** çalışmasını doğru yörüngeye oturtmaktır.

Yani:

1) Ekim işinin doğru örgütlenmesi — görev budur.

2) Dikkatin kolektif çiftlik hareketinin ekonomik sorunlarında yoğunlaştırılması — bu görevin çözülmesi için gerekli olan araç da budur.

"Pravda" No. 92
3 Nisan 1930.

İDARECİLERİN GÖREVLERİÜZERİNE

Sosyalist Sanayi Fonksiyonerlerinin Birinci Birlik Konferansı'nda Konuşma

4 fiubat 1931

Yoldaşlar! Konferansınızın çalışmaları sona eriyor. Karar tasarılarını kabul etmek üzeresiniz. Oybirliğiyle kabul edileceklerinden kuşkum yok. Bu karar tasarılarında —onları biraz biliyorum— sanayinin 1931 yılı için kontrol rakamlarını onaylıyorsunuz ve bunları gerçekleştirme yükümlülüğünü üstleniyorsunuz.

Bolşeviklerin sözü ciddi bir sözdür. Bolşevikler verilmiş sözü tutmaya alışkındır. Fakat 1931 yılı için kontrol rakamlarını gerçekleştirme yükümlülüğü ne demektir? Bu, sanayi üretiminin yüzde 45 yüksekliğinde genel bir artışını sağlamak demektir. Bu ise çok büyük bir görevdir. Dahası, böyle bir yükümlülük, yalnızca Beş Yıllık Plân'ımızı dört yılda gerçekleştirme sözü vermeniz anlamına gelmez—bu artık kararlaştırılmış bir meseledir, bunun için karar tasarısı gerekmez— ***bu onu temel, belirleyici sanayi dallarında üç yıl içinde gerçekleştirme sözü vermeniz anlamına gelir.***

Konferans'ın 1931 için plânı gerçekleştirme, Beş Yıllık Plânı üç yılda gerçekleştirme sözü vermesi iyidir. Ancak "acı deneyim"lerle

gözümüz açıldı. Sözlerin her zaman tutulmadığını biliyoruz. 1930 başında da aynı şekilde yıllık plânı gerçekleştirme sözü verildi. O zaman sanayimizin üretimi yüzde 31-32 artırılacaktı. Ancak verilen söz tam olarak tutulmadı. Sanayi üretiminin artışı 1930 yılında gerçekte yüzde 25 tuttu. fiu soruyu sormamız gerekiyor: Bu yıl da aynı şey tekrarlanmayacak mı? Sanayimizin yöneticileri, fonksiyonerleri şimdi, 1931 yılında sanayi üretimini yüzde 45 artırma sözü veriyorlar. Ama sözün tutulacağının garantisi nerededir?

Kontrol rakamlarını gerçekleştirmek için, yüzde 45'lik bir üretim artışı sağlamak için, Beş Yıllık Plân'ı dört yılda değil, bilakis temel ve belirleyici üretim dallarında üç yılda gerçekleştirmek için ne gereklidir?

Bunun için iki ana koşul gereklidir.

Birincisi, bunun için reel ya da, bizde dendiği gibi "objektif" olanakların var olması.

İkincisi, işletmelerimizi bu olanaklar gerçeğe dönüştürülecek şekilde yönetme istek ve yeteneğinin var olması.

Geçen yıl plânın tam gerçekleştirilmesi için "objektif" olanaklara sahip miydik? Evet, sahiptik. Reddedilemez olgular bunu kanıtlıyor. Bu olgular, sanayinin geçen yılın Mart ve Nisan'ında önceki yılla karşılaştırıldığında yüzde 31'lik bir üretim artışı göstermesinden ibarettir. Öyleyse, bütün yıl için plânı neden gerçekleştirmedik? diye sormak gerekiyor. Engel olan neydi? Eksik olan neydi? ***Mevcut olanaklardan yararlanma yeteneği eksikti. Tesisleri fabrikaları ve madenleri doğru yönetme yeteneği eksikti.***

Birinci koşul, plânın gerçekleştirilmesi için "objektif" olanaklar veriliydi. Ne var ki, ikinci koşula yeterince sahip değildik: Üretimi yönetme yeteneğine yeterince sahip değildik. Ve tam da işletmeleri yönetme yeteneği eksik olduğu için, tam da bu yüzden plân gerçekleştirilemedi. Yüzde 31-32'lik bir artış yerine yalnızca yüzde 25'e ulaşabildik.

Elbette yüzde 25 ***artış*** büyük bir şeydir. Hiçbir kapitalist ülke

1930 yılında bir üretim ***artışı*** göstermedi, bugün de hâlâ böyledir. İstisnasız tüm kapitalist ülkelerde şiddetli bir üretim ***gerilemesi*** var. Bu koşullar altında yüzde 25'lik bir ***artış*** ileri doğru büyük bir adımdır. Ama daha fazlasını yapabilirdik. Bunun için gerekli tüm "objektif" koşullara sahiptik.

Geçen yıl olanın bu yıl tekrarlanmamasının, plânın eksiksiz gerçekleştirilmesinin, mevcut olanaklardan gerektiği gibi yararlanmamızın, sözünüzün bir kısmının kağıt üzerinde kalmamasının garantisi nedir?

Devletlerin tarihinde, ülkelerin tarihinde, orduların tarihinde, başarı için, zafer için tüm olanakların var olduğu, ama liderler bu olanakları görmediği, onlardan yararlanmayı bilmediği için bu olanakların kullanılmadan kaldığı ve orduların yenilgiye uğradığı örnekler vardır.

1931 yılı kontrol rakamlarını gerçekleştirmek için gerekli olan tüm olanaklara sahip miyiz?

Evet, bu olanaklara sahibiz.

Bu olanaklar neden ibarettir, bu olanakların gerçeklik haline gelmesi için ne gereklidir?

Bunun için her şeyden önce ülkede yeterli miktarda ***doğal zenginlikler*** gereklidir: Demir cevheri, kömür, petrol, tahıl, pamuk. Bunlara sahip miyiz? Evet, bunlara herhangi bir başka ülkeden daha büyük miktarda sahibiz. Başka hiçbir ülkede bulunamayan yeraltı zenginlikleri kombinasyonuna sahip olan Ural'ı alın yalnızca. Maden filizi, kömür, petrol, tahıl — Ural'da neler yok ki! Ülkemizde her şey var, belki kauçuk dışında. Ancak bir iki yıl içinde kauçuka da sahip olacağız. Bu bakımdan, doğal zenginlikler açısından tamamen güvencedeyiz. Bunlardan gerektiğinden bile fazla var.

Başka ne gereklidir?

Bu muazzam doğal zenginlikleri halkın yararına kullanma istek ve gücüne sahip bir ***devlet iktidarı*** gereklidir. Böyle bir devlet

iktidarına sahip miyiz? Evet, sahibiz. Ne var ki doğal zenginliklerden yararlanma çalışmamız her zaman kendi fonksiyonerlerimiz arasında sürtüşmesiz yürümüyor. Örneğin geçen yıl Sovyet iktidarı, onsuz daha fazla gelişemeyeceğimiz, ikinci bir kömür ve maden üssünün kurulması sorununda belli bir mücadele yürütmek zorunda kaldı. Ancak bu engelleri artık aştık. Ve bu üsse yakında sahip olacağız.

Başka ne gereklidir?

Bu devlet iktidarının, milyonlarca işçi ve köylü kitlelerinin ***desteğine*** sahip olması gereklidir. Bizim devlet iktidarımız bu desteğe sahip midir? Evet, sahiptir. Bütün dünyada, Sovyet iktidarı kadar işçilerin ve köylülerin desteğine sahip başka hiçbir devlet iktidarı bulamazsınız. Sosyalist yarışmanın büyümesi, Hücum İşçisi hareketinin büyümesi, üretim ve maliye plânına karşı plân için mücadele kampanyası gibi olgulara atıfta bulunmayacağım. Sovyet iktidarının milyonlarca kitle tarafından desteklendiğini açıkça gösteren bütün bu olgular herkesçe biliniyor.

1931 için kontrol rakamlarını gerçekleştirmek ve aşmak için başka ne gereklidir?

Gerekli olan ayrıca, kapitalizmin onmaz hastalıklarından özgür ve kapitalizme göre ciddi avantajlara sahip olan bir ***toplumsal düzendir.*** Kriz, işsizlik, israf, geniş kitlelerin sefaleti —bunlar kapitalizmin onmaz hastalıklarıdır. Bizim toplumsal düzenimiz, iktidar bizim elimizde, işçi sınıfının elinde olduğu için, plânlı bir ekonomi yürüttüğümüz için, plânlı olarak kaynak biriktirdiğimiz ve bunları ulusal ekonominin tek tek dallarına doğru bir şekilde dağıttığımız için bu hastalıklardan muzdarip değildir. Kapitalizmin onmaz hastalıklarından özgürüz. Kapitalizmden farkımız buradadır, kapitalizme göre tayin edici avantajımız buradadır.

Kapitalistlerin ekonomik krizden nasıl çıkmak istediklerine bakın. İşçilerin iş ücretlerini son haddine dek düşürüyorlar. Hammadde fiyatlarını son haddine dek aşağıya çekiyorlar. Ancak besin maddelerinin ve kitlesel tüketim sanayi ürünlerinin fiyatlarını bir nebze bile indirmek istemiyorlar. Bu, mal tüketicilerinin ana kitlesinin sırtından, işçilerin sırtından, köylülerin sırtından, emekçilerin sırtından krizden kurtulmak istemeleri anlamına gelir. Kapitalistler üzerinde oturdukları dalı kesiyorlar. Ve krizden çıkış yerine, krizin derinleşmesi sonucu doğuyor, yeni, daha şiddetli bir krize götüren yeni ön koşulların birikmesi durumu ortaya çıkıyor.

Bizim avantajımız, aşırı üretim krizleri tanımamamızdır, milyonlarca işsize sahip olmamamız ve hiçbir zaman olmayacağımızdır, bizde üretimde anarşi bulunmamasıdır. Çünkü biz plânlı bir ekonomi yürütüyoruz. Ama hepsi bu değil. Biz, en yoğunlaşmış sanayi ülkesiyiz. Bu, sanayimizi en iyi teknik temelinde inşa edebileceğimiz ve bunun sonucunda eşi görülmedik bir emek üretkenliğine, eşi görülmedik bir birikim temposuna ulaşabileceğimiz anlamına gelir. Geçmişte bizim zaafımız, bu sanayinin dağınık ve küçük köylü çiftliğine dayanmasıydı. Ama bu ***bir zamanlardı.*** Bugün artık böyle değildir. Yarın, belki bir yıl içinde, dünyanın en büyük tarım işletmelerinin sahibi olan ülkesi olacağız. Sovyet çiftlikleri ve kolektif çiftlikler —bunlar büyük işletme biçimleridir—, daha bu yıldan, tüm satılık tahılımızın yarısını sağladılar. Bu ise, bizim toplumsal düzenimizin, Sovyet düzeninin bize hiçbir burjuva ülkenin rüyasında bile göremeyeceği bir hızla ilerleme olanakları sağladığı anlamına gelir.

Yedi millik çizmelerle ilerlemek için başka ne gereklidir?

İşçi sınıfının en iyilerinin çabalarını ***tek noktaya*** yöneltmek için yeterince birlik beraberlik içinde, ve zorluklar karşısında yelkenleri suya indirmeyecek ve doğru, devrimci, Bolşevik bir politikayı sistemli yürütecek kadar deneyimli bir ***Parti*** gereklidir. Böyle bir Partimiz var mı? Evet, var. Politikası doğru mu? Evet, doğru, çünkü ciddi başarılar kaydediyor. Bugün bunu, işçi sınıfının yalnızca dostları değil, düşmanları da kabul ediyor. Herkesin tanıdığı "saygıdeğer" centilmenlerin —Amerika'da Fish, İngiltere'de Churchill, Fransa'da Poincaré—, Partimize karşı nasıl hiddetlenip yaygara kopardıklarına bakın. Neden hiddetlenip yaygara koparıyorlar? Partimizin politikası doğru olduğu için, başarı üstüne başarı getirdiği için.

Tüm bunlar, 1931 için kontrol rakamlarını gerçekleştirmemizi kolaylaştıran, Beş Yıllık Plânı dört yılda ve tayin edici üretim dallarında hatta üç yılda gerçekleştirmemize yardımcı olan objektif olanaklardır, yoldaşlar.

Böylece, plânın gerçekleştirilmesi için ilk koşul —"objektif" koşullar— bizde mevcuttur.

İkinci koşula, bu olanaklardan yararlanma yeteneğine sahip miyiz?

Başka bir deyişle, fabrikalarımız, tesislerimiz ve maden ocaklarımız doğru yönetiliyor mu? Burada her şey yolunda mı?

Ne yazık ki burada herşey yolunda değil. Ve Bolşevikler olarak bunu lafı dolandırmadan ve açıkça ifade etmeliyiz.

Üretimi yönetmek ne demektir? Bizde işletmelerin yönetimi her zaman Bolşevikçe ele alınmıyor. Bizde yönetmenin, kağıtları ve talimatları imzalamak demek olduğuna inanılıyor sık sık. Bu üzücüdür, ama olgudur. Bazen ister istemez fiçedrin'in Pompadour'larını* anımsıyor insan. Bayan Pompadour'un oğul Pompadour'a nasıl ders verdiğini anımsarsınız: Bilim üzerine kafa patlatma, bu tür şeylere dalma, bırak bunlarla başkaları uğraşsın, bu senin meselen değil —senin meselen kağıtları imzalamaktır. Biz Bolşevikler arasında da, yönetimi, kağıt imzalamaktan ibaret olan kişilerin az olmadığı, bizim ayıbımız olarak itiraf edilmelidir. Fakat meselelerin derinine inmek, teknikte ustalaşmak, branşının gerçek ustası olmak bakımından kendilerinde hiçbir şey görülmez.

Üç devrimi gerisinde bırakmış, zor bir iç savaştan muzaffer çıkmış, modern bir sanayi yaratma dev görevini çözmüş ve köylülüğü sosyalizm yoluna sokmuş olan biz Bolşeviklerin, üretimi yönetirken kağıtçıklara takılıp kalmamız nasıl olabildi?

* ***Pompadour*** *—Ünlü Rus mizahçısı Saltikov - fiçedrin'in "Pompadourlar ve Hanımları" eserinden darkafalı ve inatçı bir taşra kodamanı tipi.* ***—Almancaya çeviren.***

Bunun nedeni, kağıt imzalamanın üretimi yönetmekten kolay olmasında yatmaktadır. fiimdi birçok idareci bu en az direnme yoluna girdi. Burada bizim, merkezin de suçu var. Yaklaşık on yıl önce şu şiar saptandı: "Komünistler üretim tekniğine henüz doğru dürüst vâkıf olmadıklarından, ekonominin yönetimini henüz öğrenmek zorunda olduklarından, eski teknisyenler ve mühendisler, uzmanlar üretimi yönetsin; siz komünistler ise işin tekniğine karışmayın, bilakis karışmaksızın tekniği inceleyin, üretimi yönetme bilimini durup dinlenmeksizin inceleyin ki sonra, bize bağlı uzmanlarla birlikte üretimin gerçek yöneticileri, branşınızın gerçek ustaları olabilesiniz." fiiar böyleydi. Ya gerçekte ne oldu? Bu formülün ikinci bölümü bir kenara atıldı, çünkü öğrenmek kağıt imzalamaktan daha zordur, formülün birinci bölümü ise, karışmama, üretim tekniğini incelemekten vazgeçme olarak yorumlanarak yüzeyselleştirildi. Bir saçmalık, zararlı ve tehlikeli bir saçmalık ortaya çıktı ve bundan ne kadar çabuk kurtulursak o kadar iyidir.

Yaşamın kendisi bize, bu alanda her şeyin yolunda olmadığı sinyalini tekrar tekrar verdi. fiahti Olayı ilk ciddi sinyaldi. fiahti Olayı, Parti örgütlerinde ve sendikalarda devrimci uyanıklığın eksik olduğunu gösterdi. İdarecilerimizin teknik bakımdan inanılmaz derecede geri kalmış olduğunu, bazı eski mühendis ve teknisyenlerin, denetimsiz çalıştıkları için, yurtdışındaki düşmanlar tarafından durmaksızın "teklifler"le sıkıştırıldıkları ölçüde, daha da kolayca baltalama faaliyetine kaydıklarını gösterdi.

İkinci sinyal "Sanayi Partisi"ne karşı davaydı.

Tabii ki baltalamanın temelinde sınıf mücadelesi yatıyor. Tabii ki sınıf düşmanları, sosyalist taarruza şiddetli bir direnişle karşı çıkıyorlar. Ama baltalamanın böylesine gelişmesini açıklamak için tek başına bu yeterli değildir.

Nasıl oldu da baltalama böylesine büyük bir boyut kazandı? Bunda suç kimin? Suç bizimdir. Eğer ekonominin yönetimini başka türlü örgütlemiş olsaydık, tekniği incelemeye, teknikte ustalaşmaya çok ön-

ceden geçmiş olsaydık ekonominin yönetimine daha sık ve uzmanlıkla müdahale etmiş olsaydık, o zaman sabotörler bu kadar çok zarar vermeyi başaramazlardı.

Kendimiz branşımızın uzmanları, ustaları olmalıyız, teknik bilgiye yönelmeliyiz — bu yolu bize yaşam pratiği gösterdi. Ama ne birinci sinyal ne de hatta ikinci sinyal gerekli değişimi sağlamaya yetmedi. Tekniğe yönelmemizin zamanıdır, çoktan zamanıdır. Eski şiarı, tekniğe karışmama eski şiarını atıp, kendimizin uzman, eksper, bütünüyle ekonominin ustası olmamızın zamanıdır.

Sık sık şu soru soruluyor: Bizde kişisel yönetim niye yok? Teknikte ustalaşmadıkça bu bizde yoktur ve olmayacakta. Biz Bolşevikler arasında tekniğin, ekonominin ve maliyenin sorunlarına temelden vâkıf yeterince insan olmadıkça, bizde gerçek kişisel yönetim olmayacaktır. İstediğiniz kadar karar tasarıları yazın, en törensel teminatları verin, eğer bir tesisin, bir fabrikanın, bir maden ocağının tekniğinde, ekonomisinde, maliyesinde ustalaşmadıysanız, hepsi boşuna olacaktır, kişisel yönetim olmayacaktır.

Yani görev, tekniğe bizzat bizim egemen olmamızdan, bizzat branşın ustaları olmamızdan ibarettir. Plânlarımızın eksiksiz yerine getirilmesinin ve kişisel yönetimin gerçekleştirilmesinin garantisi yalnızca burada yatmaktadır.

Bu elbette kolay bir görev değildir, ama mutlaka üstesinden gelinebilir. Bilimsel bilgiler, teknik deneyimler, bilgi — bütün bunlar edinilebilir. Bugün yoktur, yarın olacaktır. Burada temel mesele, tekniğe egemen olmak, üretim bilimine egemen olmak için tutkulu Bolşevik istektir. Tutkulu istekle her şey elde edilebilir, her şeyin üstesinden gelinebilir.

Zaman zaman, temponun biraz yavaşlatılıp yavaşlatılamayacağı, hareketin dizginlenip dizginlenemeyeceği soruluyor. Hayır, bu yapılamaz yoldaşlar! Tempo düşürülmemelidir! Tersine, güçler ve olanaklar ölçüsünde artırılmalıdır. SSCB'nin işçi ve köylülerine karşı yükümlülüklerimiz bizden bunu talep ediyor. Tüm dünyanın işçi sınıfına karşı yükümlülüklerimiz bizden bunu talep ediyor.

Tempoyu yavaşlatmak, geri kalmak demektir. Ve geri kalanlar yenilir. Ama biz yenilenler olmak istemiyoruz. Hayır, bunu istemiyoruz! Eski Rusya'nın tarihi, başka şeylerin yanısıra, geriliği nedeniyle sürekli yenilmiş olmasından ibarettir. Eski Rusya, Moğol hanları tarafından yenildi. Türk beyleri tarafından yenildi. İsveç feodalleri tarafından yenildi. Polonya-Litvanya pan'ları tarafından yenildi. İngiliz-Fransız kapitalistleri tarafından yenildi. Japon baronları tarafından yenildi. Geriliği nedeniyle herkes tarafından yenildi. Askeri geriliği, kültürel geriliği, devletinin geriliği, endüstriyel geriliği, tarımsal geriliği nedeniyle. Elverişli olduğu ve cezasız kaldığı için yenildi. Devrim öncesi ozanın sözlerini anımsayın: "Yoksul ve zengin, güçlü ve güçsüzsün aynı zamanda, Rusya Ana." Eski ozanın bu sözlerini bu efendiler iyi bellediler. Darbeyi vurdular ve şöyle dediler: "Zenginsin" — o halde senin sırtından kendimi zenginleştirebilirim. Darbeyi vurdular ve şöyle dediler: "Yoksul ve güçsüzsün" — o halde ceza görmeksizin sana vurabilir ve seni yağmalayabilirim. Sömürücülerin yasası bu — geriler ve güçsüzler yenilir. Bu, kapitalizmin kurtlar kanunudur. Geri ve güçsüzsün — o halde haksızsın, o halde yenilebilir ve boyunduruk altına alınabilirsin. Güçlüsün — o halde haklısın, o halde senden sakınmak gerekir.

Daha fazla geri kalmamamız gerektiğinin nedeni budur.

Geçmişte anavatanımız yoktu ve olamazdı. Ama şimdi, kapitalizmi devirdiğimiz ve iktidar bize, halka ait olduğu için, bir anavatanımız var ve onun bağımsızlığını savunacağız. Sosyalist anavatanımızın yenilmesini ve bağımsızlığını yitirmesini istiyor musunuz? Eğer bunu istemiyorsanız, o zaman en kısa sürede onun geriliğini ortadan kaldırmak ve onun sosyalist ekonomisinin inşasında gerçek Bolşevik bir tempo geliştirmek zorundasınız. Başka yol yoktur. Bu nedenle Lenin Ekim'in arifesinde: "Ya ölüm ya da İleri kapitalist ülkelere yetişmek ve geçmek", dedi.

İleri ülkelerden 50-100 yıl geride kalmış durumdayız. Bu arayı on yılda kapamak zorundayız. Ya bunu başaracağız ya da un ufak olacağız.

Bunu başarmayı bize, SSCB işçi ve köylülerine karşı yükümlülüklerimiz buyuruyor.

Ama başka, daha ciddi ve daha önemli yükümlülüklerimiz de var. Bunlar dünya proletaryasına karşı yükümlülüklerimizdir. Bunlar birinci türdeki yükümlülüklerle çakışmaktadır. Ama biz bunları daha üstün tutuyoruz. SSCB işçi sınıfı, uluslararası işçi sınıfının bir parçasıdır. Yalnızca SSCB işçi sınıfının çabalarıyla değil, bilakis uluslararası işçi sınıfının desteği sayesinde de zafere ulaştık. Bu destek olmaksızın çoktan parça parça edilmiştik. Ülkemizin, tüm ülkelerin proleteryasının hücum tugayı olduğu söyleniyor. Söylemesi kolay. Ama bununla bize en ciddi yükümlülükler yükleniyor. Uluslararası proletarya bizi neden destekliyor, bu desteği niçin kazandık? Kapitalizme karşı mücadeleye atılan, bir işçi iktidarı kuran, sosyalizmi inşa etmeye başlayan ilk biz olduğumuz için. Başarı halinde bütün dünyayı sarsacak ve tüm işçi sınıfını kurtaracak olan bir eser ifa ettiğimiz için. Fakat başarı için ne gereklidir? Geriliğimizin üstesinden gelinmesi, yüksek bir Bolşevik inşa temposunun geliştirilmesi. Öylesine ilerlemeliyiz ki, tüm dünya işçi sınıfı bize bakarak şöyle diyebilsin: İşte benim öncüm, işte benim hücum tugayım, işte benim işçi iktidarım, işte benim anavatanım —eserlerini, bizim eserimizi gerçekleştiriyorlar, iyi, onları kapitalistlere karşı destekleyelim ve dünya devrimi davasını körük-leyelim. Uluslararası işçi sınıfının umutlarını haklı çıkarmak zorunda mıyız, ona karşı yükümlülüklerimizi yerine getirmek zorunda mıyız? Evet, eğer en büyük ayıp altında kalmak istemiyorsak, bunu yapmak zorundayız.

Yükümlülüklerimiz, iç ve uluslararası yükümlülüklerimiz bunlardır.

Bu yükümlülüklerin bize, Bolşevik bir gelişme temposu buyurduğunu görüyorsunuz.

Bizde şu son yıllarda ekonominin yönetimi konusunda hiçbir şey yapılmadı demiyorum. Elbette bir şeyler, hatta çok şey yapıldı. Sanayi üretimini, savaş öncesine oranla iki katına çıkardık. Dünyanın en bü-

yük işletmelerine sahip bir tarım yarattık. Ama eğer bu dönem içinde, üretime, üretim tekniğine, onun ekonomik yanına ve mali yanına gerçekten egemen olmaya dört elle sarılsaydık, daha da fazlasını yapabilirdik.

En çok on yıl içinde, kapitalizmin ileri ülkeleri ile aramızdaki arayı kapatmak zorundayız. Bunun için tüm "objektif" olanaklara sahibiz. Yalnızca, bu olanaklardan gerektiğince yararlanma becerisi eksiktir. Ama bu bize bağlı. ***Yalnızca bize!*** Bu olanaklardan yararlanmayı öğrenmemizin zamanıdır. Üretime karışmama tembel bakış açısına son vermenin zamanıdır. fiimdiki döneme uygun, başka, yeni bir yaklaşımı benimsemenin: ***her şeye karışmanın*** zamanıdır. Bir işletmenin müdürü müsün — her şeye karış, tüm ayrıntılara gir, hiçbir şeyi gözden kaçırma, öğren ve yine öğren. Bolşevikler tekniğe egemen olmak zorundadır. Bolşeviklerin bizzat uzman olmalarının zamanıdır. Yeniden inşa döneminde teknik her şeyi tayin eder. Ve tekniği öğrenmek istemeyen, tekniğe egemen olmak istemeyen bir idareci, bir karikatür olabilir, ama idareci olamaz.

Tekniğe egemen olmanın zor olduğu söyleniyor. Yanlış! Bolşeviklerin ele geçiremeyeceği hiçbir kale yoktur. Bir dizi en çetin görevin üstesinden geldik. Kapitalizmi devirdik. İktidarı ele geçirdik. Sosyalist bir büyük sanayi inşa ettik. Orta köylüleri sosyalizm yoluna çektik. İnşa açısından en önemlisini gerçekleştirdik. Geriye yapacak az şeyimiz kaldı: Tekniği öğrenmek, bilime egemen olmak. Ve bunu başardığımız zaman, o zaman bugün düşünü görmeye bile cesaret edemediğimiz bir tempo tutturacağız.

Ve eğer gerçekten istersek bunu başaracağız!

YENİ KOŞULLAR — EKONOMİK İNŞANIN YENİ GÖREVLERİ

İdareciler Konferansı'nda Konuşma

23 Haziran 1931

Yoldaşlar! Konferans materyallerinden anlaşılıyor ki, plânın gerçekleştirilmesi bakımından sanayimiz oldukça karışık bir manzara arzediyor. Geçen beş ay içinde, önceki yılla karşılaştırıldığında yüzde 40-50'lik bir üretim artışı gösteren sanayi dalları var. Artışı yüzde 20-30'dan fazla tutmayan sanayi dalları var. Nihayet en çok yüzde 6-10'luk, hatta daha da az minimal bir artış gösteren bazı sanayi dalları var. Bunlara kömür ve demir sanayii dahildir. Gördüğünüz gibi, çok alaca bir manzara.

Bu alacalık neyle açıklanır? Bazı sanayi dallarının geri kalmasının nedeni nerede yatıyor? Bazı sanayi dallarında artışın yalnızca yüzde 20-25 olması, bu arada kömür ve demir sanayiinde daha da az bir artış görülmesi ve bunların diğer sanayi dallarının gerisinde kalmalarının nedeni nerede yatıyor?

Bunun nedeni, son zamanlarda sanayiin gelişme koşullarının temelden değişmiş olmasında, yeni yönetim metotları gerektiren yeni

koşulların ortaya çıkmış olmasında, ancak bazı idarecilerimizin çalışma metotlarını değiştirmek yerine, eski tarzda çalışmaya devam etmesinde yatıyor. Yani, sanayiin yeni gelişme koşullarının yeni tarzda bir çalışma gerektirmesi sözkonusudur, ancak bazı idarecilerimiz bunu kavramıyor ve yeni tarzda yönetmek gerektiğini görmüyor.

Sanayimizin bazı dallarının geri kalmasının nedeni budur.

Sanayimizin yeni gelişme koşulları nelerdir? Bunlar nereden kaynaklanıyor?

Bu yeni koşullar en az altı tanedir.

Bu koşullara bakalım.

I
İŞGÜCÜ

Herşeyden önce işletmelere işgücü sağlanması sözkonusudur. Eskiden işçiler tesislere ve fabrikalara kendiliklerinden gidiyorlardı —yani olay belli ölçülerde kendiliğinden gerçekleşiyordu. Ama bu, işsizlik olduğu için, köyde bir farklılaşma olduğu için, insanları köyden kente kaçırtan sefalet ve açlık korkusu olduğu için kendiliğinden gerçekleşebiliyordu. "Köylünün Topraktan Kaçışı" formülünü anımsıyor musunuz? Köylüyü köyden kente kaçmaya zorlayan neydi? Açlık korkusu, işsizlik, köyün onun için üvey anne olması ve köyü terketmeye ve salt herhangi bir iş bulabilmek için şeytanın bile tuzağına düşmeye hazır olması durumuydu.

Daha kısa süre önceye kadar bizde durum böyleydi ya da hemen hemen böyleydi.

fiimdi önümüzde tamamen aynı manzaranın bulunduğu söylenebilir mi? Hayır, söylenemez. Tersine, koşullar şimdi temelden değişmiştir. Ve tam da koşullar değiştiği için, artık bizde işgücü arzında kendiliğindenlik yoktur.

Aslında bu süre içinde değişen nedir? İlk olarak, işsizliği ortadan kaldırdık, böylece "emek pazarı"na baskı yapan faktörü yok ettik. İkincisi köydeki farklılaşmayı kökünden budadık, böylece köylüyü köyden kente süren kitlesel sefaletin üstesinden geldik. Nihayet köyü onbinlerce traktör ve tarım makinesiyle donattık, Kulakları yendik, kolektif çiftlikler örgütledik ve köylülere insanca yaşama ve çalışma olanağı sağladık. fiimdi köye artık köylülerin üvey annesi denemez. Ve tam da artık üvey anne denemeyeceğinden dolayı, köylü, köyde yerleşmeye başladı ve bizde artık ne "köylünün topraktan kaçısı" ne de işgücü arzından kendiliğindenlik yoktur.

İşletmelere işgücü sağlanmasında şimdi yepyeni ilişkilere ve yeni koşullara sahip olduğumuzu görüyorsunuz.

Peki bundan ne sonuç çıkar?

Bundan ilk olarak, işgücünün kendiliğinden gelmesine artık güvenmemek gerektiği sonucu çıkar. Yani kendiliğindenlik "politika"sından, sanayi için, işçilerin ***örgütlü*** alımı politikasına geçmek gereklidir. Ama bunun yalnızca bir yolu vardır, iktisat örgütlerinin kolektif çiftliklerle ve kolektif köylülerle sözleşme yolu. Bazı ekonomi örgütlerinin ve kolektif çiftliklerin halihazırda bu yolu tutmuş olduğunu biliyorsunuz, bu arada deneyimler, sözleşme pratiğinin, gerek kolektif çiftlikler gerekse de sanayi işletmeleri için önemli başarılar sağladığını gösterdi.

Bundan ikinci olarak, en ağır çalışma süreçlerinin derhal ***mekanizasyonuna*** geçmek ve bu mekanizasyonu tüm kapsamıyla geliştirmek gerektiği (ormancılık, inşaatçılık, kömür madenciliği, yükleme işleri, taşımacılık, demir sanayii vs.) sonucu çıkar. Bu elbette ki, kol emeğinin ihmal edilmesi gerektiği anlamına gelmez. Tersine, kol emeği üretimde daha uzun süre son derece önemli bir rol oynayacaktır. Ancak bu, bizim için ***yeni*** ve ***tayin edici*** bir faktör olan çalışma sürecinin mekanizasyonu olmaksızın, ne tempomuzu koruyabileceğimiz ne de üretimin yeni ölçeklerinin gereklerini yerine getirebileceğimiz anlamına gelir.

Hâlâ ne mekanizasyona ne de kolektif çiftliklerle sözleşmelere "inanan" oldukça fazla idarecimiz var. Bunlar, yeni koşulları anlamayan, yeni tarzda çalışmaya gönlü olmayan ve işgücünün "kendiliğinden" işletmelere "aktığı" o "eski zamanları" özleyen idarecilerdir. Bu tür idarecilerin, ekonomik inşanın, yeni koşullar tarafından bize dayatılan yeni görevlerinin çözümünden fersah fersah uzak olduklarını söylemek gereksizdir. Besbelli ki, işgücü zorluklarının rastlantısal bir görüngü olduğunu, işgücü eksikliğinin kendiliğinden, deyim yerindeyse otomatikman ortadan kaybolacağını sanıyorlar. Bu bir yanılgıdır, yoldaşlar. İşgücü ile ilgili zorluklar kendiliğinden ortadan kaybolamaz. Bunlar ancak bizim kendi çabalarımız sonucu ortadan kaybolabilir.

Yani: ***İşgücünü örgütlü biçimde, Kolektif çiftliklerle sözleşme yoluyla almak, çalışmayı mekanize etmek*** — görev budur.

Sanayimizin birinci yeni gelişme koşulu konusunda durum budur.

İkinci koşula geçelim.

II
İŞÇİÜCRETİ

Az önce işletlemelerimize işçilerin örgütlü alımından söz ettim. Fakat işçilerin alınmasıyla henüz herşey bitmiş olmaz. İşletmelerimize işgücü sağlamak için, işletmelerde sağlam bir işçi çekirdeği yaratılması ve işletmelerin az çok istikrarlı bir personele sahip olması sağlanmalıdır. Üretim tekniğini az çok benimsemiş ve yeni mekanik tertibatlara vâkıf istikrarlı bir personel olmaksızın ilerlenemeyeceğini ve üretim plânlarının gerçekleştirilemeyeceğini kanıtlamaya sanırım gerek yoktur. Aksi halde işçileri her seferinde yeni baştan eğitmek ve, onlardan üretim için yararlanmak yerine, zamanın yarısını eğitimlerine harcamak zorunludur. Ama şimdi bizde gerçekte durum nasıldır? İşletmelerimizde personelin az çok istikrarlı olduğu iddia edilebilir mi? Hayır, ne yazık ki iddia edilemez. Tersine, işletmelerde hâlâ

işgücü ***dalgalanması*** denen şey var. Dahası — yalnızca bir dizi işletmede işgücü dalgalanması ortadan kalkmamakla kalmıyor, bilakis tersine, gelişiyor ve güçleniyor. Her halükârda, yarım yıl, ya da hatta çeyrek yıl zarfında personelin en azından yüzde 30-40'ının değişmediği çok az işletme bulabilirsiniz.

Eskiden, sanayiin restorasyonu döneminde, teknik donatımımız komplike ve üretim ölçeği büyük değilken, işgücü dalgalanması denen şeye bir biçimde hâlâ "katlanılabilirdi". fiimdi bu farklı bir meseledir. fiimdi koşullar temelden değişti. fiimdi, üretim ölçeğinin çok büyük ve teknik donatımın son derece komplike olduğu tam gelişmiş yeniden yapılanma döneminde, işgücü dalgalanması, işletmelerimizi dezorganize eden bir üretim belası haline gelmiştir. fiimdi işgücü dalgalanmasına "katlanmak", sanayimizi parçalamak, üretim plânının gerçekleştirilmesini ve ürünlerin kalitesinin iyileştirilmesini olanaksız kılmak anlamına gelir.

İşgücü dalgalanmasının nedeni nerede yatıyor?

İşçi ücretinin yanlış örgütlenmesinde, yanlış ücret cetveli sisteminde, işçi ücreti alanında "solcu" eşitlikçilikte yatıyor. Bir dizi işletmemizde ücret tarifesi, kalifiye emekle kalifiye olmayan emek arasında, zor işle kolay iş arasındaki fark neredeyse yok olacak biçimde saptanmıştır. Eşitlikçilik, kalifiye olmayan işçinin meslek içi eğitimle kalifiye işçi haline gelmeye ilgi duymaması, böylece ilerleme perspektifine sahip olmaması, bu yüzden işletmede kendisini, yalnızca "biraz para kazanmak" için geçici olarak çalışan ve sonra başka bir yerde "şansını deneyecek" olan, "sayfiyeye çıkmış biri" olarak hissetmesine yol açar. Eşitlikçilik, kalifiye işçinin, sonunda kalifiye işçiye layık olduğu değeri veren bir işletme bulana dek, işletmeden işletmeye dolaşmak zorunda kalmasına yol açar.

Bir işletmeden diğerine "genel" göç, işgücü dalgalanması bundandır. Bu kötülüğe son vermek için, eşitlikçiliği ortadan kaldırmak ve eski ücret sistemini parçalamak gereklidir. Bu kötülüğe son vermek için, kalifiye emekle kalifiye olmayan emek arasındaki

ağır ile hafif iş arasındaki farkın hakkını veren bir ücret sistemi yaratmak gereklidir. Demir sanayiinde merdane başındaki bir işçiyle, ortalığı temizleyen hademenin aynı ücreti almasına göz yumulmamalıdır. Bir makinistle bir kâtibin aynı ücreti almasına göz yumulmamalıdır. Marx ve Lenin, kalifiye emekle kalifiye olmayan emek arasındaki farkın sosyalizmde bile, hatta sınıfların ortadan kaldırılmasından sonra bile süreceğini, bu farkın ancak komünizmde ortadan kaybolacağını, bu nedenle sosyalizmde de "işçi ücreti"nin gereksinime göre değil, yapılan işe göre ölçülmesi gerektiğini söylerler. Ama idarecilerimizle sendikacılarımız arasındaki eşitlemecilerimiz bununla hemfikir değiller ve bu farkın Sovyet sistemimizde artık kaybolduğuna inanıyorlar. Kim haklı: Marx ve Lenin mi, yoksa eşitlemeciler mi? Herhalde Marx'la Lenin'in haklı olduğu kabul edilmelidir. Buradan ise, bugün ücret sistemini kalifiye emek ile kalifiye olmayan emek arasındaki farkı gözönüne almaksızın eşitlikçilik "prensipleri" üzerine kuranların, Marksizmden, Leninizmden koptukları sonucu çıkar.

Eğer işletmelerde sağlam bir işçi çekirdeğine gerçekten sahip olmak istiyorsak, her sanayi dalında, her işletmede, her bölümde, ilk plânda ve esas olarak işletmede tutulmaları gereken, az çok kalifiye işçilerden oluşan önder gruplar vardır. Bu önder işçi grupları üretimin esasını oluştururlar. Bunların işletmede, bölümde kalıcı bir şekilde tutulması, tüm personelin işletmede tutulması ve işgücü dalgalanmasının kökten budanması anlamına gelir. Ama bunlar işletmede nasıl tutulabilir? Bunlar ancak, terfi ettirilirse, ücretleri yükseltilirse, ödeme işçinin kalifikasyonunun hakkını verecek şekilde örgütlenirse işletmede tutulabilirler.

Ama bunları terfi ettirmek ve ücretlerini yükseltmek ne demektir, kalifiye olmayan işçiler üzerindeki etkisi nasıl olacaktır? Başka her şey bir tarafa, bu, kalifiye olmayan işçinin önüne bir perspektif açmak ve ilerlemek, kalifiye işçi kategorisine yükselmek için onu teşvik etmek demektir. fiimdi yüz binlerce ve milyonlarca kalifiye işçiye ihtiyacımız olduğunu kendiniz biliyorsunuz. Ama kalifiye işçi

kadroları elde etmek için, kalifiye olmayan işçileri teşvik etmek ve onlara bir ilerleme, yükselme şansı vermek gerekir. Ve bu yola ne kadar cesaretle adım atarsak o kadar iyi, çünkü işgücü dalgalanmasını ortadan kaldırmanın ana çaresi burada yatıyor. Burada tasarruf yapmak istemek suç işlemek demektir, sosyalist sanayimizin çıkarlarına aykırı davranmak demektir.

Ama hepsi bu değil.

İşçileri işletmede kalıcı bir şekilde tutmak için, ayrıca işçilerin geçiminin ve konut koşullarının daha da iyileştirilmesi gereklidir. Konut yapımı ve işçilerin geçimi alanında son yıllarda az şey yapılmadığı inkar edilemez. Ancak yapılanlar, işçilerin hızla artan gereksinimlerini doyurmak için asla yeterli değildir. Eskiden şimdikinden daha az konut olduğu, dolayısıyla elde edilen sonuçtan hoşnut kalınabileceğine dayanılmamalıdır. İşçilerin geçiminin eskiden şimdikinden çok daha kötü olduğu ve dolayısıyla mevcut durumla yetinilebileceğine dayanmamak gerekir. Ancak, köhnemiş ve tamamen kokuşmuş kişiler geçmişe işaret ederek kendilerini avutabilirler. Geçmişten değil, bilakis bugün işçilerin artan gereksinimlerinden hareket etmek gerekir. Bizde işçilerin yaşam koşullarının temelden değiştiğini anlamak gerekir. İşçi bugün artık eski işçi değildir. Bugünün işçisi, Sovyet işçimiz, tüm maddi ve kültürel gereksinimlerinin tatmin edildiğini görmek istiyor, gerek beslenme gerekse konut koşullarıyla, gerek kültürel gerekse de tüm diğer gereksinimler bakımından. Buna hakkı vardır ve biz ona bu yaşam koşullarını sağlamakla yükümlüyüz. Elbette, işçi bizde işsizlik altında ıstırap çekmiyor, kapitalizmin boyunduruğundan özgür, artık eserinin kölesi değil, bilakis efendisi. Ama bu yetmiyor. O, tüm maddi ve kültürel gereksinimlerinin tatmin edilmesini talep ediyor ve biz onun bu talebini yerine getirmekle yükümlüyüz. Bugün bizim de işçiye belirli talepler götürdüğümüzü unutmayın — ondan çalışma disiplini, sıkı çalışma, yarışma, hücum çalışması talep ediyoruz. İşçilerin büyük çoğunluğunun Sovyet iktidarının bu taleplerini büyük bir coşkuyla kabullendiğini ve kahramanca gerçekleştirdiğini unutmayın. Bu nedenle, Sovyet iktidarının taleplerini yerine getiren işçilerin, ondan, işçilerin maddi ve kültürel durumunu daha da iyileştirme yükümlülüklerini yerine getirmesini talep ederlerse şaşmayın.

Yani: ***İşgücü dalgalanmasını ortadan kaldırmak, eşitlikçiliği bertaraf etmek, işçi ücretini doğru örgütlemek, işçilerin yaşam koşullarını düzeltmek*** — görev budur.

Sanayimizin ikinci gelişme koşulu konusunda durum budur.

Üçüncü koşula geçelim.

III
ÇALIŞMANIN ÖRGÜTLENMESİ

Az önce, işgücü dalgalanmasını ortadan kaldırma, işletmelerde personeli kalıcı bir şekilde tutma gerekliliğinden söz ettim. Ancak, personelin tutulmasıyla mesele halledilmiş olmuyor. Dalgalanmayı ortadan kaldırmak yetmiyor. Ayrıca işçiler için, onlara rasyonel çalışma, üretkenliği artırma, ürünlerin kalitesini iyileştirme olanağı sağlayan çalışma koşulları yaratmak gereklidir. Yani işletmelerde çalışmayı öyle örgütlemek gerekiyor ki, üretkenlik aydan aya, çeyrek yıldan çeyrek yıla artsın.

Bugün işletmelerimizde sahip olduğumuz haliyle mevcut çalışma organizasyonunun, üretimin bugünkü gereklerini layıkıyla yerine getirdiği söylenebilir mi? Ne yazık ki söylenemez. Her halükârda bizde hâlâ, çalışma organizasyonunun olağanüstü kötü olduğu, çalışmada düzen ve koordinasyon yerine düzensizlik ve karışıklığın bulunduğu, çalışma için sorumluluk yerine tamamen sorumsuzluğun egemen olduğu ve ***kişisel sorumluluğun olmadığı*** bir dizi işletme vardır.

Kişisel sorumluluğun yokluğu: Bu ne anlama geliyor? Bu, yapılan iş, makineler, tezgâhlar, iş aletleri için her türlü sorumluluğun yokluğu anlamına geliyor. Kişisel sorumluluğun yokluğunda, emek üretkenliğinin bir ölçüde önemli artışından, ürünlerin kalitesinin

iyileştirilmesinden, makinelerin, tezgâhların ve iş aletlerinin özenli kullanımından söz edilemeyeceği açıktır. Kişisel sorumluluk yokluğunun demiryollarında neye yol açtığını biliyorsunuz. Sanayide de aynı sonuçlara yol açıyor. Demiryolu ulaşımında kişisel sorumluluk yokluğuna son verdik ve dolayısıyla randımanını iyileştirdik. Randımanı daha yüksek bir aşamaya çıkarmak için sanayide de aynısını yapmalıyız.

Eskiden, genel olarak kişisel sorumluluğun yokluğu ve verili somut bir iş için, tek tek kişilerin sorumluluğunun yokluğu ile çok iyi uyuşan, o doğru olmayan çalışma organizasyonuyla bir biçimde "idare edilebilirdi". Bugün durum farklıdır. Bugün koşullar tamamen farklıdır. Bugün üretimin dev boyutları ve dev işletmelerin varlığı şartlarında, kişisel sorumluluğun yokluğu sanayi için işletmelerdeki tüm üretim ve organizasyon kazanımlarımızı tehdit eden bir beladır.

Kişisel sorumluluğun yokluğu gibi böylesine bir olgu bir dizi işletmelerimizde nasıl yuvalanabildi? Bu, işletmelerde kesintisiz çalışma haftasının* temelsiz bir arazı olarak ortaya çıktı. Kesintisiz çalışma haftasının, üretimde kişisel sorumluluğun yokluğunu mutlaka ardından getirdiğini söylemek yanlış olur. Doğru çalışma organizasyonunda, herkesin belirli bir iş için sorumluluğu saptandığında, makineler ve tezgâhlar belirli işçi gruplarına tahsis edildiğinde, vardiya değişimleri doğru örgütlendiğinde ve vardiyaların kalitesi ve kalifikasyonu aynı olduğunda — bu koşullar altında kesintisiz çalışma haftası emek üretkenliğinin muazzam artmasına, iş kalitesinin iyileşmesine, sorumsuzluğun kökünün kurutulmasına yol açar. Örneğin şimdi, kesintisiz çalışma haftasının, ama aynı zamanda kişisel sorumluluğun da var olduğu demiryollarında durum budur. Sanayi işletmelerinde, kesintisiz çalışma haftasıyla ilgili aynı elverişli tabloya sahip olduğumuz söylenebilir mi? Ne yazık ki söylenemez. Mesele şu ki, bir dizi

* ***Kesinitisiz çalışma haftası*** *— çalışma saatlerinin, işletmelerde ve kurumlarda her gün çalışılması ve işçilerle memurların nöbetleşe, her 5 işgününden sonra bir gün dinlenmeleri biçiminde örgütlenmesi.* ***—Almancaya çeviren.***

işletmemizde gerekli ön koşullar yaratılmadan, vardiya değişimleri vardiyaların kalitesi ve kalifikasyonu az çok eşdeğerli olacak biçimde örgütlenmeden, belirli somut bir iş için tek tek herkesin sorumluluğu saptanmadan, çok aceleci bir şekilde kesintisiz çalışma haftasına geçilmiştir. Bu ise, kendiliğindenliğe terkedilen kesintisiz çalışma haftasının, kişisel sorumluluğu devre dışı bırakmasına yol açtı. Sonuç olarak bir dizi işletmede kesintisiz çalışma haftası kağıt üzerinde, lafta vardır ve kağıt üzerinde değil gerçekte ise kişisel sorumluluğun yokluğu vardır. Sonuç, çalışma için sorumluluk duygusunun eksik olması, makinelerin özensiz kullanılması, tezgâhların seri halde zarar görmesi ve emek üretkenliğini yükseltmek için teşvikin yokluğudur. İşçiler boşuna demiyor: "Emek üretkenliğini artırıp, çalışmayı iyileştirirdik, ama hiç kimse hiç bir şeyin sorumluluğunu taşımazken, çalışmamızı kim değerlendirecek?"

Buradan şu sonuç çıkıyor ki, yoldaşlarımızdan bazıları şurda burda kesintisiz çalışma haftasını yürürlüğe sokmakta fazla acele etmiş ve o acele içinde kesintisiz çalışma haftasını tahrif etmişlerdir, bu da kişisel sorumluluğun yokluğuna yol açmıştır.

Bu duruma bir son vermek ve sorumsuzluğun kökünü kurutmak için iki çıkar yol vardır. Ya demiryollarında olduğu gibi, kesintisiz çalışma haftası, kişisel sorumluluğun yokluğuna yol açmayacak koşullar altında gerçekleştirilmeli, ya da böyle bir deney için elverişli koşulların bulunmadığı yerlerde, yalnızca kağıt üzerinde var olan kesintisiz çalışma haftasından vazgeçilmeli, geçici olarak, kısa süre önce Stalingrad Traktör Fabrikaları'nda yapıldığı gibi, bir günlük işletme tatiliyle haftada altı gün çalışmaya dönülmeli ve belki ileride, gerektiğinde, yalnızca kağıt üzerinde kalmayan gerçek bir kesintisiz çalışma haftasına, kişisel sorumlulukla bağlı kesintisiz çalışma haftasına dönmenin koşulları yaratılmalıdır.

Başka çıkar yol yoktur.

İdarecilerimizin bütün bunları oldukça iyi kavradığına hiç kuşku olamaz. Ama susuyorlar. Neden? Herhalde Doğru'dan korktukları için.

Ama ne zamandan beri Bolşevikler Doğru'dan korkuyor? Kesintisiz çalışma haftasının bir dizi işletmede kişisel sorumluluğun yokluğunu beraberinde getirdiği, kesintisiz çalışma haftasının bu şekilde, sonuna dek çarpıtıldığı doğru değil mi acaba? Böyle bir kesintisiz çalışma haftasının kime yararı var? Bu kağıt üzerinde kalan ve çarpıtılmış kesintisiz çalışma haftasının sürdürülmesi çıkarlarının, doğru çalışma organizasyonunun çıkarları üstünde, emek üretkenliğini teşvik etmenin çıkarları üstünde, gerçek kesintisiz çalışma haftasının çıkarları üstünde, sosyalist sanayimizin çıkarları üstünde olduğunu kim iddia edebilir? Kağıt üzerindeki kesintisiz çalışma haftasını ne kadar çabuk gömersek, doğru bir çalışma organizasyonuna o kadar çabuk ulaşacağımız açık değil mi?

Bazı yoldaşlar, sorumsuzluğa yeminlerle, hamasi nutuklarla son verilebileceği görüşündeler. Her halükârda ben, kişisel sorumluluğun yokluğuna karşı mücadelelerinde, besbelli bu tür konuşmalardan sonra onun kendiliğinden, deyim yerindeyse otomatik olarak yok olacağı düşüncesiyle bu durumu toplantılarda tekrar tekrar lanetlenmekle yetinen bir dizi idareci tanıyorum. Eğer sorumsuzluğun nutuklar ve yeminlerle pratikten defedilebileceğine inanıyorlarsa çok yanılıyorlar. Hayır, yoldaşlar, bu durum kendiliğinden asla yok olmayacaktır. Yalnızca ve yalnızca biz onu sona erdirebiliriz ve erdirmek zorundayız, çünkü biz iktidardayız ve kişisel sorumluluğun yokluğu dahil herşeyden biz hepimiz sorumluyuz. Ekonomik yöneticilerimiz nutuklara ve yeminlere boğulmak yerine, bir iki ayı, diyelim ki bir maden ocağında ya da fabrikada geçirseler, çalışma organizasyonunun tüm girdisini çıktısını ve "ayrıntılarını" inceleseler, oradaki sorumsuzluğu gerçekten sona erdirseler ve ondan sonra ilgili işletmenin deneyimlerini diğerlerine aktarsalar, çok daha iyi olur görüşündeyim. Bu çok daha iyi olurdu. Bu, kişisel sorumluluğun yokluğuna karşı gerçek bir mücadele, doğru, Bolşevik çalışma organizasyonu için bir mücadele, işletmede güçlerin doğru dağılımı için bir mücadele olurdu.

Yani: Kişisel sorumluluk yokluğu durumunun ortadan

kaldırılması, çalışma organizasyonunun iyileştirilmesi, işletmede güçlerin doğru dağılımı — görev budur.

Sanayimizin üçüncü yeni gelişme koşulu konusunda durum budur.

Dördüncü koşula geçelim.

IV
İŞÇİ SINIFININ TEKNİK AYDINLARI SORUNU

Genelde sanayiin önder kadroları ve özelde teknisyenler ve mühendislerle ilgili olarak da koşullar değişti.

Eskiden bizde, Ukrayna kömür ve metalurji üssü, tüm sanayimizin ana kaynağıydı. Ukrayna, tüm sanayi bölgelerimize, gerek güneye gerekse de Moskova ve Leningrad'a metal temin ediyordu. SSCB'de en önemli işletmelerimize kömür temin ediyordu. Burada Ural'ı hesaba katmıyorum, çünkü Ural bu bakımdan Donets havzasıyla karşılaştırıldığında çok az bir ağırlığa sahipti. Buna uygun olarak sanayiin önder kadrolarının yetiştirilmesi için üç ana merkezimiz vardı: Güney, Moskova ve Leningrad bölgesi. Bu durumda, ülkemizin o zaman sahip olduğu az sayıdaki mühendis ve teknisyenle yarım yamalak idare edebildiğimiz açıktır.

Kısa süre öncesine kadar durum böyleydi.

Fakat şimdi koşullar bambaşka. fiimdi, eğer mevcut gelişme temposu ve muazzam üretim boyutları sürdürülürse, tek başına Ukrayna kömür ve metalurji üssüyle artık idare edemeyeceğimizin açık olduğunu düşünüyorum. Üretimi artmakta olmasına rağmen Ukrayna kömürünün ve Ukrayna metalinin bize artık yetmediğini biliyorsunuz. Bu nedenle doğuda, yeni bir kömür ve Metalurji üssü, Ural-Kuznetsk sanayi bölgesini yaratmak zorunda olduğumuzu biliyorsunuz. Bu üssü yaratmada çalışmalarımızın başarısız olmadığını biliyorsunuz. Ama bu

çok azdır. Bunun ötesinde, onun artan gereksinimini doyurmak için bizzat Sibirya'da bir maden sanayii kurmak zorundayız. Ve bunu kurmak üzereyiz. Ayrıca Kazakistan'da ve Türkistan'da bir renkli metal (demir-dışı metal) sanayii üssü kurmak zorundayız. Son olarak demiryolları inşaatını kapsamlı şekilde geliştirmek zorundayız. Bunu bir bütün olarak SSCB'nin çıkarları — kenar cumhuriyetlerin çıkarları kadar merkezin çıkarları da buyuruyor. Ama buradan, eskiden idare ettiğimiz az sayıda mühendis, teknisyen ve sanayi yöneticisiyle artık idare edemeyeceğimiz sonucu çıkıyor. Buradan, mühendislerin ve teknisyenlerin yetiştirilmesi için eski merkezlerin artık yeterli olmadığı, bir yeni merkezler ağının yaratılması gerektiği sonucu çıkıyor: Ural'da, Sibirya'da, Orta Asya'da. Eğer gerçekten SSCB'nin sosyalist sanayileşme programını gerçekleştirmek istiyorsak, şimdi üç-beş kat fazla mühendis, teknisyen ve sanayi yöneticisi yetiştirmeliyiz.

Ancak bizim alelâde yönetici, mühendis ve teknisyenlere gereksinimimiz yok. Ülkemiz işçi sınıfının politikasını kavrama, bu politikayı benimseme yeteneğindeki ve bunu özenle gerçekleştirmeye hazır ***türde*** yöneticilere, mühendislere ve teknisyenlere gereksinimimiz var. Ama bu ne anlama geliyor? Bu, ülkemizin, ***işçi sınıfının*** üretimde kendi sınıf çıkarlarını egemen sınıfın çıkarları olarak temsil etmeye yetenekli ***kendi teknik aydınlarını yaratmak zorunda olduğu*** bir gelişme aşamasına girdiği anlamına geliyor.

Hiçbir egemen sınıf asla kendi aydınları olmaksızın yapamamıştır. Aynı şekilde SSCB işçi sınıfının da kendi teknik aydınları olmaksızın yapamayacağı konusunda hiç kuşku yoktur.

Sovyet iktidarı bu durumu hesaba kattı ve ulusal ekonominin tüm dalları için yüksek okullarının kapılarını işçi sınıfının ve emekçi köylülerin üyelerine açtı. fiimdi onbinlerce genç işçi ve köylünün yüksek okullarda okuduğunu biliyorsunuz. Eskiden kapitalizm altında yüksek okullar beyzadelerin tekelindeyken, bugün orada Sovyet düzeni altında, işçi ve köylü gençlik belirleyici faktörü oluşturuyor. Yakında okullarımızdan binlerce yeni teknisyen ve mühendis, sanayimizin yeni yöneticilerini elde edeceğimize hiç kuşku yoktur.

Ama bu meselenin yalnızca bir yüzüdür. Meselenin diğer yüzü, işçi sınıfının teknik aydınlarının yalnızca yüksek okul mezunlarından oluşmadığı, bilakis işletmelerimizin pratisyenlerinden, kalifiye işçilerden, tesislerde, fabrikalarda, maden ocaklarında işçi sınıfının kültürlü güçlerinden de oluşacağıdır. Yarışmanın inisiyatörleri, Hücum Tugaylarının önderleri, çalışma coşkusunun pratik esinlendiricileri, inşanın şu ya da bu kesitindeki çalışmanın organizatörlerinden de bileşeceğidir — yüksek okulundan mezun olan yoldaşlarla birlikte işçi sınıfı aydınlarının çekirdeğini, sanayimizin yönetici kadrolarının çekirdeğini oluşturacak olan işçi sınıfının yeni tabakası budur. Görev, "aşağı"dan gelen ve inisiyatif sahibi olan bu yoldaşları körletmemek, bilakis cesaretle yönetici görevlere vermek, örgütsel yeteneklerini geliştirme olanağı vermek, bilgilerini tamamlama olanağı vermek ve bu amaçla harcamalardan çekinmeksizin onlar için uygun önkoşulları yaratmaktır.

Bu yoldaşlar arasında az partisiz yoktur. Ama bu, onları kararlılıkla yönetici pozisyonlara getirmenin engeli olamaz. Tersine, tam da bu partisiz yoldaşlar özel bir özenle çevrelenmeli, yönetici görevlere getirilmelidir ki, Parti'nin becerikli ve yetenekli insanlara değer verdiğine pratikte kanaat getirsinler.

Bazı yoldaşlar, fabrika ve tesislerde yönetici görevlere yalnızca partili yoldaşların getirilmesi gerektiği görüşündeler. Bu nedenle inisiyatif sahibi, yetenekli partisiz yoldaşları sıkça bir kenara itiyorlar ve daha az yetenekli ve inisiyatifsiz olsalar da Parti üyelerini ön sıraya çıkarıyorlar. Söylemeye gerek yok ki, böyle bir —sözüm meclisten dışarı— "politika"dan daha aptalca ve gerici bir şey yoktur. Böyle bir "politika"yla Parti'nin yalnızca gözden düşürülebileceğini ve Partisiz işçilerin Parti'den uzaklaştırılacağını kanıtlamaya herhalde gerek yoktur. Bizim politikamız asla, Parti'yi soyutlanmış bir kasta dönüştürmek değildir. Politikamız, Parti mensubu ve partisiz işçiler arasında bir "karşılıklı güven" atmosferi, "karşılıklı denetim" atmosferi ***(Lenin)*** yaratmaktır. Partimiz işçi sınıfı içinde, başka şeylerin yanısıra, tam da bu politikayı uyguladığı için bu kadar güçlüdür.

Yani: ***SSCB işçi sınıfının kendi teknik aydınlarına sahip olmasına ulaşmak*** — görev budur.

Sanayimizin dördüncü yeni gelişme koşulu konusunda durum budur.

Beşinci koşula geçelim.

V
ESKİTEKNİK AYDINLAR ARASINDA BİR DÖNÜŞÜN BELİRTİLERİ

fiimdi eski, burjuva teknik aydınlarla ilişki sorununda da durum farklıdır.

Yaklaşık iki yıl önce bizde, eski teknik aydınların en kalifiye kesiminin baltalama hastalığına tutulmuş olması sözkonusuydu. Dahası, baltalama o zaman bir tür modaydı. Bazıları baltalıyor, diğerleri onları koruyor, üçüncüler sorumluluğu üzerlerinden atıp tarafsızlıklarını koruyor, dördüncüler Sovyet iktidarı ile onu baltalayanlar arasında yalpalıyorlardı. Ancak eski teknik aydınların çoğunluğu az çok sadakatle çalışmaya devam etti. Ama burada sözkonusu olan, çoğunluk değil, bilakis teknik aydınların en kalifiye kesimidir.

Baltalayıcı hareket nasıl ortaya çıktı, neden gelişti? SSCB içinde sınıf mücadelesinin keskinleşmesi sonucunda, Sovyet iktidarının kentte ve kırda kapitalist unsurlara karşı saldırı politikası sonucunda, bu unsurların Sovyet iktidarının politikasına karşı direnişi sonucunda, uluslararası durumun giriftliği sonucunda, kolektif çiftlikleri ve Sovyet çiftlikleri inşasındaki zorluklar sonucunda gelişti. Baltalayıcı aktif grupların faaliyeti, kapitalist ülkelerin emperyalistlerinin müdahale plânları ve ülke içinde tahıl alımındaki zorluklar tarafından teşvik edilirken, eski teknik aydınların diğer kesiminin aktif baltalayıcılar tarafına yalpalaması Troçkist-Menşevik gevezelerin moda haline gelmiş olan, "kolektif çiftlikler ve Sovyet çiftliklerinden zaten birşey olmayacağı", "Sovyet iktidarının zaten yozlaştığı ve kısa sürede düşmek zorunda olduğu", "Bolşeviklerin bizzat kendi politikalarıyla

müdahaleyi kolaylaştırdıkları" vs. safsatalarıyla güçlendiriliyordu. Ayrıca bazı sağ sapmacı eski Bolşevikler bile "enfeksiyon"a direnememiş ve bu dönemde onları Parti'den uzaklaştıran yalpalamalar yaşamışken, hiçbir zaman Bolşevizmle ilgisi olmamış eski teknik aydınların bir bölümünün, aynı şekilde tanrının yardımıyla yalpalamasına şaşmamak gerekir.

Sovyet iktidarı elbette ki böyle bir durumda eski teknik aydınlara karşı yalnızca bir tek politika izleyebilirdi, aktif baltalayıcıların ***ezilmesi***, tarafsızların ***ayrıştırılması*** ve sadıkların kendi ***yanına*** çekilmesi politikası.

Bir-iki yıl önce durum böyleydi.

fiimdi koşulların tam aynı olduğu söylenebilir mi? Hayır, söylenemez. Tersine, şimdi bizde tamamen başka koşullar ortaya çıktı. Önce, kentte ve kırda kapitalist unsurları yendiğimiz ve şimdi onları başarıyla ortadan kaldırdığımız saptanmalıdır. Tabii ki bu eski aydınları sevindiremez. Bunların yenilmiş dostları için hâlâ acıma duyguları beslemesi çok olasıdır. Ancak merhamet duyguları besleyenler ve hele tarafsızlarla yalpalayanlar, aktif dostları ağır ve onarılmaz bir yenilgi aldıktan sonra, bunların kaderini gönüllü olarak paylaşmamaya itina ediyorlar.

Bunun dışında tahıl alımındaki zorlukları aştık ve yalnızca aşmakla kalmadık, Sovyet iktidarı kurulduğundan beri görülmemiş miktarda tahıl ihraç ediyoruz. Yani yalpalayanların bu "gerekçesi" de düşüyor.

Bunun dışında, kolektif çiftliklerin ve Sovyet çiftliklerin inşası cephesinde kesin zafer kazandığımızı ve muazzam başarılar elde ettiğimizi bugün körler bile görüyor.

Yani eski aydınların "cephaneliği"nde en önemli olan şeyler boşa çıktı. Burjuva aydınların müdahale umuduna gelince, bunun —en azından şimdilik— sağlam temellere oturmamış olduğunun kanıtlandığı saptanmalıdır. Gerçekten de, altı yıl boyunca ona müda-

hale vaadedildi ve bir kez bile müdahale girişiminde bulunulmadı. Ferasetli burjuva aydınlarımızın aldatılmış olduğunu saptamanın zamanıdır. Ünlü Moskova davasında aktif baltalayıcıların tutumunun bile, baltalama fikrini gözden düşürmesi gerektiğinden ve gerçekten de düşürdüğünden hiç söz etmiyorum.

Bu yeni koşulların eski teknik aydınlarımız üzerinde etkisiz kalamayacağı anlaşılır bir şeydir. Yeni ilişkiler eski teknik aydınlar arasında başka bir ruh haline yol açmak zorundaydı ve gerçekten de açtı. Eskiden baltalayıcılara sempati duyan bu aydınların belirli bir bölümünde Sovyet iktidarına doğru belirli bir dönüşün belirtilerini algılamamız olgusu da aslında bununla açıklanır. Yalnızca eski aydınların bu tabakasının değil, dünün kararlı baltalayıcılarının, dünün baltalayıcılarının önemli bir kesiminin bile bir dizi tesiste ve fabrikada işçi sınıfıyla ortak çalışmaya başlaması olgusu — bu olgu kuşkusuz, eski teknik aydınlar arasındaki dönüşün artık başladığını kanıtlıyor. Bu elbette, bizde artık baltalayıcıların bulunmadığı anlamına gelmiyor. Hayır, bu anlama gelmiyor. Bizde sınıflar olduğu sürece, kapitalist bir çevre varolduğu sürece baltalayıcılar vardır ve var olacaktır. fiu anlama geliyor: Eskiden şu ya da bu biçimde baltalayıcılara sempati duyan eski teknik aydınların bir bölümü şimdi yüzünü Sovyet iktidarına çeviriyorsa, o zaman aktif baltalayıcılar çok az sayıda kalmıştır, tecrit olmuştur ve belirli bir süre derin illegaliteye çekilmek zorundadır.

Ama buradan, buna uygun olarak eski teknik aydınlara karşı politikamızın da değişmesi gerektiği sonucu çıkıyor. Baltalayıcılığın dorukta olduğu dönemde, eski teknik aydınlara karşı tutumumuz, esas olarak yok etme politikasında ifadesini bulurken, bugün bu aydınların Sovyet iktidarına doğru döndüğü dönemde ona karşı tutumumuz esas olarak onları yanımıza çekme ve onlara özen gösterme politikasından ibaret olmalıdır. Yeni, değişmiş koşullar altında eski politikayı sürdürmek istemek, yanlış ve diyalektiğe aykırı olurdu. Bugün hemen her eski ekol uzmanda ve mühendiste, henüz suçüstü yakalanmamış bir suçlu ve baltalayıcı görmek aptalca ve mantıksız olurdu. "Uzman yiyicilik" bizde her zaman zararlı ve alçakça bir olgu sayılmıştır ve böyle sayılmaya da devam edecektir.

Yani: ***Eski ekol mühendislere ve teknisyenlere karşı tutumu değiştirmek, onları daha fazla özen ve bakımla çevrelemek, onları daha cesaretle çalışmaya çekmek*** — görev budur.

Sanayimizin beşinci yeni gelişme koşulu konusunda durum budur.

Son koşula geçelim.

VI
EKONOMİK MUHASEBE ÜZERİNE

Yeni bir koşula daha değinmezsem, tablo eksik olacaktır. Bu, sanayi için, ulusal ekonomi için birikim kaynaklarıyla, bu birikimin temposunun hızlanmasıyla ilgilidir.

Birikim bakış açısından, sanayimizin gelişmesinde yeni ve özel olan nedir? Eski birikim kaynaklarının, sanayiin daha da gelişmesi için artık yetersiz hale geliyor olmasıdır. Yani, eğer sanayileşmenin Bolşevik temposunu gerçekten sürdürmek ve geliştirmek istiyorsak, yeni birikim kaynaklarının bulunması ve eskilerin güçlendirilmesi gerektiğidir.

Kapitalist ülkelerin tarihinden biliniyor ki, sanayiini daha üst bir basamağa çıkarmak isteyen hiçbir genç devlet, dıştan yardım olmaksızın, uzun vadeli kredi ve borçlar olmaksızın edememiştir. Buradan hareketle Batılı ülkelerin kapitalistleri, kredi ve borçların eksikliğinin ülkemiz sanayileşmesini muhakkak akamete uğratacağı varsayımıyla, ülkemize kredi ve borç vermeyi kesinlikle reddetti. Ama kapitalistler yanıldı. Kapitalist ülkelerden farklı olarak ülkemizin sanayiyi restore etmeye ve geliştirmeye yetecek belirli özel birikim kaynaklarına sahip olduğunu gözönüne almadılar. Ve gerçekten de, sanayii, tarımı ve ulaşımı yalnızca restore etmekle kalmadık, bilakis ağır

sanayinin, tarımın ve ulaşımın yeniden yapılandırılması muazzam eserini yoluna koymayı da artık başardık. Bu amaçla elbette düzinelerce milyar ruble harcadık. Bu milyarlarca ruble nereden geldi? Hafif sanayiden, tarımdan, devlet bütçesinin fazlalıklarından. Son zamanlara kadar bizde durum böyleydi.

fiimdi durum tamamen farklıdır. Önceden, sanayinin ve ulaşımın yeniden yapılandırılması için eski birikim kaynakları yeterken, şimdi artık açıkça yetersiz hale gelmeye başlıyor. fiimdi sözkonusu olan, eski sanayiyi yenileme değildir. Ural'da, Sibirya'da, Kazakistan'da yeni, teknik donatımı iyi bir sanayinin yaratılması sözkonusudur. SSCB'nin tahıl, hayvancılık ve hammadde bölgelerinde yeni tarımsal büyük işletmelerin yaratılması sözkonusudur. SSCB'nin doğusuyla batısı arasında yeni bir demiryolları ağı yaratılması sözkonusudur. Bu dev eser için eski birikim kaynaklarının yetemeyeceği açıktır.

Ama hepsi bu değil. Bunun üzerine, bir dizi işletme ve ekonomik örgütlerimizde, kötü yönetim sonucunda, ekonomik muhasebe prensiplerinin tamamen ihlal edilmiş olması durumu ekleniyor. Bir dizi işletme ve ekonomik örgütlerde hesaplamaktan, hesap yapmaktan, gelir ve giderlerin köklü bir bilançosunu çıkarmaktan çoktan vazgeçilmiş olduğu olgudur. Bir dizi işletme ve ekonomik örgütte "tutumluluk rejimi", "üretken olmayan harcamaların azaltılması", "üretimin rasyonalizasyonu" kavramlarının çoktan demode olduğu olgudur. Öyle anlaşılıyor ki, devlet bankasının "gerekli miktarı zaten bize vereceği"ne güveniyorlar. Son zamanlarda bir dizi işletmede maliyetlerin artmaya başladığı olgudur. Kendilerine, maliyeti yüzde on ve daha fazla düşürme görevi verildi, onlar ise yükseltiyor. Ama maliyeti düşürmek ne anlama geliyor? Maliyetlerin her yüzde birlik düşmesinin, sanayide 150-200 milyon rublelik bir birikim anlamına geldiğini biliyorsunuz. Bu koşullar altında maliyetin artırılmasının, sanayi ve tüm ulusal ekonomi için yüzlerce milyon rublelik kayıpla eşanlamlı olduğu açıktır.

Bütün bunlardan, artık yalnızca hafif sanayii, yalnızca bütçe fazlalıklarından gelecek birikime, yalnızca tarımdan gelecek gelirlere

dayanmanın mümkün olmadığı sonucu çıkıyor. Hafif sanayi çok verimli bir birikim kaynağıdır ve şimdi daha da gelişmek için her türlü şansa sahiptir, ancak bu kaynak bitmez tükenmez değildir. Tarım da daha az verimli bir birikim kaynağı değildir, ancak şimdi yeniden yapılanma döneminde kendisi devletin mali desteğine muhtaçtır. Bütçe fazlalıklarına gelince, bunların sınırsız olamayacağını ve olmaması gerektiğini kendiniz biliyorsunuz. O halde geriye ne kalıyor? Ağır sanayi kalıyor. Yani, ağır sanayinin ve öncelikle makine yapımının da fazlalık yaratmasına ulaşılmalıdır. Yani, eski birikim kaynakları güçlendirilip genişletilirken, ağır sanayinin ve öncelikle makine yapımının da fazlalık sağlaması gerçekleştirilmelidir.

Çıkar yol burada yatıyor.

Peki ama bunun için ne gerekiyor? Kötü idareyi bertaraf etmek, sanayinin yardımcı iç kaynaklarını harekete geçirmek, ekonomik muhasebe ilkesini tüm işletmelerimizde yerleştirmek ve sağlamlaştırmak, maliyetleri sistematikman düşürmek, istisnasız tüm sanayi dallarında, sanayi içi birikimi artırmak.

Çıkar yol budur.

Yani: ***Ekonomik muhasebe ilkesini yerleştirmek sağlamlaştırmak, sanayi içi birikimi güçlendirmek*** — görev budur.

VII
YENİTARZDA ÇALIŞMAK, YENİ TARZDA YÖNETMEK

Sanayimizin yeni gelişme koşulları bunlardır, yoldaşlar.

Bu yeni koşulların önemi, sanayi için yeni ilişkiler yaratması, yeni çalışma yöntemleri, yeni yönetme yöntemleri talep etmesidir.

Yani:

a) Böylece, eskiden olduğu gibi artık işgücü sorununda kendiliğinden akışa güvenmemek gerektiği sonucu çıkıyor. Sanayiye işgücü garantilemek için, onu örgütlü biçimde angaje etmek ve çalışmayı mekanize etmek gerekiyor. Bizim çalışma tempomuzda ve bizim üretim boyutlarımızda mekanizasyonsuz idare edilebileceğini sanan, denizi kaşıkla boşaltabileceğine inanıyor demektir.

b) Devamla, sanayide işgücü değişkenliğine daha fazla gözyumulamayacağı sonucu çıkıyor. Bu kötülükten kurtulmak için ücret sistemini yeni tarzda örgütlemek ve işletmelerdeki personeli az çok istikrarlı kılmak gerekiyor.

c) Devamla, üretimde kişisel sorumluluğun yokluğuna daha fazla gözyumulamayacağı sonucu çıkıyor. Bu kötülükten kurtulmak için çalışmayı yeni tarzda örgütlemek, güçleri, her işçi grubunun kendi işi için, makineler için, tezgâhlar için, işin kalitesi için sorumlu olacağı biçimde dağıtmak gerekiyor.

d) Devamla, burjuva Rusya'dan miras devraldığımız o minimum sayıda eski mühendis ve teknisyenlerle eskisi gibi idare etmemizin artık mümkün olmadığı sonucu çıkıyor. Bugünkü tempoyu artırmak ve üretimin bugünkü boyutlarını büyütmek için, işçi sınıfının kendine ait teknik aydınlarına sahip olmasını sağlamak gerekiyor.

e) Devamla, eskiden olduğu gibi, eski ekolden tüm uzmanların, mühendislerin ve teknisyenlerin aynı kefeye konamayacağı sonucu çıkıyor. Değişen durumun hakkını verebilmek için, politikamızı değiştirmeli ve yüzünü kararlılıkla işçi sınıfına doğru çeviren eski ekolden uzmanlara, mühendislere ve teknisyenlere karşı en üst derecede özen sergilemeliyiz.

f) Nihayet, eskiden olduğu gibi, artık eski birikim kaynaklarıyla idare edilemeyeceği sonucu çıkıyor. Sanayi ve tarımın daha da gelişimini garantilemek için yeni birikim kaynaklarının açılmasını, her türlü kötü yönetimin bertaraf edilmesini, ekonomik muhasebe prensibinin yerleştirilmesini, maliyetin düşürülmesini ve sanayi içinde birikimin güçlendirilmesini sağlamak gerekiyor.

Yeni çalışma yöntemleri, iktisadi inşayı yönetmenin yeni yöntemlerini gerektiren, sanayinin yeni gelişme koşulları bunlardır.

Yeni tarzda yönetimi örgütlemek için ne gereklidir?

Bunun için her şeyden önce, ekonomi yöneticilerimizin yeni koşulları kavraması, sanayinin yeni gelişme koşullarını somut olarak incelemesi ve çalışmalarını yeni koşulların gereklerine uygun olarak reorganize etmesi gereklidir.

Bunun için devamla, ekonomi yöneticilerimizin işletmeleri "genelde", "tepelerden" değil de, somut, pratik olarak yönetmeleri, her soruna genel sözler bakış açısından değil de, sıkı pratik yaklaşmaları, meseleleri kağıt üzerinde halletme ya da genel safsata ve şiarlarla yetinmemeleri, bilakis meselenin tekniğine girmeleri, meselenin girdisini çıktısını kavramaları, "ayrıntılar"a girmeleri gereklidir, çünkü şimdi "ayrıntılar"dan büyük şeyler yaratılıyor.

Bunun için devamla, bugünkü hantal, bazen 100-200 işletmeyi kapsayan birliklerin derhal küçültülüp birçok birliğe ayrıştırılması gereklidir. 100 ve daha fazla işletmeyle ilgilenen bir birlik başkanının, bu işletmeleri, bunların üretim olanaklarını, çalışmalarını doğru dürüst tanıyamayacağı açıktır. İşletmeleri tanımayınca, onları yönetecek durumda olmadığı açıktır. Yani birlik başkanlarına işletmeleri doğru tanıma ve yönetme olanağı verilmesi için, fazla sayıda işletme yükünü azaltmak gerekir, birlikleri bir çok birliğe ayırmak ve onları işletmelere daha yakınlaştırmak gerekir.

Bunun için devamla, birliklerimizin ortak yönetimden kişisel yönetime geçmeleri gerekir. Bugün, birlik kurullarında 10-15 kişi oturuyor, dosya tutuyor ve tartışıyor. Böyle yönetmeye devam edilmemelidir yoldaşlar. Kağıt üzerinde "yönetim"e son verilmelidir, gerçek, pratik, Bolşevik çalışmaya alışmak gereklidir. Birliğin tepesinde birlik başkanı ve birkaç vekili kalsın. Birliğin yönetimi için bu tamamen yeterli olacaktır. Kurulun geri kalan üyeleri en iyisi aşağıya, tesislere ve fabrikalara gönderilmelidir. Bu, gerek kendileri gerekse dava için çok daha yararlı olur.

Bunun için devamla, birlik başkanlarının ve vekillerinin işletmeleri daha sık ziyaret etmeleri, daha uzun süre orada kalmaları ve çalışmaları, işletmelerdeki kişileri daha iyi tanımaları ve orada çalışanlara yalnızca akıl öğretmeleri değil, bilakis onlardan da öğrenmeleri gereklidir. Kim şimdi işletmelerden uzakta, bürodan, daireden yönetebileceğine inanıyorsa, yanılmaktadır. Tesisleri yönetmek için, işletmelerdeki kişilerle daha sık temas kurmak gerekir, onlarla canlı ilişki içinde olmak gerekir.

Son olarak, 1931 için üretim plânımızın üzerine birkaç söz. Parti çevresinde üretim plânımızın gerçek dışı, hayata geçirilemez olduğunu temin eden belirli darkafalılar var. Bunlar çevrelerinde her zaman bir "düşünme tembelliği boşluğu" yaymaya hazır olan, fiçedrin'in "aklıevvel tatlısu balıkları" türünden kişilerdir. Üretim plânımız gerçek midir? Kuşkusuz, evet! Yalnızca, gerçekleştirilmesi için gerekli bütün koşullara sahip olduğumuz için bile gerçektir. Yalnızca, gerçekleştirilmesi şimdi salt bize bağlı olduğu, son derece zengin olanaklarımızdan yararlanma yeteneğimize ve irademize bağlı olduğu için bile gerçektir. Bir dizi işletmenin ve sanayi dallarının plânı şimdiden ***fazlasıyla yerine getirmiş*** olması gerçeği başka türlü nasıl açıklanırdı? Dolayısıyla diğer işletmeler ve sanayi dalları da plânı yerine getirebilir ve aşabilir.

Üretim plânının, rakamların ve görevlerin art arda sıralanmasından ibaret olduğunu sanmak aptalca olurdu. Gerçekte üretim plânı, milyonlarca insanın canlı ve pratik faaliyetidir. Bizim üretim plânımızın realitesi, yeni bir yaşam yaratan, milyonlarca emekçidir. Bizim programımızın realitesi canlı insanlardır, hepimiziz, çalışma irademizdir, yeni tarzda çalışmaya hazır oluşumuzdur, plânı yerine getirme kararlılığımızdır. Bu kararlılığa sahip miyiz? Evet, sahibiz. O halde, üretim plânımız gerçekleştirilebilir ve gerçekleştirilmek zorundadır. *(Uzun süren alkışlar.)*

BOLŞEVİZM TARİHİNİN BAZI SORUNLARI ÜZERİNE

"Proletarskaya Revolutsiya" Dergisi Redaksiyonuna Mektup

Değerli Yoldaşlar!

"Proletarskaya Revolutsiya" dergisinde (No. 6, 1930) Slutski'nin Parti düşmanı ve yarı-Troçkist "Savaş Öncesi Krizi Dönemi'nde Alman Sosyal-Demokrasisi Üzerine Bolşevikler" makalesinin tartışma makalesi olarak yayınlanmış olmasını şiddetle protesto ederim.

Slutski, Lenin'in (Bolşeviklerin) Alman sosyal demokrasisinde ve genel olarak savaş öncesi sosyal-demokraside, ***merkezcilik*** tehlikesini küçümsediğini, yani maskeli oportünizm tehlikesini, oportünizmle uzlaşmacılık tehlikesini küçümsediğini iddia ediyor. Başka bir deyişle Slutski meseleleri, sanki Lenin (Bolşevikler) oportünizme karşı uzlaşmaz bir mücadele yürütmemiş gibi koyuyor, çünkü merkezciliğin küçümsenmesi aslında oportünizme karşı tam geliştirilmiş bir mücadeleden vazgeçmektir. Buna göre Lenin savaş öncesi dönemde gerçek bir Bolşevik değildi, buna göre Lenin ancak emperyalist savaş döneminde ya da hatta ancak bu savaşın sonunda gerçek bir Bolşevik oldu.

Slutski makalesinde bunu anlatıyor. Siz ise bu yeniyetme "tarihçi"yi müfteri ve sahtekar olarak damgalamak yerine, onunla tartışmaya giriyorsunuz, ona bir kürsü veriyorsunuz. Slutski'nin makalesinin derginizde tartışma makalesi olarak yayınlanmış olmasını protesto etmeden geçemeyeceğim, çünkü Lenin'in ***Bolşevizmi*** sorunu, Lenin'in oportünizmin belirli bir varyasyonu olarak merkezciliğe karşı ilkesel uzlaşmaz bir mücadele ***yürütüp yürütmediği,*** Lenin'in gerçek bir Bolşevik ***olup olmadığı*** sorunu bir tartışma konusu yapılamaz.

20 Ekim'de MK'ya gönderilen "redaksiyon tarafından" imzalanmış açıklamanızda, redaksiyonun, Slutski'nin makalesini tartışma makalesi olarak yayınlamakla bir hata işlediğini kabul ediyorsunuz. Redaksiyonun açıklaması büyük bir gecikmeyle yayınlanmış olsa da, bu tabii ki iyidir. Ama açıklamanızda, "Redaksiyonun, Bolşeviklerle, savaş öncesi dönemin II. Enternasyonal'i arasındaki karşılıklı ilişkilerle ilgili tüm sorunlar çevresinin, Proletarskaya Revolutsiya'da işlenmesine devam edilmesini, politik olarak son derece aktüel ve gerekli gördüğünü" ilan ederek, açıklamanızda yeni bir hataya düşüyorsunuz. Bu insanları yeniden, Bolşevizmin aksiyomları olan sorunlar üzerine tartışmaya çekmeyi amaçladığınız anlamına geliyor. Bu sizin yeniden Lenin'in Bolşevizmi sorununu aksiyom olmaktan çıkarıp, "daha işlenmeyi" gerektiren bir sorun haline getirmeyi amaçladığınız anlamına geliyor. Niçin, hangi nedenle?

Leninizmin her renkten oportünizme karşı, bunlar arasında Batı'daki merkezciliğe karşı (Kautsky), bizdeki merkezciliğe (Troçki v.d.) karşı da amansız mücadele içinde ortaya çıktığı, geliştiği ve güçlendiğini herkes biliyor. Bunu Bolşevizmin doğrudan düşmanları bile inkar edemez. Bu bir aksiyomdur. Ama siz bir aksiyomu, "daha işlenmesi" gereken bir sorun haline getirerek bizi geri çekiyorsunuz. Niçin? Hangi nedenle? Bolşevizmin tarihini bilmemekten mi? Slutski ve Troçki'nin diğer öğrencileri, ağızlarının tıkandığını iddia edemesinler diye, çürük bir liberalizm aşkına mı? Bolşevizmin özbeöz çıkarları zararına ifa edilen oldukça tuhaf bir liberalizm ...

Aslında redaksiyon, Slutski'nin makalesinde, bir tartışmada araştırılmaya değer ne buluyor?

1— Slutski, Lenin'in (Bolşeviklerin), Alman Sosyal-Demokrasisinin oportünistlerinden, savaş öncesi II. Enternasyonal oportünistlerinden kopmaya, ayrılmaya yönelik bir çizgi izlemediğini iddia ediyor. Slutski'nin bu Troçkist tezi üzerine tartışmak istiyorsunuz. Ama bunda tartışacak ne var? Slutski'nin Lenin'e, Bolşeviklere basitçe iftira ettiği açık değil midir? İftirayı damgalamak gerekir, tartışma konusu yapmak değil.

Gerçekten Bolşevik olan her Bolşevik, Lenin'in, daha savaştan uzun süre önce, yaklaşık olarak 1903-1904'den beri, Rusya 'da Bolşevik grup oluşmaya başladığında ve Alman Sosyal-Demokrasisi içinde solcular ilk kez kendilerini hissettirdiklerinde, gerek bizde, Rusya Sosyal-Demokrat Partisi'nde, gerekse de II. Enternasyonal'de, özellikle Alman Sosyal-Demokrasisi içinde, oportünizmden kopmaya ayrılmaya yönelik bir çizgi izlediğini bilir.

Her Bolşevik, tam da bu yüzden Bolşeviklerin daha o zamanlar (1903-1905) II. Enternasyonal safları içinde "bölücüler" ve "bozguncular" onurlu ününü kazandığını bilir. Ama eğer II. Enternasyonal'deki, ve özellikle Alman Sosyal-demokrasisi içindeki solcular, "kopma", "bölünme" sözcüklerini ifade etmekten bile korkan zayıf ve güçsüz, örgütsel olarak birlik içinde olmayan, ideolojik olarak donanmamış bir grup oluşturuyorlardıysa, Lenin, Bolşevikler ne yapabilirdi? Herhalde Lenin'in, Bolşeviklerin, Batı'nın partileri içinde, solcuların yerine bir ayrılığı Rusya'dan gerçekleştirmesi gerektiği talep edilemez.

Örgütsel ve ideolojik zayıflığın, sol sosyal-demokratların yalnızca savaş öncesi dönemde karakteristik bir özelliği olmadığından hiç söz etmiyorum. Bu negatif özelliği solcular, bilindiği gibi, savaş sonrası dönemde de korudular. Lenin'in, Ekim 1916'da, yani savaşın başlangıcından iki yıldan fazla bir zaman geçtikten sonra yayınlanmış olan "Junius Broşürü Üzerine"* ünlü makalesinde, Alman sol sosyal-demokratları hakkındaki değerlendirmesini herkes bilir; burada Lenin,

* ***Junius*** *— Rosa Luxemburg, Alman sosyal-demokrasisinde solcuların lideri.*

Almanya'da sol sosyal-demokratların bir dizi son derece ciddi politik hatalarını eleştirerek, ***"Kautskyci alçakça ikiyüzlülük, hasis ruhluluk, oportünizme karşı 'lütufkarlık' ağı tarafından her yönden büyülenmiş t ü m Alman solcularının zayıflığı"***ndan söz eder ve şöyle der: ***"Junius, Almanların sol sosyal-demokratlarının bile — bir ayrılıktan ürken ve devrimci şiarları sonuna kadar ifade etmekten korkan "atmosferi"nden kendisini tamamen kurtaramadı."***

II. Enternasyonal'in tüm grupları arasında Rus Bolşevikleri o zaman, örgütsel deneyimleri ve ideolojik donatımları temelinde, Rus sosyal-demokrasisi içinde kendi oportünistlerinden doğrudan kopma, ayrılma anlamında ciddi bir şey yapabilecek biricik gruptu. Eğer Slutskiler, Lenin'in ve Rus Bolşeviklerinin oportünistlerle (Plehanov, Martov, Dan) kopuşmayı örgütlemek ve merkezcileri (Troçki ve Ağustos blokunun diğer yandaşları) kovmak için tüm güçlerini ortaya koymadıklarını kanıtlamak değil de, yalnızca varsaymayı deneseydi, o zaman Lenin'in Bolşevizmi üzerine, Bolşeviklerin Bolşevizmi üzerine tartışı-labilirdi. Ama mesele tam da Slutskilerin böylesine zırdeli bir varsayım lehine tek bir kelime bile söylemeye cesaret edememelerindedir. Rus Bolşeviklerinin yürüttüğü (1904-1912) herkes tarafından bilinen, her renkten oportünistlerden kopma kararlı politikası gerçeği, böyle bir varsayımı kesinlikle çürüttüğü için buna cesaret edemiyorlar. Daha ertesi gün teşhir edileceklerini bildikleri için buna cesaret edemiyorlar.

fiu sorunun sorulması gerekiyor: Rus Bolşevikleri, emperyalist savaştan çok önce (1904-1912) kendi oportünistlerinden ve merkezci uzlaşmacılarından kopmayı aynı zamanda II. Enternasyonal'deki oportünistlerden ve merkezcilerden kopmaya, ayrılmaya yönelik bir çizgi izlemeden yürütebilir miydi? Rus Bolşeviklerinin, oportünistlere ve merkezcilere karşı politikalarını, Batı'daki solcuların politikası için bir örnek olarak gördüklerinden kim kuşku duyabilir? Rus Bolşeviklerinin, Batı'daki sosyal-demokratları, özellikle Alman sosyal-demokrasi-sindeki solcuları, oportünistlerinden ve merkezcilerden ayrılmaları için her biçimde sıkıştırdıklarından kim kuşku duyabilir? Batı'daki sol sosyal-demokratların, Rus Bolşeviklerinin izinden yürüme olgunluğunu gösterememiş olmaları, Lenin'in ve Rus Bolşeviklerinin suçu değildir.

2— Slutski Lenin'i ve Bolşevikleri, Alman sosyal-demokrasisi içindeki solcuları kesinlikle ve kayıtsız şartsız desteklememekle, yalnızca ciddi ihtiraz kayıtlarıyla desteklemekle, fraksiyoncu düşüncelerin solcuları sınırsız desteklemelerine engel olduğuyla suçluyor. Bu palavracı ve baştan sona yalan suçlamayı tartışmak istiyorsunuz. Aslında bunda tartışacak ne var? Slutski'nin bunda manevra yaptığı ve Lenin'le Bolşeviklere karşı yalan suçlamasıyla, Almanya'da solcuların tavrındaki gerçek eksiklikleri örtmeye çalıştığı açık değil midir? Bolşeviklerin, eğer işçi sınıfına ve devrimine ***ihanet*** etmek ***istemiyorlarsa*** sürekli olarak Bolşevizmle Menşevizm arasında yalpalayan Almanya'daki solcuları, ciddi ihtiraz kayıtları, ***olmaksızın,*** hatalarına ciddi eleştiriler ***getirmeksizin*** destekleyemeyecekleri açık değil midir? Dolandırıcı manevraları damgalamak gerekir, tartışma konusu yapmak değil.

Evet, Bolşevikler Almanya'daki sosyal-demokratları, onların yarı-Menşevik hatalarını eleştirerek, belirli ciddi ihtiraz kayıtlarıyla desteklediler. Bunun için onları kutlamak gerekir, suçlamak değil.

Bundan kuşku duyanlar var mı?

Tarihte en bilinen olaylara dönelim.

a) 1903 yılında Rusya'da Bolşeviklerle Menşevikler arasında, parti üyeliği sorununda ciddi görüş ayrılıkları ortaya çıktı. Parti üyeliğine dair formülasyonlarıyla Bolşevikler, Parti'nin proleter olmayanların baskınına uğramasına karşı, örgütsel bir baraj kurmak istiyorlardı. Böyle bir baskın tehlikesi o zaman Rus devriminin burjuva-demokratik karakterinden dolayı son derece reeldi. Rus Menşevikleri, Parti'nin kapılarını proleter olmayan unsurlara ardına kadar açan tam tersi bir bakış açısını savundular. Rus devriminin sorunlarının uluslararası devrimci hareket için sahip olduğu önem karşısında, Batı Avrupa sosyal-demokratları meseleye müdahale etme kararı aldılar. Almanya'daki solcu sosyal-demokratlar da, solcuların o zamanki liderleri Parvus ve

Rosa Luxemburg da müdahale etti. Ve ne oldu? İkisi de Bolşeviklere karşı, Menşeviklerden yana oldular. Bu arada Bolşeviklere karşı, ultra merkezcilik ve Blanquist eğilimler suçlaması yapıldı. Daha sonra bu saçma sapan ve darkafalı nitelemeler Menşevikler tarafından benimsenip bütün dünyaya yayıldı.

b) 1905 yılında Rusya'da Bolşeviklerle Menşevikler arasında Rus devriminin karakteri üzerine görüş ayrılıkları ortaya çıktı. Bolşevikler, proletaryanın hegemonyası altında, işçi sınıfının köylülükle ittifakı düşüncesini savundular. Bolşevikler, burjuva-demokratik devrimden, derhal sosyalist devrime geçmek için, proletarya ve köylülüğün devrimci-demokratik diktatörlüğünü hedeflemek gerektiğini iddia ediyorlardı, bunun için köy yoksulluğunun desteğini garantilemek gerekliydi. Rusya'da Menşevikler, burjuva-demokratik devrimde proletaryanın hegemonyası düşüncesini reddettiler, işçi sınıfının köylülükle ittifakı politikasının yerine, liberal burjuvaziyle anlaşma politikasını yeğlediler, proletarya ve köylülüğün devrimci-demokratik diktatörlüğünü ise, burjuva devriminin gelişimine ters düşen gerici, Blanquist bir şema olarak ilan ettiler. Bu tartışmalarda Alman sosyal-demokrasisi içindeki solcuların, Parvus ve Rosa Luxemburg'un tutumu ne oldu? Baştan sona işçi sınıfının köylülükle ittifakı politikasının Menşevik yadsımasıyla dolu, ütopik, yarı-Menşevik bir sürekli devrim şeması (Marx'ın devrim şemasının bir karikatürü) icat ettiler ve bunu, proletarya ve köylülüğün devrimci-demokratik diktatörlüğü Bolşevik şemasının karşısına çıkardılar. Daha sonra sürekli devrimin bu yarı-Menşevik şeması Troçki tarafından (kısmen Martov tarafından) benimsenip Leninizme karşı bir mücadele aracı haline getirildi.

c) Savaş öncesi dönemde II. Enternasyonal partilerinde en aktüel sorunlardan biri olarak ulusal sorun ve sömürge sorunu ön plâna çıktı, ezilen uluslar ve sömürgeler sorunu, ezilen ulusların ve sömürgelerin kurtuluşu sorunu, emperyalizme karşı mücadelenin yöntemleri sorunu, emperyalizmin devrilmesinin yolları sorunu ön plâna çıktı. Proleter devrimin gelişmesi ve emperyalizmin kuşatılması yararına Bolşevikler, ezilen ulusların ve sömürgelerin kurtuluş hareketlerini

ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı temelinde destekleme politikasını önerdiler; ileri ülkelerin proleter devrimiyle sömürgelerin ve ezilen ülkelerin halklarının devrimci kurtuluş hareketlerinin birleşik cephesi şemasını geliştirdiler. Tüm ülkelerin oportünistleri, tüm ülkelerin sosyal-şovenleri ve sosyal-emperyalistleri bununla bağıntılı olarak hemen Bolşeviklerin üstüne saldırdı. Bolşevikler kuduz köpekler gibi kovalandı. O zaman Batı'daki sol sosyal-demokratların tutumu neydi? Yarı-Menşevik bir emperyalizm teorisi geliştirdiler, Marksist kavranışıyla ulusların kendi kaderlerini tayin (ayrılma ve kendi devletlerini kurma dahil) ilkesini reddettiler, sömürgelerin ve ezilen ülkelerin kurtuluş hareketinin büyük devrimci öneme sahip olduğu tezini geri çevirdiler, proleter devrimle ulusal kurtuluş hareketlerinin birleşik cephesi olanağı tezini geri çevirdiler ve ulusal sorunun ve sömürge sorununun tek kelimeyle küçümsenmesinden başka bir anlama gelmeyen bu yarı-Menşevik yamalı bohçayı, Bolşeviklerin Marksist şemasının karşısına koydular. Troçki'nin daha sonra bu yarı-Menşevik yamalı bohçayı benimseyip Leninizme karşı mücadele aracı olarak kullandığı biliniyor.

Almanya'daki sol sosyal-demokratlarının herkes tarafından bilinen hataları bunlardır.

Alman sollarının, Lenin tarafından ilgili makalelerde şiddetle eleştirilen diğer hatalarından hiç söz etmiyorum.

Ekim Devrimi döneminde Bolşeviklerin politikasını değerlendirmede işledikleri hatalardan da hiç söz etmiyorum.

Alman sollarının, bu savaş öncesi dönemin tarihine ait hataları, sol sosyal-demokratların, sol pozisyonlarına rağmen kendilerini Menşevik safradan henüz kurtaramadıklarını değilse, ya neyi kanıtlıyor?

Elbette, Almanya'daki solcuların yalnızca ciddi hataları yoktu. Gösterebilecekleri büyük ve ciddi devrimci eylemleri de var. Burada, bir dizi kazanımlarını ve iç politika sorunlarında ve özellikle seçim hakkı kampanyasında, parlamenter ve parlamento dışı mücadele, genel

grev, savaş, Rusya'da 1905 Devrimi vs. sorunlarında devrimci tavırlarını düşünüyorum. Tam da bu yüzden Bolşevikler onlara solcular olarak güvendi ve destekledi ve onları ileri doğru itekledi. Ancak bu, sol sosyal-demokratların Almanya'da aynı zamanda bir dizi en ciddi politik ve teorik hataya sahip oldukları, Menşevik safradan henüz kurtulamamış oldukları ve bu yüzden Bolşevikler tarafından en ciddi eleştiriye tabi tutulmaları gerektiği gerçeğini ortadan kaldırmıyor ve kaldıramaz.

Lenin'in ve Bolşeviklerin, eğer işçi sınıfının çıkarlarına, devrimin çıkarlarına, komünizme ihanet etmek istemiyorlarsa, Batı'daki sol sosyal-demokratları ***ciddi ihtiraz kayıtları olmaksızın, hatalarının ciddi eleştirisi olmaksızın*** destekleyip destekleyemeyeceklerine şimdi kendiniz karar verin.

Eğer Bolşevik olsaydı, Lenin'e ve Bolşeviklere bunlardan dolayı müteşekkir olması gerekirken, suçlama yönelten Slutski'nin, kendisini yarı-Menşevik, maskelenmiş Troçkist olarak tümüyle ele verdiği açık değil midir?

Slutski, Lenin'in ve Bolşeviklerin Batı'daki solcuları değerlendirirken fraksiyoncu düşüncelerden hareket ettiklerini, dolayısıyla Rus Bolşeviklerinin, uluslararası devrimin büyük davasını kendi fraksiyon çıkarlarına kurban ettiklerini varsayıyor. Böyle bir varsayımdan daha alçakça ve daha bayağıca bir şey olamayacağını kanıtlamak herhalde gereksizdir. Daha alçakça birşey olamaz, çünkü Menşevikler arasında en boşkafalılar bile, Rus devriminin, Rusların özel meselesi olmadığını, tersine tüm dünya işçi sınıfının meselesi olduğunu, proleter dünya devriminin meselesi olduğunu anlamaya başlıyorlar. Daha bayağıca bir şey olamaz, çünkü II. Enternasyonal'in profesyonel iftiracıları bile, Bolşeviklerin tutarlı ve sonuna kadar devrimci enternasyonalizminin, tüm ülkelerin işçileri için proleter enternasyonalizminin örnek modeli olduğunu kabul etmeye başlıyorlar.

Evet, Rus Bolşevikleri Rus devriminin; parti, Marksistlerin burjuva-demokratik devrime tavrı, işçi sınıfı ve köylülüğün ittifakı,

proletaryanın hegemonyası, parlamenter ve parlamento dışı mücadele, genel grev, burjuva-demokratik devrimin sosyalist devrime geçişi, proletarya diktatörlüğü, emperyalizm, ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı, ezilen ulusların ve sömürgelerin kurtuluş hareketi, bu hareketlerin desteklenmesi politikası sorunları vs. gibi temel sorunlarını ön plâna çıkardılar. Bu sorunları, Batı'daki sol sosyal-demokratların devrimci sağlamlığını sınadıkları mihenk taşı olarak ön plâna çıkardılar. Buna hakları var mıydı? Evet, vardı. Böyle davranmak yalnızca hakları değil, görevleriydi de. Böyle davranmak görevleriydi, çünkü bütün bu sorunlar aynı zamanda, Bolşeviklerin politikalarını, taktiklerini onun görevlerine tabi kıldıkları dünya devriminin temel sorunlarıydı. Böyle davranmak görevleriydi, çünkü II. Enternasyonal'in şu ya da bu grubunun devrimci özü ancak bu tür sorunlarda gerçekten sınanabilirdi. Sormak gerekiyor: Burada Rus Bolşeviklerinin "fraksiyon ruhu" nerede ve bunun fraksiyoncu düşüncelerle ne ilgisi var?

Lenin daha 1902'de "Ne Yapmalı?" eserinde şöyle yazıyordu: ***"Tarih şimdi önümüze, herhangi bir başka ülkenin proletaryasın'ın en yakın görevlerinin tümünden daha devrimci olan en yakın görevi koydu".*** Ve ***"bu görevin gerçekleştirilmesi, yalnızca Avrupai değil, bilakis (şimdi söyleyebiliriz) Asyai gericiliğin de en güçlü kalesinin parçalanması, Rus proletaryasını uluslararası devrimci proletaryanın öncüsü haline getirecektir."*** "Ne Yapmalı?" eserinin yayınlanmasının üzerinden otuz yıl geçti. Bu dönemde olayların, Lenin'in sözlerini parlak biçimde onayladığını inkar etmeye kimse cesaret edemiyor. Ama buradan, Rus devriminin, dünya devriminin düğüm noktası olduğu (ve öyle kaldığı), Rus devriminin temel sorunlarının aynı zamanda dünya devriminin temel sorunları olduğu (ve olmaya devam ettiği) sonucu çıkmıyor mu?

Batıdaki sol sosyal-demokratların devrimci özünün ancak bu tür temel sorunlarda sınanabildiği açık değil midir?

Bu sorunları "fraksiyoncu" sorunlar olarak gören insanların, ken-

dilerinin tamamen boşkafalı ve yozlaşmışlığını ele verdikleri açık değil midir?

3— Slutski, Lenin'in (Bolşeviklerin) merkezciliğe karşı kararlı ve uzlaşmaz mücadelesini kanıtlayan yeterli resmi belgelerin henüz bulunmadığını iddia ediyor. O, bu bürokratik tezle, Lenin'in (Bolşeviklerin) II. Enternasyonal'de merkezcilik tehlikesini küçümsediği iddiası lehinde çürütülemez bir kanıtmış gibi oynuyor. Ve sizler, bu kuyruklu yalana, bu külhanca kılı kırk yarmacılığa karşı tartışma yürütmek istiyorsunuz. Ama bunun tartışılacak nesi var? Slutski'nin, belgeler üzerine gevezelikle kendi sözde zihniyetinin zavallılığını ve yanlışlığını örtmeye çalıştığı baştan açık değil midir?

Slutski, mevcut Parti belgelerini yetersiz buluyor. Niçin, hangi nedenle? II. Enternasyonal üzerine ve Rus sosyal-demokrasisi içindeki parti içi mücadeleye ilişkin herkesçe bilinen belgeler, oportünistlere ve merkezcilere karşı mücadelede Lenin'in ve Bolşeviklerin devrimci uzlaşmazlığını göstermeye yetmiyor mu? Slutski, bu belgeleri hiç biliyor mu acaba? Daha ne belgeye ihtiyacı var?

Varsayalım ki, zaten bilinen belgelerin dışında daha bir yığın başka belge, diyelim ki, bir kez daha merkezciliği yok etmek gerektiğinden söz eden Bolşeviklerin kararları bulunmuş olsun. Tek başına kâğıt belgelerin varlığı, Bolşeviklerin merkezciliğe karşı gerçek devrimci özünü ve gerçek uzlaşmazlığını göstermeye yeterlidir anlamına mı gelir bu? İflah olmaz bürokratlar dışında kim yalnızca kağıt belgelere güvenebilir ki? Partilerin ve önderlerin yalnızca açıklamalarına göre değil, herşeyden önce ***eylemlerine*** göre sınanması gerektiğini arşiv farelerinden başka kim kavramaz ki? Tarih, rahatsız edici eleştiricilerden yakasını kurtarmak için herhangi devrimci bir kararı bonkörce imzalamış olan az sosyalist tanımaz. Ama bu, onların bu kararları ***pratiğe geçirdiği*** anlamına gelmez. Yine tarih, ***diğer*** ülkelerin işçi partilerinden, ağzından köpükler saçarak en devrimci eylemleri talep eden az sosyalist tanımaz. Ama bu, onların kendi partilerinde ya da kendi ülkelerinde, ***kendi*** oportünistleri önünde, ***kendi*** burjuvazileri önünde ***yelkenleri suya indirmedikleri***

anlamına gelmez. İşte bu nedenle Lenin bize, devrimci partileri, akımları, önderleri açıklamaları ve kararları temelinde değil, ***eylemleri*** temelinde sınamamızı öğretmemiş midir?

Slutski'nin, merkezcilik karşısındaki tavırlarında Lenin'in ve Bolşeviklerin uzlaşmazlığını gerçekten sınamak istiyorduysa, yazısında tek tek belgeleri ve iki-üç özel mektubu ***temel*** almak yerine, Bolşevikleri ***eylemleri, tarihleri, davranışları*** temelinde sınaması gerektiği açık değil midir? Bizde Rusya sosyal-demokrasisinde hiç mi oportünist, hiç mi merkezci yoktu acaba? Bolşevikler bütün bu akımlara karşı kararlı ve uzlaşmaz bir mücadele yürütmediler mi acaba? Bu akımlar gerek ideolojik gerek örgütsel bakımdan Batı'daki oportünistlerle ve merkezcilerle bağlı değil miydiler acaba? Bolşevikler, oportünistleri ve merkezcileri dünyada başka hiçbir sol grubun yapmadığı gibi parçalamadılar mı acaba: Tüm bunlardan sonra, Lenin ve Bolşeviklerin merkezcilik tehlikesini küçümsedikleri hâlâ nasıl söylenebilir? Slutski, Bolşeviklerin karakteristiği açısından tayin edici bir öneme sahip olan bu olguları niçin gözardı etti? Lenin'i ve Bolşevikleri sınamanın en güvenilir yöntemini, onları eylemlerine göre, davranışlarına göre sınama yöntemini niçin uygulamadı? Niçin daha az güvenilir bir yöntemi, tesadüfen biraraya getirilmiş kağıtları karıştırma yöntemini tercih etti?

Çünkü, Bolşevikleri sınamanın daha güvenilir yöntemini, onları eylemleri temelinde sınama yöntemini uygulamak, Slutski'nin tüm zihniyetini bir çırpıda altüst ederdi.

Çünkü, Bolşevikleri eylemleri temelinde sınamak, dünyada oportünistleri ve merkezcileri tamamen hezimete uğratan ve Parti'den sürüp atan tek devrimci örgütün Bolşevikler olduğunu gösterirdi.

Çünkü, Bolşeviklerin gerçek eylemlerine ve gerçek tarihine başvurmak, Slustki'nin öğretmenlerinin, Troçkistlerin, Rusya'da merkezciliği besleyen ve bu amaçla merkezciliğin yuvası olarak Ağustos Bloku kılığında özel bir örgütü yaratan ***ana*** ve ***esas*** grup olduğunu ortaya çıkarırdı.

Çünkü, Bolşevikleri eylemleri temelinde sınamak, Troçkizmin savaş öncesi dönemdeki merkezci karakterini, Lenin ve Bolşevikleri

merkezcilik tehlikesini küçümsemekle suçlayarak gizlemeye çalışan Slustki'yi, Partimizin tarihini tahrif eden kesin bir kalpazan olarak teşhir ederdi.

İşte Slustki'nin ve makalesinin durumu böyledir, redaktör yoldaşlar.

Görüyorsunuz ki, yazı kurulu, Partimizin tarihinin bir tahrifatçısıyla tartışmaya izin vermekle bir hata işlemiştir.

Redaksiyonu bu yanlış yola sokan nedir?

Onun bu yola, şu anda Bolşeviklerin bir kısmı arasında belli bir yaygınlık kazanmış olan kokuşmuş liberalizm tarafından sokulduğunu sanıyorum. Bazı Bolşevikler, Troçkizmin komüniz-min bir fraksiyonu olduğunu gerçi yanılan, az aptallıklar yapmayan, hatta bazen Sovyet düşmanı olan, ama yine de komünizmin bir fraksiyonu olduğunu düşünüyorlar. Troçkistlere ve Troçkistçe düşünenlere karşı belli bir liberalizm bundandır. Troçkizm hakkında böyle bir anlayışın son derece yanlış ve zararlı olduğunu kanıtlamaya gerek yoktur herhalde. Gerçekte Troçkizm çoktandır komünizmin bir fraksiyonu olmaktan çıkmıştır. Gerçekte Troçkizm, komünizme karşı, Sovyet iktidarına karşı, SSCB'de sosyalizmin inşasına karşı, mücadele veren, karşı-devrimci burjuvazinin öncü müfrezesidir.

Karşı-devrimci burjuvaziye, ülkemizde sosyalizmin kurulmasının olanaksızlığı tezi şeklinde, Bolşeviklerin yozlaşmasının kaçınılmazlığı tezi şeklinde ve buna benzer bir çok manevi ideolojik silahı kim sağladı? Bu silahı ona Troçkizm sağladı. SSCB'de tüm Sovyet düşmanı grupların, Sovyet iktidarına karşı mücadelelerinin kaçınılmazlığını gerekçelendirmeye çalışırken, Troçkizmin ülkemizde sosyalizmin inşasının olanaksızlığı, Sovyet iktidarının yozlaşmasının kaçınılmazlığı, kapitalizme geri dönüş ihtimali ünlü tezine dayanmaları olgusu rastlantı olarak değerlendirilemez.

SSCB'de karşı-devrimci burjuvaziye, Sovyet iktidarına karşı açık eylem denemeleri biçiminde taktik bir silahı kim sağladı? Bu silahı ona, 7 Kasım 1927'de Moskova ve Leningrad 'da Sovyet düşmanı gösteriler düzenlemeye çalışan Troçkistler sağladı. Sovyet düşmanı Troçkist eylemlerin burjuvazinin sırtını sıvazladığı ve burjuva uzmanların

baltalama çalışmasını zincirlerinden boşandırdığı bir olgudur.

Karşı-devrimci burjuvaziye, Sovyet düşmanı yeraltı örgütleri oluşturma denemeleri biçiminde örgütsel bir silahı kim sağladı? Ona bu silahı, kendilerine ait illegal bir anti-Bolşevik grup örgütleyen Troçkistler sağladı. Troçkistlerin Sovyet düşmanı yeraltı çalışmasının, SSCB'de, Sovyet düşmanı gruplaşmaların örgütsel biçimlenişini kolaylaştırdığı bir olgudur.

Troçkizm, karşı-devrimci burjuvazinin bir öncü müfrezesidir.

Bu nedenle,Troçkizme karşı liberalizm, o yenilmiş de olsa ve yüzüne maske de taksa, işçi sınıfına karşı cürüme, ihanete varan bir budalalıktır.

Bu nedenle, bazı "edebiyatçılar"ın ve "tarihçiler"in yazınımıza yüzü maskeli Troçkist pılıpırtıyı gizlice sokma girişimleri, Bolşeviklerden kesin bir red yanıtı görmelidir.

Bu nedenle, Troçkist kaçakçılarla edebi bir tartışmaya izin verilmemelidir.

Bana öyle geliyor ki, Troçkist kaçakçı türünden "tarihçiler" ve "edebiyatçılar", şimdilik, kaçakçılık işlerini iki yönde yapmaya özen gösteriyorlar.

Birincisi, Lenin'in savaş-öncesi dönemde merkezcilik tehlikesini küçümsediğini kanıtlamaya çabalıyorlar. Dolayısıyla, Lenin'in o sıralar henüz gerçek bir devrimci olmadığını, ancak savaştan sonra, Troçki'nin yardımıyla "yeniden silahlandıktan" sonra böyle biri haline geldiğini bulup çıkarmak tecrübesiz okuyucuya bırakılıyor. Bu türden kaçakçıların tipik temsilcisi olarak Slustki görülebilir.

Slutski ve hempalarının, kendileriyle uzun süre uğraşmaya değmediğini yukarıda görmüştük.

İkincisi, Lenin'in savaş öncesi dönemde, burjuva-demokratik devrimin sosyalist devrime geçmesi zorunluluğunu anlamadığını kanıtlamaya çabalıyorlar. Dolayısıyla, Lenin'in o sıralar henüz gerçek bir Bolşevik olmadığını, böylesi bir geçişin zorunluluğunu ancak savaştan sonra, Troçki'nin yardımıyla "yeniden silahlandıktan" sonra kavradığını bulup çıkarmak tecrübesiz okuyucuya bırakılıyor. Bu tür-

den kaçakçıların tipik temsilcisi olarak, "SBKP(B) Tarihi Dersleri"nin yazarı Voloseviç görülebilir.

Gerçi Lenin daha 1905'te şunları yazıyordu: ***"Demokratik devrimden derhal, gücümüz ölçüsünde, bilinçli ve örgütlü proletaryanın gücü ölçüsünde, sosyalist devrime geçmeye başlayacağız. Biz sürekli devrimden yanayız. Yarı yolda durmayacağız."*** Gerçi Lenin'in yazılarında benzer türden olgular ve belgeler çok sayıda bulunabilir. Ama, Lenin'in yaşamına ve faaliyetine ilişkin olgular Voloseviç'leri ne ilgilendirir? Voloseviç'ler kendilerine Bolşevik süsü verdikten sonra, anti-Leninist kaçak mallarını sokabilmek, Bolşevikler hakkında yalanlar yaymak ve Bolşevik Partisi'nin tarihini tahrif etmek için yazıyorlar.

Görüyorsunuz ki, Voloseviç'ler de Slustki'ler ayarında.

İşte Troçkist kaçakçıların "içyüzü" budur.

Siz kendiniz de anlamalısınız ki, hizmetlerine bir tartışma kürsüsü sunarak, böyle "tarihçiler"in kaçakçılık faaliyetlerini kolaylaştırmak "Proletarskaya Revolutsiya" yazı kurulunun işi değildir.

Bana göre, yazı kurulunun görevi, Bolşevizm tarihinin sorunlarının ele alınmasını layık olduğu yüksekliğe çıkarmak, Partimizin tarihinin incelenmesini bilimsel, Bolşevik kanallara yöneltmek, Troçkistlere ve Partimizin tarihinin tüm diğer kalpazanlarına karşı artırılmış bir dikkatle karşı çıkmak ve bunların maskelerini sistemli bir biçimde düşürmektir.

Bu, bizim kendi tarihçilerimizden bazıları bile —tırnak içinde yazılmayan tarihçilerimizden, Partimizin ***Bolşevik*** tarihçilerinden söz ediyorum—, Slustki ve Voloseviç'lerin değirmenine su taşıyan yanlışlardan arınmış olmadığı için, bir o kadar daha zorunludur. Ne yazık ki, burada, SBKP(B) tarihi üzerine kitapları, üstün yönlerine rağmen, ilkesel ve tarihsel karakterde bir dizi hata içeren Yaroslavski yoldaş da bir istisna oluşturmuyor.

Komünist selamlar

J. Stalin

"Proletarskaya Revolutsiya" dergisi
No. 6 (113), 1931

BİRİNCİ BEŞ YILLIK PLÂN'IN SONUÇLARI

SBKP(B) MK ve MKK'nın Ortak Plenumu'na
Sunulan Rapor
7 Ocak 1933

I
BEŞ YILLIK PLÂN'IN ULUSLARARASI ÖNEMİ

Yoldaşlar! Beş Yıllık Plân dünyaya gözlerini açtığında, onun muazzam bir uluslararası öneme sahip olabileceğini kimse düşünmemişti. Tam tersine, birçokları Beş Yıllık Plân'ın Sovyetler Birliği'nin özel bir meselesi olduğuna, önemli ve ciddi olmasına rağmen, yine de Sovyetler Birliği'nin bir ulusal özel meselesi olduğuna inanıyorlardı.

Ne var ki tarih, Beş Yıllık Plân'ın uluslararası öneminin ölçülemeyecek derecede büyük olduğunu göstermiştir. Tarih, Beş Yıllık Plân'ın Sovyetler Birliği'nin özel meselesi değil, bütün uluslararası proletaryanın meselesi olduğunu göstermiştir.

Daha Beş Yıllık Plân dünyaya gözlerini açmadan çok önce, mü-

dahalecilere karşı mücadeleyi sonuçlandırdığımız ve ekonomik inşa yolunda yürümeye koyulduğumuz dönemde, daha o zamanlar Lenin, ekonomik inşamızın büyük uluslararası öneme sahip olduğunu Sovyet iktidarının ekonomik inşa yolunda ileriye doğru attığı her adımın, kapitalist ülkelerdeki çok çeşitli kesimler arasında güçlü yankılar bulduğunu ve insanları, proleter devrimin taraftarları ve karşıtları olmak üzere iki kampa böldüğünü söylemişti.

Lenin o zaman şöyle demekteydi:

> "Şimdi uluslararası devrimi, esas olarak, ekonomi politikamızla etkiliyoruz. Herkesin, dünyanın bütün ülkelerindeki istisnasız ve abartmasız bütün emekçilerin gözü Rus Sovyet Cumhuriyeti'ne çevrilmiştir. Bu başarılmıştır... Mücadele dünya ölçeğinde, bu alana taşınmıştır. Bu görevi çözersek, uluslararası ölçekte mutlaka ve nihai olarak kazanacağız. O nedenle bizim için ekonomik inşa sorunları olağanüstü bir önem kazanmaktadır. Bu cephede yavaş, tedrici —çabucak olmaz—, fakat sürekli bir yükselme ve ilerlemeyle zafere ulaşmak zorundayız." (Bkz. Lenin, Bütün Eserler, C. 26, s. 514, Rusça.)

Bu sözler, müdahalecilere karşı mücadeleyi sonuçlandırdığımız, kapitalizme karşı askeri mücadeleden ekonomik cephede mücadeleye, ekonomik inşa dönemine geçtiğimiz bir dönemde söylenmiştir.

O zamandan bu yana yıllar geçti; ve Sovyet iktidarının ekonomik inşa alanında attığı her adım, geçen her yıl, her çeyrek yıl, Lenin yoldaşın sözlerinin doğruluğunu parlak biçimde doğrulamıştır.

Fakat, Lenin'in sözlerinin doğruluğunun en parlak teyidi, inşamızın Beş Yıllık Plân'ı, bu Plân'ın doğuşu, gelişimi ve gerçekleştirilmesidir. Gerçekten de, ülkemizde ekonomik inşa yolunda attığımız hiçbir adım, Amerika, Avrupa ve Asya'nın kapitalist ülkelerindeki en çeşitli kesimler arasında, Beş Yıllık Plân sorunu, onun gelişimi ve gerçekleştirilmesi kadar yankı bulmamıştır.

İlk başlarda Beş Yılık Plân burjuvazi ve burjuva basını tarafından alay ve küçümsemeyle karşılanmıştı. O günlerde Beş Yıllık Plân'ımızı "hayalcilik", "sabuklama", "ütopya" olarak adlandırıyorlardı.

Daha sonraları, Beş Yıllık Plân'ın gerçekleştirilmesinin reel sonuçlar göstermeye başladığı ortaya çıkınca, silah başına borusu çalmaya koyuldular ve Beş Yıllık Plân'ın kapitalist ülkelerin varlığını tehdit ettiğini, plânın gerçekleşmesinin Avrupa pazarlarını mala boğacağını, dampingin güçleneceğini, işsizliğin artacağını iddia ettiler.

Sovyet iktidarına karşı kullanılan bu hile de umulan sonucu vermeyince, bu kez, SSCB'de neler olup bittiğini kendi gözleriyle görmek isteyen çeşitli firma, yayın organı ve kurum vs. temsilcilerinin SSCB'ye seyahat dizisi başladı. Burada, Beş Yıllık Plân açıklanır açıklanmaz, daha baştan itibaren, bu başlangıç ve Sovyet iktidarının başarıları için coşkularını ifade eden ve SSCB işçi sınıfına destek vermeye hazır olduğunu bildiren işçi delegasyonlarından söz etmiyorum.

Sözümona kamuoyundaki, burjuva basınındaki, her türden burjuva kuruluşlarındaki vs. bölünme de zaten bu andan itibaren başladı. Bazıları, Beş Yıllık Plân'ın tamamen iflas ettiğini ve Bolşeviklerin uçurumun kenarında bulunduklarını iddia ediyorlardı. Bazıları ise, tam tersine, Bolşevikler kötü insanlar da olsalar, Beş Yıllık Plân'ın yine de ilerlediğini ve görünüşe göre hedefine ulaşacağını söylüyorlardı.

Burjuva basınında çeşitli yayın organlarının konuya ilişkin söylediklerini buraya aktarmam belki de gereksiz olmayacaktır.

Örneğin Amerikan gazetesi "The New York Times"ı alalım. Bu gazete 1932 yılının Kasım sonunda, şöyle yazmaktaydı:

> "Orantı kurmak duygusuna meydan okuma hedefini güden ve 'masrafları dikkate almadan' —ki Moskova bununla sık sık övünür— hedefine doğru ilerleyen sanayinin Beş Yıllık Plân'ı gerçekte bir plân değildir. Gerçekte bu bir spekülasyondur".

Buna göre Beş Yıllık Plân bir plân bile değil, boş bir spekülasyondur.

Devamla, İngiliz burjuva gazetesi "The Daily Telegraph", 1932 yılının Kasım ayı sonunda şunları yazmaktaydı:

> "Eğer plânı 'plânlı ekonomi' için ölçüt kabul edersek, bu durumda

plânın tamamen başarısız olduğunu söylemek zorundayız."

"The New York Times" gazetesinin 1932 Kasımında yazdıkları ise şöyle:

> "Kolektifleştirme utanılacak biçimde çökmüştür. Rusya'yı açlık tehlikesinin kenarına kadar getirmiştir."

Polonya'da yayınlanan "Gazeta Polska" adlı burjuva gazetesi 1932 yazında şöyle yazıyor:

> "Durum, Sovyet Hükümeti'nin, köyün kolektivizasyonu politikasıyla çıkmaz sokağa girdiğini göstermektedir."

İngiliz burjuva gazetesi "The Financial Times" Kasım 1932'de şunları yazıyor:

> "Stalin ve partisi, izledikleri politika sonucunda, Beş Yıllık Plân sisteminin iflası ve Beş Yıllık Plân'ın yerine getireceği bütün görevlerin başarısızlıkla sonuçlanmasıyla karşı karşıyadır."

İtalyan dergisi "Politica"nın yazdıkları da aşağıdadır:

> "160 milyonluk bir halkın dört yıllık çalışmasının, Bolşevik rejim gibi güçlü bir rejimin dört yıllık insanüstü ekonomik ve politik uğraşlarının hiçbir şey var edemediğini sanmak saçmalıktır. Tam tersine çok şey var edilmiştir... Buna rağmen felaket kapıdadır, bu herkes için açık bir gerçekliktir. Bundan dostlar ve düşmanlar, Bolşevikler ve anti-Bolşevikler, sağ ve sol muhalifler emindir."

Son olarak, Amerikan burjuva gazetesi "Current History"nin yazdıkları:

> "Rusya'daki bugünkü duruma genel bir bakış, Beş Yıllık Plân'ın, açıklanan hedefler ve daha da önemlisi temel sosyal prensipler itibariyle başarısız olduğunu göstermektedir."

Bir kısım burjuva basını işte bunları ifade etmektedir.

Bu beyanların yazarlarını eleştirmeye değmez. Buna değmeyeceğine inanıyorum. Değmez, çünkü bu "dediğim dedikçi"ler gerçeklerin onlar için hiç önemi olmayan ortaçağın o fosilleşmiş insanları gibidirler, ve Beş Yıllık Plân'ımız nasıl gerçekleşirse gerçekleşsin, bu insanlar iddialarında ısrar edeceklerdir.

Şimdi, yine burjuva kampından başka yayın organlarının yazdıklarını ele alalım.

Önce, ünlü Fransız burjuva gazetesi "Le Temps"in Ocak 1932'de yazdıkları:

> "SSCB ilk raundu kazandı; endüstrileşmeyi, yabancı sermayenin yardımı olmaksızın uyguluyor."

Yine "Le Temps" gazetesinin 1932 yazında yazdıkları şöyle:

> "Komünizm, kapitalist toplumsal düzenin sadece yavaş adımlarla geçilmesine izin verdiği yeniden yapılanma dönemini bir sıçrayışta katetmiş olacaktır... Toprak mülkiyetinin sonsuz ölçüde parçalanmış olduğu Fransa'da, yolumuzun üzerindeki engel, özellikle, tarımın mekanizasyonunun olanaksızlığıdır. Sovyetler bu sorunu, tarımı endüstrileştirerek çözüyorlar... Bizimle giriştikleri yarışmada Bolşevikler oyunu kazanmışlardır."

İngiliz burjuva dergisi "The Round Table"in yazdıkları da şöyle:

> "Beş Yıllık Plân'ın başarıları şaşılacak olgulardır. Harkov ve Stalingrad'da traktör fabrikaları, Moskova'da otomobil fabrikası AMO, Nijni-Novgorod'da otomobil fabrikası, Dinyeper Enerji Santralı, Magnitogorsk ve Kuznetsk'te devasa çelik dökümhaneleri, bir Sovyet Ruhr Havzası olma yolunda ilerleyen Ural'daki makine ve kimya fabrikaları ağı — bütün bunlar ve ülkedeki öteki endüstriyel kazanımlar, Sovyet endüstrisinin, bütün zorluklara rağmen, iyi sulanan bir bitki gibi büyüyüp güçlendiğini kanıtlamaktadır... Beş Yıllık Plân bundan sonraki gelişim için temelleri atmış ve SSCB'nin gücünü olağanüstü artırmıştır."

İngiliz burjuva gazetesi "The Financial Times" şöyle yazıyor:

> "Makine sanayiinde elde edilen başarılar kuşku götürmez. Bu başarıların basında ve konuşmalarda övülmesi kesinlikle nedensiz değildir. Rusya'nın eskiden sadece gayet basit makineler ve aletler ürettiği unutulmamalıdır. Gerçi ithal edilen makine ve aletlerin mutlak sayısı şimdi de artmaktadır; ne var ki ithal edilen makinelerin payı, SSCB'de üretilen makinelerle karşılaştırıldığında giderek azalmaktadır. SSCB artık, maden ve elektro endüstrisi için gerekli olan her türlü makine donatımını üretmektedir. Kendi otomobil endüstrisini kurmayı başarmıştır. En hassas aletlerden en ağır preslere kadar bütün basamaklardaki araç ve gereçlerin üretimine başlamıştır.

Tarımsal makineler konusunda ise SSCB, artık yabancı ülkelerden yapılacak ithalata bağımlı değildir. Aynı zamanda Sovyet Hükümeti, kömür ve demir üretiminde gecikmelerin, Beş Yıllık Plân'ın dört yılda yerine getirilmesi hususunda engel oluşturmaması için önlemler almaktadır. Yeni inşa edilen fevkâlade büyük işletmelerin, ağır endüstrinin üretiminde önemli bir artışı garanti edeceğinden kuşku duyulmaması gerekir."

Avusturya'da yayınlanan burjuva gazetesi "Neue Freie Presse" 1932 yılının başlarında şöyle yazıyor:

"Bolşevizmi lanetlesek de onu bilmek zorundayız... ***Beş Yıllık Plân*** her ekonomik hesapta yer alması gereken ***yeni bir ağırlıktır."***

Banka kuruluşu "United Dominions Trust"in başkanı ingiliz kapitalist Gibson Jarvie Ekim 1932'de şunları söylüyor:

"Komünist olmadığımı, Bolşevik olmadığımı açıklamak istiyorum. Ben tam manasıyla bir kapitalist ve bireyciyim... Bizim işletmelerimizin pekçoğu faaliyetini durdurmuş ve halkımızın yaklaşık üç milyonu umutsuzca iş ararken, Rusya ilerliyor. Beş Yıllık Plân'la alay edildi, başarısız olacağı kehanetinde bulunuldu. Fakat, Beş Yıllık Plân koşulları altında başarılanların öngörülenden daha fazla olduğuna hiç kuşku götürmediği gözüyle bakılabilir. Ziyaret ettiğim tüm endüstri kentlerinde, geniş caddeleri, yeşil bulvar ve parkları, son derece modern evleri, okulları, hastaneleri, işçi kulüpleri ve çalışan annelerin çocuklarının bakım gördüğü zorunlu kreş ve çocuk yuvalarıyla, belli bir plâna göre kurulmuş yeni semtler ortaya çıkıyor... Kimse Rus plânlarını küçümsemeye, Sovyet Hükümeti'nin başarısız kalacağı yönündeki saçmalığa inanmaya kalkışmasın... Bugünkü Rusya, ruha ve bir ideale sahip bir ülkedir. Rusya şaşırtıcı bir aktivite ülkesidir. Rusya'nın çabalarının sağlıklı olduğundan eminim... Belki de en önemlisi, bütün Rusya gençliğinin ve işçilerinin, bugün kapitalist ülkelerde olmayan bir şeye sahip olmalarıdır: Umut."

Amerikan burjuva dergisi "The Nation" Kasım 1932'de şunları yazıyor:

"Beş Yıllık Plân'ın dört yılında gerçekten ***şaşırtıcı başarılar*** elde edildi. Sovyetler Birliği, yeni bir yaşamın temellerini kurma yaratıcı görevinin yerine getirilmesinde, ancak savaş zamanlarında görülebilen bir yoğunlukla çalıştı. ***Ülkenin görüntüsü kelimenin tam anlamıyla tanınmayacak ölçüde değişiyor...*** Bu, yüzlerce yeni

asfaltlanmış cadde ve meydanları, yeni evleri, yeni banliyöleri ve varoşlarda yeni fabrikalarıyla Moskova için geçerlidir. Bu, aynı zamanda, daha az önemli başka kentler için de geçerlidir. Bozkır ve çöl ortasında, sadece birkaç tane değil, sayıları en az elliye varan ve nüfusları 50 000'den 250 000'e kadar olan kentler kurulmuştur. Bunların tümü son dört yıl içinde kurulmuştur, her birinde doğal zenginliklerin işlendiği yeni bir işletme ya da bir dizi işletme bulunmaktadır. Yüzlerce yeni şehirlerarası enerji santralı ve Dinyeper Enerji Santralı gibi bir dizi dev kuruluş, giderek Lenin'in formülünü pratiğe geçiriyor: 'Sosyalizm, Sovyet iktidarı artı elektrifikasyondur'... SSCB şimdi, Rusya'nın daha önce hiç üretmediği sonsuz sayıda şeyi seri halde üretmeye başlamıştır: Traktör, biçerdöver, iyi cins çelik, sentetik kauçuk, bilyeli rulman, güçlü dizel motorları, 50 000 kilovatlık türbinler, telefon tesisatları, madencilik için elektrikli makineler, uçak, otomobil, bisiklet ve yüzlerce yeni makine tipi... Tarihte ilk kez Rusya'da alüminyum, manyezit, apatit, iyod, potasyum ve daha birçok değerli ürünler çıkarılmaktadır. ***Sovyetler Birliği'nde ovalarda yol gösterici olan artık kilise kubbeleri ve haçları değil, tahıl konveyörleri ve silo kuleleridir.*** Kolektif işletmeler evler inşa ediyor, ahırlar ve domuz çiftlikleri kuruyor. Radyo ve basının fethettiği köylere elektrik giriyor. İşçiler en modern makineleri kullanmayı öğreniyorlar. Köylü gençler, Amerika'nın hiçbir zaman göremediği kadar büyük ve karmaşık olan tarım makinelerini yapıp kullanıyorlar. ***Rusya "makinelerle düşünmeye" başlıyor.*** Rusya hızla tahta çağından, demir, çelik, beton, motor çağına geçiyor."

İngiltere'de yayınlanan "sol" reformist dergi "Forward" Eylül 1932'de şunları yazıyor:

"SSCB'de gerçekleşen muazzam inşa çalışması hemen göze çarpıyor. Yeni fabrikalar, yeni okullar, yeni sinema salonları, yeni kulüpler, yeni büyük binalar —her yer yeni yapılarla dolu. Bunlardan çoğu bitmiş, bir kısmı ise hâlâ inşaat halinde. Son iki yılda başarılanları ve daha da başarılacak olanları İngiliz okura tam olarak kavratmak son derece zor. İnanmak için görmek gerekiyor. Bizim savaş döneminde elde ettiğimiz başarılar, SSCB'nin başarılarıyla karşılaştırıldığında çocuk oyuncağı kalır. Amerikalılar, batı eyaletlerinde yaşanan o yoğun inşaat döneminde bile, şu an SSCB'de görülen coşkulu yaratıcı faaliyete benzer bir şey olmadığını itiraf ediyorlar. Son iki yılda SSCB'de öyle çok değişiklik gerçekleşti ki, bu ülkede on yıl sonra neler olacağını düşünmekten vazgeçiyor insan...

SSCB üzerine, böylesine ısrarla saçma sapan yalanlar yayan İngiliz gazetelerinin o fantastik dehşet hikayelerini kafalarınızdan atın. Orada neler olup bittiği hakkında en ufak bir fikri bile olmadan, orta sınıfın gözlükleriyle SSCB'ye tepeden bakan acemi entelektüellerin neden olduğu yarım yamalak gerçekleri ve anlayamamaktan kaynaklanan izlenimlerini de kafanızdan atın... SSCB, sağlıklı bir temelde yeni bir toplum kuruyor. Bu hedefe ulaşmak için riske girmek, coşkuyla, dünyanın şimdiye kadar tanık olmadığı bir enerjiyle çalışmak, eğer dünyadan tecrit edilmiş devasa bir ülkede sosyalizm kurulmak isteniyorsa kaçınılmaz olan dehşetli zorluklarla mücadele etmek gerekiyor. Fakat iki yıl içinde ikinci kez ülkeyi ziyaret ettiğimde, SSCB'nin emin adımlarla ilerlediğini, plânladığını, çalışıp kurduğunu gördüm. Ve bütün bunları, düşman kapitalist dünyaya karşı etkileyici bir meydan okuma ölçüsünde gerçekleştirmektedir."

Burjuva çevrelerin kampındaki birbiriyle çelişkili görüşler ve ikilik işte böyledir. Bazıları, SSCB'nin sözde başarısız Beş Yıllık Plân'ıyla birlikte yok edilmesinden yanalar, diğerleri ise, görünen o ki, Beş Yıllık Plân'ın başarısından kendilerinin de yararlanmaları hesabıyla, açıkça SSCB ile ticari ilişkiler kurulmasını istiyorlar.

Kapitalist ülkelerin işçi sınıfının Beş Yıllık Plân ve SSCB'deki sosyalist inşanın başarıları konusundaki tavrı ise farklı bir sorundur. Burada, her yıl SSCB'ye gelen işçi delegasyonlarından birinin beyanını yinelemekle yetinilebilir, örneğin Belçika işçi delegasyonunun beyanıyla. Bu beyan, istisnasız bütün delegasyonlar için, İngiliz, Fransız, Alman, Amerikalı ya da başka ülkelerin delegasyonları için karakteristiktir. Belçika Delegasyonu şunları söylemektedir:

"Yolculuğumuz sırasında gözlemlediğimiz muazzam inşa çalışmasına hayran kaldık. Moskova'da olduğu gibi Makeyevka, Gorlovka, Harkov ve Leningrad'da nasıl büyük bir coşkuyla çalışıldığına tanık olduk. Bütün makineler en modern yapıya sahip. Fabrikalar tertemiz, havadar ve aydınlık. SSCB'de işçilere nasıl bir tıbbi ve sıhhi hizmet verildiğini gördük. İşçilerin evleri fabrikaların yakınına kurulmuş. İşçilerin iskân mahallerinde okullar ve kreşler var; çocuklara olağanüstü iyi bakılıyor. Eski fabrikalarla yeni yapılmış fabrikalar, eski evlerle yeni evler arasındaki farkı görme olanağımız oldu. Bütün gördüklerimiz, Komünist Parti önderliğinde yeni bir toplum

inşa eden emekçilerin muazzam gücü konusunda bize net bir fikir verdi. Öteki ülkelerde bütün alanlarda çürüme ve işsizlik egemenken, SSCB'de büyük bir kültürel kalkınma saptadık. Sovyetler Birliği'nde emekçilerin, yolları üzerinde ne kadar büyük zorluklarla karşılaştıklarını gördük. O nedenle, zaferlerine gururla işaret etmelerini bir o kadar daha iyi anlıyoruz. Biz onların bütün engelleri aşacaklarından eminiz."

İşte Beş Yıllık Plân'ın uluslararası önemi budur. İnşa çalışmamızın iki-üç yılı yetti, Beş Yıllık Plân'ın ilk başarılarının görünmeye başlaması yetti; bütün dünya hemen iki kampa ayrıldı: Bize durmadan sövüp sayanların kampı ve Beş Yıllık Plân'ımızın başarısına şaşıranların kampı. Ayrıca bizim, bütün dünyada giderek büyüyen kendi kampımız var: SSCB işçi sınıfının başarılarına sevinen, dünya burjuvazisini dehşete düşürerek SSCB'yi desteklemeye hazır olan kapitalist ülkelerdeki işçi sınıfı kampı.

Bütün bunların anlamı nedir?

Bütün bunların anlamı, Beş Yıllık Plân'ın uluslararası öneminin, başarı ve kazanımlarının, uluslararası öneminin kuşkuya yer bırakmamasıdır. Bütün bunların anlamı, kapitalist ülkelerin proleter devrime gebe oldukları ve proleter devrime gebe oldukları için de, burjuvazinin, Beş Yıllık Plân'ın başarısızlıklarından devrime karşı yeni bir argüman çıkarmak istemesi, proletaryanın ise, tam tersine, Beş Yıllık Plân'ın başarılarından, dünyanın bütün burjuvazilerine karşı, devrim için yeni bir argüman çıkarmaya çalışması ve gerçekten de çıkarmasıdır.

Beş Yıllık Plân'ın başarıları, kapitalizme karşı bütün ülkelerin işçi sınıflarının devrimci güçlerini seferber ediyor — bu tartışmasız bir gerçektir.

Beş Yıllık Plân'ın uluslararası devrimci öneminin, gerçekten de ölçülemez olduğuna kuşku olamaz.

O nedenle Beş Yıllık Plân sorununu, Beş Yıllık Plân'ın içeriğini ve Beş Yıllık Plân'ın temel görevlerini daha büyük bir dikkatle ele almalıyız.

II
BEŞ YILLIK PLÂN'IN TEMEL GÖREVLERİ VE GERÇEKLEŞTİRİLMESİNİN YOLU

Şimdi Beş Yıllık Plân sorununun kendisine geçelim.

Beş Yıllık Plân nedir?

Beş Yıllık Plân'ın temel görevi neydi?

Beş Yıllık Plân'ın temel görevi, yer yer ortaçağdan kalmış geri tekniğiyle ülkemizi yeni, modern tekniğin rotasına sokmaktı.

Beş Yıllık Plân'ın temel görevi, SSCB'yi bir tarım ülkesinden, kapitalistlerin keyfine bağımlı güçsüz bir ülke durumundan, bir sanayi ülkesine, güçlü, tamamen bağımsız ve uluslararası kapitalizmin keyfine bağımlı olmayan bir ülke haline getirmekti.

Beş Yıllık Plân'ın temel görevi, SSCB'yi bir sanayi ülkesine dönüştürerek kapitalist unsurları tamamen püskürtmek, sosyalist ekonomi biçimleri cephesini genişletmek, ve SSCB'de sınıfların ortadan kaldırılması, sosyalist toplumun kurulması için ekonomik temelleri yaratmaktı.

Beş Yıllık Plân'ın temel görevi, ülkemizde sadece bütün sanayiyi değil, aynı zamanda bütün ulaşımı ve tarımı da sosyalizm temelinde yeniden donatabilecek ve reorganize edebilecek bir sanayii kurmaktı.

Beş Yıllık Plân'ın temel görevi, küçük ve dağınık tarımı kolektif büyük işletme yoluna sokarak, böylece köyde sosyalizmin ekonomik temelini güvence altına almak ve bu yolla SSCB'de kapitalizmin restorasyonu olanağını ortadan kaldırmaktı.

Son olarak Beş Yıllık Plân'ın temel görevi, ülkenin savunma gücünü azami ölçüde yükselterek, dışarıdan gelecek her türlü askeri müdahale girişimine, dışarıdan gelecek her türlü askeri saldırıya karşı, kararlı bir savunma örgütlemek için ülke içinde gerekli teknik ve ekonomik ön koşulları yaratmaktı.

Beş Yıllık Plân'ın bu temel görevini zorunlu kılan neydi, gerekçesi neydi?

Sovyetler Birliği'nin, onu pek imrenilmeyecek bir var oluşa mahkûm eden teknik ve ekonomik geriliğini ortadan kaldırma; ülkenin ileri kapitalist ülkelere teknik ve ekonomik açıdan sadece yetişmesini değil, zamanla onları geçmesini de mümkün kılacak ön koşulları yaratma zorunluluğu.

Sovyet iktidarının uzun süre geri bir sanayi temelinde var olamayacağı; ancak modern büyük sanayinin, kapitalist ülkelerin sanayileriyle atbaşı gitmekle kalmayıp zamanla onları geçebileceği ve Sovyet iktidarına gerçek ve güvenilir bir temel olarak hizmet edebileceği düşüncesi.

Sovyet iktidarının uzun süre, biri kapitalist unsurları yok eden sosyalist büyük sanayi ve öteki kapitalist unsurları üreten küçük köylü bireysel çiftlikleri olmak üzere, birbirine karşıt iki temel üzerinde var olamayacağı düşüncesi.

Tarım büyük üretim temeline oturtulmadığı, küçük köylü işletmeleri kolektif büyük işletmelerde birleştirilmediği sürece, SSCB'de kapitalizmin restorasyonu tehlikesinin bütün tehlikelerin en gerçeğini oluşturduğu düşüncesi.

Lenin şöyle söylüyordu:

> "Devrim, Rusya'nın bir kaç ay içinde, ***politik sistemi*** itibariyle en ileri ülkelere yetişmesine neden oldu.
>
> Fakat bu çok az. Savaş acımasızdır, sorunu çıplak bir sertlikle koyar ortaya: Ya yok oluş, ya da ileri ülkelere ***ekonomik olarak*** da yetişmek ve onları geçmek... Yok olmak, ya da tam yol ileri atılmak. Tarih sorunu böyle koyuyor." (Bkz. Lenin, Bütün Eserler, C. 21, s. 240.)

Lenin şöyle söylüyordu:

> "Bir küçük köylüler ülkesinde yaşadığımız sürece, Rusya'da kapitalizm için, komünizm için olandan daha sağlam ekonomik temel mevcuttur. Bu unutulmamalıdır. Kırdaki yaşamı dikkatle izleyen ve

kentteki yaşamla karşılaştıran herkes, kapitalizmi köklerinden yok etmediğimizi ve iç düşmanın altındaki temeli, zemini çekip alamadığımızı bilir. Bu düşman küçük işletme sayesinde varlığını sürdürebiliyor ve düşmanı zemininden mahrum bırakmanın bir tek yolu var: Ülke ekonomisini, tarımı da, yeni bir teknik temele, modern büyük üretimin teknik temeline oturtmak... Ancak, ülke elektriklendirildiği, sanayi, tarım ve ulaşım, modern büyük endüstriyel teknik temele kavuşturulduğunda, ancak o zaman nihai olarak zafer kazanmış olacağız." (Bkz. Lenin, Bütün Eserler, C. 26, s. 58.)

Bu temel tezler, partinin, Beş Yıllık Plân'ın hazırlanmasını, Beş Yıllık Plân'ın temel görevlerinin saptanmasını sağlayan düşüncelerinin de temeli oldu.

Beş Yıllık Plân'ın temel görevi konusunda durum budur.

Ama, böyle muazzam bir plânın gerçekleştirilmesi rastgele ele alınamaz. Böyle bir plânı gerçekleştirebilmek için, her şeyden önce, plânın ana halkasını bulmak gerekiyordu; zira ancak ana halka bulunup kavrandıktan sonra plânın öteki halkaları da çekilebilirdi.

Beş Yıllık Plân'ın ana halkası neydi?

Beş Yıllık Plân'ın ana halkası, ağır sanayi ve onun kalbi olan makine imalatıydı. Çünkü bütün sanayiyi olduğu gibi ulaşım ve tarımı da ancak ağır sanayi yeniden kurup canlandırabilir. O nedenle, Beş Yıllık Plân'ın gerçekleştirilmesine de ağır sanayiyle başlamak zorunluydu. Dolayısıyla ağır sanayinin restorasyonu, Beş Yıllık Plân'ın gerçekleştirilmesinin temeli olmak zorundaydı.

Bu hususta da Lenin bize yol göstermektedir:

"Rusya'nın kurtuluşu için, sadece köylü ekonomisinin iyi ürün alması —bu yetmez— ve köylülüğe ihtiyaç maddeleri sağlayan hafif sanayinin iyi durumda olması —bu da yetmez— değildir, aynı zamanda ***ağır*** sanayiye de ihtiyacımız var... Ağır sanayiyi kurtarmadan, onu restore etmeden, hiçbir sanayi inşa edemeyiz; bu olmadan ise bağımsız bir ülke olarak tamamen yok oluruz... Ağır sanayinin devlet sübvansiyonlarına ihtiyacı var. Eğer bunları bulamazsak, uygar bir devlet olarak —sosyalist bir devletten söz bile etmiyorum— yok oluruz." (Bkz. Lenin, Seçme Eserler, C. 10, s. 323-324. [s. 360. —İnter Yayınları.])

Fakat, ağır sanayinin restorasyonu ve gelişmesi, özellikle Beş Yıllık Plân'ın başlangıcında ülkemizin olduğu gibi öylesine geri ve yoksul bir ülkede son derece zordur, zira bilindiği üzere ağır sanayi muazzam mali harcamalar, ve deneyimli asgari teknik güçler —genel olarak söylendiğinde bunlar olmaksızın ağır sanayinin restorasyonu olanaksızdır— gerektirir. Parti bunu biliyor muydu, bunun hesabını yapmış mıydı? Evet, biliyordu. Sadece bilmekle kalmadı, aynı zamanda yüksek sesle ve anlaşılır biçimde açıkladı. Parti, ağır sanayinin İngiltere, Almanya ve Amerika'da nasıl kurulduğunu biliyordu. Parti, bu ülkelerde ağır sanayinin, ya büyük borçlar yardımıyla, ya başka ülkelerin talan edilmesiyle, ya da iki yoldan da aynı anda kurulduğunu biliyordu. Parti, bu yolların ülkemize kapalı olduğunu biliyordu. Peki, hesabı neydi? Ülkemizin öz güçlerini hesaba katmıştı. Sovyet iktidarını kuran ve toprağın, sanayinin, ulaşımın, bankaların ve ticaretin ulusallaştırılmasına dayanan bizlerin, ağır sanayinin restorasyonu ve geliştirilmesi için gerekli olan yeterli kaynağı biriktirebilmek için, en sıkı tasarruf rejimini uygulayabileceğimize güveniyordu. Parti, bu eserin büyük özveri gerektireceğini ve bizlerin, eğer hedefimize ulaşmak istiyorsak, hiçbir şeyi gizlemeden bilinçle bu özveriye hazır olmamız gerektiğini açıkça ifade etti. Parti, bu eseri, yabancı ülkelerden köleleştirici kredi ve borçlar almadan, ülkenin iç güçleriyle gerçekleştirmeyi hesaplıyordu.

Bu konuya ilişkin Lenin şunları söylüyordu:

"İşçilerin köylüler üzerinde önderliklerini sürdürdükleri, köylülerin güvenini korudukları ve büyük bir tasarruf uygulamasıyla toplumsal düzenlerinden her türlü gereksiz harcamanın izini yok ettikleri bir devlet kurmayı amaçlamalıyız.

Devlet aygıtımızı en büyük tasarruf rejimine ayarlamalıyız. Çarlık Rusyası'ndan, onun bürokratik kapitalist aygıtından hâlâ büyük ölçüde artıklar barındıran devlet içindeki her türlü gereksiz harcamanın izini yok etmeliyiz.

Bu bir köylü darkafalılığı imparatorluğu olmaz mı?

Hayır. İşçi sınıfının köylülük üzerinde önderliğini korursak, devletimizin ekonomisinde yapılacak büyük, en büyük tasarruf pahasına, en küçük tasarruf bile mekanize büyük sanayimizin, elektrifikasyonun, pompalama usulüyle yerkömürü üretiminin geliştirilmesi için, Volhov enerji santralının tamamlanması için vs. elimizde kalacaktır.

Umudumuz sadece ve sadece buradadır. Ancak bundan sonra, deyim yerindeyse at değiştirebilecek, yani köylü düldülünden, mujiğin bir deri bir kemik kalmış beygirinden, yoksul bir köylü ülkesi için düşünülmüş tasarruf önlemleri atından, bir başka ata, proletaryanın kendisi için aradığı, aramak zorunda olduğu, mekanize büyük sanayi atına, elektrifikasyon, Volhov enerji santralı vs. atına geçebileceğiz." (Bkz. Lenin, Seçme Eserler, C. 9, s. 434-435. [s. 436-437. —İnter Yayınları.])

Bir deri bir kemik kalmış köylü beygirinden inip, mekanize büyük sanayi atına binmek — Parti'nin, Beş Yıllık Plân'ın hazırlanmasında ve gerçekleştirilme mücadelesinde izlediği hedef buydu.

En sıkı tasarruf rejimi uygulanması ve ülkemizin sanayileştirilmesinin finanse edilmesi için gerekli kaynakların biriktirilmesi—ağır sanayinin yaratılması ve Beş Yıllık Plân'ın gerçekleştirilmesi için tutulması gereken yol buydu.

Cesur bir görev? Zor bir yol? Ama Partimiz tam da zorluklardan korkma hakkına sahip olmadığı için, Lenin'in Partisi adını almıştır. Dahası Parti, Beş Yıllık Plân'ın gerçekleştirilebilece-ğinden öyle emin ve işçi sınıfının gücüne duyduğu inanç öyle büyüktü ki, bu zor eseri Beş Yıllık Plân'ın talep ettiği gibi beş yılda değil, dört yılda gerçekleştirme görevini kabullenmeyi mümkün gördü; üç aylık özel süre de hesaba katılırsa, aslında dört yıl üç ay.

"Beş Yıllık Plân Dört Yılda" ünlü şiarı da bu temelde ortaya çıktı.

Ve sonuç ne oldu?

Gerçekler, sonuçta Parti'nin haklı olduğunu göstermiştir.

Gerçekler, bu cesaret ve işçi sınıfının gücüne duyulan bu inanç

olmasaydı, Parti'nin, bugün gururla söz ettiğimiz bu zafere ulaşamayacağını göstermiştir.

III
ENDÜSTRİ ALANINDA DÖRT YILDA BEŞ YILLIK PLÂN'IN SONUÇLARI

Beş Yıllık Plân'ın gerçekleşmesinin sonuçlarına geçelim:

Endüstri alanında dört yılda Beş Yıllık Plân'ın sonuçları nelerdir?

Bu alanda muzaffer olduk mu?

Evet olduk. Sadece muzaffer olmakla kalmayıp, bilakis beklediğimizden, Partimiz içinde en gözüpek insanların bile bekleyebileceğinden daha fazlasına ulaştık. Bunu artık düşmanlarımız bile inkâr etmiyor. Dostlarımız da elbette inkâr edemez.

Ülkenin endüstrileşmesinin temeli olan demir-çelik endüstrimiz yoktu. Şimdi var.

Traktör endüstrimiz yoktu. Şimdi var.

Otomobil endüstrimiz yoktu. Şimdi var.

İşleme makineleri (takım tezgâhları) endüstrimiz yoktu. Şimdi var.

Ciddiye alınacak modern bir kimya endüstrimiz yoktu. Şimdi var.

Gerçek ve ciddi bir modern tarım makineleri üretme endüstrimiz yoktu. Şimdi var.

Uçak endüstrimiz yoktu. Şimdi var.

Elektrik enerjisi üretiminde son sıralardaydık. Şimdi ilk sıralara çıktık.

Petrol ürünleri ve kömür üretiminde son sıradaydık. Şimdi ilk sıralara çıktık.

Sadece tek kömür ve metalurji üssümüz vardı —Ukrayna'da— ve bu üsle zar zor idare ediyorduk. Sadece bu üssü canlandırmakla kalmadık, aynı zamanda Doğu'da, ülkemizin gururu olan yeni bir kömür ve metalurji üssü daha kurduk.

Ülkemizin kuzeyinde, sadece bir tek tekstil endüstrisi üssüne sahiptik. Şimdi, en yakın zamanda, biri Orta Asya'da biri de Batı Sibirya'da olmak üzere, iki tekstil merkezimiz olacak.

Ve bu yeni, devasa endüstri dallarını sadece kurmakla kalmadık, bunları öylesine büyük ölçü ve kapsamda oluşturduk ki, bunların karşısında Avrupa endüstrilerinin ölçek ve kapsamı soluk kalır.

Bütün bunlar, endüstriden kapitalist unsurların nihai olarak ve geri dönülmez biçimde atılmasına ve sosyalist endüstrinin, SSCB endüstrisinin tek biçimi haline gelmiş olmasına yol açmıştır.

Bütün bunlar, ülkemizin bir tarım ülkesinden bir endüstri ülkesine dönüşmesine yol açmıştır, zira toplam üretim içinde endüstri üretiminin payı, tarımsal üretimin payına kıyasla Beş Yıllık Plân'ın başlangıcında (1928) yüzde 48'den, Beş Yıllık Plân'ın dördüncü yılında (1932) yüzde 70'e çıkmıştır.

Bütün bunlar, Beş Yıllık Plân'ın dördüncü yılının sonunda, beş yıl üzerinden hesaplanmış toplam endüstri üretimi programını yüzde 93,7 oranında yerine getirmemize yol açmıştır. Böylece, endüstri üretimi hacmini, savaş öncesi seviyeyle karşılaştırdığımızda ***üç kattan fazla,*** 1928 yılıyla karşılaştırdığımızda ise, ***iki kattan*** fazla artırmış bulunuyoruz. Ağır endüstri üretim programına gelince, Beş Yıllık Plân'ı yüzde 108 yerine getirdik.

Fakat Beş Yıllık Plân'ın toplam programının yerine getirilmesi için henüz yüzde 6 eksiğimiz var. Bunun nedeni, bazı komşu ülkelerin bizimle saldırmazlık paktı imzalamayı reddetmeleri ve Uzak Doğu'da meydana gelen karışıklıklar sonucunda, bir dizi fabrikayı

acilen modern savunma araçları üretimine dönüştürmek zorunda kalmamızdır. Fakat bu dönüştürme işlemi, belli bir hazırlık dönemine ihtiyaç olduğu için, sözkonusu fabrikaların üretimlerine dört ay boyunca ara vermelerine yol açtı. Bu da Beş Yıllık Plân'ın toplam üretim programının gerçekleştirilmesinde 1932 yılını etkileyecekti. Söz konusu operasyonla ülkenin savunma gücü alanındaki boşlukları eksiksiz tamamlamış olduk. Ne var ki bu operasyon, Beş Yıllık Plân'ın üretim programının yerine getirilmesine olumsuz etki yapmak zorundaydı. Eğer araya sözü edilen durum girmeseydi Beş Yıllık Plân'ın toplam üretim hedefine sadece ulaşmakla kalmayıp, bilakis onu kesinlikle aşmış olacağımızdan kimsenin kuşkusu olmasın.

Son olarak bütün bunlar, Sovyetler Birliği'ni güçsüz ve savunma için hazırlıksız bir ülke durumundan, savunma gücü açısından güçlü, her türlü rastlantıya karşı donanmış, bütün modern savaş araçlarını seri halde üretebilen ve bir dış saldırı karşısında ordusunu bunlarla besleyebilen bir ülke haline getirmiştir.

Esas itibariyle, endüstri alanında dört yılda Beş Yıllık Plân'ın sonuçları bunlardır.

Şimdi, bütün bunlardan sonra, burjuva basınının endüstri alanında Beş Yıllık Plân'ın "başarısızlığa" uğradığına yönelik gevezelikleri hakkında ne düşünülmesi gerektiğine kendiniz karar verin.

Peki, şimdilerde ağır bir krizden geçen ***kapitalist*** ülkelerde endüstri üretiminin büyümesi ne durumdadır?

İşte herkesin bildiği resmi veriler.

SSCB'de 1932 yılının sonuna kadar endüstri üretiminin hacmi, ***savaş öncesi*** döneme kıyasla yüzde 334 ***artarken,*** aynı zaman dilimi içinde sanayi üretimi Amerika Birleşik Devletleri'nde savaş öncesi seviyenin yüzde 84'üne, İngiltere'de yüzde 75'ine, Almanya'da yüzde 62'sine ***gerilemiştir.***

SSCB'de 1932 yılının sonuna kadar endüstri üretiminin hacmi, ***1928 yılına*** kıyasla yüzde 219 ***artarken,*** aynı zaman dilimi içinde

Amerika Birleşik Devletleri'nin endüstri üretimi yüzde 56'ya, İngiltere'nin yüzde 80'e, Almanya'nın yüzde 55'e ve Polonya'nın yüzde 54'e ***gerilemiştir.***

Bu veriler, kapitalist endüstri sisteminin, Sovyet sistemiyle girdiği yarışta sınavı geçemediğini, sosyalist endüstri sisteminin, her açıdan kapitalist sistemden daha üstün olduğunu değilse başka neyi ifade etmektedir.

Bize, bütün bunların çok güzel olduğunu, bir sürü yeni fabrika kurulduğunu ve endüstrileşmenin temellerinin yaratıldığını söylüyorlar. Fakat, endüstrileşme politikasından, üretim araçları üretiminin genişletilmesi politikasından feragat edilse, ya da en azından, daha çok pamuklu, ayakkabı, giysi ve başka kitlesel ihtiyaç maddeleri üretebilmek için, bu görev geri plâna itilseymiş çok daha iyi olacakmış.

Gerçekten de, gerekenden az kitlesel ihtiyaç maddeleri üretilmiştir, bu da belli zorluklar yaratıyor. Fakat endüstrileşme görevlerini arka plâna iten bir politikanın bizi nereye götürmüş olacağını herkesin bilmesi ve hesaba katması gerekiyor. Bu dönem içinde ağır endüstrimizin donatımı için harcanan bir buçuk milyar ruble tutarında dövizin yarısını pamuk, deri, yün kauçuk vs. ithal etmek için harcayabilirdik elbette. Bu durumda şimdikinden daha fazla pamuklumuz, ayakkabımız, giysimiz olurdu. Fakat ne bir traktör endüstrimiz, ne bir otomobil endüstrimiz olurdu, ne az çok önemli bir demir-çelik endüstrimiz, ne de makine yapımı için madenimiz olurdu ve modern teknikle donatılmış kapitalist dünya karşısında savunmasız kalırdık.

Bu durumda, tarımı traktör ve tarım makineleri ile besleme olanağından mahrum olur, yani ekmeksiz kalırdık.

Bu durumda, ülkedeki kapitalist unsurlar üstünde zafer kazanma olanağından mahrum kalır, kapitalist restorasyon şansını yükseltmiş olurduk.

Bu durumda, bütün o modern savunma araçlarından mahrum kalırdık ki, bunlar olmaksızın bir ülke devlet olarak bağımsızlığını

koruyamaz ve dış düşmanların savaş faaliyetlerinin bir hedefi haline gelir. Bu durumda, bizim de, ağır endüstriye, savaş endüstrisine sahip olmayan ve şimdi canı isteyenin itip kaktığı bugünkü Çin'den farkımız olmazdı.

Tek sözcükle: Bu durumda askeri müdahaleyle karşı karşıya kalırdık, gündemde saldırmazlık paktları değil, tehlikeli bir ölüm kalım savaşı, kanlı ve eşitsiz bir savaş olurdu; zira böyle bir savaşta modern saldırı silahlarına sahip olan düşmanın karşısında neredeyse tamamen savunmasız duracaktık.

Durum budur, yoldaşlar.

Kendisine birazcık saygısı olan bir siyasi iktidarın, bir partinin, böylesine zararlı bir düşünceye sahip olamayacağı açıktır.

Tam da böylesine anti-devrimci bir düşünceyi reddettiği için Parti, endüstri alanında Beş Yıllık Plân'ın yerine getirilmesi hususunda tayin edici bir zafer kazanmıştır.

Beş Yıllık Plân'ın gerçekleştirilmesi ve endüstriyel inşa alanında zaferin örgütlenmesinde Parti, endüstrinin geliştirilmesinde azami hızlandırılmış tempo politikasını uygulamıştır. Parti ilerlemesini hızlandırmak için ülkeyi adeta kamçılamıştır.

Azami hızlandırılmış tempo politikasını uygularken Parti doğru davranmış mıdır?

Evet, kesinlikle doğru davranmıştır.

Yüzyıl geri kalmış ve bu geri kalmışlığı nedeniyle ölümcül bir tehlikeyle karşı karşıya bulunan bir ülkeyi ileri itmek zorunluluğu vardır. Ülkeyi, hızla modern teknik temelinde yeniden donatmak ve nihayet gelişmenin geniş ana caddesine sokmak ancak bu yolla mümkün olabilirdi.

Bundan başka, emperyalistlerin SSCB'ye ne zaman saldıracaklarını ve inşa çalışmamızı sekteye uğratacaklarını bilemezdik; fakat emperyalistlerin herhangi bir anda, ülkemizin teknik ve eko-

nomik güçsüzlüğünden yararlanarak bize saldırabilecekleri konusunda kimsenin kuşkusu yoktu. O nedenle Parti, zaman yitirmemek, nefes molasını sonuna kadar kullanmak ve SSCB'nin gücünün zeminini oluşturan endüstrileşme temellerini gecikmeden atmak için ülkeyi kamçılamak zorundaydı. Parti'nin bekleyecek, manevra yapacak olanakları yoktu; azami hızlandırılmış tempo politikasını uygulamak zorundaydı.

Son olarak Parti, mümkün olduğunca kısa bir sürede, ülkenin savunma alanındaki, zaafına son vermek zorundaydı. Bugünkü durum, kapitalist ülkelerde silahlanmanın artması, silahsızlanma düşüncesinin başarısızlığa uğraması, uluslararası burjuvazinin SSCB'ye karşı duyduğu nefret — bütün bunlar, Parti'yi, ülkenin bağımsızlığının temeli olan savunma gücünü artırmak zorunda bırakmıştı.

Peki, Parti'nin elinde azami hızlandırılmış tempo politikasını uygulamak için reel olanak var mıydı? Evet, vardı. Parti bu reel olanağa, sadece hızlı bir ilerleme için ülkeyi zamanında seferber etmeyi başardığı için değil, aynı zamanda ve her şeyden önce, son derece kapsamlı yeni inşa çalışmasında, eski ya da yenilenmiş fabrika ve tesislere dayandığı için de sahipti; bu eski, ya da yenilenmiş tesis ve fabrikaların tekniği, işçiler, mühendisler ve teknisyenlerce bilindiği için gelişim temposunun azami hızlandırılması mümkün olabilmişti.

İşte, ülkemizde Birinci Beş Yıllık Plân döneminde, yeni inşanın hızlı gelişimi tam gelişkin inşa şevki bu temelde baş göstermiş, yeni inşanın kahramanları ve hücum işçileri öne çıkmış, coşkulu bir gelişim temposu pratiği oluşmuştur.

İkinci Beş Yıllık Plân'da da aynı azami gelişim hızı politikasının uygulanmak zorunda olduğu iddia edilebilir mi?

Hayır, edilemez.

İlk olarak, Beş Yıllık Plân'ın başarıyla uygulanması sayesinde onun ana görevini esas itibariyle ***şimdiden yerine getirdik:*** endüstri, ulaşım ve tarım için yeni modern teknik zeminin yaratılması. Bu durumda ülkeyi kamçılamaya devam etmek ve ileriye itmek zorunlu mu?

Böyle bir zorunluluğun olmadığı açık.

İkinci olarak, Beş Yıllık Plân'ın başarıyla uygulanması sayesinde, ülkenin savunma gücünü gerekli seviyeye çıkarmayı ***şimdiden başardık.*** Bu durumda ülkeyi kamçılamaya devam etmek ve ileriye itmek zorunlu mu? Böyle bir zorunluluğun olmadığı açık.

Son olarak, Beş Yıllık Plân'ın başarıyla uygulanması sayesinde yeni, komplike bir tekniğe sahip, onlarca ve yüzlerce yeni büyük fabrika ve kombinalar kurmayı başardık. Bu, İkinci Beş Yıllık Plân döneminde, Birinci Beş Yıllık Plân döneminde olduğu gibi, endüstri üretiminin hacmiyle ilgili olarak baş rolü, artık tekniğini bildiğimiz eski fabrikalar değil, tekniği henüz bilinmeyen, yeni öğrenilecek olan yeni fabrikalar oynayacaktır anlamına gelir. Ne var ki yeni fabrikaların ve buralarda uygulanan yeni tekniklerin öğrenilmesi, önümüze, tekniği kavranmış eski ya da yenilenmiş fabrika ve atölyelerin kullanılmasından önemli ölçüde daha büyük zorluklar çıkaracaktır. Daha fazla zaman gerektirecektir, çünkü işçilerin, mühendislerin ve teknisyenlerin kalifikasyonunu yükseltmek gerekecektir; yeni teknikten tam anlamıyla yararlanabilmek için yeni beceriler edinmeleri gerekecektir. Tüm bunlardan sonra, İkinci Beş Yıllık Plân döneminde, özellikle bu dönemin ilk iki üç yılında, istesek bile gelişim temposunda azami hız politikasını uygulayamayacağımız açık değil mi?

O nedenle, İkinci Beş Yıllık Plân döneminde, endüstriyel üretimin gelişmesinde daha az hızlandırılmış bir tempo tutturmamız gerektiğine inanıyorum. Birinci Beş Yıllık Plân döneminde endüstri üretiminin yıllık artışı ortalama yüzde 22 idi. İkinci Beş Yıllık Plân döneminde ise endüstri üretimi için yıllık, asgari olarak ortalama yüzde 13-14'lük bir artış hedeflememiz gerekeceğine inanıyorum. Kapitalist ülkeler için, endüstri üretimi artışında bu tempo ulaşılmaz bir idealdir. Endüstriyel üretimin artışında sadece bu hız değil, yılda ortalama yüzde 5'lik bir artış bile bugün onlar için ulaşılmaz bir idealdir. Zaten böyle olduğu için de o ülkeler kapitalisttir. Sovyet ekonomik sisteminin var olduğu Sovyetler ülkesinde ise, durum farklıdır. Ekonomik sistemimizle, üretimde yıllık asgari yüzde 13-14 civarında bir

artış elde etmek tamamen mümkündür, ve bunu başarmak zorundayız.

Birinci Beş Yıllık Plân döneminde coşkuyu, yeni inşa coşkusunu örgütlemeyi başardık ve tayin edici başarılar kazandık. Bu çok iyi. Fakat şimdi artık yeterli değil. Şimdi artık buna, yeni fabrikalara ve yeni tekniğe ***egemen olma*** coşkusu, şevki eklenmeli ve emek üretkenliğinin ciddi biçimde yükseltilmesi ve maliyet fiyatlarının ciddi biçimde düşürülmesi gündeme gelmelidir.

Şimdi esas mesele budur.

Çünkü İkinci Beş Yıllık Plân'ın, diyelim ki ortalarına doğru, gerek inşa alanında, gerekse de endüstri üretiminin artışında yeni, güçlü bir atak yapabilmemiz ancak bu yolla mümkün olacaktır.

Son olarak, gelişim temposu ve yıllık üretim artışı oranı üzerine birkaç söz. Endüstri uzmanlarımız bu sorunla pek az ilgileniyorlar. Oysa, bu çok ilginç bir sorundur. Üretimin yüzdesel artışı ne anlama gelmektedir ve artışın her yüzdesinin ardında ne yatmaktadır? Örneğin restorasyon dönemi olan 1925 yılını alalım. 1925 yılında üretim artışı yüzde 66 idi. Endüstrinin toplam üretimi 7,7 milyar rubleye çıkmıştı. Yüzde 66 artış, o zamanlar, mutlak rakamlarda 3 milyardan fazla tutuyordu. Dolayısıyla, artışın her yüzdesi 45 milyon rubleye eşitti. Şimdi 1928 yılını alalım. Yüzde 26'lık bir artış sözkonusudur, yüzde olarak bu 1925 yılındaki artışın üçte birinden biraz fazladır. O zaman endüstrinin toplam üretimi 15,5 milyar ruble tutuyordu. Bir yıl içinde toplam artış mutlak rakamlarla 3280 milyon ruble olmuştu. Dolayısıyla, o zamanlar her artış yüzdesi 126 milyon rubleye eşitti, yani yüzde 66'lık bir artışa sahip olduğumuz 1925 yılından yaklaşık üç kat fazlaydı. Son olarak 1931 yılını alalım. Bu yılda yüzde 22'lik bir artış olmuştur, yani 1925 yılındaki yüzdenin üçte biri. O yıl endüstrinin toplam üretimi 30,8 milyar ruble tutarındaydı. Toplam artış mutlak rakamlarla 5600 milyondan fazlaydı. Dolayısıyla, her artış yüzdesi 250 milyon rubleden fazla tutmaktaydı, yani yüzde 66'lık bir artışa sahip olduğumuz 1925 yılının altı, ve yüzde 26'lık bir artışa sahip olduğumuz 1928 yılının iki katı.

Bütün bunlar neyi anlatmaktadır? Bunlar, üretim artışı hızını incelerken, artış yüzdelerinin kontrol edilmesiyle yetinilmemesi, aynı zamanda, her artış yüzdesinin arkasında neyin gizlendiğinin ve yıllık toplam üretim artışının ne kadar yüksek olduğunun da bilinmesi gerektiğini anlatmaktadır. Örneğin 1933 yılı için yüzde 16'lık bir artış öngörüyoruz, yani 1925 yılı yüzdesinin dörtte biri. Fakat, bu, bu yılda üretim artışının 1925 yılındaki artışın dörtte biri olacağı anlamına gelmez. 1925 yılında üretim artışı mutlak rakamlarla 3 milyar rubleden fazlaydı ve her yüzde, 45 milyona eşitti. 1933 yılında üretim artışının, mutlak rakamlarla, yüzde 16'lık bir artış standardıyla, 5 milyar rubleden az olmayacağından, yani 1925 yılında kaydedilen artışın iki katı tutacağından kuşku duymaya gerek yok. Ve her yüzde, en az 320-340 milyon rubleye eşit olacaktır, başka deyişle, 1925 yılındaki her artış yüzdesinin en az yedi katı tutacaktır.

Hız ve artış oranı sorunu somut olarak incelendiğinde ortaya çıkan durum budur, yoldaşlar.

Endüstri alanında dört yılda Beş Yıllık Plân'ın sonuçları bunlardır.

IV
TARIM ALANINDA DÖRT YILDA BEŞ YILLIK PLÂN'IN SONUÇLARI

Şimdi, dört yılda Beş Yıllık Plân'ın tarım alanındaki sonuçlarına geçelim.

Tarım alanında Beş Yıllık Plân, kolektifleştirmenin beş yıllık plânıdır. Parti, kolektifleştirme uygulamasında nereden hareket etmiştir?

Parti, proletarya diktatörlüğünün sağlamlaştırılması ve sosyalist toplumun kurulması için, endüstrileşmenin dışında, küçük köylülerin bireysel işletmelerinden köyde Sovyet iktidarının tek sağlam temeli

olarak, traktörler ve modern tarım araçlarıyla donatılmış kolektif tarımsal büyük işletmelere geçilmesinin zorunlu olduğundan hareket etmiştir.

Parti, ülkemizi sosyalizmin ekonomik esaslarının kurulacağı geniş ana caddeye çıkarmanın, milyonlarca emekçi köylüyü yoksulluk ve cahillikten kurtarmanın kolektifleştirme olmadan olanaksız olduğundan hareket etmiştir.

Lenin şöyle diyordu:

"Küçük iktisatla yoksulluktan kurtulmak olanaksızdır." (Bkz. Lenin, Seçme Eserler, C. 8, s. 210. [s. 210. —İnter Yayınları.])

Lenin şöyle diyordu:

"Eğer geleneksel biçimde küçük çiftliklerde oturur kalırsak, özgür topraklarda özgür yurttaşlar da olsak, kaçınılmaz batış tehlikesiyle karşı karşıya kalırız." (Bkz. Lenin, Seçme Eserler, C. 6, s. 375. [s. 377. —İnter Yayınları.])

Lenin şöyle diyordu:

"Emperyalist savaşın bizi ittiği çıkmaz sokaktan tek çıkış yolu, artel biçiminde, kooperatifsel, ortak çalışmadır." (Bkz. Lenin, Seçme Eserler, C. 8, s. 200. [s. 206. —İnter Yayınları.])

Lenin şöyle diyordu:

"Toprağı ortak işlemek için büyük örnek işletmelere geçmek zorunludur", zira "aksi halde Rusya'nın içinde bulunduğu perişanlıktan ve deyim yerindeyse, umutsuz durumdan kurtulmak olanaksızdır." (Bkz. Lenin, Seçme Eserler, C. 6, s. 375. [s. 378. —İnter Yayınları.])

Buradan hareketle Lenin şu temel sonuca varmıştır:

"Ancak, köylülere toprağı toplumsal, kolektif, kooperatifsel ve artel biçiminde işlemenin daha yararlı olduğu pratikte gösterilebildiğinde, ancak köylülere, ortak çiftlikler ve arteller sayesinde yardım edilebildiğinde, ancak o zaman, iktidarı elinde tutan işçi sınıfı, köylülere haklı olduğunu gerçekten kanıtlayabilecek ve milyonlarca köylü kitlesini yanına çekecektir." (Bkz. Lenin, Seçme Eserler, C. 8, s. 207. [s. 213-214. —İnter Yayınları.])

Parti, tarımın kolektifleştirilmesi programını, tarımda Beş Yıllık Plân programını uygularken, Lenin'in bu tezlerinden hareket etmiştir.

Bununla ilişkili olarak, tarımda Beş Yıllık Plân'ın görevi, traktör ve modern tarım makineleri kullanma olanağına sahip olmayan parçalanmış küçük bireysel köylü çiftliklerini, kolektif, gelişmiş tarımın bütün modern araçlarıyla donanmış büyük çiftliklerde birleştirmek ve geriye kalan boş alanlarda örnek devlet çiftlikleri, Sovyet çiftlikleri kurmaktı.

Tarımda Beş Yıllık Plân'ın görevi, SSCB'yi geri bir küçük köylüler ülkesinden kolektif çalışma temelinde örgütlenmiş ve büyük oranda pazar üretimi yapan tarımsal büyük işletmeler ülkesine dönüştürmekti.

Parti tarım alanında Beş Yıllık Plân'ın dört yılda uygulanmasında neler elde etmiştir? Bu programı yerine getirmiş midir, yoksa bu alanda yenilgiye mi uğramıştır?

Parti, üç yıldan fazla olmayan bir zaman dilimi içinde, tahıl ekimi ve hayvancılık için 200 000'den fazla kolektif çiftlik ve 5000'e yakın da Sovyet çiftliği örgütlemeyi başarmış, aynı zamanda dört yıl içinde ekim alanları 21 milyon hektar genişletilmiştir.

Parti, kolektif çiftliklerin artık, köylü çiftliklerinin yüzde 60'ından fazlasını, toplam köylü toprağının ise yüzde 70'inden fazlasını bünyesinde toplamasını başarmıştı; bu, Beş Yıllık Plân'ın ***yüzde 300 gerçekleştirilmesi*** demektir.

Parti, bireysel köylü çiftliklerinin egemen olduğu dönemde elde edilen 500-600 milyon pud satılık tahıl yerine, yılda 1200-1400 milyon pud satılık tahıl üretilmesini başarmıştır.

Parti, henüz tamamen yok edilmemiş olsa da Kulakların sınıf olarak ezilmesini, emekçi köylülüğün Kulakların sömürü ve boyunduruğundan kurtulmasını ve köyde Sovyet iktidarı için sağlam bir ekonomik zemin, kolektif çiftlik zemini oluşturulmasını başarmıştır.

Parti, SSCB'nin bir küçük köylü ekonomisi ülkesinden, dünyanın en büyük tarımsal işletmelerinin bulunduğu bir ülke durumuna gelmesini başarmıştır.

Tarımda Beş Yıllık Plân'ın dört yılda uygulanmasının sonuçları esas olarak bunlardır.

Şimdi, tüm bunlardan sonra, burjuva basınının kolektifleştirmenin "çöküşü", tarımda Beş Yıllık Plân'ın "başarısızlığı" üzerine gevezelikleri hakkında ne düşünülmesi gerektiğine kendiniz karar verin.

Peki, şimdilerde ağır bir tarım krizinden geçen ***kapitalist*** ülkelerde tarımın durumu nedir?

İşte herkesin bildiği resmi veriler:

En önemli tahıl üreticisi ülkelerde ekim alanları yüzde 8-10 gerilemiştir. Amerika'da pamuk ekim alanları yüzde 15, Almanya'da ve Çekoslovakya'da şeker pancarı ekim alanları yüzde 22-30, Litvanya ve Letonya'da keten ekim alanları ise yüzde 25-30 gerilemiştir.

Amerikan Tarım Bakanlığı'nın verilerine göre, ABD'de toplam tarım üretiminin değeri 1929 yılında 11 milyar dolardan, 1932 yılında 5 milyar dolara ***düşmüştür.*** Yine aynı ülkede toplam tahıl üretiminin değeri 1929 yılında 1288 milyon dolardan 1932 yılında 391 milyon dolara ***düşmüştür.*** Pamukta 1929 yılında 1389 milyon dolardan, 1932 yılında 397 milyon dolara bir ***gerileme*** sözkonusudur.

Bütün bu olgular, tarımda Sovyet sisteminin kapitalist sistemden daha üstün olduğunu ifade etmiyor mu? Bu olgular, kolektif çiftliklerin, bireysel köylü çiftliklerinden, ya da kapitalist çiftliklerden daha çok yaşama yeteneğine sahip bir iktisat biçimi olduğunu ifade etmiyor mu?

Kolektif çiftliklerin ve Sovyet çiftliklerinin pek rantabl olmadığı, büyük paralar yuttuğu söyleniyor ve bu tür işletmeleri ayakta tutmanın bir anlamı olmadığı, bunları feshedip sadece rantabl olanları ayakta tutmanın daha uygun olacağı vurgulanıyor. Ne var ki sadece,

ulusal ekonominin sorunlarından haberi olmayan insanlar böyle konuşabilir. Birkaç yıl önce, tekstil fabrikalarının yarısından çoğu rantabl değildi. Bir kısım yoldaşlar, o günlerde, bu işletmelerin faaliyetini durdurmamızı önermişlerdi. Onlara uysaydık hangi noktaya varmış olurduk? Eğer böyle yapsaydık, ülkeye, işçi sınıfına en büyük ihanette bulunmuş olurduk, çünkü bu durumda gelişmeye çalışan endüstrimizi yıkardık. Peki biz ne yaptık? Bir yıldan fazla bir süre bekledik ve tüm tekstil endüstrisinin rantabl olmasını sağladık. Ya Gorki kentindeki otomobil fabrikalarımız? Onlar da şimdilik rantabl değil. Faaliyetlerini durdurmamızı ister misiniz? Ya da, aynı şekilde, şimdilik rantabl olmayan demir-çelik endüstrimiz? Yoksa bunların faaliyetlerini durdurmalı mıyız yoldaşlar? Eğer rantabilite meselesi böyle anlaşılırsa, o zaman sadece, süt ve un mamülleri, parfümeri, dokuma mamülleri, oyuncak endüstrisi vs. gibi yüksek kâr bırakan endüstri dallarını bütün gücümüzle geliştirmemiz gerekir. Elbette bu endüstri kollarının gelişmesine karşı değilim. Tersine, halkın bunlara da gereksinimi olduğu için geliştirilmeliler. Ne var ki, bunlar birinci olarak, ağır endüstrinin ürettiği makine ve yakıt olmaksızın geliştirilemezler. İkinci olarak, hafif endüstri, endüstrileşmenin temeli olamaz. Mesele budur, yoldaşlar.

Rantabilite olgusu, yaşanılan andan hareket edilerek, bakkal mantığıyla değerlendirilemez. Rantabilite olgusu, ekonominin bütününden hareket ederek, birkaç yılın perspektifiyle değerlendirilmelidir. Sadece bu bakış açısı, gerçekten Leninist, gerçekten Marksist bir bakış açısıdır. Ve bu bakış açısı, sadece endüstri konusunda değil aynı zamanda ve daha da çok kolektif çiftlikler ve Sovyet çiftlikleri konusunda da geçerlidir. Düşünün bir kez: Üç yıldan fazla olmayan bir süre içinde 200 000'den fazla kolektif çiftlik ve 5000'e yakın Sovyet çiftliği kurduk; yani büyük tesis ve fabrikalar endüstri için ne kadar önemliyse, tarım için de o önemde olan yepyeni büyük işletmeler oluşturduk. Üç yıl içinde böyle 205 000 yeni işletme değil, sadece 25 000 yeni işletme kuran bir başka ülke söyleyin. Söyleyemezsiniz, çünkü böyle bir ülke yok, hiçbir zaman da olmadı. Oysa biz tarımda 205 000 yeni işletme kurduk. Ve görülüyor ki, bu

işletmelerin hemen rantabl olmasını, eğer hemen rantabl olmazlarsa bunların feshedilmelerini, ortadan kaldırılmalarını talep eden insanlar var dünyada. Erostrat'ın zaferlerinin bu garipten de öte insanları uykularından ettiği açık değil mi?

Kolektif çiftlikler ve Sovyet çiftliklerinin rantabl olmadığından söz ederken, onların hepsinin rantabl olmadığını söylemek istemiyorum. Kesinlikle hayır! Herkes, şimdiden son derece rantabl bir dizi kolektif çiftlik ve Sovyet çiftliğinin var olduğunu biliyor. Daha şimdiden tamamen rantabl olan binlerce kolektif çiftlik ve onlarca Sovyet çiftliğimiz var. Bu kolektif çiftlikler ve Sovyet çiftlikleri Partimizin ve Sovyet iktidarının gururudur. Kolektif çiftlikler ve Sovyet çiftlikleri elbette her yerde aynı değildir; içlerinde eskileri, yenileri ve yepyenileri vardır. Bunlar henüz güçsüz, tam olarak gelişmemiş ekonomik organizmalardır. 1920 ve 1921 yıllarında endüstri kuruluşlarının geçtiği hemen hemen aynı örgütsel inşa döneminden geçiyorlar. Bu işletmelerin çoğunluğunun henüz rantabl olamayacağı açık. Fakat, iki üç yıla kadar, endüstri işletmelerimizin 1921 yılından sonra yaşadıkları sürece benzer şekilde rantabl olacaklarından kimse kuşku duymamalı. Şu anda rantabl değiller diye yardım ve destek vermemek, işçi sınıfı ve köylülüğe karşı büyük suç işlemek olurdu. Kolektif çiftliklerin ve Sovyet çiftliklerinin gereksiz olduğunu sadece halk düşmanları ve karşı-devrimciler iddia edebilirler.

Tarımda Beş Yıllık Plân'ın gerçekleştirilmesinde Parti, kolektifleştirmeyi hızlandırılmış tempoda uygulamıştır. Hızlandırılmış kolektifleştirme temposu politikası güderken Parti doğru davranmış mıdır? Evet, bazı işgüzarlıklara rastlanmasına rağmen, kesinlikle doğru davranmıştır. Sınıf olarak Kulakların tasfiye edilmesi ve Kulak yuvalarının yok edilmesi uygulamasında Parti, yolun yarısında duramazdı; bu işi sonuna kadar götürmek zorundaydı.

Bu birincisi.

İkinci olarak Parti, bir yandan, elinde traktör ve tarım makineleri olmasından, öte yandan ise, toprakta özel mülkiyetin yokluğundan

(toprağın ulusallaştırılması!) yararlandığından tarımın kolektifleştirilmesini hızlandırmak için tüm olanaklara sahipti. Gerçekten de bu alanda muazzam bir başarı elde etti; beş yıllık kolektifleştirme programını yüzde 300 gerçekleştirdi.

Bu, İkinci Beş Yıllık Plân döneminde de kolektifleştirme temposunun hızlandırılması politikası güdeceğimiz anlamına mı geliyor? Hayır, bu anlama gelmiyor. SSCB'nin en önemli bölgelerinde kolektifleştirme meselesi esas itibariyle ***tamamlanmıştır.*** Yani bu alanda beklenilenden daha fazlasını başarmış bulunuyoruz. Sadece, kolektifleştirmeyi esas itibariyle tamamlamakla kalmadık, aynı zamanda köylülüğün muazzam çoğunluğunun kolektif çiftlikleri en uygun işletme biçimleri olarak kabul etmelerini de sağladık. Bu çok büyük bir kazanımdır, yoldaşlar. Bundan sonra, kolektifleştirme temposunu hızlandırmak için gayret sarfetmeye değer mi? Değmeyeceği açıktır.

Şimdi asıl mesele ne kolektifleştirme temposunun hızlandırılması, ne de kolektif çiftliklerin Olmak ya da Olmamak sorunudur — bu sorun halihazırda olumlu biçimde çözümlenmiştir. Kolektif çiftlikler sağlamlaşmış, eski, bireysel çiftliklere dönüş yolu tamamen kapanmıştır. Şimdi görev, kolektif çiftlikleri örgütsel olarak sağlamlaştırmak, içlerindeki baltalayıcı unsurları temizlemek, kolektif çiftlikler için gerçek, sınanmış Bolşevik kadroları seçmek ve kolektif çiftlikleri gerçekten Bolşevik yapmaktır.

Şimdi asıl mesele budur.

Tarım alanında dört yılda Beş yıllık Plân'ın durumu budur.

V
İŞÇİ VE KÖYLÜLERİN MADDİ DURUMLARININ DÜZELTİLMESİ ALANINDA DÖRT YILDA BEŞ YILLIK PLÂN'IN SONUÇLARI

Biraz önce, endüstri ve tarımda elde edilen başarılardan, SSCB tarımı ve endüstrisinde yaşanan gelişmeden söz ettim. Peki, bu başarılar işçi ve köylülerin maddi durumunun iyileştirilmesi bakımından ne gibi sonuçlar doğurmuştur? Endüstri ve tarım alanında elde ettiğimiz başarıların, emekçilerin maddi durumunun radikal iyileştirmesi açısından ana sonuçları nelerdir?

Bu sonuçlar, birinci olarak, ***işsizliğin aşılmış*** ve işçilerin yarına ilişkin belirsizliklerinin bertaraf edilmiş olmasıdır.

İkinci olarak, yoksul köylülüğün neredeyse tamamının kolektif çiftlik inşası kapsamına alınması ve böylece köylülüğün Kulaklara ve yoksul köylülere ayrışmasının durdurulması, ***aynı zamanda da köyde yoksullaşmaya ve genel sefalete son verilmiş olmasıdır.***

Bu, yoldaşlar, en "demokratik" olanı da dahil hiçbir burjuva devletinin rüyasını bile görmeye cesaret edemeyeceği muazzam bir kazanımdır.

Bizim ülkemizde, SSCB'de işçiler işsizliğin ne olduğunu çoktan unuttular. Üç yıl önce, ülkemizde birbuçuk milyon işsiz vardı. Şimdi işsizliğin üstesinden geleli iki yıl oldu. Ve bu süre içinde işçiler, işsizliği, işsizlik baskısını, işsizlik korkusunu unuttular. İşsizlik sonucunda dehşetli şeylerin yaşandığı kapitalist ülkelere bir bakın. Bu ülkelerde bugün sayıları 30-40 milyondan az olmayan işsiz var. Kim bu insanlar? Onlardan genellikle "mahvolmuş insanlar" diye söz ediliyor.

Her gün iş aramaya çıkan bu insanlar her koşul altında çalışmaya razı olmalarına rağmen iş bulamıyorlar, çünkü onlar "lüzumsuz" insanlar. Ve bütün bunlar, kader tarafından şımartılanların, kapitalist ve çiftlik sahiplerinin oğulcuklarının keyiflerini tatmin etmek için muazzam ölçülerde mal ve ürünün israf edildiği bir zamanda meydana geliyor.

İşsizlere, parasını ödeyemedikleri için yiyecek, kirayı ödeyemedikleri için barınak verilmiyor. Nasıl ve nerede yaşıyorlar? Beylerin masasından dökülen ekmek kırıntılarıyla yaşıyorlar, çürümüş yiyecek artıkları buldukları çöp bidonlarını karıştırıyorlar, büyük kentlerdeki

sefil barınaklarda, çoğunlukla da kent dışında tahta parçaları ve ağaç kabuklarından güç bela yaptıkları kulübelerde yaşıyorlar. Hepsi bu kadar da değil. İşsizliğin acısını sadece işsizler çekmiyor. Çalışanlar da bu acıyı çekiyorlar, çünkü işsiz sayısının bu kadar çok olması, onlar için işyerlerinde belirsiz bir ortam, yarına ilişkin belirsizlik yaratıyor. Bugün fabrikada çalışıyorlar, ama sabah kalktıklarında işten atılmış olmayacaklarından emin değiller.

Dört yılda Beş Yıllık Plân'ın ana kazanımlarından biri işsizliği ortadan kaldırmamız ve SSCB işçilerini bu korkudan kurtarmış olmamızdır.

Aynı şey köylüler için de söylenmelidir. Onlar da köylülerin Kulaklara ve yoksul köylülere ayrışmasını, yoksul köylülerin Kulaklar tarafından sömürülmesini, her yıl yüzbinlerce yoksul köylüyü dilenci seviyesine düşüren yıkımı unutmuşlardır. Üç-dört yıl önce ülkemizde, toplam köylü nüfusun yüzde 30'dan az olmayan bir bölümü yoksul köylüydü; bu, yaklaşık yirmi milyon insan demekti. Daha önceleri, Ekim Devrimi'nden önce ise, yoksul köylüler toplam köylü nüfusun yüzde 60 kadarını oluşturuyordu. Yoksul köylü neyi ifade etmektedir? Bunlar, çiftliğinde genellikle tohumluğu, ya da ne atı, ne de iş aletleri olmayan, ya da bunların hiç birisine sahip bulunmayan insanlardır. Yoksul köylüler açlık sınırında güç bela geçinen, genelde Kulakların boyunduruğunu —eskiden ise hem Kulakların hem de çiftlik sahibinin boyunduruğunu— taşıyan insanlardı. Daha kısa süre önce, her yıl iki milyon yoksul köylü iş umuduyla, Kulakların —daha eskiden ise hem Kulakların, hem de çiftlik sahiplerinin— yanında gündelikçi olarak çalışmak için Güneye, Kuzey Kafkasya'ya ve Ukrayna'ya gidiyordu. Fabrika kapılarına ise, her yıl daha da büyük sayılarda doluşuyor ve işsizlerin saflarını dolduruyorlardı. Böylesine büyük bir sefalet içinde olan sadece yoksul köylüler değildi. Orta köylülerin yarısı, yoksul köylüler gibi yoksulluk içinde yaşıyor, aynı yoksunluklara katlanıyorlardı. Köylüler bütün bunları artık unuttular.

Dört yılda Beş Yıllık Plân, yoksul köylülere ve orta köylülüğün alt kesimlerine neler vermiştir? Sınıf olarak Kulakların ayağını

bastığı zemini ortadan kaldırmış ve Kulaklığı parçalamış, böylece yoksul köylüler ve orta köylülüğün yarısını Kulak boyunduruğundan kurtarmıştır. Bunları kolektif çiftliklere çekmiş ve güven içinde varlıklarını sürdürmelerini sağlamıştır. Köylülüğün, sömüren —Kulak— ve sömürülen —yoksul köylü— biçiminde ayrışmasını olanaksız kılmış ve köyde sefalete son vermiştir. Yoksul köylüleri ve orta köylülüğün alt kesimlerini, kolektif çiftliklerde, hayatı güvence altına alınmış insanlar haline getirmiş ve böylece, köylülüğün yaşadığı yıkım ve sefalet sürecine son vermiştir. Artık bizim ülkemizde, her yıl milyonlarca köylünün, topraklarını bırakıp para kazanmak için uzaklara gitmesine rastlanmıyor. Artık köylüleri herhangi bir iş için kendi kolektif çiftliğinin dışına çıkarmak, ilgili kolektif çiftlikle bir sözleşme imzalamak ve kolektif köylünün tren yolculuğunu parasız yapmasını sağlamakla mümkündür. Artık bizim ülkemizde, yüzbinlerce ve milyonlarca köylünün yıkıma uğrayarak fabrika ve atölyelerin kapılarını kuşatmalarına rastlanmıyor. Böyle şeyler geçmişte oluyordu, ama artık son buldu. Şimdi artık köylü, varlığı güvence altına alınmış bir çiftçi, kolektif çiftliğin bir üyesidir; traktörler, tarım makineleri, tohumluk fonları, stok fonları vs. vs. hizmetindedir.

Beş Yıllık Plân'ın yoksul köylülere ve orta köylülüğün alt kesimlerine verdikleri bunlardır.

İşçi ve köylülerin maddi durumunun iyileştirilmesi alanında Beş Yıllık Plân'ın ana kazanımlarının özü budur.

İşçi ve köylülerin maddi durumunun iyileştirilmesi alanında, bu temel kazanımların sonuçları olarak Birinci Beş Yıllık Plân döneminde;

a) 1928 yılına kıyasla büyük endüstride istihdam edilen işçi ve hizmetlilerin sayısı ***iki katına çıkmıştır,*** bu, Beş Yıllık Plân'ın yüzde 57 oranında aşılması demektir.

b) Milli gelir —bunun sonucunda da işçi ve köylülerin gelirleri— artmış, 1932 yılında 45,1 milyar rubleye ulaşmıştır; 1928 yılıyla

kıyaslandığında bu, yüzde 85'lik bir artış demektir;

c) Büyük endüstride çalışan işçi ve hizmetlilerin yıllık ortalama gelirleri 1928 yılına kıyasla yüzde 67 artmıştır; bu, Beş Yıllık Plân'ın yüzde 18 oranında aşılması demektir;

d) Sosyal güvenlik fonu, 1928 yılıyla kıyaslandığında, yüzde 292 artmıştır (1928 yılında 1050 milyon rubleyken, 1932 yılında 4120 ruble olmuştur); bu, Beş Yıllık Plân'ın yüzde 111 oranında aşılması demektir;

e) Fabrikalardaki mutfak hizmetleri genişleyerek, tayin edici endüstri dallarında çalışan işçilerin yüzde 70'ini içine almıştır; bu, plânın yüzde 500 oranında aşılması demektir.

İşçi ve köylülerin maddi ihtiyaçlarını elbette tam anlamıyla giderebilmiş değiliz. Ve bunu önümüzdeki yıllar içinde de yerine getiremeyeceğiz. Fakat, ülkemizde işçi ve köylülerin maddi durumlarının her geçen yıl daha da iyileştirilmesini başardığımızdan kimsenin kuşku duymaması gerekir. Bundan, olsa olsa Sovyet iktidarının yeminli düşmanları ve belki de, burjuva basınının temsilcileriyle, bu basının, ulusal ekonomi ve emekçilerin durumundan Habeş kralının yüksek matematikten anladığı kadar anlayan Moskova'daki bazı muhabirleri kuşku duyabilirler.

Peki, kapitalist ülkelerde işçi ve köylülerin maddi durumu nasıldır?

İşte resmi veriler.

Kapitalist ülkelerde işsiz sayısı felaket düzeyde artmıştır, ABD'de, resmi verilere göre, sadece imalat endüstrisinde çalışan işçilerin sayısı 1928'de 8,5 milyondan 1932 yılında 5,5 milyona gerilemiştir. Amerikan Emek Federasyonunun verilerine göre, 1932 yılı sonlarında bütün endüstride işsiz sayısı 11 milyondur. İngiltere'de işsiz sayısı, resmi istatistiklere göre, 1928 yılında 1 290 000'den 1932'de 2,8 milyona çıkmıştır. Almanya'da işsiz sayısı, resmi rakamlara göre 1928 yılında 1 376 000'den, 1932 yılında 5,5 milyona

yükselmiştir. Aynı manzara bütün kapitalist ülkelerde görülmektedir. Bu arada, kapitalist ülkelerde sayıları 35-40 milyon arasında değişen işsizler üzerine resmi istatistik verilerin, genellikle düşük tutulduğu bilinmelidir.

İşçi ücretleri sistemli biçimde düşürülmektedir. Resmi verilere göre, ortalama aylık ücretlerin düşüşü, 1928 yılıyla kıyaslandığında ABD'de yüzde 35'e, aynı zaman dilimi içinde İngiltere'de yüzde 15'e, Almanya'da ise hatta yüzde 50'ye ulaşmıştır. Amerikan Emek Federasyonu'nun hesaplarına göre, ücretlerin düşürülmesi sonucunda, Amerikan işçi sınıfının kaybı 1930/31 yılında 35 milyar dolardan fazladır.

İşçilerin faydalandığı, zaten son derece önemsiz sosyal hizmetler İngiltere ve Almanya'da daha da kısıtlanmıştır. ABD ve Fransa'da ise işsizlik sigortasının herhangi bir biçimi ya hiç yoktur, ya da yok denecek kadardır. Bu durum, özellikle ABD'de evsiz barksız işçilerin, ve kimsesiz çocukların sayısının korkunç boyutlarda büyümesine yol açmıştır.

Tarım krizinin köylülüğü temelden sarstığı ve milyonlarca mahvolmuş köylü ve çiftçiyi dilenci konumuna düşürdüğü kapitalist ülkelerde köylülüğün durumu da farklı değildir.

SSCB emekçilerinin maddi durumlarının iyileştirilmesi alanında dört yılda Beş Yıllık Plân'ın sonuçları bunlardır.

VI
KENTLE KIR ARASINDAKİ TİCARET ALANINDA DÖRT YILDA BEŞ YILLIK PLÂN'IN SONUÇLARI

Şimdi, kentle kır arasındaki ticaretin büyümesi alanında dört yılda Beş Yıllık Plân'ın sonuçlarına geçelim.

Endüstriyel ve tarımsal üretimin muazzam ölçüde artması, gerek

endüstride gerekse de tarımda mal fazlasının büyümesi, ve son olarak işçi ve köylülerin ihtiyaçlarının genişlemesi —bütün bunlar kentle kır arasındaki ticareti canlandırmak zorundaydı ve gerçekten böyle de oldu.

Üretim alanında kentle kırın birliği, birliğin temel biçimidir. Fakat sadece üretim alanında birlik yeterli değildir. Kentle kır arasında bağların sağlam ve kopmaz olması için, üretim alanındaki birlik canlı bir alış verişle tamamlanmalıdır. Buna ancak, Sovyet ticareti geliştirilerek ulaşılabilir. Sovyet ticaretinin geliştirilmesi için sadece bir kanalın, örneğin kooperatiflerin yeteceğini sanmak yanlıştır. Sovyet ticaretinin geliştirilmesi için bütün kanalların kullanılması gereklidir: Kooperatif ticareti, devlet ticareti ve kolektif çiftlik ticareti.

Bazı yoldaşlar, Sovyet ticaretinin geliştirilmesinin, özellikle de kolektif çiftlik ticaretinin geliştirilmesinin NEP'in ilk aşamasına geri dönüş olduğuna inanıyorlar. Kesinlikle yanlış.

Kolektif çiftlik ticareti de dahil olmak üzere Sovyet ticaretiyle NEP'in ilk aşamasında görülen ticaret arasında temel bir fark vardır.

NEP'in ilk aşamasında, kapitalizmin canlanmasına, özel ticarete, özel tüccarların, kapitalistlerin ve spekülatörlerin "faaliyetleri"ne izin vermiştik.

Bu, az çok serbest, sadece devletin düzenleyici rolüyle sınırlanmış bir ticaretti. O dönemde özel kapitalist sektör ülkenin ticaretinde oldukça önemli bir yer tutuyordu. O dönemde bizim, ne bugünkü gibi böylesine gelişkin bir endüstriye, ne de belli bir plâna göre çalışan ve devletin hizmetine kırsal ve kentsel ürünlerden oluşan muazzam stoklar sunan kolektif ve Sovyet çiftliklerine sahip olduğumuzdan söz bile etmiyorum.

Bugün aynı durumda olduğumuz söylenebilir mi? Elbette söylenemez.

Birinci olarak, Sovyet ticareti, NEP'in ilk aşamasındaki ticaretle —bu da devlet tarafından düzenlenmiş de olsa— aynı kefeye konmamalıdır. NEP'in ilk aşamasındaki ticaret, kapitalizmin

canlandırılmasına ve ticarette özel kapitalist sektörün faaliyetine izin verirken, Sovyet ticareti bunu reddeder, bunların yokluğunu koşul olarak ileri sürer. Nedir Sovyet ticareti? Sovyet ticareti, kapitalistlerin, küçük ve büyük kapitalistlerin, spekülatörlerin, küçük ve büyük spekülatörlerin olmadığı ticarettir. Bugüne kadar tarihin tanık olmadığı, Sovyetik gelişim koşulları altında sadece biz Bolşeviklerin gerçekleştirebildikleri, ticaretin özel bir biçimidir.

İkinci olarak, şimdi yeterince gelişmiş bir devlet endüstrimiz ve Sovyet ticaretinin geliştirilmesi için devlete muazzam ölçüde tarım ve endüstri ürünleri sunan bir kolektif çiftlikler ve Sovyet çiftlikleri ağımız var. NEP'in ilk aşaması koşulları altında bunlar yoktu, olamazdı da.

Üçüncü olarak, son zamanlarda, özel esnafları, tüccar ve kabzımalları ticaretten tamamen sürüp çıkardık. Elbette bu, ticarette atavizm kurallarına göre, onlar için son derece uygun bir zemin olan kolektif çiftlik ticaretini kendi amaçları için kullanabilecek yeni özel tüccar ve spekülatörlerin çıkmayacağı anlamına gelmez. Dahası, zaman zaman, bizzat kolektif köylülerimiz kendilerine elbette onur kazandırmayan spekülasyona eğilimli görünmektedirler. Fakat bu sağlıksız görüngülere karşı ülkemizde, Sovyet iktidarının kısa süre önce çıkardığı spekülasyonu önleme ve spekülatörleri cezalandırma önlemleri üzerine bir yasa mevcuttur. Bu yasanın yumuşak olmakla suçlanamayacağını biliyorsunuz elbette. Böyle bir yasanın NEP'in ilk aşaması koşullarında olmadığı, olamayacağı da malûmunuzdur.

Gördüğünüz gibi: Bütün bunlardan sonra, kim NEP'in ilk aşamasında gündemde olan ticarete geri dönüldüğünden söz ediyorsa, o Sovyet ekonomimizden hiçbir şey, ama hiçbir şey anlamıyor demektir.

Sağlıklı bir para ekonomisine ve sağlıklı bir paraya kavuşmadan ticaretin —bu Sovyet ticareti de olsa— geliştirilmesinin olanaksız olduğunu, her şeyden önce para ekonomisini ve sözde son derece değersiz Sovyet parasını tedavi etmemiz gerektiğini söylüyorlar. Bu-

nu bize kapitalist ülkelerin ekonomistleri söylüyor. Bu saygıdeğer ekonomistlerin, politik ekonomiden Canterbury Başpiskoposunun din karşıtı propagandadan anladığı kadar anladıklarına inanıyorum. Sovyet parasının değersiz olduğu nasıl iddia edilebilir? Magnitogorsk fabrikalarını, Dinyeper enerji santralını, Kuznetsk fabrikalarını, Stalingrad ve Harkov'daki traktör fabrikalarını, Gorki ve Moskova'daki otomobil fabrikalarını, yüzbinlerce kolektif çiftliği ve binlerce Sovyet çiftliğini bu parayla kurduğumuz olgu değil mi acaba? Acaba bu baylar, bütün bu işletmelerin, belli bir değere sahip materyallerle değil de, çamur ve samanla mı yapıldığını sanıyorlar? Ülkenin ticaretinde tali bir öneme sahip örgütlenmemiş pazarı değil de, ülke ticaretinde tayin edici öneme sahip örgütlenmiş pazarı gözönüne alırsak, Sovyet parasının güvencesi nedir? Elbette sadece altın rezervleri değil. Sovyet parasının istikrarı her şeyden önce, devletin elinde bulunan ve sabit fiyatlarla satılan muazzam ölçüde malla korunmaktadır. Sadece SSCB'de görülen böyle bir güvencenin herhangi bir altın rezervinden daha gerçek bir güvence ve istikrar unsuru oluşturduğunu hangi ekonomist reddedebilir? Acaba kapitalist ülkelerin ekonomistleri, günün birinde, para değerini koruyan ve istikrarını sağlayan "tek" şeyin altın rezervleri olduğu yolundaki teorileriyle çıkmaz sokağa düştüklerini kavrayacaklar mı?

Sovyet ticaretinin gelişimiyle ilgili sorunlar konusunda durum budur.

Beş Yıllık Plân'ın uygulanması sayesinde Sovyet ticaretinin gelişmesinde neler elde ettik?

Beş Yıllık Plân sonucunda:

a) Hafif endüstri üretimi artmıştır; 1928 yılına kıyasla yüzde 187'ye çıkmıştır;

b) Kooperatif ve devlet perakende ticareti artmıştır, bu şimdi 1932 yılının fiyatlarıyla 39,6 milyar ruble tutmaktadır, bu, 1928 yılına kıyasla mal miktarının yüzde 175'e çıkması demektir;

c) Devlet ve kooperatif ticaret ağı, 1929 yılına kıyasla 158 000

VII
DÜŞMAN SINIFLARIN KALINTILARINA KARŞI MÜCADELE ALANINDA DÖRT YILDA BEŞ YILLIK PLÂN'IN SONUÇLARI

Beş Yıllık Plân'ın sanayi, tarım ve ticaret alanında gerçekleştirilmesinin sonucu olarak, ekonominin bütün alanlarında sosyalizm prensibini yerleştirdik ve bu alanlardan kapitalist unsurları sürdük.

Bu durum, kapitalist unsurlar açısından neye yol açmak zorundaydı ve gerçekten de neye yol açmıştır?

Bu, can çekişen sınıfların son artıklarının, yani özel sanayiciler ve yandaşları, özel tüccarlar ve yardakçıları, eski soylular ve ortodoks papazlar, Kulaklar ve suç ortakları, eski beyaz subaylar ve kır polisleri, eski polisler ve jandarmalar, şovenist eğilimli çeşitli burjuva entelektüelleri ve bütün diğer anti-Sovyet unsurların yerlerinden atılmasına yol açmıştır.

Yerlerinden olan ve SSCB'nin bütün bölgelerine yayılan bu "eskiler", fabrika ve işletmelerimizde, kurumlarımız ve ticaret örgütlerimizde, demir ve deniz yolları işletmelerinde ve esas olarak da kolektif çiftliklerde ve Sovyet çiftliklerinde kendilerini gizlemişlerdir. Buralarda "işçi" ve "köylü" maskesi altında gizlenmişlerdir, hatta bunlardan bazıları Parti'ye bile sızmışlardır.

Oralara beraberlerinde neyi getirdiler? Elbette Sovyet iktidarına karşı nefret duygusunu, yeni ekonomi, yaşam ve kültür biçimlerine karşı şiddetli bir düşmanlık duygusunu.

Bu baylar artık Sovyet iktidarına karşı doğrudan saldırıya geçecek durumda değiller. Bu baylar ve mensup oldukları sınıflar, birkaç kez böyle saldırılara kalkıştılar, ama yenilgiye uğratılıp dağıtıldılar. O nedenle şimdi yapabilecekleri tek şey, işçilere, kolektif köylülere,

Sovyet iktidarına ve partiye zarar vermektir. Ve mümkün olan her yerde gizli bozgunculuk yaparak zarar veriyorlar. Depo binalarını kundaklıyor, makineleri bozuyorlar. Sabotajlar örgütlüyorlar. Aralarında bazı profesörlerin de bulunduğu bu kişiler, kolektif çiftliklerde ve Sovyet çiftliklerinde yürüttükleri zararlı faaliyetleri öylesine ileri götürüyorlar ki, çiftliklerdeki hayvanlara veba, Sibirya salgını aşılıyorlar, atlar arasında görülen menenjit hastalığını yaygınlaştırıyorlar vs.

Fakat asıl mesele bu değil. Bu eskilerin "faaliyet"lerinde esas olan, devlet ve kooperatif mallarına, kolektif çiftlik mülkiyetine karşı yığınsal hırsızlık ve yolsuzluk örgütlemeleridir. İşletme ve fabrikalarda, demiryollarında, depo ve ticarethanelerde hırsızlık ve yolsuzluk, ama özellikle de kolektif çiftliklerde ve Sovyet çiftliklerinde hırsızlık ve yolsuzluk — bu eskilerin "faaliyet"lerinin temel biçimi budur. Deyim yerindeyse, sınıf içgüdüleriyle, toplumsal mülkiyetin Sovyet ekonomisinin temelini oluşturduğunu, Sovyet iktidarına zarar vermek için bu temeli sarsmanın gerekli olduğunu hissediyorlar — ve gerçekten de yığınlar halinde hırsızlık ve yolsuzluk örgütleyerek toplumsal mülkiyeti sarsmaya uğraşıyorlar.

Hırsızlıkları örgütlerken, daha düne kadar bireysel köylü iken şimdi kolektif çitliklerin üyesi olan kolektif köylülerin özel mülkiyet kaynaklı alışkanlıklarından ve hatıra kırıntılarından faydalanıyorlar. Marksist olarak sizler, insanın bilincinin gerçek yaşam durumunun gerisinde kaldığını bilirsiniz. Kolektif köylüler, içinde bulundukları durum itibariyle artık bireysel köylü değil kolektivistler, fakat bilinçleri henüz o eski bilinçtir, özel mülk sahibinin bilincidir. Ve sömürücü sınıflara mensup eskiler, kolektif köylülerin özel mülkiyet kaynaklı alışkanlıklarını, Sovyet toplumsal düzeninin temeli olan toplumsal mülkiyeti sarsmak için toplumsal mala karşı hırsızlık örgütlemekte kullanıyorlar.

Yoldaşlarımızın çoğu bu olgulara karşı kayıtsız kalıyor ve yığınsal hırsızlık ve yolsuzluğun anlam ve önemini kavramıyorlar. "Önemli olmadığı" yargısıyla bu olayların yanından gözleri kapalı ge-

çip gidiyorlar. Ne var ki bu yoldaşlar ağır bir yanılgı içindeler. Tıpkı özel mülkiyetin kapitalizmin temeli olması gibi, toplumsal mülkiyet de bizim toplumsal sistemimizin temelidir. Kapitalistler özel mülkiyetin kutsal ve dokunulmaz olduğunu ilan ederek, vaktiyle, kapitalist toplumsal sistemin sağlamlaşmasını sağladılar. Biz komünistler de, üretimin ve ticaretin bütün alanlarında yeni, sosyalist ekonomi biçimlerini sağlamlaştırabilmek için toplumsal mülkiyeti, kutsal ve dokunulmaz ilân etmeliyiz. Toplumsal mülkiyete —ister devlet mülkiyeti, ister kooperatif mülkiyeti, ya da kolektif çiftlik mülkiyeti olsun— karşı işlenen hırsızlık ve yolsuzluklara göz yummak ve bu tür karşı-devrimci kepazeliklerin yanından geçip gitmek, temelinde toplumsal mülkiyet yatan Sovyet toplum düzenini yıkmayı teşvik etmek demektir. Sovyet hükümeti, kısa süre önce, toplumsal mülkiyetin korunması yasasını çıkarırken buradan hareket etmiştir. Bu yasa, şu an devrimci yasallığın temelidir. Bu yasayı en sıkı biçimde uygulamak her komünistin, her işçinin, her kolektif köylünün ilk görevidir.

Günümüz devrimci yasallığının, NEP döneminin ilk aşamasının devrimci yasallığından hiçbir farkı olmadığı, bugünün devrimci yasallığının NEP'in ilk aşamasının devrimci yasallığına geri dönüş olduğu söyleniyor. Bu kesinlikle yanlıştır. NEP'in ilk döneminde devrimci yasallık, mızrağın sivri ucunu esas itibariyle, savaş komünizminin aşırılıklarına karşı, "yasal olmayan" mülksüzleştirmeler ve tahsilatlara karşı yöneltmişti. Özel mülk sahibine, bireysel mülk sahibine, kapitaliste, Sovyet yasalarına titizlikle uyduğu koşullarda mülküne zarar gelmeyeceğini garanti ediyordu. Oysa günümüzdeki devrimci yasallık çok farklıdır. Günümüzün devrimci yasallığı, mızrağın sivri ucunu, artık çoktan beri var olmayan savaş komünizminin aşırılıklarına değil, toplumsal ekonomi içindeki hırsızlara ve bozgunculara, kabadayılara ve toplumsal mülkiyeti zarar veren kişilere yöneltmiştir. Dolayısıyla günümüzde devrimci yasallığın en büyük kaygısı toplumsal mülkiyeti korumaya yöneliktir, başka bir şey değil.

Bu nedenle, Sovyet iktidarının hizmetimize sunduğu bütün araçlarla yürütülen toplumsal mülkiyeti koruma mücadelesi, Parti'nin ana görevlerinden birini oluşturmaktadır.

Güçlü ve kudretli bir proletarya diktatörlüğü, can çekişen sınıfların son artıklarını yok etmek ve hırsızlıklarını boşa çıkarmak için ihtiyaç duyduğumuz şey, işte budur.

Bazı yoldaşlar, sınıfların ortadan kaldırılması, sınıfsız bir toplumun yaratılması ve devletin sönüp gitmesi tezini atalet ve kaygısızlığın mazereti olarak, sınıf mücadelesinin sönmesi ve siyasi iktidarın güçsüzleşmesi karşı-devrimci teorisinin mazereti olarak kavradılar. Söylemeye gerek yok ki, böyle insanların Partimizle hiçbir ortak yanı bulunamaz. Bu insanlar Parti'den kovulması gereken soysuzlar ya da ikiyüzlülerdir. Sınıfların ortadan kaldırılmasına sınıf mücadelesinin söndürülmesiyle değil şiddetlenmesiyle ulaşılacaktır. Devletin sönüp gitmesi onun zayıflatılmasıyla değil, can çekişen sınıfların kalıntılarını yok etmek ve henüz bertaraf edilmekten çok uzak olan ve yakın zamanda da edilemeyecek olan kapitalist kuşatmaya karşı savunmayı örgütlemek için zorunlu olan azami ölçüde güçlendirilmesiyle olacaktır.

Beş Yıllık Plân'ın gerçekleştirilmesi sayesinde düşman sınıfların son artıklarını üretimdeki yerlerinden kesin olarak atmayı, Kulakları yenmeyi ve yok edilmelerinin zeminini yaratmayı başardık. Beş Yıllık Plân'ın, burjuvazinin son müfrezelerine karşı mücadele alanında ortaya çıkardığı sonuç budur. Fakat bu yeterli değil, Şimdi görev, bu eskileri işletme ve kurumlarımızdan atmak ve onları kesin zararsız hale getirmektir.

Bu eskilerin zararlı faaliyetleri ve hırsızlıklarıyla, SSCB'nin bugün içinde bulunduğu durumu her hangi bir biçimde değiştirebilecekleri söylenemez. Sovyet iktidarının önlemlerine karşı koymak için çok güçsüz ve etkisizler. Fakat yoldaşlarımız, kendilerini devrimci uyanıklıkla donatmazlar, toplumsal mülkiyete karşı işlenen hırsızlık ve yolsuzluklar karşısında küçük-burjuva kayıtsızlığını kendi pratiklerinden söküp atmazlarsa, eskiler epeyce zarar verebilirler.

Sovyet devletinin büyüyen gücünün, can çekişen sınıfların son artıklarının direnişini güçlendireceği gözönünde bulundurulmalıdır. Tam da ölüm döşeğinde yattıkları, günleri sayılı olduğu için bir saldırı biçiminden ötekine, daha sert biçimlere geçecekler, halkın geri kesimlerine seslenip, onları Sovyet iktidarına karşı seferber etmeye çalışacaklardır. Bu eskilerin, Sovyet iktidarına karşı mücadelede kullanmayacakları ve bunlar yoluyla geri unsurları seferber etmeye çalışmayacakları hiçbir iftira ve alçaklık yoktur. Sosyal-Devrimcilerin, Menşeviklerin, burjuva milliyetçilerinin dağıtılmış eski karşı-devrimci partileri ülke merkezinde ve kenar bölgelerde, bu zemin üzerinde yeniden canlanabilir ve harekete geçebilirler, Troçkistlerin ve sağ sapmacıların saflarından karşı-devrimci unsurların kırıntıları yeniden canlanabilir ve kımıldanmaya başlayabilirler. Bu elbette çok korkunç bir şey değil. Ne var ki, bu unsurların işini hızla ve özel fedakarlıklar yapmadan bitirmek istiyorsak, tüm bunları gözönünde bulundurmamız gerekiyor.

Bu yüzden devrimci uyanıklık, Bolşeviklerin şimdi özellikle ihtiyaç duydukları vasıftır.

VIII
GENEL SONUÇLAR

Sanayi ve tarım, emekçilerin yaşam standartlarının iyileştirilmesi ve ticaretin gelişmesi, Sovyet iktidarının sağlamlaşması ve çöken sınıfların artık ve kalıntılarına karşı sınıf mücadelesinin geliştirilmesi alanında Beş Yıllık Plân uygulamasının ana sonuçları bunlardır.

Sovyet iktidarının son dört yılda elde ettiği başarılar ve kazanımlar bunlardır.

Bu başarılar nedeniyle ülkemizde her şeyin ziyadesiyle iyi olduğuna inanmak hata olurdu. Elbette ülkemizde her şey henüz çok iyi değil. Çalışmalarımızda yeterince eksik ve hata var. Pratiğimizde

ne yazık kötü idare ve karışıklık hâlâ oluyor. Ne yazıkki şimdi bu hata ve eksikliklere giremeyeceğim, çünkü Beş Yıllık Plân'ın sonuçları üzerine benden istenen rapor buna yer bırakmıyor. Zaten şimdi asıl mesele de bu değil. Asıl mesele hiç kimsenin inkâr etmediği bu eksik ve hatalara rağmen, tüm dünya işçi sınıfı içinde coşkuya yol açan ciddi başarılar elde etmiş, gerçekten de dünya çapında tarihi öneme sahip olan bir zafer kazanmış olmamızdır.

Parti'nin, hatalara ve eksiklere rağmen, Beş Yıllık Plân'ı dört yılda uygulamasında esas rolü ne oynayabilirdi ve gerçekten de ne oynadı?

Her şeye rağmen bu tarihsel zaferi elde etmemizi sağlayan ana faktörler nelerdir?

Her şeyden önce, sosyalist yarışmayı ve Hücum Tugayı hareketini geliştirmek amacıyla mühendis ve teknisyenlerle birlikte müthiş bir enerji geliştiren milyonlarca işçi ve kolektif köylünün aktivite ve özverisi, coşku ve inisiyatifi. Bu olmasaydı hedefe ulaşamayacağımıza tek adım bile ilerleyemeyeceğimize kuşku olamaz.

İkinci olarak, kitleleri ileri doğru hareket etmeye çağıran ve hedefe giden yolda her türlü ve bütün engelleri aşan Parti ve hükümetin sağlam önderliği.

Son olarak, zorlukların aşılması için gerekli olan fevkalâde büyük olanakları içinde barındıran Sovyet ekonomik sisteminin yararları ve üstünlüğü.

SSCB'nin tarihsel zaferini belirleyen üç ana faktör bunlardır.

Genel sonuçlar:

1) Beş Yıllık Plân'ın sonuçları, onun bir hayal, bir sabuklama, gerçekleşemez bir düş olduğunu iddia eden burjuva ve sosyal-demokrat politikacıların iddialarını altüst etmiştir. Beş Yıllık Plân'ın sonuçları, plânın şimdiden gerçekleştiğini göstermiştir.

2) Beş Yıllık Plân'ın sonuçları, işçi sınıfının yeniyi kurma

yeteneğinde olmadığı, onun ancak eskiyi yıkabileceği yolundaki bilinen burjuva "dogması"nı yerle bir etmiştir. Beş Yıllık Plân'ın sonuçları, işçi sınıfının eskiyi yıkmak kadar yeniyi kurma yeteneğinde de olduğunu kanıtlamıştır.

3) Beş Yıllık Plân'ın sonuçları, bir ***tek*** ülkede sosyalizmi kurmanın olanaksız olduğunu söyleyen Sosyal-Demokratların tezini yerle bir etmiştir. Beş Yıllık Plân'ın sonuçları, tek ülkede sosyalist toplumu kurmanın pekâlâ mümkün olduğunu göstermiştir, zira bu toplumun ekonomik temeli SSCB'de atılmış bulunmaktadır.

4) Beş Yıllık Plân'ın sonuçları, kapitalist ekonomik sistemin en iyi sistem olduğu, öteki ekonomik sistemlerin istikrarsız ve ekonomik gelişmenin zorluklarına karşı dayanamayacak durumda olduğu yolundaki burjuva ekonomistlerinin iddialarını yerle bir etmiştir. Beş Yıllık Plân'ın sonuçları, kapitalist sistemin çürük ve istikrarsız olduğunu, artık eskidiğini ve yerini daha gelişkin bir başka sisteme, Sovyetik, sosyalist ekonomi sistemine bırakmak zorunda olduğunu, Sovyet ekonomi sisteminin krizlerden korkmayan ve kapitalizm için çözülemeyecek olan zorlukların üstesinden gelme yeteneğinde olan biricik ekonomik sistem olduğunu göstermiştir.

5) Son olarak Beş Yıllık Plân'ın sonuçları, Komünist Parti'nin, hangi hedefe yürüdüğünü bildiği ve zorluklardan korkmadığı ***koşullarda*** yenilmez olduğunu göstermiştir.

(Coşkulu, bitmek bilmeyen ve sonra da tezahürata dönüşen alkışlar. Orada bulunanlar ayağa kalkıp Stalin yoldaşa tezahüratta bulunuyorlar.)

KIRDA ÇALIŞMA ÜZERİNE

SBKP(B) MK ve MKK'nın Ortak Plenumu'ndaki Konuşma (11 Ocak 1933)

Yoldaşlar! Konuşmacıların, Parti'nin kırdaki çalışmasının durumunu, eksikliklerini, üstün yanlarını —özellikle eksikliklerini— ana hatlarıyla doğru bir şekilde tasvir ettikleri kanısındayım. Bununla birlikte, bana öyle geliyor ki, kırdaki çalışmamızın eksiklikleri konusunda en önemlisini söylemediler, bu eksikliklerin köklerini göstermediler. Oysa, bizim için en önemli olan, işin bu yanıdır. O halde, kırdaki çalışmamızın eksiklikleri konusunda görüşümü söylememe, bunu Bolşeviklere özgü tam bir açık yüreklilikle söylememe izin veriniz.

Son yıl içinde, yani 1932 yılı boyunca, kırdaki çalışmamızın en başta gelen eksikliği nedir?

En başta gelen eksiklik, bu yıl tahıl stokları yapma işinin ülkemizde bir önceki yıldan, yani 1931'den daha büyük güçlüklerle yapılmış olmasıdır.

Bu, kötü bir hasatla kesinlikle açıklanamaz, çünkü ülkemizde bu yılki hasat geçen yıldan kötü değil, daha iyi idi. 1932'deki toplam tahıl hasat rekoltesinin, SSCB'nin kuzeydoğusundaki beş ana bölgedeki kuraklığın, ülkenin tahıl bilançosunu bir hayli düşürdüğü 1931 yılındaki toplam rekolteden daha büyük olduğunu hiç kimse

yadsıyamaz. Tabii ki 1932'de de elverişsiz iklim koşullarından ötürü Kuban ve Terek'te, aynı zamanda Ukrayna'nın bazı bölgelerinde bazı hasat kayıpları oldu. Fakat bu kayıpların, 1931'de SSCB'nin kuzeydoğusundaki kuraklıktan ötürü kaydedilen kayıpların yarısı kadar bile olmadığına kuşku yoktur. Şu halde 1932'de ülkemizde 1931'de olduğundan daha fazla tahıl vardı. Ve buna rağmen, tahıl stoklama işi, bizde 1932 yılında geçen yıla oranla daha büyük güçlüklerle yapıldı.

Bu neden ileri geliyor? Çalışmamızdaki bu kusurların nedeni nedir? Bu nispetsizliği nasıl açıklamalı?

1) Bu herşeyden önce, bölgedeki yoldaşlarımızın, kırdaki fonksiyonerlerimizin, kolektif çiftliklerin tahıl ticareti yapma uygulamasına geçişinin, kırda beraberinde getirdiği yeni durumu hesaba katamamaları ile açıklanır. Ve tam da yoldaşlar yeni durumu hesaba katmadıkları içindir ki, çalışmalarını bu yeni durumun gereklerine göre yeniden düzenlememişlerdir. Kolektif çiftliklerin tahıl ticareti olmadığı sürece, tahılların biri devlet fiyatı ve diğeri de pazar fiyatı olmak üzere iki fiyatı olmadığı sürece, kırda belirli bir durum vardı. Kolektif çiftliklerin, tahıl ticareti yapmalarının getirilmesiyle, durum kökten değişmeliydi, çünkü kolektif çiftliklerin tahıl ticareti yapmalarını getirmek, tahılın pazardaki fiyatının, devletin saptadığından yüksek olan bu fiyatın yasallaşması anlamına gelir. Bunun köylüleri, devlete tahıl teslimi işinde çekingen davranmaya iteceğini tanıtlamanın gereği yoktur. Köylü şu hesabı yapıyordu: "Kolektif çiftliklerin tahıl alım-satımı getirildi, pazar fiyatı yasallaştı; pazarda, aynı tahıl miktarı karşılığında, devlete vermekle alacağımdan daha fazlasını elde edebilirim. O halde, bir enayi olmak istemediğim sürece, tahılı bir müddet alıkoymalı, devlete daha azını teslim etmeli, daha fazlasını kolektif çiftlik ticaretine bırakmalı ve böylece aynı miktar tahıl satışı karşılığında daha çok para alacak şekilde davranmalıyım."

Daha yalın, daha doğal mantık olamaz!

Ama işin kötüsü şurada ki, bizim kırdaki fonksiyonerlerimiz, her halükârda aralarından çoğu, bu yalın ve doğal şeyi kavramadılar. Sovyet iktidarının görevlerini yerine getirmeyi tehlikeye atmamak için, komünistler bu yeni durum karşısında, ekinlerin kaldırıldığı ilk günden itibaren, daha Temmuz 1932'de, tahıl stoklamayı, her çareye başvurarak teşvik etmeli ve hızlandırmalıydılar. Durum bunu emrediyordu. Peki onlar gerçekte nasıl davrandılar? Tahıl stoklamayı hızlandıracaklarına, kolektif çiftliklerde türlü fonlar kurulmasını hızlandırdılar, böylelikle teslimat yükümlülerinin devlete karşı yükümlülüklerini yerine getirme konusunda çekingen davranma tutumlarını kuvvetlendirdiler. Onlar yeni durumu kavramadıklarından, köylülerin tahıl teslimi konusundaki çekingen tutumunun, tahıl stoklamayı yavaşlatabileceğinden değil, köylülerin tahılı bir müddet alıkoymayı ve sonra da kolektif çiftlik ticareti [yoluyla —ÇN] pazara sunmayı düşünemeyeceklerinden, hatta bütün tahıllarını silolara (elevator) teslim etmeye kalkabileceklerinden korkuyorlardı.

Başka bir deyişle: Kırdaki komünistlerimiz, hiç değilse onların çoğunluğu, kolektif çiftlik ticaretini yalnız olumlu yanından aldılar, olumlu yanını anladılar ve kavradılar, ama kolektif çiftlik ticaretinin olumsuz yanlarını hiç anlamadılar ve hiç kavramadılar; kolektif çiftlik ticaretinin olumsuz yanlarını, eğer onlar, yani komünistler, daha ekinin kaldırıldığı ilk günden tahıl stoklama kampanyasını tüm güçleriyle hızlandırmazlarsa, devletin başına büyük zararlar açacağını kavramadılar, [anlamına gelir. —ÇN.].

Ve bu hatayı işleyen, yalnız kolektif çiftliklerdeki fonksiyonerler değildi. Aynı hatayı, devlete teslim edilmek zorunda olunan tahılı caniyane alıkoyarak başka şekilde daha yüksek fiyata satan Sovyet çiftlik müdürleri de işlediler.

Halk Komiserleri Konseyi ve Merkez Komitesi kolektif çiftlik ticaretinin geliştirilmesi konusundaki ünlü kararnamelerinde, kolektif çiftliklerin tahıl ticareti ile bağlantılı olarak ortaya çıkan yeni durumu hesaba kattılar mı? Evet, kattılar. Bu kararnamede, çok açık bir biçimde, kolektif çiftlik tahıl ticaretine, ancak tahıl stoklama plânı eksiksiz

tamamlandığı ve tohumluklar ayrıldığı zaman başlanabilir deniyor. Orada çok açık bir biçimde, ancak tahıl stoklamanın ve tohumlukların ayrılmasının tamamlanmasından sonra, 15 Ocak 1933 civarında, ancak bu koşullar yerine getirildikten sonra, kolektif çiftlik tahıl ticaretine başlanabilir deniyor. Bu kararname ile Halk Komiserleri Konseyi ve Merkez Komitesi, kırdaki fonksiyonerlerimize şunu demek istiyordu: Bir sürü fonlar ve rezervler kurma tasası ile dikkatinizin çelinmesine izin vermeyin; en başta gelen görevden başınızı çevirmeyin; tahıl stoklama işini daha ekinlerin kaldırıldığı ilk günden geliştirin ve hızlandırın, çünkü ilk emir tahıl stoklama plânının yerine getirilmesidir, ikinci emir tohumlukların ayrılmasıdır, işte ancak bu koşullar yerine getirildikten sonradır ki, kolektif çiftlik tahıl ticaretine başlayabilir ve onu geliştirebilirsiniz.

Merkez Komitesi Politbürosu'nun ve Halk Komiserleri Konseyi'nin hatası, belki de, sorunun bu yanını yeterince tesirli vurgulamamış olması ve kırdaki fonksiyonerlerimizi kolektif çiftlik ticaretinin içinde taşıdığı tehlikelere karşı yeterince yüksek sesle uyarmamış olmasıdır. Ama onları bu tehlikeler konusunda uyardığına, oldukça açık bir şekilde uyardığına hiç kuşku yoktur. Merkez Komitesi'nin ve Halk Komiserleri Konseyi'nin, yerel fonksiyonerlerimizin, yalnız il değil, bir dizi bölge fonksiyonerlerimizin de Leninist çelikleşmesini ve öngörüsünü biraz abarttığını kabul etmek gerekir.

Acaba kolektif çiftlik tahıl ticaretini getirmemek mi gerekirdi? Özellikle, kolektif çiftlik ticaretinin yalnız olumlu değil, belli olumsuz yanları da olduğu gözönüne alınırsa, acaba bu bir hata mıydı?

Hayır, bu bir hata değildi. Hiçbir devrimci önlem, eğer yanlış uygulanırsa, belli olumsuz yanlardan muaf değildir. Kolektif çiftlik tahıl ticareti için de aynı şey geçerlidir. Kolektif çiftlik ticareti, köy için olduğu kadar, kent için de, işçi sınıfı için olduğu kadar, köylülük için de gerekli ve elverişlidir. Ve salt elverişli olduğu için de, kolektif çiftlik ticaretini getirmek gerekiyordu.

Kolektif çiftliklerin tahıl ticaretini getirirken, Halk Komiserleri

Konseyi ile Merkez Komitesi'ne yol gösteren neydi?

Herşeyden önce, kent ile kır arasındaki meta değişiminin temelini genişletmek, işçilerin tarım ürünleri bakımından, köylülerin ise kent eşyası bakımından ikmalini iyileştirmek isteğiydi. Tek başına devlet ve kooperatif ticaretinin buna yeterli olmadığına kuşku olamaz. Bu meta değişim sistemi kanallarını, yeni bir kanalla: kolektif çiftlik ticareti kanalıyla tümlemek gerekiyordu. Ve biz kolektif çiftlik ticaretini getirerek, bunu tümledik.

İkinci olarak, onlara kılavuzluk eden şey, kolektif çiftlik üyesine, kolektif çiftlik tahıl ticareti ile ek bir gelir kaynağı sağlamak ve ekonomik durumunu sağlamlaştırmak isteğiydi.

Nihayet, kolektif çiftlik ticaretini getirerek, gerek ekim sırasında gerekse ekinlerin kaldırılması sırasında kolektif çiftliklerin çalışmasını iyileştirmek için köylüye yeni bir gayret verme isteğiydi.

Halk Komiserleri Konseyi ve Merkez Komitesi'nin bütün bu düşüncelerinin doğruluğunun son zamanlarda kolektif çiftlik yaşamına ait olgularla tamamen gerçekleştiğini biliyorsunuz. Kolektif çiftliklerin sağlamlaşması sürecinin ilerlemesi, kolektif çiftliklerden ayrılmaların durması; bireysel köylülerde kolektif çiftliklere katılma eğiliminin artması; kolektif çiftlik üyelerinin, yeni üyeleri ancak büyük bir titizlikle seçmek istemeleri; bütün bunlar ve daha buna benzer olaylar, kolektif çiftlik ticaretinin, kolektif çiftliklerin durumunu zayıflatmak şöyle dursun, tam tersine, güçlendirdiğine ve sağlamlaştırdığına kuşkusuz tanıklık etmektedir.

Şu halde, böylece bizim köydeki çalışmamızın kusurları kolektif çiftlik ticareti ile değil, ama bu ticaretin her zaman doğru yürütülmemiş olmasıyla, yeni durumu hesaba katmayı beceememekle, kendi saflarımızı, kolektif çiftliklerin tahıl ticareti yapmalarının getirilmesiyle doğan yeni durumun icaplarına göre yeniden biçimlendirmeyi beceememekle açıklanır.

2) Kırdaki çalışmamızın yetersizliklerinin ikinci nedeni, yerel ör-

gütlerdeki yoldaşlarımızın —ve yalnız onların da değil—, en önemli tahıl bölgelerinde kolektif çiftliklerin egemen konumu alması ile bağlantılı olarak ortaya çıkan kırdaki çalışmamızın koşullarındaki değişiklikleri kavramamış olmalarıdır. Kolektif çiftlik ekonomi biçiminin, tahıl bölgelerimizde, egemen biçim haline gelmesine hepimiz seviniyoruz. Ama bu durumun, tarımın geliştirilmesi konusunda bizim tasalarımızı ve sorumluluklarımızı azaltmayıp, bilakis artırdığını herkes kavramıyor. Çok kişi, şu ya da bu kazada, şu ya da bu bölgede, diyelim ki %70-80 kolektifleşmeye ulaşıldı mı, herşeyin tamam olduğunu düşünüyor, ve kolektifleşmenin tek başına kendi görevini yerine getireceği, tek başına tarımı kalkındıracağı düşüncesiyle, işlerin kendi doğal seyrine, kendiliğindenliğe bırakılabileceğini sanıyorlar. Ama bu büyük bir yanılgıdır yoldaşlar! Gerçek şudur ki, başat ekonomi biçimi olarak kolektif ekonomiye geçiş, bizim tarıma ilişkin kaygılarımızı azaltmıyor, bilakis artırıyor; tarımın kalkınmasında, komünistlerin önder rolünü azaltmıyor, bilakis artırıyor. Bugün kendiliğindenlik, tarımın gelişmesi için her zamankinden daha tehlikelidir. Bugün kendiliğindenlik, tüm davayı mahvedebilir.

Kırda bireysel çiftçiler ağırlıkta olduğu sürece, Parti, tarımın gelişmesine müdahalede, tek tek yardım ve önleme tedbirleriyle ya da öğütlerle yetinebilirdi. O sıralar bireysel köylü, kendi işletmesiyle bizzat uğraşmak zorundaydı, çünkü bu işletme yalnız onun kendi kişisel işletmesi olduğundan kendi işletmesinin sorumluluğunu omuzlarına yıkabileceği hiç kimse yoktu, ve kendi dışında hiç kimseyi hesaba katamazdı. O sıralar bireysel köylü, eğer ekmeksiz kalmak ve açlığa kurban gitmek istemiyorsa, tohum ekme, ekinin kaldırılması ve genel olarak tarımsal çalışmanın bütün süreçleriyle kendisi uğraşmak zorundaydı. Kolektif işletmeye geçince, işler esaslı bir değişikliğe uğradı. Kolektif çiftlik, bireysel bir işletme değildir. Kolektif çiftlik üyeleri şimdi tam şunu diyorlar: "Kolektif çiftlik benimdir, hem de benim değildir: benimdir, ama aynı zamanda İvan'ındır, Filip'indir, Mihail'indir ve öteki kolektif çiftlik üyelerinindir; kolektif çiftlik orta malıdır." Şimdi kolektif çiftlik üyesi, şu dünün bireysel

köylüsü ve bugünün kolektifçisi, kolektif çiftliğin kendisini ekmeksiz bırakmayacağını bilerek, sorumluluğu kendi üstünden atabilir ve kolektif çiftliğin öteki üyelerine güvenebilir. Onun içindir ki, kolektif çiftlik üyesinin şimdi, bireysel işletme dönemindekinden daha az kaygısı vardır, işletmenin kaygısı ve sorumluluğu bugün bütün kolektif çiftlik üyeleri arasında bölüşülmüştür.

Bundan hangi sonuç çıkıyor? Şu: İşletmenin yürütülmesinde sorumluluğun ağırlık noktası, bugün tek tek köylülerden, kolektif çiftlik yönetimine, kolektif çiftliğin yönetici çekirdeğine geçmiştir. Şimdi köylüler, işletmenin bakımını ve işlerin akıllı bir şekilde yürütülmesini kendi kendilerinden değil, kolektif çiftlik yönetiminden talep etmektedirler, ya da daha doğrusu bu yönetimden talep ettikleri kadar kendi kendilerinden talep etmiyorlar. Bu ne demektir? Bu demektir ki, Parti bugün artık tarımsal gelişme sürecinde tek tek müdahale eylemleriyle yetinemez. Bugün o, kolektif çiftliklerin yönetimini ele almalı, çalışmanın sorumluluğunu yüklenmeli ve kolektif çiftlik üyelerinin, bilimin ve tekniğin ilkelerine dayanarak işletmelerini ilerletmelerine yardım etmelidir.

Ama hepsi bu değil. Kolektif çiftlik, bir büyük işletmedir. Ve büyük işletme, plânsız yürütülemez. Yüzlerce ve kimi kez binlerce aile ocağını biraraya toplayan bir tarımsal büyük işletme, ancak plânlı bir yönetimle işletilebilir. Yoksa işletme mahvolmaya ve dağılmaya adaydır. İşte kolektif çiftlik sisteminde, küçük bireysel köylü işletmesinin yönetimi koşullarından kökten ayrılan yeni bir koşul daha. Böyle bir işletmenin yönetimi, işlerin doğal seyrine, kendiliğindenliğe bırakılabilir mi? Bırakılamayacağı açıktır. Böyle bir işletmeyi yönetmek için, kolektif çiftliğe, işin temel bilgilerine vakıf, işletmeyi plânlı bir şekilde işletecek ve örgütlü bir biçimde yönetecek durumda adamlar sağlamak gerekir. Böyle bir işletmenin, kolektif çiftliklerin inşasında Sovyet iktidarının sistemli bir müdahalesi, sistemli bir yardımı olmazsa, yoluna koyulamayacağı açıktır.

Ama bundan ne sonuç çıkar? Şu sonuç çıkar ki, kolektif çiftlik sistemi, tarımın gelişmesi için Parti'nin ve Hükümet'in kaygılarını ve

sorumluluklarını azaltmıyor, tersine artırıyor. Şu sonuç çıkar ki, Parti, eğer kolektif çiftlik hareketini yönetmek istiyorsa, kolektif çiftlik yaşamının ve kolektif çiftlik yönetiminin tüm ayrıntılarına nüfuz etmelidir. Şu sonuç çıkar ki, Parti, kolektif çiftliklerle olan bağlarını azaltmamalı, tersine çoğaltmalıdır, ve zamanında kolektif çiftliklerin yardımına koşabilmek ve onları tehdit eden tehlikeler konusunda onları zamanında uyarabilmek için kolektif çiftliklerde olup biten herşeyi bilmelidir.

Ama gerçekte ne görüyoruz? Gerçekte, bir sürü mıntıka ve bölge örgütlerinin, kolektif çiftliklerin yaşamına ve onların gereksinimlerine yabancılaşmış olduklarını görüyoruz. İnsanlar bürolarında oturuyorlar ve kolektif çiftliklerin gelişmesinin, bürokratik kalem odalarına aldırmadığının farkına varmadan, ahmakça kalem gıcırdatıyorlar. Tek tek durumlarda kolektif çiftliklere öyle yabancılaşılmıştı ki, bölge örgütlerinin bazı üyeleri, kendi bölgelerindeki kolektif çiftliklerde olup bitenleri ilgili mıntıka örgütlerinden değil de, Moskova'daki Merkez Komitesi üyelerinden öğreniyorlardı. Bu acıklı ama, bir olgu, yoldaşlar. Bireysel işletmeden kolektif çiftliklere geçiş, komünistlerin kırdaki önder rollerini güçlendirmeye götürmeliydi. Oysa gerçekte, bu geçiş, bir dizi durumda, komünistlerin yan gelip yatmalarına, kolektifleşmenin yüksek yüzdeleriyle övünmelerine ve işleri kendiliğindenliğe, şeylerin doğal akışına bırakmalarına götürdü. Kolektif çiftliklerin plânlı yönetimi, kolektif çiftliklerde komünistlerin önder rolünü güçlendirmeye götürmeliydi. Halbuki gerçekte, bir dizi durumda öyle oldu ki, komünistler uyanık olmadılar ve kolektif çiftliklerde eski beyaz subayların, Petlyura'nın eski adamlarının, genellikle işçi ve köylü düşmanlarının hükmü geçiyor.

İşte kırdaki çalışmamızın yetersizliklerinin ikinci nedeninde durum budur.

3) Kırdaki çalışmamızın yetersizliklerinin üçüncü nedeni, yoldaşlarımızın pekçoğunun, yeni ekonomi biçimi olarak kolektif çiftliklere gereğinden fazla değer vermiş olması, onlara aşırı değer biçip onları putlaştırmasıdır. Bunlar, sosyalist ekonomi biçimi olarak

kolektif çiftlikler bir kez var olduğuna göre, bununla herşeyin yapılmış olduğunu, bununla kolektif çiftliklerin doğru yönetiminin, kolektif ekonominin doğru bir biçimde plânlanmasının, kolektif çiftliklerin örnek sosyalist işletmeler haline dönüşmesinin garantilendiğini zannettiler. Kolektif çiftliklerin örgütsel bakımdan hâlâ zayıf olduklarını gerek kolektif çiftlikleri sınanmış Bolşevik kadrolarla donatmak için, gerek kolektif çiftliklerin gündelik işlerini yönetmek için Parti'nin yardımına ciddi gereksinimleri olduğunu kavramadılar. Ama hepsi bu değil ve esas mesele de bu değil. Burada asıl yetersizlik, yoldaşlarımızın pek çoğunun, tarımın yeni bir örgütlenme biçimi olarak kolektif çiftliklerin güç ve olanaklarını abartmalarıdır. Onlar, aslında kolektif çiftliğin, her ne kadar sosyalist bir ekonomi biçimi olsa da, her türlü tehlikeden, yönetimine her çeşitten karşı-devrimci unsurların sızmasından muaf olmaktan henüz uzak bulunduğunu; Sovyet düşmanı unsurların, onu belli koşullarda kendi amaçları doğrultusunda kullanabilmesinden muaf olmadığını kavramadılar.

Tıpkı Sovyetlerin, ***politik*** örgütlenmenin sosyalist bir biçimi olması gibi, kolektif çiftlikler de ***ekonomik*** örgütlenmenin sosyalist bir biçimidir. Kolektif çiftlikler de tıpkı Sovyetler gibi, devrimimizin dev kazanımlarından biri, işçi sınıfının dev kazanımlarından biridir. Ne var ki kolektif çiftlikler ve Sovyetler, sadece örgütlenme ***biçimidir***ler, gerçi sosyalist, ama buna rağmen sadece örgütlenme ***biçimidir***ler. Her şey, bu biçimin içine hangi ***içeriğin*** döküleceğine bağlıdır.

Öyle durumlar biliyoruz ki, işçi ve asker temsilcileri Sovyetleri, belli bir dönem boyunca, devrime karşı, karşı-devrimi desteklemişlerdir. Örneğin, bizde SSCB'de, Sovyetlerin Menşevikler ve Sosyal-Devrimciler tarafından yönetildiği ve devrime karşı, karşı-devrime arka çıktığı Temmuz 1917'de böyle olmuştur. Almanya'da sosyal-demokratların konseyleri yönettiği ve bunların devrime karşı karşı-devrime arka çıktığı 1918'de böyle olmuştur. Demek ki, önemli olan yalnızca örgütlenme biçimi olarak Sovyetler değildir, her ne ka-

dar bu biçim başlı başına muazzam bir devrimci kazanım olsa da. Önemli olan, herşeyden önce, Sovyetlerin çalışmasının içeriğidir, Sovyetlerin çalışma-sının karakteridir, Sovyetleri ***kimin*** yönettiğidir — devrimciler mi, yoksa karşı-devrimciler mi? Karşı devrimcilerin Sovyetlere karşı her zaman karşı tavır almama olgusu da aslında bununla açıklanır. Örneğin, Rus karşı-devriminin başı Milyukov'un, Kronstadt ayaklanması sırasında Sovyetlerden yana, ama komünistlerin olmadığı Sovyetlerden yana olduğunu söylediği bilinir. "Komünistlerin olmadığı Sovyetler" — o sıralar, Rus karşı-devriminin başı Milyukov'un sloganı buydu. Karşı-devrimciler, önemli olanın bizzat Sovyetler değil, bilakis her şeyden önce onları kimin yöneteceği olduğunu anlamışlardı.

Kolektif çiftlikler için de aynı şey söylenmelidir. İktisat örgütlenmesinin sosyalist örgütlenme biçimi olarak kolektif çiftlikler, eğer başlarında gerçek devrimciler, Bolşevikler, komünistler bulunursa, ekonomik inşa harikaları gerçekleştirebilirler. Ve tersine, eğer kolektif çiftliklerde Sosyal-Devrimciler ve Menşevikler, Petlyura'nın subayları ve öteki beyaz muhafızlar, Denikin'in ve Kolçak'ın eski ajanları at koştururlarsa, kolektif çiftlikler belli bir dönem için her türlü karşı-devrimci entrikalara paravana hizmeti görebilirler. Ve, örgütlenme biçimi olarak kolektif çiftliklerin, Sovyet düşmanı unsurların sızmasından sadece muaf olmamakla kalmayıp, bilakis ilk zamanlarda karşı-devrimcilerin geçici olarak yararlanacakları belli kolaylıklar bile sunduklarını unutmamak gerekir. Köylüler bireysel olarak kendi işletmelerini yönettikleri sürece, dağınık ve birbirinden ayrı durumda idiler; bu yüzden Sovyet düşmanı unsurların köylüler arasındaki karşı-devrimci entrikaları büyük bir etkiye sahip olamıyordu. Köylülerin kolektif işletmeye geçmesiyle bambaşka bir tablo ortaya çıkmaktadır. Burada köylülerin daha şimdiden, kolektif çiftlik şahsında hazır bir kitle örgütlenmesi biçimi vardır. Bundan dolayı Sovyet düşmanı unsurların kolektif çiftliklere sızması ve onların Sovyet düşmanı faaliyeti çok daha büyük bir etkiye sahip olabilir. Sovyet düşmanı unsurların bütün bunları hesaba kattıkları varsayılmalıdır. Karşı-devrimcilerin bir bölümünün, örneğin Kuzey Kafkasya'da, kolektif çiftlik türü birşeyler kurmaya ve bunları kendi yeraltı örgütleri için legal bir paravana olarak yararlanmaya çalıştıkları bilinmektedir. Yine, Sovyet düşmanı unsurların, henüz teşhir edilip ezilmemiş oldukları bir dizi bölgede, kolektif çiftlikler içinde karşı-devrimci entrika yuvaları kurmak için severek kolektif çiftliklere katıldıkları ve kolektif çiftlikleri övdükleri de bilinmektedir. Yine Sovyet düşmanı unsurlardan bir bölümünün, bugün bizzat kolektif çiftliklerden yana, ama kolektif çiftliklerde komünistler olmaması koşuluyla kolektif çiftliklerden yana olduklarını ileri sürdükleri bilinir. "Komü-nistlerin olmadığı kolektif çiftlikler" — şimdilerde Sovyet düşmanı unsurlar tarafından kotarılan slogan budur işte. Demek ki, önemli olan sadece sosyalist örgütlenme biçimi olarak kolektif çiftliklerin kendisi değildir, bilakis herşeyden önce, bu biçimin içine hangi içeriğin döküldüğüdür, önemli olan, herşeyden önce, kolektif çiftliklerin başında ***kimin*** olduğu ve onları ***kimin*** yönettiğidir.

Leninizm açısından, örgütlenme biçimi olarak alındığında, kolektif çiftlikler olsun, Sovyetler olsun, birer silahtırlar, yalnızca birer silah. Bu silah, bazı koşullar altında, devrime karşı yöneltilebilir. Karşı-devrime karşı yöneltilebilir. İşçi sınıfına, köylülüğe hizmet edebilir. Bazı koşullarda işçi sınıfının ve köylülüğün düşmanlarına hizmet edebilir. Herşey, bu silahın hangi ellerde olduğu ve kime karşı yöneltildiğine bağlıdır.

Sınıf içgüdüleriyle, işçi ve köylülerin düşmanlarının anlamaya başladıkları budur.

Ne yazık ki, bizim komünistlerimizden bazıları bunu hâlâ anlamamaktadırlar.

Ve tam da komünistlerimizden bazıları bu basit şeyi henüz kavramadıkları için — tam da bu yüzden şimdi biz, iyi kamufle olmuş Sovyet düşmanı unsurların bir dizi kolektif çiftlikte at koşturduklarını ve kolektif çiftliklerde baltalama faaliyeti ve sabotaj yürüttüklerini görüyoruz.

4) Kırdaki çalışmamızın yetersizliklerinin dördüncü nedeni, yerel

örgütlerdeki bir dizi yoldaşımızın Kulaklara karşı mücadele tarzını yeniden örgütlemeyi bilmemeleridir, ve son zamanlarda sınıf düşmanının başka bir çehreye büründüğünü, sınıf düşmanının kırdaki taktiğinin değiştiğini, ve bir başarı elde etmek için bizim de buna uygun olarak kendi taktiğimizi değiştirmemiz gerektiğini kavramamalarıdır. Düşman, değişmiş olan durumu kavradı, kırdaki yeni düzenin gücünü ve kudretini anladı ve kendine buna uygun olarak çekidüzen verdi, taktiğini değiştirdi, kolektif çiftliklere karşı doğrudan saldırıdan, sinsice onun kuyusunu kazmaya geçti. Oysa biz, bunu kavramadık; yeni durumu idrak etmedik ve sınıf düşmanını artık bulunmadığı yerde aramaya devam ediyoruz, çoktan beri artık geçersiz olduğu halde, Kulağa karşı hâlâ eski, daha az komplike mücadele taktiğimizi izliyoruz.

Sınıf düşmanı, kolektif çiftliklerin dışında aranıyor; onu yırtıcı çehreli, koskoca sivri dişli, kalın enseli, elinde bir filinta olan kişi kılığında arıyorlar. Kulakı afişlerden tanıdığımız gibi arıyoruz. Ama böylesi Kulaklar artık uzun zamandan beri ortalıktan kayboldular. Bugünün Kulakları ve onların çanak yalayıcıları, bugünün kırdaki Sovyet düşmanı unsurları — bunlar çoğu "sessiz", "ağzından bal akan" adamlar, neredeyse birer "ermiş". Onları, kolektif çiftliklerin uzağında aramamak gerekir, onlar kolektif çiftliğin ta içindeler ve orada ambarcılık, vekilharçlık, saymanlık, sekreterlik vb. gibi mevkileri işgal ediyorlar. Onlar hiçbir zaman "Kahrolsun kolektif çiftlikler!" demeyeceklerdir. Kolektif çiftliklerden "yana"dırlar. Ama kolektif çiftliklerde öyle bir sabotaj ve yıkma çalışması yapıyorlar ki, kolektif çiftliklerin hali harap olacaktır. Hiç bir zaman "Kahrolsun tahıl stokları!" demeyeceklerdir. Onlar tahıl stokundan "yana"dırlar. "Yalnız" demagojiye bulaşırlar, kolektif çiftliğin hayvancılık için gerekli olandan üç kez daha büyük bir tahıl stoku kurmasını talep ederler, kolektif çiftliğin gerekli olandan üç kez daha büyük bir rezerv fonu kurması için, kolektif çiftliğin, ortak mutfak için işgücü başına günde 3-5 kilo tahıl vermesini talep ederler. Böyle "rezerv"lerden ve ortak mutfak harcamalarından sonra, böyle düzenbaz demagojilerden sonra, kolektif çiftliğin ekonomik gücünün altının oyulacağı ve tahıl

stoku için geriye birşey kalmayacağı açıktır.

Bu kadar usta bir düşmanın gizli maksatlarını anlamak ve demagojiye kapılmamak için, devrimci uyanıklığa sahip olmak gerekir, düşmanın maskesini indirecek ve kolektif çiftlik üyelerine bu düşmanın gerçek yüzünü, karşı-devrimci yüzünü gösterecek yetenekte olmak gerekir. Peki ama, kırda bu niteliklere sahip çok sayıda komünistlerimiz var mıdır? Çok kez, komünistler, bu sınıf düşmanlarının maskesini düşürmek şöyle dursun, tersine, onların düzenbaz demagojilerine kendilerini kaptırıyorlar ve onların kuyruğuna takılıyorlar.

Sınıf düşmanını yeni maskesi ardında seçemeyen ve onun kalleşçe dalaverelerini açığa çıkaracak durumda olmayan bazı yoldaşlarımız, çok kez, artık Kulak kalmadığı, Kulakların sınıf olarak tasfiyesi politikası sonucunda kırda Sovyet düşmanı unsurların daha şimdiden yok edildikleri ve bu yüzden, ne Bolşevik ne de Sovyet düşmanı olan, ama kendiliklerinden, adeta otomatikman Sovyet iktidarının yanına geçecek olan "tarafsız" kolektif çiftliklerin hoş karşılanabileceği düşüncesiyle müsterih oluyorlar. Oysa bu, büyük bir yanılgıdır yoldaşlar. Kulaklar yenildiler, ama henüz bütünüyle yok edilmiş olmuş olmaktan uzaktırlar. Üstelik — eğer komünistler, Kulakların kendiliklerinden, deyim yerindeyse, otomatik gelişmeleri sonucu mezara girecekleri düşüncesiyle, ağzı açık aval aval bakar ve kayıtsızlık gösterirlerse, öyle pek yakın bir zamanda da yok edilmiş olmayacaklardır. "Tarafsız" kolektif çiftliklere gelince, genelde böyle birşey yoktur, olamaz da. "Tarafsız" kolektif çiftlikler — bu, gözleri hiçbir şey görmemek için var olan kişilerin bir hayal ürünüdür. Şu anda bizim Sovyet ülkemizde geçmekte olan bu kadar keskin bir sınıf mücadelesi sırasında, "tarafsız" kolektif çiftliklere yer yoktur; bu koşullar altında kolektif çiftlikler ancak ***ya*** Bolşevik ***ya da*** Sovyet düşmanı olabilirler. Ve eğer falan ya da filan kolektif çiftliği biz yönetmiyorsak, o zaman bu, bu kolektif çiftlikler Sovyet düşmanları tarafından yönetiliyorlar demektir. Bundan hiç kuşkunuz olmasın.

5) Son olarak, kırdaki çalışmamızın yetersizliklerinin bir başka nedeni daha. Bu neden, kolektif çiftliklerin kuruluşunda komünistlerin

rolünün ve sorumluluğunun azımsanması, tahıl stoklama işinde komünistlerin rolünün ve sorumluluğunun azımsanmasıdır. Tahıl stoklamanın güçlüklerinden söz edildiğinde, komünistler genellikle sorumluluğu köylülerin üstüne atıp, herşeyde köylülerin suçlu olduğunu iddia ediyorlar. Ama bu baştan sona yanlış ve kesinlikle haksız birşeydir. Köylülerin bunda hiçbir payı yok. Eğer sorun, suç ve sorumluluk ise, sorumluluk tümüyle ve bütünüyle komünistlere düşer; ve herşeyde suçlu olanlar biziz, yalnızca biz komünistleriz.

Dünyada bizim iktidarımız kadar, Sovyet iktidarı kadar güçlü ve otorite sahibi bir iktidar yoktur ve hiçbir zaman da olmamıştır. Dünyada bizim Komünist Partimiz kadar güçlü ve otorite sahibi bir parti yoktur ve hiçbir zaman da olmamıştır. Hiç kimse, kolektif çiftlikler meselesini, kolektif çiftliklerin çıkarlarının, devletin çıkarlarının gerektirdiği gibi yürütmemize engel olmuyor ve olamaz. Ve eğer biz, kolektif çiftlikleri her zaman Leninizmin gerektirdiği gibi yürütmeyi başaramıyorsak, sık sık, diyelim ki tahıl stoklamada, bağışlanmaz büyük yanlışlar yapıyorsak, bunun suçlusu biziz, ve yalnızca biziz.

Kolektif çiftlik tahıl ticaretinin olumsuz yanlarını görmemiş olmamızda ve en kocamanlarından bir sürü yanlışlar yapmamızda suç ***bizdedir.***

Bir dizi örgütlerimizin kolektif çiftliklere yabancılaşmasında, başarılar üzerine yan gelip yatmalarında ve kendilerini işin oluruna bırakmalarında suç ***bizdedir.***

Bir dizi yoldaşımızın, kitle örgütlenmesi biçimi olarak, önemli olanın biçim değil, kolektif çiftliklerin yönetiminin kendi elimize alınması ve bu yönetimden Sovyet düşmanı unsurların uzaklaştırılması olduğunu kavramadan, kolektif çiftliklerin önemini abartmalarında suç ***bizdedir.***

Yeni durumu idrak etmemede ve sinsice kolektif çiftliklerin kuyusunu kazan sınıf düşmanının yeni taktiği konusunda açıklığa kavuşmamada suç ***bizdedir.***

İnsan soruyor: Köylülerin bununla ne ilgisi var?

Gelişen, yükselen, devletin koyduğu görevleri tam zamanında yerine getiren ve ekonomik bakımdan günden güne güçlenen birçok kolektif çiftlik biliyorum. Öte yandan, bu birincilere komşu olan, ama aynı rekolteye ve aynı nesnel koşullara rağmen eriyip giden ve yıkılan kolektif çiftlikler de biliyorum. Bunun nedeni nedir? Nedeni şu: birinci gruptaki kolektif çiftlikler, gerçek komünistler tarafından yönetiliyor, ikinci gruptakiler ise ayakta uyuyanlar tarafından; evet, bu ayakta uyuyanların ceplerinde Parti kartı var, doğru, ama yine de ayakta uyuyorlar.

İnsan soruyor: Köylülerin bununla ne ilgisi var?

Komünistlerin rolünün ve sorumluluklarının azımsanmasının sonucu, kırdaki çalışmamızda görülen yetersizliklerin nedeninin, aranması gereken yerde aranmaması, ve bundan dolayı bu yetersizliklerin ortadan kaldırılmamasıdır.

Tahıl stoklamadaki güçlüklerin nedeni köylülerde değil, kendimizde, kendi saflarımızda aranmalıdır. Çünkü iktidarda olan biziz, devletin araçları ***bizim*** elimizde, kolektif çiftlikleri yönetme görevi ***bizdedir,*** ve kırsal alandaki çalışmanın tüm sorumluluğunu ***biz*** taşımak zorundayız.

İşte kırdaki çalışmamızda görülen yetersizliklere sebebiyet veren başlıca nedenler bunlardır.

Çok karanlık bir tablo çizdiğimi, kırdaki çalışmamızda yetersizliklerden başka bir şey olmadığını sananlar olacaktır. Bu doğru değildir elbette. Gerçekte kırdaki çalışmamız, bu eksikliklerin yanısıra, bir dizi çok ciddi ve tayin edici kazanımlar kaydetmektedir. Ama daha konuşmamın başında, kazanımlarımızın bir karakteristiğini vermenin benim görevlerim arasında olmadığını, sadece kırdaki çalışmamızın yetersizlikleri üzerine konuşmak istediğimi söylemiştim.

Bu eksiklikler giderilebilir mi? Elbette giderilebilir. Onları kısa zamanda giderecek miyiz? Elbette gidereceğiz. Bundan hiç kuşkunuz olmasın. Sanırım, Makine ve Traktör İstasyonlarının ve Sovyet çiftlik-

KOLEKTİF ÇİFTLİK HÜCUM İŞÇİLERİ'NİN BİRİNCİ BİRLİK KONGRESİ'NDE KONUŞMA

19 Şubat 1933

Erkek ve kadın kolektif köylü yoldaşlar! Kongrenizde konuşmaya niyetim yoktu. Niyetim yoktu, çünkü benden önce konuşan yoldaşların konuşmalarında söylenecek her şey söylendi, hem de iyi ve isabetli söylendi. Bundan sonra konuşmaya değer mi? Ama ısrar ettiğiniz ve buna yetkiniz olduğu için (sürekli alkışlar), boyun eğmek zorundayım.

Tek tek sorunlara ilişkin birkaç söz söylemek istiyorum.

I
KOLEKTİF ÇİFTLİKLER YOLU TEK DOĞRU YOLDUR

Birinci soru. Kolektif köylülüğün tuttuğu yol, kolektif çiflik yolu doğru mudur?

Bu, yararsız bir soru değildir. Sizler, kolektif çiftliklerin hücum işçileri, kolektif çiftliklerin doğru yolda bulunduğundan kuşku

duymuyorsunuz herhalde. Bu yüzden bu sorunun size gereksiz görünmesi mümkündür. Fakat bütün köylüler sizin gibi düşünmüyor. Köylüler arasında, kolektif köylüler arasında da, hâlâ kolektif çiftlik yolunun doğruluğundan kuşku duyan kişilerin sayısı az değildir. Ve bunda şaşılacak bir şey yok.

Gerçekten de yüzyıllar boyunca insanlar alışılmış biçimde yaşadı, eski yolda yürüdü, Kulakların ve çiftlik sahiplerinin önünde, tefecilerin ve spekülatörlerin önünde boyun eğdi. Bu eski, kapitalist yolun köylüler tarafından onay bulduğu söylenemez. Ancak bu yol eskimiş, alışılmış yoldu, ve henüz hiç kimse, herhangi bir biçimde başka türlü, daha iyi yaşanabileceğini fiilen kanıtlamamıştı. Üstelik tüm burjuva ülkelerde insanlar hâlâ eski biçimde yaşıyor... Ve birdenbire bu eski bataklık yaşamın kapısına Bolşevikler dayanıyor, fırtına gibi giriyor ve şöyle diyorlar: Eski yolu bırakmanın zamanıdır, yeni, kolektif çiftlik tarzında bir yaşama başlamanın zamanıdır, burjuva ülkelerde herkesin yaşadığı gibi değil, bilakis yeni tarzda, artel biçiminde yaşamanın zamanıdır. Ama bunun nasıl bir yaşam olduğunu kim bilebilir? Aman eski yaşamdan kötü olmasın da. Her halükârda yeni yol, alışılmış, eski yol değildir, henüz tam keşfedilmiş bir yol değildir. Eski yolda kalmak daha iyi değil mi? Yeni, kolektif çiftlik yoluna geçiş için beklemek daha iyi değil mi? Riske girmeye değer mi?

Emekçi köylülüğün bir bölümünü şimdi huzursuz eden kuşkular bunlardır.

Bu kuşkuları dağıtmak zorunda mıyız? Bunları, bu kuşkuları günyüzüne çıkarmak ve değerlerinin ne olduğunu göstermek zorunda mıyız? Bunu yapmak zorunda olduğumuz açıktır.

Dolayısıyla, az önce ortaya atılan sorun yararsız bir sorun olarak adlandırılamaz.

Yani, kolektif köylülüğün tuttuğu yol doğru mudur?

Bazı yoldaşlar, yeni yola geçişin, kolektif çiftlik yoluna geçişin

bizde üç yıl önce başladığına inanıyorlar. Bu yalnızca kısmen doğrudur. Kuşkusuz, kolektif çiftliklerin yığınsal inşası bizde üç yıl önce başladı. Bilindiği gibi bu geçiş, Kulaklığın ezilmesi ve köy yoksullarının ve orta köylülüğün milyonlarca kitlesinin kolektif çiftliklere yönelmesiyle karakterizeydi. Bütün bunlar doğrudur. Ancak kolektif çiftliklere bu yığınsal geçişe başlamak için, onlar olmaksızın yığınsal bir kolektif çiftlik hareketinin hiç düşünülemeyeceği, belirli önkoşullara sahip olmak gerekiyordu.

Herşeyden önce, köylülere kolektif çiftlik yolunu tutmalarında yardım etmiş olan ve yardım etmeyi sürdüren Sovyet iktidarına sahip olmak gerekiyordu.

İkinci olarak, çiftlik sahiplerini ve kapitalistleri kovmak, fabrikaları ve toprağı onlardan almak ve bunları halkın mülkiyeti ilân etmek gerekiyordu.

Üçüncü olarak, Kulaklığı dizginlemek ve makinelerle traktörleri elinden almak gerekiyordu.

Dördüncü olarak, makinelerin ve traktörlerin yalnızca kolektif çiftliklerde birleşmiş olan yoksul ve orta köylüler tarafından kullanılabileceğini ilân etmek gerekiyordu.

Son olarak, ülkeyi sanayileştirmek, yeni bir sanayi, traktör sanayiini yaratmak, tarımsal makinelerin yapımı için, kolektif köylülüğe yeterince traktör ve makine sağlamak için yeni fabrikalar kurmak gerekiyordu.

Bu önkoşullar olmaksızın, kolektif çiftlik yoluna, üç yıl önce başlandığı gibi bir yığınsal geçiş asla düşünülemezdi.

Yani kolektif çiftlik yoluna geçmek için, herşeyden önce Ekim Devrimi'ni gerçekleştirmek, kapitalistleri ve çiftlik sahiplerini devirmek, toprağı ve fabrikaları ellerinden almak ve yeni bir sanayi yaratmak gerekiyordu.

Ekim Devrimi'yle birlikte yeni yola, kolektif çiftlikler yoluna geçiş de başladı. Yeni bir güçle ise ancak yaklaşık üç yıl önce gelişti,

çünkü Ekim Devrimi'nin ekonomik sonuçları ancak bu dönemde tüm boyutlarıyla etkisini gösterdi, çünkü ülkenin sanayileşmesini ilerletmek ancak bu dönemde başarılabildi.

Halkların tarihi az devrim tanımaz. Bunların Ekim Devrimi'nden farkı, hepsinin tek yanlı devrimler olmalarıdır. Emekçilerin sömürüsünün bir biçiminin yerine sömürünün bir başka biçimi geçiyordu, ama sömürünün kendisi kalıyordu. Bir sömürücü ve zalimlerin yerine başka sömürücü ve zalimler geçiyordu, ama sömürücü ve zalimlerin kendisi kalıyordu. ***Her türlü*** sömürüyü ortadan kaldırmayı ve ***bütün*** ve ***her türlü*** sömürücü ve zalimleri bertaraf etmeyi ilk olarak Ekim Devrimi kendine amaç edindi.

Kölelerin devrimi köle sahiplerini yok etti ve emekçilerin sömürü biçimi olarak köleciliği ortadan kaldırdı. Fakat köle sahiplerinin yerine feodal beyleri ve emekçilerin sömürü biçimi olarak serfliği geçirdi. Bir sömürücülerin yerine başka sömürücüler geldi. Kölecilik zamanında "yasa", köle sahiplerine köleleri öldürme izni veriyordu. Serflik zamanında "yasa", feodal beylere "yalnızca", serfleri satma izni veriyordu.

Serf köylülerin devrimi, feodal beyleri yok etti ve sömürü biçimi olarak serfliği ortadan kaldırdı. Ancak onun yerine kapitalistleri ve çiftlik sahiplerini, emekçilerin kapitalist ve çiftlik sahibi tarzı sömürü biçimini getirdi. Bir sömürücülerin yerine başka sömürücüler geldi. Serflik döneminde "yasa", serflerin satılmasına izin veriyordu. Kapitalizm altında "yasa" "yalnızca", emekçilerin işsizliğe ve sefalete, yıkıma ve açlığa mahkûm edilmesine izin veriyor.

Ancak ve yalnız bizim Sovyet Devrimimiz, Ekim Devrimimizdir ki sorunu, bir sömürücülerin yerine diğerlerinin geçmemesi, sömürünün bir biçiminin yerine başka birinin geçmemesi, bilakis her türlü sömürünün kökünün kazınması gerek eski gerek yeni bütün ve her türlü sömürücülerin, bütün ve her türlü zenginlerin ve zalimlerin, kökünün kazınması şeklinde koydu. *(Sürekli alkışlar.)*

Ekim Devrimi'nin, köylülerin yeni, kolektif çiftlik yoluna geçişi

için önkoşul ve kaçınılmaz koşul olmasının nedeni budur.

Köylüler Ekim Devrimi'ni desteklemekle doğru mu yapmıştır? Evet, doğru yapmıştır. Doğru yapmıştır, çünkü, Ekim Devrimi onlara, çiftlik sahiplerini ve kapitalistleri, tefecileri ve Kulakları, tüccarları ve spekülatörleri silkeleyip atmakta yardımcı olmuştur.

Ama bu sorunun yalnızca bir yönüdür. Zalimleri kovmak, çiftlik sahiplerini ve kapitalistleri kovmak, Kulakları ve spekülatörleri dizginlemek — bu çok iyi. Ama bu çok azdır. Eski zincirlerden nihai olarak kurtulmak için sömürücülerin ezilmesi tek başına yeterli değildir. Yeni bir yaşam, emekçi köylüye maddi ve kültürel durumunu iyileştirme ve günden güne, yıldan yıla ilerleme olanağı verecek olan bir yaşam da inşa edilmelidir. Bunun için köyde yeni bir düzen, kolektif çiftlik düzeni kurulmalıdır. Sorunun diğer yönü budur.

Eski düzenin yeni düzenden, kolektif çiftlik düzeninden farkı nedir?

Eski düzen altında köylülerin her biri kendisi için çalışıyordu, dededen kalma yöntemlerle, eski iş aletleriyle çalışıyorlardı, çiftlik sahipleri ve kapitalistler için, Kulaklar ve spekülatörler için çalışıyorlardı, başkalarını zengin etmek için çalışıyorlardı ve kendileri kıtlık içinde bir yaşam sürdürüyorlardı. Yeni, kolektif çiftlik düzeninde köylüler ortak, artel biçiminde, yeni aletlerle, traktörler ve tarımsal makinelerle çalışıyorlar, kendileri için ve kolektif çiftlikleri için çalışıyorlar, kapitalistsiz ve çiftlik sahipsiz, Kulaksız ve spekülatörsüz yaşıyorlar, maddi ve kültürel durumlarını günden güne iyileştirmek için çalışıyorlar. Orada, eski düzen altında hükümet burjuva bir hükümettir ve zenginleri emekçi köylülere karşı destekler. Burada, yeni, kolektif düzen altında hükümet bir işçi-köylü hükümetidir ve işçilerle köylüleri bütün ve her türlü zenginlere karşı destekler. Eski düzen kapitalizme götürür. Yeni düzen sosyalizme.

İşte size iki yol, kapitalist ve sosyalist yol, ileriye, sosyalizme giden yol ve geriye, kapitalizme giden yol.

Herhangi bir üçüncü yol tutulabileceğine inanan kişiler var. Bu, kimsenin tanımadığı üçüncü yol için, kolektif çiftlik yolunun doğruluğundan henüz tam emin olmayan, yalpalayan bazı yoldaşlar özellikle gayret gösteriyorlar. Bunlar, eski düzene, bireysel çiftliğe, ancak kapitalistsiz ve çiftlik sahipsiz bir bireysel çiftliğe geri dönmemizi istiyorlar. Bunlar burada, "yalnızca" Kulakları ve başka küçük kapitalistleri, ekonomik sistemimizin yasal görünümleri olarak kabul etmemizi istiyorlar. Gerçekte bu üçüncü bir yol değil, ikinci yoldur, kapitalizme giden yoldur. Çünkü bireysel çiftliğe geri dönüş ve Kulaklığın restorasyonu ne demektir? Bu, Kulak boyunduruğunu, köylülüğün Kulaklar tarafından sömürüsünü restore etmek ve iktidarı Kulaklara teslim etmek demektir. Fakat Kulaklığı restore edip, aynı zamanda Sovyet iktidarı ayakta tutulabilir mi? Hayır, bu yapılamaz. Kulaklığın restorasyonu bir Kulak iktidarının yaratılmasına ve Sovyet iktidarının tasfiyesine yol açmak zorundadır, dolayısıyla bir burjuva hükümetinin oluşumuna yol açmak zorundadır. Bir burjuva hükümetinin oluşumu ise kendi açısından çiftlik sahiplerinin ve kapitalistlerin restorasyonuna, kapitalizmin restorasyonuna yol açmak zorundadır. Sözümona üçüncü yol, gerçekte ikinci, kapitalizme geri dönüş yoludur. Kulak boyunduruğunu restore etmek, kapitalizme geri dönmek, Sovyet iktidarını tasfiye etmek ve çiftlik sahipleriyle kapitalistlerin iktidarını restore etmek isteyip istemediklerini köylülere sorun bir kez. Bir kez sorun, emekçi köylülerin çoğunluğunun hangi yolu tek doğru yol saydığını öğreneceksiniz.

Dolayısıyla yalnızca iki yol vardır: ***Ya*** ileriye, yukarıya — yeni, kolektif çiftlik düzenine, ***ya da*** geriye, aşağıya — eski, Kulak kapitalist düzene.

Üçüncü bir yol yoktur.

Emekçi köylülük kapitalist yolu reddetmekle ve kolektif çiftlik inşası yolunu tutmakla doğru yaptı.

Kolektif çiftlik yolunun doğru, ama zor olduğu söyleniyor. Bu yalnızca kısmen doğrudur. Elbette bu yolda zorluklar vardır. İyi bir

yaşam kendiliğinden gelmez. Ama mesele, esas zorlukların artık aşılmış olmasındadır, önünüzde duran zorlukların ise, ciddiyetle üzerinde konuşulmaya bile değmez. Her halükârda, sizin bugünkü zorluklarınız, işçilerin 10-15 yıl önce aşmaları gereken zorluklarla karşılaştırıldığında çocuk oyuncağı gibi görünüyor, kolektif köylü yoldaşlar. Konuşmacılarınız buraya çıktılar ve Leningrad, Moskova, Harkov, Donets Havzası işçilerini övdüler. Onların, işçilerin, kazanımlara sahip olduğunu, sizin, kolektif köylülerin kazanımlarının ise çok daha az olduğunu söylediler. Bana öyle geliyor ki, konuşmacılarınızın açıklamalarında belirli bir dostça kıskançlık izi bile seziliyor: Biz, kolektif köylülerin de, sizin, Leningrad, Moskova, Donets Havzası, Harkov işçileri gibi kazanımlarımız olsaydı ne iyi olurdu...

Bütün bunlar iyi ve güzel. Ama bu kazanımların Leningrad ve Moskova işçilerine neye mal olduğunu, bu kazanımları elde etmek için hangi yoksunluklara katlandıklarını biliyor musunuz? Size 1918 yılında, işçilere bütün bir hafta boyunca, et ve diğer gıda maddeleri bir yana, bir parça ekmeğin verilemediği işçi yaşamından bazı gerçekleri anlatabilirim. O zamanlar Leningrad'lı ve Moskova'lı işçilere sekizde bir libre kara ekmek —ve bunun yarısı düşük değerli karışımdan ibaretti— verilebilen günler en iyi günler sayılıyordu. Ve bu, bir ay değil, yarım yıl değil, tamı tamına iki yıl sürdü. Ama işçiler dayandı ve yılmadı, çünkü daha iyi zamanların geleceğini, tayin edici başarılar kazanacaklarını biliyorlardı. Ve işçilerin yanılmadığını görüyorsunuz. Kendi zorluklarınızı ve yoksunluklarınızı, işçilerin katlandığı zorluklar ve yoksunluklarla bir karşılaştırın, üzerinde ciddiyetle konuşmaya bile değmeyeceğini göreceksiniz.

Kolektif çiftlik hareketini daha da ilerletmek ve kolektif çiftlik inşasını tam geliştirmek için ne gereklidir?

Bunun için herşeyden önce, kolektif çiftliklerin, kullanımı tamamen garantilenmiş ve işlenmeye uygun toprağa sahip olmaları gereklidir. Bu toprağa sahipler mi? Evet, sahipler. Bilindiği gibi tüm iyi araziler kolektif çiftliklere devredilmiş ve tamamen onlara verilmiştir. Dolayısıyla kolektif çiftçiler bu toprağı, yabancı ellere geçmesinden

korkmadan istedikleri gibi işleyebilir ve ıslah edebilirler.

Bunun için ikinci olarak, kolektif çiftçilerin traktör ve makineler kullanabilmeleri gereklidir. Bunlara sahipler mi? Evet, sahipler. Traktör fabrikalarımızın ve tarım makineleri fabrikalarımızın herşeyden önce ve esas olarak kolektif çiftlikler için çalıştığı, ve onlara her türlü modern aletleri sağladığı herkesçe biliniyor.

Bunun için son olarak, hükümetin kolektif köylüleri gerek insanla gerekse mali kaynaklarla her bakımdan desteklemesi ve düşman sınıfların kalıntılarının kolektif çiftlikleri sarsmasına izin vermemesi gereklidir. Böyle bir hükümete sahipler mi? Evet, sahipler. Onun adı işçi ve köylülerin Sovyet hükümetidir. Hükümetin kapitalistleri ve çiftlik sahiplerini, Kulakları ve diğer zenginleri değil, emekçi köylüleri desteklediği bir ülke söyleyin bana. Dünyada böyle bir ülke yoktur ve hiçbir zaman olmamıştır. Yalnızca bizde, Sovyet ülkesinde, tüm zenginlere ve sömürücülere karşı kayıtsız şartsız işçileri ve kolektif köylüleri kırda ve kentte tüm emekçileri savunan bir hükümet vardır. *(Sürekli alkış.)*

Yani kolektif çiftlik inşasını geliştirmek ve eski zincirlerden tam kurtuluşu sağlamak için gereken her şeye sahipsiniz.

Sizden yalnızca bir tek şey isteniyor: Dürüstçe çalışmak, kolektif çiftliklerin gelirlerini yapılan iş miktarına göre paylaştırmak, kolektif çiftliklerin malına mülküne özen göstermek, traktörlere ve makinelere özen göstermek, atlara iyi bakılmasını sağlamak, işçi-köylü devletinizin size verdiği görevleri yerine getirmek, kolektif çiftlikleri sağlamlaştırmak ve kolektif çiftliklere sızmış olan Kulaklarla yardakçılarını buralardan dışarıya atmak.

Bu zorlukları aşmanın, yani dürüstçe çalışmanın ve kolektif çiftliklerin malına mülküne özen göstermenin o kadar zor olmadığı konusunda benimle hemfikirsinizdir herhalde. Şimdi zenginler ve sömürücüler için değil, bilakis kendiniz için, kendi kolektif çiftliğiniz için çalıştığınıza göre, bu daha da fazla böyledir.

Kolektif çiftlik yolunun, sosyalizm yolunun, emekçi köylüler için

II
ÖNÜMÜZDEKİ GÖREV TÜM KOLEKTİF KÖYLÜLERİ VARLIKLI YAPMAK

İkinci soru. Yeni yolda, kolektif çiftlik yolumuzda ne elde ettik ve önümüzdeki iki üç yılda ne elde etmeyi düşünüyoruz?

Sosyalizm iyi bir şeydir. Mutlu bir sosyalist yaşam kuşkusuz iyi bir şeydir. Ancak bütün bunlar geleceğin meselesidir. Şimdi esas mesele, gelecekte ne elde edeceğimiz değildir. Esas mesele, şu anda ne elde etmiş olduğumuzdur. Köylülük kolektif çiftlik yoluna girdi. Bu çok iyi. Ama bu yolda ne elde etti? Kolektif çiftlik yolunda vardığımız elle tutulur sonuçlar nelerdir?

Yoksul köylülerin milyonlarca kitlesine, kolektif çiftliklere girmelerinde yardımcı olduk. Kolektif çiftliklere giren ve orada en iyi toprakla en iyi üretim aletlerini kullanan yoksul köylülerin milyonlarca kitlesinin, orta köylülerin düzeyine çıkmasını sağladık. Eskiden sefil bir yaşam süren milyonlarca yoksul köylü kitlesinin şimdi kolektif çiftliklerde orta köylü haline, güvenceli bir yaşama sahip kişiler haline gelmelerini sağladık. Köylülerin, yoksul köylü ve Kulak olarak ayrışmasını durdurmayı, Kulakları yenmeyi ve yoksul köylülere, kolektif çiftlikler içinde kendi işlerinin efendisi olmaları, orta köylüler haline gelmeleri için yardım etmeyi sağladık.

Kolektif çiftliklerin inşasının gelişiminden önce, yaklaşık dört yıl önce durum nasıldı? Zenginleşenler ve tepeye tırmananlar Kulaklardı. Yoksul köylüler ise, sefilleşiyor, yıkıma uğruyor ve Kulakların boyunduruğu altına giriyorlardı. Orta köylüler Kulakların konumuna ulaşmaya çalışıyorlar, ama durmadan aşağı düşüp yoksul köylülerin saflarını dolduruyorlardı, bu da Kulakları sevindiriyordu. Bütün bu karışıklık içinde yalnızca Kulakların ve belki de arasıra varlıklı bir köylünün kazandığını tahmin etmek güç değil. Köyde her 100 çiftlikten 4-5'i Kulak çiftliği, 8-10'u varlıklı köylülerin çiftliği,

45-50'si orta köylülerin çiftliği ve 35'i yoksul köylülerin çiftliğiydi. Dolayısıyla tüm köylü çiftliklerinin en az yüzde 35'i, Kulak boyunduruğunu taşımak zorunda olan yoksul köylülerindi. Durumları yoksul köylülerden çok az farklı olan ve Kulaklara doğrudan bağımlılık içinde bulunan, orta köylülüğün yarısından çoğunu oluşturan, orta köylülerin ekonomik olarak zayıf tabakalarından hiç söz etmiyorum.

Kolektif çiftliklerin inşasını geliştirerek, bu karışıklığa ve haksızlığa son verilmesini, Kulak boyunduruğunun parçalanmasını, bütün bu yoksul köylü kitlesinin kolektif çiftliklere çekilmesini, onlara orda güvenceli bir yaşam sunulmasını ve onların, kolektif çiftlik topraklarını, traktörleri ve tarım makinelerini kullanabilen orta köylü düzeyine çıkarılmasını sağladık.

Ama bu ne anlama geliyor? Bu, en az 20 milyon köylü nüfusunu, en az 20 milyon yoksul köylüyü sefaletten ve yıkımdan, Kulak boyunduruğundan kurtardığımız ve kolektif çiftlikler sayesinde güvenceli bir yaşama sahip insanlar haline getirdiğimiz anlamına geliyor.

Bu büyük bir kazanımdır, yoldaşlar. Bu dünyanın hiçbir zaman görmediği ve dünyada hiçbir devletin elde edemediği bir kazanımdır.

Kolektif çiftlik inşasının pratik, elle tutulabilir sonuçları, köylülüğün kolektif çiftlik yoluna girmesinin sonuçları bunlardır.

Ancak bu, kolektif çiftlik inşası yolunda bizim ***ilk*** adımımız, bizim ***ilk*** kazanımımızdır.

Bu ilk adımda, bu ilk kazanımda durmamız gerektiğine inanmak yanlış olurdu. Hayır, yoldaşlar, bu kazanımda duramayız. İleriye doğru yürüyüşe devam etmek ve kolektif çiftlikleri kesin olarak sağlamlaştırmak için ***ikinci*** bir adım atmak, ***yeni*** bir kazanım elde etmek zorundayız. Bu ikinci adım neden ibarettir? Bu adım, kolektif çiftçileri, gerek eski yoksul köylüleri gerekse de eski orta köylüleri, daha yüksek bir düzeye çıkarmaktan ibarettir. ***Tüm kolektif köylüleri***

varlıklı yapmaktan ibarettir. Evet, yoldaşlar, varlıklı yapmak. (*Sürekli alkışlar.)*

Yoksul köylüleri kolektif çiftlikler sayesinde orta köylüler düzeyine yükseltmeyi sağladık. Bu çok iyi. Ama bu çok azdır. Şimdi bir adım daha ileri gitmeyi ve tüm kolektif köylülere, gerek eski yoksul köylülere gerekse de eski orta köylülere, varlıklıların düzeyine çıkmaları için yardımcı olmayı sağlamak zorundayız. Bu sağlanabilir ve ne pahasına olursa olsun bunu sağlamak zorundayız. (Sürekli alkışlar.)

Şimdi, bu hedefimize ulaşmak için gerekli olan her şeye sahibiz. Fakat şimdi makinelerimiz ve traktörlerimiz kötü kullanılıyor. Toprağımız pek iyi işlenmiyor. Yalnızca makinelerin ve traktörlerin kullanımını düzeltmek, toprağın işlenmesini iyileştirmek yeter, ve ürün miktarını iki katına, üç katına çıkarmayı sağlarız. Bu ise, tüm kolektif köylüleri, kolektif çiftlik tarlalarının varlıklı çalışanları haline getirmek için tümüyle yeterlidir.

Eskiden varlıklıların durumu neydi? Varlıklı olmak için, komşularına kazık atmak, onları sömürmek, onlara mümkün olduğunca pahalı satıp onlardan mümkün olduğunca ucuz satın almak, bir kaç yanaşma tutmak, bunları iyice sömürmek, küçük bir sermaye biriktirmek ve sonra ayakları üstünde sağlam durur durmaz Kulak haline gelmek gerekiyordu. Eskiden bireysel çiftlik döneminde varlıklıların, yoksul ve orta köylülerin güvensizliğini ve nefretini çekmeleri de zaten aslında bununla açıklanır. Şimdi durum farklıdır. Şimdi koşullar da farklıdır. Şimdi kolektif çiftçi olarak varlıklı hale gelmek için, komşularına kazık atmak ya da onları sömürmek asla gerekli değildir. Ve toprakta özel mülkiyet ya da kiralama bizde artık bulunmadığından ve makinelerle traktörler devlete ait olduğundan, sermaye sahibi kişilerin ise şimdi kolektif çiftliklerde modası geçtiğinden, şimdi birini sömürmek hiç de kolay değildir. Böyle bir moda vardı, ama artık ilelebet kayboldu. Kolektif çiftçilerin varlıklı olması için yalnızca bir tek şey gereklidir — kolektif çiftlikte dürüstçe çalışmak, traktörleri ve makineleri doğru kullanmak, iş hayvanlarını

doğru kullanmak, toprağı doğru işlemek, kolektif çiftliklerin malına özen göstermek.

Bazen şöyle deniyor: Sosyalizme sahipsek — o zaman çalışmak niye? Eskiden çalışıyorduk, şimdi çalışıyoruz — çalışmayı bırakmanın zamanı değil mi? Bu tür konuşmalar temelden yanlıştır, yoldaşlar. Bu tembellerin felsefesidir, dürüstçe çalışanların değil. Sosyalizm çalışmayı asla yadsımaz. Tersine, sosyalizm çalışma üzerine kuruludur. Sosyalizm ve çalışma birbirinden ayrılamaz.

Büyük öğretmenimiz Lenin şöyle diyordu: "Çalışmayan, yemek de yemesin." bu ne demektir, Lenin'in sözleri kime karşı yönelmiştir? Sömürücülere karşı, kendileri çalışmayan, ama başkalarını çalışmaya zorlayan ve başkalarının sırtından zenginleşenlere karşı yönelmiştir. Ve başka kimlere karşı? Kendileri tembellik eden ve başkalarının sırtından avantaj elde etmek isteyenlere karşı. Sosyalizm tembellik değil, bilakis herkesten dürüst çalışma, başkaları için, zenginler ve sömürücüler için çalışma değil, kendisi için, toplum için çalışma gerektirir. Ve dürüstçe çalıştığımızda, kendimiz için, kolektif çiftliklerimiz için dürüstçe çalıştığımızda —o zaman iki, üç yıl içinde tüm kolektif köylüleri, gerek eski yoksul köylüleri gerekse de eski orta köylüleri varlıklıların düzeyine, bol ürüne sahip olan ve kültürlü bir yaşam sürdüren kişilerin düzeyine çıkarmayı sağlarız.

Şimdi önümüzdeki görev budur. Bunu elde edebiliriz ve bunu ne pahasına olursa olsun elde etmeliyiz. *(Sürekli alkışlar.)*

III
ÇEŞİTLİ NOKTALAR

Şimdi izninizle bazı çeşitli noktalara — geçmek istiyorum.

Herşeyden önce kırdaki ***Partili yoldaşlarımız*** üzerine. Aranızda Parti üyeleri var, ama çok daha fazla sayıda partisizler var. Bu Kongre'de Parti üyelerinden çok Partisizlerin bir araya gelmiş olması çok iyidir, çünkü herşeyden önce tam da Partisizleri eserimize çekmek ge-

reklidir. Partisiz kolektif köylülere Bolşevik tarzda yaklaşan komünistler var. Ama Parti üyelikleriyle böbürlenen ve partisizleri yanlarına yaklaştırmayanlar da var. Bu kötü ve zararlıdır. Bolşeviklerin gücü, komünistlerin gücü, Partimizi milyonlarca partisiz aktifle çevrelemeyi bilmesinde yatar. Biz Bolşevikler milyonlarca partisiz işçi ve köylünün güvenini Parti için kazanmayı bilmemiş olsaydık, şimdi sahip olduğumuz başarılara sahip olamazdık. Ama bunun için ne gereklidir? Bunun için Parti üyelerinin kendilerini partisizlerden ayırmamaları, Parti üyelerinin kendilerini Parti yuvalarına kapatmamaları, Parti üyelikleriyle böbürlenmemeleri, bilakis partisizlerin sesine kulak vermeleri, partisizlere yalnızca öğretmemeleri aynı zamanda onlardan da öğrenmeleri gereklidir.

Parti üyelerinin gökten düşmedikleri unutulmamalıdır. Tüm Parti üyelerinin bir zamanlar partisiz oldukları unutulmamalıdır. Bugün biri partisizdir, ama yarın Parti üyesi olacaktır. Aslında bunda böbürlenecek ne var? Biz eski Bolşevikler arasında 20-30 yıldır Parti'de çalışan kişiler az değildir. Ve bizler de bir zamanlar partisizdik. Eğer 20-30 yıl önce o zamanki Parti üyeleri bize tepeden baksalar ve Parti'ye yaklaştırmasalardı halimiz ne olurdu? O zaman olasılıkla bir dizi yıl boyunca Parti'den iteklenmiş olurduk. Ama biz eski Bolşevikler, sonuncular değiliz, yoldaşlar. *(Gülüşmeler, sürekli alkış.)*

Bu nedenle Parti üyelerimiz, partisizler karşısında bazen burunları havada olan bugünkü genç parti üyelerimiz, bütün bunları, özellikle de kendini beğenmişliğin değil, alçak gönüllülüğün Bolşeviklere yakıştığını unutmamalıdırlar.

Şimdi kadınlar üzerine, kolektif kadın köylüler üzerine birkaç söz. Kolektif çiftliklerde kadın sorunu çok önemli bir sorundur, yoldaşlar. Aranızdan birçoğunun kadınları küçümsediğini ve hatta onlarla alay ettiğini biliyorum. Ama bu bir hatadır, yoldaşlar, büyük bir hata. Burada sözkonusu olan yalnızca, kadınların nüfusun yarısını oluşturmaları değildir. Burada sözkonusu olan, herşeyden önce, kolektif çiftlik hareketinin, bir dizi mükemmel ve yetenekli kadını yönetici görevlere getirmiş olmasıdır. Bu Kongre'ye, onun bileşimine

bakın, kadınların çoktan geri durumdan ileri duruma terfi ettiğini anlayacaksınız. Kolektif çiftliklerdeki kadınlar büyük bir güçtür. Bu gücü kullanmadan bırakmak suç işlemek demektir. Görevimiz, kadınları kolektif çiftliklerde ilerletmek ve bu gücü değerlendirmektir.

Kuşkusuz, kolektif köylü kadınlarla Sovyet iktidarı arasında kısa süre önce ufak bir anlaşmazlık oldu. O zaman sözkonusu olan inekti. Ama şimdi inek meselesi halledildi ve anlaşmazlık ortadan kaldırıldı. *(Sürekli alkış.)* Kolektif köylülerin çoğunun artık ahırında kendi ineğine sahip olmasını sağladık. Birkaç yıl sonra, kendi ineğine sahip olmayan hiçbir kolektif köylü bulamayacaksınız. Biz Bolşevikler, bizde her kolektif köylünün bir ineğe sahip olmasını sağlayacağız. *(Sürekli alkış.)*

Kolektif köylü kadınların kendilerine gelince, kolektif çiftliklerin kadınlar için sahip olduğu gücü ve önemi anlamak zorundadırlar; erkeklerle eşit haklara sahip biçimde durma olanağına yalnızca kolektif çiftliklerde sahip olduklarını anlamalıdırlar. Kolektif çiftlikler olmadan — eşitsizlik; kolektif çiftliklerde hak eşitliği. Kolektif köylü kadın yoldaşlar bunu unutmamalı ve kolektif çiftlik düzenini gözbebekleri gibi korumalıdırlar. *(Sürekli alkış.)*

Kolektif çiftliklerdeki kız ve erkek ***Komsomolculara*** ilişkin birkaç söz. Gençlik bizim geleceğimizdir, umudumuzdur, yoldaşlar. Gençler nöbeti biz yaşlılardan devralmalıdır. Bayrağımızı zaferle hedefe taşımalıdır. Köylüler arasında eski gereksiz safrayla yüklü, eski yaşam alışkanlıkları ve anılarıyla dolu yaşlı kişiler az değildir. Bunların Parti'ye, Sovyet iktidarına her zaman ayak uydurmayı başaramadıkları açıktır. Gençliğimizin durumu farklıdır. O, bu eski yükten özgürdür ve Lenin'in vasiyetini en kolay o benimser. Ve tam da gençlik Lenin'in vasiyetini en kolay benimsediğinden, tam da bu yüzden, geri kalanları ve yalpalayanları ileri doğru götürmekle o görevlidir. Gerçi bilgisi yetersizdir. Ama bilgi, edinilebilecek bir şeydir. Bugün yoksa, yarın olacaktır. Bu nedenle görev, Leninizmi incelemek ve tekrar tekrar incelemektir. Kız ve erkek Komsomolcu yoldaşlar! Bolşevizmi inceleyin ve yalpalayanları ileriye doğru götürün! Az

konuşun, çok çalışın — ve eserimiz mutlaka başarıyla taçlanacaktır. *(Alkış.)*

Bireysel köylüler üzerine birkaç söz. Bireysel köylüler hakkında burada az konuşuldu. Ama bu, onların artık varolmadığı demek değildir. Hayır, bu demek değildir. Bireysel köylüler vardır, ve onlar defterden silinmemelidir, çünkü onlar yarının kolektif köylülerimizdir. Bireysel köylülerin bir kısmının ahlâkının kesin olarak bozulduğunu ve spekülatörlerin arasına karıştıklarını biliyorum. Kolektif köylülerin, bireysel köylüleri kolektif çiftliklere alırken çok seçmeci olmasının, bazen de hiç almamasının nedeni herhalde budur. Bu tabii ki doğrudur, ve bunda karşı çıkılacak bir şey yok. Ama bireysel köylülerin, spekülatörler arasına karışmamış, dürüst çalışmayla ekmeğini kazanan başka, daha büyük bir bölümü vardır. Bu bireysel köylüler belki kolektif çiftliklere girmeye isteksiz değildir. Ama bir yandan kolektif çiftlik yolunun doğruluğu konusundaki yalpalamaları ve diğer yandan şimdi kolektif köylüler arasında bireysel köylülere karşı egemen olan öfke onları engelliyor.

Tabii ki kolektif köylüleri anlamak ve kendini onların yerine koyabilmek gerekiyor. Geçen yıllar süresince bireysel köylüler tarafından az incinme ve hakarete katlanmak zorunda kalmadılar. Ama burada incinme ve hakaret belirleyici önemde olmamalıdır. İncinmeleri unutmayı bilmeyen ve duygularını kolektif çiftliklerin çıkarlarından yüksekte tutan, kötü bir yöneticidir. Eğer yönetici olmak istiyorsanız, bazı bireysel köylülerin sizi incittiklerini unutmayı bilmek zorundasınız. İki yıl önce Volga bölgesinden, dul bir köylü kadından bir mektup aldım. Kendisinin kolektif çiftliğe alınmak istenmediğinden şikayet ediyor ve benden destek istiyordu. Kolektif çiftliğe sordum. Kolektif çiftlikten, kadın kolektif köylülerin toplantısına hakaret ettiği için, kendisinin kolektif çiftliğe alınamayacağı yanıtı geldi. Ne olmuştu? Kolektif köylülerin, bireysel köylüleri kolektif çiftliğe girmeye çağırdığı köylü toplantısında bu dul, çağrıya yanıt olarak, eteğini yukarıya kaldırıp: "Alın işte kolektif çiftlik", demişti. *(Gülüşmeler, kahkahalar.)* Kuşkusuz kadının yaptığı doğru değildi ve toplantıya hakaret etmişti. Ama bir yıl sonra

davranışından samimiyetle pişmanlık duyup hatasını kabul ettiğinde, kolektif çiftliğe alınmasına karşı çıkılabilir mi? Karşı çıkılamayacağına inanıyorum. Bunu kolektif çiftliğe de yazdım. Dul kadın kolektif çiftliğe alındı. Sonra ne oldu? Şimdi kolektif çiftlikte son sıralarda değil, ilk sıralarda çalıştığı ortaya çıktı. *(Alkış.)*

İşte size yöneticilerin, gerçek yönetici olarak kalmak istiyorlarsa, davanın çıkarları gerektirdiğinde incinmeleri unutmayı bilmeleri gerektiğine ilişkin bir örnek.

Aynı şey genel olarak bireysel köylüler için geçerlidir. Kolektif çiftliklere kabulde seçmeci davranılmasına karşı değilim. Ama rastgele tüm bireysel köylülere kolektif çiftliklere giden yolun kapatılmasına karşıyım. Bu, bizim politikamız değildir, Bolşevik politika değildir. Kolektif köylüler, bizzat kendilerinin daha kısa süre önce bireysel köylü olduklarını unutmamalıdırlar.

Son olarak ***Besençuk kolektif köylülerinin*** mektubu üzerine birkaç söz. Bu mektup yayınlandı ve herhalde onu okudunuz. Kuşkusuz iyi bir mektup. Kolektif köylülerimiz arasında, ülkemizin gururu olan, kolektif çiftlik davasının enerjik organizatörleri ve ajitatörlerinin az olmadığını kanıtlıyor. Ama mektupta asla onaylanamayacak, doğru olmayan bir yer var. Besençuklu yoldaşların, kolektif çiftlikteki kendi çalışmalarını mütevazi ve neredeyse önemsiz bir iş olarak, bazen üç arşın boyunda konuşmalar yapan konuşmacıların ve yöneticilerin çalışmasını ise büyük ve yaratıcı bir çalışma olarak koymaları sözkonusu. Bu onaylanabilir mi? Hayır, yoldaşlar, bu asla onaylanamaz. Besençuklu yoldaşlar burada bir hata yaptı. Olasılıkla bu hatayı alçakgönüllülüklerinden yaptılar. Ama bundan dolayı hata, hata olmaktan çıkmıyor. Liderlerin tek başına tarih yapıyor sayıldığı, işçi ve köylülerin ise hesaba katılmadığı zamanlar geçmiştir. Halkların ve devletlerin kaderleri şimdi yalnızca liderler tarafından değil, bilakis herşeyden önce ve esas olarak milyonlarca emekçi kitlesi tarafından belirleniyor. Fazla gürültü ve gösteriş yapmaksızın tesisleri ve fabrikaları, maden ocakları ve demiryolları, kolektif çiftlikler ve Sovyet çiftlikleri inşa eden, yaşam için gerekli tüm malları yaratan, tüm

dünyayı besleyen ve giydiren işçiler ve köylüler — yeni yaşamın gerçek kahramanları ve yaratıcıları bunlardır. Besençuklu yoldaşlarımız bunu herhalde unuttular. İnsanların güçlerini abartması ve liyakatleriyle böbürlenmeye başlaması iyi değildir. Bu palavracılığa yol açar, palavracılık ise iyi bir şey değildir. Ancak kişilerin güçlerini küçümsemeye başlaması, "mütevazi" ve "farkedilmeyen" çalışmalarının gerçekte, tarihin kaderini belirleyen büyük ve yaratıcı bir çalışma olduğunu göstermemesi ise daha da kötüdür.

Besençuklu yoldaşların, mektuplarına ilişkin bu küçük düzeltmemi onaylamalarını istiyorum.

Bununla bitirelim isterseniz, yoldaşlar.

(Tezahürata dönüşen, bitmek bilmeyen alkışlar. Herkes ayağa kalkar. Ve Stalin yoldaşa yaşa diye bağırır. Hurra sesleri. Şöyle sesler yükseliyor: "Yaşasın Stalin yoldaş hurra! Yaşasın ileri kolektif köylüler! Yaşasın liderimiz, Stalin yoldaş!")

SBKP(B) MK'NIN ÇALIŞMASI ÜZERİNE XVII. PARTİ KONGRESİ'NE SİYASİ FAALİYET RAPORU

26 Ocak 1934

I
DÜNYA KAPİTALİZMİNİN SÜREGİDEN KRİZİ VE SOVYETLER BİRLİĞİ'NİN DIŞ POLİTİK DURUMU

Yoldaşlar! XVI. Parti Kongresi'nden beri üç yıldan fazla zaman geçti. Bu çok uzun bir dönem değildir. Ama, içerik bakımından herhangi bir başkasından çok daha zengindir. Kanımca, son on yılın hiçbir dönemi, olaylar açısından bu dönem kadar zengin olmadı.

Ekonomik alanda bu yıllar, dünya ekonomisinin sürekli bunalım yılları oldu. Bunalım, yalnız sanayiyi kapsamakla kalmadı. Tüm tarımı da içine aldı. Bunalım, yalnız üretim ve ticaret alanında ortalığı kasıp kavurmadı. O, kredi sistemi ve para dolaşımı alanlarına da sıçrayarak, ülkeler arasında var olan kredi ve para ilişkilerini altüst etti. Daha önceleri, şurda burda, bir dünya ekonomik bunalımının olup olmadığı henüz tartışılırken, bugün artık bu konuda bir tartışma yok, çünkü bunalım ve onun yıkıcı etkileri çok açık-seçik gün yüzüne çıkıyor. Şu anda tartışma, başka bir nokta üzerinde, yani bunalımdan çıkılabilir

mi çıkılamaz mı, ve eğer çıkılabilirse, o zaman ne yapmak gerekir? noktası üzerinde yürüyor.

Siyasi alanda bu yıllar, gerek kapitalist ülkeler arasındaki, gerekse bu ülkelerin kendi içindeki ilişkilerin daha da keskinleştiği yıllar oldu. Uzak Doğu'daki ilişkileri keskinleştiren, Japonya'nın Çin'e karşı savaşı ve Mançurya'yı işgali; Avrupa'daki ilişkileri keskinleştiren, Alman faşizminin zaferi ve intikam düşüncesinin üstün gelmesi; silahlanmalara ve bir emperyalist savaşın hazırlıklarına yeni bir hız veren, Almanya ve Japonya'nın Milletler Cemiyeti'nden çıkması; devrimci bir bunalımın olgunlaşmakta olduğunu ve faşizmin uzun ömürlü olamayacağını bir kez daha gösteren, faşizmin İspanya'daki yenilgisi — bunlar, rapor döneminin en önemli olgularıdır. Burjuva pasifizminin son demlerinde olmasında ve silahsızlanma eğilimlerinin yerini, açık ve dolaysız silahlanma ve yeniden silahlanma eğilimlerinin almasında şaşılacak hiçbir şey yok.

Ekonomik sarsıntıların ve askeri-siyasi felaketlerin azgın dalgaları ortasında SSCB, tek başına kaya gibi dimdik durmakta ve sosyalist inşa ve barışın korunması uğruna mücadele eserini sürdürmektedir. Orada, kapitalist ülkelerde ekonomik bunalım hâlâ ortalığı kasıp kavururken, SSCB'de gerek sanayide gerek tarımda atılımlar sürüp gitmektedir. Orada, kapitalist ülkelerde, dünyayı ve nüfuz alanlarını yeniden paylaşmak için yeni bir savaş için hummalı bir şekilde silahlanılırken, SSCB, savaş tehlikesine karşı ve barış uğruna sistematik, ısrarlı mücadeleye devam etmektedir, ve SSCB'nin bu alandaki çabalarının başarısız olduğu söylenemez.

Şu sırada, uluslararası durumun genel tablosu budur.

Şimdi kapitalist ülkelerin ekonomik ve siyasi durumlarına ilişkin en önemli verilerinin incelenmesine geçelim.

1— Kapitalist Ülkelerde Ekonomik Bunalımın Seyri

Kapitalist ülkelerdeki şimdiki bunalım, benzer bütün bunalımlardan, diğer şeylerin yanısıra, en uzun süren ve en müzmin

bir bunalım olmasıyla ayrılıyor. Eskiden bunalımlar bir-iki yıl içinde sona ererken, şimdiki bunalım daha şimdiden beş yıldır sürüyor, kapitalist ülkelerin ekonomisini yılbeyıl kırıp geçiriyor, onun daha önceki yıllarda biriktirmiş olduğu yağı emip bitiriyor. Bu bunalımın, bütün bunalımların en ağırı olmasında şaşılacak birşey yok.

Şimdiki sanayi bunalımının duyulmadık derecede müzmin olması neyle açıklanır?

Bu, herşeyden önce, sanayi bunalımının istisnasız tüm kapitalist ülkeleri kapsamış ve kimi kapitalist ülkelerin diğerleri zararına manevralar yapmasını güçleştirmiş olmasıyla açıklanır.

Bu, ikinci olarak, sanayi bunalımının, istisnasız bütün tarım ülkelerini ve yarı-tarımsal ülkeleri kapsamış olan tarım bunalımıyla içiçe geçmiş olmasıyla açıklanır, ki bu da sanayi bunalımını kaçınılmaz olarak daha da karmaşıklaştırmak ve derinleştirmek zorundaydı.

Bu, üçüncü olarak, tarım bunalımının, hayvancılık da dahil olmak üzere, tarımın bütün dallarını sarmasıyla, tarımın küçülmesine, makinelerden kol emeğine geçilmesine, traktörün yerine atın geçirilmesine, kimyasal gübre kullanımında büyük bir sınırlamaya gidilmesine, hatta kimi zaman bundan toptan vazgeçmeye yol açmasıyla açıklanır, ki bu da sanayi bunalımını daha da sürüncemede bırakmıştır.

Bu, dördüncü olarak, sanayide egemen olan tekelci kartellerin, metaların fiyatlarını yüksek tutma çabalarıyla açıklanır, ki bu da bunalımı özellikle ağırlaştıran ve meta stoklarının emilmesini engelleyen bir husustur.

Ve bu, son olarak —ve esas mesele budur—, sanayi bunalımının, kapitalizmin ***genel*** bunalımı zemini üzerinde, kapitalizmin gerek bellibaşlı ülkelerde gerekse sömürgelerde ve bağımlı ülkelerde savaştan ve Ekim Devrimi'nden önce sahip bulunduğu güce ve sağlamlığa artık sahip olmadığı ve olamadığı bir anda, ve kapitalist ülkeler sanayiinin emperyalist savaştan, işletmelerin üretim kapasitesinden tam olarak yararlanamamak ve artık başından atması mümkün

olmayan milyonlarca işsizler ordusu gibi müzmin bir hastalık mirası devraldığı bir anda patlak vermesiyle açıklanır.

İşte şimdiki sanayi bunalımının böylesine müzmin karakterli olmasını belirleyen hususlar bunlardır.

Bunalımın, üretim ve ticaret alanlarıyla sınırlı kalmayıp, bilakis kredi sistemini, para birimi sistemini, borç yükümlülükleri alanını vs. de kapsaması ve gerek tek tek ülkeler arasında, gerekse tek tek ülkeler içindeki sosyal gruplar arasında geleneksel ilişkileri yok etmesi olgusu da bu hususlarla açıklanır.

Burada, meta fiyatlarının düşüşü büyük bir rol oynadı. Tekelci kartellerin direnişine rağmen, fiyatlar bir tabii afet gücüyle gittikçe daha fazla düştü, en başta ve en çok da örgütsüz meta sahiplerinin, köylülerin, zanaatkârların, küçük kapitalistlerin metalarının fiyatı düştü, örgütlü meta sahiplerinin, kartellerde birleşmiş kapitalistlerin metalarının fiyatları ise ancak kademe kademe ve daha az derecede düştü. Fiyatların düşmesi, borçluların (sanayiciler, zanaatkârlar, köylüler vb.) durumunu dayanılmaz, buna karşılık, alacaklıların durumunu akıl almaz derecede ayrıcalıklı kıldı. Böyle bir durum, firmaların ve tek tek girişimcilerin çok geniş ölçülerde iflasına yol açmak zorundaydı ve gerçekten de öyle oldu. Bu nedenle son üç yılda Birleşik Devletler'de, Almanya'da İngiltere'de, Fransa'da on binlerce anonim ortaklık yok oldu. Anonim ortaklıkların iflasını, para birimlerinin değer kaybetmesi izledi, ki bu, borçluların durumunu biraz hafifletti. Para birimlerinin değer kaybetmesini, devlet tarafından meşru sayılan, gerek dış, gerek iç borçların ödenmemesi izledi. Almanya'da Darmstaedter Bank ve Dresdner Bank, Avusturya'da Creditanstalt gibi bankaların, İsveç'teki Kreuger konserni, Birleşik Devletler'deki Insull konserni vb. gibi konsernlerin çöküşü herkesçe bilinen şeylerdir.

Açıktır ki, kredi sisteminin temellerini sarsan bu görüngüleri, kredilerin ve dış borçların ödenmesinin durdurulmasını, müttefikler arası borçların ödenmesinin durdurulmasını, sermaye ihracının durdurulmasını, dış ticarette yeni bir gerileme, meta ihracında yeni bir

gerileme, dış pazarlar uğruna mücadelenin sertleşmesi, ülkeler arasında bir ticaret savaşı ve — damping izlemek zorundaydı ve gerçekten de izledi. Evet, yoldaşlar, damping. Burada sözünü ettiğim, Avrupa ve Amerika'nın saygıdeğer parlamentolarının saygıdeğer üyelerinin daha yakın zamanlara değin, sesleri kısılasıya kadar bağırıp çağırdıkları sözümona Sovyet dampingi değildir. Sözünü ettiğim, gerçek dampingdir, bugün hemen hemen bütün "uygar" devletlerce uygulanan ve bu yiğit ve saygıdeğer milletvekillerinin pek akıllıca bir davranışla sessizlikle geçiştirdikleri gerçek dampingdir.

Sanayi bunalımının, üretim alanının dışında da kendini hissettiren bu felaketli yan görüngülerinin de tekrar bu bunalım üzerinde, onu derinleştirmek ve ağırlaştırmak biçiminde etkili olmaktan geri kalamayacağı da açıktır.

Sanayi bunalımının seyrinin genel tablosu budur.

İşte rapor döneminde sanayi bunalımının seyrini örnekleyen, resmi materyallerden alınmış bazı rakamlar:

Sanayi Üretiminin Hacmi
(1929'a oranla yüzde olarak)

	1929	1930	1931	1932	1933
SSCB	100	129,7	161,9	184,7	201,6
Birleşik Devletler	100	80,7	68,1	53,8	64,9
İngiltere	100	92,4	83,8	83,8	86,1
Almanya	100	88,3	71,7	59,8	66,8
Fransa	100	100,7	89,2	69,1	77,4

Gördüğünüz gibi bu tablo, ayrıca açıklama yapmaya gerek

bırakmıyor.

En önemli kapitalist ülkelerin sanayii 1929 düzeyine oranla yıldan yıla gerilerken ve ancak 1933'te, o da 1929 düzeyine ulaşmaktan çok uzak olmak üzere, biraz toparlanmaya başlamışken, SSCB sanayii yılbeyıl büyümüştür ve kesintisiz bir yükseliş seyri izlemektedir.

En önemli kapitalist ülkelerin sanayii, üretim hacminde, 1933 yılı sonunda, 1929 yılı düzeyine oranla, ortalama % 25 ve daha fazla bir ***gerileme*** gösterirken, SSCB sanayii bu zaman zarfında ***iki katından*** fazlaya çıkmıştır, yani %100'den fazla artmıştır. *(Alkışlar.)*

Bu tabloya göre hüküm verilecek olursa, dört kapitalist ülke arasında en elverişli durumda olanın İngiltere olduğu sanılabilir. Oysa bu tam doğru değildir. Bu ülkelerin sanayileri ele alınıp savaş-öncesi düzeyle karşılaştırılacak olursa, biraz farklı bir görünüm elde edilir.

İşte ilgili tablo:

Sanayi Üretiminin Hacmi
(Savaş-öncesi düzeyine oranla yüzde olarak)

	1913	1929	1930	1931	1932	1933
SSCB	100	194,3	252,1	314,7	359,0	391,9
Birleşik Devletler	100	170,2	137,3	115,9	91,4	110,2
İngiltere	100	99,1	91,5	83,0	82,5	85,2
Almanya	100	113,0	99,8	81,0	67,6	75,4
Fransa	100	139,0	140,0	124,0	96,1	107,6

Gördüğünüz gibi, İngiltere ve Almanya'nın sanayii hâlâ savaş-öncesi düzeye erişmemiştir, Birleşik Devletler ve Fransa bu düzeyi

birkaç kerte geçmişlerdir, SSCB ise bu dönem zarfında sanayi üretimini, savaş-öncesi düzeye göre %290'dan fazla yükseltmiş, artırmıştır. (Alkışlar.)

Ama bu tablolardan bir başka sonuç daha çıkmaktadır.

En önemli kapitalist ülkelerin sanayii 1930'dan ve özellikle 1931'den beri sürekli geriler ve 1932'de en düşük noktasına varırken, 1933'te biraz toparlanmaya ve büyümeye başlamıştır. 1932 ve 1933 için aylık veriler alınırsa, bunların bu sonucu daha da pekiştirdikleri görülür, çünkü bu rakamlar, bu ülkelerin sanayiinin, 1933 yılı süresindeki üretim dalgalanmalarına rağmen, 1932 yazında ulaşmış bulunduğu en düşük noktaya geri dönme eğilimini göstermediğini kanıtlamaktadır.

Bu ne anlama gelir?

Bu şu anlama gelir ki, en önemli kapitalist ülkelerin sanayii, besbelli ki en düşük noktayı geride bırakmıştır, ve 1933 yılı boyunca bu en düşük noktaya artık yeniden dönmemiştir.

Kimileri bu görüngüyü, savaş-enflasyon konjonktürü gibi salt yapay faktörlerin etkisine bağlamaya eğilim göstermektedirler. Burada savaş-enflasyon konjonktürü az rol oynamamıştır, buna kuşku yoktur. Bu, özellikle Japonya için geçerlidir, orada bu yapay faktör, bazı sanayi dallarının, esas olarak da silah sanayiinin belirli bir canlanmasında en önemli ve tayin edici faktörü oluşturur. Ama herşeyi savaş-enflasyon konjonktürü ile açıklamak kaba bir hata olurdu. Böyle bir açıklama salt şu yüzden bile yanlış olurdu ki, benim tarafımdan karakterize edilen sanayideki belirli değişiklikler, tek tek ve tesadüfi bölgelerde değil, bilakis bütün ya da hemen hemen bütün sanayi ülkelerinde, bunlar arasında sağlam para sahibi ülkeler de olmak üzere, gözlemlenmektedir. Burada, savaş-enflasyon konjonktürünün yanında, kapitalizmin iç ekonomik güçlerinin etkisinin de etkili olduğu besbellidir.

Kapitalizm, işçilerin emek yoğunluğunu artırma yoluyla sömü-

rülmelerini artırarak ***işçilerin sırtından;*** emeklerinin ürünü olan maddeler üzerinde, gıda maddeleri ve kısmen de hammaddeler üzerinde en düşük fiyat politikası uygulayarak ***çiftçilerin sırtından;*** emeklerinin ürünlerinin, esas olarak hammaddelerin ve sonra da gıda maddelerinin fiyatlarını daha da düşürerek ***sömürge ve ekonomik bakımdan zayıf ülkelerin köylülerinin sırtından,*** sanayinin durumunu biraz hafifletmeyi başardı.

Bu, bunalımdan, yeni bir atılımı, sanayinin yeni bir açılıp gelişmesini beraberinde getiren olağan bir durgunluğa geçişin sözkonusu olduğu anlamına mı gelir? Hayır, bu anlama gelmez. Her halükârda, şu sırada, kapitalist ülkelerde sanayiin yeni bir atılımının başlangıcını sözkonusu edecek ne dolaysız ne de dolaylı bir işaret yoktur. Dahası: Her bir şey, böyle işaretlerin, en azından yakın gelecekte, olamayacağını gösteriyor. Böyle işaretler olamaz, çünkü kapitalist ülkelerin sanayiinin biraz ciddi bir kalkınmasını imkânsız kılan bütün elverişsiz koşullar etkili olmakta devam ediyor. ***Ekonomik bunalımın,*** onun temeli üzerinde cereyan ettiği kapitalizmin süregiden genel bunalımı sözkonusudur, işletmelerin müzmin eksik üretimi, müzmin kitlesel işsizlik, sanayi bunalımının tarım bunalımıyla içiçe geçmesi, genellikle bir atılımın başlangıcını bildiren, sabit sermayenin biraz ciddi bir yenilenmesine doğru herhangi bir eğilimin bulunmayışı sözkonusudur.

Burada, sanayinin gerileyişinin en aşağı noktasından, sanayi bunalımının en aşağı noktasından, bir durağanlığa, ama olağan bir durağanlığa değil, yeni bir atılıma ve sanayinin açılıp serpilmesine götürmeyen, ama sanayiyi gerilemenin en düşük noktasına doğru da geri götürmeyen, özel bir tür durağanlığa geçişle karşı karşıya bulunduğumuz besbellidir.

2— Kapitalist Ülkelerde Politik Durumun Kötüleşmesi

Uzayan bu ekonomik bunalım, iç plânda olduğu kadar uluslararası ölçüde de kapitalist ülkelerin siyasal durumunun şimdiye kadar görülmedik biçimde tehlikeli bir durum alması sonucunu

doğurdu.

Dış pazarlar uğruna mücadelenin alevlenmesi, özgür ticaretin son kalıntılarının ortadan kalkması, koruyucu gümrük tarifeleri, ticaret savaşı, kambiyolar savaşı, damping ve daha başka bunlara benzer, iktisat politikasında aşırı bir ***milliyetçiliği*** dışa vuran önlemler, ülkelerarası ilişkileri son derece gerginleştirdi, askeri çatışmalara elverişli bir zemin yarattı ve dünyanın ve nüfuz bölgelerinin en güçlü devletler yararına yeniden paylaşılmasının aracı olarak savaşı gündeme getirdi.

Japonya'nın Çin'e karşı savaşı, Mançurya'nın işgali, Japonya'nın Milletler Cemiyeti'nden ayrılması ve Kuzey Çin'de ilerlemesi, durumu büsbütün ağırlaştırdı. Sonuç: Pasifik Okyanusu için mücadelenin hızlanması, Japonya'nın, Birleşik Devletler'in, İngiltere'nin ve Fransa'nın deniz kuvvetlerini artırıp silahlandırmaları.

Almanya'nın Milletler Cemiyeti'nden ayrılması ve intikam heyulası, Avrupa'da durumun ağırlaşmasına ve silahlanmanın artmasına yeni bir hız verdi.

Burjuva pasifizminin bugün acınacak bir biçimde yerinde saymasında, silahsızlanma üzerine gevezeliklerin yerini ise silahlanma ve yeniden silahlanma üzerine "iş" görüşmelerinin almasında şaşılacak hiçbir şey yoktur.

Tıpkı 1914'te olduğu gibi, savaş tutkunu emperyalizmin partileri, savaş ve intikam partileri, yeniden ön plânda boy gösteriyorlar.

Her şey gözle görülür bir biçimde yeni bir savaşa doğru gidiyor.

Bu aynı etkenlerin işleyişi sonucu kapitalist ülkelerin iç durumu daha da ağırlaşıyor. Dört yıllık sanayi bunalımı işçi sınıfını tüketti ve umutsuzluğa sürükledi. Dört yıllık tarım bunalımı, köylülüğün yoksul tabakalarını, yalnız en önemli kapitalist ülkelerde değil, özellikle sömürge ve bağımlı ülkelerde de tamamıyla yıkıma sürükledi. İşsizlerin sayısını az göstermek amacıyla yapılan bütün istatistik hilelerine rağmen, burjuva kurumlarının resmi verilerine göre, işsiz sayısı,

Avrupa'nın öteki ülkelerini saymazsak, İngiltere'de 3 milyona, Almanya'da 5 milyona, Birleşik Devletler'de 10 milyona ulaşıyor. Bu rakamlara, sayıları 10 milyonu aşan kısmi işsizleri ekleyiniz; yıkıma uğrayan köylüleri de ekleyiniz, emekçi kitlelerin yoksulluk ve umutsuzluğunun yaklaşık bir tablosunu elde edersiniz. Halk kitleleri, henüz kapitalizme saldırıya geçme noktasına gelmiş değillerdir; ama bu saldırı düşüncesi kitlelerin bilincinde olgunlaşıyor, bundan kuşku duymak olanaksızdır. Örneğin, faşist rejimi deviren İspanyol Devrimi, Çin ve yabancı burjuvazinin birleşik karşı-devriminin durduramadığı, Çin'de Sovyet bölgelerinin artması gibi olaylar, buna açık bir biçimde tanıklık ediyor.

Doğrusunu isterseniz, kapitalist ülkelerin egemen sınıflarının, parlamentarizmin ve burjuva demokrasisinin en son izlerini, zorbalara karşı mücadelesinde işçi sınıfının yararlanabileceği bu kalıntıları yıkmaya ve yerle bir etmeye böylesine kendilerini vermelerini; Komünist Partileri illegaliteye itmelerini ve diktatörlüklerini elde tutmak için açıkça terörist yöntemlere geçmelerini açıklayan da budur.

Bugünün emperyalist politikacılarının en birinci uğraşları, dış politikanın başlıca ögeleri olarak şovenizm ve savaş hazırlığı; iç politikada ise gelecek savaşın cephe gerisini kuvvetlendirmek için zorunlu çare olarak işçi sınıfı üzerinde baskı ve terördür.

Savaş tutkunu burjuva politikacıları arasında, faşizmin bugün en moda konu haline gelmesinde şaşılacak hiçbir şey yok. Yalnızca genellikle faşizmden söz etmiyorum, her şeyden önce Alman tipi faşizmden, en ince ayrıntılarına kadar yapılmış bir incelemenin bile en ufacık bir sosyalizm atomuna rastlamasına olanak vermediğine göre, yanlış olarak nasyonal (ulusal) sosyalizm denilen bu faşizmden söz ediyorum.

Bu bağıntıda, faşizmin Almanya'daki zaferini, yalnızca, işçi sınıfının zayıflığının işareti olarak, ve faşizme yolu açan sosyal-demokrasinin işçi sınıfına karşı ihanetlerinin sonucu olarak düşünmemek gerekir. Bunu, aynı zamanda, burjuvazinin zayıflığının işareti, burjuvazinin artık eski parlamentarizm yöntemleri ile, burjuva

demokrasisi yöntemleri ile iktidar eyleyebilecek durumda olmadığını gösteren bir işaret saymak gerekir, burjuvaziyi iç politikasında terörcü hükümet yöntemlerine başvurmaya zorlayan budur; faşizmin zaferini, ayrıca, burjuvazinin artık barışçıl bir dış politika temeline dayanarak bugünkü durumdan bir çıkış yolu bulabilecek güçte olmadığını gösteren bir işaret olarak kabul etmek gerekir, burjuvaziyi bir savaş siyasetine başvurmaya zorlayan da budur.

Durum budur işte.

Böylece, içinde bulunulan durumdan bir çıkış yolu olarak yeni bir emperyalist savaşa doğru gidildiğini görüyorsunuz.

Savaşın gerçek bir çıkış yolu getirebileceğini varsaymak için hiçbir neden olmadığı açıktır. Tersine, savaş, durumu büsbütün karıştıracaktır. Dahası, kesin olarak devrimi başlatacak ve birinci emperyalist savaş sırasında olduğu gibi, bir dizi ülkede kapitalizmin varlığını bile tehlikeye atacaktır. Ve eğer, bu ilk emperyalist savaşın deneyimine rağmen, burjuva politikacıları yine de, denize düşenin yılana sarılması gibi, dört elle savaşa sarılıyorlarsa, bu demektir ki, bir daha çıkamamacasına bataga saplanmışlar, çıkmaza girmişlerdir ve başaşağı uçuruma atlamaya hazırdırlar.

Dolayısıyla, şimdi burjuva politikacıları çevrelerinde kotarılan savaşın örgütlenmesi plânlarını kısaca gözden geçirmek zararlı olmaz.

Kimileri, savaş büyük devletlerden birine karşı düzenlenmelidir diye düşünüyor. Onu ezici bir yenilgiye uğratmayı ve onun kesesinden kendi işlerini yoluna koymayı düşünüyor. Diyelim ki, bu savaşı düzenlediler. Bundan ne sonuç doğabilir?

Bilindiği gibi, birinci emperyalist savaş sırasında, büyük devletlerden biri, yani Almanya da aynı şekilde yok edilmek ve onun kesesinden zengin olunmak isteniyordu. Ama ne sonuç verdi bu? Almanya'yı yok edemediler, ama Almanya'da yenenlere karşı öyle bir kin tohumu saçtılar ve intikamcılığa öyle elverişli bir ortam yarattılar ki, şimdiye değin, kendi kazdıkları bu iğrenç kuyudan henüz çıkamıyorlar ve kanıma göre daha uzun zaman da çıkamayacaklardır.

Ama buna karşılık, Rusya'da kapitalizmin yıkılması, proleter devrimin zafere ulaşması sonucunu, ve —dolayısıyla— Sovyetler Birliği'nin [ortaya çıkmasını —ÇN] sağladılar. İkinci emperyalist savaşın, onlar için, birincisinden "daha iyi" sonuçlar vereceğinin güvencesi var mı? Tersini varsaymak daha doğru olmaz mı?

Başkaları, askeri bakımdan zayıf, ama pazar bakımından geniş ülkelerden birine karşı, örneğin, bu kişilerin görüşüne göre, zaten kelimenin gerçek anlamında bir devlet denilemeyecek olan ve güçlü devletler tarafından ilhak edilmek zorunda olan, "örgütlenmemiş bir toprak parçası" durumunda olan Çin'e karşı savaş düzenlemek gerektiğini düşünüyorlar. Çin'i kesin olarak ve son kez paylaşmak, onun kesesinden, kendi işlerini yoluna koymak istiyorlar açıkça. Diyelim ki, bu savaşı düzenlediler. Ne sonuç doğabilir bundan?

Bilindiği gibi, 19. yüzyılın başında Almanya ve İtalya'ya da, bugün Çin'e bakıldığı gibi yani devlet gözüyle değil, "örgütlenmemiş toprak parçaları" gözüyle bakılıyordu. Ve onlara köle gibi davranıyorlardı. Ne sonuç çıktı bundan? Bilindiği gibi, Almanya ve İtalya'nın bağımsızlık savaşları ve bu ülkelerin bağımsız devletler halinde birleşmeleri gibi bir sonuç çıktı. Ve bu ülkelerin halklarının yüreğinde zorbalara karşı kinin katmerlenmesi gibi bir sonuç meydana geldi. Bu kinin sonuçları, bugün henüz kaybolmuş değildir, ve öyle yakın zamanda da kaybolmayacaktır. İnsan soruyor kendi kendine: Emperyalistlerin Çin'e karşı savaşının da aynı sonuçları vermeyeceğinin güvencesi nedir?

Daha başkaları, savaşın "üstün bir ırk" tarafından, örneğin Cermen "ırkı" tarafından "aşağı bir ırka" karşı, en başta da Slavlara karşı düzenlenmesi gerektiğini; "üstün ırk", "aşağı ırkı" verimli kılmakla ve onun üzerinde egemenlik kurmakla yazgılı olduğuna göre, yalnızca böyle bir savaşın, bugünkü durumdan bir çıkış yolu sağlayabileceğini düşünüyorlar. Kabul edelim ki, dünyanın güneşe uzaklığı kadar bilimden uzak olan bu garip teori, evet haydi kabul edelim ki bu garip teori, uygulamaya konulmuş olsun. Bundan ne sonuç doğabilir?

Bilindiği gibi, eski Roma, bugünkü Almanların ve Fransızların atalarına, "üstün ırk" temsilcilerinin bugün Slavlara baktığı gibi bakıyordu. Bilindiği gibi, eski Roma, onlara, sonsuza değin "üstün ırka", "Büyük Roma"ya boyun eğmeye yazgılı "aşağı ırk" gibi,"barbarlar" gibi davranıyordu. Ve laf aramızda, eski Roma'nın, bunun için bazı nedenleri de vardı; günümüzdeki "üstün ırk"ın temsilcileri için aynı şeyler söylenemez. (Alkış tufanı.) Peki, ne sonuç çıktı? Romalı-olmayanlar, yani tüm "barbarlar", ortak düşmana karşı birleştiler ve büyük bir çatırtıyla onu devirdiler. Soru kendiliğinden çıkıyor: Bugünkü "üstün ırk"ın temsilcilerinin iddialarının aynı acıklı sonuca götürmeyeceğinin güvencesi nedir? Berlin'in eli kalem tutan faşist politikacılarının, savaşta sınanmış eski Romalı fatihlerden daha şanslı olacaklarının güvencesi nerededir? Tersini varsaymak daha doğru olmaz mı acaba?

Nihayet daha başkaları da, savaşı SSCB'ye karşı düzenlemek gerektiğini düşünüyorlar. SSCB'yi yenmeyi, topraklarını paylaşmayı ve onun kesesinden zengin olmayı düşünüyorlar. Yalnız Japonya'daki bazı askeri çevrelerin böyle düşündüklerini sanmak yanlış olur. Belli Avrupa devletlerinin siyasi önder çevrelerinde de bu gibi plânların düşünüldüğünü biliyoruz. Bu bayların, sözden eyleme geçtiklerini kabul edelim, ne sonuç çıkabilir?

Bu savaşın, burjuvazi için en tehlikelisi olacağından kuşku duyulamaz. Bu savaş, burjuvazi açısından, yalnızca SSCB halkları devrimin kazanımları uğruna ölesiye savaşacakları için en tehlikeli olmayacaktır. Savaş, yalnız cephelerde değil, ama aynı zamanda düşmanın cephe gerilerinde de süreceği için burjuvazi için en tehlikeli savaş olacaktır. Burjuvazi, SSCB işçi sınıfının Avrupa ve Asya'daki sayısız dostlarının, tüm ülkelerin işçi sınıfının anavatanına karşı caniyane bir savaş kışkırtan kendi zorbalarını önlemeye çalışacaklarından hiç kuşku duymasın. Ve eğer, bu savaşın ertesinde, bu burjuva baylar, bugün "Tanrının inayetiyle" rahat rahat hükümet eylemekte olan hükümetlerden birkaçı eksilirse, gelip bize çatmasınlar. *(Şiddetli alkışlar.)*

Anımsayacağınız gibi, SSCB'ye karşı onbeş yıl önce de böyle bir savaş açılmıştı. Bilindiği gibi, pek sayın Churchill, o zaman bu savaşı "14 devletin seferi" gibi ozanca bir formül arkasında maskelemişti. Mutlaka anımsarsınız, bu savaş, ülkemizin bütün emekçilerini, işçi ve köylü anavatanını düşmana karşı savunmak için göğüslerini siper eden özveri dolu savaşçıların bir tek cephesi halinde birleştirmişti. Bu savaşın nasıl sonuçlandığını biliyorsunuz. Müdahaleci orduların ülkemizden kovulmasıyla ve Avrupa'da devrimci "Eylem Komiteleri"nin kurulmasıyla sonuçlandı. SSCB'ye karşı bir ikinci savaşın, saldırganların tam yenilgisiyle, Avrupa ve Asya'nın birçok ülkesinde devrimle, bu ülkelerdeki burjuva ve toprak sahiplerinin hükümetlerinin ezilmesiyle sonuçlanacağından kuşku duyulamaz.

Burjuva politikacılarının saplandıkları savaş plânları böyle işte.

Gördüğünüz gibi, ne düşünce, ne de kahramanlık bakımından hiç de parlak değiller. *(Alkışlar.)*

Ama, burjuvazi savaş yolunu seçerken, dört yıldır süren bunalım ve işsizliğin umutsuzluğa sürüklediği kapitalist ülkelerin işçi sınıfı da devrim yoluna giriyor. Bu demektir ki, devrimci bunalım olgunlaşıyor ve olgunlaşmaya devam edecektir. Ve devrimci bunalım, burjuvazinin askeri tertipler içinde büsbütün aklı karıştığı ve işçi sınıfına ve emekçi köylülere karşı terörist mücadele yöntemlerine sık sık başvurduğu ölçüde, o kadar daha çabuk yayılacaktır.

Bazı yoldaşlar, devrimci bunalım ortaya çıkar çıkmaz, burjuvazinin kaçınılmaz olarak çaresiz bir durumda kalacağını; yani burjuvazinin sonunun önceden belirlenmiş olduğunu, devrimin zaferinin böylece güven altına alınmış olduğunu ve kendilerine, bir tek, burjuvazinin devrilişini beklemek ve zafer kararları kaleme almak kaldığını düşünüyorlar. Bu ağır bir yanılgıdır. Devrimin zaferi hiçbir zaman kendiliğinden gelmez. Onu hazırlamak ve mücadeleyle kazanmak gerekir. Ve onu hazırlayabilecek ve kazanabilecek olan da yalnız, güçlü bir proleter devrimci partidir. Öyle zamanlar olur ki, durum devrimci bir durumdur, burjuvazinin iktidarı temellerine kadar sarsılmıştır, ama

yine de devrimin zaferi gelmez, çünkü proletaryanın yığınlara önderlik edecek ve iktidarı ele geçirecek kadar güçlü ve otorite sahibi devrimci bir partisi yoktur. Bu gibi "durumların" meydana gelemeyeceğini sanmak akılsızlık olur.

Bu konuda Lenin'in Komünist Enternasyonal'in II. Kongresi'nde devrimci bunalım üzerine söylediği şu öngörülü sözlerini anımsatmak yersiz olmayacaktır.

> "İşte, devrimci eylemimizin dayanağı, temeli olarak devrimci bunalım sorununa gelmiş bulunuyoruz. Burada herşeyden önce, yaygın iki yanılgıyı belirtmek gerekir. Bir yandan burjuva ekonomistleri, bu bunalımı, İngilizlerin zarif deyimine uygun olarak basit bir 'rahatsızlık' gibi gösteriyorlar. Öte yandan, devrimciler, zaman zaman bu bunalımın, kesinlikle çıkış yolu olmayan bir bunalım olduğunu kanıtlamaya çalışıyorlar. Bu bir yanılgıdır. İçinden kesinlikle çıkılmaz, çaresiz durumlar yoktur. Burjuvazi, aklını yitirmiş utanmaz bir haydut gibi davranıyor, budalalık üstüne budalalık yapıyor, böylece durumu ağırlaştırıyor ve kendi yıkımını çabuklaştırıyor. Kabul. Ama, bazı küçük ödünlerin yardımıyla, sömürülenlerin belli bir azınlığını uyutmasının ve ezilenlerin ve sömürülenlerin belli bir bölümünün falan hareketini ve filan ayaklanmasını bastırmasının kesin olarak olanakdışı olduğu 'tanıtlanamaz'. Durumun 'kesinlikle' çaresiz, çıkışı olmayan bir durum olduğunu önceden 'tanıtlamaya' kalkışmak boş bir bilgiçlik taslamak, ya da sözcükler ve düşünceler üzerinde oynamak demektir. Bu noktada ve buna benzer başka noktalarda gerçek 'tanıtlama', ancak pratik olabilir. Burjuva düzeni, tüm dünyada en derin devrimci bunalımlarından birini geçiriyor. Şimdi sözkonusu olan, devrimci partilerin pratiği ile, bu partilerin, bu bunalımı, başarıyla yürütülen bir devrimin, zafere ulaşan bir devrimin çıkarına kullanabilmek için yeterince bilinçli, örgütlenme anlayışına sahip, sömürülen kitlelerle yeterince bağlar kurabilmiş, gözüpek, kararlı ve becerikli olduklarını 'tanıtlamak'tır." (Bkz. Lenin, Seçme Eserler, C. 10, s. 184. [s. 212. —İnter Yayınları.])

3— SSCB İle Kapitalist Ülkeler Arasındaki İlişkiler

Savaş kombinasyonlarının miyazmaları tarafından zehirlenen bu

atmosferde, barış politikasını hayata geçirmenin SSCB için ne kadar zor olduğunu anlamak kolaydır.

Bir dizi ülkeyi sarmış olan bu savaş öncesi çılgınlığın ortasında SSCB bu yıllar içinde sağlam ve sarsılmaz biçimde barışçı pozisyonunu savundu, savaş tehlikesine karşı, barışın korunması için mücadele etti, şu ya da bu biçimde barışın korunmasından yana olan ülkelere kolaylık gösterdi, savaşı hazırlayan ve kışkırtanları açığa çıkardı ve maskelerini indirdi.

Barış için bu zor ve karmaşık mücadelede SSCB neye dayanıyordu?

a) Gelişen ekonomik ve politik gücüne;

b) barışın korunmasına çok güçlü istek duyan tüm ülkelerin işçi sınıfının milyonlarca kitlesinin manevi desteğine;

c) şu ya da bu nedenlerle barışın bozulmasında çıkarı olmayan ve SSCB gibi dürüst bir bağıtçıyla ticari ilişkilerini geliştirmek isteyen ülkelerin anlayışına;

d) son olarak, ülkeyi dış saldırılara karşı korumaya hazır olan şanlı ordumuza.

Komşu devletlerimizle saldırmazlık paktı ve saldırganın tanımı üzerine paktın imzalanması için kampanyamız bu temelde gelişti. Bu kampanyanın başarılı olduğunu biliyorsunuz. Bilindiği gibi bir saldırmazlık paktı yalnızca batıdaki ve güneydeki komşu devletlerimizin çoğuyla —bunların arasında Finlandiya ve Polonya'da vardır— değil, Fransa ve İtalya gibi ülkelerle de imzalandı; aynı şekilde aynı komşu devletlerle, Küçük Antant da dahil, saldırganın tanımı üzerine bir pakt imzalandı.

Aynı temelde SSCB ile Türkiye arasındaki dostluk sağlamlaştı, SSCB ile İtalya arasındaki ilişkiler iyileşti ve kuşkusuz tatmin edici hale geldi, Fransa, Polonya ve diğer Baltık devletleriyle ilişkiler iyileşti, Birleşik Devletler'le ve Çin'le ilişkiler yeniden kuruldu vs.

SSCB'nin barış politikasının başarılarını yansıtan olguların içinden, kuşkusuz büyük öneme sahip olan iki olguyu özellikle vurgulamak gerekiyor.

1— Birinci olarak, SSCB ile Polonya arasında ve SSCB ile Fransa arasında son zamanlarda ortaya çıkmış olan iyileşme yönündeki değişimi kastediyorum. Bilindiği gibi geçmişte Polonya'yla bizim aramızda pek iyi bir ilişki yoktu. Polonya'da devlet temsilcilerimiz öldürülüyordu. Polonya kendisini, SSCB karşısında Batı devletlerinin koruyucu duvarı yerine koyuyordu. Tüm emperyalistler, SSCB'ye bir askeri saldırı halinde, Polonya'yı bir öncü birlik olarak hesaba katıyorlardı. SSCB'yle Fransa'nın ilişkileri de daha iyi durumda değildi. SSCB ile Fransa arasındaki ilişkileri gözde canlandırabilmek için, yalnızca Ramsin'in sabotör grubuna karşı Moskova'da yürütülen davanın olgularını anımsamak yeter. Bu istenmeyen ilişkiler şimdi yavaş yavaş kaybolmaya başlıyor. Bunların yerine, bir tür yakınlaşmadan başka türlü tanımlanamayacak başka ilişkiler geçiyor.

Kendi başına pakt, büyük öneme sahip olmasına rağmen, bu ülkelerle yalnızca saldırmazlık paktı imzalamış olmamız sözkonusu değildir. Herşeyden önce, karşılıklı güvensizlikle zehirlenmiş atmosferin temizlenmeye başlamış olması sözkonusudur. Tabii ki bu, başlayan yakınlaşma sürecinin, davanın nihai başarısını garantilemek için yeterince etkili olarak değerlendirilebileceği anlamına gelmez. Örneğin Sovyet düşmanı havanın hâlâ güçlü olduğu Polonya'da sürprizler ve zikzak hareketleri asla imkânsız olarak görülemez. Fakat gelecekteki sonuçlarından bağımsız olarak ilişkilerimizde iyiye doğru değişim, barış davasını teşvik eden bir faktör olarak sıkıca elde tutulmayı ve ön plâna çıkarılmayı hakeden bir olgudur.

Bu ani değişikliğin nedeni nerede yatıyor, onu teşvik eden nedir?

Herşeyden önce SSCB'nin artan gücü ve iktidarıdır.

Günümüzde zayıfların hesaba katılması olağan değildir, yalnızca güçlüler hesaba katılır. Sonra bu değişikliğin nedeni Almanya'da intikamcılığın ve emperyalist ruh halinin artmasını yansıtan, Almanya'nın politikasındaki belli değişikliklerde yatıyor.

Bu bağıntıda bazı Alman politikacıları, SSCB'nin şimdi Fransa ve Polonya'ya yöneldiğinden Versay Anlaşması'nın karşıtıyken onun

yandaşı haline geldiğinden, bu değişikliğin Almanya'da faşist rejimin güçlenmesiyle açıklanır olduğundan söz ediyorlar. Bu doğru değildir. Kuşkusuz, Almanya'daki faşist rejime hayran olmaktan çok uzağız. Ancak burada, örneğin İtalya'daki faşizmin, bu ülkeyle en iyi ilişkileri kurmak için SSCB açısından bir engel oluşturmadığının da gösterdiği gibi, sözkonusu olan faşizm değildir. Versay Anlaşması'na ilişkin tavrımızda sözümona değişiklikler de sözkonusu değildir. Brest barışının utancını tatmış olan bizlerin; Versay Anlaşması'nı övmek aklımıza bile gelmemektedir. Yalnızca, bu anlaşma yüzünden dünyanın yeni bir savaş uçurumuna yuvarlanmasıyla hemfikir değiliz. Aynı şey SSCB'nin sözümona yeni yönelimi için de söylenmelidir. Almanya'ya yönelmemiz sözkonusu değildi, aynı şekilde Polonya ve Fransa'ya yönelmemiz de sözkonusu değildir. Geçmişte ve bugün de SSCB'ye ve yalnızca SSCB'ye göre yön tayin ettik ve ediyoruz. *(Şiddetli alkışlar.)* Ve SSCB'nin çıkarları, barışın bozulmasında çıkarı olmayan şu ya da bu ülkelere yakınlaşmasını gerektiriyorsa, hiçbir yalpalama göstermeksizin buna hazırız.

Hayır, sözkonusu olan bu değildir. Sözkonusu olan, Almanya'nın politikasındaki değişikliktir. Sözkonusu olan, şimdiki Alman politikacıları daha iktidara gelmeden önce, ama özellikle de onlar iktidara geldikten sonra, Almanya'da iki politik çizgi arasında, SSCB'nin Almanya'yla bilinen anlaşmalarında ifadesini bulan eski politikayla, esas olarak —bir süre Ukrayna'yı işgal altında tutan, Leningrad'a karşı bir sefer düzenleyen ve Baltık ülkelerini böyle bir sefer için yığınak bölgesi haline dönüştüren— eski Alman imparatorunun politikasını anımsatan "yeni" politika arasında bir mücadelenin başlamış olmasıdır; bu arada "yeni" politika açık bir biçimde eski politikaya üstün gelmektedir. "Yeni" politikanın adamlarının herşeyde ağırlık kazanması, eski politika taraftarlarının ise gözden düşmüş olması bir rastlantı sayılamaz. Hugenberg'in Londra'daki bilinen çıkışı, aynı şekilde, Almanya'nın hükümetteki partisinin dış politika lideri Rosenberg'in daha az ünlü olmayan deklarasyonları da rastlantı değildir. Sözkonusu olan budur, yoldaşlar.

2— İkinci olarak, SSCB ile Birleşik Devletler arasında normal ilişkilerin yeniden kurulmasını kastediyorum. Bunun, tüm uluslararası

ilişkiler sistemi için büyük öneme sahip olduğu hakkında hiçbir kuşku olamaz. Bununla yalnızca, barışın korunması şansının yükselmesi, iki ülke arasındaki ilişkilerin düzelmesi, bunlar arasında ticari ilişkilerin sağlamlaşması ve karşılıklı işbirliği için bir temelin yaratılması sözkonusu değildir. Birleşik Devletler'in çeşitli ülkelerde her türlü Sovyet düşmanı eğilimlerin kalesi olarak görüldüğü eski zamanla, bu kalenin gönüllü olarak, iki ülkenin karşılıklı çıkarına ortadan kaldırıldığı yeni zaman arasında bir ayrım çizgisi çekilmiş olması söz konusudur.

Sovyet barış politikasının başarılarını yansıtan iki temel olgu bunlardır.

Ancak bizde, rapor döneminde, her şeyin pürüzsüz yürüdüğünü sanmak yanlış olur. Hayır, bizde her şey asla pürüzsüz yürümedi.

Örneğin İngiltere'nin yaptığı baskıyı, ihracatımıza karşı ambargoyu, iç meselelerimize karışma ve bu arada direniş gücümüzü yoklama çabasını anımsayın. Ancak bu çabadan bir sonuç çıkmadı, ve ambargo daha sonra kaldırıldı, ne var ki bu tecavüzlerin nahoş etkileri, İngiltere'yle SSCB'nin ilişkilerinde her şeyde, bu arada ticaret anlaşması üzerine görüşmelerde de, hâlâ hissediliyor. Fakat SSCB'ye karşı bu saldırılar bir rastlantı sayılamaz. İngiliz muhafazakârlarının bir kısmının bu tür tecavüzler olmaksızın yaşayamayacağı biliniyor. Ve tam da bunlar rastlantısal olmadığı için, gelecekte de SSCB'nin tecavüze uğrayacağını, her türlü tehdide maruz bırakılacağını, ona zarar verileceğini vs. hesaba katmalıyız.

SSCB ile Japonya arasındaki, ciddi bir iyileştirmeye ihtiyaç duyan ilişkileri de gözönünde bulundurmak gerekir. Japonya'nın SSCB'den daha az ihtiyaç duymadığı bir saldırmazlık paktını imzalamayı Japonya'nın reddetmesi, ilişkilerimiz alanında her şeyin pek iyi olmadığını bir kez daha vurguluyor. Aynı şey, bu konuda SSCB'nin hiçbir kabahatinin olmadığı Doğu Çin Demiryolu üzerine görüşmelerin kesilmesi, keza Japon ajanlarının Doğu Çin demiryolunda kabul edilemez şeyler yapmaları, yasaya aykırı bir biçimde Doğu Çin demiryolunda Sovyet görevlilerini tutuklamaları vs. için de söylenmelidir. Japon askeriyesinin bir bölümünün basında açıkça

SSCB'ye karşı bir savaşın gerekliliği ve Uzak doğu kıyı bölgesinin işgali üzerine propaganda yapması, askeriyenin diğer bölümünün bunu açıkça onaylaması, Japon hükümetinin ise savaş kışkırtıcılarını hizaya getirmek yerine, sanki bu kendisini ilgilendiriyormuş gibi davranmasından hiç söz etmiyorum. Bu tür durumların bir huzursuzluk ve güvensizlik atmosferi yaratmak zorunda olduğunu kavramak zor değildir. Kuşkusuz, biz gelecekte de ısrarla barış politikası yürüteceğiz ve Japonya'yla ilişkileri düzeltmeye çalışacağız, çünkü bu ilişkilerin düzelmesini istiyoruz. Ama burada herşey bize bağlı değil. Bu nedenle aynı zamanda ülkemizi sürprizlerden korumak ve bir saldırıya karşı onu savunmaya hazırlıklı olmak üzere her türlü önlemi almak zorundayız. *(Şiddetli alkışlar.)*

Gördüğünüz gibi, barış politikamızın başarılarının yanısıra, bir dizi olumsuz görüngüye de sahibiz.

Sovyetler Birliği'nin dış politik durumu budur.

Bizim dış politikamız berraktır. Bu, barışın korunması ve tüm ülkelerle ticari ilişkilerin güçlendirilmesi politikasıdır. SSCB herhangi bir kimseyi tehdit etmeyi, hele herhangi bir kimseye saldırmayı aklından bile geçirmiyor. Biz barıştan yanayız ve barış davasını savunuyoruz. Ama tehditlerden korkmuyoruz ve savaş kundakçılarının darbesine, karşı-darbeyle yanıt vermeye hazırız. *(Şiddetli alkışlar.)* Barışı isteyen ve bizimle işsel ilişkiler için gayret gösteren, bizden her zaman destek bulacaktır. Ama ülkemize saldırmaya kalkışanlara, gelecekte, domuz burunlarını Sovyet bahçemize sokma hevesi bırakmayacak derecede yıkıcı bir ders verilecektir. *(Şiddetli alkışlar.)*

Dış politikamız budur. *(Alkış tufanı.)*

Görev, gelecekte de bu politikayı tüm ısrarla ve tutarlılıkla gerçekleştirmektir.

II
ULUSAL EKONOMİNİN SÜREGİDEN GELİŞİMİ VE SSCB'NİN İÇ DURUMU

SSCB'nin iç durumu sorununa geçiyorum.

SSCB'nin iç durumu açısından rapor dönemi, gerek ulusal ekonomi alanında gerekse de kültür alanında gittikçe gelişen bir gelişme tablosu sunuyor.

Bu gelişme, güçlerimizin yalnızca basit bir nicel artışı değildir. Bu gelişme, SSCB'nin yapısında ilkesel değişikliklere yol açtığı ve ülkenin çehresini kökten değiştirdiği için bu kadar önemlidir.

Sovyetler Birliği bu dönemde temelden değişti ve gerilik damgasını, ortaçağ damgasını üstünden attı. Bir tarım ülkesiyken bir sanayi ülkesi haline geldi. Küçük köylülerin bireysel çiftliği ülkesinden, kolektif mekanize tarımsal büyük işletmeler ülkesi haline geldi. Bilgisiz, okuma-yazması olmayan ve kültürsüz bir ülkeden, Sovyetler Birliği uluslarının kendi dillerinde muazzam bir yüksek —orta ve ilkokul ağına sahip bilgili, yüksek kültürlü bir ülke haline geldi— daha doğrusu geliyor.

Yeni sanayi dalları yaratıldı: Takım tezgâhları yapımı, otomobil sanayii, traktör sanayii, kimyasal sanayi, motor yapımı, uçak yapımı, biçerdöver, yüksek takatli türbin ve jeneratör, kaliteli çelik türleri, demir alaşımları, sentetik kauçuk, azot, sentetik lif üretimi vs. vs. *(Sürekli alkışlar.)*

Bu dönemde binlerce yeni, en modern sanayi işletmeleri kuruldu ve işletmeye geçti. Dinyeper Elektrik santrali, Magnitogorsk Metalurji tesisleri, Kuznetsk Fabrikaları, Çelyabinsk Traktör fabrikaları, Bobriki, Ural Makine yapım fabrikaları, Kramatorsk Makine yapım fabrikaları gibi dev işletmeler kuruldu. Binlerce eski işletme modern teknik temelinde yeniden inşa edildi. Yeni fabrikalar kuruldu ve ulusal cumhuriyetlerle, SSCB'nin kenar bölgelerinde sanayi merkezleri oluşturuldu: Byelo Rusya'da, Ukrayna'da, Kuzey Kafkasya'da, Trans-Kafkasya'da, Orta Asya'da, Kazakistan'da, Buryat-Moğolistan'da, Tataristan'da, Başkıristan'da, Ural'da, Doğu ve Batı Sibirya'da, Uzak Doğu'da vs.

200 000'den fazla kolektif çiftlik ve 5000 Sovyet çiftliği kuruldu; bunlar için yeni bölge merkezleri ve sanayi üsleri dahil.

Neredeyse hiç insan bulunmayan bölgelerde, nüfusu kabarık yeni büyük kentler yükseldi. Eski kentler ve sanayi yöreleri muazzam

gelişti.

Ural-Kuznetsk kombinası için, Kuznetsk kok kömürünün, Ural'ın demir cevheriyle birleşmesi için temeller yaratıldı. Doğuda metalurji üssü bir düşten, gerçeklik haline geldi.

Ural sıradağlarının batı ve güney yamaçlarındaki bölgelerde —Ural bölgesinde, Başkıristan'da, Kazakistan'da— yeni, büyük bir petrol üssü için temeller yaratıldı.

Rapor döneminde ulusal ekonominin tüm dallarına devletin yaptığı 60 Milyar ruble tutarındaki muazzam sermaye yatırımlarının boşa gitmediği ve meyvelerini vermeye başladığı açıktır.

Bu kazanımların sonucunda, aynı dönemde istisnasız tüm kapitalist ülkelerde ulusal gelir büyük ölçüde gerilerken, SSCB'de ulusal gelir 1929'da 29 Milyar rubleden 1933 yılında 50 Milyar rubleye çıktı.

Bu kazanımların ve bütün bu gelişmenin, SSCB'nin iç durumunu daha da sağlamlaştırmak zorunda olduğu ve gerçekten de sağlamlaştırdığı açıktır.

Bu muazzam değişimler 3-4 yıl içinde, geri tekniği, geri kültürüyle dev devletimizin toprakları üzerinde, nasıl gerçekleşebildi? Bu bir mucize değil mi? Eğer gelişme kapitalizm ve bireysel küçük işletme zemininde gerçekleşmiş olsaydı, bu bir mucize olurdu. Ama gelişmenin bizde, sosyalist inşanın gelişimi temelinde gerçekleşmiş olduğu gözönünde tutulursa, bu bir mucize olarak adlandırılamaz.

Bu dev gelişmenin ancak, sosyalizmin başarılı inşası temelinde, düzinelerce milyon insanın toplumsal emeği temelinde, sosyalist ekonomi sisteminin, kapitalist sistem ve tekil köylü çiftlikleri sistemi karşısındaki avantajları temelinde ger-çekleşebilmiş olduğu açıktır.

Bu nedenle, SSCB'de rapor dönemindeki muazzam ekonomik ve kültürel gelişmenin, aynı zamanda kapitalist unsurların tasfiyesi ve tekil köylü çiftliklerinin geri itilmesi anlamına gelmesi şaşırtıcı değildir. Şu anda sanayide sosyalist ekonomi sisteminin payını yüzde 99 ve tarımda, tahıl kültürlerinin ekim alanları gözönünde bulundurulduğunda yüzde 84,5 tutması, tekil köylü çiftliklerine ise toplam yüzde 15,5 düşmesi, bir olgudur.

Buna göre SSCB'de kapitalist ekonomi artık tasfiye edilmiştir ve köyde tekil köylü çiftlikleri sektörü tali pozisyonlara geri itilmiştir.

Lenin, Yeni Ekonomik Politika'nın yürürlüğe konması sırasında ülkemizde toplumsal-ekonomik biçimlerin beş unsurunun bulunduğundan söz etmişti: 1) Pederşahi ekonomi (yüksek ölçüde doğal ekonomidir); 2) Küçük meta üretimi (tahıl satan köylülerin büyük çoğunluğu); 3) Özel ekonomili kapitalizm; 4) Devlet kapitalizmi; 5) Sosyalizm. Lenin, bütün bu biçimler arasında, sonuçta sosyalist biçimin üstünlük kazanmak zorunda olduğu görüşündeydi. Şimdi artık, birinci, üçüncü ve dördüncü toplumsal-ekonomik biçimin mevcut olmadığını, ikinci toplumsal-ekonomik biçimin tali pozisyonlara geri itildiğini, beşinci toplumsal-ekonomik biçimin, sosyalist biçimin ise, tüm ulusal ekonomide sınırsız egemen ve tek belirleyici güç olduğunu söyleyebiliriz. *(Şiddetli, sürekli alkışlar.)*

Sonuç budur.

Bu sonuç, SSCB'nin iç durumunun istikrarlılığı için temeli, kapitalist kuşatma koşulları altında cephe ve cephe gerisi pozisyonlarının sağlamlığı için temeli oluşturuyor.

Şimdi Sovyetler Birliği'nin ekonomik ve politik durumunun tek tek sorunları üzerine somut materyallerin incelenmesine geçelim.

1— Sanayinin Gelişimi

Ulusal ekonominin bütün dalları arasında, bizde, en hızlı sanayi büyüdü. Rapor döneminde, yani 1930'dan beri, bizde sanayi iki kattan fazla, yani yüzde 101,6, savaş öncesi dönemle karşılaştırıldığında ise neredeyse dört kat, yani yüzde 291,9 büyüdü.

Bu, sanayileşmenin bizde tam gaz gerçekleştiği anlamına geliyor.

Sanayileşmenin hızlı gelişimi, sanayi üretiminin, ulusal ekonominin toplam üretimi içinde, başa geçmesine yol açtı.

İlgili tablo aşağıdadır:

Bu, ülkemizin geri dönülmez biçimde ve kesin olarak bir sanayi ülkesi haline geldiği anlamına geliyor.

Sanayinin gelişiminin toplam hacmi içinde üretim aletleri ve araçları üretiminin artması, sanayileşme için tayin edici öneme sahiptir. Rapor dönemine dair veriler, sanayinin toplam hacmi içinde bu kalemin, nispi önemine göre egemen konuma geçmiş olduğunu gösteriyor.

İlgili tablo aşağıdadır:

Büyük sanayi dallarının iki ana bölümünün üretim payı

(1926-27 fiyatlarıyla)

	Toplam Üretim (Milyar Ruble)				
	1929	1930	1931	1932	1933
Toplam büyük sanayi.....	21,0	27,5	33,9	38,5	41,9
Bunun içinde:					
Bölüm "A. Üretim aletleri ve araçları..	10,2	14,5	18,8	22,0	24,3
Bölüm "B". Tüketim araçları	10,8	13,0	15,1	16,5	17,6
Payı :	(yüzdeyle)				
Bölüm "A". Üretim aletleri ve araçları.....	48,5	52,6	55,4	57,0	58,0
Bölüm "B". Tüketim araçları.....	51,5	47,4	44,6	43,0	42,0
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Gördüğünüz gibi tablo açıklamayı gerektirmiyor.

Teknik bakımdan hâlâ genç ülkemizde sanayi özel bir görevle

karşı karşıyadır. O yalnızca kendisini, yalnızca sanayinin tüm dallarını, bu arada hafif sanayiyi de, gıda maddeleri sanayiini, orman sanayiini, modern teknik temelinde yeniden kurmak zorunda değildir. Her türlü ulaşımı ve tarımın bütün dallarını da yeniden kurmak zorundadır. Ama bu görevi yalnızca, makine yapımı —ulusal ekonominin yeniden kurulmasının ana manivelası—, sanayi içinde üstün bir yer aldığı zaman yerine getirebilir. Rapor döneminin verileri, bizde makine yapımının, sanayinin toplam hacmi içinde başrolü kazanmış olduğunu gösteriyor.

İlgili tablo aşağıdadır:

Toplam üretim sonucuna kıyasla
tek tek sanayi dallarının yüzde payı

	SSCB			
	1913	1929	1932	1933
Taşkömürü sanayii.....	2,9	2,1	1,7	2,0
Kok sanayii.....	0,8	0,4	0,5	0,6
Ham petrol çıkarımı.....	1,9	1,8	1,5	1,4
Petrol işlenmesi.....	2,3	2,5	2,9	2,6
Demir-Çelik sanayii.....	Veri	4,5	3,7	4,0
Demir-dışı metal Sanayii.....	yok	1,5	1,3	1,2
Makine yapımı.....	11,0	14,8	25,0	26,1
Temel kimyasal sanayii.....	0,8	0,6	0,8	0,9
Pamuk Sanayii.....	18,3	15,2	7,6	7,3
Yün sanayii.....	3,1	3,1	1,9	1,8

Bu, sanayimizin sağlam bir temelde geliştiği ve yeniden inşa anahtarının —makine yapımının— tümüyle elimizde bulunduğu anlamına geliyor. Sadece bunu uzmanca ve rasyonel kullanmak gereklidir.

Rapor döneminde sanayinin sosyal sektörler itibariyle gelişimi ilginç bir tablo sunuyor.

İlgili tablo aşağıdadır:

Büyük sanayiin sosyal sektörler itibariyle toplam üretimi (1926-27 fiyatlarıyla)

	Toplam Üretim (Milyon Ruble)				
	1929	1930	1931	1932	1933
Toplam Üretim.....	21 025	27 477	33 903	38 464	41 968
Bunun içinde:					
I-Toplumsallaştırılmış sanayi.	20 891	27 402	Veri yok	38 436	41 940
Bunun içinde:					
a) Devlet Sanayii.....	19 143	24 989	Veri yok	35 587	38 932
b) Kooperatif Sanayii.....	1748	2413	Veri yok	2849	3008
II- Özel sanayii.....	134	75	Veri yok	28	28
	Toplam Üretim (Yüzde)				
Toplam üretim.....	100	100	100	100	100
Bunun içinde:					
I- Toplumsallaşmış sanayi.....	99,4	99,7	Veri yok	99,93	99,93
Bunun içinde:					
a) Devlet Sanayii.....	91,1	90,9	Veri yok	92,52	92,76
b) Kooperatif Sanayii.....	8,3	8,8	Veri yok	7,41	7,17
II- Özel sanayii.....	0,6	0,3	Veri yok	0,07	0,07

Bu tablodan, sanayide kapitalist unsurların artık bittiği ve şimdi sanayimizde sosyalist ekonomik sistemin tek egemen sistem olduğu görülüyor. *(Alkışlar.)*

Ama sanayinin rapor döneminde elde ettiği tüm kazanımlar arasında en önemli kazanım olarak, modern tekniğe egemen olan ve sosyalist sanayimizi ileriye götüren, binlerce yeni insan ve sanayi yöneticisi, bütün bir yeni mühendis ve teknisyen tabakası, yüzbinlerce genç kalifiye işçi yetiştirme ve eğitmeyi bu süre içinde başarmış olması olgusu sayılmalıdır. Sanayinin bu insanlar olmaksızın, şimdi sahip olduğu ve haklı olarak gurur duyabileceği o başarılara sahip olamayacağı kuşkusuzdur. Veriler, rapor döneminde sanayinin fabrika çırak okullarından yaklaşık 800 000 az çok kalifiye işçi, teknik yüksek okullardan, yüksek okullardan ve teknik okullardan fabrikalar için 180 000'den fazla mühendis ve teknisyen elde ettiğini gösteriyor. Gelişimimizde kadro sorununun son derece ciddi bir sorun olduğu doğruysa, sanayimizin bu sorunun üstesinden ciddi biçimde gelmeye başladığı kabul edilmelidir.

Sanayimizin ana kazanımları bunlardır.

Ancak sanayinin yalnızca başarıları olduğunu sanmak yanlış olurdu. Hayır, eksiklikleri de var. Ana eksiklikler şunlardır:

a) ***Demir-çelik sanayiinin*** sürekli geri kalması;

b) ***demir-dışı metal sanayiinde düzen*** yokluğu;

c) ***yöresel kömür rezervlerinin*** işletilmesini geliştirmenin ülkenin tüm yakıt ekonomisi için sahip olduğu son derece büyük önemin (Moskova bölgesi, Kafkasya, Ural, Karaganda, Orta Asya, Sibirya, Uzak Doğu, Kuzey bölgesi vs.) küçümsenmesi;

d) Ural, Başkıristan, Emba bölgelerinde yeni bir ***petrol üssünün*** örgütlenmesi sorunu için gerekli özenin yokluğu;

e) hafif sanayiyle gıda maddeleri sanayiinde ve orman sanayiinde ***kitle gereksinim*** maddeleri üretiminin geliştirilmesiyle ciddiyetle ilgilenilmemesi

f) ***yerel sanayinin*** geliştirilmesi sorununa gerekli ilginin gösterilmemesi;

g) ***üretimin kalitesinin*** iyileştirilmesi sorununda kesinlikle izin verilemez tutum;

h) ***emek üretkenliğinin*** artırılması, ***maliyet masraflarının*** düşürülmesi, ***ekonomik muhasebenin*** yerleştirilmesinde sürekli geri kalınması;

i) çalışmanın ve iş ücretinin hâlâ tasfiye edilmemiş olan kötü organizasyonu, çalışmada kişisel sorumluluğun yokluğu, ücret sisteminde eşitlemecilik;

j) ekonomi Halk Komiserlikleri'nde ve onların organlarında, bunlar arasında Hafif Sanayi ve Gıda Maddeleri Sanayii Halk Komiserliklerinde de henüz tasfiye edilmemiş olan ***kırtasiyeci-bürokratik*** yönetim yöntemi.

Bu eksiklikleri hızla ortadan kaldırmanın neden mutlak zorunlu olduğunu açıklamaya herhalde gerek yoktur. Demir-çelik ve demir-dışı metal sanayii bilindiği gibi ilk Beş Yıllık Plân boyunca plânı gerçekleştirmediler. İkinci Beş Yıllık Plân'ın birinci yılında da onu gerçekleştirmediler. İleride de geri kalırlarsa, o zaman sanayi için bir engel ve onun çalışmasının kesintiye uğramasının nedeni olabilirler. Yeni kömür ve petrol sanayii merkezlerinin yaratılmasına gelince, bu ertelenemez görevleri yerine getirmedikçe, gerek sanayinin gerekse de ulaşımın yerinde sayabileceklerini kavramak zor olmasa gerek. Kitle gereksinim maddeleri ve yerel sanayiin geliştirilmesi sorunuyla ürün kalitesinin iyileştirilmesi, emek üretkenliğinin artırılması, maliyet masraflarının düşürülmesi ve ekonomik muhasebenin yerleştirilmesi sorunları da keza açıklama gerektirmiyor. Çalışmanın ve iş ücretinin kötü örgütlenmesi ve kırtasiyeci-bürokratik yönetim yöntemine gelince, Donets Havzası'yla hafif sanayi ve gıda maddeleri sanayii işletmeleri olayının gösterdiği gibi bu tehlikeli hastalık, tüm sanayi dallarında yuvalanmış ve onların gelişimini engellemektedir. Kökü kurutulmazsa, o zaman sanayinin iki ayağı da aksayacaktır.

Önümüzdeki görevler şunlardır:

1) Sanayi sisteminde makine yapımının şimdiki başrolünü korumak.

2) Demir-çelik sanayiinin geri kalışını tasfiye etmek.

3) Demir-dışı metal sanayiinde düzeni sağlamak.

4) Yöresel kömür rezervlerinin işletilmesini bilinen tüm bölgelerde tam geliştirmek, yeni kömür bölgelerini genişletmek (örneğin Uzak Doğu'da Bureya bölgesinde), Kuznetsk Havzasını ikinci bir Donets Havzasına dönüştürmek. *(Sürekli alkışlar.)*

5) Ural sıradağlarının batı ve güney yamaçlarındaki bölgelerde bir petrol üssünün örgütlenmesine ciddi şekilde girişmek.

6) Tüm Ekonomi Halk Komiserlikleri'nde kitle gereksinim maddelerinin üretimini geliştirmek.

7) Yerel Sovyetlerin sanayiini genişletmek, kitle gereksinim maddeleri üretiminde inisiyatif geliştirme olanağı vermek ve olanak ölçüsünde hammadde ve para ile desteklemek.

8) Teslim edilen malların kalitesini iyileştirmek, tamamlanmamış ürün teslimatına son vermek ve ürünlerin kalitesi ve mükemmelliği üzerine Sovyet iktidarının yasalarını çiğneyen ya da atlatan tüm yoldaşları, kim olduğuna bakmaksızın cezalandırmak.

9) Emek üretkenliğinin sistematik olarak yükseltilmesini, maliyet masraflarının düşürülmesini ve ekonomik muhasebenin yerleştirilmesini sağlamak.

10) Çalışmada sorumsuzluğu ve ücret sisteminde eşitlemeciliği kökünden kurutmak,

11) Ekonomi Halk Komiserlikleri'nin tüm organlarında kırtasiyeci-bürokratik yönetim yöntemlerinin kökünü kurutmak ve alt organların, yönetici mercilerin kararlarını ve talimatlarını nasıl hayata geçirdiklerini sistematik olarak denetlemek.

2— Tarımın Gelişimi

Tarımda gelişme biraz farklı bir yol izledi. Rapor döneminde, tarımın başlıca dallarındaki yükselme, sanayide olduğundan çok daha yavaştı; Yine de gelişme, bireysel ekonominin başat olduğu dönem-

dekinden daha hızlı oldu. Hayvancılıkta ise hatta ters yönde bir sürece tanık olduk — hayvan mevcudunda bir azalma oldu. Ancak 1933 yılındadır ki, —ve o da yalnızca domuz yetiştiriciliğinde— ilerleme belirtileri görülür hale gelmiştir.

Dağınık küçük köylü işletmelerini kolektif çiftlikler halinde birleştirmenin son derece büyük güçlükleri; nerdeyse ıssız bölgelerde tahıl yetiştirilmesi ve hayvancılık için çok sayıda büyük işletme kurma çetin işi ve bir bütün olarak yeniden ***örgütlenme dönemi,*** bireysel ekonomiye dayalı tarımın dönüştürülmesi ve yeni kolektif çiftlik yoluna geçiş dönemi, pek çok zaman ve büyük masraflar isteyen bu dönem: Bütün bu etkenlerin, tarımda, zorunlu olarak daha yavaş bir ilerleme temposuna, aynı şekilde, hayvan mevcudunun gelişmesi bakımından göreli uzunca bir gerileme dönemine yol açtığı açıktır.

Meselenin özü itibariyle rapor dönemi, tarım için hızlı bir ilerleyiş ve güçlü bir atılım dönemi olmaktan çok, yakın gelecekteki bu ilerleyiş ve bu atılım için önkoşulların yaratıldığı dönem oldu.

Eğer tüm kültürler için, sonra da yalnız sanayi bitkileri için ekilen alanın artışına ilişkin verileri alacak olursak, rapor dönemi içinde tarımın gelişmesine ilişkin şu tablo elde edilir:

SSCB'de Tüm Kültürlerin Ekim Alanı

Milyon hektar olarak

	1913	1929	1930	1931	1932	1933
Ekili alanların tümü	105,0	118,0	127,2	136,3	134,4	129,7
Bunlardan :						
a) Tahıl kültürleri	94,4	96,0	101,8	104,4	99,7	101,5
b) Sanayi bitkileri	4,5	8,8	10,5	14,0	14,9	12,0
c) Sebze ve meyve	3,8	7,6	8,0	9,1	9,2	8,6
d) Yemlik ürünleri	2,1	5,0	6,5	8,8	10,6	7,3

SSCB'de Endüstri Bitkilerinin Ekim Alanı

Milyon hektar olarak

	1913	1929	1930	1931	1932	1933
Pamuk	0,69	1,06	1,58	2,14	2,17	2,05
Keten (uzun lifli)	1,02	1,63	1,75	2,39	2,51	2,40
Şeker pancarı	0,65	0,77	1,04	1,39	1,54	1,21
Yağ bitkileri	2,00	5,20	5,22	7,55	7,98	5,79

Bu tablolar, tarımdaki iki temel çizgiyi dile getirmektedirler:

1) ***Tarımın yeniden örgütlenmesinin tam hızla ilerlediği,*** kolektif çiftliklerin onbinlerle kurulduğu, bunların Kulakları topraktan kovup, boş kalan topraklara sahip çıktığı ve bu toprakları sımsıkı ele geçirdiği sırada, ***ekim alanlarının mümkün olduğunca genişletilmesini amaçlayan çizgi.***

2) Ekim alanlarının gelişigüzel genişletilmesinden vazgeçildiği ve toprağın işlenme koşullarının iyileştirilmesine, rasyonal bir münavebeli ekim ve nadas sisteminin uygulanmasına, rekoltenin yükseltilmesine ve pratik öyle gerektirdiğinde, var olan ekim alanlarının geçici olarak azaltılmasına geçildiği zamanki çizgi.

Bilindiği gibi, ikinci çizgi —tarımdaki biricik doğru çizgi—, tarımın yeniden örgütlenmesi döneminin sona erdiği ve rekoltenin yükseltilmesinin tarımın ilerleyişinin temel sorunlarından biri haline geldiği 1932'de ilan edildi.

Ama ekim alanının genişletilmesine ilişkin veriler, tarımın gelişmesinin tam doyurucu belirtileri sayılamazlar. Olur ki, ekim alanları artar, ama üretim artmaz, hatta düşer, çünkü toprağın işlenmesi kötüleşmiştir ve ekim alanı birimi başına rekolte gerilemiştir. Bundan dolayı, ekim alanına ilişkin verileri, toplam üre-

time ilişkin verilerle tamamlamak gerekir.

İlgili tablo şöyledir:

SSCB'de Toplam Tahıl ve Sanayi Bitkileri Üretimi

Milyon Çiftkental (100 kg.)

	1913	1929	1930	1931	1932	1933
Tahıl	801,0	717,4	835,4	694,8	698,7	898,0
Ham pamuk	7,4	8,6	11,1	12,9	12,7	13,2
Keten lifi	3,3	3,6	4,4	5,5	5,0	5,6
Şekerpancarı	109,0	62,5	140,2	120,5	65,6	90,0
Yağ bitkileri	21,5	35,8	36,2	51,0	45,5	46,0

Bu tablo, tarımda yeniden örgütlenmenin tam hızla ilerlediği yılların —1931 ve 1932—, tahıl kültürleri üretiminin en güçlü şekilde gerilediği yıllar olduğunu göstermektedir.

Bu tablodan ayrıca, bunların ekim bölgelerinde tarımın yeniden örgütlenmesinin daha yavaş tempoda olduğu pamuk ve ketenin hemen hemen hiç etkilenmediği, azçok dengeli ve kesintisiz bir biçimde artarak geliştiği ve gelişmelerinin yüksek düzeyini koruduğu sonucu çıkmaktadır.

Bu tablodan üçüncü olarak, yağ bitkilerinin sadece hafif bir dalgalanma gösterip, savaş öncesi düzeye oranla gelişmelerinin yüksek düzeyini korurlarken, ekim alanlarında çok hızlı bir tarımsal yeniden örgütlenme temposu gözlemlenen ve tarımın yeniden örgütlenmesi dönemine en son girmiş olan şekerpancarının, yeniden örgütlenmenin son yılı olan 1932'de en yüksek gerilemeyi kaydettiği ve üretiminin savaş öncesi düzeyin altına düştüğü sonucu çıkmaktadır.

Bu tablodan son olarak, 1933 yılının —yeniden örgütlenme döneminin bitmesini izleyen ilk yılın— tahıl kültürlerinin ve endüstriyel bitkilerin gelişmesinde bir dönüm yılı olduğu sonucu çıkmaktadır.

Bu demektir ki, her şeyden önce tahıl kültürleri ve onlardan sonra da sanayi bitkileri bundan böyle sağlam ve güvenli bir şekilde güçlü bir yükselişe doğru yol alacaklardır.

Yeniden örgütlenme dönemini en acılı bir şekilde hisseden kesim hayvancılık olmuştur.

İlgili tablo şöyledir:

SSCB'de Hayvan Mevcudu

Milyon adet

	1916	1929	1930	1931	1932	1933
a) At	35,1	34,0	30,2	26,2	19,6	16,6
b) Sığır	58,9	68,1	52,5	47,9	40,7	38,6
c) Koyun ve keçi	115,2	147,2	108,8	77,7	52,1	50,6
d) Domuz	20,3	20,9	13,6	14,4	11,6	12,2

Bu tablo, rapor döneminde hayvan mevcudu bakımından savaş öncesi düzeye oranla bir ilerleme değil, bilakis hâlâ süren bir gerileme kaydettiğimizi göstermektedir. Besbelli ki, bir yandan hayvancılığın en yoğun biçimde büyük Kulak unsurların elinde toplanmış olması, öte yandan yeniden örgütlenme döneminde elverişli bir ortam bulan, Kulakların yürüttükleri yoğun hayvan kesme ajitasyonları, bu tabloda ifadesini bulmaktadır.

Bu tablodan ayrıca, hayvan mevcudundaki gerilemenin yeni baştan örgütlenme döneminin daha ilk yılında (1930) başladığı ve 1933'e kadar sürdüğü sonucu çıkmaktadır. Bu gerilemenin en güçlü [olduğu dönem —ÇN] ilk üç yıl idi, tahıl kültürlerinin yükselişe

geçtiği, yeniden örgütlenme dönemini izleyen ilk yılda, 1933'te, bu gerileme minimal düzeydedir.

Bu tablodan son olarak, domuz yetiştiriciliğinde tersine bir sürecin daha önceden başlamış olduğu ve 1933'te doğrudan bir yükselişin belirtilerinin görülür hale geldiği sonucu çıkmaktadır.

Bu demektir ki, 1934 yılı, hayvancılığın tümünde bir yükselişe doğru bir dönüm yılı olmalıdır ve olabilir.

Rapor dönemi içinde bizde köylü işletmelerinin kolektifleştirilmesi nasıl gelişti?

İlgili tablo şöyledir:

Kolektifleştirme

	1929	1930	1931	1932	1933
Kolektif çiflik sayısı (bin)	57,0	85,9	211,1	211,05	224,5
Kolektifleştirilen köylü işletmeleri sayısı (milyon)	1,0	6,0	13,0	14,9	15,2
Köylü işletmelerinin kolektifleştirilme yüzdesi	3,9	23,6	52,7	61,5	65,0

Tahıl ekim alanlarının ya sektörlere göre değişmesi nasıl olmuştur?

İşte bununla ilgili tablo:

Sektörlere göre tahıl ekim alanları

	Ekim alanı (Milyon hektar)					1933'deki ekim alanına oranı (%)
	1929	1930	1931	1932	1933	
1) Sovyet çiftlikleri	1,5	2,9	8,1	9,3	10,8	10,6
2) Kolektif çiftlikler	3,4	29,7	61,0	69,1	75,0	73,9
3) Bireysel işletmeler	91,1	69,2	35,3	21,3	15,7	15,5
SSCB'de toplam tahıl ekim alanı	96,0	101,8	104,4	99,7	101,5	100,0

Bu tabloların ifade ettiği anlam nedir?

Kolektif çiftliklerin sayısının ve kolektif çiftliklerdeki üye sayısının fırtınalı bir tempo ile arttığı tarımda, yeniden örgüt-lenme döneminin artık sona erdiği, daha 1932'de sona ermiş olduğudur.

Dolayısıyla, kolektifleştirmenin daha sonraki süreci, bireysel köylü işletmelerinin kalıntılarının kolektif çiftlikler tarafından kerte kerte emilmesi ve dönüştürülmesi sürecidir.

Bu demektir ki, kolektif çiftlikler kesin olarak ve geri dönmemek üzere zafer kazanmışlardır. *(Sürekli, şiddetli alkışlar.)*

Bu tablolar ayrıca, SSCB'de toplam tahıl ekim alanının % 84,5'ine Sovyet çiftlikleri ve kolektif çiftliklerin sahip olduğunu ifade etmektedir.

Bu demektir ki, Sovyet çiftlikleri ve kolektif çiftlikler birarada, tüm tarımın ve onun tüm dallarının yazgısını belirleyen güç faktörü haline gelmişlerdir.

Bu tablolar ayrıca, kolektif çiftliklerde birleşen köylü işletmelerinin % 65'nin, toplam tahıl ekim alanının % 73,9'una sahip bulunduklarını, tüm köylü nüfusun % 35'ini oluşturan geri kalan bireysel köylü işletmelerinin ise toplam tahıl ekim alanının ancak %

15,5'ini ellerinde bulundurduklarını ifade etmektedir.

Eğer buna, kolektif çiftliklerin tüm kategorilerinin ekin kaldırma payı olarak, 1929-1930 yılındaki 120 milyon puddan fazla olmayan teslimata karşılık, 1933 yılında bir milyar puddan fazla tahıl teslim ettikleri, ve plânlarını % 100 yerine getiren bireysel köylülerin ise 1929-1930 yılında devlete 780 milyon puda yakın tahıl teslim etmiş oldukları halde, 1933 yılında yaklaşık olarak ancak 120 milyon pud teslim ettikleri eklenirse, rapor döneminde kolektif çiftlikler ile bireysel köylülerin rollerinin tamamıyla değiştiği, o zamandan beri kolektif çiftliklerin tarımın egemen gücü haline, bireysel köylülerin ise ikincil güç haline, kolektif çiftlik rejimine bağımlı olmak ve kendini ona uyarlamak zorunda olan bir güç haline geldikleri bütün açıklığıyla ortaya çıkar.

Emekçi köylülüğün, bizim Sovyet köylülüğümüzün, sosyalizmin kızıl bayrağı altında kesin olarak ve geri dönmemek üzere birleştiğini kabul etmek gerekir. *(Sürekli alkışlar.)*

Sosyal devrimci-Menşevik ve burjuva-Troçkist lafebeleri köylülüğün karakteri itibariyle karşı-devrimci olduğu, SSCB'de kapitalizmi restore etme misyonuna sahip olduğu, sosyalizmin inşasında işçi sınıfının müttefiki olamayacağı, SSCB'de sosyalizmi kurmanın olanaksız olduğunun gevezeliğini yapsınlar. Gerçekler bu bayların, gerek SSCB'ye gerekse de Sovyet köylüsüne kara çaldığını gösteriyor. Gerçekler, Sovyet köylülüğümüzün kapitalizm sahilini kesin olarak terkettiğini ve işçi sınıfıyla ittifak içinde sosyalizme doğru yol aldığını gösteriyor. Gerçekler, SSCB'de sosyalist toplumun temelini kurduğumuzu ve bunu sadece üst yapılarla taçlandırmak zorunda olduğumuzu gösteriyor, kuşkusuz bu, sosyalist toplumun temelinin kurulmasından daha kolaydır.

Ancak kolektif çiftliklerin ve Sovyet çiftliklerinin gücü onların ekim alanlarını ve üretimi genişletmekten ibaret değildir. İfadesini, onların traktör parklarının büyütülmesinde, artan mekanizasyonunda

da bulur. Kolektif çiftliklerimizin ve Sovyet çiftliklerimizin bu bakımdan ileriye doğru muazzam bir adım attıklarına hiç kuşku yoktur.

İlgili tablo aşağıdadır:

SSCB Tarımında Traktör Parkı
(Amortizasyon gözönüne alınmıştır.)

	Bin					Çalışma kapasitesi 1000 Beygir gücü				
	1929	1930	1931	1932	1933	1929	1930	1931	1932	1933
Toplam traktör	34,9	72,1	125,3	148,5	204,1	391,4	1003,5	1850,0	2225,0	3100,0
Bunun içinde :										
a) Makine-Traktör İstasyonları'ndaki traktörler.....	2,4	31,1	63,3	74,8	122,3	23,4	372,5	848,0	1077,0	1782,0
b) Çeşitli Halk Komiserlikleri'nin Sovyet çiftliklerindeki traktörler	9,7	27,7	51,5	64,0	81,8	1 23,4	483,1	892,0	1043,0	1318,0

Yani kolektif çiftlikler ve Sovyet çiftlikleri için 3 100 000 beygir gücünde 204 000 traktöre sahibiz. Görüldüğü gibi bu, az bir güç değildir, köyde kapitalizmin bütün ve her türlü kökünü kurutabilecek bir güçtür. Bu güç, zamanında Lenin'in uzak bir perspektif olarak sözünü ettiği traktör sayısından iki kat büyüktür.

Makine ve Traktör İstasyonları'yla, Sovyet Çiftlikleri Halk Komiserliği'nin Sovyet çiftliklerinde tarımsal makine parkına gelince, aşağıdaki tablolar bu konuda aydınlatıcı bilgi veriyor:

Makine ve Traktör İstasyonlarında

	1930	1931	1932	1933
Biçerdöverler (bin).....	7 tane	0,1	2,2	11,5
Motorlar ve buharlı makineler (bin)...	0,1	4,9	6,2	17,6
Birden fazla ve basit temizlemeli batözler (bin)	2,9	27,8	37,0	50,0
Elektrikli harmanlama santralleri.....	168	268	551	1283
MTİ tamirhaneleri sayısı	104	770	1220	1933
Kamyonlar (bin).....	0,2	1,0	6,0	13,5
Binek arabaları (adet).....	17	191	245	2800

Sovyet çiftlikleri Halk Komiserliği'nin
Sovyet Çiftliklerinde

	1930	1931	1932	1933
Biçerdöverler (bin).....	1,7	6,3	11,9	13,5
Motorlar ve buharlı makineler (bin).....	0,3	0,7	1,2	2,5
Karmaşık ve basit temizlemeli batözler (bin)	1,4	4,2	7,1	8,0
Elektrikli harmanlama santralleri.....	42	112	164	222
Tamirhaneler:				
a) Genel tamirler için.....	72	133	208	302
b) Orta düzeyde tamirler için.....	75	160	215	476
c) Küçük tamirler için.....	205	310	578	1166
Kamyonlar (bin).....	2,1	3,7	6,2	10,9
Binek arabaları (adet).....	118	385	625	1890

Bu verilerin açıklama gerektirmediğini sanıyorum.

Tarımın gelişimi için, Makine ve Traktör İstasyonları'nda ve Sovyet çiftliklerinde Siyasi Şubelerin oluşturulması ve tarıma kalifiye işgücünün gönderilmesi de az öneme sahip değildi. Şimdi herkes Siyasi Şube fonksiyonerlerinin, kolektif çiftliklerin ve Sovyet çiftliklerinin çalışmasının iyileştirilmesinde çok büyük bir rol oynadıklarını kabul ediyor. Parti Merkez Komitesi'nin, rapor döneminde, tarım kadrolarının güçlendirilmesi için köye 23 000'den fazla komünist gönderdiği biliniyor, bunların 3000'den fazlası tarımsal fonksiyonerlerdi, 2000'den fazlası Sovyet çiftliklerine, 13 000'den fazlası Makine ve Traktör İstasyonları'nın Siyasi Şubelerine ve 5000'den fazlası Sovyet çiftliklerinin Siyasi Şubelerine gitti.

Aynı şey kolektif çiftlikler ve Sovyet çiftliklerine yeni mühendisler, teknisyenler ve tarım uzmanları gönderilmesi için de söylenmelidir. Rapor döneminde, bu kategoriye giren 111 000'den fazla iş gücünün tarıma yollanmış olduğu biliniyor.

Rapor döneminde 1 900 000'den fazla traktör sürücüsü, biçerdöver sürücüsü, biçerdöver sürücüsü yardımcısı, şoför eğitildi ve yalnızca tarım Halk Komiserliği sistemi içinde çalışmaya gönderildi.

Bu dönemde 1 600 000'den fazla kişi kolektif çiftliklerin yönetimlerinde başkanlık ve üyelik, tarım ekip şeflikleri hayvan yetiştirme ekip şeflikleri ve muhasebecilik için eğitildiler ya da yeniden eğitildiler.

Bu tabii ki tarımımız için azdır. Ama yine de bir şeydir.

Gördüğünüz gibi devlet, Tarım Halk Komiserliği organlarının ve Sovyet Çiftlikleri Halk Komiserliği organlarının, kolektif ve Sovyet çiftliklerinin inşasını yönetme çalışmasını kolaylaştırmak için mümkün olan her şeyi yaptı.

Bu olanaklardan gerektiği gibi yararlanıldığı söylenebilir mi?

Ne yazık ki söylenemez.

Her şeyden önce, bu Halk Komiserlikleri'nin çalışmada diğer halk komiserliklerinden daha fazla bürokratik-kırtasiyeci davranış hastalığına yakalanmış olduklarını saptamak zorundayız. Kararlar alınıyor, ama uygulamayı denetlemek, yönetici organların talimatlarını ve kararlarını çiğneyenleri hizaya sokmak, görevlerini dürüstçe ve özenle yerine getirenleri terfi ettirmek akıl edilmiyor.

Büyük bir Traktör ve Makine parkının varlığının tarımsal idare makamlarını, bu değerli makineleri sağlam tutmaya, onları zamanında tamir etmeye, çalışmada onlardan mümkün olduğu kadar en iyi biçimde yararlanmaya yükümlü kıldığı sanılabilir. Bu alanda ne yapıyorlar? Ne yazık ki çok az şey. Traktörlerin ve makinelerin bakımı tatminkâr değildir. Onarımı da aynı şekilde tatminkâr değildir, çünkü hâlâ, onarımın temelinin, genel onarım değil, cari ve orta düzeyde onarımlar olduğu kavranmak istenmiyor. Traktörlerden ve makinelerden yararlanılmaya gelince, bu meselenin tatminkâr olmayan durumu o kadar açık ve genel olarak biliniyor ki, kanıtlamaya gerek yok.

Tarımın aktüel sorunlarından biri doğru bir dönüşümlü ekim sisteminin yürürlüğe sokulması, nadasa bırakılmış tarlaların genişletilmesi, tarımın tüm dallarında tohumlukların ıslahıdır. Bu alanda ne yapılıyor? Şimdilik ne yazık ki çok az şey. Tahıl ve pamuk tohumluğunda öylesine bir kargaşa egemen ki, bunu düzeltmek için daha çok zamana ihtiyaç vardır.

Endüstri bitkilerinde rekolteyi artırmak için en etkili araçlardan biri, gübre kullanımıdır. Bu alanda ne yapılıyor? Şimdilik çok az şey. Gübre var, fakat Tarım Halk Komiserliği organları onları devralmayı beceremiyorlar, ve devraldıklarında da zamanında yerine götürülmesini ve rasyonel kullanılmasını sağlamıyorlar.

Sovyet çiftliklerine gelince, görevlerinin hakkını hâlâ veremedikleri söylenmelidir. Sovyet çiftliklerimizin büyük devrimcileştirici önemini küçümsemekten çok uzağım. Ama devletin Sovyet çiftliklerine muazzam yatırımları, şimdi Sovyet çiftliklerinin çalışmasının fiili

sonuçlarıyla karşılaştırıldığında, Sovyet çiftliklerinin aleyhine çok büyük bir oransızlık ortaya çıkar. Bu oransızlığın ana nedeni, tahıl Sovyet çiftliklerimizin çok büyük olması, müdürlerin dev Sovyet çiftlikleriyle başedememesi, Sovyet çiftliklerinin fazlasıyla uzmanlaşmış olması, dönüşümlü ekim sistemini ve nadası bilmemeleri, çiftliklerinde hayvancılık yapılmaması durumudur. Öyle anlaşılıyor ki, Sovyet çiftliklerini bölmek ve aşırı uzmanlaşmayı ortadan kaldırmak gerekli. Sovyet Çiftlikleri Halk Komiserliği'nin bu sorunu zamanında ortaya attığı ve çözümünü sağladığı sanılabilir. Ama durum böyle değildir. Sorun, Sovyet Çiftlikleri Halk Komiserliği'yle hiç ilgisi olmayan kişilerin inisiyatifiyle ortaya kondu ve karara bağlandı.

Son olarak hayvancılık sorunu. Hayvancılığın içinde bulunduğu zor durum hakkında daha önce konuştum. Tarımsal idare makamlarımızın, hayvancılıktaki krizi tasfiye etmek için hararetli bir faaliyet geliştirdikleri, alarm verdikleri, çalışanlarını seferber ettikleri ve hayvancılık sorununa cesaretle müdahale ederek problemin üstesinden gelmeye çalıştıkları sanılabilir. Ne yazık ki buna benzer bir şey olmadı ve olmuyor. Hayvancılığın içinde bulunduğu zor durum nedeniyle kollarını kıpırdatmamakla kalmıyorlar, tersine sorunu örtbas etmeye çalışıyorlar. Bu arada raporlarında bile, hayvancılığın gerçek durumunu ülke kamuoyundan gizlemeye çalışıyorlar, ki bu, Bolşevikler için kesinlikle izin verilemez bir şeydir. Bütün bunlardan sonra, tarımsal yönetim makamlarının hayvancılığı içinde bulunduğu zor durumdan çıkaracak ve onu gerekli düzeye yükseltecek durumda olmasını ummak, kum üzerinde bina yapmak demektir. Tüm Parti, tüm fonksiyonerlerimiz, Parti üyelerimiz ve partisizler, hayvancılık meselesini ele almak zorundadırlar, bu arada artık başarıyla çözümlenmiş tahıl sorunu dün nasıl birinci derecede bir sorunduysa, şimdi hayvancılık sorununun aynı şekilde birinci derecede bir sorun olduğu gözönünde bulundurulmalıdır. Hedefe giden yolda tekrar tekrar büyük engeller aşan Sovyet insanlarının, bu engeli de aşmayı bileceğini kanıtlamak gerekmiyor. *(Alkış tufanı.)*

Ortadan kaldırılması gereken eksikliklerin ve yakın zamanda çö-

zülmesi gereken görevlerin kısa ve asla tam olmayan sayımı budur.

Ancak bu görevlerle yetinilemez. Tarımda, birkaç söz söylemeyi gerektiren başka görevler de vardır.

Herşeyden önce, bölgelerimizin sanayi ve tarım bölgeleri olarak eski bölünüşünün artık aşıldığı gözönünde tutulmalıdır. Bizde artık sanayi bölgelerini tahıl, balık, sebze ile besleyen salt tarım bölgeleri yoktur, aynı şekilde bizde gerekli tüm gıda maddelerini dışarıdan, başka bölgelerden almaya güvenebilecek salt sanayi bölgeleri de artık yoktur. Gelişme bizde tüm bölgelerin az çok sanayi bölgeleri haline gelmelerine yol açıyor, ve bunlar gittikçe daha fazla sanayi bölgesi oluyorlar. Bu, Ukrayna'nın, Kuzey Kafkasya'nın, Merkezi Kara Topraklar Bölgesi'nin ve diğer eski tarım bölgelerinin artık sanayi merkezlerine eskisi kadar gıda maddeleri verememeleri anlamına geliyor, çünkü bunlar, sayıları gittikçe artan kendi kentlerini ve kendi işçilerini beslemek zorundadırlar. Bundan ise, her bölgenin, eğer zor duruma düşmek istemiyorsa, kendi sebzesine, kendi patatesine, kendi tereyağına, kendi sütüne ve şu ya da bu ölçüde kendi tahılına, kendi etine sahip olmak için kendi tarımsal temelini yaratmak zorunda olduğu sonucu çıkıyor. Bu meselenin mutlaka gerçekleştirilebilir olduğunu ve şimdi artık üzerinde çalışıldığını biliyorsunuz.

Görev, bu meseleyi ne pahasına olursa olsun sonuna kadar götürmektir.

Ayrıca bölgelerimizin, gıda maddeleri azlığı [sübvansiyone edilen —ÇN] ve fazlalığı bölgeleri olarak bilinen bölünüşünün de mutlak karakterini yitirmeye başladığına dikkat etmek gerekir. Moskova ve Gorki bölgesi gibi sübvansiyon bölgeleri bu yıl devlete yaklaşık 80 milyon pud tahıl teslim etti. Bu tabii ki az bir şey değildir. Sübvansiyon bölgesi denen yerde yaklaşık 5 milyon hektar çalılıkla kaplı bakir toprak vardır. Bu bölgede iklimin kötü olmadığı, yağmurun eksik olmadığı ve kuraklığın bulunmadığı biliniyor. Bu toprak çalılıktan temizlenirse ve bir dizi örgütsel önlemler alınırsa, bu yörelerdeki genellikle yüksek rekolte gözönüne alındığında şimdi, Aşağı ya da Orta

Volga'dan daha az satılık tahıl vermeyen dev bir tahıl bölgesi elde edilebilir. Bu kuzeydeki sanayi merkezleri için bir yardım olurdu.

Görev açıkça, sübvansiyon bölgelerinde büyük yoğun bir tahıl kültürleri alanı yaratmaktan ibarettir.

Ve son olarak Trans-Volga Bölgesi'nde kuraklıkla mücadele sorunu. Trans-Volga Bölgesi'nin doğu kesimlerinde ağaçlandırma ve koruyucu orman şeritlerinin kurulması muazzam öneme sahiptir. Bilindiği gibi bu konuda çalışmalar yapılıyor, ancak bu çalışmanın yeterince yoğun yürütüldüğü söylenemez. Trans-Volga Bölgesi'nin sulanmasına gelince —ve bu, kuraklıkla müca-dele açısından en önemlisidir—, bu meselenin sürüncemede kalmasına izin verilmemelidir. Ne var ki, çok güç ve olanak gerektirmiş olan bazı dış koşullar yüzünden bu biraz engellendi. Ama şimdi artık onu ertelemek için hiç bir neden yok. Yılda 200 milyon pud civarında satılık tahıl sağlayacak olan Volga'da, ciddi ve gayet istikrarlı, hava koşullarının rastlantılarından bağımsız bir tahıl üretimi olmadan yapamayız. Bu, bir yandan Volga'da kentlerin büyümesi, öte yandan uluslararası ilişkilerdeki her türlü karışıklıklar gözönüne alındığında mutlak gereklidir.

Görev, Trans-Volga Bölgesi'nin sulanması organizasyonu çalışmasına ciddiyetle başlanmasından ibarettir.*(Alkış.)*

3— Emekçilerin Maddi Durumunun ve Kültürünün Gelişimi

Böylece sanayimizin ve tarımımızın durumunu, rapor dönemindeki gelişimini ve şu andaki durumunu anlattık.

Sonuç şudur:

a) Üretim gerek sanayide gerekse de tarımın en önemli dallarında muazzam bir gelişme göstermiştir.

b) Sosyalist ekonomi sistemi bu gelişme temelinde kapitalist ekonomi sistemini kesin olarak yenmiştir, —hem sanayide hem de tarımda— sosyalist sistem tüm ulusal ekonomide tek sistem haline gelmiştir, kapitalist unsurlar ulusal ekonominin tüm alanlarından sürülüp atılmıştır;

c) Tekil köylülerin büyük çoğunluğu, küçük bireysel meta ekonomisine kesin olarak sırt çevirmiş, kolektif çalışma ve üretim araçlarının kolektif mülkiyeti temelinde, kolektif çiftliklerde birleşmiştir, kolektif çiftlik küçük bireysel meta ekonomisi üzerinde tam zafer kazanmıştır;

d) Kolektif çiftliklerin tekil köylü çiftlikleri aleyhine yayılmayı sürdürme süreci ilerlemeye devam ediyor, böylece tekil köylü çiftliklerinin sayısı aydan aya geriliyor ve esasen bunlar kolektif ve Sovyet çiftliklerin bir yardımcı gücüne dönüşüyorlar.

Sömürücüler üzerinde bu tarihsel zaferin, emekçilerin maddi durumunda ve tüm yaşam koşullarında radikal iyileştirmelere yol açmak zorunda olduğu açıktır.

Asalak sınıfların tasfiyesi, insanın insan tarafından sömürüsünün ortadan kalkmasına yol açtı. İşçinin ve köylünün emeği sömürüden kurtuldu. Sömürücülerin, halkın emeğinden sağladığı gelirler, şimdi emekçilerin elinde kalıyor ve kısmen üretimin genişletilmesi ve üretim sürecine yeni emekçi gruplarının katılması için, kısmen işçi ve köylülerin gelirinin doğrudan yükselmesi için kullanılıyorlar.

İşsizlik, işçi sınıfının başındaki bu felaket, ortadan kalktı. Burjuva ülkelerde milyonlarca işsiz iş yokluğu nedeniyle sefalet ve sıkıntı çekerken, bizde artık işi ve kazancı olmayan işçi yoktur.

Kulak boyunduruğunun ortadan kalkmasıyla köyde sefalet yok oldu. Her köylü, ister kolektif köylü isterse tekil köylü olsun, şimdi dürüstçe çalışmaya, tembellik yapmamaya, boş yere vakit geçirmemeye ve kolektif çiftlik mülkiyetine tecavüzde bulunmamaya hazırsa, insanca yaşama olanağına sahiptir.

Sömürünün ortadan kaldırılması, kentte işsizliğin ortadan kaldırılması, köyde sefaletin ortadan kaldırılması — bunlar emekçilerin maddi durumunda, "en demokratik" burjuva ülkelerin işçi ve köylülerinin düşünü bile göremeyecekleri tarihsel kazanımlardır.

Büyük kentlerimizin ve sanayi merkezlerimizin görünümü değişti. Burjuva ülkelerin büyük kentlerinin kaçınılmaz bir karakteri kenar mahallelerdir, çoğunlukla yarı yarıya yıkılmış bodrum katı olan karanlık, rutubetli odalar yığınından oluşan yoksul insanların barındığı pislik içinde çürüdükleri ve kaderlerine lanet okudukları kent kıyısındaki sözümona işçi semtleridir. SSCB'de devrim, bu sefalet bölgelerinin bizde yok olmasına yol açtı. Onların yerine, yeni yapılmış iyi ve aydınlık işçi semtleri geçti, ve bir çok durumda bizdeki işçi semtleri kent merkezlerinden daha iyi görünüyor.

Köyün görünüşü daha da çok değişti. Kilisenin en görünür yerde durduğu, kır jandarmasının, papazın ve Kulakların öncephede en güzel evlerde oturdukları ve köylülerin yarı yarıya yıkılmış kulübelerinin geri plânda kaldığı eski köy yok olmaya başlıyor. Onun yerine toplumsal çiftlik binalarıyla, kulüpleriyle, radyo, sinema, okullar, kütüphane ve çocuk yuvalarıyla, traktörleriyle, biçerdöverleriyle, batözleriyle ve otomobilleriyle yeni köy geçiyor. Eskiden köyün bellibaşlı şahsiyetleri olan sömürücü Kulaklar, kan emici tefeciler, spekülatör tüccarlar, kır jandarması ortadan kayboldu. Şimdi saygıdeğer kişiler kolektif ve Sovyet çiftliklerin, okulların ve kulüplerin fonksiyonerleri, baş traktör sürücüsü ve biçerdöver sürücüsü, tarım ve hayvancılık ekip şefleri, kolektif tarlaların en iyi erkek ve kadın hücum işçileridir.

Kentle kır arasındaki çelişki ortadan kayboluyor. Kent, köylünün gözünde, sömürü merkezi olmaktan çıkıyor. Kent ile kır arasında ekonomik ve kültürel bağlar gittikçe güçleniyor. Kır şimdi kentten ve onun sanayisinden traktör, tarım makineleri, otomobiller, işgücü, parasal kaynaklar şeklinde destek elde ediyor. Evet, şimdi köy Makine ve Traktör İstasyonları, onarım atölyeleri, kolektif çiftliklerin her türlü endüstriyel işletmeleri, küçük elektrik santralleri vs. görünümünde bizzat kendi sanayiine sahiptir. Kentle kır arasındaki kültür düzeyi uçurumu kapatılıyor.

Emekçilerin maddi durumunun, yaşam koşullarının, kültürlerinin yükseltilmesi alanında en önemli kazanımları bunlardır.

Bu kazanımlar temelinde rapor döneminde:

a) Ulusal gelir 1930'da 35 milyardan 1933'de 50 milyara çıktı; burada ulusal gelirin tamamına yakını —aralarında imtiyaz sahiplerinin de bulunduğu kapitalist unsurların ulusal gelirden aldığı pay şu anda yüzde yarımdan az tuttuğu için— işçiler ve memurlar, emekçi köylüler, kooperatifler ve devlet arasında pay edilmektedir;

b) 1930 sonunda 160,5 milyon olan Sovyetler Birliği nüfusu 1933 sonunda 168 milyona çıktı;

c) işçi ve memur sayısı 1930 yılında 14 530 000'den 1933 yılında 21 883 000'e çıktı, bu arada bu dönemde işçilerin sayısı 9 489 000'den 13 797 000'e, ulaşımda çalışan işçiler dahil büyük sanayideki işçi sayısı 5 079 000'den 6 882 000'e, kır işçilerinin sayısı 1 426 000'den 2 519 000'e, ticaretteki işçi ve memur sayısı 814 000'den 1 497 000'e çıktı;

d) işçi ve memurların ücret tutarı 1930'da 13 597 milyon rubleden 1933 yılında 34 280 milyon rubleye çıktı;

e) sanayi işçilerinin yıllık ortalama ücreti 1930 yılında 991 rubleden 1933 yılında 1519 rubleye çıktı;

f) işçi ve memurların sosyal sigorta fonu 1930 yılında 1 810 milyon rubleden 1933 yılında 4 610 milyon rubleye çıktı;

g) yeraltı çalışmaları hariç, tüm sanayi yedi saatlik işgününe geçti;

h) köylüler devlet tarafından, 2 milyar rublelik bir sermaye harcamasıyla, 2 860 Makine ve Traktör İstasyonu örgütlenerek desteklendi;

i) köylüler devlet tarafından, kolektif çiftliklere 1,6 milyar ruble kredi verilerek desteklendi;

j) köylüler devlet tarafından, rapor dönemi boyunca 262 milyon pud tahıl tutarında tohumluk ve gıda maddeleri ikrazıyla desteklendi;

k) ekonomik olarak zayıf köylüler devlet tarafından, vergilendirme ve sigortada ayrıcalık sağlanmasıyla 370 milyon ruble tutarında desteklendi.

Ülkenin kültürel gelişimine gelince, rapor dönemi boyunca:

a) Tüm SSCB'de okula devam zorunluluğu yürürlüğe kondu ve okuma-yazma bilen oranı 1930 sonunda yüzde 67'den 1933 sonunda yüzde 90'a çıkarıldı;

b) her kademeden okullarda öğrenci sayısı 1929 yılında 14 358 000'den 1933 yılında 26 419 000'e çıktı, ***ilkokul***larda bu sayı 11 697 000'den 19 163 000'e, ***orta dereceli okul***larda 2 453 000'den 6 674 000'e, yüksek okullarda 207 000'den 491 000'e çıktı;

c) okul öncesi eğitimin kapsadığı çocuk sayısı 1929'da 838 000'den 1933 yılında 5 917 000'e çıktı;

d) genel ve ihtisas yüksek öğrenim kurumlarının sayısı 1914 yılında 91'ken 1933 yılında 600'e çıktı;

e) bilimsel araştırma kurumlarının sayısı 1929 yılında 400'den 1933 yılında 840'a çıktı;

f) kulüp ve benzeri kuruluşların sayısı 1929 yılında 32 000'den 1933 yılında 54 000'e çıktı;

g) sinemaların, kulüplerdeki film gösterme makinelerinin ve gezici sinemaların sayısı 1929 yılında 9 800'den 1933 yılında 29 200'e çıktı;

h) gazete tirajları 1929 yılında 12 500 000'den 1933 yılında 36 500 000'e çıktı.

Yüksek öğrenim kurumlarında okuyanlar arasında işçilerin yüzde 51,4, emekçi köylülerin yüzde 16,5 yer tuttuğunu, buna karşılık örneğin Almanya'da 1932/33 öğrenim yılında yüksek öğrenim kurumlarında okuyanlar arasında işçilerin bütün içinde yalnızca yüzde 3,2, küçük köylülerin bütün içinde yalnızca yüzde 2,4 yer tuttuklarını saptamak sanırım zararlı olmayacaktır.

Kolektif köylü kadınların köyde, toplumsal örgütsel çalışma alanında aktivitelerinin artmış olması sevindirici bir olgu ve köyde

kültür düzeyinin artmasının bir işareti olarak saptanmalıdır. Örneğin şu anda yaklaşık 6000 kolektif köylü kadının kolektif çiftliklerde başkan, 60 000'den fazlasının kolektif çiftliklerin yönetiminde üye, 28 000'inin ekip şefi, 100 000'inin grup organizatörleri, 9000'inin Kolektif çiftliklerin satılık hayvan çiftliklerinde yönetici ve 7000'inin traktör sürücüsü olduğu biliniyor.

Bu verilerin tam olmadığını söylemeye gerek yok. Ama bu verilerin içerdiği az şey bile, köyde kültür düzeyinin muazzam yükselişini yeterince etkili ifade ediyor. Bu durum, yoldaşlar, son derece önemlidir. Son derece önemlidir, çünkü ülke nüfusumuzun yarısını kadınlar oluşturuyor, çünkü onlar dev bir emek ordusu oluşturuyor, çünkü onlar çocuklarımızı gelecek kuşaklarımızı, yani geleceğimizi eğitme yetkisine sahipler. Bu nedenle, bu dev emekçi ordusunun yaşamını karanlık ve bilgisizlik içinde sürdürmesine izin veremeyiz! Bu nedenle emekçi kadınların artan toplumsal aktivitesini ve yönetici mevkilere yükselmesini, kültür düzeyimizin artmasının kuşku duyulmaz bir işareti olarak selamlamalıyız. *(Sürekli alkış.)*

Son olarak, olumsuz karakterde bir olguyu daha vurgulamak gerekiyor. Bizde pedagoji ve tıp fakültelerinin hâlâ üvey evlat muamelesi görmesini kastediyorum. Bu, âdeta devlet çıkarlarının çiğnenmesine varan büyük bir eksikliktir. Bu eksiklik mutlaka giderilmelidir ve bu ne kadar çabuk gerçekleşirse o kadar iyi.

4— Mal Satışının Gelişimi ve Ulaşım

Yani:

a) kitle gereksinim maddelerinin de aralarında bulunduğu sanayi üretimi artmıştır;

b) tarımsal üretim artmıştır;

c) kentte ve kırda emekçi kitlelerinin ürün gereksinimi ve talebi artmıştır.

Bu faktörleri birbirine bağlamak ve tüm tüketici kitlesine gerekli

malları ve ürünleri garantilemek için daha ne gereklidir?

Bazı yoldaşlar, ülkenin ekonomik yaşamının tam olarak gelişmesi için bu faktörlerin yeterli olduğuna inanıyorlar. Bu vahim bir yanılgıdır. Bütün bu faktörlerin mevcut olduğu düşünülebilir, ama mal tüketiciye ulaşmazsa, o zaman ekonomik yaşam yalnızca tam gelişmemekle kalmaz, tersine bütünüyle sarsılır ve dezorganize olur. Malların sonuç olarak üretim için değil tüketim için üretildiklerini artık kavramak gerekiyor. Bizde az mal ve ürünün var olmadığı, ama bunların yalnızca tüketiciye ulaşamamakla kalmadıkları, bilakis yıllar boyu, sözümona mal sevk ve isal eden ağın bürokratik kanallarında, tüketiciden uzakta dolaşıp durduğu örnekler görülmüştür. Bu koşullar altında sanayi ve tarımın, üretimi geliştirmek için her türlü şevki yitirdiği, malların mal sevk ve isal eden ağda biriktiği, işçilerle köylülerin ise malsız ve ürünsüz kaldığı açıktır. Sonuç, mal ve ürün var olmasına rağmen, ülkenin ekonomik yaşamının bozulmasıdır. Ülke ekonomik yaşamının tam gelişebilmesi, sanayi ve tarımın ise üretimlerini artırmaya teşvik bulmaları için, bir koşul daha gereklidir, yani kent ile kır arasında, ülkenin tek tek yöre ve bölgeleri arasında, ulusal ekonominin çeşitli dalları arasında gelişmiş bir mal satışı. Ülke mal depoları, dükkanlar, satış yerlerinden oluşan sık bir ağla donatılmalıdır. Malların bu depo, dükkan ve satış yerleri kanallarından durmaksızın, üretim yerlerinden tüketiciye deveran etmesi gereklidir. Gerek devlet ticaret ağının gerekse de kooperatiflerin ticaret ağının yerel sanayi, kolektif çiftlikler ve tekil köylülerin bu çalışmaya çekilmesi gereklidir.

İşte buna tam gelişmiş ***Sovyet ticareti,*** kapitalistler ***olmaksızın*** ticaret, spekülatörler ***olmaksızın*** ticaret diyoruz.

Gördüğünüz gibi Sovyet ticaretinin geliştirilmesi, bu, çözülmeksizin ilerlemeye devam etmenin mümkün olmadığı, son derece aktüel bir görevdir.

Ve bu doğru gayet apaşikâr olmasına rağmen Parti, rapor döneminde, Sovyet ticaretini geliştirme yolunda, kısaca, komünistlerin bir

bölümünde, Sovyet ticaretinin gerekliliği ve önemi sorunlarında beyinsel bir sakatlığın sonucu olarak tanımlanabilecek bir dizi engeli aşmak zorunda kaldı.

Herşeyden önce, komünistlerin bir bölümü arasında genel olarak ticarete ve özel olarak Sovyet ticaretine karşı hâlâ kibirli, küçümseyen bir tutumun egemen olduğu saptanmalıdır. Bu —sözüm meclisten dışarı— komünistler Sovyet ticaretini tali, önemsiz bir mesele, ticarette çalışanları ise yitirilmiş insanlar sayıyorlar. Bu kişiler, Sovyet ticaretine karşı kibirli tutumlarıyla Bolşevik görüşleri değil, büyük hırsa, ama hiç cephaneye sahip olmayan düşkün soyluların görüşlerini dile getirdiklerini herhalde anlamıyorlar. *(Alkışlar.)* Bu kişiler, Sovyet ticaretinin bizim özbeöz, Bolşevik meselemiz olduğunu ve ticarette çalışanların, dükkanda çalışanların da, dürüst çalıştıkları sürece, devrimci, Bolşevik davamıza katkıda bulunduklarını anlamıyorlar. *(Alkışlar.)* Parti'nin bu —sözüm meclisten dışarı— komünistlere biraz sert davranmak ve bunların soylu önyargılarını çöpe atmak zorunda kaldığı açıktır. *(Sürekli alkışlar.)*

Ayrıca başka türde önyargıları da aşmak gerekiyordu. Fonksiyonerlerimizin bir bölümü arasında revaçta olan, Sovyet ticaretinin aşılmış bir safha olduğu, doğrudan ürün değiş-tokuşunu örgütlememiz gerektiği, yalnızca bir hesap fişi haline geldiği için paranın yakında ortadan kaldırılacağı, doğrudan ürün değiş-tokuşu artık kapıda olduğundan ticareti geliştirmek gerekmediği yönündeki ultra-sol gevezeliği kastediyorum. Sovyet ticaretinin gelişimini akamete uğratmaya çalışan kapitalist unsurlara yardımcı olan küçük-burjuva ultra-sol gevezeliğin yalnızca "kızıl profesörler"in bir bölümünde değil, bilakis bazı fonksiyonerlerinde de revaçta olduğu vurgulanmalıdır. Gayet basit bir mesele olan Sovyet ticaretini örgütlemeyi beceremeyen bu kişilerin, son derece karmaşık ve zor bir mesele olan doğrudan ürün değiş-tokuşunu örgütlemeye hazır olduklarını gevezelenmeleri tabii ki gülünç ve şaklabanlıktır. Don Kişotlara tam da basit gerçeklik duygularını yitirdikleri için Don Kişotlar denir. Göğün yeryüzüne uzak olduğu kadar Marksizmden uzak olan bu kişiler,

paranın bizde daha uzun süre, komünizmin ilk aşamasının, sosyalist gelişme aşamasının sonuna dek var olacağını besbelli anlamıyorlar. Parayı, Sovyet iktidarının kendi eline aldığını ve [onun —ÇN.] Sovyet ticaretini tam olarak geliştirmek ve böylece doğrudan ürün değiş-tokuşu için koşulları yaratmak amacıyla, sosyalizmin çıkarlarına uyarladığı, burjuva ekonomisinin bir aracı olduğunu anlamıyorlar. Ürün değiş-tokuşunun yalnızca, bizde henüz en ufak bir izi bile bulunmayan ve kısa sürede de bulunmayacak olan ideal örgütlenmiş bir Sovyet ticaretinin yerine ve onun sonucunda gelebileceğini anlamıyorlar. Tam gelişmiş Sovyet ticaretini örgütlemeye çalışan Parti'nin, bu "solcu" garabetlere karşı da sert davranmayı, küçük-burjuva gevezeliklerine ise bir son vermeyi gerekli görmüş olduğu açıktır.

Ayrıca ticaret fonksiyonerlerinin, malları mekanik olarak dağıtma sağlıksız alışkanlığının üstesinden gelmek, mal seçiminin gereklerini ve tüketicinin taleplerini küçümsemeyi ortadan kaldırmak, malların mekanik olarak gönderilmesini, ticarette kişisel sorumluluğun yokluğunu sona erdirmek gerekliydi. Bu amaçla bir bölgeye ya da çeşitli bölgelere mal sağlayan depolar, ayrıca onbinlerce yeni dükkân ve satış yeri açıldı.

Bunun dışında piyasada kooperatiflerin tekel konumu bertaraf edilmeliydi bu bağıntıda tüm Halk Komiserlikleri'ni kendi mallarıyla ticaret yapmaya ve İkmal İşleri Halk Komiserliği'ni, tarım ürünlerinin serbest ticaretini geliştirmeye yükümlü kıldık, bu bir yandan yarışma sayesinde kooperatiflerde ticaretin düzelmesine, öte yandan ise piyasada fiyatların düşmesine, piyasanın sağlıklılaşmasına yol açtı. Düşük fiyatlarla yemek verilen ("toplumsal beslenme") yaygın bir yemek salonları ağı yaratıldı, fabrikalarda işçilerin iaşesi için bölümler örgütlendi, fabrikayla ilişkisi bulunmayan kişiler iaşe dışında tutuldu, bu, yalnızca Ağır Sanayi Halk Komiserliği sistemi içinde, sayıları 500 000'den az olmayan fabrika dışı kişilerin dışlanmasına yol açtı.

Kısa vadeli krediler için birleşik merkezi bankanın, ticari

operasyonları finanse edebilecek durumda olan 2200 bölge şubesiyle, Devlet Bankasının doğru işlemesi yoluna kondu.

Bu önlemlerin sonucu olarak rapor döneminde:

a) dükkân ve satış yerleri ağını 1930 yılında 184 662'den 1933 yılında 277 974'e çıkardık;

b) 1011 bölge mal deposu ve bir çok ilçeyi kapsayan 864 mal deposundan oluşan yeni bir ağ yarattık;

c) işçilerin iaşesi için 1600 bölümlük yeni bir ağ yarattık;

d) serbest ekmek satışı için dükkânlar ağını genişlettik; bu ağ şu anda 330 kenti kapsıyor;

e) şimdi 19,8 milyon tüketiciyi kapsayan kamusal yemek işletmeleri ağını genişlettik;

f) toplumsal yemek salonları dahil devlet ve kooperatif ticaret ağında, 1930 yılında 18,9 milyar ruble olan mal satışını 1933 yılında 49 milyar rubleye çıkardık.

Sovyet ticaretindeki bütün bu gelişmelerin, ekonomimizin gereksinimlerini doyurmaya yettiğini varsaymak yanlış olurdu. Tersine, mal satışının mevcut durumunun gereksinimlerimizi doyuramayacağı şimdi her zamankinden daha açıktır. Bu nedenle görev, Sovyet ticaretini daha da geliştirmek, yerel sanayiyi de buna çekmek, kolektif çiftliklerin ve köylülerin ticaretini artırmak ve Sovyet ticaretinin kalkındırılması alanında yeni tayin edici başarılar elde etmektir.

Ancak tek başına Sovyet ticaretinin geliştirilmesiyle sınırlı kalınmaması gerektiğine dikkat çekilmelidir. Ekonomimizin gelişimi, mal satışının gelişimine, Sovyet ticaretinin gelişimine bağlıysa, Sovyet ticaretinin gelişimi de yine ulaşımımızın, gerek demiryollarının, gerek denizyollarının gerekse de motorlu ulaşımın gelişimine bağlıdır. Malların bulunduğu, mal satışını geliştirmek olanağının tam var olduğu, fakat ulaşımın mal satışındaki gelişmeye ayak uyduramadığı ve malları taşıyacak durumda olmadığı durumlarla

karşılaşılabilir. Bilindiği gibi bu bizde çok sık oluyor. Bu nedenle, ulaşım, tüm ekonomimizin ve herşeyden önce mal satışımızın tökezleyebileceği ve tökezlemeye başladığı zayıf noktadır.

Gerçi demiryolları 1930 yılında 133,9 milyar kilometreton olan yük taşımacılığını 1933 yılında 172 milyar kilometretona çıkardı. Ama bu azdır, bizim için, ekonomimiz için çok azdır.

Denizyolları 1930 yılında 45,6 milyar kilometreton olan yük taşımacılığını 1933 yılında 59,9 milyar kilometretona çıkardı. Ama bu azdır, ekonomimiz için çok azdır.

1913'de 8800 otomobil (kamyon ve özel otomobil) olan parkı, 1933 sonunda 117 800'e çıkmış olan karayolları ulaşımından hiç söz etmiyorum. Bu, ulusal ekonomimiz için o kadar azdır ki, insan sözünü etmeye bile utanıyor.

Eğer ulaşım işleri organları, kırtasiyeci-bürokratik yönetim yöntemi denen o bilinen hastalıktan mustarip olmasalar, bütün bu ulaşım araçlarının daha iyi çalışabileceklerine hiç kuşku yoktur. Yani görev, yalnızca ulaşıma insan ve araçla yardım etmek değil, ulaşım işleri organlarında çalışmaya yaklaşımdaki bürokratik-kırtasiyeci tavrı da kökünden kazımak ve onları daha operatif organlar haline getirmektir.

Yoldaşlar! Sanayinin temel sorunlarının doğru çözülmüş olmasını sağladık ve sanayi şimdi sağlam ayaklar üzerinde duruyor. Tarımın temel sorunlarının da aynı şekilde doğru çözülmesini sağladık ve tarım —bunu rahatlıkla söyleyebiliriz—aynı şekilde sağlam ayaklar üzerinde duruyor. Ama eğer mal satışımız aksamaya başlarsa ve ulaşım, ayağımızda kurşun gibi ağırlık yaparsa bu kazanımları yitirebiliriz. Bu nedenle mal satışının geliştirilmesi ve ulaşımın kararlılıkla düzeltilmesi, bunlar çözülmeksizin ilerleyemeyeceğimiz ilk ve güncel görevdir.

III
PARTİ

Parti sorununa geçiyorum.

Şimdiki Parti Kongresi, Leninizmin tam zaferi, antiLeni-nist gruplaşmaların kalıntılarının tasfiyesi işareti altında geçmektedir.

Troçkistlerin anti-Leninist grubu yenilmiş ve dağıtılmıştır. Organizatörleri şimdi yurtdışında, burjuva partilerinin arka bahçelerinde dolanıyorlar.

Sağ sapmacıların anti-Leninist grubu yenilmiş ve dağıtılmıştır. Organizatörleri çoktan görüşlerinden vazgeçmişlerdir ve şimdi Parti'ye karşı işledikleri günahları telafi etmek için akla gelebilecek her türlü çabayı gösteriyorlar.

Milliyetçi sapmaların gruplaşmaları yenilmiş ve dağıtılmıştır. Organizatörleri ya kesin olarak müdahale heveslisi göçmenlerle birleşmişler ya da nedamet getirmişlerdir.

Bu anti-devrimci grupların yandaşlarının çoğu, Parti çizgi-sinin doğruluğunu kabul etmek zorunda kaldılar ve Parti'ye teslim oldular.

XV. Parti Kongresi'nde hâlâ Parti çizgisinin doğruluğunu kanıtlamak ve belirli anti-Leninist gruplara karşı mücadele yürütmek, XVI. Parti Kongresi'nde ise bu grupların son yandaşlarını temizlemek gerekirken, bu parti Kongresi'nde hiçbir şeyi kanıtlamaya gerek yok ve yenilmesi gereken kimse de yok herhalde. Parti çizgisinin zafer kazandığını herkes görüyor. *(Şiddetli alkışlar.)*

Zafer kazanan, ülkenin sanayileşmesi politikasıdır. Bunun sonuçları bugün herkes için apaşikârdır. Bu olguya nasıl karşı çıkılabilir?

Zafer kazanan, Kulaklığın tasfiyesi ve genel kolektifleştirme politikasıdır. Bunun sonuçları da aynı şekilde herkes için apaşikârdır. Bu olguya nasıl karşı çıkılabilir?

Ülkemizin deneyimleri temelinde, sosyalizmin tek ülkede zaferinin gayet mümkün olduğu kanıtlanmıştır. Bu olguya nasıl karşı çıkılabilir?

Bütün bu başarıların ve herşeyden önce Beş Yıllık Plân'ın zaferinin tüm ve her türlü anti-Leninist gruplaşmaları tamamen demoralize ettiği ve bozguna uğrattığı açıktır.

Parti'nin şimdi hiç olmadığı kadar birlik ve beraberlik içinde bulunduğu saptanmalıdır. *(Şiddetli, uzun süren alkışlar.)*

1— İdeolojik-Politik Önderlik Sorunları

Ancak bu, mücadelenin sona erdiği ve sosyalizmin saldırıya devam etmesinin gereksiz bir şey olduğu anlamına mı geliyor?

Hayır, bu anlama gelmiyor.

Bu, bizde Parti'de her şeyin çok iyi durumda olduğu, artık onun içinde hiç sapma çıkamayacağı ve dolayısıyla şimdi yangelip yatabileceğimiz anlamına mı geliyor?

Hayır, bu anlama gelmiyor.

Parti düşmanları, her renkten oportünistler, her türden milliyetçi sapmacılar yenildi. Ama bunların ideolojilerinin kalıntıları, bazı Parti üyelerinin kafalarında hâlâ yaşamaya devam ediyor ve kendisini hissettirmesi ender değildir. Parti'yi, onu çevreleyen insanlardan kopuk birşey olarak görmemek gerekir. Parti onu çevreleyen çevrenin içinde yaşar ve etkinlik gösterir. Dıştan sağlıksız ruh hallerinin Parti'ye sızmasının ender olmaması şaşırtıcı değildir. Bu tür ruh halleri için zemin ülkemizde hiç kuşkusuz mevcuttur, salt bizde hâlâ, gerek kentte gerekse köyde bu tür ruh halleri için verimli bir toprak oluşturan, nüfusun belli ara tabakaları bulunduğu için bile bu böyledir.

Partimizin XVII. Konferansı, İkinci Beş Yıllık Plân'ın gerçekleştirilmesinde temel politik görevlerden birinin, "Ekonomide ve insanların bilincinde kapitalizmin kalıntılarının aşılması" olduğunu açıkladı. Bu, tümüyle doğru bir düşüncedir. Fakat ekonomide kapitalizmin tüm kalıntılarını artık aşmış olduğumuz söylenebilir mi? Hayır, bu söylenemez. İnsanların bilincinde kapitalizmin kalıntılarını

aşmış olduğumuz ise hiç mi hiç söylenemez. Bu yalnızca, insan bilincinin gelişimi ekonomik durumunun gerisinde kaldığı için değil, SSCB'de ekonomide ve insanların bilincinde kapitalizmin kalıntılarını canlandırmaya ve korumaya çalışan ve biz Bolşeviklerin onun karşısında barutumuzu kuru tutmak zorunda olduğumuz, kapitalist çevre hâlâ mevcut olduğu için de söylenemez.

Yenilen anti-Leninist grupların ideolojisini Partimizin bazı üyelerinin kafasında yeniden canlandırmak için, bu kalıntıların kaçınılmaz olarak elverişli bir zemin oluşturdukları kavranılırdır. Parti üyelerimizin çoğunluğunun pek yüksek olmayan teorik düzeyi, Parti organlarının zayıf ideolojik çalışması, Parti fonksiyonerlerimizin, teorik bilgilerini mükemmelleştirme olanağını ellerinden çalan, salt pratik çalışmayla aşırı yüklü olması da buna ilave edilirse, o zaman, sıkça basına sızan ve yenilmiş anti-Leninist grupların ideoloji kalıntılarının canlanmasını kolaylaştıran, Leninizmin bir dizi sorununda Parti üyelerinin kafasındaki karışıklığın nereden geldiği anlaşılır.

Bu nedenle mücadelenin sona erdiği ve artık sosyalizmin bir saldırı politikasına gerek olmadığı söylenemez.

Leninizmin bir dizi sorunu ele alınıp, bunlar üzerinde, yenilmiş anti-Leninist grupların ideoloji kalıntılarının bazı Parti üyelerinde ne kadar yedicanlı olduğu sergilenebilir.

Örneğin ***sınıfsız, sosyalist toplumun*** kurulması sorununu alalım. XVII. Parti Konferansı, bizim sınıfsız sosyalist toplumun yaratılmasına doğru gittiğimizi açıkladı. Sınıfsız toplumun, deyim yerindeyse, öyle kendiliğinden gelmeyeceği açıktır. Onu, tüm emekçilerin çabaları ile, mücadeleyle kazanmak ve kurmak gerekir: Proletarya diktatörlüğünün organlarını güçlendirerek, sınıf mücadelesini geliştirerek, sınıfları ortadan kaldırarak, kapitalist sınıfların kalıntılarını tasfiye ederek, iç ve dış düşmanlara karşı mücadele ederek.

Sanırım bu açıktır.

Oysa, Leninizmin bu berrak ve elementar tezinin ilanının, Parti üyelerinin bir kısmının kafasında azımsanmayacak bir karışıklığa ve sağlıksız düşüncelere yol açtığını kim bilmez? Bir şiar olarak ileri sürülen sınıfsız topluma doğru yürüyüşümüz tezinde, onlar, yürüyüşümüzü kendiliğinden bir süreç olarak kavradılar. Ve şöyle muhakeme yürüttüler: Eğer sınıfsız toplumdan söz ediliyorsa, bu, sınıf mücadelesi zayıflatılabilir, proletarya diktatörlüğü zayıflatılabilir ve bir bütün olarak devlete, o zaten gelecekte sönüp gitmek zorunda olduğundan, bir son verilebilir demektir. Ve yakında artık sınıfların olmayacağı, —yani sınıf mücadelesinin de, hiçbir sorunun ve huzursuzluğun da olmayacağı— beklentisiyle, yani artık silahların bir kenara koyulabileceği ve sınıfsız toplum beklentisiyle kendini rahatça uykuya verebileceği beklentisiyle kendilerinden geçtiler. *(Tüm salonda toplu gülüşmeler.)*

Kafalardaki bu karışıklığın ve bu düşüncelerin, eskinin kendiliğinden yeniye dönüşmek zorunda olduğu ve günlerden bir gün, farkında olmadan, sosyalist topluma varacağımız yolundaki sağ sapmacıların bilinen görüşlerine tıpatıp benzediğine hiç kuşku yoktur.

Gördüğünüz gibi, yenilgiye uğratılan anti-Leninist grupların ideolojilerinin kalıntıları kesinlikle yeniden canlanacak durumdadır, ve yedi canlılıklarını yitirmiş olmaktan uzaktır.

Şu açıktır: Eğer görüşlerdeki bu karışıklık ve bu Bolşevik olmayan ruh hali Partimizin çoğunluğuna egemen olsaydı, Parti terhis edilmiş ve silahsızlandırılmış kalakalırdı.

Devamla tarım ***artelini*** ve tarım ***komününü*** alalım. Artelin bugünkü koşullarda kolektif çiftlik hareketinin tek doğru biçimi olduğunu şimdi artık herkes kabul ediyor. Ve bu tamamen anlaşılır birşeydir: a) artel, kolektif köylülerin kişisel gündelik çıkarlarını, kolektif çıkarları ile doğru tarzda birleştirir; b) Artel kişisel ve kısa vadeli gündelik çıkarları uygun biçimde kolektif çıkarlara uyarlar ve böylece dünün bireysel köylüsünün kolektivizm anlayışı ile eğitilmesini kolaylaştırır.

Salt üretim araçlarının toplumsallaştırıldığı artelden farklı olarak komünlerde, şu son zamanlara kadar, sadece üretim araçları değil, her komün üyesinin ev ekonomisi de toplumsallaştırılmıştı, yani artel üyelerinden farklı olarak, komün üyelerinin kendilerinin kişi olarak ne kümes hayvanları, ne küçükbaş hayvanları, ne inekleri, ne tahılları, ne de ev çevresinde toprakları vardı. Bu demektir ki, komünlerde, üyelerin kişisel çıkarları, gündelik çıkarları dikkate alınmış ve kolektif çıkarlarla bağdaşır olmaktan çok, bir küçük-burjuva eşitlikçiliği uğruna, kişisel çıkarlar kolektif çıkarlar tarafından geri plâna itilmişti. Komünün en zayıf noktasının bu olduğu açıktır. Ve esasında, komünlere çok seyrek rastlanmasını ve ancak birler ve onlarla sayılmalarını açıklayan da budur. Yine bu nedenden ötürü, komünler varlıklarını korumak ve dağılmamak için, ev ekonomisinin toplumsallaştırılmasından vazgeçmek zorunda kaldılar; şimdi komünler, işgününe göre hesap yapmaya, üyelerine kişisel kullanım için tahıl dağıtmaya başlıyorlar; kümes hayvanlarının, küçükbaş hayvanlarının, bir ineğin vb. kişisel mülkiyetine izin veriyorlar; ama bundan şu sonuç çıkar ki, komünler fiiliyatta artel haline gelmişlerdir. Bunda hiç bir kötülük yoktur, çünkü yığınsal kolektif çiftlik hareketinin sağlıklı gelişmesinin çıkarları bunu gerektirmektedir.

Bu elbette demek değildir ki, komün artık genelde gerekli değildir, kolektif çiftlik hareketinin en üst biçimi değildir. Hayır, komün gereklidir, ve komün elbette kolektif çiftlik hareketinin en üst biçimidir, ama geri teknik ve ürün eksikliği temelinde ortaya çıkan ve kendisi artel haline gelen bugünkü komün değil, bilakis daha gelişmiş bir teknik ve ürün bolluğu temelinde ortaya çıkacak olan geleceğin komünü. Bugünkü tarım komünü, tekniğin az gelişmiş ve ürünlerin eksik olduğu bir zamanda doğdu. Aslında, komünün eşitlikçilik yolunu tutması ve üyelerinin gündelik kişisel çıkarlarını bir yana bırakması da bununla açıklanır. Komünü bugün kişisel çıkarlarla kolektif çiftliğin kolektif çıkarlarının, mantıklı bir tarzda birbirine bağlayan artel biçimine geçmeye bu zorlamaktadır. Geleceğin komünü, gelişmiş ve varlıklı artelden doğacaktır. Geleceğin komünü, artelin tarlaları ve çiftlikleri tahılla, sürü hayvanlarıyla, kümes

hayvanlarıyla, zerzevatla ve her türlü ürünle dolup taştığı zaman; artel, makineli çamaşırhaneler, modern mutfak ve yemekhaneler, ekmek fabrikaları vb. kurulduğu zaman; kolektif çiftlik üyesi, eti ve sütü kolektif çiftlikten almanın, inek ve davar beslemekten daha elverişli olduğunu gördüğü zaman; kadın kolektif köylüler yemeklerini kolektif çiftlik yemekhanesinden almanın, ekmeğini ekmek fabrikasından almanın ve çamaşırını genel çamaşırlıkta yıkatmanın, bütün bu işlerle kendinin uğraşmasından daha elverişli olduğunu gördüğü zaman doğacaktır. Bu, ne zaman olacak? Elbette ki hemen değil. Ama olacak. Artelin, geleceğin komününe dönüşmesi sürecini zorlama ile yapay olarak çabuklaştırmak caniyane birşey olurdu. Böyle birşey ortalığı bulandırır ve düşmanımıza yardım eder. Artelin geleceğin komününe dönüşmesi süreci kademe kademe, ***tüm*** kolektif çiftlik üyeleri bu dönüşümün zorunluluğuna inandıkları ölçüde olmalıdır.

İşte artel ve komünün durumu böyledir.

Mesele açık ve gayet elementar gibi görünmüyor.

Oysa bazı Parti üyelerinin kafasında bu nokta ile ilgili esaslı bir karışıklık var. Bunlar, Partinin arteli kolektif çiftlik hareketinin temel biçimi ilan etmekle sosyalizmden uzaklaştığını, komünden, yani kolektif çiftlik hareketinin en üst biçiminden, daha aşağı bir biçime doğru bir gerilemeye girdiğini düşünüyorlar. Şu soru ortaya çıkıyor: Neden? Çünkü, diyorlar, artelde eşitlik yok, artelde, kolektif çiftlik üyelerinin gereksinim farklılıkları, kişisel yaşam tarzlarındaki farklılıklar sürüyor; oysa komünde eşitlik var, çünkü komün üyelerinin gereksinimleri ve kişisel yaşam koşulları eşitlenmiştir. Ama birincisi, bizde artık gereksinimlerin ve kişisel yaşam koşullarının eşitlendiği, eşitlikçiliğin hüküm sürdüğü komünler yoktur. Pratik gösterdi ki, komünler eşitlikçilikten vazgeçmedikleri ve fiilen artel haline gelmedikleri takdirde, mutlaka yok olacaklardı. Dolayısıyla artık gerçeklikte olmayan birşeye dayanılmamalıdır. Sonra, her Leninistçe —eğer o gerçek bir Leninistse— bilinir ki, gereksinimler ve kişisel yaşam tarzı alanında eşitlik-çilik, Marksist tarzda düzenlenmiş sosyalist bir topluma değil, herhangi bir ilkel asketler tarikatına yaraşır

gerici bir küçük-burjuva ahmaklığıdır, çünkü tüm insanlardan, hepsinin aynı gereksinimleri duymaları ve aynı zevkleri taşımaları, tüm insanların kişisel yaşam tarzlarında bir ve aynı örneğe uymaları talep edilemez. Ve nihayet, acaba işçiler arasında da, gerek gereksinimlerinde ve gerekse kişisel yaşam tarzlarında, farklar yok mudur? Bu, işçilerin sosyalizme tarım komünü üyelerinden daha mı uzak oldukları anlamına gelir?

Bu kişiler besbelli ki, sosyalizmin, toplum üyelerinin gereksinimlerinin ve kişisel yaşam tarzlarının eşitlikçiliğini, eşitlenmesini, tek düzeye getirilmesini talep ettiğini düşünüyorlar. Söylemeye hiç de gerek yok ki, böyle bir varsayımın Marksizmle, Leninizmle hiçbir ortak yanı yoktur. Marksizm, eşitlikten, kişisel gereksinimler ve yaşam tarzı alanında eşitlikçilik değil, sınıfların kaldırılmasını anlar, yani: a) Bir kez kapitalistler devrildikten ve mülksüzleştirildikten sonra, tüm emekçilerin sömürüden kurtuluşta eşitlik; b) Üretim araçları bir kez tüm toplumun mülkiyeti haline geldikten sonra, herkes için, üretim araçları üzerinde özel mülkiyetin kaldırılmasında eşitlik; c) Herkes için yeteneklerine göre çalışma yükümlülüğünde eşitlik ve tüm emekçiler için performansına göre ödenme hakkında eşitlik ***(sosyalist toplum);*** herkes için yeteneklerine göre çalışma yükümlülüğünde eşitlik ve tüm emekçiler için gereksinimlerine göre alma hakkında eşitlik ***(komünist toplum).*** Ve Marksizm burada, insanların zevklerinin ve gereksinimlerinin nitelik ya da nicelik bakımından, ne sosyalizm döneminde, ne de komünizm döneminde eşit olmadığı ve olmayacağından hareket eder.

Marksist eşitlik anlayışı budur.

Marksizm, başka bir eşitlik tanımamıştır ve tanımaz.

Bundan, sosyalizmin, toplum üyelerinin gereksinimlerinin eşitlikçiliğini, eşitleştirilmesini, aynılaştırılmasını, onların beğenilerinin ve kişisel yaşam tarzlarının aynılaştırılmasını talep ettiği, Marksistlerin plânına göre herkesin aynı giysiyi giymesi ve her birinin, aynı yemekleri aynı miktarda yemesi gerektiği sonucu

çıkarmak — birtakım yavan şeyler, bayağılıklar söylemek ve Marksizme kara çalmak demektir.

Marksizmin, eşitlikçiliğin düşmanı olduğunu anlamanın zamanıdır. Marx ve Engels, daha "Komünist Manifesto"da, "genel bir asketizmi ve kaba bir eşitlikçiliği" öğütlediği için, ilkel ütopik sosyalizmi gerici diye nitelendirerek damgalıyordu. Engels, "Anti-Dühring"inde, Dühring'in Marksist sosyalizme karşıt olan "radikal eşitleştirici sosyalizm"inin çok sert eleştirisine tam bir bölüm ayırmıştır.

> "Proleter eşitlik talebinin gerçek içeriği, sınıfların kaldırılması istemidir. Bunun ötesine geçen her eşitlik talebi, zorunlu olarak saçmadır."

Lenin de aynı şeyi söylüyor:

> "Engels, sınıfların kaldırılması demek olmayan bir eşitlik kavramı, ahmakça ve saçma bir boş inandır, diye yazmakta bin kez haklıydı. Burjuva profesörleri, bu eşitlik kavramıyla ilgili olarak, bizi, insanları birbirine eşit kılmak istemekle suçlamaya çalıştılar. Kendilerinin uydurdukları bu budalalığı, sosyalistlere yüklemeye çabaladılar. Ama, cahilliklerinden, sosyalistlerin ve hele çağdaş bilimsel sosyalizmin kurucuları Marx ve Engels'in: Eğer eşitlikten sınıfların kaldırılması anlaşılmıyorsa, eşitlik, içi boş bir sözdür, dediklerini bilmiyorlardı. Biz sınıfları kaldırmak istiyoruz ve biz bu anlamda eşitlikten yanayız. Ama bizim bütün insanları birbirine eşit kılacağımızı ileri sürmek, boş bir sözdür ve ahmakça bir aydın uydurmasıdır." (Lenin'in, "Özgürlük ve Eşitlik Şiarlarıyla Halk Nasıl Aldatılıyor" konuşması, Lenin, Bütün Eserler, C. 24, s. 393-394, Rusça.)

Kanımca açık.

Burjuva yazarları, Marksist sosyalizmi, herşeyin eşitlikçilik "ilkesine" tabi olduğu, eski bir Çarlık kışlası gibi göstermeye pek heveslidirler. Ama Marksistler, burjuva yazarlarının cahilliklerinden ve ahmaklıklarından sorumlu tutulamazlar.

Bazı Parti üyelerindeki Marksist sosyalizme değin bu fikir karışıklığının ve tarım komünlerinin eşitlikçi eğilimlerine bu aşırı

tutkunluğun, bir ara tarım komünlerini idealize ederek, fabrika ve işletmelerde bile, her biri kendi mesleğinde çalışan kalifiye ve acemi işçilerin ücretlerini ortak kasaya koyacakları ve sonra da her birinin eşit pay alacakları komünler örgütlemeye kalkışacak kadar ileri giden, bizim ultra-sol salaklarımızın küçük-burjuva görüşlerine iki su damlası gibi tıpatıp benzedikleri kuşkusuzdur. Bu "sol" salakların kalkıştıkları çocukça eşitleştirme denemelerinin sanayimize ne kadar zarar verdiğini herkes bilir.

Görüyorsunuz ki, Parti'ye düşman yenik grupların ideolojilerinin kalıntıları hâlâ büyük bir yaşam direnimine sahiptirler.

Şu açıktır: Eğer bu ultra-sol görüşler Parti içinde üstün gelseydi, Parti, Marksist bir parti olmaktan çıkardı ve kolektif çiftlik hareketi tamamıyla dezorganize olurdu.

Ya da örneğin, ***"Tüm Kolektif Köylüleri Varlıklı Yapmak"*** şiarını alalım. Bu şiar yalnızca kolektif köylüler için geçerli değildir. İşçiler için daha da çok geçerlidir, çünkü bütün işçileri varlıklı yapmak istiyoruz, varlık içinde bir yaşam sürdüren, gerçekten kültürlü bir yaşam sürdüren insanlar haline getirmek istiyoruz.

Meselenin açık olduğu sanılabilir. Eğer insanların bizde varlık içinde yaşamasını sağlayamazsak, Ekim 1917'de kapitalizmi devirmiş ve bir dizi yıl içinde sosyalizmi inşa etmiş olmanın ne anlamı olurdu? Sosyalizm sefalet ve yoksunluk değildir, bilakis sefalet ve yoksunluğun ortadan kaldırılması, toplumun tüm üyeleri için varlıklı ve kültürlü bir yaşamın örgütlenmesi demektir.

Oysa bu açık ve aslında basit şiar, Parti üyelerinin bir kısmında bir dizi kuşku, karışıklık ve belirsizliğe neden oldu. Bu şiar, diyorlar, Parti tarafından reddedilmiş olan eski, "Zenginleşin" şiarına geri dönüş değil midir? Herkes varlıklı olursa, diye devam ediyorlar, ve artık hiç yoksul kalmazsa, biz Bolşevikler çalışmamızda kime dayanacağız, yoksul halk tabakaları olmaksızın nasıl çalışacağız?

Belki bu gülünçtür, ama Parti üyelerinin bir bölümünde bu tür naif ve anti-Leninist görüşlerin varlığı kuşkusuz bir olgudur ve hesaba katılması gerekir.

Anlaşılan bu kişiler, "Zenginleşin" şiarıyla, "Tüm Kolektif Köylüleri Varlıklı Yapmak" şiarı arasında tam bir uçurum olduğunu anlamıyorlar. Birincisi, yalnızca ***tek tek*** kişiler veya gruplar zenginleşebilir, oysa varlık içinde yaşama şiarı tek tek kişiler ya da gruplar için değil, ***tüm*** kolektif köylüler için geçerlidir. İkincisi, ***tek tek*** kişiler ya da gruplar, diğer insanları kendilerine tabi kılmak ve onları sömürmek için zenginleşiyorlar, oysa ***tüm*** kolektif köylülerin varlık içinde yaşaması şiarı, üretim araçlarının toplumsallaştırıldığı kolektif çiftliklerde, birinin diğeri tarafından her türlü sömürüsünü ***dışlar.*** Üçüncüsü, "Zenginleşin" şiarı, kapitalizmin kısmen yeniden canlandığı, Kulakların güçlü olduğu, ülkede tekil köylü çiftliklerinin egemen olduğu, kolektif çiftliğin ise embriyon halinde bulunduğu NEP'in başlangıç aşamasında atıldı, oysa "Tüm Kolektif Köylüleri Varlıklı Yapmak" şiarı, sanayide kapitalist unsurların bertaraf edildiği, kırda kulakların ezildiği, bireysel köylü çiftliğinin geri plâna atıldığı ve kolektif çiftliklerin tarımda egemen biçim haline geldiği NEP'in son aşamasında atılmıştır. "Tüm Kolektif Köylüleri Varlıklı Yapmak" şiarının tek başına atılmadığından, "Kolektif Çiftlikleri Bolşevik Yapmak" şiarıyla ayrılmaz bir bağıntı içinde atıldığından hiç söz etmiyorum.

"Zenginleşin" şiarının aslında, kapitalizmi ***restore etme*** çağrısı anlamına geldiği, "Tüm Kolektif Köylüleri Varlıklı Yapmak" şiarının ise, kolektif çiftliklerin ekonomik gücünü artırarak ve tüm kolektif köylüleri varlıklı emekçilere dönüştürerek, kapitalizmin son kalıntılarını ***tamamen yok etme*** çağrısı anlamına geldiği açık değil mi? (*Sesler*." Çok doğru!")

Bu iki şiarın birbiriyle hiçbir ortak yanı olmadığı ve olamayacağı açık değil mi? (*Sesler*: "Çok doğru!")

Yoksul halk tabakaları olmaksızın, ne Bolşevik çalışmanın ne de sosyalizmin düşünülemeyeceği iddiasına gelince, bu öylesine bir

aptallıktır ki, insan üzerinde konuşmayı bile istemiyor. Leninistler, kapitalist unsurlar ve kapitalistler tarafından sömürülen yoksullar var olduğu sürece yoksullara dayanırlar. Fakat kapitalist unsurlar ezildikten ve yoksullar sömürüden kurtulduktan sonra Leninistlerin görevi, varlıkları için koşulların ortadan kalktığı yoksulluğu ve yoksulları ebedileştirmek, korumak değil, yoksulluğu yeryüzünden silmek ve yoksullara varlık içinde bir yaşam garantilemektir. Sosyalizmin sefalet ve yoksunluk temelinde, kişisel gereksinimlerin sınırlanması ve insanların yaşam standardının, kendileri de yoksul kalmak istemeyen ve varlık içinde bir yaşama ulaşmaya çalışan yoksulların yaşam standardına düşürülmesi temelinde kurulabileceğini varsaymak aptallık olurdu. Böyle bir —sözüm meclisten dışarı— sosyalizmi kim ister? Bu sosyalizm değil, sosyalizmin bir karikatürü olurdu. Sosyalizm yalnızca, toplumun üretici güçlerinin şiddetli bir gelişimi temelinde, ürünlerin ve malların bolluğu temelinde, emekçilerin varlık içinde bir yaşamı temelinde, kültürün şiddetli bir gelişimi temelinde kurulabilir. Çünkü sosyalizm, Marksist sosyalizm, kişisel gereksinimlerin sınırlanması değil, bilakis çok yönlü genişlemesi ve gelişmesi, bu gereksinimlerin tatmininin sınırlanması ya da tatmininden vazgeçilmesi değil, bilakis kültürel olarak gelişmiş emekçi insanların tüm gereksinimlerinin çok yönlü ve eksiksiz tatmin edilmesi demektir.

Bazı Parti üyelerimizin yoksulluk ve varlıklılık ile ilgili görüşlerindeki bu karışıklığın, yoksulluğu Bolşevizmin her koşul altında ebedi dayanağı olarak idealize eden ve kolektif çiftlikleri acımasız bir sınıf mücadelesinin arenası olarak gören ultra-solcu akılsızlarımızın görüşlerinin bir yansıması olduğuna hiç kuşku olamaz.

Gördüğünüz gibi burada, bu sorunda da, yenilmiş olan Parti düşmanı grupların ideoloji kalıntıları yedicanlılıklarını hâlâ yitirmiyorlar.

Şu açıktır. Bu tür ahmakça görüşler Partimizde zafer kazanmış olsaydı, o zaman kolektif çiftlikler son iki yılda elde ettikleri başarıları

gösteremezler ve kısa süre içinde dağılırlardı.

Ya da örneğin, ulusal sorunu alalım. Burada da, ulusal sorunda da, diğer sorunlarda olduğu gibi, Parti'nin bir bölümünde belli bir tehlike yaratan bir kafa karışıklığı var. Kapitalizmin kalıntılarının direngenliğinden söz ettim. Kapitalizmin insanların bilincindeki kalıntılarının, ulusal soruna ilişkin konularda, diğer bütün alanlardakinden çok daha direngen olduklarını da belirtmek gerekir. Daha direngendirler, çünkü kendilerini ulusal giysi altında iyi bir şekilde gizleme olanakları vardır. Birçokları, Skripnik'in günahının münferit bir olay, kuraldan bir istisna olduğunu sanıyor. Bu doğru değildir. Skripnik ile grubunun Ukrayna'daki büyük günahı bir istisna değildir. Böylesi akılsızlıklar diğer ulusal cumhuriyetlerdeki tek tek yoldaşlarda da görülüyor.

İster Büyük Rus ister yerel olsun, farketmez, milliyetçilik sapması nedir? Milliyetçi sapma demek, işçi sınıfının enternasyonalist siyasetinin, burjuvazinin milliyetçi siyasetine uyarlanması demektir. Milliyetçilik sapması, kendi "öz" "ulusal" burjuvazisinin, Sovyet rejimini yıkma ve kapitalizmi yeniden doğrultma girişimlerini yansıtır. İki sapmanın da kaynağı, görüldüğü gibi, aynıdır. Bu, Leninist enternasyonalizme sırt çevirmektir. Eğer iki sapmayı da ateş altında tutmak istiyorsanız, herşeyden önce bu kaynağa, yani ister yerel milliyetçi sapma, ister Büyük Rus milliyetçisi sapma sözkonusu olsun, farketmez, enternasyonalizmden vazgeçen kimselere vurmanız gerek.

Hangi sapmanın daha büyük tehlikeyi oluşturduğu tartışılıyor, Büyük Rus milliyetçiliği sapmasının mı, yoksa yerel milliyetçilik sapmasının mı. Şimdiki koşullar altında, bu tartışma bir biçim tartışması, dolayısıyla boş bir tartışmadır. Esas tehlikenin ne olduğu konusunda bütün zamanlar ve bütün koşullar için geçerli hazırlop bir reçete vermeye kalkışmak saçmalık olur. Gerçekte böyle reçeteler yoktur. Esas tehlike, karşısında mücadele edilmeyen ve böylece devlet için bir tehlike olacak kadar gelişmesine izin verilen sapmadır.

Daha son zamanlara kadar, Ukrayna milliyetçiliği sapması Uk-

rayna'da esas tehlikeyi oluşturmuyordu. Ama ona karşı mücadele bırakıldığı ve müdahalecilerle ortak oyun oynayacak kadar büyümesine izin verildiği zaman, bu sapma, esas tehlike haline geldi. Ulusal sorunda esas tehlike sorunu, içi boş biçimsel tartışmalarla değil, ama verili anda durumun Marksist bir tahlili ve bu alanda işlenen hataların irdelenmesi ile çözülür.

Aynı şey, genel politika alanında ***sağ ve "sol" sapma için de*** söylenmelidir. Başka alanlarda olduğu gibi burada da tek tek Parti üyelerimizin görüşlerinde daha az karışıklık mevcut değildir. Bazen sağ sapmaya karşı mücadele içersinde "sol" sapma rahat bırakılıyor ve tehlikeli olmadığına ya da pek az tehlikeli olduğuna inanıldığı için, ona karşı mücadele zayıflatılıyor. Bu ciddi ve tehlikeli bir hatadır. Bu, Parti üyeleri için izin verilemez olan, "sol" sapmaya bir tavizdir. "Solcular" son zamanlarda kesin olarak sağcıların pozisyonlarına düştükleri ve aslında artık onlardan hiçbir farkları kalmadığı için bu daha da izin verilemezdir.

Biz her zaman, "solcuların" sağcılarla aynı olduğunu, yalnızca sağ politikalarını sol lafazanlıklarla maskelediklerini söyledik. Şimdi bizzat "solcular" bizim bu iddiamızı doğruluyorlar. Troçkist "Bülten"in geçen yılki sayılarını alın. Troçkist baylar orada ne talep ediyor ve ne hakkında yazıyorlar, "sol" programları neden ibarettir? Rantabl olmadıkları gerekçesiyle ***Sovyet çiftliklerinin dağıtılmasını,*** yapay oluşumlar oldukları gerekçesiyle ***kolektif çiftliklerin büyük bölümünün dağıtılmasını, Kulaklığın tasfiyesi politikasından vazgeçilmesini, konsesyon politikasına geri dönülmesini ve*** rantabl olmadıkları için ***bir dizi sanayi işletmesinin imtiyaz sahiplerine devredilmesini*** talep ediyorlar.

İşte size aşağılık korkakların ve teslimiyetçilerin programı, SSCB'de kapitalizmin restorasyonu için karşı-devrimci bir program!

Bu programın, aşırı sağcıların programından farkı nedir? Hiç bir farkı olmadığı açık. Yani "solcular", onlarla blok oluşturmak ve Parti'ye karşı ortak bir mücadele yürütmek için açıkça sağcıların karşı-

devrimci programına katılmışlardır.

Tüm bunlardan sonra, "solcuların" tehlikeli olmadığı ya da az tehlikeli olduğu nasıl söylenebilir? Böyle saçma şeyler söyleyen kişilerin, Leninizmin yeminli düşmanlarının değirmenine su taşıdıkları açık değil mi?

Gördüğünüz gibi burada da, Parti çizgisinden sapmalarda da —genel politikada sapmalar mı yoksa ulusal sorunda sapmalar mı sözkonusu olduğu farketmez—, kapitalizmin kalıntıları insanların bilincinde —Partimizin bazı üyelerinin bilincinde de— oldukça yedicanlıdır.

Parti'nin tek tek bölümlerinde muğlak görüşler, kargaşa ve zaman zaman da doğrudan doğruya Leninizmden sapmaların bulunduğu ideolojik-politik çalışmamızın bazı ciddi ve aktüel sorunları bunlardır. Fakat ona dayanılarak bazı Parti üyelerinin görüşlerindeki karışıklığın gösterilebileceği tek sorunlar bunlar değildir.

Bütün bunlardan sonra, bizde Parti'de her şeyin yolunda olduğu iddia edilebilir mi?

Bunun iddia edilemeyeceği açıktır.

İdeolojik-politik çalışma alanındaki görevlerimiz şunlardır:

1) Parti'nin teorik düzeyini lâyık olduğu seviyeye çıkarmak;

2) Parti'nin tüm uzuvlarında ideolojik çalışmayı güçlendirmek;

3) Parti saflarında yorulmak bilmeksizin Leninizmi propaganda etmek;

4) Parti örgütlerini ve onu çevreleyen partisiz aktifi Leninist enternasyonalizm ruhuyla eğitmek;

5) bazı yoldaşların Marksizm-Leninizmden sapmalarını ört-bas etmemek, bilakis cesaretle eleştirmek;

6) Leninizme düşman akımların ideolojisini ve ideoloji

kalıntılarını sistematik olarak açığa çıkarmak.

2— Örgütsel Önderlik Sorunları

Başarılarımızdan söz ettim. Gerek ulusal ekonomi ve kültür alanında gerekse de Parti içindeki anti-Leninist gruplaşmaların üstesinden gelinmesi alanında Parti çizgisinin zaferinden söz ettim. Zaferimizin dünya tarihi açısından öneminden söz ettim. Ama bu her yerde ve her şeyde zafer kazandığımız ve tüm sorunların artık çözüldüğü anlamına gelmiyor. Böyle başarılar ve zaferler hiç yoktur. Geriye kalmış olan çözülmemiş sorunlar ve her türden eksiklikler bizde az değildir. Önümüzde çözüm bekleyen bir sürü görev duruyor. Ama kuşkusuz bu, ertelenemez aktüel görevlerin büyük bölümünün artık başarıyla çözülmüş olduğu anlamına geliyor, ve bu anlamda Partimizin muazzam zaferinden kuşku duyulamaz.

Ama şu sorun ortaya çıkıyor: Bu zafer nasıl meydana getirildi, pratik olarak nasıl kazanıldı, hangi mücadeleyle, hangi çabalarla?

Bazıları, doğru Parti çizgisini hazırlamanın, bunu tüm dünyaya ilân etmenin, genel tezler ve kararlar biçiminde ortaya koymanın ve oybirliğiyle kabul etmenin, zaferin kendi kendine, deyim yerindeyse kendiliğinden gelmesi için yeterli olduğuna inanıyorlar. Bu tabii ki doğru değildir. Bu büyük bir yanılgıdır. Yalnızca iflah olmaz bürokratlar ve kırtasiyeciler böyle düşünebilir. Gerçekte bu başarılar ve zaferler kendiliğinden gelmedi, bilakis Parti çizgisinin uygulanması uğruna amansız mücadele içinde kazanıldı. Zafer hiçbir zaman kendiliğinden gelmez, genellikle yorucu bir mücadeleyle elde edilir. Parti'nin genel çizgisi doğrultusunda iyi kararlar ve deklarasyonlar meselenin yalnızca başlangıcıdır, çünkü yalnızca zafer isteğini ifade ederler, zaferin kendisini değil. Doğru bir çizgi verildikten sonra, bir sorunun doğru çözümü bulunduktan sonra, meselenin başarısı örgüt çalışmasına, Parti çizgisinin uygulanması uğruna mücadelenin örgütlenmesine, insanların doğru seçimine, yönetici organların kararlarının uygulanmasının denetimine bağlıdır. Bu eksikse, doğru Parti çizgisinin ve doğru kararların ciddi zarar görmesi tehlikesine düşülür.

Dahası: Doğru politik çizgi verildikten sonra, herşeyi, bizzat politik çizginin kaderini de —uygulanmasını ya da başarısızlığa uğramasını— örgüt çalışması belirler.

Gerçekte zafer, Parti çizgisinin uygulanmasının yolu üstünde duran her türlü zorluklara karşı sistematik ve zorlu bir mücadeleyle, bu zorlukların aşılmasıyla, zorlukların aşılması için Parti'nin ve işçi sınıfının seferber edilmesiyle, zorlukların aşılması için mücadelenin örgütlenmesiyle, işe yaramaz fonksiyonerlerin görevden alınması ve zorluklara karşı mücadele verme yeteneğine sahip en iyilerinin seçilmesiyle elde edildi ve kazanıldı.

Bunlar ne tür zorluklardır ve nerede yatarlar?

Bu zorluklar örgüt çalışmamızın zorluklarıdır, örgütsel yönetimimizin zorluklarıdır. Bunlar bizzat kendimizde, yönetici fonksiyonerlerimizde, örgütlerimizde, Parti, Sovyet, Ekonomi, Sendika, Komsomol ve başka diğer örgütlerimizde yatıyor.

Parti, Sovyet, Ekonomi ve başka diğer örgütlerimizin ve onların önderlerinin güç ve otoritesinin çok olağanüstü büyüdüğü anlaşılmalıdır. Ve tam da bunların güç ve otoritesi çok olağanüstü büyüdüğü için, şimdi herşey ya da neredeyse her şey bunların çalışmasına bağlıdır. Sözümona objektif koşullara yaslanmanın temeli yoktur. Parti'nin politik çizgisinin doğruluğu bir dizi yılın deneyimiyle doğrulandıktan sonra ve işçilerle köylülerin bu çizgiyi desteklemeye hazır olduklarından hiçbir kuşku duyulmadığına göre, sözümona objektif koşulların rolü minimuma gerilemiştir, buna karşılık örgütlerimizin ve yöneticilerinin rolü tayin edici, üstün hale gelmiştir. Ama bu ne anlama geliyor? Bu, çalışmada başarısızlıklar ve eksiklikler için sorumluluğun bundan böyle onda dokuzunun "objektif" koşullara değil, bizzat bize, yalnızca bize düştüğü anlamına geliyor.

---

* *Bir işletmenin ya da bir kurumun, fonksiyon alanlarının aşırı parçalanmasına, yönetimin yapay olarak yaratılmış ve örgütsel olarak soyutlanmış çok sayıda bölümlere ve sektörlere parçalanmasına dayanan yönetim sistemi.* ***—Almancaya çeviren.***

Parti'de iki milyondan fazla üyeye ve adaya sahibiz. Komünist Gençlik Birliği'nde dört milyondan fazla üye ve adaya sahibiz. Üç milyondan fazla işçi ve köylü muhabirine sahibiz. "Ossoaviahim" de 12 milyondan fazla üyemiz var. Sendikalarda 17 milyondan fazla üyemiz var. Başarılarımızı bu örgütlere borçluyuz. Ve eğer başarıların elde edilmesini kolaylaştıran bu tür örgütlerin ve olanakların varlığına rağmen çalışmada az eksiklik ve az sayıda başarısızlık kaydetmiyorsak, bunun suçlusu yalnızca biziz, örgütsel çalışmamızdır, kötü örgütsel yönetimimizdir.

Yönetim aygıtındaki bürokratizm ve kırtasiyecilik canavarı; canlı ve somut bir yönetim yerine "genelde yönetim" üzerine gevezelik; örgütlerin "fonksiyonel sistem"e* göre inşası ve kişisel sorumluluğun yokluğu; bizzat çalışmada sorumsuzluk ve ücret sisteminde eşitlemecilik; uygulamanın sistematik denetlenmesinin yokluğu; özeleştiriden korku — zorluklarımızın kaynağı bunlardır, şimdi zorluklarımız burada yatmaktadır.

Bu zorlukların karar tasarıları ve kararlar yardımıyla aşılabileceğine inanmak safdillik olurdu. Bürokratlar ve kırtasiyeciler, lafta Parti'nin ve Hükümet'in kararlarına sadakat gösterme, pratikte ise bunları rafa kaldırma becerisini çoktan edindiler. Bu zorlukları aşmak için, örgüt çalışmamızın, Parti'nin politik çizgisinin taleplerinin gerisinde kalışını ortadan kaldırmak, ulusal ekonominin tüm alanlarında örgütsel önderlik düzeyini politik önderliğin düzeyine çıkarmak, örgüt çalışmamızın, Parti'nin politik şiarlarının pratikte uygulanmasını garantilemesini sağlamak gerekiyordu.

Bu zorlukların üstesinden gelmek ve başarı sağlamak için, bu zorlukları aşmak amacıyla mücadeleyi ***örgütlemek*** gerekiyordu, işçi ve köylü kitlelerini bu mücadeleye çekmek gerekiyordu, bizzat Parti'yi seferber etmek gerekiyordu, Parti'yi ve ekonomik örgütleri güvenilmez, yalpalayan, yozlaşmış unsurlardan temizlemek gerekiyordu.

Bunun için ne gerekiyordu?

Şunları organize etmemiz gerekiyordu:

1) Özeleştirinin geliştirilmesi ve çalışmamızdaki eksikliklerin ortaya çıkarılması;

2) zorluklarla mücadele için Parti, Sovyet, Ekonomi, Sendika ve Komsomol örgütlerinin seferber edilmesi;

3) Parti'nin ve Hükümet'in şiar ve kararlarının uygulanması için işçi ve köylü kitlelerinin seferber edilmesi;

4) emekçiler arasında yarışmanın ve hücum tugayları hareketinin geliştirilmesi;

5) Makine ve Traktör İstasyonları'nın ve Sovyet çiftliklerinin büyük bir Siyasi Şube ağı ve Parti ve Sovyet organlarının köyle daha sıkı bağı;

6) aşırı büyük Halk Komiserliklerin, ana yönetimlerin ve tröstlerin parçalanması ve ekonomik önderliğin işletmeyle daha sıkı bağı;

7) çalışmada sorumsuzluğun ortadan kaldırılması ve ücret sisteminde eşitlemeciliğin bertaraf edilmesi;

8) "fonksiyonel sistem"in ortadan kaldırılması, kişisel sorumluluğun güçlendirilmesi ve kurulların tasfiyesi rotası;

9) kararların uygulanması üzerinde denetimin güçlendirilmesi ve kararların uygulanması üzerinde denetimin daha da güç-lendirilmesi anlamında Merkezi Kontrol Komisyonu'nun ve İşçi-Köylü Müfettişliği'nin reorganizasyonu rotası;

10) kalifiye işgücünün kalem odalarından üretime daha yakın hale getirilmesi;

11) yönetim organlarındaki iflah olmaz bürokratların ve kırtasiyecilerin açığa çıkarılması ve kovulması;

12) Parti ve Hükümet kararlarını çiğneyen, aynı şekilde her şeyi tozpembe gösteren ve gevezelik eden herkesin uzaklaştırılması ve yerlerine yeni insanların, kendilerine verilen işin somut yönetimini ve Parti ve Sovyet disiplininin güçlenmesini garantileme yeteneğine sa-

hip eylem insanlarının geçirilmesi;

13) Sovyet ve ekonomi örgütlerinin temizlenmesi ve personel mevcudunun sınırlanması;

14) son olarak Parti'nin güvenilmez ve yozlaşmış kişilerden temizlenmesi.

Zorlukları aşmak, örgütsel çalışmamızın düzeyini politik önderliğin düzeyine yükseltmek ve bu yolla Parti çizgisinin uygulanmasını garantilemek için Parti'nin kullanmak zorunda olduğu araçlar bunlardır.

Partimiz MK'sının, rapor döneminde, örgütsel çalışmasını tam da bu anlamda yürüttüğünü biliyorsunuz.

MK'ya burada, Lenin'in, örgütsel çalışmada esas meselenin ***insan seçimi ve*** kararların ***uygulanmasının denetimi*** olduğu dahiyane düşüncesi yol gösterdi.

İnsan seçimi ve ehliyet ve liyakatlarını gösterememiş olanların görevden alınması üzerine birkaç söz söylemek istiyorum.

Bertaraf edilmeleri konusunda aramızda bir görüş ayrılığının bulunmadığı iflah olmaz bürokratların ve kırtasiyecilerin yanısıra bizde çalışmamızı engelleyen, yavaşlatan ve ilerlememize izin vermeyen iki tip fonksiyoner daha vardır.

Bu fonksiyoner tiplerinden biri, geçmişte belli yararlıkları olan kişilerdir, Parti ve Sovyet yasalarının kendileri için değil, aptallar için yazıldığına inanan rütbe sahibi kişilerdir. Bunlar, Parti ve Hükümet kararlarını uygulamayı görevleri saymayan ve bu biçimde Parti ve devlet disiplininin temelini yıkan kişilerdir. Parti ve devlet yasalarını çiğnerken neye güveniyorlar? Eski yararlılıkları nedeniyle Sovyet iktidarının kendilerine dokunmaya karar vermeyeceğini umuyorlar. Bu kendini beğenmiş rütbe sahipleri, yerlerinin doldurulmaz olduğunu ve yönetici organların kararlarını cezalandırılmaksızın çiğneyebileceklerini sanıyorlar. Bu tür fonksiyonerlere ne yapmalı? Geçmişteki yararlılıklarına bakılmaksızın, kararlılıkla yönetici görev-

lerden alınmalıdırlar. (*Sesler*: "Çok doğru!") Görevlerinden alınmalı, daha alt görevlere verilmeli ve bu basında açıklanmalıdır. (*Sesler*: "Çok doğru!") Bu kendini beğenmiş bürokratları ve rütbe sahiplerini kibirden uzaklaştırmak ve hadlerini bildirmek için bu gereklidir. Tüm çalışmamızda Parti ve Sovyet disiplinini güçlendirmek için bu gereklidir. (*Sesler*: "Çok doğru!" *Alkışlar.*)

Şimdi ikinci tipteki fonksiyonerlere geliyorum. Geveze tipi —dürüst geveze tipi demek istiyorum— kastediyorum *(gülüşmeler),* Sovyet iktidarına bağlı olan, ama yönetme yeteneği bulunmayan, herhangi bir şeyi örgütleme yeteneği olmayan dürüst kişiler. Geçen yıl böyle bir yoldaşla, çok saygı duyulan, ama herhangi bir girişimi gevezelik içinde boğabilecek iflah olmaz bir geveze olan bir yoldaşla sohbet etmiştim. İşte bu konuşma.

Ben: Sizde ekimin durumu nedir?

O: Ekimin durumu, Stalin yoldaş? Seferber olduk. *(Gülüşmeler.)*

Ben: Peki, sonra?

O: Sorunu kesin bir biçimde ortaya koyduk. *(Gülüşmeler.)*

Ben: Ya sonra?

O: Bir dönüşüm sağladık. Stalin yoldaş, yakında bir dönüşüm gerçekleşecek. *(Gülüşmeler.)*

Ben: Ama buna rağmen?

O: Bizde ilerlemeler kendini gösteriyor. *(Gülüşmeler.)*

Ben: Ama yine de, sizde ekimin durumu nedir?

O: Ekim konusunda şimdilik ilerleyemiyoruz, Stalin yoldaş. *(Genel gülüşme.)*

İşte bir gevezenin tablosu. Seferber oldular, sorunu kesin bir biçimde ortaya koydular, bir dönüşüm ve ilerlemeler sağladılar ama mesele bir milim yerinden oynamıyor.

Tıpkı kısa süre önce bir Ukrayna işçisinin, örgütün bir çizgiye sahip olup olmadığı kendisine sorulduğunda, örgütün durumunu aynen şöyle karakterize etmesi gibi: "Yani evet, bir çizgi... tabii ki bir çizgi var, yalnız çalışma görülmüyor." *(Genel gülüşme.)* Bu örgütün de kendi dürüst gevezelerine sahip olduğu açık.

Ve bu tür gevezeler görevlerinden alındığında, operatif çalışmadan mümkün olduğunca uzaklaştırıldıklarında, gözlerini faltaşı gibi açıp şaşkınlıkla sorarlar: "Neden görevden alınıyoruz? Dava için gerekli olan herşeyi yapmadık mı, hücum işçilerinin toplantısını düzenlemedik mi, hücum işçilerinin konferansında Parti'nin ve Hükümet'in kararlarını ilan etmedik mi, tüm MK Politbürosu'nu onur başkanlığına seçmedik mi *(genel gülüşme)*, Stalin yoldaşa kutlama mesajı yollamadık mı —bizden daha ne istiyorsunuz?" *(Genel gülüşme.)*

Bu iflah olmaz gevezelerle ne yapmalı? Operatif çalışmada bırakılırlarsa, herhangi bir canlı girişimi sulu ve sonsuz konuşmalar selinde boğabilirler. Bunların yönetici görevlerden alınmak ve başka, operatif olmayan bir göreve verilmek zorunda oldukları apaçıktır. Operatif çalışmada gevezelere yer yoktur. (*Sesler:* "Çok doğru!" *Alkışlar.*)

MK'nın Sovyet ve ekonomi örgütlerine kişi seçimini nasıl yönettiği ve uygulamanın daha sıkı denetlenmesini nasıl gerçekleştirdiği üzerine daha önce kısaca bilgi verdim. Kongre gündeminin üçüncü noktasına ilişkin olarak Kaganoviç yoldaş size bu konuda daha ayrıntılı bilgi verecek.

Uygulamanın denetlenmesinin güçlendirilmesine ilişkin çalışma hakkında ise birkaç söz söylemek istiyorum.

Bürokratizme ve kırtasiyecilik canavarına karşı mücadele için uygulamanın denetlenmesinin doğru örgütlenmesi tayin edici öneme sahiptir. Yönetici örgütlerin kararları uygulanıyor mu yoksa bürokratlar ve kırtasiyeciler tarafından rafa mı kaldırılıyor? Doğru uygulanıyorlar mı yoksa çarpıtılıyorlar mı? Aygıt dürüst ve Bolşevik

tarzda çalışıyor mu, yoksa boşta mı çalışıyor? Bütün bunlar, ancak uygulamanın denetlenmesi iyi örgütlenmişse zamanında öğrenilebilir. Uygulamanın iyi örgütlenmiş denetimi, bir aygıtın çalışmasının durumunu herhangi bir zamanda aydınlatmamıza ve bürokratlarla kırtasiyecileri gün ışığına çıkarmamıza yardımcı olan projektördür. Eksikliklerimizin ve başarısızlıklarımızın onda dokuzunun, uygulamanın doğru örgütlenmiş bir denetiminin yokluğuyla açıklanır olduğu kesinlikle söylenebilir. Uygulamanın böyle denetlenmesi halinde, eksikliklerin ve başarısızlıkların mutlaka önlenmiş olacağına hiç kuşku yoktur.

Fakat uygulamanın denetlenmesinin hedefine ulaşabilmesi için en az iki koşul gereklidir: Birincisi, uygulamanın denetiminin münferit değil sistematik olması, ikincisi Parti, Sovyet ve ***ekonomi*** örgütlerinin tüm organlarında uygulamanın denetlenmesinin başında alt düzeydeki kişilerin değil, yeterince otorite sahibi kişilerin, bizzat örgütlerin yöneticilerinin bulunması.

Uygulamanın denetlenmesinin doğru örgütlenmesi yönetici merkezi kurumlar için çok büyük önemdedir. İşçi-Köylü Müfettişliği, örgütlenişi itibariyle, uygulamanın iyi örgütlenmiş bir denetiminin taleplerini karşılayamaz. Bir kaç yıl önce, ekonomik alanda çalışmamız daha basit ve daha az doyurucuyken ve tüm Halk Komiserliklerinin ve tüm ekonomik örgütlerin çalışmasının ***teftişi*** olanaklı görülebilecekken, İşçi-Köylü Müfettişliği yerindeydi. Ama şimdi, ekonomik alanda çalışmamız büyüdüğü ve daha giriftleştiği için ve onları merkezi bir noktadan ***teftiş etmenin*** ne gerekliliği ne de olanağı bulunmadığı için, İşçi-Köylü Müfettişliği kendini reorganize etmek zorundadır. Şimdi teftişe değil, merkezi mercilerin kararlarının uygulanmasının sınanmasına gereksinimimiz var — şimdi merkezi mercilerin kararlarının uygulanmasının ***denetimine*** gereksinimimiz var. Şimdi, kendisine herşeyi ve herkesi teftiş etme genel hedefini koymaksızın, tüm dikkatini Sovyet iktidarının merkezi mercilerinin kararlarının nasıl uygulandığını denetlemeye ve sınamaya adayacak durumda bir örgüte gereksinimimiz var. Böyle bir örgüt, yalnızca Halk

Komiserleri Konseyi'nin verdiği görevler temelinde çalışan ve çeşitli yörelerde yerel organlardan bağımsız olan temsilcilere sahip olan, SSCB Halk Komiserleri Konseyi nezdinde bir Sovyet Kontrol Komisyonu olabilir. Ama bunun yeterli otoriteye sahip olması ve gerektiğinde herhangi bir sorumlu fonksiyonerden hesap sorabilmesi için, Sovyet Kontrol Komisyonu adaylarının Parti Kongresi tarafından gösterilmesi ve Halk Komiserleri Konseyi ile SSCB Merkez Yürütme Komitesi tarafından onaylanması gerekir. Ancak böyle bir örgütün, Sovyet kontrolünü önce ve Sovyet disiplinini sağlamlaştırabileceğine inanıyorum.

Merkez Kontrol Komisyonu'na gelince, bilindiği gibi bu, herşeyden önce ve esas olarak, Parti'nin bölünmesini önlemek amacıyla oluşturulmuştu. Bizde bir süre bir bölünme tehlikesinin gerçekten var olduğunu biliyorsunuz. Merkez Kontrol Komisyonu'nun ve onun örgütlerinin bölünme tehlikesinin önüne geçmeyi başardığını biliyorsunuz. Ama şimdi artık bizde bir bölünme tehlikesi yok. Bunun yerine şimdi çok acilen, esas dikkatini, Parti'nin ve onun Merkez Komitesi'nin kararlarının uygulanmasını denetlemeye yoğunlaştırabilecek bir örgüte gereksinimimiz var. Böyle bir örgüt ancak, Parti'nin ve onun MK'sının verdiği görevler temelinde çalışan ve çeşitli yörelerde yerel örgütlerden bağımsız temsilcilere sahip olan, SBKP(B) MK nezdinde bir Parti Kontrol Komisyonu olabilir. Böyle bir örgütün büyük bir otoriteye sahip olması gerektiği açıktır. Ama yeterli otoriteye sahip olabilmesi ve bir suç işleyen herhangi bir sorumlu fonksiyonerden, MK üyelerinden de hesap sorabilmesi için, bu komisyonun üyelerinin yalnızca Parti'nin en yüksek organı tarafından, Parti Kongresi tarafından seçilebilmesi ve görevden alınabilmesi gerekir. Böyle bir örgütün, merkezi Parti organlarının kararlarının uygulanmasını denetlemeyi garantileyeceği ve Parti disiplinini sağlamlaştıracağına hiçbir kuşku olamaz.

Örgütsel önderlik sorunları konusunda durum budur.

Örgütsel çalışma alanında görevlerimiz şunlardır:

1) Örgütsel çalışmamızı gelecekte de, Parti'nin politik çizgisinin gerekleriyle uyumlu hale getirmek;

2) Örgütsel önderliği politik önderliğin düzeyine yükseltmek;

3) Örgütsel önderliğin, Parti'nin politik şiar ve kararlarının uygulanmasını bütünüyle garantilemesini gerçekleştirmek.

*

Yoldaşlar, faaliyet raporumu bitiriyorum.

Rapordan çıkan sonuçlar nedir?

Şimdi artık herkes, başarılarımızın büyük ve olağanüstü olduğunu kabul ediyor. Ülke nispeten kısa bir sürede sanayileşme ve kolektifleştirme yoluna sokuldu. Birinci Beş Yıllık Plân başarıyla gerçekleştirildi. Bu, bir gurur duygusu yaratıyor ve fonksiyonerlerimizde kendi gücüne inancı güçlendiriyor.

Bu tabii ki iyi. Ama başarıların bazen olumsuz yönleri de vardır. Başarılar bazen, eğer kendi başlarına bırakılacak olursa her şeyi bozabilecek belirli tehlikeler üretiyor. Örneğin bu başarıların bazı yoldaşlarımızın başını döndürmesi tehlikesi vardır. Bilindiği gibi bu tür şeyler bizde oldu. Başarı sarhoşluğuna kapılmış bazı yoldaşlarımızın, iyice kibirlenerek, kendilerini böbürlenmelerle sersemleştirmeleri tehlikesi vardır: "Bizim için artık herşey çocuk oyuncağıdır", "Herkesin hakkından kolayca gelebiliriz" vs. Bu asla olanaksız değildir, yoldaşlar. Bu tür ruh halinden daha tehlikeli bir şey yoktur, çünkü bu, Parti'yi silahsızlandırır ve saflarını demobilize eder. Partimizde bu tür ruh halleri egemen olursa, tüm başarılarımızın yok olması tehlikesiyle karşı karşıya kalabiliriz.

Elbette, Birinci Beş Yıllık Plân'ı başarıyla uyguladık. Bu doğru. Ama bununla, yoldaşlar, mesele bitmiyor ve bitemez. Önümüzde, keza uygulanması, hem de aynı şekilde başarıyla uygulanması gereken İkinci Beş Yıllık Plân duruyor. Plânların zorluklarla mücadele içinde, zorlukları aşma sürecinde uygulandığını biliyorsunuz. Bu, zorlukların

olacağı, zorluklarla mücadelenin de olacağı anlamına geliyor. Molotov ve Kuybişev yoldaşlar size İkinci Beş Yıllık Plân'la ilgili bilgi verecekler. Onların raporlarından, bu muazzam planı gerçekleştirmek için hangi büyük zorlukları aşmamız gerektiğini göreceksiniz. Yani, Parti sersemletilmemeli, bilakis uyanıklığı geliştirilmelidir, Parti uyuşturulmamalı, bilakis mücadeleye hazır vaziyette tutulmalıdır, Parti silahsızlandırılmamalı, bilakis silahlandırılmalıdır. Parti demobilize edilmemeli, bilakis İkinci Beş Yılık Plân'ın gerçekleştirilmesi için seferberlik durumunda tutulmalıdır.

Buradan ilk sonuç çıkıyor: ***Elde edilen başarılara kapılmamak ve kibirlenmemek.***

Doğru yol gösterici bir Parti çizgisine sahip olduğumuz ve bu çizgiyi hayata geçirmek için kitleleri örgütlemeyi bildiğimizden başarı kazandık. Söylemeye gerek yok ki, bu koşullar olmaksızın şimdi sahip olduğumuz ve haklı olarak gurur duyduğumuz başarılara sahip olamazdık. Fakat doğru bir çizgiye sahip olmak ve onu uygulamayı bilmek — bu, iktidardaki partilerin yaşamında çok büyük bir nedrettir.

Çevremizdeki ülkelere bakın: Doğru bir çizgiye sahip olan ve onu uygulayan çok iktidar partisi bulabilecek misiniz? Aslında bu tür partiler şimdi dünyanın hiçbir yerinde yok, çünkü hepsi perspektifsiz yaşıyor, krizin kaosu içinde yolunu şaşırmış dolanıyor ve kendilerini bataklıktan çıkarmanın yolunu göremiyorlar. Yalnızca bizim Partimiz hangi hedefe yöneldiğini biliyor ve davasını başarıyla ileriye götürüyor. Partimiz bu üstünlüğünü neye borçludur? Marksist bir parti, Leninist bir parti olmasına borçludur. Çalışmasında Marx'ın, Engels'in, Lenin'in öğretisini kendine kılavuz edinmesine borçludur. Bu öğretiye sadık kaldığımız müddetçe, bu pusulaya sahip olduğumuz müddetçe çalışmamızda başarılı olacağımıza kuşku yoktur.

Batıda belli devletlerde Marksizmin artık yok olduğu iddia ediliyor. Onu, faşizm denen, burjuva-milliyetçi akımın yok ettiği iddia ediliyor. Bu tabii ki saçmalıktır. Ancak tarih bilmeyen kişiler böyle

konuşabilir. Marksizm, işçi sınıfının yaşamsal çıkarlarının bilimsel ifadesidir. Marksizmi yok etmek için işçi sınıfını yok etmek gerekir. Ama işçi sınıfı yok edilemez. Marksizm sahneye çıkalı 80 yıldan fazla oluyor. Bu süre içinde düzinelerce ve yüzlerce burjuva hükümeti Marksizmi yok etmeye çalıştı. Peki sonuç? Burjuva hükümetler geldi ve gitti, Marksizm ise kaldı. *(Şiddetli alkışlar.)* Dahası! Marksizm, dünyanın altıda birinde tam zaferi kazanmayı başardı, hem de Marksizmin kesin olarak yok edildiği sanılan ülkede zafer kazandı. *(Şiddetli alkışlar.)* Tüm diğer ülkelerde, faşizm ülkelerinde de, dört yıldan beri kriz ve işsizlik hüküm sürerken, Marksizmin tam zafer kazandığı ülkenin, şimdi dünyada kriz ve işsizlik tanımayan tek ülke oluşu bir rastlantı sayılamaz. Hayır, yoldaşlar, bu bir rastlantı değildir. *(Sürekli alkışlar.)*

Evet, yoldaşlar, başarılarımızı, Marx, Engels, Lenin'in bayrağı altında çalışmış ve mücadele etmiş olmamıza borçluyuz.

Buradan ikinci sonuç çıkıyor: ***Marx, Engels, Lenin'in yüce bayrağına sonuna dek sadık kalmak.*** *(Alkışlar.)*

SSCB işçi sınıfının gücü yalnızca, mücadelelerde sınanmış Leninist bir partiye sahip olmasında yatmıyor. Ayrıca onun gücü yalnızca, milyonluk emekçi köylü kitleleri tarafından desteklenmesinde yatmıyor. Onun gücü, dünya proletaryası tarafından da desteklenmesinde ve ondan yardım görmesinde yatıyor. SSCB işçi sınıfı dünya proletaryasının bir parçası, onun öncü müfrezesidir, ve bizim cumhuriyetimiz dünya proletaryasının bir yaratısıdır. Şuna hiç kuşku olamaz: Eğer kapitalist ülkelerin işçi sınıfının desteğine sahip olmasaydı, o zaman iktidarı koruyamazdı, o zaman sosyalist inşa için koşulları yaratamazdı — yani şimdi gösterdiği başarıları gösteremezdi. SSCB işçi sınıfının kapitalist ülkelerin işçileriyle uluslararası bağları, SSCB işçilerinin tüm ülkelerin işçileriyle kardeşçe ittifakı —Sovyetler Cumhuriyeti'nin gücünün ve iktidarının temel direklerinden biridir. Batıda işçiler, SSCB işçi sınıfının dünya proletaryasının hücum tugayı olduğunu söylüyorlar. Bu çok iyi. Bu, dünya proletaryasının gelecekte de, SSCB işçi sınıfını gücü ve olanakları ölçüsünde desteklemeye

hazır olduğu anlamına geliyor. Ama bu bize büyük görevler yüklüyor. Bu, çalışmamızla, tüm ülkelerin proleterlerinin hücum tugayı şeref ünvanını haklı çıkarmak zorunda olduğumuz anlamına geliyor. Bu bizi, sosyalizmin ülkemizde kesin zaferi için, sosyalizmin tüm ülkelerde zaferi için daha iyi çalışmakla, daha iyi mücadele etmekle yükümlendiriyor.

Buradan üçüncü sonuç çıkıyor: ***Proletarya enternasyonalizmi davasına, tüm ülkelerin proleterlerinin kardeşçe ittifakı davasına sonuna dek bağlı kalmak.*** *(Alkışlar.)*

Sonuçlar bunlardır.

Yaşasın Marx, Engels, Lenin'in yüce yenilmez bayrağı! *(Tüm salonda şiddetli, sürekli alkış. Parti Kongresi Stalin yoldaşa tezahüratta bulunuyor. Salonda bulananlar "Enternasyonal"i söylüyor. "Enternasyonal"in söylenmesinden sonra tezahürat yeni bir güçle başlıyor. Sesler:* "Hurra Stalin!", "Yaşasın Stalin!", "Yaşasın Parti MK'sı!")

KAPAYIŞ KONUŞMASI YERİNE

Yoldaş! Parti Kongresi'ndeki tartışma, denebilir ki, Parti politikasının tüm sorunlarında yönetici Parti fonksiyonerlerimizin görüşlerinin tam birliğini gösterdi. Bildiğiniz gibi faaliyet raporuna karşı eleştiri getirilmedi. Yani Partimiz saflarında olağanüstü bir ideolojik-politik ve örgütsel birlik kendini gösterdi. *(Alkışlar.)* Sormak gerekiyor: Bundan sonra bir kapayış konuşmasına gerek var mı? Böyle bir gereklilik olmadığına inanıyorum. Bu nedenle kapayış konuşmasından sarfınazar etmeme izin verin. *(Şiddetli tezahürat, delegeler ayağa kalkar, gök gürültüsü gibi hurra sesleri. Ortak bağırmalar:* "Yaşasın Stalin!" *Delegeler ayakta "Enternasyonal"i söyler. "Enternasyonal" söylendikten sonra tezahürat yeniden başlar. Hurra sesleri. Sesler:* "Yaşasın Stalin!", "Yaşasın MK!")

"Pravda" No. 31,
1 Şubat 1934

KREMLİN SARAYI'NDA KIZIL ORDU AKADEMİLERİ MEZUNLARI ÖNÜNDE KONUŞMA

4 Mayıs 1935

Yoldaşlar! Son zamanlarda gerek inşa alanında, gerekse de yönetim alanında büyük başarılar elde ettiğimiz reddedilemez. Bununla bağıntılı olarak bizde yöneticilerin kazanımlarından, önderlerin kazanımlarından fazlasıyla söz ediliyor. Tüm, neredeyse tüm kazanımlarımız onlara mal ediliyor. Bu tabii ki isabetsiz ve yanlıştır. Önemli olan yalnızca liderler değildir. Ancak bugün bu konuda konuşmak istemiyorum. Kadrolar üzerine, genel olarak kadrolar üzerine ve özel olarak Kızıl Ordu kadroları üzerine bir kaç söz söylemek istiyorum.

Eski zamanın mirası olarak teknik açıdan geri ve neredeyse dilenci kadar yoksul, ve harap olmuş bir ülke aldığımızı biliyorsunuz. Dört yıl süren emperyalist savaşla harap olmuş, üç yıl süren iç savaşla bir kez daha harap olmuş, yarı cahil bir nüfusa, düşük tekniğe, minik köylü çiftlikleri denizinde boğulan tek tük sanayi vahalarıyla bir ülke — geçmişten miras olarak bize kalan ülke buydu. Görev bu ülkeyi ortaçağın ve cahilliğin yolundan, modern sanayi makineleştirilmiş tarım rayına geçirmekten ibaretti. Gördüğünüz gibi büyük ve zor bir

görev. Sorun şöyleydi: ***Ya*** bu görevi kısa süre içinde çözeriz ve sosyalizmi ülkemizde sağlamlaştırırız ***ya da*** çözemeyiz ve o zaman teknik açıdan zayıf ve kültürel olarak geri ülkemiz bağımsızlığını yitirir ve emperyalist güçlerin oyun topu haline gelir.

Ülkemiz o zaman, teknik alanda en kötü eksiklik dönemini geçiriyordu. Sanayi için makine eksikti. Tarım için makine yoktu. Ulaşım için makine yoktu. O olmaksızın ülke sanayisinde dönüşümün düşünülemeyeceği, ilksel teknik temel eksikti. Bu temelin yaratılması için yalnızca münferit önkoşullar vardı. Birinci sınıf bir sanayi yaratılmak zorundaydı. Bu sanayi, yalnızca sanayiyi değil, bilakis tarımda ve demiryollarımızda teknik olarak yeniden örgütlenmeye göre ayarlanmalıydı. Ama bunun için özveride bulunmak ve herşeyde katı bir tasarrufa yönelmek gerekiyordu; bir sanayinin yaratılması için gerekli olanakları biriktirmek için gerek okullarda olduğu gibi beslenmede gerekse de manifaktür mallarında tasarruf yapmak gerekiyordu. Teknik alanda eksikliğin aşılması için başka bir yol yoktu. Bunu bize Lenin öğretti, ve biz bunda Lenin'in izinden yürüdük.

Böylesine büyük ve zor bir meselede hep başarı ve üstelik hızlı başarı beklenemeyeceği açıktır. Böyle bir meselede başarı ancak bir kaç yıl sonra elde edilebilir. Bu nedenle ilk başarısızlıkları aşmak ve kendi saflarında yalpalamalara ve cesaretsizliklere izin vermeksizin, şaşmadan büyük hedefe doğru ilerlemek için güçlü sinirlerle, Bolşevik kararlılık ve inatçı sabırla silahlanmak gerekiyordu.

Bu meseleyi tam da böyle yürüttüğümüzü biliyorsunuz. Ama bütün yoldaşlarımız yeterince güçlü sinirlere, yeterince sabıra ve kararlılığa sahip değillerdi. Yoldaşlarımız arasında daha ilk zorluklardan sonra ricat borusunu çalmaya başlayanlar çıktı. Atasözü şöyle der: "Eskileri karıştıran, kötü bir arkadaştır". Bu tabii ki doğru. Ama insan bir belleğe sahiptir ve çalışmamızın sonuçları özetlenirken ister istemez geçmiş anımsanıyor. *(Salonda gülüşmeler).* Zorluklardan ürküp gerileyen ve Parti'yi ricata çağırmaya başlayan yoldaşlarımız vardı. Bunlar şöyle diyordu: "Sanayileşmenizi ve kolektifleştirmenizi ne yapalım, makinelerinizi ve yüksek fırın sanayinizi, traktörlerinizi,

biçerdöğerlerinizi, otomobillerinizi ne yapalım? Daha fazla manifaktür malları sağlasanız, kitle gereksinim maddeleri üretimi için daha fazla hammadde satın alsanız ve insanların yaşamını güzelleştiren o ufak tefek şeylerden daha fazlasını verseniz, daha iyi edersiniz. İçinde bulunduğumuz gerilikte bir sanayinin, ve üstelik birinci sınıf bir sanayinin yaratılması — bu tehlikeli bir düştür."

Elbette, katı tasarrufla sağladığımız ve sanayimizi yaratmak için harcadığımız 3 milyar Ruble dövizi hammadde ithalatı ve kitle gereksinim maddeleri üretiminin yükseltilmesi için kullanabilirdik. Bu da bir tür "plân"dır. Fakat böyle bir "plân"da ne maden sanayine, ne makine yapımına, ne de traktörlere ve otomobillere, ne uçaklara ve tanklara sahip olabilirdik. Dış düşmanlar karşısında savunmasız kalırdık. Ülkemizde sosyalizmin temellerini sarsardık. İç ve dış burjuvazinin tutsakları olurduk.

İki plân arasında seçim yapmak gerektiği açıktı: Sosyalizmin yenilgisine yol açacak olan ve açmak zorunda olan ricat plânıyla ülkemizde sosyalizmin zaferine yol açan ve bildiğiniz gibi artık açmış olan saldırı plânı arasında.

Biz saldırı plânını seçtik ve Leninist yolda ilerledik, bu arada yalnızca burunlarının ucunu şöyle böyle gören, buna karşılık ülkemizin önündeki geleceğe, ülkemizde sosyalizmin geleceğine gözlerini kapatan kişiler olarak bir kenara ittik.

Ancak bu yoldaşlar kendilerini her zaman eleştiriyle ve pasif direnişle sınırlamadılar. Bizi, Parti içinde Merkez Komitesine karşı bir ayaklanma başlatmakla tehdit ettiler. Daha da fazlası: Bazılarımızı kurşunla tehdit ettiler Anlaşılan bizi ürküteceklerine ve Leninist yolda döndüreceklerine güvendiler. Bu kişiler, anlaşılan, biz Bolşeviklerin özel türde insanlar olduğumuzu unuttular. Bolşeviklerin ne zorluklardan ne de tehditlerden korktuklarını unuttular. Bizim, mücadelede korku tanımayan ve kabul etmeyen büyük Lenin'in, liderimizin, öğretmenimizin, babamızın elinden çıktığımızı unuttular. Bolşeviklerin, düşmanlar ne kadar güçle gürültü koparırsa ve muhalif-

ler Parti içinde ne kadar isteriye düşerse, o kadar fazla yeni mücadeleler için yanıp tutuştuklarını ve o kadar şiddetle ileriye atıldıklarını unuttular.

Leninist yoldan ayrılmayı düşünmediğimiz kendiliğinden anlaşılıyor. Daha da fazlası, kesin olarak bu yola girdikten sonra, yoldan her türlü engelleri kaldırarak daha da şiddetle ilerledik. Doğal olarak yolda ilerlerken bu yoldaşlardan bazılarının böğrüne darbe indirmek zorunda kaldık. Ama bu konuda yapılabilecek bir şey yok. Bunda benim de yardımcı olduğumu itiraf etmek zorundayım. *(Şiddetli alkış, Hurra sesleri.)*

Evet, yoldaşlar, ülkemizin sanayileşmesi ve kolektifleştirilmesi yolunda emin ve hedef gözeterek yürüdük. Ve şimdi, bu yolu artık geride bıraktığımız söylenebilir.

Şimdi artık herkes, bu yolda muazzam başarılar elde ettiğimizi kabul ediyor. Şimdi herkes, güçlü ve birinci sınıf bir sanayiye, güçlü ve makineleşmiş bir tarıma, gelişme ve yükselme halinde olan bir ulaştırmacılığa örgütlü ve teknik olarak mükemmel donatılmış bir Kızıl Ordu'ya sahip olduğumuzu kabul ediyor.

Bu, teknik alanda eksiklik dönemini artık esas olarak aştığımız anlamına geliyor.

Ama teknik alanda eksiklik döneminin aşılmasından sonra, yeni bir döneme, tekniğe egemen olmayı ve onu ilerletmeyi bilen, böyle ifade etmek istiyorum, insan alanında, kadro alanında, işgücü alanında eksiklik dönemine girdik. Fabrikalara, işletmelere, Kolektif çiftliklere, Sovyet çiftliklerine, ulaşıma, orduya sahip olmamız, bütün bunlar için tekniğin mevcut olması, ama teknikten en üst derecede yararlanmak için gerekli olan yeterli deneyime sahip kişilerin eksik olması sözkonusudur. Eskiden: "Her şeyi teknik belirler", diyorduk. Bu şiar bize, teknik alanda eksiklikleri sona erdirmemiz ve tüm faaliyet dallarında işçilerimizin birinci sınıf teknikle donanımı için en geniş teknik temeli yaratmamız açısından yardımcı oldu. Bu çok iyi. Ama bu hiç de yeterli değildir. Tekniği harekete geçirmek ve ondan sonuna dek yararlanmak için, bu tekniğe egemen olan insanlara ihtiyaç vardır, bu tekniği öğrenme ve usulüne uygun kullanma yeteneğine sahip kadrolara gereksinim vardır. Ona egemen insanlar yoksa, bir teknik ölüdür. Başında tekniğe egemen olmuş insanların bulunduğu bir teknik, mucizeler gerçekleştirebilir ve gerçekleştirmek zorundadır. Birinci sınıf işletmelerimizde, fabrikalarımızda, Sovyet ve Kolektif çiftliklerimizde, ulaşımımızda, Kızıl Ordumuzda bu tekniğin üstesinden gelme yeteneğine sahip yeterli sayıda kadrolarımız bulunsaydı, o zaman ülkemiz bugünkünden üç kat, dört kat daha büyük verim elde edebilirdi. Şimdi ağırlığın insana, tekniğe egemen olabilecek kadrolara, fonksiyonerlere verilmesinin nedeni budur. Artık arkamızda bıraktığımız bir dönemi, teknik alanda eksiklik dönemini karakterize eden, eski "Herşeyi teknik belirler" şiarının yerine şimdi yeni bir şiarın, ***"Herşeyi kadrolar belirler"*** şiarının konmasının nedeni budur. Temel mesele şimdi budur.

Bu yeni şiarın büyük öneminin bizde kavrandığı ve tam olarak anlaşıldığı söylenebilir mi? Bunu söyleyemem. Aksi halde pratiğimizde sıkça gözlemlediğimiz gibi, insanlara, kadrolara, işgücüne karşı o inanılmaz davranışlar olmazdı. "Herşeyi kadrolar belirler" şiarı, yöneticilerimizin, hangi alanda çalışırlarsa çalışsınlar "küçük" ve "büyük" işgücümüze karşı en titiz davranışı sergilemelerini; onlara özenle bakmalarını; desteğe ihtiyaç duyduklarında onlara yardım etmelerini; ilk başarılarını elde ettiklerinde onları cesaretlendirmelerini onları terfi ettirmelerini vs. gerektirir. Fakat pratikte elemanlara karşı bir dizi gaddarca bürokratik ve neredeyse inanılmaz davranış örnekleri görüyoruz. Bu da aslında insanların, onları tanımak ve ancak tanıdıktan sonra ona görev vermek yerine, satranç figürleri gibi kullanıldıklarını açıklıyor. Makinelerin değerini bilme ve işletmelerde fabrikalarda teknik donanımın durumunu rapor etme öğrenildi. Ama aynı hevesle, belirli bir dönemde ne kadar insan eğittiğimiz ve kendilerini geliştirmeleri, çalışma içinde çelikleşmeleri için onlara nasıl yardımcı olduğumuz hakkında bilgi veren tek bir örnek tanımıyorum. Bu neyle açıklanabilir? Bu, bizde henüz insanların değerinin bilinmesi, işgücünün değerinin bilinmesi,

kadroların değerinin bilinmesinin öğrenilmediğiyle açıklanabilir.

Bir süre sürgünde yaşadığım Sibirya'dan bir örnek anımsıyorum. İlkbahardaydı, sel zamanında. Kudurmuş, güçlü nehir tarafından sürüklenip götürülmüş odunları toplamak için otuz adam nehire gitmişti. Akşam köye geri geldiler, ama bir arkadaş eksikti. Otuzuncu adamın nerde olduğuna ilişkin soruya, kayıtsızca, otuzuncu adamın "orada kaldığı" yanıtını verdiler. "Ne demek orada kaldı?" sorumu ise aynı kayıtsızlık içinde yanıtladılar: "Daha soracak ne var, boğuldu işte." Ve aynı anda içlerinden biri aceleyle bir yere yöneldi ve: "Kısrağa su vermek gerek" dedi. Hayvana insandan daha çok değer verdiklerine ilişkin suçlamama, birisi, diğerlerinin genel onayı altında şöyle yanıt verdi: "İnsan neden önemli olsun? İnsan hep yapabiliriz. Ama bir kısrak… bir kısrak yapmayı dene bakalım". *(Salonda genel hareketlilik).* İşte size belki önemsiz, ama çok karakteristik bir eğilim. Bana öyle geliyor ki, bazı yöneticilerimizin insana karşı, kadrolara karşı kayıtsız tutumu ve insanlara değer vermeyi başaramaması, uzak Sibirya'dan az önce anlatılan küçük hikâyede ifadesini bulan, insanın insana o garip davranışının bir kalıntısıdır.

Bu nedenle yoldaşlar, insan eksikliğini aşmak ve ülkemizin, tekniği ilerletme ve harekete geçirme yeteneğine sahip kadrolara yeterli sayıda sahip olmasını sağlamak istiyorsak, öncelikle insanlara değer vermeyi, kadrolara değer vermeyi, ortak davamıza yararlı olma yeteneğine sahip her işgücüne değer vermeyi öğrenmemiz gerekiyor. Dünyada var olan tüm değerli sermayeler arasında, en değerli ve belirleyici sermayenin insanlar, kadrolar olduğu nihayet kavranmalıdır. Bugünkü koşullarımız altında, "her şeyi kadroların belirlediği" kavranmalıdır. Sanayide, tarımda, ulaşımda, orduda iyi ve sayısız kadrolara sahip olursak, o zaman ülkemiz yenilmez olur. Bu tür kadrolarımız olmazsa, o zaman iki ayağımız da aksayacaktır.

Konuşmanın sonunda, Kızıl Ordu Akademisi mezunlarının sağlığı ve başarısının şerefine bir söz söylememe izin verin! Ülkemiz savunmasının örgütlenmesi ve yönetiminde size başarılar diliyorum!

Yoldaşlar! Yüksek okulu bitirdiniz ve ilk çelikleşmenizi orada sağladınız. Fakat okul, yalnızca bir önbasamaktır. Kadroların gerçek çelikleşmesi canlı çalışmada, okul dışında, zorluklarla mücadele içinde zorlukların aşılmasında gerçekleşir. Yoldaşlar, yalnızca zorluklardan korkmayan, zorluklardan kaçmayan, tersine onları aşmak ve ortadan kaldırmak için zorlukların karşısına dikilen kadroların iyi olduğunu unutmayın. Yalnızca zorluklarla mücadele içinde gerçek kadrolar hazırlanır. Ve ordumuz gerçekten çelikleşmiş yeterli miktarda kadroya sahip olduğunda yenilmez hale gelecektir.

Sağlığınıza yoldaşlar! *(Tüm salonda şiddetli alkış. Herkes ayağa kalkıyor ve Stalin yoldaşa yüksek Hurra sesleriyle tezahürat yapıyor.)*

STAHANOVCULARIN BİRİNCİ BİRLİK DANIŞMA TOPLANTISI'NDA KONUŞMA

17 Kasım 1935

1— STAHANOV HAREKETİ'NİN ÖNEMİ

Yoldaşlar! Stahanovcular üzerine burada, bu danışma toplantısına kadar çok ve iyi konuşuldu, ki aslında bana söyleyecek çok az şey kalıyor. Buna rağmen bir kez kürsüye çağrıldığıma göre herhalde bir kaç söz söylemek zorundayım.

Stahanov Hareketi, erkek ve kadın işçilerin sıradan bir hareketi olarak değerlendirilmemelidir. Stahanov Hareketi, erkek ve kadın işçilerin sosyalist inşamızın tarihine en şanlı yapraklardan biri olarak geçecek bir harekettir.

Stahanov Hareketi'nin önemi nerede yatmaktadır?

Öncelikle sosyalist yarışmanın yeni bir yükselişini, sosyalist yarışmanın yeni bir, daha yüksek bir aşamasını ifade etmesinde yatmaktadır. Neden yeni, neden daha yüksek bir aşama? Sosyalist yarışmanın ifadesi olarak Stahanov Hareketi, sosyalist yarışmanın eski aşamasında üstün bir biçimde farklı olduğu için. Önceden, yaklaşık üç yıl önce, sosyalist yarışmanın ilk aşamasında, sosyalist yarışma,

yeni teknikle mutlaka bağıntılı değildi. Evet, aslında o zaman neredeyse hiç yeni tekniğimiz de yoktu. Fakat sosyalist yarışmanın şimdiki aşaması, Stahanov Hareketi, tersine yeni teknikle mutlaka bağıntılıdır. Yeni, daha yüksek teknik olmaksızın Stahanov Hareketi düşünülemez. Önümüzde dallarının tekniğine tüm kapsamıyla egemen olmuş, onun üstesinden gelmiş ve ilerletmiş olan, Stahanov, Bussigin, Smetanin, Krivonos, Pronin, Vinogradovas gibi yoldaşlar ve bir çok başkaları, yeni insanlar, erkek ve kadın işçiler duruyor. Üç yıl önce bizde bu tür insanlar hiç ya da neredeyse hiç yoktu. Bunlar yeni, özel insanlardır.

Devamla. Stahanov Hareketi, şimdiki teknik normları aşmayı, mevcut tasarlanmış kapasiteleri aşmayı, mevcut üretim ve bilançolarını aşmayı hedefleyen bir erkek ve kadın işçi hareketidir. Aşılması diyorum, çünkü bu normlar günümüz için, yeni insanlarımız için artık eskimiştir. Bu hareket teknik üzerine eski anlayışları bir kenara itiyor, eski teknik normlardan tasarlanmış eski kapasitelerden kopuyor, eski üretim plânlarını bir kenara itiyor ve yeni, daha yüksek teknik normların, kapasitelerin ve üretim plânlarının konmasını talep ediyor. O, sanayimizde bir devrim gerçekleştirmekle yükümlüdür. Tam da bu yüzden Stahanov Hareketi'nin esası son derece devrimcidir.

Burada, yeni, daha yüksek teknik normların ifadesi olarak Stahanov Hareketi'nin, yalnızca sosyalizmin verebileceği, kapitalizmin veremeyeceği o yüksek emek üretkenliğine bir örnek teşkil ettiği daha önce söylendi. Bu tamamen doğrudur. Kapitalizm feodalizmi neden parçaladı ve aştı? Çalışma verimliliğinin daha yüksek normlarını yarattığı için, topluma, feodal düzenle karşılaştırılamayacak kadar çok ürün elde etme olanağı sunduğu için. Toplumu daha zengin yaptığı için. Sosyalizm kapitalist ekonomik sistemi neden mutlaka yenebilir, yenmek zorundadır ve yenecektir? Çalışmada kapitalist ekonomi sistem daha yüksek verim, daha yüksek bir emek üretkenliği yaratabileceği için. Topluma kapitalist ekonomik sisteminden daha fazla ürün sunabileceği ve toplumu daha zengin yapabileceği için.

Bazıları sosyalizmin, yoksul bir yaşam temelinde insanların belirli bir şekilde maddi olarak eşit kılınmasıyla sağlamlaştırılabileceğine inanıyorlar. Bu doğru değildir. Bu sosyalizm hakkında küçük-burjuva bir düşüncedir. Gerçekte sosyalizm yalnızca kapitalizm altında olduğundan daha yüksek bir emek üretkenliği temelinde, maddelerinin ve her türlü gereksinim maddelerinin bolluğu temelinde, toplumun tüm üyeleri için varlıklı ve kültürlü bir yaşam temelinde zafer kazanabilir. Ama sosyalizmin bu hedefe ulaşması ve Sovyet toplumumuzu en varlıklı toplum haline getirmesi için, ülkemizde en gelişmiş kapitalist ülkelerin emek verimliliğini aşan bir emek üretkenliğine ihtiyacımız vardır. Başka türlü besin maddeleri ve her türlü gereksinim maddeleri bolluğu düşünülemez. Stahanov Hareketi'nin önemi, yetersiz oldukları için eski teknik normlardan kopan, gelişmiş kapitalist ülkelerin çalışma verimliliğini bir dizi örnekte aşan ve böylece ülkemizde sosyalizmi daha da sağlamlaştırmak ve ülkemizi en varlıklı ülke haline getirmek için pratik olanağı açan bir hareket olmasından ibarettir.

Fakat Stahanov Hareketi'nin önemi bununla bitmez. Onun önemi ayrıca, sosyalizmden komünizme geçişin koşullarını hazırlamasından ibarettir.

Sosyalizmin ilkesi, sosyalist toplumda herkesin yeteneğine göre çalışması ve gereksinimine göre değil, toplum için harcadığı emeğe göre tüketim araçları elde etmesinden ibarettir. Bu, işçi sınıfının kültürel ve teknik düzeyinin hâlâ yeterince yüksek olmadığı, kafa ve kol emeği arasındaki çelişkinin hâlâ sürdüğü, emek üretkenliğinin, bir tüketim araçları bolluğu yaratmak için hâlâ yeterince yüksek olmadığı, bundan dolayı toplumun tüketim araçlarını, toplumun üyelerinin gereksinimlerine göre değil, toplum için harcadıkları emeğe göre paylaştırmak zorunda olduğu anlamına gelir.

Komünizm daha üst bir gelişme aşamasını temsil eder. Komünizmin ilkesi, komünist toplumda herkesin yeteneğine göre çalışmasından ve tüketim araçları harcadıkları emeğe göre değil, bilakis kültürel olarak gelişmiş bir insan olarak sahip oldukları gereksinimlere göre elde etmelerinden ibarettir. Bu, işçi sınıfının kültürel ve teknik düzeyinin kafa ve kol emeği arasındaki çelişkinin zeminini ortadan kaldırmak için yeterince yükseldiği, kafa ve kol emeği arasındaki çelişkinin artık kaybolduğu ve emek üretkenliğinin tüketim araçlarını bol miktarda garantileyecek kadar yüksek bir düzeye ulaştığı, bundan dolayı toplumun bu tüketim araçlarını üyelerinin gereksinimine göre paylaştırma olanağına sahip olduğu anlamına gelir.

Bazıları, kafa ve kol emeği arasındaki çelişkinin kaldırılmasının, mühendislerin ve teknisyenlerin, kafa işçilerinin, kültürel ve teknik düzeyinin orta nitelikte işçilerin düzeyine düşürülmesi temelinde, kol ve kafa işçilerinin belirli bir kültürel ve teknik eşitlenmesiyle sağlanabileceğine inanıyorlar. Bu tamamen yanlıştır. Yalnızca küçük-burjuva gevezeler komünizm hakkında böyle düşünebilirler. Gerçekte kafa ve kol emeği arasındaki çelişkinin kaldırılması, yalnızca işçi sınıfının kültürel ve teknik düzeyinin mühendislerin ve teknisyenlerin düzeyine çıkarılmasıyla sağlanabilir. Bunun gerçekleşemeyeceğine inanmak gülünç olurdu. Ülke üretici güçlerinin kapitalizmin zincirlerinden kurtulmuş olduğu, emeğin sömürü boyunduruğundan kurtulmuş olduğu, iktidarın işçi sınıfının elinde bulunduğu ve genç işçi sınıfı kuşağının yeterli bir teknik eğitim edinmek için her türlü olanağa sahip olduğu Sovyet toplumu koşullarında bu kesinlikle gerçekleştirilebilir. Düşünsel ve bedensel emek arasındaki çelişkinin temellerini yalnızca işçi sınıfının böylesi bir kültürel ve teknik gelişminin ortadan kaldırabileceğinden, yalnızca onun sosyalizmden komünizme geçişe başlamak için gerekli olan yüksek emek üretkenliğini ve tüketim araçları bolluğunu garanti edebileceğinden kuşku duymak için hiç bir neden yoktur.

Stahanov Hareketi bu bağlantıda, ülkemiz işçi sınıfının böylesi bir kültürel ve teknik gelişiminin ilk —gerçi henüz zayıf—, ama yine de eğilimlerini içinde saklamasıyla önem kazanıyor.

Gerçekten de, Stahanovcu yoldaşlara yakından bakın. Ne tür insanlardır bunlar? Bunlar temel olarak genç ve orta yaşlarda erkek ve kadın işçilerdir, çalışmada kusursuzluk ve dakiklik örneği olan,

çalışmada zaman faktörünün değerini bilen ve zamanı yalnızca dakikalara göre değil, bilakis hatta saniyelere göre bile ölçmeyi öğrenmiş olan teknik açıdan donanımlı kültür insanlarıdır. İçlerinden çoğu, teknik minimum denen sınavı verdiler ve teknik eğitimlerini mükemmelleştirmeyi sürdürüyorlar. Bazı mühendislerin, teknisyenlerin ve yöneticilerin tutuculuğuna ve hareketsizliğine sahip değiller; cesaretle ilerliyorlar, eskimiş teknik normları kırıyorlar ve yeni, daha yüksek normlar yaratıyorlar, sanayimizin yöneticileri tarafından tasarlanan çalışma verimliliğini ve ekonomi plânlarını düzeltiyorlar, mühendisleri ve teknisyenleri sürekli tamamlıyor ve düzeltiyorlar, onları sıkça aydınlatıyorlar ve ilerletiyorlar; çünkü onlar, branşlarının tekniğine tamamen egemen olan ve teknikten mümkün olan en yüksek verimi almayı bilen insanlardır. Bugün henüz az Stahanovcu var, ama yarın bunların bugünkünden on kat fazla olacaklarından kim kuşku duyabilir? Stahanovcuların sanayimizde yenileştiriciler oldukları, Stahanov Hareketi'nin sanayimizin geleceğini temsil ettiği, işçi sınıfının gelecek kültürel ve teknik gelişiminin embriyonun içinde barındırdığı, sosyalizmden komünizme geçiş için ve düşünsel emekle bedensel emek arasındaki çelişkinin ortadan kaldırılması için gerekli olan emek üretkenliğinin o en yüksek verimine ulaşılabilecek yolu bize açtığı aşikâr değil midir?

Sosyalist inşamız için Stahanov Hareketi'nin anlamı budur yoldaşlar.

Stahanov ve Bussigin, eski teknik normları kırmaya yöneldiklerinde, Stahanov Hareketi'nin bu yüksek önemini düşünmüşler miydi? Tabii ki hayır. Onların kendi sorunları vardı — fabrikalarının üretim düşüşünü telafi etmeye ve ekonomik plânı aşmaya çabalıyorlardı. Ama bu hedefe ulaşmak için, eski teknik normlardan kopmaları ve gelişmiş kapitalist ülkelerin çalışma verimliliğini aşan yüksek bir çalışma verimliliği geliştirmeleri gerekiyordu. Fakat bu durumun Stahanovcuların hareketinin muazzam tarihsel önemini biraz bile azaltabileceğini sanmak gülünç olurdu.

Aynı şey, 105 yılında ülkemizde ilk kez İşçi Milletvekilleri Sov-

yeti'ni örgütleyen işçiler için de söylenebilir. Tabii ki onlar, İşçi Milletvekilleri Sovyeti'nin, Sovyet düzeninin temelini oluşturacağını düşünmüyorlardı. Onlar İşçi Milletvekilleri Sovyeti'ni oluşturarak yalnızca kendilerini Çarizme karşı, burjuvaziye karşı savunuyorlardı. Ancak bu durum, 1905 yılında Leningrad ve Moskovalı işçiler tarafından başlatılan İşçi Milletvekilleri Sovyeti hareketinin sonuç olarak kapitalizmin yıkılmasına ve dünyanın altıda birinde sosyalizmin zaferine yol açtığı reddedilmez gerçeğiyle en ufak biçimde çelişmez.

2— STAHANOV HAREKETİ'NİN KÖKLERİ

Şimdi Stahanov Hareketi'nin beşiğindeyiz, kaynaklarındayız.

Stahanov Hareketi'nin bazı karakteristik özelliklerini saptamak yerinde olacaktır.

Bu hareketin adeta kendi kendine, neredeyse kendiliğinden, tabandan başlayarak, fabrikalarımız yönetimlerinin herhangi bir baskısı olmaksızın başladığı, öncelikle göze batıyor. Dahası, bu hareket bir ölçüde fabrikalarımız yönetimlerinin iradesine karşın, evet hatta onlarla mücadele içinde ortaya çıktı ve gelişti. Arhangelsk'de bir bıçkıhane işçisi olan Mussinski yoldaşın, ekonomi örgütünden habersiz, kontrol personelinden habersiz yeni, daha yüksek teknik normlar kullandığında hangi sıkıntılara katlanmak zorunda kaldığını, Molotov yoldaş sizlere daha önce anlattı. Stahanov'un durumu daha iyi değildi, çünkü ileriye doğru hareketinde yalnızca yönetim fonksiyonerlerine karşı değil, "yenileştirme"leri nedeniyle ona gülen ve aleyhinde kışkırtmalarda bulunan bazı işçilere karşı da direnmek zorundaydı. Bussigin'e gelince, "yenileştirmeler"inin kefaretini az kalsın işyerini yitirerek ödemiş olacağı ve yalnızca bölüm şefi Sokolinski yoldaşın müdahalesi sayesinde fabrikada kalabildiği biliniyor.

Fabrika yönetimlerimizin Stahanov Hareketi'ne herhangi bir etkisi olduysa, bunun Stahanov Hareketi'nden yana değil, ona karşı bir

yöneliş içinde olduğunu görüyorsunuz. Sonuç olarak Stahanov Hareketi tabandan gelen bir hareket olarak ortaya çıktı ve gelişti. Ve tam da kendi kendinin içinden çıktığı için, tam da tabandan geldiği için, o, günümüzün en canlı ve yenilmez hareketidir.

Ayrıca Stahanov Hareketi'nin karakteristik bir özelliğine daha değinmek gerekir. Bu karakteristik özellik, Stahanov Hareketi'nin yavaş yavaş değil, neredeyse örneği görülmemiş bir hızla, kasırga gibi, tüm Birlik'imiz üzerinde yayılmış olmasından ibarettir. Bu mesele neyle başladı? Stahanov kömür çıkarımının teknik normunu, daha fazla değilse bile, en azından beş-altı kat yükseltti. Bussigin ve Smetanin de aynı şeyi yaptılar, biri makine yapımında diğeri ayakkabı sanayiinde, Gazeteler bu gerçekleri yazdı. Ve birden bire Stahanov Hareketi'nin ateşi tüm ülkeyi sardı. Burada olan neydi? Stahanov Hareketi'nin yayılma hızı nereden geliyor? Belki de Stahanov ve Bussigin, Sovyetler Birliği'nin bölgelerinde ve reyonlarında büyük bağlantılara sahip olan büyük örgütçülerdir ve bu hareketi kendileri örgütlediler? Hayır, elbette ki değil! Belki Stahanov ve Bussigin, ülkemizin büyük adamlarından olma iddiasındadırlar ve Stahanov Hareketi'nin kıvılcımını tüm ülkeye kendileri yaydılar? Bu da doğru değildir. Burada Stahanov'u ve Bussigin'i gördünüz. Danışma toplantısında konuştular. Bunlar, Sovyetler Birliği'nin büyük adamları olarak taçlandırılma iddiasında olmayan sıradan ve alçakgönüllü insanlar. Hatta bana öyle geliyor ki, onların beklentilerine karşın, bizdeki gelişme boyutlarından dolayı biraz müteessirler. Ve buna rağmen Stahanov ve Bussigin tarafından tutuşturulan kıvılcım, bütün bu meselenin bir alev haline gelmesi için yeterli olduysa, bu, Stahanov Hareketi'nin önkoşullarının tamamen olgunlaşmış olduğunu gösterir. Yalnızca tamamen olgunlaşmış olan ve tezahür etmek için bir ivme bekleyen bir hareket, yalnızca böyle bir hareket bu kadar hızlı yayılabilir ve bir çığ gibi büyüyebilirdi.

Stahanov Hareketi'nin kendini tamamen olgunlaşmış olarak kanıtlaması neyle açıklanabilir? Böylesine hızlı bir yaygınlığa ulaşmasının nedenleri nerede yatıyor? Stahanov Hareketi'nin kökleri

nelerdir?

Bu nedenler en az dört tanedir:

1) Öncelikle, işçilerin maddi durumunun radikal biçimde iyileştirilmesi Stahanov Hareketi'ne temel olarak hizmet etti. Şimdi daha iyi yaşanıyor yoldaşlar. Şimdi daha mutlu yaşanıyor. Ve mutlu yaşandığında çalışma da daha iyi yürüyor. Yüksek verim normları bu yüzdendir. Çalışmanın erkek ve kadın kahramanları bu yüzdendir. Stahanov Hareketi'nin kökleri öncelikle burada yatıyor. Bizde kriz olsaydı, işsizlik —işçi sınıfının kamçısı— olsaydı, bizde kötü, perişan, mutsuz yaşansaydı, o zaman bizde Stahanov Hareketi olmazdı. *(Alkış).* Proleter devrimimiz, halka yalnızca politik sonuçlarını değil, maddi sonuçlarını da sunabilen dünyada tek devrimdir. Tüm işçi devrimleri arasında, şöyle ya da böyle iktidarı ele geçiren bir tek devrim biliyoruz. Bu Paris Komünü'ydü. Ama uzun süre var olamadı. Gerçi kapitalizmin zincirlerini kırmaya çalıştı, ama kıramadı, ve halka devrimin bereketli maddi sonuçlarını hiç sunamadı. Bizim devrimimiz, yalnızca kapitalizmin zincirlerini kıran ve halka özgürlüğü veren değil, bilâkis halka varlıklı bir yaşam için maddi koşulları da sunabilen tek devrimdir. Devrimimizin gücü ve yenilmezliği burada yatıyor. Tabii ki kapitalistleri kovmak, toprak sahiplerini kovmak, Çarlık ajanlarını kovmak, iktidarı ele geçirmek ve özgürlüğe kavuşmak iyidir. Bu çok iyidir. Ama ne yazık ki tek başına özgürlükle henüz hiçbir şey yapılmış sayılmaz. Eğer ekmek yoksa, tereyağı ve yağ yoksa, giyim maddeleri yoksa eğer konut koşulları kötüyse, o zaman tek başına özgürlük pek bir işe yaramaz. Tek başına özgürlükle yaşamak zordur yoldaşlar. *(Onaylayıcı sesler, Alkış.)* İyi ve mutlu yaşayabilmek için, politik özgürlüğün kazanımları maddi varlıklara tamamlanması gerekir. Devrimimizin karakteristik bir özelliği, halka yalnızca özgürlüğü değil, bilâkis maddi varlıkları ve refah ve kültür dolu bir yaşam sürdürme olanağını da vermesinden ibarettir. Bu nedenle şimdi bizde mutlu yaşanıyor ve tam da bu zeminde Stahanov Hareketi gelişti.

2) Stahanov Hareketi'nin ikinci kaynağı, bizde sömürü olmaması

gerçeğidir. Bizde insanlar sömürücüler için değil, zenginleşmesi için değil, bilakis kendileri için, kendi sınıfları için, kendi toplumları için, iktidarda işçi sınıfının en iyi kişilerinin bulunduğu Sovyet toplumu için çalışıyorlar. Tam da bu yüzden bizde çalışmanın toplumsal değeri vardır, şan ve şeref meselesidir. Kapitalizm altında çalışma özel, kişisel bir karakter taşır. Daha fazla mı yarattın, o zaman daha fazlasını cebine at ve istediğin gibi yaşa. Hiç kimse seni tanımaz ve hiç kimse tanımak istemez. Kapitalistler için çalışıyorsun, onları zenginleştiriyorsun. Başka türlü nasıl olabilir? Sömürücüleri zenginleştirmen için çalıştırılıyorsun. Bunu kabullenmiyorsan, o zaman işsizler safına git ve yaşamını bildiğin gibi güç bela sürdür; biz daha istekli kişiler buluruz. Bu nedenle kapitalizm altında insan emeğine pek değer verilmez. Bu tür koşullar altında bir Stahanov Hareketi'ne yer olamayacağı açıktır. Sovyet sistemi koşulları altında durum farklıdır. Burada çalışan insana değer verilir. Burada sömürücü için değil, bilâkis kendisi için, kendi sınıfı için, toplum için çalışır. Çalışan insan burada kendisini terkedilmiş ve yalnız hissedemez. Tersine çalışan insan bizde kendisini ülkesinin özgür bir vatandaşı, bir ölçüde kamu insanı olarak hisseder. Ve eğer iyi çalışır ve topluma verebileceğini verirse, o zaman o bir emek kahramanıdır, o zaman şanla taçlanır. Stahanov Hareketi'nin yalnızca böylesi koşullar altında ortaya çıkabileceği açıktır.

3) Stahanov Hareketi'nin üçüncü kaynağı olarak, yeni bir tekniğe sahip oluşumuz görülmelidir. Stahanov Hareketi yeni teknikle organik bağ içindedir. Yeni teknik olmaksızın, yeni işletmeler ve fabrikalar olmaksızın, yeni işletme donanımları olmaksızın, bizde Stahanov Hareketi ortaya çıkamazdı. Yeni teknik olmaksızın teknik normlar iki kat ya da üç kat artırılabilir, daha fazla değil. Eğer Stahanovcular teknik normları beş ve altı katına çıkardılarsa, bu onların tamamen yeni tekniğe dayandıkları anlamına gelir. Böylece, ülkemiz sanayileşmesinin, fabrika ve işletmelerimizin yeniden yapılanmasının, yeni tekniği ve yeni işletmelerin varlığının, Stahanov Hareketini ortaya çıkaran nedenlerden biri olduğu sonucu çıkıyor.

4) Ama tek başına yeni teknikle fazla yol alınamaz. Birinci sınıf tekniğe, birinci sınıf işletmelere ve fabrikalara sahip olunabilir, ama bu yeni tekniğe egemen olmayı bilen insanlar yoksa, o zaman teknik yalnızca tek olarak kalır. Yeni tekniğin sonuçlar verebilmesi için, yol göstererek tekniğin önünden yürümeye ve onu ilerletmeye yetenekli insanlar, kadın ve erkek işçi kadroları da var olmalıdır. Stahanov Hareketi'nin ortaya çıkışı ve gelişimi, bizde bu kadroların erkek ve kadın işçiler arasında artık ortaya çıkmış olduğu anlamına geliyor. Yaklaşık iki yıl önce Parti, yeni işletme ve fabrikalar inşa ederek ve işletmelerimizi yeniden donatarak, işin yalnızca yarısını yaptığımızı söylüyordu. Parti o zaman, yeni fabrikaların inşası coşkusunu, onların ustalıkla kullanılması coşkusuyla tamamlamak gerektiğini, yalnızca bu yoldan eserin sonuna dek götürülebileceğini söyledi. Bu iki yıl içinde, bu yeni tekniğe egemen olunmasının ve yeni kadroların yetiştirilmesinin gerçekleştiği açıktır. Şimdi artık bu kadrolara sahip olduğumuz açıktır. Bu kadrolar olmaksızın, bu yeni insanlar olmaksızın, Stahanov Hareketi diye bir şey olamayacağı anlaşılırdır. Erkek ve kadın işçilerin arasından yeni tekniğe egemen olan yeni insanlar böylece, Stahanov Hareketi'ne şekil veren ve onu ilerleten o gücü oluşturdular.

Stahanov Hareketi'ni ortaya çıkaran ve teşvik eden koşullar bunlardır.

3— YENİ İNSANLAR — YENİ TEKNİK NORMLAR

Stahanov Hareketi'nin yavaş yavaş gelişmediğini, bilâkis bir bendi havaya uçuran bir patlamaya benzediğini söyledim. Aşaması gereken belli engeller olduğu açıktır. Bazıları onu yavaşlattı, bazıları oyaladı, ve şimdi, güç topladıktan sonra Stahanov Hareketi bu engelleri yardı ve ülkeyi kapladı.

Neler olmuştu, aslında onu engelleyen kimdi?

Eski teknik normlar ve bu normların arkasında duran kişiler onu

engelledi. Bir kaç yıl önce mühendislerimiz, teknisyenlerimiz ve iktisatçılarımız, erkek ve kadın işçilerimizin teknik geriliğine uyumlu kılınmış olan belirli teknik normlar koydular. O zamandan bu yana bir kaç yıl geçti. İnsanlar bu süre içinde büyüdüler ve kendilerini teknik olarak eğittiler. Teknik normlar ise aynı kaldı. Bu normların şimdi yeni insanlarımız için artık eskimiş olduğu açıktır. Şimdi herkes yürürlükteki teknik normlara kızıyor. Ama bunlar gökten düşmediler. Ve bu teknik normların zamanında düşük saptanmış olması asla sözkonusu değildir. Sözkonusu olan, öncelikle, bu normların eskidiği yerde, şimdi bunların döneme uygun normlar olarak savunulmaya çalışılmasıdır. Erkek ve kadın işçilerimizin teknik geriliğine sarılınıyor, bu geriliğe göre hazırlanılıyor, bu gerilikten hareket ediliyor ve sonuçta bu o kadar ileriye gidiyor ki, bu gerilik koz olarak kullanılmaya başlanıyor. Fakat eğer bu gerilik geçmişte kaldıysa ne olacak? Yoksa geriliğimizin önünde diz çöküp onu bir aziz tasviri, bir fetiş haline mi getireceğiz? Eğer erkek ve kadın işçiler artık geliştiyse ve teknik eğitime sahipse ne olacak? Eğer eski teknik normlar gerçeğe uygun olmaktan çıktılarsa, eğer erkek ve kadın işçilerimiz onu pratikte beş-on kat geçmeyi başardılarsa ne olacak? Geriliğimize sadakat yemini ettiğimiz oldu mu hiç? Böyle bir şey olmadı herhalde, yoldaşlar? *(Genel gülüşme.)* Erkek ve kadın işçilerimizin ebediyen geri kalacaklarından mı hareket ettik? Herhalde bundan hareket etmedik? *(Genel gülüşme.)* Öyleyse sözkonusu olan nedir? Yoksa bazı mühendislerimizin ve teknisyenlerimizin tutuculuğunu kırma, eski geleneklerden ve normlardan kopma ve işçi sınıfının yeni güçlerine yer açma cesaretimiz mi yok?

Bilimden söz ediliyor. Bilimsel verilerin, teknik el kitapları ve talimatnamelerdeki verilerin, Stahanovcuların yeni, daha yüksek teknik normlar talebine karşı çıktığı söyleniyor. Ama burada hangi bilimden söz ediliyor? Bilimsel veriler her zaman pratikle, deneyimle sınanır. Pratikle, deneyimle bağını yitirmiş olan bir bilim nasıl bir bilimdir? Eğer bilim, bazı tutucu yoldaşlarımız tarafından gösterildiği gibi olsaydı, o zaman insanlık için çoktan yitirilmiş olurdu. Fetişleri tanımadığı, zamanı geçmişe, eskiye el kaldırmaktan korkmadığı ve

deneyimin, pratiğin sesi için hassas bir kulağa sahip olduğu için bilime bilim denir. Başka türlü olsaydı, o zaman bizde hiç bilim olmazdı, örneğin astronomi olmazdı ve hâlâ Batlamyos'un çürümüş sistemiyle uğraşıyor olurduk, o zaman biyoloji olmazdı ve insanlığın yaratılışı efsanesine katlanmak zorundaydık, o zaman kimya olmazdı ve hâlâ simyacıların kehanetleriyle uğraşıyor olurduk.

Bu nedenle Stahanov Hareketi'nin bir hayli gerisinde kalmış olan mühendislerimiz, teknisyenlerimiz ve yöneticilerimiz, eğer eski teknik normlara sarılmaktan vazgeçerlerse ve kendilerini doğru, bilimsel, yeni, Stahanovcu tarza göre ayarlarlarsa iyi ederler düşüncesindeyim.

İyi, denecek bize. Fakat genelde teknik normlar ne olacak? Sanayinin bunlara gereksinimi var mı, yoksa tümüyle normsuz idare edilebilir mi?

Bazıları, artık hiç teknik normlara gereksinimimiz olmadığını söylüyor. Bu doğru değildir, yoldaşlar. Daha da ötesi, bu aptalcadır. Teknik normlar olmaksızın bir plân ekonomisi olanaksızdır. Ayrıca teknik normlar, geri kalan kitleleri ilerlemiş olanların düzeyine çıkarmak için de gereklidir. Teknik normlar, üretimde geniş işçi kitlelerini işçi sınıfının en ileri unsurları çevresinde örgütleyen büyük bir düzenleyici güçtür. Dolayısıyla teknik normlara gereksinimimiz vardır, ama şimdi var olanlar gibilerine değil, daha yükseklerine.

Başkaları, teknik normların gerekli olduğunu, ama bunların şimdiden, Stahanov'un, Bussigin'in, Vinogradova'nın ve diğerlerinin elde ettiği kazanımların düzeyine çıkarılmak zorunda olduğunu söylüyorlar. Bu da aynı şekilde doğru değildir. Bu tür normlar bugün için reel olmaz, çünkü teknik olarak Stahanov ve Bussigin'den daha az becerikli olan erkek ve kadın işçiler bu tür normları yerine getiremezler. Şimdiki teknik normlarla Stahanov ve Bussigin'in ulaştığı normların ortasında bir yerde olan teknik normlara gereksinimimiz var. Örneğin pancar tarımında, herkesçe tanınan beşyüzlükçü Maria Demçenko'yu ele alalım. O, hektar başına 500 kentallik ve daha fazla pancar ürüne ulaştı. Bu kazanım tüm pancar hasatı için, örneğin Ukrayna'da norm

haline getirilebilir mi? Hayır, bu olmaz. Henüz bundan söz etmek için çok erken. Maria Demçenko, hektar başına 500 kentale ve daha fazlasına ulaştı, buna karşılık pancar tarımında ortalama ürün, örneğin Ukrayna'da bu yıl hektar başına 130-132 kental tutuyordu. Gördüğünüz gibi fark az değil. Pancar ekiminde ürün için 400 ya da 300 kentallik bir norm konabilir mi? Tüm uzmanlar bunun şimdilik yapılamayacağını söylüyorlar. Ukrayna'da 1936 için ürün normu olarak herhalde hektar başına 200-250 kental saptamak gerekecek. Ve bu düşük bir norm değildir, çünkü eğer gerçekleştirilirse, 1935'te elde ettiğimizden iki kat fazla şeker elde etmemizi sağlayacaktır. Aynı şey sanayi için de geçerlidir. Öyle görünüyor ki Stahanov mevcut teknik normu on kat, hatta daha da fazla geçti. Bu kazanımı, tazyikli hava çekiciyle çalışanlar için de, yeni bir teknik norm olarak açıklamak akıllıca olmazdı. Herhalde mevcut teknik normla Stahanov yoldaşın normu arasında yaklaşık olarak ortalarda bir yerde bulunan bir norm saptanmak zorunda kalınacaktır.

Herhalükârda şu açık: Şimdiki teknik normlar artık gerçekliğe uymuyor, geride kaldılar ve sanayimiz için ayak bağı haline geldiler. Fakat sanayimizi engellememeleri için yerlerine yeni, daha yüksek teknik normlar konmalıdır. Yeni insanlar, yeni zamanlar — yeni teknik normlar.

4— ÖNÜMÜZDEKİ GÖREVLER

Stahanov Hareketi'nin çıkarları açısından önümüzdeki görevler neden ibarettir?

Ufak tefek şeyler içinde kendimizi yitirmemek için, kendimizi ilk iki görevle sınırlıyoruz.

Birincisi: Görev, Stahanovculara, Stahanov Hareketi'ni geliştirmeleri, Sovyetler Birliği'nin tüm bölge ve reyonlarında genişlemesine ve derinlemesine yaymaları için yardımcı olmaktan ibarettir. Bir yandan bu; öte yandan ise iktisatçılar, mühendisler, teknisyenler arasında inatla eskiye sarılan, ilerlemek istemeyen ve Stahanov Hareketi'nin gelişimini sistemli engelleyen tüm unsurları dizginlemek. Stahanov Hareketi'ni ülkemizde var güçle yaygınlaştırmak için tek başlarına Stahanovcular tabii ki yeterli değildir. Parti örgütlerimizin devreye girmesi ve hareketi tamamlamak için Stahanovculara yardım etmesi gereklidir. Bu açıdan Donetz Bölge örgütü tartışmasız büyük bir inisiyatif sergilemiştir. Moskova ve Leningrad Bölge örgütleri de bu açıdan iyi çalışıyor. Ama diğer bölgelerin durumu nedir? Anlaşılan hâlâ "harekete geçmek" üzereler. Bilindiği gibi Ural muazzam bir sanayi merkezi olmasına rağmen, örneğin Ural'dan hiçbir şey duyulmuyor ya da çok az şey duyuluyor. Anlaşıldığı kadarıyla hâlâ "harekete geçilemeyen" Batı Sibirya ve Kuznesk havzası için de aynı şey geçerlidir. Bu arada Parti örgütümüzün bu meseleyi ele alacağından ve Stahanovculara, zorlukları yenmeleri için yardım edeceğinden kuşku duyulmaması gerekiyor. Meselenin diğer yanına —iktisatçılar, mühendisler, teknisyenler arasında inatla direnen tutucuların dizginlenmesine— gelince, burada mesele biraz daha karmaşık olacaktır. Sanayinin bu tutucu unsurlarını önce ikna etmek, Stahanov Hareketi'nin ilerici olduğuna ve kendini Stahanov tarzına göre ayarlamanın gerekliliğine sabırla ve dostça ikna etmeye çalışmak gerekir. Ama ikna işe yaramazsa, daha kesin önlemler almak gerekecektir. Örneğin Ulaştırma Halk Komiserliği'ni ele alalım. Bu Halk Komiserliği'nin merkezi mekanizmasından kısa süre önce bir grup profesör, mühendis ve başka uzmanlar vardı —bunlar arasında komünistler de bulunuyordu—, bunlar saatte 13-14 km hızın, eğer "demiryolları işletme bilimiyle çelişkiye düşülmek istenmiyorsa, aşılması olanaksız en üst sınır olduğunu herkese garanti verdiler. Bu, görüşlerini sözlü ve yazılı olarak yayan, Ulaşım İşleri Halk Komiserliği'nin ilgili organlarına talimatlar veren ve genel olarak işletmenin hizmetindeki kişiler arasında "sözü dinlenen" bir hayli otoriteye sahip bir gruptu. Uzman olmayan bizler ise kendi yönümüzden, otorite sahibi bu profesörlere, bir dizi demiryolu pratisyeninin önerilerine dayanarak, 13-14 km'nin en üst sınır olamayacağını, belirli bir çalışma organizasyonuyla bu sınırın genişletilebileceğini garanti ettik.

Buna yanıt olarak bu grup, deneyimin ve pratiğin sesine kulak vermek ve yaklaşımını düzeletmek yerine, demiryollarındaki ilerici unsurlara karşı mücadeleye atıldı ve tutucu görüşlerinin propagandasını artırdı. Bu saygıdeğer kişilerin böğrüne hafif bir darbe vurmak ve onları kibarca, Ulaşım İşleri Halk Komiserliği'nin merkezi aygıtından dışarı kaydırmak zorunda olduğumuz açıktır. *(Alkış.)* Peki şimdi ne oldu? Şimdi saatte 18-19 km hıza sahibiz. *(Alkış.)* Ulusal ekonominin diğer alanlarında da gerektiğinde, yani eğer inatla direnen tutucular Stahanov Hareketi'ni engellemekten ve ayaklarının arasına çomak sokmaktan vazgeçmezlerse, bu yönteme başvurmak zorunda olduğumuza inanıyorum, yoldaşlar.

İkincisi: Görev, Stahanov Hareketi'ni engellemek istemeyen, bu harekete sempati duyan ama kendilerini ayarlamayı ve Stahanov Hareketi'nin başına geçmeyi henüz başaramamış olan iktisatçılara, mühendislere ve teknisyenlere kendilerini ayarlamaları ve Stahanov Hareketi'nin başına geçmeleri için yardım etmekten ibarettir. Bu tür iktisatçı, mühendis ve teknisyenimizin az olmadığını söylemek zorundayım yoldaşlar. Ve eğer bu yoldaşlara yardım edersek kuşkusuz daha çok olacaklardır.

Bu görevi yerine getirirsek, Stahanov Hareketi tüm gücüyle gelişecek, ülkemizin tüm bölgelerini ve reyonlarını kapsayacak ve yeni kazanımlarda mucize gerçekleştirecektir.

5— BİR KAÇ SÖZ

Şimdiki danışma toplantısı üzerine, onun önemi üzerine bir kaç söz. Lenin, yalnızca işçilerle köylüleri aydınlatmayı değil, bilâkis onlardan da öğrenmeyi bilen önderlerin gerçek Bolşevik önderler olabileceklerini öğretti. Lenin'in bu sözleri bazı Bolşeviklerin hoşuna gitmedi. Ancak tarih, Lenin'in bu bakımdan da yüzde yüz haklı çıktığını gösteriyor. Gerçekten de milyonlarca emekçi, işçi ve köylü çalışıyor, yaşıyor ve mücadele ediyor. Bu insanların öylece yaşayıp gitmediklerinden, bu insanların yaşamlarında ve mücadelelerinde muazzam pratik deneyimler topladıklarından kim kuşku duyabilir? Bu deneyimleri küçümseyen önderlerin, gerçek önderler sayılamayacağından kim kuşku duyabilir? Demek ki bizler, Parti ve hükümet önderleri, yalnızca işçileri aydınlatmak değil, onlardan da öğrenmek zorundayız. Sizlerin, bu danışma toplantısına katılanların, bu danışma toplantısında hükümetimizin önderlerinden bazı şeyler öğrendiğinizi reddetmek istemem. Ama aynı şekilde bizlerin de, hükümet önderlerinin de siz Stahanovculardan, bu danışma toplantısına katılanlardan çok şey öğrendiği reddedilemez. Teşekkürler, yoldaşlar, ders için çok teşekkürler! *(Şiddetli alkış.)*

Son olarak bu danışma toplantısının hangi biçimde özel olarak onurlandırılması gerektiği üzerine bir kaç söz. Burada başkanlıkta tartıştık ve devlet önderleriyle Stahanov Hareketi önderlerinin bu danışma toplantısının herhangi bir biçimde vurgulanması gerektiğine karar verdik. Ve aranızdan 100-120 yoldaşın en yüksek nişan için önerilmesini kararlaştırdık.

(Sesler: Doğru! Şiddetli alkış.)

Bunu onaylıyorsanız, yoldaşlar, o zaman bunu gerçekleştireceğiz.

(Stahanovcular danışma toplantısına katılanlar Stalin yoldaşa şiddetli, coşkulu tezahüratta bulunuyor. Bütün salon alkıştan inliyor, gök gürültüsü gibi "hurra" sesleri salonda çınlıyor. Parti önderine, salonun her yanından Stalin yoldaşa yönelik selamlama sesleri geliyor. Tezahürat, "Enternasyonal"in güçlü bir biçimde söylenmesiyle sona eriyor — danışma toplantısına katılan 3000 kişi proleter marşı söylüyor.)

SSC BİRLİĞİ ANAYASA TASLAĞI ÜZERİNE

Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği VIII. Olağanüstü Sovyet Kongresi'ne Sunulan Rapor 25 Kasım 1936

(Stalin yoldaş kürsüye geldiğinde Kongre üyeleri tarafından coşkun ve sürekli bir tezahüratla karşılandı. Herkes ayakta. Her taraftan sesler geliyor: "Stalin Yoldaşa Hurra!", "Yaşasın Stalin Yoldaş!", "Yaşasın Büyük Stalin!" "Büyük Dahi, Stalin Yoldaşa Hurra!", "Bin Yaşa!", "Kızıl Cephe!", "Stalin Yoldaşa şan ve onur!")

I
ANAYASA KOMİSYONU'NUN OLUŞUMU VE GÖREVLERİ

Yoldaşlar!

Hazırladığı taslak bu kongreye incelenmek üzere sunulan Anayasa Komisyonu, bilindiği gibi, SSC Birliği'nin VII. Sovyet Kongresi'nin aldığı özel bir kararla oluşturulmuştu. 6 Şubat 1935 tarihinde alınan bu karar şöyledir:

"1— SSC Birliği Anayasası'nda şu doğrultuda değişiklikler yapılacaktır:

a) Seçim sisteminin, tamamen eşit olmayan seçimleri, tamamen eşit seçimlerle, dolaylı seçimleri doğrudan seçimlerle, açık seçimleri gizli seçimlerle değiştirerek daha çok demokratikleştirilmesi;

b) Anayasa'nın SSCB'deki sınıfların bugünkü güç ilişkilerine (yeni, sosyalist sanayinin yaratılması, Kulaklığın ezilmesi, kolektif-iktisadi sistemin zaferi, Sovyet toplumunun temeli olarak sosyalist mülkiyetin pekiştirilmesi) uygun kılınması anlamında Anayasa'nın toplumsal ve ekonomik temellerinin netleştirilmesi.

2— SSC Birliği Merkez Yürütme Komitesi'ne, birinci maddede ifade edilen temelde iyileştirilmiş bir anayasa metni hazırlamak ve bu metni, SSC Birliği Merkez Yürütme Komitesi Kongresi'ne sunmakla görevlendirilecek bir Anayasa Komisyonu oluşturma talimatı verilmiştir.

3— SSC Birliği'nde, Sovyet iktidarı organları için yapılacak önümüzdeki seçimler, yeni seçim sistemi temelinde gerçekleşecektir.

Bu 6 Şubat 1935'teydi. Bu karar alındıktan bir gün sonra, yani 7 Şubat 1935'te, SSC Birliği Merkez Yürütme Komitesi, ilk toplantısını yaparak, SSC Birliği VII. Sovyet Kongresi kararı doğrultusunda 31 kişiden oluşan bir Anayasa Komisyonu'nu SSCB'nin düzeltilmiş anayasa taslağını hazırlamakla görevlendirmiştir.

Anayasa Komisyonu'nun üzerinde çalışmalarını geliştirebileceği biçimsel temeller ve SSCB'nin en yüksek organının talimatları bunlardır.

Böylece Anayasa Komisyonu, halen yürürlükte olan 1924 yılında kabul edilmiş anayasada değişiklikler yapacak ve bu arada, SSC Birliği'nin hayatında 1924'den günümüze kadar olan süre içinde kaydedilen sosyalizm yönünde değişimleri dikkate alacaktır.

II
SOVYETLER BİRLİĞİ'NİN HAYATINDA 1924-1936 ARASI DÖNEMDE GÖRÜLEN DEĞİŞİKLİKLER

1924-1936 yılları arası dönemde Sovyetler Birliği'nin hayatında meydana gelen ve Anayasa Komisyonu'nun hazırlayacağı taslakta ifa-

de edeceği değişiklikler nelerdir?

Bu değişikliklerin özü nerede yatmaktadır?

1924 yılında ülkemizde ne vardı?

Bu yıl, Sovyet iktidarının, kapitalizmin belli ölçüde canlanmasına izin verdiği —ki bu sosyalizmin gelişmesini her biçimde teşvik etmekteydi—, iki ekonomik sistemin, kapitalist ekonomik sistemle sosyalist ekonomik sisteminin yarışmasında, sosyalist sistemin üstünlük sağlamasını güvence altına almayı kendisine hedef edindiği NEP'in ilk dönemiydi. Görev, bu yarışma sürecinde sosyalizmin konumlarını güçlendirmek, kapitalist unsurların tasfiyesini gerçekleştirmek ve ekonominin temel sistemi olarak sosyalist sistemin zaferini tamamlamaktı.

O zamanlar endüstrimiz, özellikle de ağır endüstrimiz özenilecek bir tablo sunmuyordu. Gerçi yavaş yavaş yeniden oluşturuluyordu, ama üretim hâlâ savaş öncesi seviyesine ulaşmış olmaktan uzaktı. Endüstrinin eski, geri ve yetersiz bir teknik zemini vardı. Fakat yine de sosyalizm yönünde gelişti. Endüstrimizde sosyalist sektörün payı o zamanlar yüzde 80'di. Ne var ki kapitalizm sektörünün payı endüstride yüzde yirmiden az değildi.

Tarımımızın sunduğu tablo ise daha az iç açıcıydı. Gerçi toprak sahipleri sınıfı artık tasfiye edilmişti, ama buna karşılık tarım kapitalistleri sınıfı, Kulaklar sınıfı, henüz çok önemli bir faktör oluşturmaktaydı. Bütün olarak ele alındığında o zamanlar tarım, geri, ortaçağ tekniklerinin kullanıldığı küçük köylü çiftliklerinden oluşan sonsuz büyüklükte bir okyanusu anımsatmaktaydı. Bu okyanus içinde, ekonomimizde belli ölçülerde de olsa ciddi bir öneme sahip olmayan kolektif çiftliklerin ve Sovyet çiftliklerinin oluşturduğu tek tek noktalar ve adacıklar mevcuttu. Kolektif çiftlikler ve Sovyet çiftlikleri güçsüzdü, fakat Kulaklar hâlâ güçlerini korumaktaydı. O zamanlar Kulaklar'ın tasfiyesinden değil, sınırlandırılmasından söz ediyorduk.

Aynı şey ülkedeki meta dolaşımı için de söylenebilir. Meta

dolaşımında sosyalist sektörün payı yüzde 50-60 kadardı, daha fazla değil, kalan alan ise, tüccarların, spekülatörlerin ve diğer özel satıcıların egemenliğindeydi.

1924 yılında ekonomimizin sunduğu tablo böyleydi işte.

Peki şimdi, 1936 yılında ülkemizde olan nedir?

Nasıl ki o zaman NEP'in ilk dönemini, NEP'in başlangıcını, kapitalizmin belli ölçülerde canlandırılması dönemini yaşıyorduysak, şimdi de NEP'in son dönemini, NEP'in sonunu, ekonomisinin bütün alanlarında kapitalizmin tamamen tasfiye edilmesi dönemini yaşıyoruz.

İlk olarak, yalnızca, sanayimizin bu dönemde dev bir güç haline gelmesi olgusunu ele alalım. Artık güçsüz ve teknik açıdan kötü donanmış olarak değerlendirilemez. Tam tersine, artık güçlü biçimde gelişmiş bir ağır sanayiye ve daha da gelişmiş makine sanayisine sahip yeni, zengin ve modern teknik temelinde yükselmektedir. Fakat en önemlisi, kapitalizmin endüstrimizin alanlarından tamamen sürülmüş ve artık sosyalist üretim biçiminin, endüstrimizde sınırsız biçimde egemen sistem olmasıdır. Bugünkü sosyalist sistemimizin, üretim hacmi olarak savaş öncesi endüstriyi yedi kez aşmış olması gerçeğini küçümsememek gerekir.

Zayıf tekniğe sahip ve Kulak egemenliğinin sürdüğü bireysel küçük köylü çiftliklerinin yerine, şimdi artık tarımda, makineleşmiş modern teknikle donanmış dünyanın en büyük tarımsal işletmeleri üretimine, her şeyi kapsayan kolektif çiftlikler ve Sovyet çiftlikleri sistemine sahibiz. Tarımda Kulaklık tamamen tasfiye edilirken geri, ortaçağdan kalmış tekniğiyle bireysel küçük köylü çiftlikleri sektörünün artık önemsiz bir rol oynadığı, bu arada ekim alanları itibariyle, tarımda payının yüzde 2-3'ten fazla tutmadığı herkes tarafından biliniyor. Kolektif çiftliklerin hizmetinde şimdi 5.700.000 beygir gücünde 316.000 traktör bulunduğu ve Sovyet çiftlikleriyle birlikte 7.580.000 beygir gücünde 400.000'den fazla traktöre sahip oldukları gerçeğine değinmeden geçmek olanaksızdır.

Ülkedeki ticarete gelince, tüccarlar ve spekülatörler bu alandan tamamen sürülmüşlerdir. Ticaretin tümü artık devletin, kooperatiflerin kolektif çiftliklerin eline geçmiş durumdadır. Artık yeni bir ticaret, Sovyet ticareti, spekülatörsüz ve kapitalsiz bir ticaret gelişmektedir.

Böylece, ekonominin bütün alanlarında sosyalist sistemin zaferi gerçekleşmiştir.

Peki bunun anlamı nedir?

Bunun anlamı, insanın insan tarafından sömürülmesinin ortadan kaldırıldığı, yok edildiği, üretim araç ve gereçlerinde sosyalist mülkiyetin, Sovyet toplumumuzun sarsılmaz temeli olarak yerleştiğidir. *(Sürekli Alkışlar.)*

Sovyetler Birliği'nin ekonomisinde meydana gelen bütün bu değişimlerin sonucu olarak, artık kriz ve işsizliğin, sefalet ve çöküşün olmadığı ve yurttaşlarına rahat ve kültürel bir yaşam sunan yeni bir ekonomiye, sosyalist ekonomiye sahibiz.

1924-1936 yılları arasında ekonomimizde meydana gelen değişimler genel olarak bunlardır.

Sovyetler Birliği'nde, ekonomisinde meydana gelen bu değişimlere uygun olarak toplumumuzun ***sınıfsal yapısı*** da değişmiştir.

Toprak sahipleri sınıfı, bilindiği gibi, iç savaşın zaferle sonuçlanmasıyla birlikte tasfiye edilmişti. Öteki sömürücü sınıflara gelince, onlar da toprak sahipleri sınıfının kaderini paylaşmışlardır. Endüstride kapitalist sınıf kayboldu. Tarımda Kulak sınıfı kayboldu. Ticaret alanında tüccar ve spekülatörler kayboldu. Böylece, bütün sömürücü sınıflar tasfiye edilmiştir.

Kalan işçi sınıfıdır.

Kalan köylülerin sınıfıdır.

Kalan aydınlardır.

Fakat bu sosyal grupların bu süre içinde değişikliğe uğramadıklarına diyelim ki kapitalizm döneminde oldukları gibi kaldıklarına inanmak yanlış olur.

Örneğin, Sovyetler Birliği işçi sınıfını ele alalım. Çoğu kez bu sınıfa, eski alışkanlıkla proletarya deniyor. Nedir proletarya? Proletarya, üretim araç ve gereçleri elinden alınmış üretim araç ve gereçlerine kapitalistlerin sahip olduğu ve kapitalist sınıfın proletaryayı sömürdüğü bir ekonomik sistemde var olan bir sınıftır. Proletarya, kapitalistler tarafından sömürülen bir sınıftır. Fakat bizim ülkemizde, bilindiği gibi, kapitalist sınıf artık tasfiye edilmiş, üretim araç ve gereçleri kapitalistlerin elinden alınmış ve önder gücü işçi sınıfı olan devlete verilmiştir. Yani artık işçi sınıfını sömürebilecek kapitalistler yoktur. Yani, yalnızca işçi sınıfımızın elinden üretim araçlarının alınmamasıyla kalınmamış, tersine işçi sınıfı, bütün halkla birlikte, bunların sahibi olmuştur. İşçi sınıfı üretim araçlarına sahip olduğu kapitalist sınıf ise tasfiye edildiği için, işçi sınıfını sömürmenin her türlü olanağı ortadan kalkmıştır. Buna göre işçi sınıfımıza proletarya denebilir mi? Denemeyeceği açıktır. Marx şöyle demişti: Proletarya kendisini kurtarmak için kapitalist sınıfı ezmek, kapitalistlerin elinden üretim araç ve gereçlerini almak ve proletaryayı yaratan üretim ilişkilerini ortadan kaldırmak zorundadır. Sovyetler Birliği işçi sınıfının, kurtuluşun bu koşullarını yerine getirdiği söylenebilir mi? Evet söylenebilir, mutlaka söylenmelidir. Nedir bunun anlamı? Bunun anlamı, Sovyetler birliği proletaryasının, kapitalist ekonomik sistemi ortadan kaldıran, üretim araç ve gereçlerinde sosyalist mülkiyeti pekiştiren ve Sovyet toplumunu komünizm yolunda ilerleten tamamen yeni bir sınıfa, Sovyetler Birliği işçi sınıfına dönüştüğüdür.

Gördüğünüz gibi Sovyetler Birliği işçi sınıfı tamamen yeni, sömürüden kurtulmuş, benzeri insanlık tarihinin hiçbir zaman görmediği bir işçi sınıfıdır.

Köylülük sorununa geçelim. Genelde köylülüğün bir küçük üreticiler sınıfı olduğu, bu sınıfa mensup olanların parçalanmış biçimde bütün ülkeye dağılmış oldukları, tek tek küçük çiftliklerde, geri tek-

nikle kendilerini paraladıkları özel mülkiyetin kölesi oldukları, toprak sahipleri, Kulaklar, tüccarlar, spekülatörler ve tefeciler vb. tarafından serbestçe sömürüldüğü söylenir. Gerçekten de ana kitlesi gözönüne alınacak olursa, kapitalist ülkelerde köylülük tam da böyle bir sınıftır. Bugün köylülüğümüzün Sovyet köylülüğünün, yığınsal olarak bu köylülüğe benzediği söylenebilir mi? Hayır söylenemez. Artık bizim ülkemizde böyle bir köylülük yok. Bizim Sovyet köylülüğümüz tamamen yeni bir köylülüktür. Bizde köylülüğü sömürebilecek toprak sahipleri, Kulaklar, tüccarlar ve tefeciler yok. Demek ki bizim köylülüğümüz sömürüden kurtulmuş bir köylülüktür. Devamla, Sovyet köylülüğümüz ezici çoğunluğuyla bir kolektif köylülüktür, yani beceri ve yeteneklerinin, bireysel emek ve geri teknik temelinde değil, kolektif emek ve modern teknik temelinde kuruyorlar. Son olarak köylülüğümüzün ekonomisinin temelinde, özel mülkiyet değil, kolektif çalışma zemininde gelişmiş olan kolektif mülkiyet vardır.

Gördüğünüz gibi Sovyet köylülüğü, insanlık tarihinin benzerini hiç bir zaman görmediği tamamen yeni bir köylülüktür.

Son olarak aydınlar sorununa, mühendisler ve teknisyenler, kültür cephesi çalışanları ve genel olarak görevliler sorununa geçelim. Aydınlar, geçtiğimiz dönemde büyük değişikliklere uğradılar. Kendisini sınıflarüstünde konumlandırmaya çalışan ama gerçekte toprak sahipleri ve kapitalistlerin hizmetinde olan o kemikleşmiş eski aydınlar yok artık. Sovyet aydınlarımız, bütün damarlarıyla işçi sınıfına ve köylülüğe bağlı olan tamamen yeni aydınlardır. Değişen şey, birincisi, aydınların bileşimidir. Sovyet aydınları içinde soylu ya da burjuva kökenli entelektüellerin sayısı çok azdır. Sovyet aydınlarının yüzde 80-90'ı işçi sınıfından, köylülükten ve öteki emekçi kesimlerden gelmektedir. Aydınların faaliyetlerinin karakteri de değişmiştir. Eskiden zengin sınıflara hizmet etmek zorundaydı, çünkü başka çaresi yoktu. Şimdi artık halka hizmet etmek zorunda, çünkü artık sömürücü sınıflar yok. Tam da bunun için, şimdi onlar, işçiler ve köylülerle birlikte aynı hedef doğrultusunda yeni, sınıfsız, sosyalist toplumu inşa eden Sovyet toplumunun aynı haklara sahip üyeleridir.

Gördüğünüz gibi bu, dünyada bir benzeri olmayan tamamen yeni,

emekçi aydınlardır.

Geride bırakılan zaman içerisinde Sovyet toplumunun sınıfsal yapısında meydana gelen değişiklikler bunlardır.

Bu değişiklikler neyi göstermektedir?

Bu değişiklikler birinci olarak, işçi sınıfı ile köylülük arasında, aynı zamanda bu sınıflarla aydınlar arasındaki sınır çizgilerinin kaybolmakta olduğunu, eski sınıf kapalılığının kaybolmakta olduğunu göstermektedir. Bu, sosyal gruplar arasında mesafelerin giderek azaldığı anlamına gelir.

Bu değişiklikler ikinci olarak, bu sosyal gruplar arasındaki ekonomik zıtlıkların ortadan kaybolmakta olduğunu, silinmekte olduğunu göstermektedir.

Son olarak bu değişiklikler, sözkonusu sosyal gruplar arasındaki politik zıtlıkların ortadan kalkmakta, silinmekte olduğunu göstermektedir.

Sovyetler Birliği'nin ***sınıfsal yapısında*** meydana gelen değişimlerin durumu budur.

Sovyetler Birliği'nde toplumsal yaşamda meydana gelen değişimler tablosu, eğer bir başka alanda daha meydana gelen değişimler üzerine bir kaç söz söylemeden geçilirse, tamamlanmış olmayacaktır. Sovyetler Birliği'ndeki ***ulusların*** birbirleriyle ilişkilerinde, ortaya çıkan değişiklikten söz ediyorum. Bilindiği gibi Sovyetler Birliği'nde 60 ulus, ulusal grup ve halk grubu vardır. Sovyet devleti çok uluslu bir devlettir. Sovyetler Birliği halkları arasında ilişkiler sorununun bizim için çok büyük önemi olduğu kendiliğinden anlaşılır.

Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği, bilindiği gibi, 1922 yılında, SSCB 1. Sovyet Kongresi'nde, kurulmuştur. SSCB, eşitlik ve Sovyetler Birliği halklarının özgür iradeleri temelinde kurulmuştur. Halen yürürlükte olan, 1924 yılında kabul edilen anayasa SSC Birliği'nin ilk anayasasıdır. O zaman henüz, halklar arasında, Büyük

Ruslara karşı duyulan güvensizlik tam olarak ortadan kalkmadığı, merkez kaç güçlerin etkisi hâlâ devam ettiği için, halklar arasındaki ilişkiler, olması gerektiği gibi değildi. Bu koşullar altında, halkların federe milliyetler devleti halinde birleştirilmesiyle bu ekonomik, politik ve askeri örgütleme temelinde halkların kardeşçe ortak çalışmasını örgütlemekti, sözkonusu olan. Sovyet iktidarı bu meselenin zorluklarını bilmiyor değildi. Burjuva ülkelerde başarısızlıkla sonuçlanmış çok uluslu devlet denemeleri önünde durmaktaydı. Eski Avusturya-Macaristan başarısız denemesi önünde durmaktaydı. Bütün bunlara rağmen, bir çok uluslu devlet yaratmaya girişti, çünkü sosyalizm temelinde oluşmuş bir çok uluslu devletin bütün sınavlardan geçebileceğini biliyordu.

O günden bu yana 14 yıl geçti. Bu denemeyi sınavdan geçirmeye yetecek bir süredir bu. Peki sonuç nedir? Geçen zaman sosyalizm temelinde bir devlet kurma girişiminin tamamen başarıldığını, herhangi bir kuşkuya yer bırakmayacak biçimde göstermiştir. Bu, Leninist ulusal politikanın kesin zaferidir. *(Sürekli alkış.)*

Bu zafer neyle açıklanır?

Uluslararasındaki anlaşmazlıkların baş organizatörü olan sömürücü sınıfların olmamasıyla; karşılıklı güvensizlik üreten ve ulusal hırslara yol açan sömürünün olmamasıyla; her türlü köleliğin düşmanı ve enternasyonalizm düşüncesinin sahibi olan işçi sınıfının iktidarda olması gerçeğiyle; ekonomik ve toplumsal hayatın bütün alanlarında halkların karşılıklı yardımlaşmasının gerçekten gerçekleşmesiyle; son olarak Sovyetler Birliği halklarının biçimde ulusal, içerikte sosyalist olan ulusal kültürlerinin gelişmesiyle — bütün bu ve benzeri faktörler, Sovyetler Birliği halklarının fizyonomisinin tamamen değişmesine, karşılıklı güvensizlik duygusunun ortadan kalkmasına, karşılıklı dostluk duygularının gelişmesine yol açmış, böylece de bütünlüklü bir federal devlet sistemi içinde halkların gerçekten kardeşçe işbirliği oluşmuştur.

Elde ettiğimiz sonuç, sınavlardan başarıyla geçmiş, dünyadaki

bütün ulusal devletlerin sağlamlığına gıpta edebileceği tamamen gelişmiş bir sosyalist çok uluslu devlete sahip olduğumuzdur. *(Coşkun alkışlar.)*

Geçtiğimiz dönemde Sovyetler Birliği'nin ***ulusal ilişkiler*** alanında meydana gelen değişimler bunlardır.

1924-1936 yılları arasında Sovyetler Birliği'nin ekonomik, toplumsal ve politik yaşamında meydana gelen değişikliklerin toplam sonuçları bunlardır.

III

ANAYASA TASLAĞININ TEMEL ÖZELLİKLERİ

Sovyetler Birliği'nin yaşamında meydana gelen bütün bu değişiklikler yeni anayasa taslağına nasıl yansımıştır?

Başka deyişle: Bugünkü Kongre'ye denetlenmek üzere sunulan anayasa taslağının temel özellikleri nelerdir?

Anayasa Komisyonu, 1924 Anayasası metninde değişiklikler yapmakla görevlendirilmişti. Yeni anayasa metni, SSCB yeni anayasa taslağı, Anayasa Komisyonu'nun bu çalışmasının sonucunda ortaya çıkmıştır. Anayasa Komisyonu, yeni anayasa taslağını hazırlarken, Anayasanın programla karıştırılmaması gerektiğinden hareket etmiştir. Bu bir programla bir anayasa arasında esaslı bir farkın olduğu anlamına gelir. Program, henüz gerçekleşmemiş, gelecekte gerçekleştirilmesi başarılması hedeflenenden söz ederken, anayasa şimdi olandan, bugün gerçekleşmiş, başarılmış olandan söz etmektedir. Program gelecekle, anayasa bugünle ilgilidir.

İki örnek.

Sovyet toplumumuz, esas itibariyle sosyalizmi gerçekleştirmiş, sosyalist toplumu kurmuştur, yani marksistlerin genellikle komünizmin birinci ya da alt aşaması dediklerini gerçekleştirmiştir. Demek ki ülkemizde komünizmin ilk aşaması, sosyalizm, esas itibariyle

gerçekleşmiştir. *(Sürekli alkış.)* Komünizmin bu aşamasının temel formülü bilindiği gibi şudur: "Herkesten yeteneğine göre, herkese emeğine göre". Anayasamız bu gerçeği, sosyalizme ulaşıldığı gerçeğini ifade etmek zorunda mı? Ayaklarını bu kazanım üzerine mi basmalı? Evet mutlaka böyle olmalı. Böyle olmalı, çünkü Sovyetler Birliği için sosyalizm artık kazanılmış ve ulaşılmış bir şeydir.

Ne var ki Sovyet toplumu "herkesten yeteneğine göre, herkese ihtiyacına göre" formülünün egemen ilke olduğu komünizmin daha yüksek aşamasına, hedefi gelecekte komünizmin bu üst aşamasını gerçekleştirmek olmasına rağmen, henüz ulaşmamıştır. Anayasamız ayaklarını henüz gerçekleşmemiş, ileride ulaşılacak olan komünizmin üst aşamasına basabilir mi? Hayır basamaz, çünkü komünizm Sovyetler Birliği için henüz gerçekleşmemiş, gelecekte ulaşılacak bir şeydir. Eğer bir programa, ya da gelecekte elde edilecekler üzerine bir deklarasyona dönüşmeyecekse bunu yapamaz.

Bu verili tarihsel anda Anayasamızın çerçevesi budur.

Böylece yeni anayasa taslağı, katedilen yolun sonucunu, artık elde ettiğimiz kazanımların sonucunu göstermektedir. Demek ki yeni anayasa taslağı, pratikte ulaşılmış ve elde edilmiş olan kazanımların sonuçlarını göstermektedir. *(Coşkun alkışlar.)*

SSCB yeni anayasasının ilk özelliği burada yatmaktadır.

Devamla. Burjuva ülkelerin anayasaları genellikle, kapitalist toplumsal düzenin sarsılmaz olduğundan hareket etmektedirler. Bu anayasaların esaslarını, kapitalizmin ilkeleri, onun temel direkleri oluşturmaktadır: Toprak ve arazi, ormanlar, fabrikalar, işletmeler ve diğer üretim araç ve gereçleri üzerindeki özel mülkiyet; insanın insan tarafından sömürülmesi ve sömürenlerle sömürülenlerin varlığı; toplumun bir kutbunda, çoğunluğu oluşturan emekçilerin geçim koşullarının güvensizliği ve öteki kutbunda ise geçim koşulları güvence altına alınmış azınlığın israfı vs. vs. Burjuva ülkelerin anayasaları kapitalizmin bu ve benzeri temel direklerine dayanmaktadır. Bunları yansıtır yasalarla pekiştirirler.

Bu anayasalardan farklı olarak SSCB yeni anayasa taslağı, kapitalist toplum düzeninin ortadan kaldırıldığı, Sovyetler Birliği'nde sosyalist toplum düzeninin zafere ulaştığı gerçeğinden hareket etmektedir. SSCB yeni anayasa taslağının ana temelini, sosyalizmin ilkeleri, artık elde edilmiş ve gerçekleştirilmiş temel direkleri oluşturmaktadır: Toprak ve arazi, ormanlar, fabrikalar ve işletmeler ve diğer üretim araç ve gereçleri üzerindeki sosyalist mülkiyet; sömürünün ve sömürücü sınıfların ortadan kaldırılması; çoğunluğun sefaletinin azınlığın ise har vurup harman savurmasının ortadan kaldırılması; işsizliğin ortadan kaldırılması; çalışmanın, çalışabilecek her yurttaşın şu formüle göre görevi ve namus borcu olması: "çalışmayan yemez". İş hakkı, yani her yurttaşın güvenceli bir iş sahibi olması hakkı; dinlenme hakkı; eğitim hakkı vs. vs. Yeni anayasa taslağı sosyalizmin bu ve benzeri temel direklerine dayanmaktadır. Bunları yansıtmakta ve yasalarla pekiştirmektedir.

Yeni anayasa taslağının ikinci özelliği budur.

Devamla. Burjuva anayasaları toplumun uzlaşmaz sınıflardan zenginliklere sahip sınıflarla bu zenginliklere sahip olmayan sınıflardan oluştuğu; iktidara hangi parti gelirse gelsin, toplumun siyasi yönetiminin (diktatörlük) burjuvazinin elinde olması gerektiği, anayasa mülk sahibi sınıfların yararına olan toplumsal ilişkileri pekiştirmek için gerek duyulduğu varsayımından hareket etmektedir.

Burjuva anayasalarından farklı olarak SSCB yeni anayasa taslağı, toplumda uzlaşmaz sınıflar olmadığı; toplumun iki dost sınıf olarak işçi sınıfı ve köylülerden oluştuğu, iktidarda bu emekçi sınıfların olduğu, toplumun siyasi yönetiminin (diktatörlük) en ileri sınıf olan işçi sınıfına düştüğü, anayasanın emekçilerin yararına olan toplumsal ilişkileri pekiştirmek için gerektiğinden hareket etmektedir.

Yeni anayasa taslağının üçüncü özelliği budur.

Devamla. Burjuva anayasaları, sessiz sedasız, uluslar ve ırkların eşit olamayacağından, tam bağımsız uluslarla, tam bağımsız olmayan ulusların varlığından, bunun dışında üçüncü bir uluslar ve ırklar kate-

gorisi olarak, sömürgelerde tam bağımsız olmayan uluslardan daha az haklara sahip uluslar ve ırklar bulunduğundan hareket etmektedir. Bu, bütün bu anayasaların temelleri itibariyle ulusal oldukları, yani egemen ulusların anayasaları oldukları, anlamına gelir.

Bu anayasalardan farklı olarak SSCB yeni anayasa taslağı, enternasyonaldir. Bütün ulus ve ırkların eşit olduğundan hareket etmektedir. Renk, dil, kültürel seviye, devlet olarak gelişme düzeyi, uluslar ve ırklar arasındaki herhangi bir farkın ulusların hak eşitsizliğine neden olarak hizmet edemeyeceğinden hareket etmektedir. Bu anayasa taslağı, ulus ve ırkların geçmişleri ve şimdiki durumlarından, güç ve güçsüzlüklerinden bağımsız olarak, toplumun ekonomik, toplumsal, devletsel ve kültürel yaşamının bütün alanlarında eşit haklara sahip olmaları gerektiğinden hareket etmektedir.

Yeni anayasa taslağının dördüncü özelliği budur.

Yeni anayasa taslağının beşinci özelliği kesin ve tam uygulanan demokratizmdir. Demokratizm açısından burjuva anayasaları ikiye ayrılabilir: Birinci grup, yurttaşların eşitliğini ve demokratik özgürlükleri açıktan açığa reddeder ve gerçekten bunların hepsini boşa çıkarır. Burjuva anayasalarının ikinci grubu ise, demokratik ilkeleri tanımayı tercih eder, hatta bunları över, fakat bu arada öylesine kayıtlar ve sınırlamalar koyar ki, demokratik hak ve özgürlüklerin tamamen sakatlandığı görülür. Bu anayasalar bütün yurttaşlar için eşit oy hakkından söz ederler, ama bu seçme hakkını hemen, bir yerde ikamet ediyor olma, eğitim, hatta servet sahibi olma zorunluluğuna bağlı kılarlar. Bütün yurttaşların eşit haklarından söz ederler ama hemen, bu hakkın kadınlar için geçerli olmadığı ya da kısmen geçerli olduğu kaydını koyarlar vs.

SSCB yeni anayasa taslağının bir özelliği, bu tür kayıt ve sınırlamalardan bağımsız olmasıdır. Onun için aktif ve pasif yurttaşlar yoktur, onun için bütün yurttaşlar aktiftir. O, hak eşitliğinde kadın erkek ayırımı "bir yerde ikamet eden" "ikamet etmeyen", mülk sahibi, mülksüz, eğitim görmüş, görmemiş ayrımı tanımaz. Onun için, bütün

yurttaşlar hak eşitliğine sahiptir. Her yurttaşın toplumdaki yerini servet durumu, ulusal kökeni, cinsi, görevi değil, kişisel yetenekleri ve yaptığı iş belirlemektedir.

Son olarak yeni anayasa taslağının bir özelliği daha. Burjuva anayasaları, kendilerini genellikle bu hakları gerçekleştirme koşullarıyla, bunların gerçekleştirilmesi olanaklarıyla, bu gerçekleşmenin araçlarıyla uğraşmaksızın yurttaşların biçimsel haklarını saptamakla sınırlarlar. Yurttaşların eşitliğinden söz edilir, ama işverenle işçi, toprak sahibiyle köylü arasında, birinciler zenginlikleri ve toplumsal ağırlığı ellerinde tuttukça, ikinciler ise bu her ikisinden yoksun kaldığı sürece, birinciler sömürenler ve diğerleri sömürülenler olarak kaldığı sürece, gerçek eşitliğin olamayacağını unutuyorlar. Ya da: Konuşma, toplantı ve basın özgürlüğünden söz ediliyor, ama toplantılar için uygun mekânlara, iyi basımevlerine, yeterli miktarda kâğıda vs. sahip olunmadığı koşullarda bu özgürlüklerin işçiler için boş laf olduğunu unutuyorlar.

Yeni anayasa taslağının bir özelliği, kendisini yurttaşların biçimsel haklarını saptamakla sınırlamaması, bilâkis ağırlık noktasını, bu hakların garanti altına alınması, bu hakların gerçekleştirilmesinin araçları sorunu üzerinde yoğunlaştırmasıdır. Bu sadece yurttaşların eşit haklara sahip olduklarını ilân etmiyor, aynı zamanda bu hakları, sömürü rejiminin ortadan kaldırılmış, yurttaşların her türlü sömürüden kurtarılmış olduğu gerçeğini yasalarla saptayarak da güvence altına alıyor. Bu, sadece çalışma hakkını ilân etmiyor, aynı zamanda Sovyet toplumunda krizlerin ve işsizliğin ortadan kaldırılmış olduğu gerçeğini yasalarla saptayarak güvence altına alıyor. Bu sadece demokratik özgürlükleri açıklamakla kalmıyor, aynı zamanda, belirli maddi olanaklarla yasal yoldan bunları güvence altına alıyor. O nedenle, yeni anayasa taslağının demokratizminin "alışılmış" "genel kabul gören" bir demokratizm olmadığı, bir ***sosyalist*** demokrasi olduğu açıktır.

SSCB yeni anayasa taslağının özellikleri esas itibariyle bunlardır.

1924-1936 yılları arasındaki dönemde Sovvetler Birliği'nin eko-

IV

ANAYASA TASLAĞININ BURJUVA ELEŞTİRİSİ

Anayasa taslağının burjuva eleştirisi üzerine bir kaç söz.

Yabancı burjuva basınının anayasa taslağına karşı aldığı tavır, hiç kuşkusuz ilginçtir. Yabancı basın burjuva ülkelerde çeşitli halk kesimlerinin düşüncelerini yansıttığı için, bu basının anayasa taslağına ilişkin eleştirilerini görmezden gelemeyiz.

Yabancı basının anayasa taslağına tepkisinin ilk belirtileri, kendisini belirli bir eğilimde göstermektedir: Taslağı ölüm suskunluğuyla geçiştirmek. Bu durumda, en gerici, en faşist basını gözönünde bulunduruyorum. Eleştirmenlerin bu grubu, anayasa taslağını ölüm sessizliğiyle geçiştirerek sanki böyle bir taslak yokmuş, böyle bir şey hiç var değilmiş gibi davranmayı tercih etmektedir. Susmanın eleştiri olmadığı söylenebilir. Fakat bu doğru olmaz. Görmezden gelmenin özel bir biçimi olarak susmak, aptalca ve gülünç bir eleştiri biçimi de olsa, yine de bir eleştiri biçimidir. *(Gülüşmeler, Alkışlar.)* Ne var ki susmakta başarılı olamadılar. Nihayetinde supabı açıp, ne kadar can sıkıcı da olsa, dünyaya, SSCB yeni anayasa taslağının varlığını açıklamak zorunda kaldılar. Sadece varlığını açıklamakla da yetinmediler, aynı zamanda bu taslağın insanların düşüncelerini kötü yönde etkilemeye başladığını açıkladılar. Ne de olsa, dünyada olaylar hakkında gerçeği bilmek isteyen bir kamuoyu, okurlar, yaşayan insanlar bulunduğu için, bunları uzun süre aldatarak tutmak mümkün olmadığı için başka türlü olamazdı. Aldatmacayla bir yerlere varmak mümkün değildir…

Eleştirmenlerin ***ikinci*** grubu, böyle bir taslağın varlığını kabul etmekte, fakat taslağın, esas itibariyle, bir anayasa taslağı değil, manevra yapmak ve insanları aldatmak amacıyla ortaya çıkarılmış boş bir kağıt parçası, boş vaatler olarak önemli olmadığını iddia etmektedir. Bu eleştirmenlere göre, Sovyetler Birliği bir devlet değil, tam bir coğrafi kavram *(gülüşmeler)* olduğu için, daha iyi bir taslak yapamazdı; kendisi devlet olmadığı için anayasası da gerçek bir anayasa olamazdı. Bu eleştirmenler grubunun tipik sözcülüğünü, ne kadar tuhaf duyulsa da, yarı resmi "Alman Diplomatik-Politik Muhaberatı" dergisi yapmaktadır. Bu dergi SSCB yeni anayasa taslağının boş vaatler, bir hile, bir "Potemkin-Köyü" olduğunu söylemektedir açıkça. Dergi, Sovyetler Birliği'nin devlet olmadığını, "tamamen belirlenmiş bir coğrafi kavramdan başka bir şey olmadığı"nı *(gülüşmeler),* o nedenle SSCB Anayasası'nın gerçek bir anayasa olarak nitelendirilemeyeceğini kesin bir dille açıklamaktadır.

Böyle eleştirmenlere (tabir caizse) ne denebilir?

Büyük Rus yazarı Sçedrin, masallarında son derece darkafalı ve aptal, ama bir o kadar da kendine güvenli ve gayretkeş, inatçı bir bürokrat tipini anlatmaktadır. Bu bürokrat kendisine "emanet edileni" bölgelerde, binlerce insanı katlederek, onlarca kenti yakarak "huzur ve düzeni" sağladıktan sonra, etrafına göz gezdirdi ve elbette, az bilinen, öğrenildiğine göre, halk arasında karışıklıklara yol açan bazı özgürlüklerin olduğu ve devletin başka yöntemlerle yönetildiği Amerika'yı gördü ufukta. Bürokrat Amerika'nın farkına varır ve öfkelenir: Nasıl bir ülke bu? Nereden geldi, hangi hakla varlığını sürdürebiliyor? *(Gülüşmeler alkışlar.)* Elbette bir kaç yüzyıl önce tesadüfen keşfedilmişti, geriye izi bile kalmaması için yeniden üstü örtülemez mi? *(Gülüşmeler.)* Bunu söyledikten sonra verdiği kararı yazar: "Amerika'nın üstü yeniden örtülmelidir!" *(Gülüşmeler.)*

Bana öyle geliyor ki "Alman Diplomatik-Politik Muhaberatı" dergisindeki baylar, Şçedrin'in bürokratına iki yumurtanın birbirine benzediği gibi benzemektedir. *(Gülüşmeler, onaylayıcı alkışlar.)* Sovyetler Birliği çoktan beri bu bayların gözünde bir dikendir. Sovyetler Birliği, 19 yıldır bir fener kulesi gibi ayaktadır: Bütün dünyadaki işçi sınıflarına kurtuluş ruhunu taşımakta ve işçi sınıfı düşmanlarını öfkeye boğmaktadır. Ve şimdi, bu Sovyetler Birliği'nin, varlığını sadece sürdürmekle kalmadığı, aynı zamanda büyüdüğü, büyümekle kalmadığı, hatta geliştiği, gelişmekle kalmadığı, ruhları uyandıran, ezilen sınıflara yeni umutlar uyandıran yeni bir anayasa taslağı hazırladığı ortaya çıkmıştır. *(Alkışlar.)* Almanların yarı-resmi dergi-

sindeki baylar nasıl öfkelenmesinler? Nasıl bir ülke bu, diye yaygarayı basıyorlar, hangi hakla varlığını sürdürüyor *(gülüşmeler),* 1917'de keşfedilmişse de geride izi bile kalmaması için neden yerin dibine gömülemiyor? Bunu söyledikten sonra karar verdiler: Sovyetler Birliği'nin üzeri tekrardan örtülmelidir, Sovyetler Birliği'nin devlet olarak var olmadığı Sovyetler birliği'nin basit bir coğrafi kavramdan başka bir şey olmadığı bütün dünyaya açıklanmalıdır. *(Gülüşmeler.)*

Amerika'nın yeniden gömülmesi kararını kaleme aldıktan sonra Şçedrin'in bürokratı, bütün aptallığına rağmen, gerçekliği bir nebze anladığını gösteren bir ifadeyle konuşur. Kendi kendisiyle: "Fakat bunun bana bağlı olmadığı görülüyor". *(Kahkahalar, coşkun alkışlar.)* Almanların yarı-resmi dergisindeki bayların, şu ya da bu devleti kağıt üzerinde "gömebileceklerini", "örtebileceklerini" fakat gerçekte, ciddi konuşmak gerekirse, "bunun onlara bağlı olmadığı"nı anlayıp anlamayacaklarını bilmiyorum… *(Yoğun gülüşmeler, coşkun alkışlar.)*

SSCB Anayasası'nın boş bir söz, bir "Potemkin-Köyü" olduğu vs. yolundaki iddiaya gelince, kendi kendilerini ifade eden bir dizi kesin gerçeklere dayanmak istiyorum.

1917'de Sovyetler Birliği halkları burjuvaziyi alaşağı etmiş proletarya diktatörlüğünü kurmuştur. Bu bir olgudur vaad değil.

Sonra, Sovyet iktidarı toprak sahipleri sınıfını tasfiye etmiş ve toprak sahiplerine, devlete ve manastırlara ait 150 milyon hektar toprağı, daha önce köylülerin elinde olan topraklara ek olarak, vermiştir. Bu bir olgudur vaad değil.

Sonra Sovyet iktidarı, kapitalist sınıfı mülksüzleştirmiş, elinden bankaları, fabrikaları, demiryollarını ve diğer üretim araç ve gereçlerini almış, bunların artık sosyalist mülkiyet olduğunu açıklamış ve bu işletmelerin başına işçi sınıfının en iyi unsurlarını geçirmiştir. Bu bir olgudur, vaad değil. *(Sürekli Alkış.)*

Sonra Sovyet iktidarı, endüstriyi ve tarımı, yeni tekniklerin

kullanıldığı sosyalist temelde örgütleyerek, Sovyetler Birliği'nde tarımın da savaş öncesi zamandan bir buçuk kat daha fazla üretim, endüstride ise savaş öncesi zamandan yedi kat daha fazla üretim sağlamış, ulusal gelir, savaş öncesi zamanla kıyaslandığında, dört kez artmıştır. Bütün bunlar birer olgudur, vaad değil. *(Sürekli alkış.)*

Sonra Sovyet iktidarı, işsizliği ortadan kaldırmış, çalışma, dinlenme, eğitim hakkını gerçekleştirmiş, işçilere, köylülere, aydınlara en iyi maddi ve kültürel koşulları sağlamış ve yurttaşların genel, doğrudan, eşit ve gizli seçim hakkını güvence altına almıştır. Bütün bunlar birer olgudur, vaad değil. *(Sürekli alkış.)*

Son olarak Sovyetler Birliği, bu herkesin bildiği olguların tescil edilmesi ve yasalarla saptanması anlamına gelen, artık elde edilmiş kazanımların tescil edilmesi ve yasalarla saptanması demek olan yeni anayasa taslağını hazırlamıştır.

Bütün bunlardan sonra yarı-resmi Alman gazetesinden bayların "Potemkin-Köyü" üzerine gevezelikler için Sovyetler Birliği'ne ilişkin gerçekleri halktan gizleme, halkı kandırma ve dolandırma amacını güdüp gütmediğini sormak gerekir.

Bunlar olgulardır. Ama olgular bilindiği gibi, inatçıdır. Yarı-resmi Alman gazetesinden baylar şöyle söyleyebilirler: Olgular için daha kötü ya. *(Gülüşmeler.)* Bu durumda bu bayları, ünlü Rus atasözüyle yanıtlamak mümkün: "Aptallar için yasa yapılmaz." *(Yoğun gülüşmeler, sürekli tezahürat.)*

Üçüncü eleştirmenler grubu ise anayasa taslağının belli avantajları olduğunu reddetme eğiliminde değil; olumlu bir olgu olduğunu düşünüyor, fakat taslaktaki bir dizi temel ilkenin hayata geçirilebileceğinden kuşku duyuyor, çünkü bunların gerçekleşmez şeyler olduğundan, kağıt üzerinde kalacağından emin. Bunlar, hafif bir deyimle şüphecilerdir. Bu tür şüpheciler her ülkede var.

Bunlarla ilk kez karşılaşmadığımız söylenmelidir. Bolşevikler, 1917'de iktidarı ele geçirdiklerinde, şüpheciler şöyle demişti: Aslında Bolşevikler kötü insanlar değiller, fakat iktidar konusunda başarılı

olamayacaklar, fiyaskoya uğrayacaklardır. Ne var ki gerçekte, Bolşeviklerin değil, tersine şüphecilerin fiyaskoya uğradığı ortaya çıktı.

İçsavaş ve yabancı müdahaleler döneminde de yabancı şüpheciler şöyle dediler: Sovyet iktidarı elbette kötü bir şey değil, fakat yabancılarla birleşmiş olan Denikin ve Kolçak'ı yenmeleri olanaksız. Ne var ki gerçekte şüphecilerin bu konuda da yanıldığı ortaya çıktı.

Sovyet iktidarı beş yıllık planı açıkladığında, şüpheciler yeniden sahneye çıkmış ve şöyle demişlerdi: Beş yıllık plân elbette iyi bir şey, ama gerçekleşmesi olanaksız. Bolşeviklerin beş yıllık planı, büyük olasılıkla başarısızlığa uğrayacaktır. Fakat gerçekler bir kez daha şüphecilerin talihinin yaver gitmediğini gösterdi: Beş yıllık plân dört yılda gerçekleşti.

Yeni anayasa taslağı ve şüphecilerin taslak üzerine eleştirileri hakkında da aynı şey söylenebilir. Taslak yayınlanır yayınlanmaz, bu eleştirmenler grubunun, ümitsiz şüphecilikleriyle, anayasanın bazı temel ilkelerinin uygulanabilirliğine ilişkin kuşkularıyla ortaya çıktıkları görüldü. Şüphecilerin bu konuda da yenilgiye uğrayacaklarından, geçmişte birden fazla yaşadıkları fiyaskolara bir yenisi daha eklenece̊ğinden kuşku duymak için hiç bir neden yok.

Yeni anayasa taslağına saldıran ***dördüncü*** eleştirmenler grubu, taslağı "sağa kayış" olarak, "proletarya diktatörlüğünden vazgeçme", "Bolşevik rejimin tasfiye edilmesi" olarak karakterize ediyor. Çeşitli tonlarda "Bolşevikler sağa kaydılar, bu bir olgudur" diye açıklıyorlar. Bu konuda en gayretli tavrı belli Polonya gazeteleriyle, kısmen Amerikan gazeteleri alıyorlar.

Böyle eleştirmenlere (tabir caizse) ne denebilir?

İşçi sınıfı diktatörlüğünün temellerinin genişlemesini, diktatörlüğün toplumun devlet tarafından yönetilmesinin daha esnek, dolayısıyla daha güçlü bir sisteme dönüştürülmesini, işçi sınıfı diktatörlüğünün güçlenmesi olarak değil, güçsüzleşmesi, hatta ondan vazgeçilmesi olarak anlıyorlarsa, bu durumda şu sorunun sorulmasına

izin verilmelidir: Bu baylar işçi sınıfı diktatörlüğünün ne olduğunu biliyorlar mı acaba?

Sosyalizmin zaferinin yasalarla pekiştirilmesi, sanayinin kolektifleştirmesi ve demokratikleşmenin pekiştirilmesi bunlar tarafından "sağa kayış" olarak değerlendiriliyorsa, bu durumda şu sorunun sorulmasına izin verilmelidir: Bu baylar solla sağın arasındaki farkı biliyorlar mı acaba? *(Gülüşmeler, alkışlar.)*

Bu bayların anayasa taslağını eleştirirken her şeyi birbirine karıştırdıklarından ve bu arada sağla solu birbirine karıştırdıklarından kuşku duymak için herhangi bir neden yok.

Bu vesileyle, insanın aklına ister istemez, Gogol'ün "Ölü Canları"nın "hizmetçisi" Pelagea geliyor. Gogol'ün yazdığına göre Pelagea, Çiçikov'un arabacısı Selifan'a yolu göstermek ister, ama yolun sağ yanını sol yanından ayırdedemediği için tamamen şaşırır ve can sıkıcı bir duruma düşer. Polonya gazetelerinde yazan eleştirmenlerimizin, bütün küstahlıklarına rağmen, "Ölü Canlar"ın "hizmetçisi" Pelagea'nın anlayış yeteneğinden farklı bir düzeyde olmadıkları saptanmalıdır. *(Alkışlar.)* Anımsayacağınız gibi, arabacı Selifan, Pelagea'yı, sağla solu karıştırdığı için, şöyle diyerek azarlamak zorunda kalmıştır: "Ah pis ayaklı… nerenin sağ, nerenin sol olduğunu bilmiyorsun. Bana öyle geliyor ki bizim talihsiz eleştirmenlerimizi de azarlayıp şöyle denmeli: Ah zavallı eleştirmenler… sağın nerede, solun nerede olduğunu bilmiyorsunuz. *(Sürekli alkışlar.)*

Son olarak bir eleştirmenler grubu daha. Biraz önce sözünü ettiğimiz grup, anayasa taslağını, işçi sınıfı diktatörlüğünden vazgeçmekle suçlarken, bu son grup da tam tersine, Sovyetler Birliği'ndeki mevcut durumu değiştirmemekle, işçi sınıfı diktatörlüğüne hiç dokunmamakla, siyasi partileri serbest bırakmamakla ve Sovyetler Birliği'nde Komünist Parti'nin şimdiki önder rolünü korumakla suçlamaktadır. Böylelikle bu eleştirmenler grubu, Sovyetler Birliği'nde partilerin serbest olmaması durumunu demokratizmin te-

mellerinin ihlâl edilmesi olarak değerlendirmektedir.

Yeni anayasa taslağının gerçekten de, işçi sınıfı diktatörlüğü rejimini muhafaza ettiğini, SSCB'de Komünist Parti'nin şimdiki önder konumunu devam ettirdiğini söylemek zorundayım. *(Coşkun alkışlar.)* Saygıdeğer eleştirmenler bunu yeni anayasa taslağının bir eksikliği olarak değerlendiriyorsa, bundan sadece üzüntü duyulabilir. Fakat biz Bolşevikler, bunu anayasa taslağının bir üstünlüğü olarak görüyoruz. *(Coşkun alkışlar.)*

Çeşitli siyasi partilerin özgürlüğüne gelince, bu konuda biraz farklı düşünüyoruz. Parti sınıfın bir parçası, onun en ileri parçasıdır. Çok sayıda parti, dolayısıyla partilerin serbestliği çıkarları birbirine düşman ve birbiriyle uzlaşmaz olan antagonist sınıfların olduğu bir toplumda, kapitalistlerle işçilerin, toprak sahipleriyle köylülerin, Kulaklarla köy yoksullarının vs. olduğu bir toplumda var olabilir. Ama Sovyetler Birliği'nde kapitalistler toprak sahipleri, Kulaklar vs. gibi sınıflar artık yoktur. Sovyetler Birliği'nde çıkarları yalnızca birbirine düşman olarak kalmayıp, aynı zamanda uyum içinde bulunan iki sınıf, işçilerle köylüler vardır: Dolayısıyla Sovyetler Birliği'nde çeşitli partiler için zemin yoktur, böylece çeşitli partilerin özgürlüğünün de zemini yoktur; Sovyetler Birliği'nde sadece bir partinin Komünist Parti'nin zemini vardır. Sovyetler Birliği'nde sadece bir parti, işçi ve köylülerin çıkarlarını cesaretle ve sonuna kadar savunan komünistlerin partisi olabilir. Ve bu partinin sözkonusu sınıfların çıkarlarını hiç te kötü savunmadığı kuşku götürmez. *(Coşkun alkışlar.)*

Demokrasiden sözediliyor. Paki ama nedir demokrasi? Antagonist sınıfların bulunduğu kapitalist ülkelerde, demokrasi, son tahlilde güçlüler için bir demokrasi, mülk sahibi bir azınlık için demokrasidir. Sovyetler Birliği'ndeki demokrasi ise tam tersine, emekçiler için demokrasi, yani herkes için demokrasidir. Bundan çıkan sonuç, demokratizmin temellerinin SSCB yeni anayasa taslağıyla ihlâl edilmediği, bilâkis burjuva anayasaları tarafından ihlâl edildiğidir. O nedenle SSCB anayasasının, dünyada sonuna kadar demokratik tek anayasa olduğuna inanıyorum.

SSCB yeni anayasa taslağına ilişkin burjuva eleştirilerin durumu bu merkezdedir.

V
ANAYASA TASLAĞINDA DEĞİŞİKLİK VE TAMAMLAMA ÖNERİLERİ

Şimdi, taslağın tüm halk tarafından tartışıldığı süreçte yurttaşların anayasa taslağına ilişkin getirdikleri değişiklik ve tamamlama önerilerine geçelim.

Anayasa taslağının halk tarafından tartışılması, bilindiği gibi oldukça önemli miktarda değişiklik ve tamamlama önerilerinin yapılmasına yol açmıştır. Bunların hepsi Sovyet basınında yayınlandı. Değişiklik önerilerinin çeşitliliği ve değerlerinin farklı olması nedeniyle, bence bunları üç kategoriye ayırmak gerekir.

Birinci kategorideki değişiklik önerilerinin karakteristik özelliği, anayasa sorunlarını değil, gelecekteki yasama organlarının gündelik yasama faaliyetine ilişkin sorunları ele almalarıdır. Sosyal güvenlikle ilgili bazı sorunlar, kolektif çiftlik insanının, endüstriyel inşanın belli sorunları, maliyenin sorunları — sözkonusu değişiklik önerilerinin konuları bunlardır. Bu değişiklik önerilerinin sahipleri belli ki anayasa sorunlarıyla gündelik yasama sorunları arasındaki farkın bilincinde değiller. O nedenle de, anayasaya mümkün olduğunca çok yasa sıkıştırmayı ve anayasayı bir yasa kitabına dönüştürmeyi hedefliyorlar. Ne var ki anayasa bir yasa kitabı değildir. Anayasa temel yasadır ve yalnızca temel yasadır. Anayasa, gelecekteki yasa yapıcı organların gündelik yasama faaliyetlerini dışlamaz, tersine bunu şart koşar. Anayasa bu organların gelecekteki yasama faaliyetleri için hukuksal temeli sunar. O nedenle, anayasayla doğrudan ilişki içinde olmayan bu tür değişiklik ve tamamlama önerileri benim düşünceme göre, ülkenin gelecekteki yasama organlarına iletilmelidir.

İkinci kategoriye, anayasaya tarihsel karakterde unsurları, ya da Sovyet iktidarının henüz ulaşmadığı, gelecekte ulaşacağı şeyler üzerine yapılan deklarasyon unsurları sokmaya çalışan değişiklik ve tamamlama önerileri girer. Anayasada Parti, işçi sınıfı ve bütün emekçilerin, sosyalizmin zaferi için mücadelede, uzun yıllar boyunca hangi

zorlukların üstesinden geldikleri yer almalıdır; anayasada Sovyet hareketinin nihai hedefine, yani kusursuz komünist toplumu kurma hedefine işaret edilmelidir — çeşitli varyasyonlarda durmadan tekrarlanan bu değişiklik önerilerinin konuları bunlardır. Anayasayla doğrudan ilgili bulunmayan bu değişiklik ve tamamlama önerilerinin de dikkate alınmaması gerektiğine inanıyorum. Anayasa, elde edilmiş ve güvence altına alınmış kazanımların tescil edilmesi ve yasalarla pekiştirilmesidir. Anayasanın bu temel niteliğini bozmak istemiyorsak, onu, geçmişe dönük tarihsel saptamalar ya da Sovyetler Birliği emekçilerinin gelecek kazanımlarına ilişkin deklarasyonlarla doldurmamalıyız. Bunu yapmak için ülkemizde başka yollar başka belgeler var.

Son olarak üçüncü kategoriye anayasa taslağıyla doğrudan ilgili değişiklik ve tamamlama önerileri giriyor.

Bu kategoride yer alan değişiklik önerilerinin önemli bir bölümü redaksiyonel niteliktedir. O nedenle bunlar, Kongre tarafından kurulacağına inandığım ve yeni anayasa metnine son biçimi verecek şimdiki Kongre'nin redaksiyon komisyonuna iletilmelidir.

Üçüncü kategoriye dahil olan diğer değişiklik önerilerine gelince, bunlar önemlidir, o nedenle de, benim düşünceme göre bir kaç söz söylenmelidir.

1) Öncelikle anayasa taslağının birinci maddesine ilişkin değişiklik önerilerine bakalım. Bu noktaya ilişkin dört öneri var. Bir kısmı, "işçi köylü devleti" sözcükleri yerine "emekçiler devleti" denmesini öneriyor. Bir kısmı, "İşçi köylü devleti" sözcüklerine ek olarak "ve emekçi aydınlar", sözcüklerine yer verilmesini öneriyor. Üçüncüler ise, "işçi köylü devleti" yerine "Sovyetler Birliği topraklarında yaşayan bütün ırk ve milliyetlerin devleti" denmesini öneriyor. Dördüncüler de "köylü" sözcüğünün yerine "kolektif köylü" ya da "sosyalist tarım emekçileri" sözcüklerinin konmasını öneriyor.

Bu değişiklik önerileri kabul edilebilir mi? Bana göre edilemez.

Anayasa taslağının birinci maddesi neden söz etmektedir? Bu

madde Sovyet toplumunun sınıfsal bileşiminden söz eder. Biz Marksistler, anayasada toplumumuzun sınıfsal bileşimi sorununa değinmeden geçebilir miyiz? Hayır. Bunu yapamayız. Bilindiği gibi, Sovyet toplumu işçi sınıfı ve köylüler olmak üzere iki sınıftan oluşmaktadır. Anayasa taslağının birinci maddesi, işte tam da bundan söz eder. Demek ki anayasa taslağının birinci maddesi, toplumumuzun sınıfsal bileşimini doğru ifade etmektedir. Şu sorulabilir: Ya emekçi aydınlar? Aydınlar, hiç bir zaman sınıf olmadı, olamaz; aydınlar toplumun çeşitli sınıflarından oluşan bir ara tabakadır ve öyle kalacaktır. Eski dönemlerde aydınlar soylular, burjuvazi, kısmen köylülük ve son derece düşük oranda işçilerden gelmekteydi. Artık bizim dönemimizde, Sovyet döneminde, aydınları esas itibariyle, işçi sınıfı ve köylüler oluşturmaktadır. Fakat hangi sınıflardan oluşursa oluşsun, hangi nitelikte olursa olsun, bir sınıf değil ara tabakadır.

Bu durum emekçi aydınların haklarını kısıtlamaz mı? En ufak biçimde bile kısıtlamaz! Anayasa taslağının birinci maddesi, Sovyet toplumunun çeşitli kesimlerinin haklarından değil, bu toplumun sınıfsal bileşiminden söz etmektedir. Sovyet toplumunun çeşitli kesimlerinin bu arada da emekçi aydınların haklarından, esas olarak taslağın onuncu ve onbirinci bölümlerinde söz edilmektedir. Bu bölümlerde işçiler, köylüler ve emekçi aydınların, ülkenin ekonomik, politik, sosyal ve kültürel yaşamın bütün alanlarında tamamen eşit oldukları açıklanmaktadır. Demek ki emekçi aydınların haklarının kısıtlanmasından söz edilemez.

Aynı şeyler, Sovyetler Birliği'ne dahil olan ulus ve ırklar için de söylenebilir. Anayasa taslağının ikinci bölümünde, Sovyetler Birliği'nin eşit uluslardan oluşan bir birlik olduğu ifade edilmiştir. Bu formülü, Sovyet toplumunun ulusal bileşimini değil, sınıfsal bileşimini ele alan anayasa taslağının birinci maddesinde tekrarlamak gerekli midir? Bunun gerekli olmadığı açık. Sovyetler Birliği'ne dahil olan ulus ve ırkların haklarına gelince, bu konuya ilişkin anayasa taslağının ikinci, onuncu ve onbirinci bölümlerinde söz edilmektedir. Bu bölümlerde Sovyetler Birliği ulus ve ırklarının, ülkenin ekonomik,

politik, sosyal ve kültürel yaşamının bütün alanlarında aynı haklara sahip oldukları açıklanmaktadır. Demek ki ulusal hakların kısıtlanmasından söz edilemez.

Aynı şekilde, "köylü" sözcüğünün "kolektif köylü", ya da "sosyalist tarımın emekçileri" sözcüğüyle değiştirilmesi de yanlış olurdu. Birincisi, köylüler arasında kolektif köylülerin dışında daha bir milyondan fazla kolektif olmayan köylü çiftlikleri bulunuyor. Onlara ne olacaktır? Bu değişiklik önerisini yapanlar bu köylüleri tamamen dikkate almamayı mı düşünüyorlar? Bu hiç de akıllıca bir iş olmazdı. İkincisi, köylülerin çoğunluğu kolektif çiftlikler işletiyor olsa da, bunların köylü olmaktan, bireysel çiftlik sahibi olmaktan, kendi çiftliğine sahip olmaktan vazgeçtiği anlamına gelmez. Üçüncüsü, bu durumda "işçiler" sözcüğünün de "sosyalist endüstrinin emekçileri" sözcükleriyle değiştirilmesi gerekir ki, bu öneriyi yapanlar herhangi bir nedenden ötürü bunu önermemişlerdir. Son olarak, ülkemizde işçi sınıfıyla köylüler sınıfı ortadan mı kalktı acaba? Eğer bu sınıflar yok olmadılarsa neden bu kavramlar sözcük hazinesinden siliniyor? Bu öneriyi yapanlar belli ki, şimdiki anı değil, sınıfların olmayacağı, işçi ve köylülerin, birleşik komünist toplumun emekçilerine dönüşeceği gelecekteki toplumu gözönüne aldılar. Öneri sahiplerinin çok önden gittikleri açıktır. Ne var ki anayasa kaleme alınırken gelecekten değil, şimdiki zamandan, şimdi var olandan hareket edilmelidir. Anayasa önden gidemez, gitmemelidir.

2) Anayasa taslağının 17. maddesine ilişkin bir değişiklik önerisi. Öneri, Birlik Cumhuriyetlerinin, Sovyetler Birliği'nden gönüllü ayrılması, hakkının korunmasından sözeden 17. maddenin tamamen çıkarılması yolundadır. Bu önerinin doğru olmadığına ve Kongre tarafından kabul edilmemesi gerektiğine inanıyorum. Sovyetler Birliği, eşit haklara sahip Birlik Cumhuriyetlerinin oluşturduğu gönüllü bir birliktir. Anayasadan, bu cumhuriyetlerin Birlik'ten gönüllü ayrılma haklarıyla ilgili 17. maddenin çıkarılması, bu birliğin gönüllülük karakterini zedeleyecektir. Bu adımı atabilir miyiz? Bu adımı atmayacağımıza, atmamamız gerektiğine inanıyorum. Sovyetler

Birliği'nde, Birlik'ten ayrılmak isteyen tek bir cumhuriyet bile olmadığı, o nedenle 17. maddenin pratikte bir anlamı bulunmadığı söyleniyor. Bizde, Sovyetler Birliği'nden ayrılmak isteyen tek bir cumhuriyetin bile bulunmaması tabii ki doğrudur. Fakat bu durum, cumhuriyetlerin Sovyetler Birliği'nden ayrılma haklarını anayasada güvence altına almamamız anlamına gelmez. Sovyetler Birliği'nde bir başka Birlik Cumhuriyetini ezmek isteyen tek bir cumhuriyet bile yok. Ama bu durum, SSCB anayasasında Birlik Cumhuriyetlerinin eşitliğiyle ilgili maddenin çıkarılması anlamına gelmez.

3) Bir başka öneri de, anayasa taslağının ikinci bölümüne yeni bir madde eklemeyi gündeme getiriyor. Bu öneriye göre, özerk Sosyalist Sovyet Cumhuriyetlerinin ekonomik ve kültürel gelişimleri belli bir seviyeye ulaştıktan sonra, sosyalist birliğin Sovyet Cumhuriyetlerine dönüştürülmeleri sözkonusudur. Bu öneri kabul edilebilir mi? Ben kabul edilemeyeceğine inanıyorum. Bu öneri sadece içerik itibariyle değil, nedenleri itibariyle de doğru değildir. Özerk Cumhuriyetlerin Birlik cumhuriyetleri kategorisine geçirilmesini ekonomik ve kültürel gelişmişlikleriyle gerekçelendirmek aynı şekilde şu ya da bu cumhuriyetin Özerk Cumhuriyetler kategorisinde kalışını ekonomik ve kültürel geriliğiyle gerekçelendirmek olanaksızdır. Sorunun bu biçimde ele alınışı, Marksist-Leninist ele alış değildir. Örneğin Tatar Cumhuriyeti özerk cumhuriyet olarak kalıyor. Kazak Cumhuriyeti ise Birlik Cumhuriyeti oluyor, fakat bu, Kazak Cumhuriyeti'nin Tatar Cumhuriyeti'nden ekonomik ve kültürel açıdan daha gelişmiş olduğu anlamına gelmiyor. Aslında durum tam tersidir. Aynı şey Volga Almanları Özerk Cumhuriyeti ile Kırgız Birlik Cumhuriyeti için de söylenebilir. Volga Almanları, kültürel ve ekonomik açıdan özerk cumhuriyet olmalarına rağmen, Kırgızlardan daha gelişkindir.

Özerk cumhuriyetlerin Birlik Cumhuriyetleri kategorisine sokulmasını belirleyen nedir?

Üç nokta belirleyici olmaktadır.

Birinci olarak, cumhuriyetin, Sovyetler Birliği topraklarıyla

çevrelenmemiş olan bir kenar cumhuriyet olması gerekmektedir. Neden? Çünkü Birlik Cumhuriyeti haline gelmiş cumhuriyetin, eğer Birlik'ten ayrılma hakkı korunacaksa, Sovyetler Birliği'nden ayrılma sorununu ortaya atmak için mantıki ve gerçek olanaklara sahip olması gerekmektedir. Fakat bu sorunu sadece, diyelim ki herhangi bir yabancı ülkeye sınır veren, böylece dört bir yanı Sovyetler Birliği topraklarıyla çevrelenmemiş bir cumhuriyet tarafından ortaya atılabilir. Elbette bizde Sovyetler Birliği'nden ayrılma sorununu gerçekten gündeme getirecek tek cumhuriyet bile yok. Fakat Birlik Cumhuriyetlerinin Sovyetler Birliği'nden ayrılma hakları saklı kalacağına göre, mesele öyle düzenlenmelidir ki bu hak anlamsız ve boş bir kağıt parçası haline gelmesin. Örneğin Başkır ya da Tatar Cumhuriyetleri'ni ele alalım. Bu özerk cumhuriyetlerin Birlik Cumhuriyetleri kategorisine alındığını varsayalım. Bu Cumhuriyetler Sovyetler Birliği'nden ayrılma sorununu mantıki ve gerçek biçimde gündeme getirebilirler mi? Hayır getiremezler? Neden? Çünkü dört tarafları Sovyet Cumhuriyetleri ve Sovyet bölgeleriyle çevrelenmiştir, çünkü Sovyetler Birliği'nden hiç bir yere ayrılamazlar. *(Gülüşmeler, alkışlar.)* O nedenle bu tür Cumhuriyetlerin Birlik Cumhuriyeti kategorisine alınması yanlıştır.

İkinci olarak, Sovyet Cumhuriyeti'ne adını veren milliyetin o Cumhuriyet'te az çok bütünlüklü bir çoğunluk oluşturması gerekir. Örneğin Kırım Özerk Cumhuriyeti'ni ele alalım. Kırım bir kenar cumhuriyettir, ama bu Cumhuriyet'te Kırım Tatarları çoğunluğu oluşturmazlar, tam tersine azınlıktadırlar. O nedenle, Kırım Cumhuriyeti'ni Birlik Cumhuriyetleri kategorisine almak yanlış ve mantıksız olurdu.

Üçüncü olarak, cumhuriyetin nüfus bakımından çok küçük olmaması, diyelim ki bir milyondan az nüfusa sahip olmaması gerekir. Neden? Çünkü çok az bir nüfusa ve önemsiz bir orduya sahip olan küçük bir Sovyet Cumhuriyeti bağımsız bir devlet olarak varlığını sürdüremez. Emperyalist haydutların bu cumhuriyeti anında ele geçireceklerinden kuşku duymamak gerekiyor.

Bu günkü tarihsel anda bu üç nesnel özellik olmaksızın şu ya da bu Özerk Cumhuriyet'in Birlik Cumhuriyetleri kategorisine alınması sorununu gündeme getirmenin doğru olmayacağına inanıyorum.

4) Bundan başka, madde 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28 ve 29'da Birlik Cumhuriyetlerinin bölge ve topraklarının ayrıntılı biçimde açıklanmasının çıkarılması önerilmektedir. Bu önerinin de kabul edilemez olduğuna inanıyorum. Sovyetler Birliği'nde, büyük bir gayret ve yorulmazlıkla bölge ve alanları ikide bir yeniden dağıtmaya ve böylece çalışmaya karışıklık ve güvensizlik taşımaya eğilim gösteren insanlar var. Anayasa taslağı bu kişileri dizginleyecektir. Bu da çok iyidir, çünkü burada da başka alanlarda olduğu gibi, güven, istikrar ve açıklık atmosferine ihtiyaç duyulmaktadır.

5) Beşinci değişiklik önerisi 33. maddeyle ilgilidir. İki meclis oluşturulması gereksiz bulunuyor ve Milliyetler Sovyeti'nin kaldırılması öneriliyor. Bu önerinin de yanlış olduğuna inanıyorum. Eğer Sovyetler Birliği bir ulusal devlet olsaydı tek meclisli sistem iki meclisli sistemden daha iyi olurdu. Ne var ki Sovyetler Birliği bütünlüklü bir ulusal devlet değildir. Sovyetler Birliği bilindiği gibi, çok uluslu bir devlettir. Milliyetlerinden bağımsız olarak Sovyetler Birliği'nin bütün emekçilerinin ***ortak*** çıkarlarını savunan en yüksek bir organa sahibiz. Bu Birlik Sovyeti'dir. Fakat Sovyetler Birliği milliyetleri, ortak çıkarların dışında, ulusal özelliklerinden kaynaklanan ***özel, özgül*** çıkarlara sahiptirler. Bu özgül çıkarları dikkate almamak mümkün mü? Hayır mümkün değil. Bu özgül çıkarları ifade edecek özgül bir yüksek organa ihtiyaç var mı? Kesinlikle evet. Böyle bir organ olmaksızın Sovyetler Birliği gibi bir çokuluslu devleti yönetmenin olanaksız olacağından kimse kuşku duymasın. İşte bu organ, ikinci meclis, SSCB Milliyetleri Sovyeti'dir.

Avrupa ve Amerika devletlerinin parlamenter tarihlerine dayanılıyor, bu ülkelerde iki meclisli sistemin olumsuzluklara yol açmasına, ikinci meclisin genel olarak gericiliğin odağı olmasına ilerleme önünde köstek haline gelmesine dayanılıyor. Bütün bunlar doğru. Fakat böyle olmasının nedeni bu ülkelerde meclisler arasında

eşitlik olmamasıdır. Bilindiği gibi, ikinci meclislere birinci meclislerden daha çok haklar tanınmakta, ayrıca ikinci meclisler genelde demokratik olmayan yollardan, çoğu kez üyelerinin yukarıdan saptanması yoluyla örgütlenmektedir. İki meclisin de eşit haklara sahip olması ve demokratik biçimde örgütlenmesi halinde bu tür olumsuzlukların olmayacağından kimsenin kuşkusu olmasın.

6) Bunun dışında, Anayasa taslağına iki mecliste de üye sayısının eşit olmasını talep eden bir tamamlama önerilmektedir. Bu önerinin kabul edilebileceğine inanıyorum. Benim düşünceme göre, meclislerin eşitliğini vurguladığı için açık politik yararları olacaktır.

7) Anayasa taslağına önerilen bir ek de Milliyetler Sovyeti ve Birlik Sovyeti milletvekillerini doğrudan seçimlerle seçmektir. Bu önerinin de kabul edilebileceğine inanıyorum. Elbette seçimler esnasında bazı teknik rahatsızlıklar yaşanacaktır. Fakat bu Milliyetler Sovyeti'nin otoritesini yükselteceği için büyük politik fayda sağlayacaktır.

8) Ayrıca 40 maddeye de en Yüksek Sovyet Başkanlığı'na geçici yasalar çıkarma hakkı tanımayı öngören bir ek önerilmektedir. Bu önerinin yanlış olduğuna ve Kongre tarafından kabul edilmemesi gerektiğine inanıyorum. Yasama faaliyetiyle tek bir organın değil, bir dizi organın ilgili olmasına nihayet son verilmelidir. Böyle bir durum, yasaların istikrarı ilkesine aykırıdır. Oysa şimdi yasaların istikrarlılığına her zamankinden daha çok ihtiyacımız var. SSCB'de yasama erki sadece bir organ tarafından, SSCB Yüksek Sovyeti tarafından kullanılmalıdır.

9) Devamla, Anayasa taslağının 48. maddesine SSCB Yüksek Sovyeti Başkanlık Divanı başkanının SSCB Yüksek Sovyeti tarafından değil, halk tarafından seçilmesi gerektiği yönünde ek yapılması önerilmektedir. Bu ek önerisinin doğru olmadığını düşünüyorum, çünkü anayasamızın ruhuna uymuyor. Anayasadaki sistemimize göre, Yüksek Sovyet gibi halk tarafından seçilen ve Yüksek Sovyete karşı durabilecek tek bir başkan olmamalıdır. SSCB'de başkan bir heyettir — bu, halk tarafından değil Yüksek Sovyet

tarafından seçilen ve ona karşı sorumlu olan başkanı dahil olmak üzere Yüksek Sovyet Başkanlığı'dır. Tarihsel deneyler, yüksek organların bu biçimde inşa edilmesinin en demokratik biçim olduğu ve ülkeyi istenmeyen rastlantılardan koruduğunu göstermiştir.

10) 48. maddeye ilişkin bir başka değişiklik önerisi de şöyle: SSCB Yüksek Sovyeti Başkanlık Divanı başkan vekilleri onbire çıkarılmalı, böylece her Birlik Cumhuriyeti temsil edilmelidir. Bu değişiklik önerisinin kabul edilebileceğini düşünüyorum, çünkü bu düzeltme anlamına gelmektedir ve SSCB Yüksek Sovyeti Başkanlığı'nın otoritesini yalnızca pekiştirebilir.

11) 77. maddeye ilişkin de bir değişiklik önerisi var. Yeni bir Birlik Halk Komiserliği, Savunma Endüstrisi Halk Komiserliği kurulması önerilmektedir. Bu değişiklik önerisinin de kabul edilebileceğini düşünüyorum, *(Alkışlar)* çünkü savunma endüstrimizi ayrı bir elde toplama ve ayrı bir halk komiserliği kurma zamanının geldiğine inanıyorum. *(Alkışlar.)* Bana öyle geliyor ki, bu ülkemizin savunma sorununu sadece iyileştirecektir.

12) Anayasa taslağının 124. maddesinin dinsel ibadetin yasaklanması yönünde değiştirilmesi önerilmektedir. Bu değişiklik önerisi anayasamızın ruhuna uygun düşmediği için reddedilmelidir.

13) Son olarak, az çok özsel bir karaktere sahip önemli bir değişiklik önerisi daha. Anayasa taslağının 135. maddesinin değiştirilmesi önerisinden söz ediyorum. Bu öneriye göre, din adamları, eski beyaz muhafızlar, bütün "eskiler" ve genel çıkarlara hizmet etmeyen herkes oy hakkından mahrum bırakılmalı, ya da en azından sadece seçme hakkı verilmelidir. Bu önerinin de reddedilmesi gerektiğine inanıyorum. Sovyet iktidarı, emekçi olmayanların ve sömürücü unsurların elinden seçme seçilme hakkını sonsuza kadar değil, geçici bir süre için, belli bir dönem için almıştır. Bu unsurların halka karşı açık savaş yürüttükleri ve Sovyet yasalarına karşı geldikleri bir zaman olmuştur. Bu unsurlara seçme ve seçilme hakkını vermeyen Sovyet yasası, Sovyet iktidarının bu direnişe verdiği yanıttı. O zaman-

dan bu yana az zaman geçmedi. Geçen dönem içinde sömürücü sınıfların ortadan kaldırılmasını başardık, Sovyet iktidarı ise yenilmez bir güç haline geldi. Bu yasayı düzeltmenin zamanı gelmedi mi? Ben, geldiğine inanıyorum. Ülkenin en yüksek organına eski beyaz muhafızlar, Kulaklar, papazlar gibilerinin sızabileceğinden bunun tehlikeli olduğu söyleniyor. Bundan neden korkulsun? Kurttan korkan ormana girmez. *(Salonda gülüşmeler, coşkun alkışlar.)* Birincisi, bütün eski Kulaklar, beyaz muhafızlar ya da papazlar Sovyet iktidarının düşmanı değiller. İkincisi, eğer herhangi bir yerde halk, düşmanca düşünceler içinde olan birini seçiyorsa bu, ajitasyon çalışmalarımızın son derece kötü olduğunu ve aslında böyle bir rezaleti hak ettiğimizi gösterir; ama ajitasyon çalışmamız Bolşevik tarzda yürütüldüğünde halk düşmanca düşünceler içerisinde olanları en yüksek organlarına seçmeyecektir. Yani ağlamak değil, çalışmak gerekiyor *(Coşkun Alkışlar),* her şeyin tastamam bir halde, idari kararlarla takdim edilmesini beklemeden çalışmak gerekiyor. Lenin, daha 1919 yılında, Sovyet iktidarının, sınırsız seçme ve seçilme hakkını uygulayacağı zamanın çok uzakta olmadığını söylemişti. Dikkat edin: Hiç bir sınırlama olmaksızın Lenin bu sözleri yabancı askeri müdahalenin henüz tasfiye edilmediği ve tarımla endüstrimizin son derece umutsuz bir durumda olduğu bir dönemde söylüyordu. O zamandan bu yana 17 yıl geçti. Lenin yoldaşın talimatını uygulama zamanı gelmedi mi yoldaşlar? Ben zamanın geldiğine inanıyorum.

Lenin 1919'da "RKP(B) Program Taslağı"nda şöyle diyordu: Okumama izin verin:

> "RKP, geçici tarihsel zorunlulukların yanlış biçimde genelleştirilmesine engel olmak için, emekçi kitlelere, Sovyet Cumhuriyeti'nde bir kısım yurttaşların elinden seçme ve seçilme hakkının alınmasının, burjuva demokratik cumhuriyetlerin çoğunda olduğu gibi, belli bir yurttaş kategorisinin hayat boyu bu haktan mahrum kalması anlamına gelmediğini, bunun sadece sömürücülere, Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti'nin temel yasalarına karşı inatla sömürücü konumlarını koruma ve kapitalist ilişkileri ayakta tutmaya çalışanlara yönelik olduğunu açıklamaktadır. Sosyalizmin günden güne sağlamlaştığı ve nesnel olarak sömürücü konumda kalma ya da kapitalist ilişkileri koruma olanağına sahip olanların sayısında azalmanın olduğu her günle birlikte, Sovyet Cumhuriyeti'nde ellerinden seçme ve seçilme hakkı alınmış olanların yüzde oranı da azalmaktadır. Bu oran şimdi Rusya'da ancak yüzde iki-üçtür. Öte yandan ise, çok yakın bir gelecekte, dış saldırının sona ermesi ve mülksüzleştirenlerin mülksüzleştirilmesinin tamamlanması, belli koşullar altında, proleter devletin sömürücülerin direnişini ezmek için başka araçlar seçebileceği ve genel seçme ve seçilme hakkını ***sınırsız biçimde**** uygulayacağı bir durum yaratacaktır." (Lenin, RKP(B) Program Taslağı, Cilt XXIV, s. 94., Rusça).

Anlaşılmıştır sanırım. SSCB Anayasa Taslağında değişiklik ve düzeltme önerilerinin durumu budur.

VI
SOVYET SOSYALİST CUMHURİYETLER BİRLİĞİ YENİ ANAYASASI'NIN ÖNEMİ

Halkın bütününün katıldığı yaklaşık beş ay süren tartışmaların sonucuna göre bir değerlendirme yapılacak olursa, anayasa taslağının bu Kongre tarafından onaylanacağı anlaşılmaktadır. *(tezahürata dönüşen coşkun alkışlar. Herkes ayağa kalkmış durumda.)*

Bir kaç gün içinde Sovyetler Birliği, tam gelişmiş sosyalist demokratizm temelinde yeni, sosyalist bir anayasaya sahip olacaktır.

Bu, basit ve kısa bir biçimde, neredeyse protokol üslubuyla yazılmış, Sovyetler Birliği'nde sosyalizmin zaferinden, Sovyetler Birliği emekçilerinin kapitalist kölelikten kurtuluşu gerçeğinden, Sovyetler Birliği'nde tam gelişmiş ve kararlı demokratizmin zaferinden söz eden tarihsel bir belge olacaktır.

Bu, kapitalist ülkelerde milyonlarca dürüst insanın düşlediği ve düşlemeye devam ettiği şeylerin Sovyetler Birliği'nde artık, gerçekleştiğini kanıtlayan bir belge olacaktır. *(Coşkun alkışlar.)*

Bu, Sovyetler Birliği'nde gerçekleştirilmiş olanların, başka

* *Altını ben çizdim.* ***—J. Stl.***

ülkelerde de gerçekleştirilebileceğini kanıtlayan bir belge olacaktır. *(Coşkun alkışlar.)*

Fakat buradan SSCB yeni anayasasına verilen uluslararası önemin hiç de abartılmadığı, sonucu çıkmaktadır.

Şimdi, faşizmin karanlık dalgasının sosyalist işçi sınıfı hareketini kirlettiği, medeni dünyanın en iyilerinin demokratik çabalarını pisliğe bulaştırdığı bugün, SSCB yeni anayasası faşizme karşı bir iddianame olacak ve sosyalizm ve demokrasinin yenilemeyeceğini kanıtlayacaktır. *(Alkışlar.)* SSCB yeni anayasası, bugün, faşist barbarlığa karşı mücadele yürütenler için moral yardım ve gerçek bir dayanak olacaktır. *(Coşkun alkışlar.)*

SSCB Anayasası SSCB halkları için ise daha büyük bir öneme sahiptir. Nasıl ki bu Anayasa kapitalist ülkelerin halkları için bir eylem programı anlamını taşıyacaksa, SSCB halkları için de mücadelelerinin sonucu, insanlığın kurtuluşu cephesinde elde ettikleri zaferlerin bir sonucu anlamını taşıyacaktır. Mücadelenin arkada bırakılmış yolu ve katlanılanların bir sonucu olarak zaferimizin meyvelerinden söz eden bir anayasaya sahip olmak hoş ve sevindiricidir. Yoldaşlarımızın ne için savaştıklarını ve evrensel boyutta tarihi öneme sahip zafere nasıl ulaştıklarını bilmek hoş ve sevindiricidir. Bizimkilerin çokça akan kanının boş yere akmadığını meyvelerini verdiğini bilmek hoş ve sevindiricidir. *(Sürekli alkışlar.)* Bu, işçi sınıfımızı, köylülüğümüzü ve emekçi aydınlarımızı düşünsel olarak donatmaktadır. Bu, haklı gurur duygusunu geliştirmekte ve hızlandırmaktadır. Bu, kendi gücüne inancı sağlamlaştırmakta ve komünizmin yeni zaferleri için yeni mücadelelere seferber etmektedir. *(Coşkun alkışlar, herkes ayağa kalkıyor. Salon hurra sesleriyle gürlüyor. "Yaşasın Stalin yoldaş!" sesleri yükseliyor her yerden. Kongre üyeleri ayakta "Enternasyonal"i söylüyorlar. "Enternasyonal"den sonra yeniden tezahürat başlıyor. "Hurra" "Yaşasın önderimiz Stalin Yoldaş!" sesleri.)*

DİYALEKTİK VE TARİHİ MATERYALİZM ÜZERİNE

Eylül 1938

Diyalektik materyalizm, Marksist-Leninist partinin dünya görüşüdür. Bu dünya görüşüne diyalektik materyalizm denir, çünkü doğa görüngülerine yaklaşımı, doğa görüngülerini inceleme yöntemi, bu görüngüleri bilme yöntemi diyalektiktir, ve doğa görüngülerini yorumlayışı, onları kavrayışı, teorisi ise materyalisttir.

Tarihi materyalizm, diyalektik materyalizmin önermelerinin, toplumsal yaşamın incelenmesine genişletilmesi, diyalektik materyalizmin önermelerinin toplum yaşamının görüngülerine, toplumun ve toplum tarihinin incelenmesine uygulanmasıdır.

Diyalektik yöntemlerini karakterize ederken, Marx ve Engels genellikle Hegel'den, diyalektiğin temel özelliklerini formüle eden filozof olarak söz ederler. Ama bu, Marx ve Engels'in diyalektiğinin Hegel diyalektiği ile özdeş olduğu anlamına gelmez. Gerçekte Marx ve Engels, Hegel diyalektiğinden sadece onun "rasyonel çekirdeği"ni aldılar, Ama Hegel'in idealist kabuğunu bir kenara attılar ve modern bilimsel bir biçim vererek diyalektiği daha da geliştirdiler.

"Benim diyalektik yöntemim", diyor Marx, "temeli itibariyle Hegel'inkinden yalnız farklı değil, ona taban tabana zıttır. Hegel için,

'ide' adı altında hatta bağımsız bir özneye dönüştürdüğü düşünme süreci, gerçek olanın yaratıcısıdır ve gerçek olan, 'ide'nin yalnızca dış görünümünü oluşturur. Bende ise, tam tersine, düşünsel olan, insan zihni tarafından yansıtılan ve tercüme edilen maddiyattan başka birşey değildir." (Karl Marx, "Kapital"in birinci cildinin ikinci baskısına sonsöz.)

Materyalizmlerini karakterize ederken, Marx ve Engels genellikle Feuerbach'tan, materyalizme yeniden tam hakkını veren filozof diye sözederler. Ama bu, Marx ve Engels'in materyalizminin, Feuerbach'ın materyalizmi ile özdeş olduğu anlamına gelmez. Gerçekte Marx ve Engels, Feuerbach'ın materyalizminden sadece onun "temel çekirdeğini" aldılar, onu bilimsel-felsefi bir materyalizm teorisi haline geliştirdiler ve onun idealist ve dini-ahlaki yüklerini attılar. Bilindiği gibi Feuerbach, aslında bir materyalist olmasına rağmen, materyalizm adına karşı çıkıyordu. Engels birçok kez, "materyalist 'temel'ine rağmen, Feuerbach'ın geleneksel idealist zincirlere bağlı kaldığını" ve "Feuerbach'ın gerçek idealizminin, din felsefesi ve ahlak konusundaki görüşlerine geldiğimizde hemen gün ışığına çıktığını" belirtmiştir. (Friedrich Engels, "Ludwig Feuerbach ve Klasik Alman Felsefesinin Sonu", Moskova 1939, s. 24 ve 36.)

Diyalektik, Yunanca'da [eski Yunanca —ÇN] konuşmak, tartışmak anlamına gelen "dialego" sözcüğünden gelir. Eski çağda diyalektik, hasmın argümanındaki çelişmeleri ortaya çıkarıp, bu çelişmeleri aşarak doğruya ulaşma sanatıydı. Eski çağda, düşüncedeki çelişmelerin ortaya çıkarılmasının ve karşıt fikirlerin çatışmasının, doğruyu bulmanın en iyi yolu olduğunu düşünen filozoflar vardı. Sonradan doğa görüngülerine genişletilen bu diyalektik düşünme tarzı, doğa görüngülerini sürekli hareket ve değişiklik içinde, doğanın gelişmesini de, içindeki çelişmelerin gelişmesinin sonucu, doğadaki karşıt güçlerin birbirlerini karşılıklı etkilemesinin sonucu olarak gören, doğayı bilmenin diyalektik yöntemi halini aldı.

Diyalektik, özünde metafiziğin tam karşıtıdır.

1 — Marksist diyalektik yöntem şu temel özelliklerle karakterize edilir:

a) Metafiziğin tersine diyalektik, doğayı, birbirinden kopuk, birbirinden tecrit edilmiş ve birbirinden bağımsız şeylerin, görüngülerin tesadüfi bir yığını olarak değil, fakat birbirine organik olarak bağlı, birbirine bağımlı ve birbirini koşullandıran şeylerin, görüngülerin birbirine bağlı yekpare bütünü olarak görür.

Bundan ötürü diyalektik yöntem, doğada herhangi bir görüngünün tek başına, onu çevreleyen görüngülerin bağıntısı dışında alındığı takdirde kavranamayacağından hareket eder, çünkü doğanın herhangi bir alanında herhangi bir görüngü, onu çevreleyen görüngülerle bağıntısı dışında ele alınıp onlardan koparıldığı takdirde, bize anlamsız gelebilir, ve tersine, kendini çevreleyen görüngülerle kopmaz bağıntı içinde, kendini çevreleyen görüngüler tarafından koşullandırılmışlığı içinde görüldüğü takdirde her görüngü anlaşılabilir ve açıklanabilir.

b) Metafiziğin tersine diyalektik, doğayı, sükun ve hareketsizlik durumu olarak, durgunluk ve değişmezlik durumu olarak değil, her an herhangi birşeyin ortaya çıkıp geliştiği ve herhangi birşeyin çözüldüğü ve sönüp gittiği sürekli hareket ve değişme, sürekli yenilenme ve gelişme durumu olarak görür.

Bu yüzden diyalektik yöntem, görüngülere yalnız karşılıklı bağıntıları ve koşullandırılmışlıkları bakış açısından değil, aynı zamanda hareketleri, değişmeleri, gelişmeleri, oluşları ve yok oluşları bakış açısından da bakmayı talep eder.

Diyalektik yöntem için önemli olan, herşeyden önce, belli bir anda kalıcı gibi görünen, fakat aslında sönüp gitmeye başlamış olan değildir, bilakis belli bir anda kalıcı gibi görünmese de, oluşan ve gelişendir, çünkü diyalektik yöntem sadece oluşan ve gelişeni yenilmez sayar.

"…tüm doğa", der Engels, "en küçüğünden en büyüğüne, bir kum taneciğinden güneşe, temel canlı hücrelerden insana kadar, sü-

rekli bir oluş ve yokoluş, sürekli bir akış, durmayan bir hareket ve değişme içindedir." (Friedrich Engels, "Doğanın Diyalektiği", bkz. Marx-Engels, Bütün Eserler, Özelbaskı, Moskova 1935, s. 491.)

Bu yüzden diyalektik, diyor Engels, "şeyleri ve onların algılanan imgelerini öz olarak bağıntıları içinde, zincirlenmeleri, hareketleri, oluş ve yokoluşları içinde ele alır". (Friedrich Engels, "Bay Eugen Dühring Bilimi Altüst Ediyor [Anti-Dühring]", Moskova 1939, s. 8.)

c) Metafiziğin tersine diyalektik, gelişme sürecini, nicel değişikliklerin nitel değişikliklere yol açmadığı basit bir büyüme süreci olarak değil, bilakis önemsiz ve farkedilemeyen nicel değişikliklerden açık ve köklü değişikliklere, nitel değişikliklere geçen bir gelişme; nitel değişikliklerin tedrici olarak değil, hızla ve aniden, bir durumdan diğerine sıçrayış biçimini alarak gerçekleştiği bir gelişme; tesadüfi değil, fakat farkedilmez ve tedrici nicel değişiklikler birikiminin doğal sonucu olarak görür.

Bu nedenle diyalektik yöntem, gelişme sürecini, dairesel bir hareket, daha önce olanın basit bir tekrarı olarak değil, fakat ilerleyen ve yükselen bir hareket, eski bir nitel durumdan yeni bir nitel duruma geçiş, basitten karmaşığa, alçaktan yükseğe doğru bir gelişme olarak kabul eder:

"Doğa", der Engels, "diyalektiğin sınanmasıdır; ve modern doğa biliminin, bu sınama için son derece zengin ve her gün artan malzeme sağladığını ve böylece doğa sürecinin, son tahlilde, metafizik değil diyalektik olduğunu, sürekli tekrarlanan bir dairenin sonsuz monotonluğu içinde hareket etmeyip bilakis gerçek bir tarihi yaşadığını ispatladığını söylememiz gerekir. Burada herşeyden önce, bugünkü tüm organik doğanın, bitkilerin ve hayvanların ve böylelikle insanın da, milyonlarca yıldır süregelen bir gelişme sürecinin ürünü olduğunu ispatlayarak, metafizik doğa görüşüne muazzam bir darbe indiren Darwin'i anmak gerekir." (Aynı yerde, s. 8.)

Diyalektik gelişmeyi nicel değişikliklerden nitel değişikliklere bir geçiş olarak karakterize eden Engels şöyle der:

"Fizikte ... her değişiklik, niceliğin niteliğe bir dönüşümü, bir cismin kendi içinde var olan veya o cisme dıştan iletilen herhangi bi-

çimdeki bir hareket miktarının nicel değişiminin sonucudur. 'Örneğin, suyun sıcaklığının başlangıçta sıvılık durumuna hiçbir etkisi yoktur; fakat sıvı suyun sıcaklığı artar ya da azalırsa, bir an gelir ki bu kohezyon durumu değişir ve su birincide buhar, ikincide buz halini alır'.... Elektrik lambasının içindeki platin telin ışık vermesi için asgari güçte bir akım gereklidir; her metalin bir ergime ısısı vardır; her sıvının belli bir basınçta, belli bir kaynama ve donma noktası vardır —elimizdeki araçlar gerekli sıcaklığı sağladığı sürece—; son olarak, her gazın uygun basınç ve soğutma ile, sıvı durumuna getirilebileceği bir nokta vardır... Fiziğin sabitleri denilen şeyler (bir durumun bir başka duruma dönüştüğü noktalar ***—Red.***), çoğu kez, nicel (değişikliğin) hareket artması ya da eksilmesinin, belli bir cismin durumunda nitel bir değişiklik doğurduğu, yani niceliğin niteliğe dönüştüğü düğüm noktalarına verilen isimlerden başka birşey değildir." (Friedrich Engels, "Doğanın Diyalektiği", s. 502-503.)

Engels kimyaya geçerek şöyle devam eder:

"Kimya, nicel bileşim değişikliklerinin sonucu cisimlerdeki nitel değişikliklerin bilimi diye adlandırılabilir. Bu Hegel'in de bildiği birşeydi... Oksijeni alalım: Eğer molekülde her zamanki iki atom yerine üç atom varsa, koku ve reaksiyon bakımından basit oksijenden kesinkes farklı bir cismi, ozonu elde ederiz. Ya oksijenin nitrojen ya da kükürtle değişik oranlarda birleşmesine ve her birinden, diğer cisimlerden nitel bakımdan farklı başka cisimler elde edilmesine ne diyeceğiz!" (Aynı yerde, s. 503.)

Son olarak, Hegel'i olanca gücüyle kınayan fakat onun, algılayamayan dünyadan algılayabilen dünyaya, inorganik madde dünyasından organik yaşam dünyasına geçişin yeni bir aşamaya sıçrama olduğu yolundaki ünlü tezini gizlice aşırmış olan Dühring'i eleştiren Engels şöyle diyor:

"Bu, tamamen, Hegel'ci ölçü ilişkilerinin düğüm çizgisi ile aynı şeydir. Bu çizgi üstündeki belli bir takım düğüm noktalarında, basit bir nicel artış ya da azalma, nitel bir sıçramaya yol açar. Mesela, suyun ısıtılması ya da soğutulması durumunda, normal basınç altında düğüm noktaları olan kaynama ve donma noktaları, yeni bir kümelenme durumuna sıçramanın gerçekleştiği, dolayısıyla niceliğin niteliğe dönüştüğü noktalardır." (Friedrich Engels, "Bay Eugen Dühring Bilimi Altüst Ediyor [Anti-Dühring]", s. 31.)

d) Metafiziğin tersine diyalektik, doğadaki herşeyin ve bütün görüngülerin özündeki iç çelişmelerden yola çıkar, çünkü bütün bunların olumlu ve olumsuz yanları, bir geçmişi ve bir geleceği, ölüp gitmekte olan ve gelişmekte olan yanları vardır. Diyalektik, bu karşıtlıkların mücadelesinin, eski ve yeni arasındaki mücadelenin, sönüp gidenle yeni ortaya çıkan, ölüp gidenle gelişen arasındaki mücadelenin, gelişme sürecinin iç muhtevasını, nicel değişikliklerin nitel değişikliklere dönüşmesinin iç muhtevasını oluşturduğunu ileri sürer.

Bu nedenle, diyalektik yöntem, alçaktan yükseğe doğru gelişme sürecinin, görüngülerin ahenkli olarak birbirini izlemesi biçiminde değil, şeylerin ve görüngülerin iç çelişmelerinin açığa çıkması, bu çelişmelere dayanan karşıt eğilimlerin "mücadelesi" biçiminde olduğunu kabul eder.

> "Asıl anlamıyla diyalektik", diyor Lenin, ***"bizzat şeylerin özündeki*** çelişmelerin incelenmesidir." (Lenin, Felsefi Mirasından, Viyana-Berlin 1932, s. 188.)

Ve daha sonra:

> "Gelişme, zıtların 'mücadelesi'dir." (Lenin, Seçme Eserler, cilt 11, s. 81.)

Marksist diyalektik yöntemin temel özellikleri kısaca bunlardır.

Diyalektik yöntemin önermelerinin toplumsal yaşamın, toplum tarihinin incelenmesine genişletilmesinin ne muazzam öneme sahip olduğunu, bu önermelerin toplum tarihine ve proletarya partisinin pratik çalışmalarına uygulanmasının ne muazzam öneme sahip olduğunu kavramak zor değildir.

Eğer dünyada tecrit edilmiş görüngü yoksa, bütün görüngüler birbirine bağlı ve birbirini koşullandırıyorsa, o halde tarihteki her toplumsal sistemin ve her toplumsal hareketin, tarihçilerin sık sık yaptığı gibi "ebedi adalet" ya da başka bir önyargı açısından değil, bilakis bu sistemi ya da toplumsal hareketi ortaya çıkaran ve onunla bağlı olan şartlar açısından değerlendirilmesi gerektiği açıktır.

Köleliğe dayalı toplum sistemi, modern koşullar altında bir

anlamsızlık, doğaya aykırı bir budalalık olurdu. Fakat çözülen ilkel komünal sistem şartlarında, kölelik sistemi, ilkel komünal sisteme göre ileriye doğru bir adımı temsil ettiği için gayet anlaşılır ve doğal bir görüngüdür.

Rusya'da Çarlığın ve burjuva toplumunun varlığı koşulları altında, diyelim ki 1905 yılında burjuva-demokratik cumhuriyet talebi, gayet anlaşılır, doğru ve devrimci bir talepti, çünkü o sıralar bir burjuva cumhuriyet ileriye doğru bir adım anlamına geliyordu. Fakat SSCB'deki şimdiki koşullar altında bir burjuva-demokratik cumhuriyet talebi, anlamsız ve karşı-devrimci bir talep olur, çünkü Sovyet Cumhuriyeti'ne kıyasla bir burjuva cumhuriyeti geriye doğru bir adım olurdu. Herşey şartlara, zamana ve yere bağlıdır.

Toplumsal görüngüler böyle ***tarihsel*** bir yaklaşımla ele alınmazsa, tarih biliminin varlığı ve gelişmesinin imkânsız olduğu açıktır, çünkü tarih bilimini bir rastlantılar karmaşasına ve bir saçma sapan yanlışlar yığınına dönüşmekten koruyacak tek yaklaşım budur.

Ayrıca, dünya sürekli hareket ve gelişme halindeyse, eskinin sönüp gitmesi ve yeninin büyümesi bir gelişme yasasıysa, o zaman "değişmez" hiçbir toplumsal sistem, özel mülkiyet ve sömürünün hiçbir "ebedi ilkesi", köylünün çiftlik sahibine, işçinin kapitaliste boyun eğmesine ilişkin hiçbir "ebedi fikir" olamaz.

Öyleyse, tıpkı bir zamanlar feodal sistemin yerine kapitalist sistemin geçmesi gibi, aynı şekilde kapitalist sistemin yerine de sosyalist sistem geçirilebilir.

Öyleyse, yönümüzü şu anda üstün gücü temsil etseler de artık gelişmeyen toplumsal tabakalara değil, şu anda üstün gücü temsil etmeseler de gelişen ve bir geleceği olan tabakalara çevirmeliyiz.

Geçen yüzyılın seksenli yıllarında, Marksistlerin Narodniklere karşı mücadelesi döneminde Rusya'da proletarya, nüfusun muazzam çoğunluğunu oluşturan bireysel köylülüğe kıyasla, nüfusun önemsiz bir azınlığını meydana getiriyordu. Fakat proletarya, sınıf olarak

gelişiyor, sınıf olarak köylülükse çözülüyordu. Ve tam da proletarya sınıf olarak geliştiği için, Marksistler yönlerini proletaryaya çevirdiler. Ve yanılmadılar da, çünkü bilindiği gibi proletarya zamanla, önemsiz bir güçten birinci derecede önem taşıyan tarihi ve siyasi bir güç haline geldi.

O halde politikada yanılmamak için, geriye değil ileriye dönük olmak gerekir.

Ayrıca, eğer yavaş nicel değişikliklerin hızlı ve ani nitel değişikliklere dönüşmesi bir gelişme yasasıysa, ezilen sınıfların yaptığı devrimlerin gayet doğal ve kaçınılmaz bir görüngü olduğu açıktır.

Öyleyse kapitalizmden sosyalizme geçiş ve işçi sınıfının kapitalist boyunduruktan kurtulması, yavaş değişiklikler, reformlar yoluyla değil, ancak ve yalnız, kapitalist sistemin nitel değişikliği yoluyla, devrim yoluyla gerçekleştirilebilir.

O halde politikada yanılmamak için, reformcu değil devrimci olmak gerekir.

Ayrıca, eğer gelişme, iç çelişmelerin açığa vurulması, karşıt güçlerin bu çelişmelerin temeli üzerinde, bu çelişmeleri aşmak üzere çatışmaları yoluyla ilerliyorsa, o zaman proletaryanın sınıf mücadelesinin gayet doğal ve kaçınılmaz bir görüngü olduğu açıktır.

Öyleyse kapitalist sistemin çelişkilerini örtmemeli, bilakis ortaya çıkarmalı ve çözüp ayırmalıyız; sınıf mücadelesinin önünü almamalı, bilakis onu sonuna kadar götürmeliyiz.

O halde politikada yanılmamak için, proletaryanın ve burjuvazinin çıkar birliği reformist politikası, "kapitalizmin sosyalizme gelişmesi" uzlaşıcı politikası değil, uzlaşmaz bir proleter sınıf politikası izlemek gerekir.

İşte toplumsal yaşama, toplum tarihine uygulanması içinde alındığında Marksist diyalektik yöntem budur.

Marksist felsefi materyalizme gelince, o özünde felsefi idealizme

taban tabana zıttır.

2— Marksist felsefi materyalizm şu temel özelliklerle karakterize edilir:

a) Dünyayı "mutlak fikrin", "evrensel ruh"un, "bilinç"in cisimleşmesi olarak kavrayan idealizmin tersine, Marx'ın felsefi materyalizmi, dünyanın nitelik itibariyle maddi olduğu; dünyadaki çok çeşitli görüngülerin, hareket halindeki maddenin farklı biçimleri olduğu; diyalektik yöntemin ortaya koyduğu gibi, görüngülerin karşılıklı birbirine bağlılık ve karşılıklı koşullandırılmışlığının, hareket halindeki maddenin gelişme yasaları olduğu; dünyanın, maddenin gelişme yasalarına göre geliştiğini ve bir "evrensel ruh"a ihtiyacı olmadığından yola çıkar.

> "Ne var ki materyalist doğa görüşü, doğanın yabancı el değmemiş haliyle, olduğu gibi basit olarak kavranmasından başka birşey değildir..." (Friedrich Engels, "Ludwig Feuerbach ve Klasik Alman Felsefesinin Sonu", Ek, s. 60.)

"Dünya, bütünüyle, herhangi bir tanrı ya da insan tarafından yaratılmadı, fakat vardı, vardır ve daima yaşayan, düzenli bir biçimde gelişen ve ölen bir alev olarak kalacaktır" diyen eski filozof Heraklit'in materyalist görüşleriyle ilgili olarak Lenin şöyle diyor: "Diyalektik materyalizmin ilkelerinin çok iyi bir ifadesi." (Lenin, "Felsefi Mirasından", s. 276.)

b) Gerçekte sadece bilincimizin var olduğunu; maddi dünyanın, varlığın, doğanın sadece bilincimizde, duyumlarımızda, düşüncelerimizde ve algılarımızda var olduğunu ileri süren idealizmin tersine, Marksist felsefi materyalizm, maddenin, doğanın, varlığın bilincin dışında ve ondan bağımsız olarak var olan nesnel bir gerçeklik olduğu; maddenin birincil, asıl olduğunu, çünkü duyumların, düşüncelerin, bilincin kaynağı olduğu, bilincin ise ikincil, türevsel olduğu, çünkü onun maddenin bir yansıması, varlığın bir yansıması olduğu; düşüncenin, gelişmesinde yüksek bir mükemmellik derecesine erişen maddenin, yani beynin bir ürünü olduğu, beynin ise

düşünme organı olduğu, bu nedenle, düşüncenin maddeden, büyük bir hataya düşmeden ayrılamayacağından hareket eder.

> "Tüm felsefenin en üst sorunu", der Engels, "düşüncenin varlıkla, zihnin doğayla ilişkisi sorunudur..." "Bu sorunun şöyle ya da böyle yanıtlanmasına göre, filozoflar iki büyük kampa ayrıldı. Zihnin doğa karşısındaki asliyetini ileri sürenler... ***idealizm*** kampını oluşturdular. Doğayı aslî gören diğerleri, ***materyalizmin*** çeşitli okullarına sayılırlar. (Friedrich Engels, "Ludwig Feuerbach ve Klasik Alman Felsefesinin Sonu", s. 16-17.)

Devamla:

> "Ait olduğumuz maddi, duyularla algılanabilir dünya, tek gerçekliktir... Bilincimiz ve düşüncemiz, ne kadar duyu üstü görünürse görünsün, maddi, vücuda ait bir organın, beynin ürünüdür... Madde zihnin ürünü değil, bilakis bizzat zihin, maddenin en üst ürünüdür." (Aynı yerde, s. 20.)

Madde ve düşünce sorununa değinen Marx şöyle diyor:

> ***"Düşünce, düşünen bir maddeden ayrılamaz.*** O [madde —ÇN] bütün değişikliklerin öznesidir." (Marx-Engels, Bütün Eserler, Birinci Bölüm, cilt 3, s. 305.)

Marksist felsefi materyalizmi karakterize ederken Lenin şöyle diyordu:

> "Materyalizm, bilinçten, duyumdan, ... deneyimden bağımsız, nesnel gerçek varlığı (maddeyi) kabul eder. …Bilinç ... ancak varlığın bir yansısıdır, olsa olsa yaklaşık olarak doğru (ona uygun olan, ideal-kesin) bir resimdir." (Lenin, "Materyalizm ve Ampiriokritisizm", s. 340. [s. 377. —İnter Yayınları.])

Ve yine:

> — "Madde, duyu organlarımızı etkileyerek duyum yaratan şeydir; madde bize duyumla verilen nesnel gerçekliktir... Madde, doğa, varlık, fiziki olan, birincildir; zihin, bilinç, duyum, ruh ise ikincildir." (Aynı yerde, s. 140 ve 141 [s. 169-170. —İnter Yayınları.])
>
> — "Dünya resmi, maddenin nasıl hareket ettiğini ve ***'maddenin'*** nasıl ***'düşündüğünü'*** gösteren bir resimdir." (Aynı yerde, s. 371 [s. 405. —İnter Yayınları.])

> — "Beyin, düşünme organıdır." (Aynı yerde, s. 147. [Türkçesi, s. 181. —İnter Yayınları.])

c) Dünyayı ve dünya yasalarını bilme imkânını yadsıyan, bilgimizin sağlamlığına inanmayan, nesnel doğru tanımayan ve dünyanın bilim tarafından asla bilinemeyecek "kendinden şeyler"le dolu olduğunu savunan idealizmin tersine, Marksist felsefi metaryalizm, dünyanın ve dünya yasalarının tamamen bilinebilir olduğundan; doğa yasaları hakkında deneyimle, pratikle sınanmış bilgimizin, nesnel doğru değerinde sağlam bir bilgi olduğundan; dünyada bilinemeyecek hiçbir şey olmadığından, sadece şimdilik bilinmeyen, fakat bilimin ve pratiğin güçlerince ortaya çıkarılıp bilinebilecek şeyler olduğundan hareket eder.

Engels, dünyanın bilinemezliğini ve bilinmesi imkansız "kendinden şeyler"in varlığını ileri süren Kant'ın ve diğer idealistlerin tezini eleştirir ve bilgimizin sağlamlığına ilişkin ünlü materyalist tezi savunurken şöyle diyor:

> "Bu ve tüm diğer felsefi hayallerin en çarpıcı çürütülmesi praktiktir, yani deneydir ve sanayidir. Eğer biz doğadaki bir süreci kendimiz yaparak, kendi şartlarından gidip onu oluşturarak ve üstelik kendi amaçlarımıza hizmet ettirerek o süreci kavrayışımızın doğruluğunu ispatlayabilirsek, Kant'ın ne idüğü belirsiz, 'kendinden şey' kavramı ortadan kalkar. Bitki ve hayvanların gövdelerinde üretilen kimyasal maddeler, organik kimya bu maddeleri birbiri ardına yapana kadar bu tür 'kendinden şey' olarak kaldılar; fakat kimyanın gelişmesiyle bu maddeler 'kendinden şey' olmaktan çıkıp bizim için şey haline geldi. Örneğin, boya kökünden elde edilen alizarin (kökboya) için artık tarlada boya kökü yetiştirilmiyor, bilakis kömür katranından çok daha ucuz ve kolay şekilde çıkarılıyor. Kopernik'in güneş sistemi, üç yüz yıl süreyle bir hipotez olarak kaldı; doğru olmama ihtimali yüzde bir, binde bir, onbinde birdi, fakat yine de bir hipotezdi. Fakat bu sistemin ortaya koyduğu verilere dayanan Leverrier, sadece bilinmeyen bir gezegenin var olması gerektiğini keşfetmekle kalmayıp, bilakis bu gezegenin uzayda işgal etmesi gereken yeri de hesapladığında, ve daha sonra da Galilei bu gezegeni gerçekten bulduğunda, Kopernik'in sistemi ispatlanmış oldu." (Friedrich Engels, "Ludwig Feuerbach ve Klasik

Alman Felsefesinin Sonu", s. 18.)

Bogdanov, Bazarov, Yuşkeviç'i ve Mach'ın diğer takipçilerini fideizmle (imanı bilime tercih eden gerici bir teori) suçlayan ve doğa yasaları hakkındaki bilimsel bilgimizin sağlam bilgi olduğu ve bilim yasalarının nesnel doğru olduğu şeklindeki ünlü materyalist tezi savunan Lenin şöyle diyor:

> "Çağdaş fideizm, bilimi kesinlikle reddetmez; sadece bilimin 'abartılı iddialarını', yani nesnel doğru olma iddiasını reddeder. Eğer (materyalistlerin düşündüğü gibi) nesnel doğru varsa, eğer sadece tek başına —dış dünyayı insan 'tecrübesi'nde yansıtan— doğabilimi bize nesnel doğruyu verebiliyorsa, bütün fideist teoriler tümüyle çürütülmüş olur." (Lenin, "Materyalizm ve Ampiriokritisizm", s. 117 [s. 145. —İnter Yayınları.])

Marksist felsefi materyalizmin karakteristik özellikleri kısaca bunlardır.

Felsefi materyalizmin önermelerinin toplumsal yaşamın ve toplum tarihinin incelenmesine genişletilmesinin ne muazzam öneme sahip olduğu, bu önermelerin toplumun tarihine ve proletarya partisinin pratik çalışmalarına uygulanmasının ne kadar önemli olduğu kolayca anlaşılır.

Eğer doğa görüngülerinin bağıntısı ve karşılıklı koşullandırılmışlığı doğanın gelişme yasasıysa, bundan toplumsal yaşamdaki görüngülerin bağıntısının ve karşılıklı koşullandırılmışlığının da tesadüfi birşey değil, bilakis toplumun gelişme yasası olduğu sonucu çıkar.

Öyleyse toplumsal yaşam ve toplumun tarihi bir "tesadüfler" yığını olmaktan çıkar; çünkü toplum tarihi, toplumun yasaya uygun gelişmesi haline gelir ve toplum tarihinin incelenmesi bir bilime dönüşür.

Öyleyse proletarya partisinin pratik faaliyeti, "üstün kişiler"in iyiniyetine, "aklın" gerektirdiklerine, "evrensel ahlak değerleri"ne değil, toplumun gelişmesinin yasalarına, bu yasaların incelenmesine

dayanmalıdır.

Ayrıca, dünya bilinebilirse ve doğanın gelişme yasaları hakkındaki bilgimiz, nesnel doğru değerinde sağlam bilgiyse, toplumsal yaşam ve toplumun gelişmesi de bilinebilir şeylerdir ve toplumun gelişme yasalarına ilişkin bilimsel sonuçlar, nesnel doğru değerinde sağlam verilerdir.

Öyleyse toplumsal yaşamın görüngülerinin bütün karmaşıklığına rağmen, toplum tarihinin bilimi, örneğin biyoloji kadar kesin bir bilim, toplumun gelişme yasalarından pratikte yararlanabilecek bir bilim olabilir.

Öyleyse proletarya partisi, pratik faaliyetinde kendine tesadüfi saikleri değil, toplumun gelişme yasalarını, bu yasalardan çıkarılacak pratik sonuçları kılavuz edinmelidir.

Öyleyse sosyalizm, insanlık için daha iyi bir gelecek hayalinden, bilime dönüşür.

Öyleyse bilim ile pratik faaliyetin, teori ile pratiğin bağı, bunların birliği, proletarya partisinin yol gösterici yıldızı olmalıdır.

Ayrıca, eğer doğa, varlık, maddi dünya birincil, bilinç, düşünce ikincil ve türevsel ise; eğer maddi dünya insanların bilincinden bağımsız olarak var olan nesnel gerçekliği temsil ediyorsa ve bilinç bu nesnel gerçekliğin yansımasıysa, toplumun maddi yaşamı ve varlığı da birincildir, aslîdir; manevi yaşamı ise ikincildir, türevseldir; toplumun maddi yaşamı insan iradesinden bağımsız olarak var olan nesnel bir gerçekliktir, toplumun manevi yaşamı ise bu nesnel gerçekliğin bir yansıması, varlığın bir yansımasıdır.

Öyleyse toplumun manevi yaşamının şekillenmesinin kaynağı, toplumsal düşüncelerin, toplumsal teorilerin, siyasi görüşlerin, siyasi kurumların kökeni, fikirlerin, teorilerin, görüşlerin, siyasi kurumların kendisinde değil, bu fikirlerin, teorilerin, görüşlerin vb. yansıması olduğu toplumun maddi yaşam koşullarında, toplumsal varlıkta aranmalıdır.

Öyleyse toplum tarihinin farklı dönemlerinde farklı toplumsal fikirler, teoriler, görüşler, siyasi kurumlar görülüyorsa; köleliğe dayalı toplum düzeninde belirli bazı toplumsal fikirler, teoriler, görüşler ve siyasi kurumlara rastlıyor, feodalizmde başkalarını, kapitalizmde de daha başkalarını görüyorsak, bu, fikirlerin, teorilerin, görüşlerin ve siyasi kurumların "doğası" veya "özellikleri" ile değil, toplumsal gelişmenin farklı dönemlerinde toplumun maddi yaşam koşullarının farklı olması ile açıklanır.

Bir toplumun varlığı, toplumun maddi yaşam koşulları nasılsa, toplumdaki fikirler, teoriler, siyasi görüş ve kurumlar da öyle olur.

Bu bağıntıda Marx şöyle diyor:

> "İnsanların varlığını belirleyen şey bilinçleri değil, tam tersine, onların bilincini belirleyen, toplumsal varlıklarıdır." (Karl Marx, Seçme Yazılar, cilt I, Moskova-Leningrad 1934, s. 359.)

O halde politikada hata yapmamak, boş hayalciliğe kapılmamak için proletarya partisi, faaliyetinde soyut "insan aklının ilkeleri"nde değil, toplumsal gelişmenin tayin edici gücü olarak toplumun maddi yaşamının somut koşullarından; "büyük adamlar"ın iyiniyetinden değil, toplumun maddi yaşamının gelişmesinin gerçek ihtiyaçlarından yola çıkmalıdır.

Narodnikler, Anarşistler ve Sosyal-Devrimciler dahil ütopyacıların başarısızlığı, başka şeylerin yanısıra, toplumun gelişmesinde toplumun maddi yaşam koşullarının oynadığı birincil rolü kabul etmemeleri ve —idealizme batarak— pratik faaliyetlerini toplumun maddi yaşamının gelişmesinin ihtiyaçları temeli üzerine değil, bu ihtiyaçlardan bağımsız olarak ve bu ihtiyaçlara karşıt olarak toplumun gerçek yaşamından kopuk "ideal planlar" ve "herşeyi kapsayan projeler" temeli üzerine inşa etmeleriyle açıklanır.

Marksizm-Leninizmin gücü ve hayatiyeti, pratik faaliyetinde toplumun maddi yaşamının gelişmesinin ihtiyaçlarına dayanmasında, hiçbir zaman toplumun gerçek yaşamından kopmamasında yatar.

Ne var ki Marx'ın sözlerinden, toplumsal fikirlerin, teorilerin, siyasi görüş ve kurumların toplum yaşamında hiç önemi olmadığı, bunların toplumsal varlık, toplumun maddi yaşam koşullarının gelişmesi üzerinde etkide bulunmadığı sonucu çıkmaz. Burada ilkin, toplumsal fikirlerin, teorilerin, görüşlerin ve siyasi kurumların ***kökeninden, ortaya çıkışlarından;*** toplumun manevi yaşamının, maddi yaşam koşullarının bir yansısı olduğundan söz ettik. Toplumsal fikirlerin, teorilerin, görüşlerin ve siyasi kurumların ***önemine,*** tarihteki ***rollerine*** gelince, tarihi materyalizm, bunların toplum yaşamındaki, toplum tarihindeki ağırlıklı rolünü önemini inkâr etmek şöyle dursun, bilakis tam tersine öne çıkarır.

Farklı toplumsal fikirler ve teoriler vardır. Gününü doldurmuş toplumun sönüp giden güçlerinin çıkarlarına hizmet eden eski fikirler ve teoriler vardır. Bunların rolü, toplumun gelişmesine ve ilerlemesine ayak bağı olmaktır. Bir de, toplumun ilerici güçlerinin çıkarlarına hizmet eden yeni, ilerici fikirler ve teoriler vardır. Bunların önemi, toplumun gelişmesini, ilerlemesini kolaylaştırmalarında yatar; ve toplumun maddi yaşamının gelişmesinin ihtiyaçlarını doğru dile getirdikleri oranda bu fikirlerin önemi artar.

Yeni toplumsal fikirler ve teoriler, ancak toplumun maddi yaşamının gelişmesi, onun önüne yeni görevler koyduğunda ortaya çıkar. Ama bunlar ortaya çıktıktan sonra, toplumun maddi yaşamının gelişmesinin getirdiği görevlerin çözümünü kolaylaştıran, toplumun ilerlemesini kolaylaştıran son derece önemli bir güç haline gelirler. Yeni fikirlerin, yeni teorilerin, yeni siyasi görüşlerin ve yeni siyasi kurumların muazzam örgütleyici, harekete geçirici ve yeniden biçimlendirici rolü tam da burada kendini gösterir. Yeni toplumsal fikirler ve teoriler aslında tam da, bunlar toplum için gerekli olduğu, bu fikirlerin örgütleyici, harekete geçirici ve yeniden biçimlendirici etkisi olmadan toplumun maddi yaşamını geliştirmenin olgunlaşmış görevlerini çözmek ***imkânsız*** olduğu için ortaya çıkarlar. Toplumun maddi yaşamının gelişmesinin koyduğu yeni görevler temelinde ortaya çıkan yeni toplumsal fikir ve teoriler, kendilerine yol açarak kitlelerin malı olurlar, onları harekete geçirip, toplumun can çekişen güçlerine karşı

örgütlerler ve böylece toplumun maddi yaşamının gelişmesini engelleyen bu güçlerin devril-mesini kolaylaştırırlar.

Böylece, toplumun maddi yaşamının, toplumsal varlığın gelişmesinin olgunlaşmış görevleri temelinde ortaya çıkan toplumsal fikirler, teoriler ve siyasi kurumlar, bizzat kendileri, toplumun maddi yaşamının gelişmesinin olgunlaşmış görevlerinin çözümünü sonuna kadar götürmek ve toplumun daha da gelişmesini mümkün kılmak için gerekli koşulları yaratarak, toplumsal varlık üzerinde, toplumun maddi yaşamı üzerinde etkide bulunurlar.

Bu bağıntıda Marx şöyle diyor:

> "Teori kitleleri bir kez sardı mı, maddi bir güç haline gelir." (Marx-Engels, Tüm Eserler, Birinci Bölüm, cilt 1, ilk yarı cilt, s. 614.)

O halde toplumun maddi yaşam koşullarını etkileyebilmek ve bu koşulların gelişmesini, ilerlemesini hızlandırabilmek için, proletarya partisi, toplumun maddi yaşamının gelişmesinin ihtiyaçlarını doğru olarak ifade eden ve bundan dolayı geniş halk kitlelerini harekete geçirebilecek, seferber edebilecek, onları gerici güçleri ezmeye ve toplumun ileri güçlerinin yolunu açmaya hazır büyük bir proletarya partisi ordusu halinde örgütleyebilecek bir toplumsal teoriye, toplumsal fikre dayanmalıdır.

"Ekonomistler"in ve Menşeviklerin başarısızlığı, diğer şeylerin yanısıra, ileri teori ve fikirlerin harekete geçirici, örgütleyici ve yeniden biçimlendirici rolünü kabul etmemeleri, ve —kaba materyalizme düşerek— bu etkenlerin rolünü hemen hemen sıfıra indirgemeleri; dolayısıyla Parti'yi pasifliğe, bitkisel hayata mahkûm etmeleri ile açıklanır.

Marksizm-Leninizmin gücü ve hayatiyeti, toplumun maddi yaşamının gelişmesinin ihtiyaçlarını doğru olarak ifade eden ileri bir teoriye dayanmasında, teoriye layık olduğu önemi vermesinde ve onun harekete geçirici, örgütleyici ve yeniden biçimlendirici gücünden sonuna kadar yararlanmayı görev bilmesinde yatar.

Toplumsal varlıkla toplumsal bilinç arasındaki, toplumun maddi yaşamının gelişme şartlarıyla manevi yaşamının gelişme şartları arasındaki ilişki sorununu tarihi materyalizm böyle çözer.

3 — Tarihi Materyalizm.

fiimdi geriye şu soruyu aydınlatmak kalıyor: Son tahlilde toplumun görünüşünü, fikirlerini, görüşlerini ve siyasi kurumlarını vb. belirleyen "toplumun maddi yaşam koşulları", tarihi materyalizm açısından ne demektir?

Gerçekten de — nedir bu "toplumun maddi yaşam koşulları", onların karakteristik özellikleri nelerdir.

Hiç kuşkusuz "toplumun maddi yaşam koşulları" kavramı, herşeyden önce, toplumu çevreleyen doğayı, coğrafi çevreyi içine alır; coğrafi çevre, toplumun maddi yaşamının vazgeçilmez ve değişmez koşullarından biridir ve elbette toplumun gelişmesini etkiler. Toplumun gelişmesinde coğrafi çevrenin rolü nedir? Coğrafi çevre, toplumun görünüşünü, insanların toplumsal düzeninin karakterini, bir düzenden başkasına geçişi belirleyen baş faktör değil midir?

Tarihi materyalizm bu soruyu olumsuz yanıtlar.

Coğrafi çevre, tartışmasız toplumun gelişmesinin daimi ve zorunlu koşullarından biridir ve elbette toplumun gelişmesi üzerinde etkisini gösterir —toplumun gelişme seyrini hızlandırır veya yavaşlatır. Fakat onun etkisi ***tayin edici*** değildir, çünkü toplumun değişmesi ve gelişmesi, coğrafi çevrenin değişme ve gelişmesiyle kıyaslanamayacak bir hızda olmaktadır. Sadece üç bin yıllık bir süre içinde Avrupa'da birbiri ardına üç ayrı toplumsal sistem gelip geçmiştir: ilkel komünal sistem, köleciliğe dayalı toplum sistemi ve feodal sistem, ve Avrupa'nın doğusunda, SSCB'de ise hatta dört toplumsal sistem gelip geçmiştir. Oysa bu sürede, Avrupa'daki coğrafi şartlar ya hiç değişmemiştir, ya da coğrafya onları gözönüne almayacak kadar küçük değişiklikler olmuştur. Bu anlaşılırdır da. Coğrafi çevrede az biraz önemli değişiklikler olması için milyonlarca yıl gere-

kir, oysa insanların toplum sistemlerinde çok önemli bir değişiklik için bile birkaç yüz veya birkaç bin yıl yeter.

Ama bundan şu sonuç çıkar ki, coğrafi çevre, toplumun gelişmesinin baş nedeni, ***tayin edici*** nedeni olamaz, çünkü onbinlerce yıl boyunca nerdeyse hiç değişmeden kalan birşey, birkaç yüzyılda köklü değişikliklere uğrayan birşeyin gelişmesinin baş nedeni olamaz.

Ayrıca, hiç kuşkusuz, nüfus artışı ve şu ya da bu derecede nüfus yoğunluğu da "toplumun maddi yaşam koşulları" kavramı içine girer, çünkü insanlar, toplumun maddi yaşam koşullarının zorunlu bir unsurudur, ve belli asgari sayıda insan olmadan, toplumun maddi yaşamı olamaz. İnsanların toplum sisteminin karakterini belirleyen baş faktör nüfus artışı değil midir?

Tarihi materyalizm bu soruyu da olumsuz yanıtlar.

Elbette nüfus artışı toplumun gelişmesini etkiler, gelişmeyi kolaylaştırır veya yavaşlatır, ama nüfus artışı, toplumun gelişmesinin baş faktörü olamaz, toplumun gelişmesine etkisi ***tayin edici*** olamaz, çünkü tek başına nüfus artışı, belli bir toplum sisteminin yerine niçin tam da şu şekilde bir yeni sistemin geçtiğini ve herhangi bir başkasının geçmediğini, ilkel komünal toplumun yerine niçin tam da köleciliğin, köleciliğin yerine feodal düzenin ve feodal düzenin yerine burjuva düzeninin geçtiğini açıklamak için anahtar vermez.

Eğer nüfus artışı, toplumsal gelişmenin tayin edici gücü olsaydı, daha fazla nüfus yoğunluğu, zorunlu olarak, buna uygun olan daha yüksek bir toplum düzeni tipinin ortaya çıkmasına sebep olurdu. Ama gerçekte durum bu değildir. Çin'deki nüfus yoğunluğu, ABD'dekinin dört katıdır, ama ABD, toplumsal gelişmede Çin'den daha yüksek bir aşamadadır, çünkü Çin'de hâlâ yarı-feodal bir düzen hüküm sürmesine karşılık, ABD çoktan kapitalist gelişmenin en üst aşamasına varmıştır. Belçika'da nüfus yoğunluğu ABD'ninkinin 19 katı, SSCB'ninkinin 26 katıdır, ama ABD toplumsal gelişmede Belçika'dan ileridedir, SSCB'den ise Belçika tüm bir tarihi dönem boyu geri

kalmıştır, çünkü Belçika'da kapitalist düzen hüküm sürmesine karşılık SSCB kapitalizmi yıkmış ve sosyalist toplum düzenini kurmuştur.

Ama bundan şu sonuç çıkar ki, nüfus artışı, toplumun gelişmesinde toplum düzeninin karakterini, toplumun görünümünü ***tayin eden*** baş faktör değildir ve olamaz.

a) O halde, toplumun maddi yaşam koşulları sistemi içinde, toplumun görünümünü, toplumsal düzeninin karakterini, toplumun bir sistemden diğerine gelişmesini tayin eden baş faktör nedir?

Tarihi materyalizme göre bu faktör, insanın varlığı için gerekli ***geçim kaynaklarını sağlama tarzı,*** toplumun yaşayıp gelişebilmesi için zorunlu olan ***maddi değerlerin*** —yiyecek, giyecek, ayakkabı, konut, yakacak, üretim aletleri vb.— ***üretim tarzıdır.***

Yaşamak için, yiyecek, giyecek, ayakkabı, barınak, yakacak vb. gereklidir; bu maddi değerlere sahip olmak için bunları üretmek gerekir; ve bunları üretmek için de insanların, onların yardımıyla yiyecek, giyecek, ayakkabı, barınak, yakacak vb. gibi şeyler ürettikleri üretim aletlerine sahip olması gerekir; insanların bu aletleri üretebilmeleri ve kullanabilmeleri gerekir.

Onların yardımıyla maddi değerlerin üretildiği ***üretim aletleri,*** bu üretim aletlerini işleten ve belli bir ***üretim tecrübesi*** ile ***iş becerisi*** sayesinde maddi değerler üretimini gerçekleştiren ***insanlar*** — tüm bu unsurlar, hep birlikte toplumun ***üretici güçlerini*** meydana getirirler.

Fakat üretici güçler, üretimin, üretim tarzının sadece bir yanını; insanın maddi değerlerin üretimi için yararlandığı nesneler ve doğa güçleri ile olan ilişkisini ifade eden yanını oluşturur. Üretimin, üretim tarzının diğer yanını, insanların üretim süreci içindeki karşılıklı ilişkileri, insanların ***üretim ilişkileri*** oluşturur. İnsanlar doğayla mücadele ederler ve maddi değerler üretmek için doğadan, birbirinden tecrit olmuş, birbirinden kopuk tekil varlıklar olarak değil, birlikte, gruplar halinde, toplum halinde yararlanırlar. Bundan dolayı üretim, her zaman ve her şart altında toplumsal bir üretimdir. Maddi

değerlerin üretim sürecinde insanlar, üretim içinde birbirleri ile şu ya da bu karşılıklı ilişki, şu ya da bu üretim ilişkisi içine girerler. Bu ilişkiler, sömürüden özgür insanlar arasında işbirliği ve karşılıklı yardımlaşma ilişkileri olabilir; hakimiyet ve boyun eğme ilişkileri olabilir; veya nihayet bir üretim ilişkisi biçiminden diğerine geçiş ilişkileri olabilir. Fakat üretim ilişkileri hangi karakterde olursa olsun, —daima ve bütün toplum düzenlerinde— bu ilişkiler, üretimin, toplumun üretici güçleri kadar zorunlu bir unsurudur.

> "Üretimde", der Marx, "insanlar sadece doğa üzerinde değil, birbirleri üzerinde de etkide bulunurlar. Ancak belli bir tarzda işbirliği yaparak ve faaliyetlerini karşılıklı mübadele ederek üretimde bulunurlar. Üretmek için, birbirleriyle belirli ilişkiler ve bağıntılar içine girerler ve doğayı etkilemeleri, yani üretim, ancak bu toplumsal ilişkiler ve bağıntılar içinde gerçekleşir." (Karl Marx, Seçme Yazılar, cilt I, s. 261.)

Dolayısıyla üretim, üretim tarzı, hem toplumun üretici güçlerini, hem de insanların üretim ilişkilerini kapsar, o bunların, maddi değerlerin üretim süreci içindeki birliğinin cisimleşmesidir.

b) Üretimin ***birinci özelliği,*** hiçbir zaman bir noktada uzun süre kalmaması, bilakis hep değişme ve gelişme halinde olmasıdır, ve ayrıca, üretim tarzındaki değişmeler, kaçınılmaz olarak bütün toplumsal sistemde, toplumsal fikirlerde, siyasi görüşlerde ve siyasi kurumlarda da değişiklikleri gerektirir; bütün toplumsal ve siyasi düzenin altüst olmasına yol açar. İnsanlar farklı gelişme aşamalarında farklı üretim tarzlarından yararlanırlar, veya daha kabaca söylersek, farklı bir yaşam tarzı sürdürürler. İlkel komünal toplumda bir üretim vardır, kölecilikte bir başka üretim tarzı vardır, feodalizmde de daha başka bir üretim tarzı vardır vs. vb. Ve buna uygun olarak, insanların toplumsal sistemi, manevi yaşamı, görüşleri ve siyasi kurumları da farklıdır.

Bir toplumun üretim tarzı nasılsa, toplumun kendisi, fikirleri ve teorileri, siyasi görüş ve kurumları da esas itibariyle öyledir.

Veya daha kabaca söylersek: insanın yaşam tarzı nasılsa, düşünme tarzı da öyledir.

Bu demektir ki, toplumun gelişme tarihi, herşeyden önce, üretimin gelişmesinin tarihidir; yüzyılların seyri içinde birbirini izleyen üretim tarzlarının tarihidir, üretici güçlerin ve insanların üretim ilişkilerinin gelişim tarihidir.

Öyleyse toplumsal gelişme tarihi, aynı zamanda maddi değerleri üretenlerin tarihidir; üretim sürecinin baş faktörü olan ve toplumun varlığı için gerekli maddi değerlerin üretimini sağlayan emekçi kitlelerin tarihidir.

Öyleyse tarih bilimi, eğer gerçek bir bilim olacaksa, toplumun gelişim tarihini artık kral ve generallerin hareketlerine, devletlerin "fatih"lerinin ve "hükümdar"larının davranışlarına indirgememeli, bilakis herşeyden önce, maddi değerleri üretenlerin, emekçi kitlelerin tarihiyle, halkların tarihiyle ilgilenmelidir.

Öyleyse toplum tarihinin yasalarını incelemede ipucu, insanların zihinlerinde, toplumun görüşlerinde ve fikirlerinde değil, her verili tarihi dönemde toplumun uyguladığı üretim tarzında, toplumun iktisadi yaşamında aranmalıdır.

Öyleyse tarih biliminin en birinci görevi, üretim yasalarını, üretici güçlerle üretim ilişkilerinin gelişim yasalarını ve toplumun iktisadi gelişim yasalarını incelemek ve meydana çıkarmaktır.

Öyleyse proletarya partisi, eğer gerçek bir parti olacaksa, herşeyden önce üretimin gelişme yasalarının, toplumun iktisadi gelişme yasalarının bilgisini kazanmalıdır.

O halde politikada hataya düşmemek için proletarya partisi, hem programını hazırlarken hem de pratik faaliyetlerinde, herşeyden önce üretimin gelişme yasalarından, toplumun iktisadi gelişme yasalarından hareket etmelidir.

c) ***Üretimin ikinci özelliği,*** üretimdeki değişmelerin ve üretimin gelişmesinin, her zaman, üretici güçlerin; bunlar içinde de en başta üretim aletlerinin değişmesi ve gelişmesi ile başlamasıdır. Demek oluyor ki, üretici güçler, üretimin en devingen ve en devrimci

öğesidirler. İlkönce toplumun üretici güçleri değişikliğe uğrar ve gelişir; sonra bu ***değişikliklere bağlı ve bunlarla uyum içinde,*** insanlar arasındaki üretim ilişkileri, insanların ekonomik ilişkileri değişir. Bununla birlikte, bu demek değildir ki, üretim ilişkileri üretici güçlerin gelişmesi üzerinde etkili olmaz, ve üretici güçler, üretim ilişkilerine bağlı değildir. Üretici güçlerin gelişmesine bağlı olan üretim ilişkilerinin kendileri de, üretici güçlerin gelişmesi üzerinde etki yaparlar, bu gelişmeyi hızlandırır ya da yavaşlatırlar. Ayrıca, şunu da belirtmek önemlidir ki, üretim ilişkileri, uzun süre, üretici güçlerdeki büyümenin gerisinde kalamaz, ve uzun zaman bu büyüme ile çelişme durumunda bulunamazlar, çünkü ancak üretim ilişkileri, üretici güçlerin niteliğine ve durumuna uygun düştüğü ve onların özgür gelişmesine elverişli bir ortam yarattığı zaman, üretici güçler alabildiğine gelişebilirler. Bu yüzden, üretim ilişkileri üretici güçlerin gelişmesine göre ne kadar gecikmiş olurlarsa olsunlar, er ya da geç, sonunda üretici güçlerin gelişme düzeyine, üretici güçlerin niteliğine uygun bir duruma gelmek zorundadırlar — ve gerçekte yaptıkları da budur. Tersi durumda üretici güçler ile üretim ilişkilerinin üretim sistemi içindeki birliği temelinden sarsılır, tehlikeye düşer, üretimin tümünde bir kopma meydana gelir, bir üretim bunalımı olur, üretici güçler tahribe uğrar.

Kapitalist ülkelerde —üretim araçlarının kapitalist özel mülkiyetinin, üretim sürecinin toplumsal niteliği ile, ve üretici güçlerin niteliği ile açıkça uyumsuzluk halinde bulunduğu bu ülkelerde— ekonomik bunalımlar, üretim ilişkileri ile üretici güçlerin niteliği arasındaki uyumsuzluğun bir örneği, üretim ilişkileri ile üretici güçler arasındaki çatışmanın bir örneğidirler. Üretici güçlerin tahribine varan ekonomik bunalımlar, bu uyuşmazlığın sonucudurlar; ayrıca, bu uyuşmazlığın kendisi de, halen mevcut üretim ilişkilerini yıkacak,ve üretici güçlerin niteliğine uygun yeni ilişkileri yaratacak olan toplumsal devrimin ekonomik temelidir.

Buna karşılık, üretim araçlarının toplumsal mülkiyeti ile üretim sürecinin toplumsal niteliğinin tam bir uyuşma halinde olduğu, bu

yüzden ne ekonomik bunalımlar, ne üretici güçlerin tahribi gibi bir durumun bulunmadığı SSCB'deki sosyalist ekonomi, üretim ilişkileri ile üretici güçlerin niteliği arasındaki tam uyumun bir örneğidir.

Dolayısıyla, üretici güçler, üretimin, yalnızca en devingen ve en devrimci ögesi olmakla kalmazlar. Aynı zamanda, üretimin gelişmesini belirleyen ögedir.

Üretici güçler nasılsa, üretim ilişkileri de ona göre olmalıdır.

Nasıl üretici güçlerin durumu, insanların kendileri için gerekli maddi değerleri hangi üretim aletleri ile ürettiklerini gösterirse, üretim ilişkilerinin durumu da ***üretim araçlarının*** (toprak, ormanlar, sular, yeraltı zenginlikleri, hammaddeler, üretim aletleri, işletme binaları, taşıma ve ulaşım ve iletişim araçlarının) kimin elinde bulunduğunu, onlara kimin sahip olduğunu, üretim araçlarının kimin emrinde bulunduğunu, tüm toplumun emrinde mi, yoksa bunları başka bireyleri, grupları ya da sınıfları sömürmek için kullanan tek tek bireylerin, grupların ya da sınıfların emrinde mi olduğunu gösterir.

İşte üretici güçlerin en eski zamanlardan günümüze kadarki gelişmesinin şematik bir tablosu; kaba taştan yapılma aletlerden yay ve oka geçiş, sonra avcılıktan hayvanların evcilleştirilmesine ve ilkel hayvan yetiştiriciliğine geçiş; taştan yapılma aletlerden madeni aletlere (demir balta ve demir uçlu karasabana) geçiş, daha sonra bitkilerin yetiştirilmesine, tarıma geçiş; malzemelerin işlenmesi için madeni aletlerde yeni geliştirmeler, demirci körüğünün ve çömlekçiliğin ortaya çıkması, buna uygun zanaatların gelişmesi, zanaatların tarımdan ayrılması, bağımsız zanaatların gelişmesi ve sonra manifaktürün gelişmesi; zanaatçı üretim aletlerinden makineye geçiş, zanaatçı ve manifaktürcü üretimin makineleşmiş sanayiye dönüşmesi; makineler sistemine geçiş ve modern makineleşmiş büyük sanayinin ortaya çıkışı; insanlık tarihi boyunca toplumun üretici güçlerinin gelişmesinin çok eksik, ama genel bir tablosudur bu. Ve kendiliğinden anlaşılır ki, üretim aletlerinin gelişmesi ve yetkinleşmesi üretimle ilişiği olan insanların işidir, yoksa insanlardan bağımsız olarak

olmamıştır. O halde, üretim aletleri değişir ve gelişirken, aynı zamanda insanlar da —üretici güçlerin en önemli öğesi de— değişir ve gelişir; onların üretim deneyimi, iş alışkanlıkları, üretim araçlarını kullanma yetenekleri de değişmiş ve gelişmiştir.

İşte tarih boyunca toplumun üretici güçlerindeki bu değişmelere ve bu gelişmeye uygun olarak insanlar arasındaki üretim ilişkileri de, onların ekonomik ilişkileri de değişmiş ve gelişmiştir.

Tarih, beş ***temel*** üretim ilişkisi ***tipi*** tanır: ilkel komün, kölelik, feodalizm, kapitalizm ve sosyalizmin üretim ilişkileri.

İlkel komün düzeninde, üretim araçlarının toplumsal mülkiyeti, üretim ilişkilerinin temelini oluşturur. Bu da, öz olarak, bu dönemdeki üretici güçlerin niteliğine uygun düşer, onun karşılığıdır. Taş aletler, keza daha sonra ortaya çıkan yay ve oklar da insanlara, doğa güçlerine ve av hayvanlarına karşı tek başlarına savaşmak olanağını vermiyordu. İnsanlar, açlıktan ölmek ya da yırtıcı hayvanlara ve komşu kabilelere yem olmak istemedikleri takdirde, ormandan meyve toplamak için, balık avlamak için, herhangi bir barınak yapmak için ortaklaşa çalışmak zorunda idiler. Ortaklaşa çalışma, üretim araçlarının ve aynı şekilde ürünlerin ortak mülkiyetine yol açıyordu. Bu düzende, aynı zamanda, av hayvanlarına karşı savunma silahı olarak birkaç üretim aletinin bireysel mülkiyeti dışında, henüz, özel mülkiyet kavramı yoktur. Bu düzende, ne sömürü, ne de sınıflar vardır.

Köleliğe dayalı toplum düzeninde, köle sahibinin üretim araçları üzerindeki ve aynı şekilde çalışanlar —yani bir sürühayvanı gibi satın alabildiği, satabildiği ve öldürebildiği köleler— üzerindeki mülkiyeti, üretim ilişkilerinin temelini oluşturur. Bu üretim ilişkileri, özünde, o dönemdeki üretici güçlerin durumuna uygun düşer. İnsanlar, taş aletler yerine, şimdi artık madeni aletlerden yararlanabilmektedirler; ilkel ve yoksul bir avlanmadan ibaret olan, hayvan yetiştirmeyi ve tarımı bilmeyen bir ekonomi yerine, hayvan yetiştiriciliğinin, tarımın, zanaatların, üretimin çeşitli dalları arasındaki iş bölümünün ortaya çıktığı görülür; bireyler ve gruplar arasında ürünleri değiş-tokuş etme olanağının, zenginliğin birkaç kişinin elinde birikmesi, üretim

araçlarının bir azınlığın elinde gerçekten birikmesi olanağının, çoğunluğun azınlığa boyun eğmesi ve insanların çoğunluğunun köle haline gelmesi olanağının belirdiği görülür. Burada artık toplumun tüm üyelerinin, üretim sürecinde ortaklaşa ve özgürce çalışması yoktur; burada egemen olan, aylak efendiler tarafından sömürülen kölelerin zorla çalıştırılmasıdır. Onun için, artık üretim araçlarının da, ürünlerin de, ortak mülkiyeti yoktur. Ortak mülkiyetin yerini özel mülkiyet almıştır. Burada köle sahibi, ilk ve mutlak mülk sahibi olarak ortaya çıkmaktadır.

Zenginler ve yoksullar, sömürenler ve sömürülenler, tüm haklara sahip olanlar ve hiçbir hakkı olmayanlar, bunlar arasındaki çetin bir sınıf mücadelesi: işte köleliğe dayalı toplum düzeninin tablosu budur.

Feodal düzende, üretim ilişkilerinin temelini oluşturan, feodal beyin üretim araçları üzerindeki mülkiyeti, ve üretici üzerindeki —yani feodal beyin artık öldüremediği, ama [tasarrufunda bulundurduğu toprağıyla birlikte] satın alabildiği ve satabildiği serf üzerindeki— sınırlı mülkiyetidir. Feodal mülkiyet ile köylünün ve zanaatçının üretim araçları üzerindeki ve kişisel emeği üzerine kurulu kendi özel ekonomisi üzerindeki bireysel mülkiyeti birarada bulunur. Bu üretim ilişkileri, esas olarak, üretici güçlerin bu dönemdeki durumuna uygun düşer. Dökmeciliğin ve demir işlemeciliğinin daha gelişmesi, saban ve dokuma tezgâhı kullanımının yaygınlaşması, tarımın, bahçıvanlığın, bağcılığın, zeytinyağı elde ediminin sürekli gelişmesi; zanaat atölyeleri, yanında manifaktürlerin de ortaya çıkması: işte üretici güçlerin durumunun ayırdedici çizgileri bunlardır.

Yeni üretici güçler, emekçinin, üretimde belli bir girişkenliği olmasını, işine ilgi duymasını, yapıtına bir beğeni katmasını gerektiriyor. Bu yüzden feodal bey, işine ilgi duymayan ve kesin olarak girişkenlikten yoksun köleden vazgeçerek, kendi özel işletmesine ve kendi üretim aletlerine sahip olan, ektiği toprak ve kaldırdığı mahsul üzerinden feodale aynî olarak ödemekle yükümlü olduğu vergiyi ödemek için, zorunlu olarak, işe bir miktar ilgi duyan serfle iş görmeyi

yeğ tutuyor.

Burada, özel mülkiyet evrimini sürdürür. Sömürü hemen hemen kölelik düzenindeki kadar katıdır; belli belirsiz yumuşamıştır. Sömürenlerle sömürülenler arasındaki sınıf mücadelesi, feodal düzenin temel çizgisidir.

Kapitalist toplum düzeninde üretim araçlarının kapitalist mülkiyeti, üretim ilişkilerinin temelini oluşturur: üreticiler, ücretli işçiler mülk değildir artık; kapitalist, üreticileri, yani ücretli işçileri ne öldürebilir, ne de satabilir, çünkü onlar her türlü kişisel bağımlılıklardan kurtulmuşlardır; ama üretim araçlarından yoksundurlar ve açlıktan ölmemek için iş güçlerini kapitaliste satmak ve sömürünün boyunduruğuna katlanmak zorundadırlar. Üretim araçlarının kapitalist mülkiyeti yanında, ilk zamanlarda geniş ölçüde yaygın olan, toprak köleliğinden kurtulmuş köylü ve zanaatçıların, üretim araçları üzerindeki, kişisel emeğe dayanan özel mülkiyeti de vardır. Zanaatçı atölyeleri ve manifaktürler, yerlerini, makinelerle donatılmış büyük fabrika ve işletmelere bırakmıştır. Köylülerin ilkel aletleri ile işlenmekte olan senyör arazileri, yerlerini, tarım bilimine dayanarak işletilen ve tarımsal makinelerle donatılmış güçlü kapitalist işletmelere bırakmıştır.

Yeni üretici güçler, emekçilerden, bilisiz ve korkutulmuş serflerden daha kültürlü ve daha kavrayışlı olmalarını ister; onlar makineyi kavrayabilecek ve onu gerektiği gibi kullanabilecek yetenekte olmalıdır. Onun için kapitalistler, feodal bağlarından kurtulmuş, makineleri uygun bir biçimde kullanabilecek kadar kültürlü ücretli işçilerle iş görmeyi yeğ tutarlar.

Ama, üretici güçleri çok büyük ölçülerde geliştirmiş olması yüzünden, kapitalizm, kendisinin de çözemeyeceği çelişkilere gömülmüştür. Kapitalizm gitgide daha büyük miktarlarda meta üreterek, ve bu metaların fiyatını düşürerek, rekabeti ağırlaştırır, küçük ve orta özel mülk sahibi yığınını yıkıma uğratır, onları proleter durumuna düşürür, satın alma güçlerini azaltır; bunun sonucu olarak, üretilmiş

metaların sürümü olanaksızlaşır. Kapitalizm, üretimi genişleterek, ve kocaman fabrika ve işletmelerde milyonlarca işçiyi biraraya toplayarak, üretim sürecine toplumsal bir nitelik kazandırır ve bununla da kendi kuyusunu kendisi kazar: çünkü üretimin toplumsal niteliği, üretim araçlarının toplumsal mülkiyetini gerektirir; oysa üretim araçları mülkiyeti, özel, kapitalist, üretim sürecinin toplumsal niteliğiyle bağdaşmaz bir mülkiyet olarak kalır.

İşte dönem dönem patlak veren aşırı üretim bunalımları sırasında kendini gösteren şey, üretici güçlerin niteliği ile üretim ilişkileri arasındaki bu uzlaştırılamaz zıtlıklardır; kapitalistler, gene kendilerinin sorumlu oldukları, yığınların yıkıma uğraması yüzünden, metanın karşılığını ödeyebilecek alıcı bulamayınca, zahireyi yakmak, üretilmiş metaları yok etmek, üretimi durdurmak, üretici güçleri tahrip etmek zorunda kalırlar ve bir yanda milyonlarca insan, meta eksikliği yüzünden değil, tersine fazla meta üretildiği için işsizlik ve açlıktan acı çeker.

Bu demektir ki, kapitalist üretim ilişkileri, artık toplumun üretici güçlerine uygun düşmüyorlar, ve onlarla çözülmez zıtlıklar içine girmiş bulunuyorlar.

Bu demektir ki, kapitalizm, üretim araçlarının bugünkü kapitalist mülkiyeti yerine sosyalist mülkiyeti koyacak bir devrime gebedir.

Bu demektir ki, sömürenler ile sömürülenler arasında en keskin bir sınıf mücadelesi, kapitalist düzenin temel özelliğidir.

Bugün için yalnız SSCB'de gerçekleşmiş bulunan sosyalist toplum düzeninde, üretim ilişkilerinin temelini oluşturan, üretim araçlarının toplumsal mülkiyetidir. Burada artık ne sömüren, ne de sömürülen vardır. Ürünler, verilen emeğe göre ve "Çalışmayan yemez" ilkesi gözönünde tutularak üleştirilir. Üretim süreci içinde insanlar arasındaki ilişkiler, sömürüden kurtulmuş çalışanların kardeşçe birliği ve sosyalist yardımlaşma ilişkileridir. Üretim ilişkileri, üretici güçlerin durumuna tamamıyla uygundur, çünkü üretim sürecinin toplumsal niteliği, o üretim araçlarının toplumsal mülkiyeti ile

desteklenmiştir.

SSCB'de, sosyalist mülkiyetin, dönem dönem gelen aşırı üretim bunalımlarından ve ona bağlı her türlü saçmalıklardan habersiz olmasını sağlayan da bu uygunluktur.

Bu yüzdendir ki, burada, üretici güçler hızlı bir tempoyla gelişirler, çünkü üretici güçlere uygun olan üretim ilişkileri, bu gelişmeyi alabildiğine özgür kılarlar.

İnsanlık tarihi boyunca insanların üretim ilişkilerinin gelişmesinin tablosu budur.

Üretim ilişkilerindeki gelişmenin, toplumun üretici güçlerinin ve öncelikle üretim aletlerinin gelişmesine bağımlılığı böyledir ve bu bağımlılık sonucu, üretici güçlerdeki değişme ve gelişmeler, eninde sonunda üretim ilişkilerinde de değişikliklere ve gelişmelere yol açar.

> "İş aletlerinin* kullanımı ve yapımı", der Marx, "rüşeym halinde bazı hayvan türlerinde var olmasına rağmen, özellikle insanın iş sürecini karakterize eder ve Franklin bundan dolayı insanı.…alet yapan hayvan olarak tanımlar. Kemik fosilleri, nesli tükenmiş hayvan türlerinin tespit edilmesi için ne kadar önemliyse, günü geçmiş iş aletlerinin kalıntıları da, toplumun artık yok olmuş iktisadi biçimlerini ortaya çıkarmak için o kadar önemlidir. İktisadi çağları ayırt eden, ne yapıldığı değil, nasıl yapıldığı ve yapılışlarında hangi aletlerin kullanıldığıdır. İş aletleri, sadece insan emeğinin ulaştığı gelişme seviyesinin bir ölçütü değil, aynı zamanda hangi toplumsal koşullar içinde çalışıldığının da göstergesidir." (Karl Marx, "Kapital" cilt I, Moskova-Leningrad 1932, s. 187-188.)

Ve yine:

> — "Sosyal ilişkiler, üretici güçlere sıkı sıkıya bağlıdır. İnsanlar yeni üretici güçler elde ettikçe, üretim tarzını da değiştirirler; ve üretim tarzını, geçimlerini kazanma tarzını değiştirmekle, tüm toplumsal ilişkilerini de değiştirirler. El tezgâhı, feodal ağalı bir toplumu, buhar tezgâhı ise sanayi kapitalisti bulunan bir toplumu verir." (Karl Marx, "Felsefenin Sefaleti", Moskova 1939, s. 71.)
>
> — "Üretici güçlerin büyümesi, toplumsal ilişkilerin yıkılması, fikirlerin oluşumu sürekli hareketinin ta ortasında yaşıyoruz; hareketsiz olan sadece, hareket soyutlamasıdır." (Aynı yerde, s. 93.)

* *"İş aletleri"nden Marx, esas olarak üretim aletlerini anlar.* ***—J. Stl.***

"Komünist Partisi Manifestosu"nda formüle edildiği haliyle tarihi materyalizmi karakterize ederken Engels şöyle der:

> "iktisadi üretim ve ondan zorunlu olarak çıkan, her tarihi çağın toplumsal yapısı, bu çağın siyasi ve düşünsel tarihinin temelini teşkil eder; dolayısıyla (toprak üzerindeki ilkel komünal mülkiyetin çözülmesinden bu yana) tüm tarih, sınıf mücadelelerinin, toplumsal evrimin değişik aşamalarındaki sömürenle sömürülen, ezenle ezilen sınıflar arasındaki mücadelelerin tarihidir; ama bu mücadele şimdi öyle bir aşamaya erişmiştir ki, ezilen ve sömürülen sınıf (proletarya), aynı zamanda tüm toplumu sömürü, baskı ve sınıf mücadelesinden ebediyen kurtarmadıkça, kendini ezen ve sömüren sınıftan (burjuvazi) kurtaramaz..." (Engels, "Manifesto"nun 1883 Almanca baskısına önsöz.)

d) Üretimin ***üçüncü özelliği,*** yeni üretici güçlerin ve onlara tekabül eden üretim ilişkilerinin, eski toplum düzeninden kopuk bir şekilde, eski düzenin yok olmasından sonra değil, eski düzenin bağrında; insanların kasıtlı ve bilinçli faaliyeti sonucu olarak değil, kendiliğinden, bilinçsizce ve insan iradesinden bağımsız olarak ortaya çıkmasıdır. Kendiliğinden ve insan iradesinden bağımsız oluşunun iki nedeni vardır:

Birincisi, insanların şu ya da bu üretim tarzını seçmede özgür olmamalarıdır, çünkü yaşama giren her yeni kuşak, kendinden önceki kuşakların emeği sonucu yaratılmış olan üretici güçleri ve üretim ilişkilerini hazır bulur, bu nedenle, maddi değer üretebilmek için, ilk başta, üretim alanında hazır bulduğu herşeyi devralmak ve kendini bu üretici güçlere ve üretim ilişkilerine uydurmak zorunda kalır.

İkincisi, insanlar şu ya da bu üretim aletini, üretici güçlerin şu ya da bu unsurunu iyileştirirken, bu iyileştirmelerin hangi ***toplumsal*** sonuçlara yol açacağının bilincinde değillerdir, bunu anlamazlar ve durup düşünmezler, sadece günlük çıkarlarını, işi hafifletmeyi ve kendisi için dolaysız, elle tutulur birtakım yararlar sağlamayı düşünürler.

İlkel komünal toplumun bazı üyeleri yavaş yavaş ve el

yordamıyla taş alet kullanımından demir alet kullanımına geçtikleri zaman, elbetteki bu yeniliğin hangi ***toplumsal*** sonuçlara yol açacağını bilmiyorlardı ve bunu durup düşünmemişlerdi; madeni aletlere geçişin üretimde bir devrim anlamına geldiğini, sonunda kölelik sistemine yol açacağını anlamamışlardı, bunun bilincinde değillerdi — sadece işi hafifletmek ve en yakın, elle tutulur yarar sağlamak istiyorlardı, bilinçli faaliyetleri, günlük kişisel çıkarların dar çerçevesiyle sınırlıydı.

Feodal sistem döneminde Avrupa'nın genç burjuvazisi, küçük lonca atölyelerinin yanında büyük manifaktür işletmeleri de inşa etmeye başlayıp, böylelikle toplumun üretici güçlerini ilerlettiğinde, elbette bu yeniliğin hangi ***toplumsal*** sonuçlara yol açacağını bilmiyordu ve bunları durup düşünmemişti: bu "küçük" yeniliğin toplumsal güçlerin yeniden gruplaşmasına yol açacağının, bunun da hem lütuflarına o kadar değer verdikleri kralların iktidarına karşı, hem de önde gelen temsilcilerinin, saflarına girmeye o kadar heves ettiği soyluluğa karşı bir devrimle son bulacağının bilincinde değildi, bunu anlamıyordu — o sadece, meta üretiminin maliyetini düşürmek, Asya ve yeni keşfedilmiş Amerika pazarlarına mümkün olduğunca çok mal sürmek ve mümkün olduğunca çok kâr etmekti: onun bilinçli faaliyeti bu günlük pratiğin dar çerçevesiyle kısıtlıydı.

Rus kapitalistleri, yabancı kapitalistlerle elele Rusya'ya geniş çapta modern mekanize büyük sanayiyi getirirken —Çarlığı dokunmadan bırakmışlar ve köylüleri çiftlik sahiplerinin yağmasına teslim etmişlerdi—, üretici güçlerin bu önemli gelişmesinin hangi ***toplumsal*** sonuçlara yol açacağını bilmiyorlardı ve bunları durup düşünmemişlerdi: toplumun üretici güçlerindeki bu büyük artışın toplumsal güçlerin yeniden gruplaşmasına yol açacağını, bu yeni gruplaşmanın, proletaryaya köylülüğü kendi mücadelesinin saflarına katma ve muzaffer sosyalist devrimi yapma imkânı vereceğinin bilincinde değillerdi ve bunu anlamıyorlardı —onlar sadece, sanayi üretimini son noktasına kadar genişletmek, dev iç pazarı ele geçirmek, tekelciler haline gelmek ve milli ekonomiden mümkün olduğunca çok kâr sızdırmak istiyorlardı; bilinçli faaliyetleri, dar pratik güncel çıkarların ötesine geçmiyordu.

Buna uygun olarak Marx şöyle der:

> "Yaşamlarının toplumsal üretiminde (yani insanların yaşaması için gerekli maddi değerlerin üretiminde ***—Red***.) insanlar, aralarında belirli, zorunlu, kendi iradelerinden ***bağımsız*** ilişkilere, onların maddi üretici güçlerinin belirli bir gelişme aşamasına tekabül eden üretim ilişkilerine girerler." (Karl Marx, Seçme Yazılar, cilt I, s. 359.)

Fakat bu, üretim ilişkilerindeki değişikliklerin ve eski üretim ilişkilerinden yenilerine geçişin pürüzsüz, çatışmasız, karışıklıklar olmadan olacağı anlamına gelmez. Tam tersine, böyle bir geçiş, genellikle, eski üretim ilişkilerinin devrimci tarzda yıkılması ve yeni üretim ilişkilerinin kurulup sağlamlaştırılması yoluyla olur. Belli bir noktaya kadar üretici güçlerin gelişmesi ve üretim ilişkileri alanındaki değişiklikler, kendiliğinden bir süreç olarak, insan iradesinden bağımsız ilerler. Fakat bu sadece belli bir ana kadar, yeni ortaya çıkmış ve gelişmekte olan üretici güçlerin gerekli olgunluğa ulaştığı ana kadar böyledir. Yeni üretici güçler olgunlaştıktan sonra, eski üretim ilişkileri ve bu ilişkilerin taşıyıcıları, hakim sınıflar, ancak yeni sınıfların bilinçli faaliyetiyle, bu sınıfların şiddet eylemleriyle, devrimle ortadan kaldırılabilecek olan "aşılamaz" engel haline gelirler. Burada, eski üretim ilişkilerini şiddet yoluyla yıkma misyonuna sahip yeni toplumsal fikirlerin, yeni politik kurumların,yeni siyasi iktidarın ***muazzam rolü*** gayet berrak ortaya çıkmaktadır. Yeni üretici güçlerle eski üretim ilişkilerinin çatışması temeli üzerinde, toplumun yeni iktisadi ihtiyaçları temeli üzerinde yeni toplumsal fikirler ortaya çıkar, bu yeni fikirler, kitleleri örgütler ve seferber eder, kitleler yeni bir siyasi ordu içinde birbirleriyle kaynaşır, yeni bir devrimci iktidar yaratır ve bu iktidarı, üretim ilişkileri alanında eski düzeni yok etmek ve yeni düzeni kurup sağlamlaştırmak için kullanırlar. Gelişimin kendiliğinden süreci, yerini, insanların bilinçli faaliyetine bırakır, barışçıl gelişme, yerini, şiddetli altüst oluşa, evrim, devrime bırakır.

> Proletarya, der Marx, "burjuvaziye karşı mücadele içinde zorunlu olarak sınıf olarak birleşir", "devrim yoluyla kendini hakim sınıf

kılar" ve "hakim sınıf olarak" şiddet yoluyla "eski üretim ilişkilerini kaldırır." ("Komünist Partisi Manifestosu", Moskova 1945, s. 38.)

Ve yine:

— "Proletarya, siyasi egemenliğini, burjuvazinin elinden adım adım tüm sermayeyi almak, bütün üretim aletlerini devletin elinde, yani hakim sınıf olarak örgütlenmiş proletaryanın elinde merkezileştirmek ve üretici güçleri en hızlı şekilde artırmak için kullanacaktır." (Aynı yerde, s. 37.)

— "fiiddet, yeni bir topluma gebe her eski toplumun ebesidir." (Karl Marx, "Kapital", cilt I, s. 791.)

İşte Marx'ın 1859'da, ünlü kitabı "Politik Ekonominin Eleştirisine Katkı"nın tarihi "Önsöz"ünde verdiği, tarihi materyalizmin özünün dahiyane formülasyonu:

"Yaşamlarının toplumsal üretiminde insanlar, aralarında belirli, zorunlu, kendi iradelerinden bağımsız ilişkilere, onların maddi üretici güçlerinin belirli bir gelişme aşamasına tekabül eden üretim ilişkilerine girerler. Bu üretim ilişkilerinin tümü, toplumun ekonomik yapısını, bir hukuki ve siyasi üstyapının üzerinde yükseldiği, ve belirli toplumsal bilinç biçimlerinin ona tekabül ettiği somut temeli teşkil eder. Maddi yaşamın üretim tarzı, toplumsal, siyasi ve bir bütün olarak zihinsel yaşam sürecini koşullandırır. İnsanların varlığını belirleyen şey bilinçleri değil, tam tersine, onların bilincini belirleyen, toplumsal varlıklarıdır. Gelişmelerinin belirli bir aşamasında, toplumun maddi üretici güçleri, o zamana kadar içinde hareket ettikleri mevcut üretim ilişkileriyle ya da bunların hukuki ifadesinden başka bir şey olmayan mülkiyet ilişkileriyle çelişkiye düşerler. Bu ilişkiler, üretici güçlerin gelişme biçimleri olmaktan çıkıp, onların zincirine dönüşürler. O zaman bir sosyal devrim çağı başlar. Ekonomik temelin değişmesiyle birlikte koskoca üstyapı yavaş veya hızlı bir şekilde altüst olur. Bu gibi altüst oluşların incelenmesinde, daima, ekonomik üretim koşullarındaki maddi, doğal bilim kesinliğiyle saptanabilir altüst oluşla, hukuki, siyasi, dinî, sanatsal ya da felsefi biçimleri, kısaca, insanların bu çatışmanın bilincine vardıkları ve kesin sonuç alıncaya kadar kavgasını verdikleri ideolojik biçimleri ayırt etmek gerekir. Nasıl ki, bir kimse hakkında, kendisi için taşıdığı fikre dayanılarak bir hüküm verilemezse, böyle bir altüst oluş çağı hakkında da, onun kendi bilinciyle hüküm verilemez, tam tersine, bu bilinç, maddi yaşamın çelişkileriyle, toplumsal üretici güçler ile üretim ilişkileri arasındaki mevcut çatışmayla açıklanmak gerekir. Bir toplumsal formasyon, kendisinin onlar için yeterince geniş olduğu bütün üretici güçler gelişmeden asla batmaz, ve yeni ve daha yüksek üretim ilişkileri, bunların maddi varlık koşulları bizzat eski toplumun bağrında yumurtasından çıkmadan [olgunlaşmadan —ÇN], asla [eskilerinin —ÇN] yerine geçmezler. Onun içindir ki, insanlık kendi önüne, ancak çözebileceği görevleri koyar, çünkü yakından bakıldığında her zaman görülecektir ki, görevin kendisi, ancak çözümünün maddi koşullarının mevcut olduğu ya da en azından oluşma sürecinde olduğu yerde ortaya çıkar." (Karl Marx, Seçme Yazılar, cilt I, s. 359-360.)

İşte toplum yaşamına, toplum tarihine uygulanışı içinde alındığında Marksist materyalizm budur.

İşte diyalektik materyalizmin ve tarihi materyalizmin temel özellikleri bunlardır.

SBKP(B) MERKEZ KOMİTESİ'NİN ÇALIŞMALARI ÜZERİNE XVIII. PARTİ KONGRESİ'NE SUNULAN RAPOR

10 Mart 1939

I
SOVYETLER BİRLİĞİ'NİN ULUSLARARASI DURUMU

Yoldaşlar! XVII. Parti Kongresi'nden bu yana beş yıl geçti. Gördüğünüz gibi kısa bir süre değil bu. Bu süre içerisinde dünya önemli değişiklikler yaşadı. Devletler ve ülkeler, bunların aralarındaki ilişkiler tamamen değişti.

Bu süre içerisinde uluslararası durumda meydana gelen değişiklikler nelerdir? Ülkemizin iç ve dış durumunda neler değişti?

Kapitalist ülkeler için bu dönem, gerek ekonomik alanda, gerekse de politik alanda ciddi sarsıntılar dönemiydi. Ekonomik alanda bu yıllar, çöküntü yılları, 1937 yılının ikinci yarısından başlamak üzere de ekonomik kriz yılları, Amerika Birleşik Devletleri'nde, İngiltere'de, Fransa'da endüstrinin çöküş yılları, dolayısıyla da, yeni ekonomik güçlükler yıllarıydı. Politik alanda ise bu yıllar, ciddi politik çatışma ve sarsıntı yıllarıydı. Şanghay'dan Cebelitarık Boğazı'na kadar muaz-

zam bir alanı ve 500 milyondan fazla insanı içine alan yeni emperyalist savaş ikinci yılına bastı. Avrupa, Afrika, Asya haritaları zorla değiştiriliyor. Savaş sonrası dönemin sözümona barışçıl rejimler sistemi kökten sarsılıyor.

Oysa bu yıllar Sovyetler Birliği için, büyüme ve serpilme yılları, kültürel ve ekonomik atılım yılları, politik ve askeri gücünü artırdığı yıllar, bütün dünyada barışın korunması için mücadele ettiği yıllar olmuştur.

Genel tablo böyledir.

Şimdi de uluslararası durumda meydana gelen değişikliklerin somut olgularını gözden geçirelim.

1— Kapitalist Ülkelerde Yeni Ekonomik Kriz. Pazarlar, Hammadde Kaynakları, Dünyanın Yeniden Paylaşılması İçin Mücadelenin Keskinleşmesi

Kapitalist ülkelerde 1929 yılının ikinci yarısında başlayan ekonomik kriz, 1933 yılının sonuna kadar sürdü. Sonra kriz, çöküntüye dönüştü ve bunun üzerine endüstride, belli bir canlanma, belli bir atılım gündeme geldi. Fakat bu canlanma, her zaman olduğu gibi refaha dönüşmedi, tam tersine, 1937 yılının ikinci yarısından başlayarak, önce Amerika Birleşik Devletleri'ni, sonra da İngiltere, Fransa ve başka ülkeleri içine alan yeni bir ekonomik kriz başgösterdi.

Böylece, geçen ekonomik krizin darbelerinden henüz kurtulamayan kapitalist ülkeler, kendilerini yeni bir ekonomik krizin karşısında buldular.

Bu durum doğal olarak işsizliğin artmasına neden oldu. Kapitalist ülkelerde işsizlerin sayısı 1933 yılında 30 milyonken 1937'de 14 milyona düşmüştü. Ancak yeni ekonomik krizin başlamasıyla birlikte bu sayı yeniden 18 milyona çıktı.

Yeni krizin karakteristik özelliklerinden biri, daha önceki ekonomik krizlerden, bir çok konuda farklı oluşudur; bu farklılık olumlu anlamda değil, olumsuz anlamdadır.

Birinci olarak, yeni kriz, 1929'da olduğu gibi, endüstrinin yaşanan refah döneminin ardından başlamamış, tersine çöküntü dönemi ve refaha dönüşmeyen bir canlanmanın arkasından gelmiştir. Bunun anlamı, şimdiki krizin daha ağır ve buna karşın mücadeleninse bir öncekinden daha zor olacağıdır.

Ayrıca, bugünkü kriz barış döneminde, değil, başlamış bulunan ikinci emperyalist savaş döneminde Japonya'nın Çin'e karşı iki yıldır savaş yürüttüğü, sınırsız Çin pazarını da organize ettiği ve öteki ülkelerin mallarının girmesini neredeyse olanaksız kıldığı; İtalya ve Almanya'nın ekonomilerini savaş ekonomisine çevirdikleri, bu amaçla hammadde ve döviz rezervlerini ortaya attıkları; diğer büyük kapitalist ülkelerin savaşa hazırlanmaya başladıkları bir dönemde ortaya çıkmıştır. Bunun anlamı, kapitalizmin elinde bugünkü krizden çıkmak için, daha önceki kriz dönemine göre, daha az yardımcı kaynaklar bulunduğudur.

Son olarak şimdiki kriz, daha öncekinden farklı olarak genel bir kriz değildir, tersine, önce esas olarak henüz savaş ekonomisine geçmemiş ekonomik olarak güçlü ülkeleri kapsamına almıştır. Japonya, Almanya, İtalya gibi ekonomisini savaşa göre değiştiren saldırgan ülkelere gelince, savaş endüstrilerini güçlü biçimde geliştirdikleri için, giderek yaklaşmakta olmalarına rağmen, henüz üretim fazlası krizi yaşamıyorlar. Bunun anlamı, ekonomik açıdan güçlü, saldırgan olmayan ülkelerin krizden çıkmaya başladıkları bir dönemde, savaş humması esnasında altın ve hammadde kaynaklarını tüketmiş olacak olan saldırgan ülkelerin derin bir kriz aşamasına düşmeleri kaçınılmazdır.

Bu, kapitalist ülkelerin görünen mevcut rezervlerin durumundan bile anlaşılmaktadır.

Kapitalist Ülkelerde Görünen

Altın Rezervleri
(eski altın dolar olarak, milyon)

	1936 sonu	Eylül 1938
Toplam	**12.980**	**14.301**
ABD	6.649	8.126
İngiltere	2.029	2.396
Fransa	1.769	1.435
Hollanda	289	595
Belçika	373	318
İsviçre	387	407
Almanya	16	17
İtalya	123	124
Japonya	273	97

Bu tabloda, Almanya, İtalya ve Japonya'nın toplam altın rezervlerinin, tek başına İsviçre'nin altın rezervinden daha küçük bir miktar oluşturduğu görülüyor.

Son beş yıl içinde, kapitalist ülke endüstrilerinin yaşadıkları krizi ve Sovyetler Birliği'nde endüstriyel gelişimin atağını gösteren bazı rakamlar.

Endüstri Üretimi Hacmi (1929 = 100)

	1934	1935	1936	1937	1938
ABD	66,4	75,6	88,1	92,2	72,0
İngiltere	98,8	105,8	115,9	123,7	112,0
Fransa	71,0	67,4	79,3	82,8	70,0
İtalya	80,0	93,8	87,5	99,6	96,0
Almanya	79,8	94,0	106,3	117,2	125,0
Japonya	128,7	141,8	151,1	170,8	165,0
SSCB	238,3	293,4	382,3	424,0	477,0

Bu tabloda, Sovyetler Birliği'nin, dünyanın kriz yaşamayan, endüstrisi ilerleyen tek ülkesi olduğu görülmektedir.

Ayrıca bu tablodan, ABD, İngiltere ve Fransa'da ciddi bir ekonomik krizin başladığı ve yayıldığı görülmektedir.

Tabloda görülen bir başka nokta da, ekonomilerini Almanya'dan önce savaş ekonomisine dönüştüren Japonya ve İtalya'nın, 1938 yılında endüstride gerileme dönemine girdikleridir.

Son olarak bu tabloda, ekonomisini İtalya ve Japonya'dan sonra savaşa göre düzenleyen Almanya'da, endüstrinin şimdilik, son zamanlara kadar İtalya ve Japonya'nın benzer bir gelişme —az da olsa yine de bir gelişme— kaydettiği görülmektedir.

Almanya endüstrisinin, eğer beklenmedik bir şey olmazsa, Japonya ve İtalya'da başlamış bulunan aynı süreçten geçeceğinden kimse kuşku duymasın. Ülkenin ekonomisini savaş ekonomisine dönüştürmek ne anlama gelmektedir? Bu, endüstriye tek yanlı, savaşa ayarlanmış bir yön vermek, halkın tüketimiyle ilgisi olmayan savaş için gerekli araçların üretimini azami hadde çıkarmak, kitle tüketim maddelerinin üretimini, özellikle de pazara sunulmasını azami hadde sınırlamak, böylece halkın tüketimini daraltmak ve ülkeyi bir ekonomik krize atmak, anlamına gelmektedir.

Yeni ekonomik krizin kapitalist ülkelerde sunduğu somut tablo budur.

Ekonomik durumda böylesine olumsuz bir döşümün devletler arasındaki ilişkilerin sertleşmesine yol açacağı açıktır. Bir önceki kriz, ülke haritalarını altüst etmiş, pazarlar için, hammadde kaynakları için mücadelenin keskinleşmesine yol açmıştı. Mançurya ve Kuzey Çin'in Japonya tarafından, Habeşistan'ın ise İtalya tarafından ilhakı, güçler arasında mücadelenin sertleşmesini ifade etmekteydi. Yeni ekonomik kriz emperyalist savaşın daha da keskinleşmesine yol açmak zorundadır ve gerçekten de olan budur. Artık sözkonusu olan pazar için rekabet , ticari savaş, damping değildir. Bu mücadele yöntemleri artık yetersiz kalmaktadır. Şimdi artık sözkonusu olan, dünyanın, etki alanlarının, sömürgelerin savaşla yeniden paylaşılmasıdır.

Japonya saldırganlığını, Dokuzlar İttifakı sırasında aldatılmasıyla,

İngiltere'yle Fransa muazzam sömürgeler elde ederken, kendisine, topraklarını Çin'in sırtından genişletme izni verilmemesiyle haklı çıkarmaya çalışmaktaydı. Bunun üzerine İtalya, birinci emperyalist savaş sonrasında ganimet paylaşılırken aldatıldığını hatırladı ve İngiltere'yle Fransa'nın etki alanlarına gözünü dikerek zararının karşılanmasını istedi. Birinci Dünya Savaşı ve Versailles Barışı nedeniyle ciddi zararlar görmüş olan Almanya ise, Japonya ve İtalya'ya katılarak Avrupa'daki topraklarını genişletme ve birinci emperyalist savaşın galipleri tarafından elinden alınan sömürgelerinin geri verilmesi talebinde bulundu.

Üç saldırgan devletin blok oluşturması böyle başladı. Dünyanın savaşla yeniden paylaşılması gündeme geldi.

2— Uluslararası Politik Durumun Keskinleşmesi, Savaş Sonrası Barış Anlaşmaları Sisteminin Çöküşü, Yeni-Emperyalist Savaşın Başlaması

Rapor dönemi içinde, yeni emperyalist savaşı hazırlayan en önemli olaylar şunlardır: 1935'te İtalya, Habeşistan'a saldırıp ilhak etti. 1936 yazında Almanya ve İtalya, İspanya'ya karşı askeri müdahale örgütledi; böylece Almanya İspanya'nın kuzeyiyle İspanyol-Fası'na, İtalya ise İspanya'nın güneyine ve Balear Adaları'na yerleşti. 1937'de Japonya, Mançurya'yı ilhak ettikten sonra, Kuzey ve Orta-Çin'e girerek Pekin, Tiensin, Şanghay'ı işgal etti ve yabancı rakiplerini işgal bölgesinden uzaklaştırmaya başladı. 1938 başlarında Almanya, Avusturya'yı 1938 güzünde ise Çekoslovakya'nın Südet Bölgesini ilhak etti. 1938 sonunda Japonya, Kanton'u, 1939 başında ise Hainan Adasını ele geçirdi.

Böylece, halkların yanıbaşına sinsice sokulan savaş 500 milyondan fazla insanı etki alanı içine çekti; savaş, eylem alanını muazzam bir şekilde yaydı: Tiensin, Şanghay ve Kanton'dan, Habeşistan'a, oradan Cebelitarık'a kadar.

Birinci emperyalist savaştan sonra, muzaffer devletler, başta

İngiltere, Fransa ve ABD, ülkelerarası ilişkilerde yeni bir rejim kurdular: Savaş sonrası barış rejimleri. Bu rejimin en önemli direkleri, Uzak-Doğu'da Dokuzlar İttifakı, Avrupa'da ise Versailles Antlaşması'yla bir dizi başka antlaşmaydı. Milletler Cemiyeti, bu rejim çerçevesi içinde, ülkelerarası ilişkileri, bir devletler birleşik cephesi temelinde, devletlerin güvenliğinin kolektif savunulması temelinde düzenlemekle görevliydi. Ne var ki üç saldırgan devlet ve onların başlattığı yeni emperyalist savaş, bütün bu savaş sonrası barış rejimini bir kenara attı. Japonya Dokuzlar İttifakı'nı, Almanya ve İtalya ise Versailles Anlaşması'nı yırtıp attı. İstediklerini serbestçe yapabilmek için de bu üç devlet, Milletler Cemiyeti'nden istifa ettiler.

Yeni emperyalist savaş bir gerçeklik olmuştu artık.

İçinde bulunduğumuz çağda, bütünden kopmak, çeşitli anlaşmaları ve kamuoyunun düşüncelerini dikkate almadan doğruca savaşa atılmak pek kolay değildir. Burjuva politikacıları bunu çok iyi bilirler, faşist iktidar sahipleri de. O nedenle faşist egemenler, savaşa atılmadan önce, halkın düşüncesini belli biçimlerde işlemeye, yani halkı yanıltmaya, aldatmaya karar verdiler.

Avrupa'da İngiltere ve Fransa'nın çıkarlarına karşı Almanya ile İtalya'nın savaş bloku oluşturması mı? Tanrı korusun! Yani bu blok mu şimdi? "Biz" herhangi bir savaş bloğu kurmuş değiliz. "Bizim" sadece masum bir "Berlin-Roma Mihverimiz", yani bir mihver için bir tür geometrik formülümüz var. *(Gülüşmeler.)*

ABD, İngiltere, ve Fransa'nın Uzakdoğu'daki çıkarlarına karşı, Almanya, İtalya ve Japonya'nın bir savaş bloğu oluşturması mı? Ne ilgisi var? "Biz" herhangi bir savaş bloğu kurmuş değiliz. "Biz" sadece masum bir "Berlin-Roma-Tokyo Üçgeni" kurduk — zaman geçirmek için küçük bir eğlence. *(Gülüşmeler.)*

İngiltere, Fransa ve ABD çıkarlarına karşı savaş mı? Saçma! "Biz" bu devletlere karşı değil, Komintern'e karşı savaşıyoruz. Eğer inanmıyorsanız, İtalya, Almanya ve Japonya'nın imzaladığı "Anti-Komintern Paktı"nı okuyun.

Saldırgan baylar, halkın düşüncesini bu biçimde işleyebileceklerini sanıyorlardı, oysa bütün bunların son derece kaba ve açık bir soytarılık olduğunu anlamak zor değildi, çünkü "Komintern Üsleri"ni Moğolistan çöllerinde, Habeşistan dağlarında İspanyol-Fası'nın kayalık uçurumlarında aramak çok gülünç. *(Gülüşmeler.)*

Ne var ki savaş acımasızdır. Savaşı gizlemek olanaksızdır. Zira, bu süre içerisinde Japonya'nın Çin'in muazzam bir bölümünü, İtalyanın Habeşistan'ı, Almanya'nın Avusturya ve Südet Bölgesini, Almanya ve İtalya'nın İspanya'yı ele geçirmeleri gerçeği, bunların saldırgan olmayan devletlerin çıkarlarına karşı gerçekleşmesi hiçbir "Mihver"in hiç bir "Üçgen"in, hiç bir "Anti-Komintern Paktı"nın arkasına gizlenemez. Savaş savaş olarak kalmakta, saldırganların savaş bloku savaş bloku, saldırganlar da saldırgan olarak.

Yeni emperyalist savaşın belirgin özelliklerinden biri, henüz genel bir savaşa dönüşmemiş, dünya savaşı haline gelmemiş olmasıdır. Savaş, saldırgan olmayan devletler öncelikle İngiltere, Fransa ve ABD'nin çıkarlarına her biçimde zarar veren saldırgan devletler tarafından sürdürülmektedir; saldırgan olmayan devletler geri adım atıyorlar, geri çekiliyorlar, saldırganlara taviz üstüne taviz veriyorlar.

Böylece, savunma için hiç bir çaba göstermeyen, hatta belli ölçüde diğerlerin işini kolaylaştıran saldırgan olmayan devletlerin çıkarları pahasına dünyanın ve etki alanlarının açık yeniden paylaşılması, gözlerimizin önünde gerçekleşiyor.

İnanılmaz, ama gerçek.

Yeni emperyalist savaşın bu tek yanlı ve tuhaf özelliği nasıl açıklanabilir?

Muazzam olanaklara sahip saldırgan olmayan devletlerin, mevzilerini kolayca ve herhangi bir direniş göstermeden saldırganlara terketmeleri ve yükümülüklerinden vazgeçmeleri nasıl gerçekleşebilmiştir.

Bu durum saldırgan olmayan devletlerin güçsüzlüğüyle

açıklanabilir mi? Elbette hayır! Saldırgan olmayan, demokratik devletler, birleştiklerinde, gerek ekonomik, gerekse de askeri açıdan faşist devletlerden kuşkusuz daha güçlüler.

Peki öyleyse bu devletlerin saldırganlara sürekli taviz vermelerinin nedeni ne?

Bu durum, örneğin, saldırgan olmayan devletlerin savaşa girdiği ve savaşın dünya savaşı haline geldiği koşullarda patlak verebilecek bir devrimden korkulmasıyla açıklanabilir. Burjuva politikacıları, birinci emperyalist dünya savaşının beraberinde, dünyanın en büyük ülkelerinden birinde devrimin zaferini getirdiğini elbette biliyorlar. O nedenle, ikinci emperyalist dünya savaşının, bir ya da bir kaç ülkede aynı şekilde devrimin zaferine yol açmasından korkuyorlar.

Ne var ki bu, şu an tek ve en önemli neden bile değildir. En önemli neden, saldırgan olmayan devletlerin çoğunun, öncelikle de İngiltere ve Fransa'nın, kolektif güvenlik politikasından, saldırganlara karşı kolektif savunma politikasından ayrılmış olmalarında, müdahale etmeme tavrını, "tarafsızlık" tavrını benimsemelerinde yatmaktadır.

Biçimsel olarak müdahale etmeme politikası şöyle karakterize edilebilinir: "Her ülke saldırganlara karşı kendisini nasıl savunursa savunsun, bizi ilgilendirmez. Biz hem saldırganlarla, hem de kurbanlarla ticaret yapacağız." Fakat karışmama politikası gerçekte saldırganlığı, savaşın patlak vermesini, sonuçta da dünya savaşına dönüşmesini teşvik ediyor. Karışmama politikasında, saldırganları karanlık işlerini çevirmekten alıkoymama çabası isteği, kendisini geçerli kılmaktadır: örneğin Japonya, Çin'le, ama daha iyisi Sovyetler Birliği'yle savaşmasını engellememek, örneğin Almanya'nın Avrupa'nın işlerine karışmasını ve Sovyetler Birliği'ne karşı savaşa girişmesini engellememek, bütün savaşan tarafları savaş bataklığında boğulmaya bırakmak tarafları birbirlerini güçten düşürmeye tüketmeye sessizce tahrik etmek ve sonra, savaşan taraflar yeterince güçsüzleştiklerinde, yeni güçlerle sahneye çıkmak ve güçsüzleşmiş savaşan taraflara koşulları dikte ettirebilmek için "barış" adına ortaya çıkmak.

Ne ucuz ve ne kibarca.

Örneğin Japonya'yı ele alalım. Japonya Kuzey Çin'e saldırmadan önce, bütün etkili Fransız ve İngiliz gazetelerinin, Çin'in zayıf olduğu, direniş gösteremeyeceği, Japonya ordusunun iki-üç ay içinde Çin'i mağlup edeceğini yüksek sesle açıklamaları karakteristiktir. Ama, Avrupa ve Amerikalı politikacılar bekleme tavrına girip gözlemci rolü oynadılar. Ve sonra Japonya savaşı yaydığında, onlara Çin'de yabancı sermayenin kalbi olan Şanghay'ı bıraktılar, Güney Çin'de İngiliz tekelinin üssü olan Kanton'u bıraktılar. Hainan'ı bıraktılar, Hongkong'un kuşatılmasına izin verdiler. Öyle değil mi, bütün bunlar saldırganların cesaretlendirilmesine ne kadar da benziyor: Savaşa daha fazla batsınlar, ondan sonra gereği düşünülür.

Ya da örneğin Almanya'yı ele alalım. Avusturya'nın bağımsızlığını korumakla yükümlü olmalarına rağmen, bu ülkeyi Almanlara bıraktılar, Südet Bölgesi Almanya'ya bırakıldı. Bütün yükümlülükler ihlâl edilerek Çekoslovakya kendi kaderine terkedildi ve sonra da basın, "Rus ordusunun güçsüz", "Rus hava filosunun dağınık" olduğu, Sovyetler Birliği'nde huzursuzlukların başgösterdiği yönünde bir sürü yalanı, gürültüyle yaymaya başladı. Bununla Almanlar doğuya ilerlemeleri için tahrik ediliyor, onlara kolay bir av vaadediliyor ve cesaretlendiriliyorlardı: Bolşeviklere karşı savaşa başlayın bir kez, sonrası mutlaka iyi olacak. Bunun da saldırganların teşvik edilmesi, cesaretlendirilmesi olduğunu kabul etmek gerekiyor.

İngiliz, Fransız ve Kuzey Amerika basınının, Sovyet Ukraynası için kopardığı yaygara ilginçtir. Bu basın temsilcileri, Almanların Sovyet Ukraynası'na ilerledikleri, şu an Karpatlaraltı Ukraynası denilen bölgeyi ele geçirdikleri, Almanların bu yıl baharda, 30 milyondan fazla nüfusa sahip Sovyet Ukraynası'nı 700.000 nüfusa sahip bu bölgeye bağlayacaklarını sesleri kısılırcasına bağırdılar. Görünen o ki, bu kuşkulu gürültü, Sovyetler Birliği'nde Almanya'ya karşı öfke yaratmak, havayı bozmak ve görünürde herhangi bir neden yokken Almanya'yla bir çatışma yaratma amacı güdüyordu.

Elbette Almanya'da, bir fili, yani Sovyet Ukraynası'nı bir sineğe, yani Karpatlaraltı Ukraynası'na katma düşü gören delilerin olması çok muhtemel. Eğer orada gerçekten böyle deliler varsa, ülkemizde yeterli miktarda deli gömleği bulunacağından kimse şüphe etmesin. *(Alkış fırtınası.)* Şimdi delileri bir yana bırakıp normal insanlara gelelim: Sovyet Ukraynası'nın Karpatlaraltı Ukraynası denilen bölgeye bağlanmasından ciddi ciddi söz etmenin gülünç ve aptalca olduğu açık değil mi? Bir düşünün. Sinek ellerini beline koyup filin karşısına geçiyor ve diyor ki: "Ey sevgili kardeşim, sana nasıl da acıyorum… Toprak sahiplerinin, kapitalistlerin, ulusal baskının, faşist egemenlerin olmadığı bir dünyada yaşıyorsun, böyle hayat olur mu?… Sana bakınca söylemeden geçemeyeceğim: Senin için tek kurtuluş bana katılmandır… *(Gülüşmeler.)* Pekâla, küçük bölgeni benim sınırsız topraklarıma katmana izin veriyorum…" *(Gülüşmeler ve alkışlar.)*

Avrupa ve Birleşik Devletler'de de "Sovyet Ukraynası'na karşı bir sefer" beklentisiyle sabırları taşan bazı politikacıların ve basın temsilcilerinin karışmama politikasının gerçek nedenlerini bizzat açığa vurmaya başlamaları daha da ilginçtir. Bunlar, Almanların daha da Doğu'ya, Sovyetler Birliği'ne doğru ilerlemek yerine, —bir düşünün— Batı'ya yönelmeleri ve sömürge talebinde bulunmaları yüzünden, onlardan ağır bir "hayal kırıklığına" uğradıklarını doğrudan doğruya açıklıyor ve bunu beyaz üzerine siyahla itiraf ediyorlar. Almanlara, Çekoslovakya bölgelerinin Sovyetler Birliği'ne karşı savaşa başlama yükümlülüğünün fiyatı olarak verildiği, oysa şimdi Almanların senedi ödemeyi reddetip, alacaklılara kapıyı gösterdiği yönünde bir düşünce beliriyor insanın kafasında.

Karışmama politikası, ihanet, kalleşlik gibi şeyler hakkında ahlâki yaklaşım sunmak amacında değilim. İnsan ahlâkı tanımayan insanlara ahlâk vaazı vermek saflık olur. Eski kurnaz burjuva diplomatlarının dediği gibi politika politikadır. Fakat, karışmama politikasının savunucularının başlattığı bu büyük ve tehlikeli politik oyunun kendileri için ciddi bir fiyaskoyla bitebileceğini belirtmek gerekir.

Bugün egemen olan karışmama politikasının gerçeği budur.

Kapitalist ülkelerde politik durum budur.

3— Sovyetler Birliği ve Kapitalist Ülkeler

Savaş, ülkelerarası ilişkilerde yeni bir durum yaratmıştır. Savaş, bu açıdan ülkelere bir huzursuzluk ve güvensizlik atmosferi taşıdı. Savaş sonrası dönemin barış rejiminin temellerini yıktı, devletler hukukunun en temel kavramlarını bir tarafa attı ve böylece, uluslararası anlaşma ve yükümlülüklerin değeri hakkında kuşku yarattı. Pasifizm ve silahsızlanma projeleri yok edildi, bunların yerini silahlanma humması aldı. Küçük büyük bütün devletler, özellikle de karışmama politikası yürüten devletler silahlanıyorlar. Saldırganlara verilen Münih tavizlerinin ve Münih Antlaşması'nın yeni bir çağ, bir "tatmin" çağı açtığı yönündeki mangalda kül bırakmayan konuşmalara artık kimse inanmıyor. Münih Antlaşması'nın tarafları olan İngiltere'yle Fransa bile bu Antlaşma'ya inanmıyorlar; bu ülkeler silahlanma konusunda diğerlerinden daha geride değiller.

Sovyetler Birliği'nin, felakete gebe bu olayları görmezden gelmesi mümkün değildi. Saldırganlar tarafından başlatılan, dünyanın en uzak köşesindeki en küçük savaşın bile barışsever ülkeler için bir tehlike oluşturduğu kuşku götürmez. Oysa daha şimdiden Asya, Afrika ve Avrupa'da 500 milyon insanı etki alanı içine çeken bu savaş çok daha büyük bir tehlike demektir. Bunun sonucu olarak, şaşmaz bir şekilde barışın korunması politikası izleyen ülkemiz aynı zamanda Kızıl Ordumuz ve Kızıl Donanmamızın savaş yeteneğinin güçlendirilmesi doğrultusunda bir çalışma yürüttü.

Aynı zamanda Sovyetler Birliği, uluslararası durumunu sağlamlaştırmak için başka adımlar atmak kararı almıştı. Ülkemiz, 1934 sonunda, güçsüzlüğünden bağımsız olarak, saldırganların yüzünü açığa çıkartmaya yarayacak bir zemin olabileceği ve güçsüz de olsa, savaşın çıkmasını önleyebilecek belirli bir barış aygıtı olarak hizmet edebileceğinden yola çıkarak, Milletler Cemiyeti'ne katıldı. Sovyetler Birliği, karışık dönemlerde Milletler Cemiyeti gibi güçsüz bir uluslararası örgütün bile görmezden gelinemeyeceği kanısındadır. Mayıs 1935'de, Fransa ile Sovyetler Birliği arasında, saldırganlardan gelebilecek olası bir saldırı durumu için, bir yardımlaşma anlaşması imzalandı. Aynı dönemde benzer bir anlaşma da Çekoslovakya'yla imzalandı. 1936 Martı'nda ise, Sovyetler Birliği, Moğolistan Halk Cumhuriyeti'yle yardımlaşma anlaşması imzaladı. 1937 Ağustosu'nda da Sovyetler Birliği'yle Çin Cumhuriyeti arasında karşılıklı saldırmazlık paktı imzalandı.

Bu zorlu uluslararası koşullar altında Sovyetler Birliği barışın korunmasını savunan bir dış politika yürüttü. Sovyetler Birliği'nin dış politikası açık ve anlaşılırdır:

1- Barıştan ve bütün ülkelerle nesnel ilişkilerin sağlamlaşmasından yanayız; böyle düşünüyoruz ve bu ülkeler Sovyetler Birliği'yle bu nitelikte ilişkiler sürdürdükleri, ülkemizin çıkarlarını ihlâl etme girişiminde bulunmadıkları müddetçe bu düşüncemizi koruyacağız.

2- Sovyetler Birliği'yle ortak sınıra sahip bütün komşu ülkelerle barışçıl, dostane ve iyi komşuluğa dayanan ilişkilerden yanayız; böyle düşünüyoruz ve bu ülkeler Sovyetler Birliği'yle böylesi ilişkiler sürdürdükleri, doğrudan ya da dolaylı olarak Sovyet devletinin sınırlarının dokunulmazlığının ve zedelenmezliğinin çıkarlarına dokunmadıkları sürece, bu düşüncemizi koruyacağız.

3- Saldırının kurbanı olmuş ve vatanlarının bağımsızlığı için mücadele eden halkların desteklenmesinden yanayız.

4- Saldırganların tehditlerinden korkmuyoruz. Sovyet sınırlarının dokunulmazlığını ihlâl edecek olan savaş kundakçılarının bir vuruşuna iki vuruşla yanıt vermeye hazırız.

Sovyetler Birliği'nin dış politikası budur. *(Coşkun, sürekli alkışlar.)*

Sovyetler Birliği, dış politikasında şunlara dayanmaktadır;

1- Büyüyen ekonomik, politik ve kültürel gücüne;

2- Sovyet toplumumuzun moral ve politik birliğine;

3- Ülkemiz halklarının dostluğuna;

4- Kızıl Ordu ve Kızıl Donanmasına;

5- Barış politikasına;

6- En temel çıkarları barışın korunmasında olan bütün ülkelerin emekçilerinin moral desteğine;

7- Şu ya da bu nedenle barışın bozulmasını istemeyen ülkelerin sağduyusuna.

*

Parti'nin dış politika alanındaki görevleri şunlardır:

1- Gelecekte de barış politikasını ve bütün ülkelerle iyi ilişkileri sürdürmek;

2- Özenle gözlemek ve ateşi başkalarına tutturma alışkanlığında olan savaş provokatörlerine, ülkemizi çatışma içine çekme olanağı vermemek;

3- Kızıl Ordu ve Kızıl Donanmamızın savaş gücünü bütün imkânlarla artırmak;

4- Halklar arasında kardeşlik ve dostluk ilişkilerinden çıkarı olan bütün ülkelerin emekçileriyle uluslararası dostluk ilişkilerini sağlamlaştırmak.

II
SOVYETLER BİRLİĞİ'NİN İÇ DURUMU

Ülkemizin iç durumuna geçelim.

Sovyetler Birliği'nin iç durumu açısından, sözkonusu dönem, bütün ekonominin gelişmeye devam ettiği, kültürün yükseldiği ve ülkenin politik gücünün arttığı bir tablo sunmaktadır.

Rapor döneminde, ekonomik gelişme alanında elde edilen en önemli sonuç, endüstri ve tarımın, yeni, modern teknik temelinde yeniden yapılanmasıdır. Artık ülkemizde geri tekniğe sahip eski işletme, ya da Tufan öncesi donanıma sahip köylü iktisadı yoktur, ya da neredeyse yok gibidir. Şimdi endüstri ve tarımımızın temeli, yeni, modern tekniktir. Üretim tekniği, endüstri ve tarım ikmali açısından, herhangi bir ülkeyle kıyaslandığında ülkemizin en ileri ülke olduğu hiç abartısız söylenebilir, çünkü oralarda eski donanım üretime köstek olmakta ve yeni tekniğin kullanıma sokulmasını engellemektedir.

Sözkonusu edilen dönemde, ülkemizin toplumsal ve politik gelişiminde en önemli kazanımlar şunlardır: Sömürücü sınıf kalıntılarının kesin olarak ortadan kaldırılması, işçiler, köylüler ve aydınların ortak emek cephesinde birleşmesi, Sovyet toplumunun moral ve politik birliğinin sağlamlaştırılması, ülkemizdeki halkların kardeşliğinin sağlamlaştırılması, ve bütün bunların sonucu olarak, ülkenin politik yaşamının tamamen demokratikleştirilmesi, yeni anayasanın oluşturulması. Anayasamızın dünyanın en demokratik anayasası olduğunu kimse inkâr etmeye cesaret edemez. SSCB Yüksek Sovyeti ve Birlik Cumhuriyetleri Yüksek Sovyeti seçim sonuçları son derece karakteristiktir.

Bütün bunların sonucu olarak, iç durum tam bir istikrara kavuşmuş ve ülkede iktidar dünyanın bütün hükümetlerinin gıpta edeceği bir sağlamlığa ulaşmıştır.

Ülkemizin ekonomik ve politik durumunu somut verilerle inceleyelim.

1— Endüstri ve Tarımın Kalkınması

a) Endüstri: Endüstrimizin gelişimi, sözü edilen dönemde kesintisiz bir kalkınma tablosu sunmaktadır. Bu kalkınma, sadece genel ola-

rak üretimin büyümesini değil, aynı zamanda bir yandan sosyalist endüstrinin gelişmesini, öte yandan ise özel endüstrinin çöküşünü de ifade etmektedir.

İşte ilgili tablo (aşağıdaki tablo —YN).

Bu (aşağıdaki —YN) tabloda görüldüğü gibi, rapor döneminde üretimdeki tüm büyüme sosyalist üretimin hesabına yazılacak şekilde, sanayimiz iki katından fazla büyümüştür.

Bu tabloda ayrıca, Sovyetler Birliği endüstrisinde sosyalist sistemin tek sistem olduğu görülmektedir.

Bu tabloda, özel endüstrinin çöküşünün, şimdi artık körlerin bile inkâr edemeyeceği bir gerçek haline geldiği görülmektedir.

Özel endüstrinin çöküşü, rastlantı olarak görülemez. Çöküyor çünkü, kapitalist sistemle karşılaştırıldığında sosyalist ekonomik sistem daha mükemmel bir sistemdir. Çöküyor çünkü, sosyalist ekonomik sistemimiz, bütün sosyalist endüstrimizi, bir kaç yıl içinde, yeni, modern teknik temelinde yeniden donatmamıza olanak sağlamıştır. Kapitalist ekonomik sistem böyle bir olanak sağlamaz, bunu asla istemez de. Endüstrimizin üretim tekniği açısından, yeni teknik donanımının hacmi açısından dünyada birinci sırayı aldığı bir gerçektir.

Endüstriyel üretimimizin büyüme hızı —Savaş öncesi seviyeye göre yüzdeyle ifade ederek— ele alındığında ve en önemli kapitalist ülkelerin endüstriyel üretimlerinin büyüme hızıyla karşılaştırıldığında şu tablo ortaya çıkmaktadır:

1913-1938 Yılları Arasında SSCB ve En Önemli

	1913	193	193	193	193	193	193
SSCB	100.0	380,5	457,0	562,6	732,7	816,4	908,8
ABD	100,0	108,7	112,9	128,6	149,8	156,9	120,0
İngiltere	100,0	87,0	97,1	104,0	114,2	121,9	113,3
Almanya	100,0	75,4	90,4	105,9	118,1	129,3	131,6
Fransa	100,0	107,0	99,0	94,0	98,0	101,0	93,2

TABLO GİRECEK

Bu tabloda, savaş öncesi seviyeyle karşılaştırıldığında, endüstrimizin dokuz kattan fazla büyüdüğü, oysa önemli kapitalist ülkelerde endüstrinin savaş öncesi seviyede dolaştığı ve bu seviyeyi en fazla yüzde yirmi, otuz aştığı görülmektedir.

Bunun anlamı, sosyalist endüstrimizin büyüme hızı itibariyle, dünyada ilk sırada yer aldığıdır.

Demek ki, üretim tekniği ve endüstrimizin büyüme hızı hususunda en önemli kapitalist ülkelere yetiştik ve onları geçtik.

Peki, hangi konuda geri kalıyoruz? Hâlâ ekonomik açıdan, yani kişi başına düşen endüstriyel üretim oranında geride bulunuyoruz. 1938 yılında SSCB 15 milyon, İngiltere 7 milyon ton ham demir üretti. Bizim durumumuzun daha iyi olduğu sanılabilir. Fakat ham demir miktarını kişi başına böldüğümüzde, 1938 yılında İngiltere'de kişi başına 145 kg ham demir üretildiği, Sovyetler Birliği'nde ise kişi başına üretimin sadece 87 kg olduğu ortaya çıkar. Ya da: İngiltere 1938 yılında 10.800.000 ton çelik, yaklaşık 29 milyar kilovatsaat elektrik enerjisi üretmiştir. Sovyetler Birliği ise aynı yıl 18 milyon ton çelik ve 39 milyar kilovatsaat elektrik enerjisi üretmiştir. Bizde durumun İngiltere'den daha iyi olduğu sanılabilir. Fakat bütün bu tonlar ve kilovatsaatler nüfusa bölündüğünde, ortaya çıkan tablo, İngiltere'de 1938'de kişi başına çelik üretiminin 226 kg, elektrik üretiminin ise 620 kilovatsaat olduğu, Sovyetler Birliği'nde ise kişi başına çelik üretiminin sadece 107 kg, elektrik üretiminin ise 233 kilovatsaat olduğudur.

Bunun nedeni nedir? Çünkü bizde nüfus İngiltere'den kat kat daha fazladır, dolayısıyla ihtiyaç da İngiltere'ninkinden çoktur: Sovyetler Birliği'nin nüfusu 170 milyon, İngiltere'nin ise sadece 46 milyondur. Endüstri'nin ekonomik verim yeteneğini, ülke nüfusunu dikkate almadan gündeme getirilen endüstri genel üretim hacminde değil, kişi başına tüketimin miktarıyla doğrudan ilişkili endüstriyel üretim hacminde bulur. Kişi başına endüstri üretimi ne kadar fazlaysa, o ülkenin ekonomik verim yeteneği o kadar yüksektir, ya da tersine, kişi başına

endüstri üretimi ne kadar azsa, o ülkenin endüstrisinin ekonomik verim yeteneği o kadar düşüktür. Demek ki bir ülkenin nüfusu ne kadar çoksa, o ülkenin tüketim maddelerine ihtiyacı o kadar fazladır ve dolayısıyla da endüstri üretim hacminin daha büyük olması gerekir.

Örneğin ham demir üretimini ele alalım. İngiltere'deki ham demir üretimi —1938 yılında 7 milyon tondu— ekonomik açıdan geçmek için, yıllık ham demir üretimini 25 milyon tona çıkarmak zorundayız, Almanya'nın 1938 yılında toplam 18 milyon ton olan ham demir üretimini geçmek için, yıllık demir üretimini 40-45 milyon tona çıkarmak zorundayız. ABD'yi ekonomik olarak geçebilmek için, toplam 18,8 milyon ton ham demir üretimi sağlandığı kriz yılı 1938'i değil, yaklaşık 43 milyon ton ham demirin üretildiği, endüstride belli bir kalkınmanın kaydedildiği 1929 yılını gözönüne alarak, yıllık ham demir üretimini 50-60 milyon tona çıkarmak zorundayız.

Çelik, çekme demir, makine vs. üretimi için de aynı şeyler söylenebilir, çünkü bütün bu endüstri dalları diğerleri gibi son tahlilde ham demir üretimine bağlıdır.

En önemli kapitalist ülkeleri sanayinin üretim tekniği ve gelişim hızı açısından geçtik. Bu çok iyi. Fakat yeterli değil. Onları ekonomik açıdan da geçmek zorundayız. Bunu yapabiliriz, yapmalıyız. Sadece o zaman, sadece en önemli kapitalist ülkeleri ekonomik açıdan geçtiğimiz zaman, ülkemizin tüketim eşyalarıyla tam olarak doyurulduğunu, ürün bolluğuna sahip olduğumuzu ve komünizmin birinci aşamasından ikinci aşamasına geçişi gerçekleştirme olanağına kavuştuğumuzu düşünebiliriz.

En önemli kapitalist ülkeleri ekonomik açıdan geçmek için ne gerekmektedir? Bunun için, öncelikle ciddi ve atılgan bir ilerleme isteği duymak, özveriye hazır olmak, sosyalist endüstrimizi genişletmek için önemli sermaye yatırımları gerçekleştirmek gerekmektedir. Bu koşullara sahip miyiz? Kesinlikle sahibiz! Bunun için de sanayinin yüksek bir üretim tekniği ve yüksek bir gelişme hızı gerekmektedir. Bu koşullara sahip miyiz? Kesinlikle sahibiz. Bunun için, ikinci ola-

rak, zamana ihtiyaç vardır. Evet yoldaşlar, zaman. Yeni fabrikalar kurmak gerekiyor. Endüstri için yeni kadrolar yaratmak gerekiyor. Bütün bunlar zaman gerektirir, hem de uzun bir zaman. En önemli kapitalist ülkeleri ekonomik açıdan iki üç yıl içinde geçmek olanaksız. Bunun için biraz daha fazla zamana ihtiyaç var. Örnek olarak yine ham demiri ve ham demir üretimini ele alalım. Ham demir üretiminde en önemli kapitalist ülkeleri geçmek için ne kadar zamana ihtiyaç vardır? Devlet Plân Komisyonu'nun eski bileşiminde bazı fonksiyonerler, İkinci Beş Yıllık Plân hazırlanırken, plân yılı sonunda ham demir üretiminin 60 milyon ton olarak plânlanmasını önermişlerdi. Yani, ham demir üretiminde her yıl ortalama 10 milyon tonluk bir artış. Bu en iyi ihtimalle hayalcilikti. Üstelik bu yoldaşlar sadece ham demir üretimi alanında hayal kurmamışlardı. Onlara göre, İkinci Beş Yıllık Plân süresince, Sovyetler Birliği'nde yıllık nüfus artışı üç dört milyon hatta daha fazla olacaktı. Bu da en iyi ihtimalle hayalcilikti. Fakat hayaller bir yana bırakılıp, gerçek zemine basıldığında, ham demir üretiminde, bugünkü tekniğin durumu gözönüne alınarak, yıllık ortalama artışın 2-2,5 milyon tona ulaşılabileceğinin kesinlikle mümkün olduğu görülür. Önemli kapitalist ülkelerin ve bizim ülkemizin endüstri tarihi, bu yıllık artış normunun zor olmasına rağmen ulaşılabilir olduğunu göstermektedir.

Demek ki, önemli kapitalist ülkeleri ekonomik olarak geçebilmek için zamana, hem de uzun zamana ihtiyaç vardır. Ve ülkemizde iş verimliliği yükseldikçe, üretim tekniği mükemmelleştikçe, bu son derece önemli ekonomik görev daha çabuk yerine getirilecek, bu görevi yerine getirme süresi daha çok kısalacaktır.

b) Tarım. Rapor döneminde tarım da endüstri gibi kalkınma süreci yaşamıştır. Bu kalkınma ifadesini sadece tarımsal üretimin artmasında değil, bir yandan sosyalist tarımın büyümesi ve sağlamlaşması, öte yandan bireysel köylü çiftliklerinin çökmesinde bulmuştur. Kolektif çiftliklerin 1933 yılında 75 milyon hektar olan tahıl ekim alanları, 1938'de 92 milyon hektara çıkarken, aynı dönemde bireysel köylülerin tahıl ekim alanları 15,7 milyon hektardan 600.000 hektara düşmüştür; bu, toplam ekim alanlarının yüzde 0,6'sıdır. Bireysel çiftliklerin rolünün sıfıra düştüğü endüstri bitkileri ekim alanlarından (Nutzpflanzen) söz bile etmiyorum. Ayrıca, kolektif çiftliklerde, şimdi, 18.800.000 çiftliğin birleştiği herkes tarafından bilinmektedir; bu, balıkçılık ve endüstri kooperatifleri dışında bütün köylü çiftliklerinin yüzde 93,5'idir.

Bunun anlamı, kolektif çiftliklerin tamamen yerleştiği ve sağlamlaştığı, artık ülkemizde sosyalist ekonomik sistemin tarımımızda tek biçim olduğu, anlamına gelmektedir.

Sözü edilen dönemde bütün ürünlerin ekim alanlarında kaydedilen gelişim devrim öncesi dönemde ekim alanları miktarıyla karşılaştırıldığında şu tablo ortaya çıkar:

	Milyon hektar						Yüzdeler 1913'e göre 1938
	1913	1934	1935	193	193	193	
Toplam ekim alanı	105,0	131,5	132,8	133,8	135,3	136,9	130,4
a- tahıl	94,4	104,7	103,4	102,4	104,4	102,4	108,5
b- endüstri ürünleri	4,5	10,7	10,6	10,8	11,2	11,0	244,4
c- bahçecilik sebze kültürleri	3,8	8,8	9,9	9,8	9,0	9,4	247,4
d- yem	2,1	7,1	8,6	10,6	10,6	14,1	671,4

SSCB'de Bütün Kültür Bitkilerinin Ekim Alanları

Bu tabloda, ülkemizde bütün kültür bitkilerinin ekim alanlarının ve özellikle de yemlik, endüstri bitkileri, bahçecilik ve sebzecilikte ekim alanlarının arttığı görülmektedir.

Bu, tarımımızın giderek çok yanlı ve üretken olduğunu doğru bir ürün sırasının yerleşmesi için gerçek zemini kazandığını gösterir.

Sözü edilen dönemde kolektif çiftliklerimizle Sovyet çiftliklerimizin traktör, biçerdöver ve diğer tarım makineleriyle nasıl

donandığını aşağıdaki tablolar göstermektedir:

1— SSCB Tarımında Traktör Parkı

	1933	1934	1935	1936	1937	1938	Yüzdeyle 1933'e göre 1938
	a- Traktör sayısı (bin)						
Toplam traktör sayısı	210,9	276,4	363,3	422,7	454,5	483,5	229,3
a- MTİ*lerdeki traktörler	123,2	177,3	254,7	328,5	365,8	394,0	319,8
b- Sovyet çiftliklerinde ve tarımsal yardımcı işletmelerdeki traktörler	83,2	95,5	102,1	88,5	84,5	85,0	102,2
	b- Gücü (1.000 beygir gücü)						
Toplam traktör sayısı	3209,2	4462,8	6184,0	7672,4	8385,0	9256,2	288,4
a-MTİ'lerdeki traktörler	1758,1	2753,9	4281,6	5856,0	6679,2	7437,0	423,0
b- Sovyet çiftliklerinde ve tarımsal yardımcı işletmelerdeki traktörler	1401,7	1669,5	1861,4	1730,7	1647,5	1751,8	125,0

* *MTİ = Makine ve Traktör İstasyonları*

2— SSCB Tarımında Biçerdöver ve Diğer Makine Parkı

(Yıl sonu itibariyle: 1000 tane olarak)

	1933	1934	1935	1936	1937	1938	Yüzdeyle 1933'e göre 1938
Biçerdöver	25,4	32,3	50,3	87,8	128,8	153,5	604,3
Yakıt motorları ve lokomobiller	48,0	60,9	69,1	72,4	77,9	83,8	174,6
Çok yönlü ve basit ayıklayıcı biçerdöverler	120,3	121,9	120,1	123,7	126,1	130,8	108,7
Kamyon	26,6	40,3	63,7	96,2	144,5	195,8	736,1
Otomobil (tane)	3991,0	5533,0	7555,0	7630,0	8156,0	9594,0	240,4

Bu rakamlara, bizde rapor dönemi içinde, Makine ve Traktör İstasyonlarının sayısının 1934 yılında 2.900 iken 1938 yılında 6.350'ye çıktığı olgusu eklenirse, bütün bu veriler ışığında tarımımızın yeni, modern teknik temelinde yeniden yapılanmasının tamamlandığı söylenebilir.

Dolayısıyla, tarımımız sadece en büyük işletmelere sahip bir tarım, en iyi makineleşmiş, böylece de en geniş biçimde meta üretimi yapan bir tarım değil, aynı zamanda herhangi bir ülkenin tarımından daha iyi modern teknik donanımla donatılmış bir tarımdır.

Rapor dönemi içinde, tahıl ve endüstri bitkileri üretiminde, devrim öncesi dönemle karşılaştırıldığında kaydedilen gelişme ele alındığında, şu tablo çıkmaktadır ortaya:

SSCB Brüt Tahıl ve Endüstri Bitkileri Üretimi

	Milyon kental olarak						Yüzdeler 1913'e göre 1938
	1913	1934	1935	193	193	193	
Tahıl	801,0	894,0	901,0	827,3	1202,9	949,9	118,6
Pamuk (ham pamuk)	7,4	11,8	17,2	23,9	25,8	26,9	363,5
Keten (lif)	3,3	5,3	5,5	5,8	5,7	5,46	165,5
Şeker pancarı	109,0	113,6	162,1	168,3	218,6	166,8	153,0
Yağ bitkileri	21,5	36,9	42,7	42,3	51,1	46,6	216,7

Bu tabloda —1936 ve 1938 yıllarında doğu ve güneydoğu bölgelerinde görülen kuraklığa ve 1913 yılında olağanüstü bir verim alındığı 1913 yılını dikkate almazsak— sözkonusu edilen dönemde, ülkemizde tahıl ve endüstri bitkileri gayrisafi üretiminin, 1913 seviyesiyle karşılaştırıldığında, kesintisiz olarak yükseldiği görülür.

Kolektif çiftliklerde ve Sovyet çiftliklerinde pazar tahılının payı özellikle ilginçtir. Ünlü istatistikçi Nemçinov yoldaş, savaş öncesi dönemde beş milyar pud olan brüt tahıl üretiminden sadece 1.300 milyon pudunun pazara sunulduğunu, bunun da o zamanki tahıl üretiminin yüzde 26'sını oluşturduğunu hesaplamıştır. Nemçinov yoldaş, büyük üretim olarak kolektif çiftliklerle Sovyet çiftlikleri üretiminin pazar için yapılan bölümünün örneğin 1926-1927 yıllarında brüt üretimin yaklaşık yüzde 47'si bireysel çiftliklerinin, pazar üretimi payının ise yaklaşık yüzde 12'si olduğu görüşündedir. Mesele biraz daha dikkatle ele alındığında ve 1938 yılı itibariyle Sovyet çiftlikleriyle kolektif çiftliklerin brüt üretiminde pazar üretimi payının yüzde 40 olduğu kabul edildiğinde, sosyalist tahıl ekonomimizin bu yıl yaklaşık 2.300

milyon pud pazar tahılı ürettiği, yani savaş öncesi üretilen tahıldan yaklaşık bir milyar pud fazla tahılı pazara teslim ettiği görülür.

Kolektif çiftliklerin ve Sovyet çiftliklerinin pazar için üretim paylarının yüksekliği, ülkenin ihtiyaçlarının karşılanması için büyük öneme sahiptir.

Kolektif çiftliklerle Sovyet çiftliklerinin bu özelliği, ülkemizde tahıl sorununun, dev bir ülkenin pazar için tahıl üretiminin yeterli sorununun kolay ve çabuk çözülmesinin sırrını oluşturur.

Son üç yılda ülkemizde yıllık tahıl üretiminin 1.600 milyon pudun altına düşmediği ve zaman zaman, örneğin 1937 yılında, 1.800 milyon puda kadar çıktığı vurgulanmalıdır. Yıllık tahıl satışının yaklaşık 200 milyon, kolektif çiftlik ticareti yoluyla satılan tahılın ise yüzlerce milyon pud olduğu hesap edildiğinde, kolektif çiftlik ve Sovyet çiftliklerinin pazara sundukları tahıl miktarının toplamı elde edilir.

Eskiden, ülkemizde, pazar için üretilen tahıl merkezi tahıl ambarı olarak bilinen Ukrayna iken, bu merkezin son üç yıl içinde kuzeye ve doğuya, yani Rus Sovyet Sosyalist Federatif Cumhuriyeti'ne kayması da ilginçtir. Bilindiği gibi Ukrayna son iki-üç yıldır, yılda, sadece 400 milyon pud tahıl sunuyor, RSSFC ise bu yıllarda, yıllık 1,1 ile 1,2 milyar pud pazar tahılı sunmuştur.

Tahıl üretimi meselesi böyledir.

Hayvancılığa gelince, tarımın bu geri dallarında da son yıllarda önemli gelişmeler kaydedilmektedir. Ne var ki at ve koyun yetiştirilmesi alanlarında hâlâ devrim öncesi seviyenin altında bulunuyoruz. Sığır ve domuz üretimi alanlarında ise, devrim öncesi seviyeyi aştık.

Konuyla ilgili rakamlar aşağıdadır:

At ve koyun yetiştiriciliği alanlarındaki geriliğimizin en kısa zamanda giderileceğinden kimsenin kuşkusu olmasın.

SSCB'de Hayvan Mevcudu

(milyon)

	Temmuz'da						Yüzdeyle 1938	
	1916 hayvan sayısı	1933	1934	1935	1936	1937	1938	1916 hayvan sayısına göre	1933'e göre
At	35,8	16,6	15,7	15,9	16,6	16,7	17,5	48,9	105,4
Sığır	60,6	38,4	42,4	49,2	56,7	57,0	63,2	104,3	164,6
Koyun ve keçi	121,2	50,2	51,9	61,1	73,7	81,3	102,5	84,6	204,2
Domuz	20,9	12,1	17,4	22,5	30,5	22,8	30,6	146,4	252,9

c) Meta dolaşımı, Ulaşım. Endüstri ve tarımda kalkınmayla birlikte ülkede meta dolaşımı gelişmiştir. Rapor döneminde devletin ve kooperatiflerin perakende satış yerleri yaklaşık yüzde 25 artmıştır. Devletin ve kooperatiflerin perakende satış yerlerinin satışları ise yüzde 178 artmıştır. Kolektif çiftlik pazarlarının satışı ise yüzde 112 artış göstermiştir.

Konuyla ilgili rakamlar aşağıdadır:

Ülkede meta dolaşımının mal taşımacılığında gelişim olmaksızın bu ölçüde artamayacağı açıktır. Ve gerçekten de ulaşımın her türünde, özellikle de demiryolu ve havayolunda, rapor dönemi içinde mal taşımacılığında bir yükselme kaydedilmiştir. Mal taşımacılığı denizyollarında da gelişmiştir, ama büyük sallantılarla; 1938 yılında denizyolları taşımacılığı, bir önceki yıla kıyasla, ne yazık ki belli bir gerileme göstermiştir.

Meta Dolaşımı

	1993	1934	1935	1936	1937	1938	Yüzdeyle 1933'e göre 1938
1- devlet ve kooperatif ticaretinin perakende satış ağı (dükkanlar, satış yerleri); yıl sonu itibariyle	285355,0	286236,0	268713,0	289473,0	327361,0	356930,0	125,1
2- devlet ve kooperatif ticaretinde perakende satışlar (kamuya açık **yemek salonları dahil):** milyon ruble olarak	49789,2	61814,7	82712,1	106760,9	125943,2	138574,3	278,3
3- Kolektif çiftlik pazarı; milyon ruble olarak	11500,0	14000,0	14500,0	15607,2	17799,7	24399,2	212,2
4- Birlik cumhuriyetlerinin gıda maddeleri, hafif endüstri, ağır endüstri ağaç endüstrisi ve yerel endüstri Halk Komiserlikleri Bölge satış yerleri; yıl sonu itibariyle	718	836	1141	1798	1912	1994	277,7

Konuyla ilgili rakamlar aşağıdadır:

Mal Taşımacılığı

1938 yılında gemi taşımacılığında ortaya çıkan kısmi gerileme-

	1993	1934	1935	1936	1937	1938	Yüzdeyle 1933'e göre 1938
Demiryolları (milyar ton kilometre olarak)	169,5	205,7	258,1	323,4	354,8	369,1	217,7
Nehir, göl ve demiz, taşımacılığı (milyar ton-kilometre olarak)	50,2	56,5	68,3	72,3	70,1	66,0	131,5
Sivil havacılık (milyon tonkilometre olarak)	3,1	6,4	9,8	21,9	24,9	31,7	1022,6

nin 1939 yılında giderileceğinden kimsenin kuşkusu olmasın.

2— Halkın Maddi ve Kültürel Durumunun Giderek Yükselmesi

Tarım ve endüstrinin sürekli gelişmesi halkın maddi ve kültürel durumunda yeni iyileşmelere yol açmak zorundaydı, ve gerçekten de buna yol açtı.

Sömürünün ortadan kaldırılması ekonomide sosyalist sistemin sağlamlaşması, işsizliğin ve gerek kırda, gerekse de kentte bununla bağlantılı sefaletin yokluğu endüstrinin muazzam gelişmesi, işçi sayısının kesintisiz artışı kolektif köylülerle işçilerin iş verimliliğinin yükselmesi, kolektif çiftliklere toprakların sürekli kullanım için verilmiş olması, kolektif çiftliklerin muazzam sayıda birinci sınıf traktör ve tarım makineleriyle donanması — bütün bunlar işçi ve köylülerin maddi durumlarının daha da iyileştirilmesi için gerçek koşulları yaratmıştır. İşçi ve köylülerin maddi durumlarının iyileştirilmesi doğal olarak ülkemizde önemli bir etken oluşturan ve işçilerin ve köylülerin çıkarlarına hizmet eden, aydınların maddi durumlarının düzelmesine yol açmıştır.

Artık sözkonusu olan, köyden kaçıp kente gelmiş ve buralarda açlık korkusuyla yaşayan işsiz ve evsiz barksız köylüleri, herhangi bir biçimde endüstri alanına yerleştirmek ve onlara acıma duygusu nedeniyle iş vermek değildir. Çünkü, ülkemizde böyle köylüler artık yoktur. Bu elbette çok iyi bir şey; zira bu, köyümüzün refah içinde olduğunun kanıtıdır. Şimdi sözkonusu olan, kolektif çiftlikleri, istediğimiz doğrultusunda, her yıl en azından birbuçuk milyon genç kolektif köylüyü büyüyen endüstrimiz için hizmetimize vermeleri için ikna etmektir. Artık refaha kavuşmuş kolektif çiftlikler, kendilerinin yardımı olmaksızın endüstrimizi geliştirmemizin çok zor olacağını gözönüne almak zorundadırlar: öte yandan da endüstrinin genişlemesi olmaksızın köylülerimizin kitle tüketim maddeleri gereksinimini gideremeyeceğiz. Kolektif çiftliklerin zengin teknik yardım araçları, köydeki işgücünün bir bölümünü özgürleştirdiği için, kolektif çiftliklerin bu isteğimizi yerine getirmesi tümüyle mümkündür. Ve bunlar

endüstriye akıtılıp, bütün ekonomimize muazzam yararlar sağlayacaktır.

Rapor döneminde işçi ve köylülerin maddi durumlarının iyileşmesine ilişkin şu karakteristik rakamlar aşağıdadır:

1- 1933 yılında 48,5 milyar ruble olan ulusal gelir, 1938 yılında 105,0 milyar rubleye çıkmıştır;

2- 1933 yılında 22 milyondan fazla olan işçi ve memur sayısı, 1938 yılında 28 milyona çıkmıştır;

3- İşçi ve memurların toplam ücretleri 34.953 milyon rubleden 96.425 milyon rubleye çıkmıştır;

4- Endüstri işçilerinin ortalama yıllık ücreti 1933 yılında 1.513 ruble iken, 1938 yılında 3.447 rubleye çıkmıştır.

5- Kolektif çiftliklerin gelirleri 1933 yılında 5.661,9 milyon rubleyken, 1937 yılında 14.180,1 milyon rubleye çıkmıştır;

6- 1933 yılında tahıl alanlarında kolektif çiftlik başına teslim edilen tahıl miktarı 61 pud iken, 1937 yılında 144 puda çıkmıştır; bunun içinde tohumluk, tohumluk güvenlik fonu, toplumsallaştırılmış hayvanlar için yem fonu Makine ve Taktör İstasyonları için tahıl teslimi ve aynîyat yoktur;

7- Bütçede öngörülen sosyal ve kültürel amaçlı harcama, 1933 yılında 5.839,9 milyon rubleden, 1938 yılında 35.202,5 milyon rubleye çıkmıştır;

Halkın kültürel durumuna gelince, kültürel gelişim, halkın maddi durumunun iyileştirilmesini izlemiştir.

Rapor dönemi, halkın kültürel gelişimi açısından gerçekten bir kültür devrimi dönemiydi. Genel eğitim yükümlülüğü ve Sovyetler Birliği'ndeki milliyetlerin anadilinde eğitim uygulaması, okul sayısıyla her seviyede eğitim görenlerin sayısının artması, herhangi bir yüksekokul bitiren uzmanların sayısının artması, yeni bir Sovyet aydınının yaratılması ve kökleştirilmesi — halkın kültürel kalkınmasının genel tablosu budur.

Konuyla ilgili tablo aşağıdadır:

1— Halkın Kültürel Düzeyinin Yükseltilmesi

Dallar	Ölçü Birimi	1933/34	1938/39	Yüzdeyle 1933/34'e göre 1938/39
Bütün düzeydeki okullarda öğrenim görenler	bin olarak	33965,4	33965,4	142,6
İkullarda	"	17873,5	21288,4	119,1
Ortakolularda (genel ve mesleki eğitim)	"	5482,2	12076,0	220,3
Yüksekokullarda	"	458,3	601,0	131,1
SSCB'de öğrenim görenlerin sayısı (her türden okullarda)	"	-	47442,1	-
Halk kütüphanelerinin sayısı	"	40,3	70,0	173,7
Buralardaki kitap mevcudu	milyon olarak	86,0	126,6	147,2
Kulüplerin sayısı	bin olarak	61,1	95,6	156,5
Tiyatroların sayısı	birim olarak	587	790	134,6
Sinema sayısı (dar film sinemaları hariç)	"	27467	30461	110,9
Sesli film sinemaları	"	498	15202	31 kat fazla
Kırsal kesimde sinema sayısı (dar film sinemaları hariç)	"	174470	18991	108,7
Sesli film sinemaları	"	24	6670	278 kat fazla
Gazetelerin yıllık tirajı	milyon olarak	4984,6	7092,4	142,3

2— SSCB'de 1933-1938 Yıllarında Okul Yapımı

YILLAR	Okul Savıları		
	Kentler ve kent tipi yerleşim bölgeleri	Kırsal yerleşim bölgeleri	Toplam
1933	326	3261	3587
1934	577	3488	4065
1935	533	2829	3362
1936	1505	4206	5711
1937	730	1323	2053
1938	583	1246	1829
Toplam 1933-38	4254	16353	20607

3— 1933-1938 Yıllarında Yüksek Okul Bitiren Genç Uzmanlar

(bin olarak)

	1993	1934	1935	1936	1937	1938
SSCB'de toplam sayı (askeri uzmanlar hariç)	34,6	49,2	83,7	97,6	104,8	106,7
1- Sanayi ve İnşaat mühendisleri	6,1	14,9	29,6	29,2	27,6	25,2
2- Ulaşım ve haberleşme mühendisleri	1,8	4,0	7,6	6,6	7,0	6,1
3- Tarımın makineleştirilmesi için mühendisler, agronomlar, veterinerler, hayvan teknisyenleri	4,8	6,3	8,8	104	11,3	10,6
4- Ekonomistler ve hukukçular	2,5	2,5	5,0	6,4	5,0	5,7
5- Ortaokul, işçi fakülteleri, teknik okul öğretmenleri, kültür işçileri (sanatçılar dahil)	10,5	7,9	12,5	21,6	31,7	35,7
6- Doktorlar, Eczaclar, spor öğretmenleri	4,6	2,5	7,5	9,2	12,3	13,6
7- Diğer uzmanlık dalları	4,3	11,1	12,7	14,2	9,9	9,8

Bütün bu dev kültür çalışması sayesinde bizde çok sayıda yeni aydın; işçi sınıfı, köylülük ve Sovyet görevlilerinin saflarından çıkan, halkımızın etinden ve kanından olan Sovyet aydınları; sömürü boyunduruğu tanımayan, sömürücülerden nefret eden ve Sovyetler Birliği halklarına bağlılık ve dürüstlükle hizmet etmeye hazır olan aydınlar yetişmiş ve gelişmiştir.

Ülkemizde kültür devriminin en önemli sonuçlarından birinin, bu yeni sosyalist halk aydınlarının doğuşu olduğunu düşünüyorum.

3— Sovyet Sisteminin Daha Çok Sağlamlaştırılması

Rapor döneminin en önemli sonuçlarından biri, ülkenin iç durumunun daha da sağlamlaşması, Sovyet sisteminin daha da sağlamlaşmasıdır.

Başka türlü olmazdı da. Sosyalist sistemin ekonominin bütün dallarında yerleşmesi, tarım ve endüstrinin kalkınması, emekçilerin maddi durumlarının iyileşmesi, halk kitlelerinin kültürel düzeylerinin yükselmesi, politik faaliyetlerinin artması — Sovyet iktidarı altında gerçekleştirilen bütün bunlar, Sovyet sisteminin daha da sağlamlaşmasına yol açmak zorundaydı.

Herhangi bir kapitalist ülkeden farklı olarak bugünkü Sovyet toplumunun özelliği, içinde antagonist düşman sınıflar olmamasıdır; sömürücü sınıflar tasfiye edilmiş, Sovyet toplumunu oluşturan işçi, köylü ve aydınlar dostça işbirliği temelinde yaşıyor ve çalışıyorlar. Kapitalist toplum, onun iç durumunu güvensiz kılan işçilerle kapitalistler, köylülerle toprak sahipleri arasındaki uzlaşmaz çelişkilerle parçalanırken; sömürü boyunduruğundan kurtulmuş Sovyet toplumu böyle zıtlıklar tanımıyor, sınıfsal çatışmalar ona yabancıldır ve o, işçiler, köylüler aydınların dostça işbirliği tablosunu sunuyor. Bu ortaklık temelinde, Sovyet topumunun moral ve politik birliği, Sovyetler Birliği halklarının dostluğu ve Sovyet yurtseverliği gibi itici güçler gelişmiştir. 1936 Kasımı'nda kabul edilen Sovyetler Birliği

anayasası ve ülkenin en yüksek organları için yapılan seçimlerin tamamen demokratikleştirilmesi, bu temelde ortaya çıkmıştır.

Ülkenin en yüksek organları için yapılan seçimlere gelince; bunlar ülkemizin iç durumunun karakteristik bir özelliğini oluşturan Sovyet toplumunun birliği ve Sovyetler Birliği halklarının dostluğunun parlak ve göstergesidir. Aralık 1937'de, SSCB Yüksek Sovyeti seçimlerinde, bilindiği gibi, komünistlerle partisizler bloğuna yaklaşık 90 milyon oy verilmiştir; bu, seçime katılanların yüzde 98,6'sıdır. Haziran 1938'de Birlik Cumhuriyetleri Yüksek Sovyeti seçimlerinde ise komünistlerle partisizlerin oluşturduğu bloka 92 milyon oy verilmiştir; bu, seçime katılanların yüzde 99,4'üdür.

Sovyet sisteminin sağlamlığı ve Sovyet iktidarının yenilmez gücünün kaynağının temeli burada yatmaktadır.

Bu, başka şeylerin yanısıra, bir savaş durumunda, Kızıl Ordumuzun gerek cephe gerisi gerekse de cephesinin homojenlik ve içsel birlik sayesinde, herhangi bir ülkeden daha sağlam olacağı anlamına gelir; askeri çatışmaların yabancı hayranları bunu akıllarından çıkarmamalıdırlar.

Yabancı basının bazı sözcüleri, Sovyet örgütlerinin, Troçki, Zinovyev, Kamenev, Yakir, Tuhaçevski, Rosenholz, Buharin ve öteki canavarlar gibi casus katil ve zararlılardan temizlenmesinin Sovyet sistemini "sarstığının", onun içine "bölünmeyi" taşıdığının gevezeliğini yapmaktadırlar. Bu ahmakça gevezelik sadece insanı eğlendirmeye yarar. Sovyet örgütlerinin zararlı ve düşman unsurlardan temizlenmesi, nasıl olur da Sovyet sistemini sarsar ve parçalar? Yabancılar karşısında el pençe duran her yabancı memur yaratığı karşısında dalkavuk sadakatinin kölece duygularıyla dolu, onlar için casusluk yapmaya hazır bir avuç Troçkist-Buharinci casus, katil ve zararlıyı, sermayenin zincirlerinden kurtulmuş herhangi bir Sovyet vatandaşının kapitalist kölelik boyunduruğunu hâlâ omuzlarında taşıyan yüksek mevki sahibi herhangi bir yabancı memurdan çok daha üst seviyede olduğunu anlamayan bu bir avuç insanı, bu zavallı satılık

köleler çetesini kim ne yapsın, bunların halk için ne değeri olabilir, bunlar kimi "parçalayabilir"ler? 1937 ylında Tuhaçevski, Yakir, Uboreviç ve diğer canavarlar idama mahkûm edildi. SSCB Yüksek Sovyeti seçimleri bu olaydan sonra gerçekleşti. Seçimler, Sovyet iktidarına seçime katılanların yüzde 98,6'sının oyunu getirdi. 1938 yılının başlarında Rosenholz, Rikov, Buharin ve diğer canavarlar idama mahkûm edildi. Birlik Cumhuriyetleri Yüksek Sovyeti seçimleri bu olaydan sonra gerçekleşti ve seçime katılanların yüzde 99,4'ü oyunu Sovyet iktidarına verdi. Sormak gerekir, "parçalanma" belirtileri nerede, bu "parçalanma" neden seçim sonuçlarında ifadesini bulmadı?

Bu yabancı gevezelere kulak verilecek olsa, casusları, katilleri, zararlıları serbest bıraksaydık, zararlı faaliyetlerine, cinayetlerine, casusluklarına devam etmelerini sağlasaydık, Sovyet örgütlerinin şimdikinden daha sağlam, daha istikrarlı olacakları sonucuna varılabilir. *(Gülüşmeler).* Katilleri, casusları, zararlı unsurları bu kadar yüzsüzce savunan bu baylar kendilerini çok erken ele vermiyorlar mı?

Sovyet örgütlerinin, casuslar, katiller ve zararlılardan temizlenmesinin, bu örgütlerin sağlamlaşmasına yolaçması gerektiğinden gerçekte de buna yolaçtığından sözetmek daha doğru olmaz mıydı?

Örneğin Hassan Gölü'nde meydana gelen olaylar, Sovyet örgütlerinin casus ve zararlılardan temizlenmesinin bu örgütlerin sağlamlaştırılmasının en emin yolu olduğundan başka neyi ifade ediyor?

*

İç politika alanında partinin görevleri şunlardı:

1- Üretim tekniği ve sanayinin büyüme hızı alanında en önemli kapitalist ülkeleri geride bırakmamızdan sonra, gelecek on-onbeş yıl içinde ekonomik olarak da geçmek için , sanayimizin kalkınmasını, emek üretkenliğinin büyümesini üretim tekniğinin mükemmelleştirilmesini daha fazla teşvik etmek;

2- önümüzdeki üç-dört yıl içinde, hektar başına ortalama 12-13

kental ürün olmak üzere yılda 8 milyar ton tahıl üretimine ulaşmak, sanayi bitkileri üretimini ortalama yüzde 30-35 yükseltmek, koyun ve domuzların sayısını iki katına çıkarmak, sığırların sayısını yüzde 40, at mevcudunu ise yüzde 35 artırmak için tarım ve hayvancılığımızı daha fazla teşvik etmek;

3- işçi, köylü ve aydınların maddi ve kültürel durumlarını daha da iyileştirmek,

4- sosyalist anayasamızı kararlılıkla uygulamak, ülkenin politik yaşamının demokratikleşmesini eksiksiz gerçekleştirmek, Sovyet toplumunun moral ve politik birliğini, işçi, köylü ve aydınların dostça işbirliğini sağlamlaştırmak, Sovyetler Birliği halklarının dostluğunu her biçimde sağlamlaştırmak, Sovyet yurtseverliğini geliştirmek ve korumak,

5- kapitalist dünyayı unutmamak, yabancı casusluk örgütlerinin ülkemize casuslar, katiller ve zararlı unsurlar göndereceğini akıldan çıkarmamak, halk düşmanlarını yerle bir etmek, köklerini kazımak için sosyalist güvenlik organımıza sistemli olarak yardım ederek onu sağlamlaştırmak.

III
SBKP(B)'NİN DAHA DA PEKİŞTİRİLMESİ

Politik çizgi ve pratik günlük çalışma açısından rapor dönemi, partimizin genel çizgisinin tam zaferi dönemidir. *(Coşkun, sürekli alkışlar.)*

Ekonominin bütününde sosyalist sistemin yerleşmesi, endüstri ve tarımın yeni teknik temelinde yeniden yapılanmasının tamamlanması, endüstride İkinci Beş Yıllık Plân'ın zamanından önce gerçekleşmesi, yıllık tahıl üretiminin 7 milyar pud seviyesine çıkması, sefalet ve işsizliğin ortadan kaldırılması, halkın maddi ve kültürel durumunun yükseltilmesi —bunlar, parti politikamızın doğruluğunu, parti önderliğimizin doğruluğunu gösteren başlıca kazanımlardır.

Bu parlak kazanımlar karşısında, partimizin genel çizgisinin düşmanları —Troçkist, Pyatakovcu, Buharinci ve Rikovcular türünden çeşitli "sol" ve sağ akımlar— her türlü soysuzlaşmış unsur sinmek, aşınmış "platformlar"ını gizlemek ve illegaliteye geçmek zorunda kalmışlardır. Halkın iradesine tabi olmaya cesaretleri olmadığı için, bunlar Menşeviklerle, Sosyal-Devrimcilerle ve faşistlerle birleşmeyi, yabancı casusluk organlarının hizmetine girmeyi, casus olarak onlara kapılanmayı, ülkemizi parçalamak ve kapitalist köleliği yeniden kurmak için Sovyetler Birliği'nin düşmanlarına yardım etmeyi yeğlediler.

Parti çizgimizin karşıtı olup, daha sonra halk düşmanları haline gelenlerin şerefsiz sonları böyle olmuştur.

Halk düşmanlarını yok ettikten, parti ve Sovyet örgütlerini soysuzlaşmış unsurlardan temizledikten sonra politik ve örgütsel çalışmasında daha da bütünleşen partimiz, Merkez Komitesi'nin etrafında daha sağlam biçimde birleşmiştir. *(Coşkun alkışlar. Bütün delegeler ayakta, raporu sunana tezahürat yapıyorlar. Sesler duyuluyor: "Stalin Yoldaşa hurra!", "Yaşasın Stalin Yoldaş!" "Yaşasın Parti Merkez Komitemiz! Hurra!".)*

Rapor döneminde partimizin iç yaşamının gelişimini ve örgütsel çalışmasıyla propaganda çalışmalarını değerlendirmeye geçelim.

1— Parti Bileşiminin İyileştirilmesi İçin Önlemler Gereğinden Fazla Büyük Örgütlerin Bölünmesi. Yönetici Organların Alt Örgütlerin Çalışmalarına Yakınlaştırılması

Rapor döneminde partinin ve yönetici organlarının sağlamlaştırılması öncelikle iki çizgide uygulanmıştır: Parti bileşiminin düzenlenmesi, güven vermeyen unsurların dışarı atılması, en iyilerinin seçilmesi ve gereğinden fazla büyük örgütlerin bölünmesi, küçültülmesi ve yönetici organların alt örgütlerin operatif, somut çalışmalarına yakınlaştırılması.

XVII. Parti Kongresi'nde 1.874.488 parti üyesi temsil edilmişti. Bu sayı, bir önceki XVI. Parti Kongresi'nde temsil edilen üye sayısıyla karşılaştırıldığında, XVI. ile XVII. Parti Kongresi arasındaki dönemde partiye 600.000 yeni üye girdiği ortaya çıkmaktadır. Parti, 1930-1933 koşulları altında, partiye böylesine bir kitle akımının sağlıksız ve istenmeyen bir üye genişlemesine yol açacağını çok iyi hissediyordu. Parti, saflarına sadece dürüst ve bağlı insanlarını değil, aynı zamanda tesadüfi üyelerin de parti bayrağını kişisel amaçları için kullanmak isteyen kariyerist unsurların da katıldığını biliyordu. Parti, gücünün sadece sayıda değil, öncelikle parti üyelerinin niteliğinde yattığını pekâlâ biliyordu. Bu durumla bağlantılı olarak parti bileşiminin düzenlenmesi sorunu ortaya çıktı. Böylece, daha 1933'te başlamış bulunan parti üyeleriyle aday üyelerini kapsamına alan temizleme faaliyetinin sürdürülmesi kararı alındı, ve gerçekten de 1935'e kadar sürdürüldü. Ayrıca, partiye yeni üye alımlarının durdurulması kararlaştırılmış ve gerçekten de Eylül 1936'ya kadar üye kaydı durdurulmuştu; yeni üye kaydı ancak 1 Kasım 1936'da serbest bırakıldı. Parti içinde hiç de az kuşkulu unsurun olmadığını kanıtlayan Kirov yoldaşın haince katledilmesinden sonra, parti belgelerinin denetlenmesi ve değiş-tokuş edilmesi kararı alındı; ve bunlar ancak 1936 Eylülü'nde bitirilebildi. Partiye üye ve aday üye kaydı ancak bundan sonra serbest bırakıldı. Bütün bu önlemler sonucunda parti, saflarına tesadüfen katılmış pasif, kariyerist ve doğrudan düşman unsurlardan temizlenmiş ve aynı zamanda en kararlı, en bağlı unsurları seçmiştir. Bu temizleme harekâtının ciddi hatalar yapılmaksızın gerçekleştiği iddia edilemez. Ne yazık ki tahmin edilenden daha çok hata yapıldı. Artık kitlesel ölçüde temizleme harekâtına ihtiyacımızı kalmadığı kuşku götürmez. Fakat 1933-1936 yılları arasında temizleme harekâtı kaçınılmazdı ve esas olarak olumlu sonuçlar verdi. Şimdiki, yani XVIII. Parti Kongresi'nde yaklaşık 1.600.000 parti üyesi temsil ediliyor, bu XVII. Parti Kongresi'yle karşılaştırıldığında 270.000 üye daha az demektir. Bu kötü birşey değil. Tam tersine böyle olması iyi, çünkü parti pisliklerinden temizlenerek sağlamlaşıyor. Bugün partimiz, üye sayısı itibariyle biraz

küçülmüştür, ama buna karşılık niteliği yükselmiştir.

Bu büyük bir kazanımdır.

Parti'nin günlük yönetiminin alt örgütlerin çalışmasına yakınlaştırılması anlamında, daha da somutlaştırılması anlamında gündeme gelen iyileştirmeye gelince, Parti bu konuda, gereğinden fazla büyük örgütlerin bölünmesinin küçültülmesinin, parti organlarının bu örgütleri yönetmesini kolaylaştırmanın ve bizzat yönetimi somut, canlı, operatif kılmanın tek yolu olduğu sonucuna varmıştır. Bu bölme, gerek halk komiserleri seviyesinde, gerekse de idari-bölgesel örgütler, yani Birlik cumhuriyetleri, bölgeler, yöreler, reyonlar vs. seviyesinde uygulanmıştır. Bu önlem sayesinde, bugün 7 Birlik cumhuriyeti yerine 11 Birlik cumhuriyeti, 14 SSCB halk komiserliği yerine 34 halk komiserliği, 70 bölge ve yöre yerine 110 bölge ve yöre, 2.559 kırsal ve kentsel reyon yerine, 3.815 reyona sahibiz. Buna uygun olarak, şimdi yönetici parti organları sistemi içinde SBKP(B) MK'sı başta olmak üzere 11 merkez komitesi, 6 bölge komitesi, 104 yöre komitesi, 30 çevre komitesi, 212 il komitesi 336 kentsel reyon komitesi, 3.479 kırsal reyon komitesi ve 113.060 temel parti örgütü var.

Gereğinden fazla büyük parti örgütlerinin bölünmesinin tamamlandığı söylenemez. Bölünme büyük ihtimalle daha da sürecek. Fakat ne olursa olsun bu uygulama şimdiden gerek yönetimin günlük çalışmasının düzeltilmesi anlamında gerekse de yönetimin alt örgütlerinin somut çalışmasına yakınlaştırılması anlamında, olumlu sonuçlar göstermektedir. Gereğinden fazla büyük örgütlerin bölünmesinin bize yüzlerce, binlerce yeni insanı yönetim çalışmasına çekme olanağı verdiğinden söz bile etmiyorum.

Bu da büyük bir kazanımdır.

2— Kadroların Seçimi, Teşviki ve Dağılımı

Parti bileşiminin düzenlenmesi ve yönetici organların alt örgütle-

rin somut çalışmalarına yakınlaştırılması partinin ve parti yönetiminin daha çok sağlamlaştırılması için tek araç değildi, olamazdı. Rapor döneminde, partiyi sağlamlaştıracak bir başka yol da, kadro eğitimi çalışmasını köklü biçimde iyileştirmek, kadro seçimini iyileştirmek, çalışma sürecinde teşvikleri, dağılımları ve denetimlerini daha iyi yürütmekti.

Parti kadroları partinin komutan mevcududur ve Partimiz iktidarda olduğu için, bunlar aynı zamanda yönetici devlet organlarının komutanlarını oluştururlar. Doğru politik çizgi oluşturulup pratikte denendikten sonra parti kadroları, Parti'nin ve devlet yönetiminin tayin edici güçleridirler. Doğru politik çizgiye sahip olmak — bu elbette birinci ve en önemli meseledir. Fakat yine de yetersizdir. Doğru politik çizgi ilân edilmek için değil, hayata geçirilmek için gereklidir. Doğru Politik çizgiyi hayata geçirmek için, partinin politik çizgisini anlayan, bu çizgiyi kendi çizgisi olarak benimseyen, bu çizgiyi hayata geçirmeye hazır, pratikte gerçekleştirmeye hazır, bu çizginin sorumluluğunu alabilecek, savunabilecek, bu çizgi için mücadele edebilecek kadrolara, insanlara ihtiyaç vardır. Aksi halde doğru politik çizgi kâğıt üzerinde kalma tehlikesi ile karşı karşıya kalır. İşte tam da bu noktada, doğru kadro seçimi, kadroların eğitimi, yeni insanların yükselmesi kadroların doğru dağılımı, yaptıkları çalışma temelinde denetlenmeleri sorunu gündeme gelmektedir.

Kadroların doğru seçimi ne demektir?

Kadroların doğru seçimi, insanın kendisine vekil ve yardımcılar bulması, bir büro kurması ve oradan çeşitli talimatlar dağıtması değildir elbette. *(Gülüşmeler.)* Kadroların doğru seçimi, yetkilerini kötüye kullanmak, onlarca, yüzlerce insanı anlamsız bir şekilde bir yerden ötekine, sonra yine başka bir yere atamak, bitmek tükenmek bilmeyen "reorganizasyonlar" gerçekleştirmek de değildir. *(Gülüşmeler.)*

Doğru kadro seçiminin anlamı şudur:

Birincisi, kadroları parti ve devletin altın fonları olarak

değerlendirmek, onlara özenle davranmak, onlara saygı göstermektir.

İkincisi, kadroları tanımak, her kadronun üstünlük ve eksikliklerini özenle incelemek ve kadronun hangi görevde yeteneklerini en kolay biçimde geliştirebileceğini bilmek.

Üçüncüsü, itinayla kadro yetiştirmek, kendisini geliştiren her çalışma arkadaşına ilerlemesi için yardım etmek, böylesi çalışma arkadaşlarıyla sabırla "uğraşmak" ve onların gelişmelerini hızlandırmak için zaman kaybetmekten korkmamak.

Dördüncüsü, bulundukları yerde paslanmadan, körelmeden, yeni kadroları cesaretle ve zamanında terfi ettirmek.

Beşincisi, çalışma arkadaşlarını, herkesin kendisini doğru yerde hissedeceği; her çalışma arkadaşının ortak davamız için kişisel yetenekleri itibariyle becerebileceğinin en azamisini gerçekleştireceği; kadro dağılımı çalışmasının genel yöneliminin, gerçekleştirilmesi için bu dağılımın uygulandığı politik çizginin talepleriyle tümüyle uyum içinde olacağı şekilde çalışma arkadaşlarını işyerlerine dağıtmak.

Burada, yeni, genç kadroların zamanında ve cesur biçimde terfilerini sağlamak sorunu özel bir öneme sahiptir. İnsanlarımızda bu soruna ilişkin henüz tam bir netlik olmadığını sanıyorum. Bazıları, insan seçiminde esas olarak eski kadrolara yönelinmesi gerektiğini düşünüyorlar. Bazıları ise, buna karşılık, esas olarak genç kadrolara yönelmenin gerekli olduğunu söylüyorlar. Bana öyle geliyor ki, iki taraf da haksız. Elbette eski kadrolar parti ve devlet için büyük bir servettir. Bu kadrolar, genç kadroların sahip olmadığı şeylere sahipler: Yönetimde büyük bir deneyim, Marksist-Leninist ilkelere büyük bağlılık, uzmanlık, yönünü belirleme yeteneği. Ama birinci olarak, yaşlı kadroların artık sayısı azaldı, gerekenden daha azlar ve doğa yasaları gereğince yavaş yavaş çalışmanın dışında kalıyorlar. İkinci olarak, yaşlı kadroların bir kısmı, bazen inatla geçmişe, geçmiş zamana bakma, eskide takılıp kalma yaşamdaki yenilikleri farketmeme eğilimi gösteriyor. Yenilik duygusunu yitirme denir buna. Bu çok ciddi ve tehlikeli bir eksikliktir. Genç kadrolar ise yaşlı kadrolar gibi deneyimli, çelikleşmiş, bilgili ve yönünü belirleme yeteneğine sahip kişiler değiller. Ama birinci olarak, genç kadrolar ezici çoğunluğu oluşturuyor; ikinci olarak gençler ve şimdilik işten ayrılma tehlikesiyle karşı karşıya değiller; üçüncü olarak, yenilik duygusuyla kaynıyorlar, ki bu her Bolşevik yönetici için değerli bir özelliktir; dördüncü olarak, öyle çabuk gelişiyorlar, öyle çabuk öğreniyorlar ki, eskilere yetişecekleri, eşit değerde insanlar olarak onların yanında yerlerini alacakları ve sonra da eskilerin yerlerini doldurmaya layık olacakları zaman çok uzakta değil. Buna göre önümüzdeki görev, yaşlı kadrolara, ya da genç kadrolara yönelmek değil, koordinasyonu sağlamak, yaşlı ve genç kadroları, parti ve devletin yönetim çalışmasının ortak bir orkestrası halinde birleştirmeyi başarmaktır. *(Sürekli alkışlar.)*

İşte bu nedenden dolayı genç kadroları zamanında ve cesaretle terfi ettirmek gerekir.

Rapor döneminde, parti yönetiminin sağlamlaştırılmasından elde edilen en önemli kazanımlardan biri, partinin, yaşlı ve genç fonksiyonerlerinin koordinasyonunu, kadro seçimi alanında yukarıdan aşağıya başarıyla uygulamasında yatmaktadır.

Parti Merkez Komitesi'ndeki verilerden görülebileceği gibi, parti, rapor dönemi içinde, yüzde yirmisi kadın olmak üzere 500.000'den fazla genç Bolşeviği, parti üyesini, parti sempatizanını devlet ve parti faaliyetinin yönetim görevlerine getirmiştir.

Bugün görevimiz nedir?

Bugün görevimiz, kadro seçiminin aşağıdan yukarıya kadar tamamen tek elden yapılmasını sağlamak ve bu faaliyeti layık olduğu seviyeye, bilimsel, Bolşevik seviyeye çıkarmaktır.

Bunun için, çeşitli kısım ve sektörlerde kadro seçimi ve terfisiyle ilgili incelemenin dağınıklığına son vermek, bu faaliyeti tek bir yerde yoğunlaştırmak gerekmektedir.

Bu yer, SBKP(B) Merkez Komitesi bünyesindeki Kadro Şubesi

ve cumhuriyet, bölge ve yöre parti örgütlerinin ilgili kadro şubeleri olmalıdır.

3— Parti Propagandası. Parti Üyesi ve Parti Kadrolarının Marksist-Leninist Eğitimi

Rapor dönemi içinde partinin ve onun yönetici organlarının temelleri üzerinde pekiştiği bir parti çalışması alanı, çok önemli ve sorumluluk dolu bir alan daha vardır: Yazılı ve sözlü parti propagandası ve parti ajitasyonu, Parti üyeleri ve kadrolarının Marksist-Leninist eğitimi, parti ve parti çalışanlarının politik ve teorik düzeyinin yükseltilmesi çalışması.

Parti propagandasının, fonksiyonerlerimizin Marksist-Leninist eğitiminin ne kadar önemli olduğu üzerine ayrıntılı açıklamalar yapmak gereksizdir sanırım. Sadece parti aygıtı fonksiyonerlerini kastetmiyorum. Komsomol örgütlerinin, sendika, ticaret, kooperatif, ekonomi, Sovyet, eğitim, askeri vd. örgütlerinin fonksiyonerlerini de kastediyorum. Parti bileşiminin düzenlenmesi ve yönetici organların, alt örgütlerin çalışmasına daha yakınlaştırılması doyurucu bir şekilde sağlanabilir; kadroların terfi ettirilmesi, seçimi ve dağılımı doyurucu bir şekilde örgütlenebilir; ama, herhangi bir nedenden dolayı parti propagandamız aksamaya başlarsa, kadrolarımızın Marksist-Leninist eğitimi dumura uğramaya başlarsa, bu kadroların politik ve teorik seviyesini yükseltme çalışmamız gevşerse ve kadrolarımız, bununla bağlantılı olarak, yürüyüşümüzün perspektifleriyle ilgilenmeyi bırakırlarsa, davamızın tek haklı dava olduğunu kavramayı bırakıp, yukarıdan gelen emirleri körü körüne ve mekanik biçimde uygulayan herhangi bir perspektife sahip olmayan dar kafalı pratikçilere dönüşürlerse, bu durumda bütün devlet ve parti çalışmamız dumura uğrayacaktır. Şu, bir aksiyom olarak kavranmalıdır politik seviye ne kadar yüksek, devlet ve Parti çalışmasının ilgili alanlarındaki fonksiyonerler ne kadar Marksist-Leninist bilince sahipse, çalışmanın seviyesi o kadar yüksek, çalışma o kadar verimli, sonuçları o kadar etkilidir; ve tersine: politik seviye ne kadar düşük, fonksiyonerler ne kadar

az Marksist-Leninist bilince sahipse, çalışmada başarısızlık ve yenilgi o kadar büyük ihtimal, yöneticilerin bayağılaşmaları, hırslı palavracılara dönüşmeleri, soysuzlaşmaları o kadar büyük ihtimaldir. Kesinlikle şu söylenebilir: Eğer bütün çalışma dallarında kadrolarımızı ideolojik olarak donatmayı, ulusal ve uluslararası durumlarda kendi kendilerini yönlendirebilecek ölçüde politik çelikleşmelerini sağlamayı başarabilirsek, eğer onları ülke yönetimiyle ilgili sorunlarda ciddi yanlışlara düşmeden karar verebilecek yetenekte tamamen olgun Marksist-Leninistler haline getirmeyi başarabilirsek, görevlerimizin onda dokuzunu çözmüş olduğumuzu düşünmekte tamamen haklı olacağız. Bu görevi mutlaka yerine getirebiliriz, bu görevin yerine getirilmesi için gerekli olan herşeye sahibiz çünkü.

Ülkemizde genç kadroların yetiştirilmesi ve biçimlenmesi, genel bilim ve tekniğin tek tek dallarına, uzmanlık alanlarına göre olmaktadır. Bu gerekli ve amaca uygun. Bir tıp uzmanı aynı zamanda fizik ya da botanik uzmanı olmak zorunda değil, ya da tersine. Fakat, bilimin bir dalı vardır ki ona egemen olmak bütün bilim dallarında görevli Bolşevikler için zorunludur. Bu, toplum, toplumsal gelişim yasaları, proleter devriminin gelişim yasaları, sosyalist insanın gelişim yasaları, komünizmin zaferiyle ilgili Marksist-Leninist bilimdir. Zira, kendisine Leninist diyen, ama kendisini uzmanlık alanı dışında örneğin matematik, botanik ya da kimya — her şeye kapatan, uzmanlık alanı dışında hiçbir şey görmeyen birini gerçek Leninist olarak değerlendirmek mümkün değildir. Bir Leninist sadece kendi tercih ettiği bilimsel alanda kalmamalıdır, aynı zamanda, ülkesinin kaderiyle ilgilenen, toplumun gelişim yasalarından haberdar, bu yasalardan yararlanmasını bilen ve ülkesinin yönetimine aktif biçimde katılma çabasında olan politik ve toplumsal aktif bir insan olmak zorundadır. Elbette bu, Bolşevik uzmanlar için ek bir çalışma demektir. Ne var ki bu yüz kat ürün veren bir çalışmadır.

Parti propagandasının görevi, kadroların Marksist-Leninist eğitiminin görevi, kadrolarımızın bütün çalışma alanlarında, toplu-

mun gelişim yasalarıyla ilgili Marksist-Leninist bilimi benimsemelerine yardımcı olmaktır.

Propaganda ve kadroların Marksist-Leninist eğitiminin iyileştirilmesi sorunu, SBKP(B) Merkez Komitesi'nin çeşitli bölge parti örgütlerinde görevli propagandistlerle yaptığı bir dizi toplantıda tartışılmıştır. Bu toplantılarda "SBKP(B) Tarihi Kısa Ders"in Eylül 1938'de yayınlanmasına dikkat çekilmiştir. "SBKP(B) Tarihi Kısa Ders"in yayınlanmasının ülkemizde Marksist-Leninist propagandaya yeni bir atılım sağladığı saptanmıştır. SBKP(B) Merkez Komitesi çalışmalarının sonuçları, "SBKP(B) Tarihi Kısa Ders"in Yayınlanmasıyla İlgili Olarak Parti Propagandasının Şekillendirilmesi" adlı bilinen kararında açıklanmıştır.

Bu karardan hareket eden ve 1937 yılında yapılan SBKP(B) Merkez Komitesi Mart Plenumu'nda alınan "Parti Çalışmasının Eksiklikleri Üzerine" adlı bilinen kararları dikkate alan SBKP(B) Merkez Komitesi, propaganda ve parti üyeleriyle kadrolarının Marksist-Leninist eğitiminin iyileştirilmesi alanlarında başlıca şu önlemleri almayı öngörmüştür:

1- Parti propagandası ve parti ajitasyonunun yönetimi tek merkezde toplanacak ve propaganda-ajitasyon şubeleriyle basın şubesi, SBKP(B) Merkez Komitesi bünyesinde bütünlüklü bir propaganda-ajitasyon yönetimi olarak birleştirilecektir, bu arada her cumhuriyet, bölge ve yöre örgütünde buna denk düşen propaganda ve ajitasyon kısımları örgütlenecektir;

2- propagandada çevre sistemi tek yanlı biçimde tercih edilmesinin yanlış olduğu açıklanacak ve Marksizm-Leninizm esaslarının parti üyeleri tarafından kişisel olarak incelenmesi yönetiminin daha uygun olduğu açıklanacak, o nedenle de partinin dikkati basında propaganda ve seminerler biçiminde yapılan bir propaganda sisteminin örgütlenmesinde yoğunlaştırılacaktır;

3- her bölge merkezinde alt kadro eğitiminin geliştirilmesi için yıllık kurslar örgütlenecektir;

4- ülkemizin çeşitli merkezlerinde orta seviyede kadrolar için iki yıllık Lenin Okulları örgütlenecektir;

5- nitelikli teorik parti kadrolarının eğitimi için SBKP(B) Merkez Komitesi bünyesinde üç yıllık bir Marksizm-Leninizm Yüksek Okulu örgütlenecektir;

6- ülkemizin çeşitli merkezlerinde propagandistler ve basın çalışanlarının yetkinleşmesi için yıllık kurslar oluşturulacaktır;

7- Marksizm-Leninizm Yüksek Okulu'nda, Yüksek Okullarda görev yapan Marksizm-Leninizm öğretmenleri için altı aylık yetkinleşme kursları oluşturulacaktır;

Hiç kuşku yok ki, şimdiden uygulanmaya başlanan, ama henüz yeterli ölçüde olmayan bu önlemlerin hayata geçirilmesi, iyi sonuçlar vermekte gecikmeyecektir.

4— Teorinin Bazı Sorunları

Propaganda ve ideolojik çalışmalarımızın eksikliklerine, son derece büyük pratik değeri olan bazı teorik sorunlarda yoldaşlarımızın tam bir netliğe ulaşmamış olmaları, bu sorunlara ilişkin belli bir karışıklığın hüküm sürmesi de eklenmelidir. Genel olarak devlet, özel olarak da Sosyalist devletimiz ve Sovyet aydınları sorunundan sözediyorum.

Zaman zaman şu soru soruluyor: "Ülkemizde sömürücü sınıflar ortadan kaldırıldı, artık düşman sınıflar yok, ezilmesi gereken hiç kimse kalmadı. Buna göre artık devlete gerek yok, devlet yavaş yavaş ölmeli — neden sosyalist devletimizin yavaş yavaş ölmesine çalışmıyoruz, neden varlığına son vermek için çaba harcamıyoruz, devletle ilgili bu ıvır zıvırı bir kenara atmanın zamanı gelmedi mi?

Ya da: "Ülkemizde artık sömürücü sınıflar ortadan kaldırıldı, sosyalizm esas itibariyle kuruldu, komünizme doğru yürüyoruz, oysa marksist devlet öğretisi komünizmde hiç bir devletin olmayacağını söylüyor — neden sosyalist devletimizin yavaş yavaş ölmesine

çalışmıyoruz, devleti antik çağ müzesine sürmemizin zamanı gelmedi mi?"

Bu sorular, soru soranların Marx ve Engels'in devlet öğretisini cümle cümle ezberlediklerini kanıtlıyor. Ama, bu yoldaşların öğretinin özünü kavramadıklarını, bunların hangi tarihsel koşullar altında kaleme alındıklarını bilmediklerini, özellikle içinde bulunduğumuz şimdiki uluslararası durumu anlamadıklarını, kapitalist kuşatmanın var olduğunu ve bunun sosyalizmin ülkesi için doğurduğu tehlikeler olgusunu farketmediklerini de kanıtlamakta. Bu sorularda sadece kapitalist çevrenin küçümsenmesi dile getirilmiyor, aynı zamanda, burjuva devletlerinin ve organlarının ülkemizde casuslar, katiller, zararlı unsurlar yollamalarının ülkemize karşı bir askeri saldırı düzenlemek için fırsat kollamalarının küçümsenmesi dile geliyor; bu sorularda aynı zamanda sosyalist devletimizin ve sosyalizmin ülkesini dışarıdan gelecek saldırılara karşı korumak için gerekli olan askeri-ceza ve güvenlik organlarının öneminin küçümsenmesi dile geliyor. Bu küçümseme hatasını işleyenlerin sadece sözünü ettiğim yoldaşlar olmadığı saptanmalıdır. Belli ölçülerde hepimiz, bütün Bolşevikler aynı hatayı işliyoruz. Troçkist ve Buharinci elebaşıların, casusluk ve komplo faaliyetlerinden son zamanlarda, 1937/38 yıllarında haberdar olmamız şaşırtıcı değil mi? Oysa bu baylar, belgelerden görülebileceği gibi, Ekim Devrimi'nin ilk günlerinden bu yana yabancı cususluk organlarının hizmetinde casus olarak çalışmış ve komploculuk yapmışlardır. Bu ciddi olguyu nasıl farkedemedik? Bu başarısızlık neyle açıklanır? Bu soruya genellikle şu yanıt veriliyor: Bu insanların bu kadar alçalacaklarını tahmin edemezdik. Fakat bu bir açıklama değildir, böyle savunma da olmaz. Zira başarısızlık olgusu, başarısızlık olarak kalır. Bu başarısızlığın nedeni nedir öyleyse? Bu başarısızlığın nedeni, insanların kibrini, karaktersizliklerini, onları casusluk ağlarına düşürmek ve bu ağı Sovyet devletinin organlarına kadar yaymak için kullanmaya hazır bizi çevreleyen burjuva devletlerin ve onların casusluk organlarının gücü ve öneminin küçümsenmesidir. Bunun nedeni, sosyalist devlet ve onun karşı savunma aygıtının rolü ve öneminin küçümsenmesidir; bu karşı savunmanın küçümsenmesi,

karşı savunmanın Sovyet Devleti'nde önemsiz olduğu, Sovyet Devleti gibi Sovyet karşı savunmasının da yakın zamanda antik çağ müzesine tıkılacağı yönündeki saçmalık, küçümsemeye yol açmıştır.

Bu küçümseme ülkemizde hangi zemin üzerinde varolabildi?

Marksizmin devlet teorisinin bazı genel önermelerinin yetersiz incelenmesi ve eksik bırakılmaları zemininde varolabildi. Bu küçümseme teorik genellemeler için bize, oldukça zengin malzeme sunan pratik devlet faaliyetinin yirmi yıllık deneyimine sahip olduğumuz, eğer gerçekten istersek bu teorik boşluğu başarıyla doldurabileceğimiz halde, devlet teorisiyle ilgili olarak suç sayılması gereken bir kayıtsızlık içinde bulunduğumuz için yaygınlaşmıştır. Lenin'in Rus Marksistlerinin marksizm teorisini geliştirmekle yükümlü oldukları yolundaki talimatını unutmuştuk. Lenin şöyle söylüyor:

> "Biz, marksist teorinin tamamlanmış ve dokunulmaz olduğunu kesinlikle düşünmüyoruz: Tam tersine bu teori, eğer hayatın gerisinde kalmak istemiyorlarsa, sosyalistlerin her yönde geliştirmek ***zorunda*** oldukları bilimin temel direklerini oluşturmuştur. Biz, Rus sosyalistleri için, marksist teorinin ***bağımsız*** bir ele alınışının özellikle gerektiğini düşünüyoruz. Çünkü marksist teori, ***özel olarak*** İngiltere'de Fransa'dakinden, Fransa'da Almanya'dakinden, Almanya'da Rusya'dakinden farklı uygulanacak genel ***yönlendirici tezleri*** ortaya koymaktadır". (Lenin, Bizim Programımız, Bütün Eserler, C. 2, s. 492, Rusça.)

Örneğin, Engels tarafından verilen sosyalist devletin gelişimiyle ilgili teorinin klasik formülünü ele alalım:

> "Baskı altında tutulması gerekli herhangi bir toplumsal sınıf kalmadığında, sınıf egemenliğinin ve bugüne kadarki üretim anarşisinin neden olduğu tek tek varolma mücadelesiyle, bundan kaynaklanan çatışmalar ortadan kalktığında özel bir baskı erkine, devleti gerekli kılan baskı altında tutulacak birşey olmayacaktır. Bütün toplumun gerçek temsilcisi olarak devletin ilk eylemi —toplum adına üretim araçlarına el koymak— aynı zamanda onun son eylemi olacaktır. Egemenlik ilişkileri bütün alanlarda giderek gereksizleşecek ve kendiliğinden sönecektir. Bireylerin üzerindeki egemenlik, yerini, işlerin yönetimine, üretim süreçlerinin yönetimine bırakacaktır. 'Dev-

let ortadan kaldırılma'yacak, ***yavaşça ölecektir."*** (Friedrich Engels: Bay Eugen Dühring'in Bilimi Altüst Etmesi, s. 283).

Engels'in bu tezi doğru mudur?

Evet doğrudur, ama sadece şu iki koşul altında: a) Sosyalist devlet sadece ülkenin iç gelişimi açısından inceleniyor, bu arada baştan itibaren uluslararası faktör dikkate alınmıyor ve devlet gibi, ülke de, araştırmanın basitleştirilmesi için, uluslararası durumdan soyutlanarak değerlendiriliyorsa, ya da b) sosyalizmin bütün ülkelerde ya da ülkelerin çoğunda zafere ulaştığı, kapitalist bir çevreye değil de sosyalist bir çevreye sahip olduğumuz, dışarıdan gelecek herhangi bir saldırı tehlikesi bulunmadığı, ordu ve devletin güçlendirilmesinin gereksizliği varsayılıyorsa bu tez doğrudur.

Paki ama, sosyalizm sadece bir ülkede muzaffer olduysa ve bu durum karşısında uluslararası koşulların dikkate alınması zorunluluğu varsa ne olacaktır? Engels'in bu formülü soruyu yanıtlamamaktadır. Engels, aslında kendisine böyle bir soru sormuyor bile, dolayısıyla da bu soruya yanıt vermesi mümkün değildi. Engels, sosyalizmin, halihazırda, az çok bütün ülkelerde ya da ülkelerin çoğunda aynı zamanda zafere ulaştığı varsayımından yola çıkıyor. Dolayısıyla burada, şu ya da bu ülkedeki, şu ya da bu somut sosyalist devleti değil, sosyalizmin bir çok ülkede muzaffer olduğu koşullarda genel olarak sosyalist devletin gelişimini incelemektedir. Engels şu formülden hareket ediyor: "Sosyalizmin bir çok ülkede muzaffer olduğunu varsayalım; akla şu soru geliyor: Bu durumda proleter devlet, sosyalist devlet nasıl bir değişiklik yaşayacaktır?" Engels'in sosyalist devlet sorununu incelerken, uluslararası durumu hiç bir biçimde gözönüne almamasının tek nedeni, sorunu koyuş biçiminin bu genel ve soyut niteliğiyle açıklanabilir.

Bundan çıkan sonuç ise, sosyalist devletin kaderiyle ilgili Engels'in bu genel formülünün sosyalizmin tek bir ülkede zafere ulaştığı, kapitalist bir çevreyle kuşatıldığı ve dışarıdan gelecek herhangi bir saldırı tehlikesiyle karşı karşıya bulunduğu bundan dolayı da uluslararası durumu dikkate almak zorunda olduğu özel, somut bir duruma uygulanamayacağıdır; burada sözkonusu edilen ülke, sosyalizmin kazanımlarını bir dış saldırıya karşı koruyabilmek için hem iyi eğitilmiş bir orduya, hem de iyi örgütlenmiş yargı organları ve güçlü bir karşı savunma örgütüne, dolayısıyla da yeterli derecede güçlü olan bir devlete sahip olmak zorundadır.

Zamanımızla aralarında 45-55 yıllık bir dönem olan marksizmin klasiklerinden, uzak gelecekte, tek tek her ülkede, tarihin şu ya da bu zikzaklarını önceden görmeleri beklenemez. Marksizmin klasiklerinden, 50-100 yıl sonra, şu ya da bu ülkede ortaya çıkabilecek bütün teorik sorunlara hazır çözümler sunmalarını — bizlerin, marksizmin klasiklerinin ardıllarının tembelce yan gelip yatabilmeleri ve hazır çözümleri tekrarlayabilmeleri için beklemek gülünçtür. *(Gülüşmeler).* Oysa zamanımızın Marksist-Leninistlerinden, marksizmin tek tek gelen önermelerini ezbere öğrenmekle yetinmemelerini, tersine marksizmin özüne girmelerini, ülkemizde yirmi yıldır varlığını sürdüren sosyalist devletin deneylerini dikkate almalarını ve nihayet bu deneylere dayanarak ve marksizmin özünden hareket ederek marksizmin genel tezlerini somutlaştırmayı, tamamlamayı ve iyileştirmeyi öğrenmelerini beklemek zorundayız. Lenin "Devlet ve Devrim" adlı ünlü kitabını, Ağustos 1917'de, yani Ekim Devrimi'nden ve sosyalist devletin kurulmasından bir kaç ay önce kaleme almıştı. Lenin, bu kitabın temel görevini, oportünistlerin çarpıtma ve bayağılaştırma girişimlerine karşı Marx ve Engels'in devlet teorisinin savunma görevi olarak görüyordu. Rus Devrimi'nin 1905 ve 1917 deneylerinden başlıca dersleri çıkaracağı "Devlet ve Devrim"in ikinci bölümünü de yazmayı amaçlıyordu. Lenin'in amacının, kitabının ikinci bölümünde, ülkemizdeki Sovyet iktidarının deneyimlerine dayanarak, devlet teorisini daha da geliştirmek olduğundan kuşku duyulamaz. Ancak, ölüm, onun bu görevi yerine getirmesini engelledi. Fakat Lenin'in tamamlayamadığını, öğrencileri yapmak zorundadır. *(Coşkun alkışlar.)*

Devlet, toplumun düşman sınıflara bölünmesi temelinde oluştu, sömürücü azınlık yararına, sömürülen çoğunluğu zaptetmek için

oluştu. Devletin iktidar araçları esas itibariyle, ordu, yargı organları, polis aygıtı hapisanelerde yoğunlaşır. Devletin faaliyetini iki ana işlev karakterize eder: İç (esas olan) —sömürülen çoğunluğu zaptetmek; ve dış (esas olmayan)— egemen sınıfın topraklarını başka devletlerin toprakları zararına genişletmek, ya da kendi topraklarını bir başka devletin saldırılarına karşı savunmak. Köleci toplumda da, feodal toplumda du durum buydu. Kapitalizm koşullarında da farklı değildir.

Kapitalizmi yıkmak için sadece burjuvaziyi iktidardan uzaklaştırmak, kapitalistleri mülksüzleştirmek yetmiyordu, aynı zamanda burjuvazinin devlet aygıtını, onun eski ordusunu, bürokratik memur aygıtını, polisini, tamamen parçalamak ve bunların yerine yeni, proleter rejimi, yeni sosyalist devleti geçirmek gerekiyordu. Bilindiği gibi, Bolşevikler tam da böyle yapmışlardır. Fakat burada yeni, proleter devlette eski devletin belli işlevlerinin proleter devlete uygun değişimlerle muhafaza edilemeyeceği sonucu çıkmaz. Buradan, sosyalist devletimizin biçimlerinin değişmeden kalmak zorunda olduğu, devletimizin ilk baştaki işlevlerinin tümünün aynen kalacağı sonucu da çıkmaz. Gerçekten de ülkemizin biçimleri, ülkemizin gelişimine, dış durumun değişimine göre değişikliğe uğramaktadır.

Lenin şunları söylerken tamamen haklıydı:

> "Burjuva devlet biçimleri olağanüstü çeşitlidir, fakat bu devletler öz itibariyle aynıdır: Bu devletlerin tümü, şu ya da bu biçimde, ama son tahlilde ***burjuva diktatörlükleridir.*** Kapitalizmden komünizme geçiş elbette çok çeşitli politik biçimler ortaya çıkaracaktır, fakat bunların özü hep aynı olacaktır: Proletarya diktatörlüğü." (Lenin, Devlet ve Devrim, s. 25-26. [s. 47. —İnter Yayınları.])

Ekim Devrimi'nden bu yana sosyalist devletimiz gelişim sürecinde iki ana safhadan geçmiştir.

Birinci aşama, Ekim Devrimi'nden sömürücü sınıfların tasfiye edilmesine kadarki dönemdir. Bu dönemin esas görevi, yıkılmış sınıfların direnişini ezmek, müdahalecilerin saldırılarına karşı ülkenin savunmasını örgütlemek, endüstri ve tarımı yeniden kurmak, kapitalist unsurların tasfiyesi için koşulları hazırlamaktan oluşuyordu. Devletimiz, bu dönemde, bu göreve uygun olarak iki ana işlev yerine getirdi. Birinci işlev, ülke içinde yıkılmış sınıfları baskı altına almaktı. Bu noktada devletimiz şeklen, karşı olanları bastırma işlevine sahip eski devletleri andırıyordu. Ama eski devletlerle arasında şu temel fark vardı: Onlar sömüren azınlık yararına sömürülen çoğunluğu baskı altında tutarken, devletimiz emekçi çoğunluk yararına sömürücü azınlığı baskı altında tutmaktadır. İkinci işlev, dışarıdan gelecek saldırılara karşı ülkeyi savunmaktı. Bu noktada da şeklen, ülkelerinin savunmasını silahlı biçimlerde de yapan eski devletlere benziyordu. Ama eski devletlerle arasında şu temel fark vardı. Eski devletler böyle durumlarda sömürücü azınlığın servetini ve ayrıcalıklarını korurken, bizim devletimiz dışarıdan gelecek saldırılara karşı emekçi çoğunluğun kazanımlarını korumaktadır. Bunlardan başka devlet organlarımızın yeni, sosyalist ekonominin ve insanların sosyalizm ruhuyla eğitilmesinin tohumlarını geliştirmeyi amaçlayan, ekonomik-örgütsel ve kültürel-eğitsel çalışması olmak üzere bir üçüncü işlevi daha olmuştur. Ne var ki bu üçüncü işlev sözkonusu dönemde, önemli bir gelişim gösterememiştir.

İkinci aşama, kentte ve kırda kapitalist unsurların tasfiyesinden sosyalist ekonomik sistemin tam zaferine ve yeni anayasanın kabulüne kadar olan dönemdir. Bu safhanın temel görevi, bütün ülkede sosyalist ekonomiyi örgütlemek ve kapitalist unsur artıklarını tasfiye etmek, kültür devrimini örgütlemek ve ülke savunması için tamamen modern bir ordu kurmaktı. Sosyalist devletimizin işlevi bu görevlere uygun olarak değişmişti. Ülke içinde askeri baskı işlevi ortadan kalktı —kendiliğinden söndü—, çünkü sömürücüler yokedilmiş, sömüren kalmamış, o nedenle de baskı altında tutulacak kimse yoktur. Devlet baskı işlevi yerine, sosyalist mülkiyeti hırsızlardan ve halkın malını yağmacılardan korumak işlevi edinmişti. Ülkenin dış askeri saldırılara karşı koruma işlevi ise, bütünüyle muhafaza edildi, dolayısıyla yabancı casusluk örgütleri tarafından ülkemize gönderilen casus, katil ve zararlıların ortaya çıkarılması ve cezalandırılması için gerekli olan Kızıl Ordu, Kızıl Donanma, yargı ve karşı savunma organları da varlığını korudu. Devlet organlarının ekonomik-örgütsel

ve kültürel-eğitsel çalışmasının işlevi de sürdü ve büyük gelişme gösterdi. Şimdi devletimizin ana görevi, ülke içinde, barışçıl ekonomik-örgütsel ve kültürel-eğitsel çalışmada yatmaktadır. Ordumuza, yargı organlarına, karşı savunmaya gelince, bunların hedefi artık ülke içine değil, ülke dışına, dış düşmanlara yönelmiştir.

Gördüğünüz gibi artık şeklen ve işlevleri itibariyle birinci safhadaki sosyalist devletten önemli ölçüde farklılaşmış tarihin şimdiye kadar tanık olmadığı tamamen yeni, sosyalist bir devlete sahibiz.

Ne var ki, gelişme bu noktada duramaz. İlerlemeye, komünizme doğru yürümeye devam ediyoruz. Ülkemizde konünizm döneminde de devlet korunacak mıdır?

Evet, kapitalist kuşatma ortadan kaldırılmadıkça, dış saldırı tehlikesi kalkmadıkça korunacaktır; bu arada devletimizin değişen iç ve dış durumlara göre değişik biçimler alacağı açıktır.

Hayır, kapitalist kuşatma ortadan kaldırılır, kapitalist çevrenin yerini sosyalist bir çevre alırsa, korunmayacak, sönecektir.

Sosyalist devlet sorunu böyledir.

İkinci sorun Sovyet aydınları sorunudur.

Devlet sorunu gibi, bu soruna ilişkin de Partimizde belli bir belirsizlik, belli bir karışıklık hüküm sürmektedir.

Sovyet aydınları sorununda Parti'nin bakış açısı tamamen net olmasına rağmen, Partimizin içinde, sovyet aydınlarına düşman ve Partimizin bakış açısıyla uyuşmayan görüşler yaygındır. Bu yanlış görüşlerin sahipleri, Sovyet aydınlarına karşı küçümseyici bir tavır almakta, bu kesimi işçi ve köylülere yabancı, hatta düşman bir faktör olarak değerlendirmektedirler. Elbette aydınlar Sovyetlerin gelişim döneminde, gerek bileşimi gerekse de durumu itibariyle temelden değişmiştir, çünkü halka yaklaşmış ve halkla dürüst bir işbirliği içine girmiştir. Böylece eski, burjuva aydınlardan ilkesel olarak farklılaşmıştır. Ne var ki yoldaşların bununla pek ilgilenmediği görülüyor. Eski nakaratı sürdürüyorlar, aydınların kapitalistler ve toprak

sahiplerinin hizmetinde olduğu dönemde haklı ve geçerli olan görüş ve tavırlarını Sovyet aydınlarına karşı haksız biçimde sürdürüyorlar.

Eski, devrim öncesi dönemlerde, kapitalist koşullar altında aydınlar öncelikle mülk sahibi sınıflardan —soylular, sanayiciler, tüccarlar, Kulaklar ve benzerleri— oluşuyordu. Aydınların saflarında küçük-burjuva, küçük memur, hatta işçi ve köylülerden de insanlar vardı, ama belirleyici bir rol oynamıyorlardı, oynayamazlardı. Bir bütün olarak aydınlar, geçimini mülk sahibi sınıflardan sağlıyor ve onlar için çalışıyordu. O nedenle ülkemizdeki devrimci unsurların, özellikle de işçilerin, aydınlara karşı çoğu kez nefrete varan güvensizlikleri anlaşılabilirdi. Gerçek eski aydınlar saflarından işçi sınıfının bakış açısını savunan ve kaderlerini tamamen işçi sınıfının kaderine bağlayan düzinelerle cesur devrimci kişiler de çıktı. Ama bunlar çok azınlıktaydı ve bir bütün olarak fizyonomisini değiştirmemekteydi.

Ne var ki Ekim Devrimi'nden sonra, yabancı askeri müdahalenin ezilmesi, özellikle endüstrileşme ve kolektifleştirmenin zafere ulaşmasının ardından, sömürünün ortadan kaldırılması, ve sosyalist ekonomik sistem, bir yasa yapma ve bunu hayata geçirmek için reel olanaklar sağladığında, aydınlar sorunu temelden değişikliğe uğramıştır. Eski aydınların en nüfuzlu ve kalifiye bölümü, daha Ekim Devrimi'nin ilk günlerinde, kalan kitlesinden ayrılmış ve Sovyet iktidarına karşı savaş ilân ederek sabotajlara başlamıştı. Ne var ki layık olduğu cezayı buldu ve Sovyet iktidarı organları tarafından parçalanıp dağıtıldı. Bundan sonra geriye kalanların büyük çoğunluğu ülkemizin düşmanları tarafından bozguncu ve casus olarak görevlendirildi; böylece bunlar, aydınların saflarından kendiliklerinden ayrılmış oldular. Eski aydınların daha az kalifiye ama kalabalık bir bölümü ise "güzel günler" umudu içinde beklemeye uzun süre devam etti, ama sonraları umudundan vazgeçip devletin hizmetine girmeye ve Sovyet iktidarıyla barış içinde birlikte yaşamaya karar verdi. Eski aydınların bu grubuna mensup çoğu insan yaşlandı ve artık çalışma dışına çıkmaya başladılar. Eski aydınların üçüncü bölümü, daha önce sözü edilen bölümden daha az kalifiye olan esas olarak entelektüelle-

rin alt kesimleri halka katıldı ve Sovyet iktidarını izledi. Bunların öğrenecekleri çok şey vardı, o nedenle yüksek okullarımızda öğrenim görmeye başladılar. Ne var ki eski aydınların bu acılı ayrışma ve çözülme süreci dışında, yeni aydınlar oluşması, mobilize edilmesi ve güç toplaması süreci müthiş bir hızla gerçekleşti. İşçi sınıfı, köylülük ve emekçi aydınların saflarından çıkan yüzbinlerce genç insan, yüksek okullara, teknik okullara gittiler ve okullarını bitirdikten sonra aydınların seyrelmiş saflarını doldurdular. Bunlar aydınlara yeni kan taşıdı, yeni bir tarzda, sovyet tarzında can kattı. Bunlar, aydınların bütün fizyonomisini —gerek eski gerekse mevcut olan itibariyle— temelden değiştirmişlerdir. Eski aydınların artıkları, yeni, halk aydınlarının Sovyet aydınlarının içinde erimiştir. Böylece halkla sıkı bağlar içinde olan ve çoğunluğu itibariyle halka bağlı kalmaya ve ona dürüstçe hizmet etmeye hazır olan yeni, Sovyet aydınları doğmuştur.

Bunun sonucu olarak, şimdi, gerek bileşimi gerekse de sosyal ve politik fizyonomisi itibariyle eski, burjuva aydınlarından temelden farklı, kalabalık, yeni, sosyalist aydınlarımız var.

Aydınlara güvenmemesi ve ona karşı mücadele edilmesi gerekliliğinden sözeden eski teori, toprak sahiplerine ve kapitalistlere hizmet eden eski, devrim öncesi aydınlara kesinlikle uymaktaydı. Şimdi artık bu teori eskimiştir, bugünkü yeni, Sovyet aydınlarımıza hiç uymamaktadır. Yeni aydınlar için, ona karşı dostça tavır, özen gösterme, saygı duyma ve işçi-köylü çıkarları adına onunla işbirliği yapma gereğine işaret eden yeni bir teori gerekmektedir.

Anlaşıldığına inanıyorum.

Aydınların konumundaki böylesine köklü değişikliklerden sonra, görüldüğü gibi, Partimiz içinde hâlâ, eski, burjuva aydınlara karşı kullanılan teoriyi, nitelikleri itibariyle sosyalist olan Sovyet aydınlarına karşı kullananların olması çok şaşırtıcı ve gariptir. Anlaşıldığına göre bu insanlar, daha kısa süre önce, fabrika ve kolektif çiftliklerde Stahanov tarzıyla çalışan işçi ve köylülerin eğitilmeleri için yüksek okula gönderilmelerinden sonra, gerçek insan olmaktan çıktıklarını, ikinci sınıf insan olduklarını düşünüyorlar. Bundan

eğitimin zararlı ve tehlikeli bir şey olduğu sonucu çıkmakta. *(Gülüşmeler).* Biz bütün işçileri, bütün köylüleri eğitim görmüş kültürlü insanlar haline getirmek istiyoruz, bunu da zamanla gerçekleştireceğiz. Bu tuhaf yoldaşların düşüncesine göre, böyle bir işe kalkışmanın büyük tehlikeler içerdiği ortaya çıkıyor, çünkü işçi ve köylüler, eğitimli ve kültürlü insanlar olduktan sonra, ikinci sınıf insan seviyesine düşmek tehlikesiyle karşı karşıya kalabilirler. *(Gülüşmeler).* Bu tuhaf yoldaşların zamanla, geriliğe, kültürsüzlüğe; cahilliğe obskürantizme tapacak kadar düşmeleri olanaksız değil. Anlaşılmayacak bir şey yok. Teorik sakatlık hiç bir zaman olumlu sonuçlar vermedi, veremez.

Yeni, sosyalist aydınlarımızla ilgili sorun böyledir.

*

Parti'nin daha çok sağlamlaştırılması anlamındaki görevlerimiz:

1- Parti bileşimini, parti üyelerinin politik seviyelerini yükselterek ve kişisel seçme temelinde, sadece denenmiş ve komünizm davasına bağlı yoldaşları saflarına alarak sistemli biçimde iyileştirmek;

2- yönetici çalışmalarını daha operatif ve somut daha az oturumlara ve bürolara bağlı kılmak için yönetim organlarını alt örgütlerin çalışmalarına yakınlaştırmak;

3- kadro seçimini merkezileştirmek, kadroları özenle yetiştirmek, çalışma arkadaşlarının üstünlükleri ve eksikliklerini özenle incelemek, genç çalışma arkadaşlarını cesaretle yönetici görevlere getirmek, kadro seçimi ve dağılımını, partinin politik çizgisinin gerekleriyle uyumlu hale getirmek;

4- partinin propaganda ve ajitasyon çalışmalarını merkezileştirmek, Marksizm-Leninizm düşüncelerinin propagandasını yaygınlaştırmak teorik seviyeyi yükseltmek ve kadrolarımızın politik çelikleşmesini güçlendirmek.

*

Yoldaşlar! Raporumun sonuna geliyorum.

Rapor döneminde Partimizin katettiği yolu genel hatlarıyla anlattım. Bu dönemde Parti'nin ve Merkez Komitesi'nin çalışmasının sonuçları biliniyor. Bizde yetersizlikler ve hatalar vardı. Parti ve Merkez Komitesi bunları gizlemedi, gidermeye çalıştı. Başımızı döndürmemesi gereken büyük başarılar ve kazanımlar da vardı.

Elde ettiğimiz ana sonuç, ülkemizin işçi sınıfının, insanın insan tarafından sömürülmesini ortadan kaldırarak ve sosyalist sistemi yerleştirerek davasının haklılığını bütün dünyaya kanıtlamasıdır. İşçi sınıfının gücüne ve zaferinin kaçınılmazlığına olan inancı sağlamlaştıran sonuç burada yatmaktadır.

Bütün ülkelerin burjuvazileri, sürekli, halkın kapitalistler, toprak sahipleri, tüccarlar ve Kulaklar olmadan yapmayacağını iddia ediyor. Ülkemiz işçi sınıfı halkın sömürücüler olmadan yapabileceğini başarıyla kanıtlamıştır.

Bütün ülkelerin burjuvazileri sürekli, işçi sınıfının eski burjuva yapıları yıktığında, eskinin yerine yeni bir şey inşa edemeyeceğini iddia ediyor. Bizim işçi sınıfımız sadece eskiyi yıkma becerisi göstermekle kalmamış, aynı zamanda yeni, daha iyi sosyalist bir toplum düzeni, hem de krizler ve işsizlik tanımayan bir toplumsal düzeni kurabileceğini pratikte kanıtlamıştır.

Bütün ülkelerin burjuvazileri sürekli, köylülüğün sosyalizm yoluna giremeyeceğini iddia ediyor. Ülkemizin kolektif köylüleri sosyalizm yoluna başarıyla girebileceklerini pratikte kanıtlamıştır.

Bütün ülkelerin burjuvazileri ve onların reformist kuyrukçularının özellikle amaçladıkları şey, işçi sınıfı içinde kendi gücüne duyulan inancı, zaferinin olabilirliğine ve kaçınılmazlığına duyulan inancı yoketmek ve böylece kapitalist köleliği sonsuza kadar sürdürmektir. Burjuvazi şunu biliyor: Eğer kapitalizm hâlâ yıkılmamış ve hâlâ varlığını sürdürüyorsa, bu onun iyi özelliklerinden değil, proletaryanın kendi zaferi olanağına henüz yeterince sağlam bir

şekilde inanmadığındandır. Burjuvazinin bu yöndeki çabalarının tamamen başarısız olduğu söylenemez. Burjuvazi ve onun işçi sınıfı içindeki ajanlarının, işçi sınıfının ruhunu kuşku ve inançsızlıkla zehirlemeyi bir ölçüde başardığı kabul edilmelidir. Eğer işçi sınıfımızın başarıları, mücadelesi ve ulaştığı zafer, kapitalist ülkelerin işçi sınıflarının moralini yükseltip kendi gücüne ve zaferine olan inancını sağlamlaştıracaksa, Partimiz, boşuna çalışmadığını söyleyebilir. Bunun böyle olacağından kuşku duyulmamalıdır. *(Coşkun, sürekli alkışlar.)*

Yaşasın muzaffer işçi sınıfımız! *(Alkış).*

Yaşasın muzaffer kolektif köylülüğümüz! *(Alkış.)*

Yaşasın sosyalist aydınlarımız! *(Alkış.)*

Yaşasın ülkemiz halklarının büyük dostluğu! *(Alkış.)*

Yaşasın Sovyetler Birliği Bolşeviklerinin Komünist Partisi! *(Alkış.)*

(Bütün delegeler Stalin yoldaşı ayakta selamlıyorlar ve sürekli tezahürat yapıyorlar. Salonda sesler duyuluyor: "Hurra!", "Yaşasın Stalin yoldaş!", "Büyük Stalin'e hurra!" "Sevgili Stalin'imize hurra!")